ACADEMIA DE ȘTIINȚE A URSS
EETTERSESAYS FRAGMENTE
SCRISOARE- ARTICOLE FRAGMENTE
EDIȚIE PREGĂTITĂ
3.   E. ALEKSANDROVA și A. A. ELISTRATOVA, Yu. M. Kondratiev
EDITURA „NAUKA”
MOSCOVA, 1972
REDACȚIA SERIE „MONUMENTE LITERARE”

REDATOR RESPONSABIL
L. L. ELISTRATOVA
7-3-4
217-71 (I)
SHELLY
Portret^ atribuit lui Edward E. Williams.
Acuarelă,

SCRISORI ȘI Jurnal

1

DOAMNA CAT 1

Field Place, luni, 18 iulie 1803 Dragă Kate!

Vrem să petrecem o zi la iaz miercuri; iar dacă vii mâine dimineață, îți voi fi foarte recunoscător, iar dacă-l aduci pe Tom să petreacă noaptea cu noi, îți voi fi foarte recunoscător. Vom lua o gustare de prânz la iaz, iar la ora nouă vom ajunge acasă și vom lua o cină cu pui prăjit și mazăre. Mama speră că vei aduce Tom2 mâine, iar dacă nu, ne va părea foarte rău. Spune-i purtătorului scrisorii să nu uite să-mi aducă cadouri și anume: turtă dulce, dulciuri, nuci și un portofel. Aici termin.

Slujitorul tău neascultător
77. B, Shelley

2

EDWARD FERGUS GRAHAM 1

Field Place, luni, 23 aprilie 1810
©YΞ .... I. - VOZO Ξ -H - ... E

Dragă Graham!

La unu și jumătate vă ordon să mergeți pe aleea de lângă Biserica Clapham, iar când vagonul poștal se oprește la ușa doamnei Fanning 2, veniți și, fără să vă uitați la cine stă acolo, vorbiți cu pasagerii. Un secret teribil și misterios este ascuns aici: numele tău, Edward Fergus Graham, te vei schimba în William Grove - pregătește-te pentru incidente extraordinare. Castravetele este mai important decât crezi; și chiar doi castraveți; iar acum sunt aproape 2 şilingi 6 pence bucata – conform

gandeste-te la asta!!! Totul trebuie făcut miercuri, iar dacă ești ocupat cu altceva, atunci Elizabeth și cu mine nu avem nimic de-a face cu asta.

Dacă Satana nu ar fi căzut din plin,
Atunci iadul te-ar aștepta.

Trimite două exemplare din Zastrozzi lui Sir J. Dashwood în Harley Street, în numele lui F. Dashwood, Esq. Trimite unul lui Ransom Moreland pentru domnul Chenevix.
Rămân cu adevărat al tău
Percy B. Shelley
NB - Aleea este formată din materie vegetală sub formă de copaci, numite ulmi în limbajul mulțimii. „Așa le numește Elizabeth; dar toate cresc oblic, de parcă le-ar fi lovit vântul în ureche – după acest semn îi vei recunoaște. „Pas pe drumul spre ei – dar încearcă să nu fii văzut, căci mama mea va aduce un stilet însângerat și intenționează să te pună să-l arunci în inima dușmanului ei". Ignorați demonii morții și scheletele care se ridică din sicrie putrezite, care pot apărea din când în când în ochii tăi arși. – Persista, deși Iadul și pierzanie se deschid înaintea ta. – Gândește-te la toate acestea la ceasul fatidic al miezului nopții, la ceasul în care Spiritul Iadului se apleacă peste patul tău și șoptește gânduri care te vor duce la moarte.
Elizabeth Shelley [Atribuire scrisă cu scrisul de mână al lui Shelley]
3
CĂTRE JOHN JOSEPH STOCKDALE 1
Oxford,
facultate,
11 noiembrie 1810
Domnule!
Vă rog să-mi luați următoarea carte: un tratat în ebraică2, care dovedește falsitatea creștinismului. Este menționat într-unul din Christian Observer în primăvara anului trecut, unde un anumit preot o numește irefutabilă, deși plină de sofisme: dacă este tradus în greacă, latină sau în oricare din noile limbi europene, vă rog să mi-l trimiteți.
Umilul tău slujitor
Percy B. Shelley
-20.XI 1.1810]

4
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG 1
Field Place, 20 decembrie 1810 Dragă prietene!
Imediat ce adresa dvs. a fost cunoscută, vă scriu. Acum mi se cere toată dexteritatea, sunt nevoit să recurg la înșelăciune. Tatăl meu a vizitat Stockdale în Londra, l-a convertit la creștinism și te-a numit adept al deismului. Tatăl meu mi-a scris, iar acum sunt înconjurat de primejdii, în comparație cu care demonii care l-au asediat pe Sfântul Antonie erau foarte inofensivi. „Sunt atacat pentru convingerile mele revoltătoare, sunt considerat un proscris, dar îi sfidez și râd de eforturile lor zadarnice. Nu pot face nimic cu Stockdale acum. Nu stiu cui sa recomand. S[tokdale] este foarte prost, dar mi-e teamă că nu va crede asigurările tale, iar dacă crede și acceptă să publice, atunci vor fi mulți care vor dezvălui adevăratul sens al lucrării tale 2, iar librarii sunt mai puternici. decât credem noi și poate interfera cu distribuția oricărei cărți care exprimă opinii inacceptabile. Aș sfătui să ofer manuscrisul lui Wilkie și Robinson3 (în Paternoster Row) și să-l iau eu; ei publică scrierile lui Godwin; cu greu se poate presupune că cineva, în afară de un preot, ar afirma că există o apărare a dogmelor Evangheliei; iar dacă eșuează, tipăriți-l singur; desigur, la Oxford ar fi mai convenabil să corectăm dovezile – principiile domnului Mundy nu sunt prea stricte – îl slujește pe Mammon mai mult decât pe

Dumnezeu. - DESPRE! cu câtă nerăbdare aştept căderea creştinismului – este de vină pentru nenorocirea mea; înaintea altarului iubirii jignite,5 jur că voi răzbuna cauza urâtă a acelor urmări, pentru care nu încetez să mă întristesc nici acum. „Cred că, pentru binele societății, este necesar să distrugem dogmele care pot distruge cele mai prețioase dintre legăturile sale. – Dacă mă recunosc acum autorul romanului, pe care l-am pregătit pentru publicare, s-ar putea să-mi dea necazuri. Prin urmare, declar că nu voi mai publica; și toată lumea de aici crede asta, cu excepția câtorva inițiați. - Îl voi ucide pe ticălos în secret. „Să sperăm că pumnalul, deși mânuit în secret, va înjunghia cu cruzime inima inamicului nostru. Tatăl meu a vrut să mă scoată de la facultate și nu am fost de acord cu asta. - O furtună groaznică năvălește deasupra mea, dar stau ca pe turnul unui far și cu un zâmbet jubilat privesc cât de zadarnic bat valurile dedesubt.
Dar destule despre mine. – Îmi plac foarte mult poeziile tale, ideea lor principală este frumoasă; totuși, sper că contrastele nu au fost pictate din natură. „Poeziile despre gladiatorul pe moarte sunt bune, dar par scrise în grabă. Scriu un poem satiric despre L'Infâme7, o voi publica cu Mundy, dacă nu aud de la tine că Robinson este gata să nenaTàTb tot ce poate fi comercializat. În acest caz, mi se potrivește. – în Holborn

nu William Godwin trăiește, ci John. Nu are legătură cu el. - Cât despre Wedgwood 9, eu, pe când eram la Londra, i-am adresat o scrisoare delicată. El a promis că ne va răspunde când va găsi timp pentru asta; se pare că a fost surprins că am semnat „reverend”, dar am pus „reverend” pe plic. Probabil este extrem de surprins. Nu voi mai scrie episcopului Pritimen 10, nici altora, decât poate cu ocazii speciale. Creștinii nu intră în polemici, argumentele distrug înseși temelia doctrinei lor; sunt contrare credinței. Cum vă puteți aștepta ca vreunul dintre acești domni cu gândire liberă să asculte o analiză sceptică chiar și a anatemei spectaculoase a Sfântului Atanasie 11? - Și mai este ceva ce trebuie să vă spun și o voi face într-o altă scrisoare. - Iubire ! Dulce putere! Cât de mult vă datorăm! Cât de mult până și chinurile pe care le provoci depășesc plăcerile pe care le primim din alte surse. – Cu cât mai mare este suferința trăită de preoții tăi decât „ignoranța bine hrănită, mulțumită de ea însăși”. Da prietenul meu. M-am convins că monarhia este singura formă de guvernare (într-un anumit sens) potrivită pentru un iubit. Numai în aceasta este necesară supunerea. Oamenii sunt egali și sunt convins că egalitatea va fi o consecință indispensabilă a îmbunătățirii societății. Dar aceasta este o afirmație, nu o dovadă - este imposibil. Atunci, zici tu, lasă-mă să cred, de bună voie. – St. Irvine este epuizat. Vă va fi trimis la Mr. Dayrell 12; în Londra poți obține o copie de la Stockdale, referindu-te la mine; Nu trebuie să vă identificați și, deoarece numele nu sunt încă scrise pe fațada noastră, nu sunteți în pericol de a fi recunoscut. Cum poți să crezi că eu cred că ești nebun? Din moment ce eu însumi nu sunt cel mai nebun dintre copiii inspirației? - Un singur obiect mă lasă rece (religia), dar această răceală este necesară pentru a îndrepta mai exact sulița în pieptul inamicului și a-l păta cu sângele creștinismului urat.
La revedere. Ecrasez l'infâme, écrasez l impie *, caz în care prietenul tău sincer te va sprijini cu toată puterea lui slabă. La revedere.
[Scrisoarea nesemnată]

5
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Field Place, 3 ianuarie 1811 Dragă prietene!
Înainte să vă îndoiți de existența a ceva sau să credeți în el, trebuie să vă formați un concept mai mult sau mai puțin clar despre
* Zdrobiți paraziții, zdrobiți pe cei răi (franceză).
-3.1.1811]

acest subiect. Cuvântul „Dumnezeu” a fost și va continua să fie sursa a nenumărate concepții greșite până când va fi șters din lexicul filosofic. - Nu înseamnă „sufletul universului, un motor înțelept și cu siguranță bun”. Asta este ceea ce cred; Poate că nu pot oferi dovezi, dar cred că fiecare frunză de copac, fiecare insectă pe care o călcăm în picioare, demonstrează cel mai convingător că o minte puternică controlează universul. Dacă nu credem în aceasta, atunci cea mai puternică dovadă pentru eternitatea sufletului se prăbușește imediat. Mărturisesc că replica lui Pop: „Toți suntem doar părți dintr-o comunitate uriașă”1 – este pentru mine ceva mai mult decât o replică poetică; îmi exprimă convingerile. Imposibilitatea „de a muri, imposibilitatea de a scăpa din lanțurile reci ale cărnii” – asta cred eu în pedeapsa pentru păcate 2. Și răsplata ar trebui să fie iubirea, nemărginită, nesfârșită, dar (după teoria ta) capabilă de perfecțiune; cu toate acestea, este posibil să considerăm că această răsplată va veni de la sine, decurgând din natura noastră, sau natura noastră, fără altă cauză, poate fi ea însăși prima cauză, adică Dumnezeu?, implicații relevante? - Dar aici jur - și pentru încălcarea jurământului să mă pedepsească Infinitul și Eternitatea - jur că nu mă voi împăca niciodată cu creștinismul! Este singurul lucru pentru care îmi permit să nutrez sentimente răzbunătoare; Voi dedica fiecare clipă punerii în aplicare a acestei răzbunare și sper să nu fie o lovitură trecătoare din care inamicul să-și revină imediat, ci o răzbunare inexorabilă și îndelungată! De asemenea, sunt convins că societatea este foarte prejudiciată de prejudecăți, care amenință pe cea mai fragedă și mai prețioasă dintre toate legăturile. O, cât mi-aș dori să fiu Antihrist, ca să-l ucid pe Demon și să-l arunc în Iadul natal, atât de mult încât să nu mai învie. – Această dorință nesățioasă pe care sper să o satisfac într-un fel cu Poezia. Veți vedea și auzi - dar lovitura mi-a fost deja dată, ea nu mai este a mea, mă urăște ca deistă și totuși ea însăși era de aceleași păreri 3 O, creștinism! Dumnezeu (dacă există) să mă lovească dacă îl iert pe acesta din urmă, cel mai rău dintre fanatismele tale. Există o pedeapsă mare în arsenalul răzbunării? Dar iartă-mă, termin și scriu doar din cauza dorinței tale insistente de a ști de ce îndur mai mult chin decât se poate exprima în această scurtă scrisoare. „Mi-e teamă că există egoism în dragoste, pentru că în fiecare minut simt că sufletul meu este sfâșiat, dar nu vreau să fie așa!” este egoism - aș vrea să împărtășesc sentimentele celorlalți, dar în ceea ce mă privește, o, cât de binevoit aș muri în luptă! Cu toate acestea, asta ar fi o ușurare. Sinuciderea poate fi considerată un act rău? Aseară am pus un pistol încărcat și otravă lângă mine, dar, iată, trăiesc. „Nu am putut veni luni, sora mea nu a vrut să-mi lase să plec, dar ne vedem curând, trebuie să te văd. - Acum sora este relativ fericită; sentimentele ei erau profund rănite; dacă nu pentru ea, dacă nu pentru conștiința a tot ceea ce îi datorez ei și ție, mi-aș lua la revedere

pentru totdeauna cu tine. Dar poate chiar și morții se simt – poate un fel de rază pătrunde în noaptea inexistenței?
Te implor, publică Leonora. Cere 5.100 de lire sterline de la Robinson pentru ea, el va plăti. Romanul este minunat; Nu-ți voi spune că îmi place caracterul tău, dar chipul sărmanei Marie este vrednic de rai. Il admir. La revedere, dragă prietene.
Al dumneavoastră
77. B. Sh.
[P. 5.] mi-a scris Wedgwood6. îi voi trimite scrisoarea; este prea lung să răspund.
Încă încerc să risipesc tristețea Elizei, ocupându-și tot timpul cu poezie. Mâine o să vezi câteva dintre ele. Nu pot spune când voi putea veni în oraș. Mi-ar plăcea asta foarte mult.
6
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Locul câmpului. Vineri, 11 ianuarie 1811 Dragă prietene!
Nu voi intra acum în detaliu cu privire la argumentele dumneavoastră primite în această dimineață; O las pe mâine; sunt perfect de acord cu opinia Elizei, căreia i-am comunicat; ați convins-o, deși din lipsă de timp nu voi putea să-i ascult astăzi judecata cu detaliul cu care aș vrea să vi le comunic. Vă voi scrie despre asta mâine, iar dacă veți lămuri unele dintre îndoielile rămase și veți risipi speranțe pentru capacitatea omului de a se perfecționa - atât umanitatea, cât și individul - voi admite cu ușurință un sistem față de care acum am obiecții serioase. Dar unde pot găsi cuvinte pentru a-mi exprima recunoștința pentru blândețea și generozitatea pe care le-ai arătat surorii mele; cu inima ta sensibilă – să promiți ceea ce nu aveam dreptul să cer, ceea ce nu l-aș cere niciodată dacă nu ar fi grija pentru liniștea sufletească a iubii mele surori.dorință sinceră. Când a sosit scrisoarea ta și sora a trimis-o imediat înapoi, indiferent de motivul pe care i-am dat-o să-l întoarcă pe servitor. Ea a rămas surdă la toate cererile: „Rațiune, virtute, dreptate”, spune ea, „interzice-i asta; pasiunea nu a vorbit încă în ea, ea se supune argumentelor minții, neînecată de sentimente; Da, ar fi fost dezamăgit de ea, și foarte amar!! Nu, ea nu va citi scrisoarea. Dar nici eu, frate, nu am reușit să-i înțeleg argumentele. Și m-am supus a ceea ce trebuia să provoace dureri severe. Religie! Și apoi influența voastră îndepărtată s-a reflectat. Ce pot să spun despre scrisoarea ta către Eliza? Este

nu este dictat de cel mai nobil dintre toate motivele? Și totuși nu i-am arătat-o. Trebuie să explic de ce? Acesta este singurul lucru pe care îl voi ascunde cu un nor de mister, singurul lucru în care vreau să rămân singur; a suferi singur și a nu împărtăși suferința cuiva nu este cu siguranță rău și nu contrazice datoria de prietenie. Ea este pierdută pentru mine pentru totdeauna - este căsătorită, căsătorită cu un idol fără suflet și ea însăși va deveni la fel de insensibilă și toate înclinațiile ei frumoase vor pieri. Să nu mai vorbim despre asta. Nu mă lipsi de rămășițele de liniște sufletească pe care le mai am în încercarea de a promova fericirea celorlalți; poeziile pe care ți le-am trimis nu aveau legătură cu subiectul delirului meu nebun. „Sper că deja publicați Leonora.” Mandi nu o va face mai rău decât celălalt; dacă nu se angajează să distribuie cartea, atunci măcar o va tipări,

iar eu mă angajez să distribuie 500 de exemplare. — Stockdale îți cunoaște familia — hiñe illae lacrimae * — Am încercat să-l fac deist pe tatăl meu — mirabile dictu!**
Mi-a ascultat o vreme argumentele; a recunoscut imposibilitatea (vorbind abstract) a oricărei intervenții supranaturale a providenței; a recunoscut că nu există vrăjitoare, fantome, nici miracole. — Dar când am încercat să aplic adevărurile asupra cărora eram deplin de acord, s-a înfiorat la simplul gând că Hristos nu există și m-a făcut să tac cu un argumentul calului — și anume cuvintele: „Cred pentru că cred". „Mama crede că sunt pe drumul drept spre iad și își imaginează că vreau să formez o comunitate deistă a surorilor mele mici. Trebuie să fii singur în Oxford; Mi-aș dori foarte mult să vin imediat, dar din motive pe care le voi spune la întâlnire, sosirea mea se întârzie cu două săptămâni. I-am dat domnului Mundy poezia pe care intenționez să o public; sunt rânduri scrise de Eliza, mâine voi scrie; acolo trebuie făcute niște completări și dacă Mandy intenționează să publice și vă spune că vrea să publice sub numele meu, spuneți-i să nu hotărască nimic până la sosirea mea.
[urmate de poeziile surorii Shelley - Elizabeth]
Poeziile au fost scrise de Eliza - are multe altele și o să vi le arăt pe toate cândva. Îmi plac foarte mult dacă unui frate i se permite să-și laude sora. Îți scriu mâine.
iubindu-te
P. B. Sh.
[PS] Pot să citesc asta?
* De aici aceste lacrimi (lat.).
** Uimitor de spus! (lat.)

7
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Field Place, 16 ianuarie 1811 Dragă prietene!
Maine iti scriu. Și astăzi abia am timp să spun că nu te uit. Scrieți că măreția sufletului este necesară pentru a se ridica după o asemenea cădere ca a mea. Oh, cât mă doare să mă cert cu părerea ta măgulitoare despre mine. Nu mă cunosc pe mine? Nu simt un resentiment arzător, ajungând până la o suferință adevărată? Vai! Cu Godwin sunt obligat să spun că în om, în starea sa imperfectă prezentă, toate motivele sunt amestecate; cei mai buni au un amestec de rău, în cel mai rău există ceva bun. De unde resentimentele mele? Aceasta nu este doar o insultă pentru mine însumi, ci nu numai pentru cel pe care l-am pierdut. Dacă aș ști, dacă aș fi sigur că sufăr doar pentru Ea, nu mi-aș reproșa faptul că chinurile mele sunt rușinoase. Dar acum, când îmi este frică, când simt că, pe lângă mine, regretul pentru marea fericire pierdută se amestecă cu asta, simt și cât de rușinos, umilitor este! La revedere! O sa scriu maine.
[Scrisoarea nesemnată]
8
TIMOTHY SHELLEY1
Oxford, University College, 6 februarie 1811 Dragă părinte!
Îmi place foarte mult interpretarea ta excelentă a fundamentelor religiei. Rareori am citit o expunere atât de clară a dogmei acceptate. Demonstrați în mod convingător că pentru oamenii care sunt complet incapabili de a gândi - și astfel sunt o majoritate semnificativă chiar și în societatea civilizată - este necesară forța de reținere a

religiei superstiției, adică că este mai bine pentru ei să adere la credința părinţii lor, oricare ar fi; pentru că ei nu-și pot face datoria fără un fel de sprijin, iar un sprijin slab este mai bine decât niciunul. Aceasta este pentru cei cărora le este mai bine să ia totul pe credință. Dar dacă o ființă rațională, sau mai bine zis, înzestrată cu capacitatea de a dezvolta gândirea, în perfecțiunea ei crește din starea în care nu știa să raționeze și nu simțea nevoia de ea, iar acum nu doar rațiune, ci și manifestă interes pentru concluziile care decurg din aceste raționamente, chiar îi refuzi dreptul de a-și folosi mintea și exact acolo unde este cel mai important pentru fericirea lui prezentă și viitoare - în acea problemă cea mai importantă care necesită un accent deosebit asupra acestei abilități distinctive de Om? Nu-l poți priva de ceea ce este sau ar trebui să fie însăși esența lui, altfel îl privești de această esență și

te transformi dintr-un „animal rezonabil" într-unul „nerezonabil", lipsit de trăsăturile distinctive ale Omului, animal bipes, implume, risibile *. Am depășit linia menționată, pentru că discut acest subiect, mă interesează astfel de raționamente și, adăugându-le la ale mele, aș putea să vă dovedesc în mod convingător că mărturiile celor doisprezece apostoli sunt insuficiente pentru a confirma adevărul învățăturii lor, ca să nu mai vorbim de cât de nesigure au devenit aceste dovezi după secole și atâtea epoci istorice.
Dacă doisprezece oameni ți-au spus sub jurământ că au văzut un șarpe lung de trei mile în Africa și ar susține că acest șarpe se hrănește doar cu elefanți, când știi că, conform tuturor legilor naturii, un astfel de șarpe nu se poate sătura. elefanți, chiar ați crede ei? Aici avem un caz asemănător – și astfel este clar că nu putem, dacă ne gândim bine, să credem în fapte care nu sunt de acord cu legile generale ale naturii; nu există dovezi suficiente pentru astfel de fapte sau, mai degrabă, probele existente sunt insuficiente. As putea sa o arat logic daca iti place, sau daca ceea ce ai spus nu ti se pare convingator. - Cât despre religiozitatea lui Locke, Newton și alții, vreau să spun o anecdotă despre acesta din urmă. La Cambridge a ținut găini și, după ce le-a făcut o cutie, a lăsat în ea o gaură mare pentru o găină și o a doua, mai mică, pentru pui. Cât de inconsecvent pentru un geniu care încerca să descopere mecanismul universului! - Credințele creștine ale lui Locke nu ne mai pot surprinde acum, mai ales dacă ne amintim de Voltaire, Lord Cames2, Mr. Hume3, Rousseau, Dr. Adam Smith et mille alios**, care erau toți deiști și toți oamenii de cele mai stricte moravuri; toţi au primit în timpul vieţii cele mai mari laude şi au fost legiuitori în literatură şi morală. Adevărul, oricare ar fi el, nu a făcut niciodată rău adevăratelor interese ale omenirii; și nu a existat niciodată un timp mai pașnic în istorie decât atunci când nimeni nu a menționat religia. Gibbonova4 „Istoria declinului și căderii Imperiului Roman" demonstrează în mod convingător acest lucru. Am crezut că este necesar să-ți expun părerile mele, dragă părinte, și să explic pe ce se bazează ele, pe cât posibil cu un mijloc de comunicare atât de imperfect ca scrisul. - Permiteți-mi să vă rog, când aveți timp, să-mi spuneți obiecțiile voastre (dacă există încă) împotriva părerilor mele. „Religia îl leagă pe omul gânditor cu aceleași lanțuri care țin nerezonabilul de ultraj." Și aceasta este principala mea obiecție la asta. Venirea lui Hristos a fost vestită ca εύανγελλίον, sau vestea bună; cu toate acestea, este greu de crezut cât

de bună poate fi vestea, condamnând diavolului mai mult de jumătate din neamul omenesc, căci, după Sfântul Atanasie5, „celui care nu crede, focul îi este pregătit.

* O creatură bipedă, fără pene, înzestrată cu capacitatea de a râde (lat.).

** Și alte mii (lat.).

etern". - De parcă credința depinde de voința noastră, de parcă ar fi o acțiune, și nu o pasiune a sufletului.

Cu asta închei scrisoarea, căci știu că nu-ți plac scrisorile lungi și mi-e teamă că te-am obosit. Oricare ar fi convingerile mele, rămân un fiu respectuos și iubitor

P. B. Shelley

9

LEE HANTU \ EDITORULUI EXAMINATOR

Oxford, University College 2 martie 1811 Domnule!

Dați-mi voie, fără să vă cunosc personal, să vă felicit din suflet pentru victoria2 atât de dragă oamenilor liber gânditori; permiteți-mi să vă ofer și atenției - vouă, în prezent unul dintre cei mai neînfricoșați educatori ai societății - un proiect privind securitatea și asistența reciprocă a curajoșilor zeloți ai binelui public, care, dacă ar putea fi realizat, ar prezenta avantaje inestimabile. Anexez la scrisoarea mea un apel către publicul cititor care conține o propunere de întâlnire; dacă îmi veți face onoarea și luați în considerare proiectul meu, puteți face orice modificări pe care le considerați potrivite.

Scopul meu final este să fiu o adunare de conaționali iluminați ale căror opinii independente îi expun la dezastre; în timp ce poziția lor ar putea fi atenuată prin formarea unei societăți care să reziste coaliției de dușmani ai libertății, care în prezent face ca orice acțiune politică să fie periculoasă pentru indivizi. Absența unor astfel de societăți a fost cea care a permis corupției să atingă gradul extrem pe care îl observăm acum; dacă ne amintim cât de influent a devenit recent illuminismul3, nu se poate să nu fii convins că societatea propusă ar putea da cauzei libertății raționale o bază la fel de solidă precum au primit planurile fantastice de egalizare completă.

Nefiind cunoscut personal cu tine, eu, totuși, mă adresez ție ca prieten al Libertății, considerând că în chestiuni de atâta importanță și urgență eticheta nu ar trebui să fie o piedică.

Tatăl meu este deputat în Parlament, iar eu, când voi ajunge la majoritate, probabil că voi ocupa locul lui vacant. Având în vedere responsabilitatea pe care mi-o impune șederea la universitate, eu, desigur, nu îndrăznesc să proclam public tot ceea ce gândesc, dar va veni vremea când toate forțele mele, oricât de nesemnificative, vor fi date în serviciu. de Libertate.

stau domnule

Slujitorul tău ascultător

77. B. Shelley

10

TIMOTHY SHELLEY

Londra, 29 martie 1811 Dragă părinte!
Desigur, sunteți deja conștienți de nenorocirea care s-a întâmplat pe mine și pe prietenul meu, domnul Hogg; Sunt foarte întristat că am fost lipsit de oportunitățile pe care mi le-a oferit Oxford, dar sunt și mai întristat când mă gândesc la anxietatea pe care ți-au provocat-o întotdeauna erorile și eșecurile mele și pe care mă tem că acum o simți într-o măsură puternică. .
Iată cum a fost. „Știi foarte bine că am încetat să mai cred în Scriptură, nu din licențiere, ci ca urmare a reflecției. În timp ce continuam să ne gândim la acest subiect, eu și prietenul meu am constatat, spre surprinderea noastră, că (oricât ar părea de ciudat) dovezile pentru existența lui Dumnezeu nu sunt concludente. Ne-am exprimat succesiv îndoielile în eseul „Despre necesitatea ateismului”, gândindu-ne astfel să obținem un răspuns satisfăcător sau nesatisfăcător de la oameni care s-au dedicat studiului teologiei. Și cum ne-au tratat? Nu în modul în care comportamentul nostru sincer și deschis îl merita. Argumentele noastre nu au fost infirmate public de nimeni; Excluzându-mă pe mine și pe prietenul meu, adversarii noștri au arătat vulnerabilitatea pozițiilor lor și, în același timp, rigiditatea lor. Probabil că este necesar să adaug că la început suspiciunile au căzut numai asupra mea. Am fost chemat în sala Colegiului, iar când nu am fost de acord să-mi retrag eseul, am fost exmatriculat. Prietenul meu, domnul Hogg, a vrut să-mi împărtășească soarta fără greș; ca urmare, amândoi am fost expulzați. Știu prea bine că sufletul tău simpatic va fi atins de nenorocirea mea. Sper să vă aline durerea spunând că eu însumi sunt complet indiferent la abuzurile comise împotriva noastră la Oxford. Vă rog să-i transmiteți mamei mele o reverență respectuoasă și duioasă și salutări lui Elizabeth. Astăzi nu le scriu, dar m-aș bucura să aud de la ei. Permiteți-mi să vă atrag atenția asupra Apelului, care a meritat un răspuns, nu o excepție.
Rămân, dragă tată,
Fiul tău mereu iubitor și respectuos
Percy B. Shelley 11
unsprezece
TIMOTHY SHELLEY
Strada Polonia nr.15, marți dimineața 9 aprilie 1811 Dragă părinte!
Întrucât ți-ai exprimat dorința de a afla despre decizia mea, de care depinde atitudinea ta viitoare față de mine, consider că este de datoria mea - ca

mă doare să nu jignesc simțul tău al datoriei față de tine și familia ta și sentimentele unui creștin - să resping cu hotărâre ambele propuneri expuse în scrisoarea ta și să declar că voi răspunde invariabil la toate astfel de propuneri cu un refuz similar.
Recunoscător pentru bunătatea ta, iubitoare și respectuoasă
Fiul tau
Percy B. Shelley
12
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Strada Polonia nr.15, 18 aprilie 1811 Dragă prietene!
Desigur, locul de aici este retras, dar nimeni nu este complet singur dacă este cu el peste tot, iar eu mă simt bine. Compun poezie, iar din moment ce mă culc la ora 8, timpul trece mai repede decât ar putea.
Ieri am primit o scrisoare de la Whitton 1 prin care mă invita să-l

vizitez. Desigur, am refuzat. Am scris că sunt gata să renunț la toate pretențiile asupra proprietății familiei dacă îmi vor da 2.200 de lire pe an, iar restul ar fi împărțit între surorile mele. Desigur, tatăl nu ar respinge o astfel de ofertă. Spui că în schitul lordului Edgecomb nu am ce să vorbesc în afară de mine; și nu e nimic de vorbit aici, în afară de a-i repeta slujnicei jeux d'esprit **.
Domnul Pilfold 4 mi-a scris o scrisoare foarte politicoasă; mama a interceptat-o pe cea care i-a fost scris tatălui meu; ea scrie că ar trebui să vin și să trimit bani într-o scrisoare; Le-am returnat, desigur. Domnișoara Westbrook și sora ei tocmai m-au vizitat. Este foarte amabil din partea ei. La revedere. E-mailul este trimis.
iubindu-te
[Scrisoarea nesemnată]
13
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Londra, miercuri, 24 aprilie 1811 Dragă prietene!
Cu o înțelepciune uimitoare respingi unul dintre argumentele mele, pe care l-am uitat complet. Pare a fi ceva destul de mulțumit de sine, judecând după observațiile tale. Limbă înflorită și zburătoare, mergeți
* Lit.: colibă pustnicească, bld. casă solitară (franceză).
** Wits (franceză).

minti. Ce poți să faci, mă vezi în lumina cea mai nefavorabilă pentru mine; Pot să spun doar că nu am vrut să glumesc, pentru că, în opinia dumneavoastră, acest lucru poate să nu fie în favoarea mea; totuși, nu știu dacă este așa, deoarece nu-mi amintesc exact despre ce am scris. Galileeanul nu este unul dintre preferatii mei. Nu numai că nu îi sunt recunoscător, dar, trebuie să mărturisesc, am o ranchiună în secret față de harul lui dulgher. Partea gânditoare a omenirii, cea de a cărei fericire ne preocupă cel mai mult, desigur, nu are nevoie de învățătura lui morală, care, acolo unde nu există viciu, este înlănțuită de virtute. - Aici suntem de acord cu tine - lasă acest insuportabil galilean să conducă Canaille *. Mă retrag de la ea. Nu voi mai îmbina politica și virtutea, sunt incompatibile. „Mica mea prietenă Harriet Westbrook a mers la închisoarea ei. Este sănătoasă, cel puțin spune că este, deși aspectul ei sugerează altceva. Am văzut-o ieri: m-am dus cu sora ei la domnișoara X[oaks] * 2 și m-am plimbat cu ei două ore în lunca Clapham; cea mai mică este o fată foarte dulce, cea mai mare este arogantă, dar foarte indulgentă. Duminică m-am împărtășit cu ea.” Spui că am fost filozofic în privința bunăvoinței de care a dat dovadă când m-a vizitat. Este foarte amabila si receptiva. Mă voi gândi mereu la ea cu recunoștință, pentru că nu meritam asta și ea s-a expus unei posibile condamnări. „Abia îi fac bine și poate că aduc nenorocire asupra ei, arătându-i calea în care își dorește atât de neînfricat să intre, calea care duce la perfecțiune, dar această perfecțiune, poate, nu compensează toate greutățile căii. . Ce crezi despre asta? Dacă o anumită tendință de gândire și dezvoltare a energiei mentale are vreo influență asupra vieții de apoi a sufletului, dacă este ceva mai mult decât o simplă ipoteză, atunci poate că îi fac un deserviciu. Totuși, unde m-am dus? Se pare că, în sălbăticia unui alt raționament absurd. Nu voi continua, altfel, poate, atunci voi uita despre ce vorbesc acum și nu voi putea răspunde corect criticilor dumneavoastră.
Am fost la John Grove azi dimineață. Pe coridor l-a întâlnit pe tatăl meu și l-a întrebat politicos de sănătatea lui; se încruntă întunecat

şi spuse: — Slujitorul tău ascultător! M-am închinat adânc în fața lui și, urându-i bună dimineața, am trecut mai departe. Este foarte supărat pe „Propunerile” mele 4. Nu am dreptul să refuz nimic până la 21 de ani, pentru ca încă trei ani să pot reflecta asupra subiectului despre care scrii. Mă gândesc să merg în curând la Field Place. Îl aștept pe domnul Peelfold și voi merge acolo cu el. Bătrânul a decis că nu ar trebui să locuiesc în Field Place. Și voi, dacă vreau, măcar pentru o vreme — i s-a comunicat această decizie a mea. — Ei bine, atunci o voi scoate pe sora lui de aici înainte să vină. - Și o voi urma, pentru că nu pot

* Niello (franceză).

Fie ca locul ei să rămână un mister. Din această cauză, probabil că va trebui să rătăcesc o vreme. Dar oriunde aș fi, îți voi scrie dacă totul se dovedește inutil, ne vedem la York sau Ellesmere, dacă mai ești acolo. — Peisajul de acolo este trist. Îmi pare foarte rău că este așa. Speram să fie exact invers. S-ar putea crede că York este la fel de plictisitor ca Oxford. Totuși, acolo nu ai rătăcit singur prin munți. Trebuie să locuiesc la poalele Snowdonului. Dacă mergem amândoi acolo acum? Nu fi surprins dacă mă vezi în Ellesmere. Totuși, fii surprins, pentru că ar fi cu adevărat uimitor. „Aproape mi-am revenit. Nu este ciudat că Florian 5 nu a tras concluzii din propriul raționament. Cum poate speranța unei recompense să facă o faptă bună, când însăși esența virtuții constă în dezinteres, iar acest lucru este recunoscut de oricine știe ceva despre virtute și el însuși recunoaște. Cât de inconsecventă este religia! Cum perversează judecata și, în cele din urmă, întărește inimile chiar și celor mai buni oameni care au încredere în ea! Aș vrea să mă regăsesc în munți cu tine; nu am putea locui acolo?

Scrie-mi la strada Poland 15. Mâine voi scrie la York.

prietenul tău iubitor

P. B. Sh.

[PS] Brewster-ul tău 6 este mai rău decât prost; mă face nerăbdător. Dar există cineva cu care să poți comunica? Ei bine, măcar un țăran, un copil al naturii sau un păianjen?

Și asta este scris de un pustnic, un filozof! Ai dreptate când râzi de mine. Am terminat o poezie scurtă, una dintre strofele căreia ți-a plăcut. Una peste alta, este o chestie foarte stupidă și o vei recunoaște când, într-o zi, o voi aduce la urechile tale nevinovate. Dar nu mai am cu ce să mă distrez, iar această distracție nu dăunează nimănui și este imposibil să-i rezist. Nu cred că e atât de rău să fii nebun. Chiar justiți acest gen de nebunie în strofele aproape inspirate pe care le-am găsit astăzi printre hârtiile tale.

La revedere. O să iau prânzul cu domnișoara W[estbrook]. Tatăl ei nu este acasă. O sa scriu maine.

14

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Lincoln's Inn Fields, 28 aprilie 1811

Sunt la Grove acum. Nu știu unde sunt acum și unde voi fi. Viitorul, prezentul, trecutul - totul este într-un fel de ceață și parcă încep viața de la capăt și cu semne rele. „Dar nu, prostii. Bietul meu prieten 1 a fost bolnav alaltăieri

seara sora ei a trimis după mine. Stătea întinsă pe canapea, palidă. - Tatăl ei, destul de ciudat, a fost politicos cu mine și cu sora ei - chiar prea mult; a început să vorbească despre l'amour, eu am început să filosofez, iar cea mai mică a spus că nu suportă să vorbească - o durea atât de tare capul. Apoi sora mea a plecat, iar eu am stat cu ea până la unu și jumătate. Tatăl ei a avut mulți oaspeți jos, m-a sunat și pe mine. Dar am refuzat. Da! Reptila ticăloasă va fi zdrobită. Harriet avea să devină unul dintre zdrobitorii ei; și pe cel mai mare, dacă îl îmblânzești puțin. Amandoi sunt foarte destepti, iar cel mai mic (prietenul meu) este foarte dulce. Ieri s-a făcut bine, astăzi tatăl ei a forțat-o să se întoarcă la Clapham, unde am luat-o și acum m-am întors. De îndată ce ne despărțim, ura mea față de creștinism izbucnește cu o forță irezistibilă - de ce este asta? Vorbește sentimentul în mine? Sau pasiune? M-aș convinge de bunăvoie că nici una, nici alta; M-aș convinge de bunăvoie că tot ce este bun, tot ce este strălucitor, piere sub stăpânirea lui și că trebuie să lupt neobosit împotriva lui. Și spuneți că milioane de oameni răi sunt necesari pentru existența câtorva înzestrați cu înalt merit. Dar nu este acesta despotismul virtuții, contrar însăși naturii binelui? Nu este ca un despot asiatic care devastează o țară pentru a-și popula seriul? Sau un rechin care mănâncă milioane de pești doar pentru a trăi singur? Am spus de multe ori că teologia ta îmi dă îndoieli și, dacă din aceasta rezultă o astfel de afirmație, atunci nu numai că mă îndoiesc, dar sper că îndoielile mele au o bază solidă. Cred că termenul de „superioritate” este rău, deoarece din el decurg astfel de consecințe teribile și ar trebui înlocuit cu termenul de „perfecțiune”; astfel încât toți cei care se străduiesc pentru aceasta să poată spera să o obțină și fiecare bărbat să poată contribui la realizarea acesteia de către o femeie și, prin urmare, să se îmbunătățească în același timp; Adevărat, ca o umbră care curge înaintea unui obiect sau a unei spirale, cineva se poate apropia pentru totdeauna, dar nu ajunge. - Sora mea2 nu va veni în oraș, nu văd nicio posibilitate pentru asta. N-am să te mint, ea e pierdută, pierdută de tot. Creștinismul l-a corupt; ea vorbește despre Dumnezeu și Hristos – nu aș spune asta dacă nu aș fi pe deplin convins că este exact așa. Poate că nu se pierde iremediabil, totuși, vai, așa este. O tânără care doar o singură dată, pentru o oră scurtă, și-a exercitat dreptul de a gândi liber, dar a fost crescută în dogmă creștină și are în fața ochilor exemple la ce duce ateismul, sau cel puțin scepticism - și primul trebuie să pară acum ea o consecință directă a celei de-a doua; care are o mamă, bună și tolerantă, dar și creștină – cum poate fi eliberată o astfel de fată de puterea creștinismului? Îți spun sincer, dragă prietene, toate gândurile și convingerile mele - acesta este unul dintre ele. Nu mă aștept să spui: „Este atât de dureros pentru tine încât tu

* Dragoste (fran,').

nu vei mai vorbi niciodată despre el”; Nu cred că vei spune: „E mai bine să fii într-o amăgire plăcută; Nu se cuvine ca un prieten să risipească ceața care ascunde teribilul adevăr. În toate celelalte chestiuni, v-ați ridicat deasupra prejudecăților, le-ați examinat fără teamă și ați hotărât să trageți toate concluziile din acestea. Deci ai

făcut-o. De ce ar trebui să existe o întrebare pe care vă este frică să o luați în considerare - căci nu vă voi permite să vorbiți despre incompetență. Eroarea sub orice formă nu poate fi bună, nici nu îmi pot imagina asta. Spui că oamenii sunt creduli, predispuși la superstiții și au fost întotdeauna sclavii celor mai josnice iluzii. De aici rezultă neapărat că așa va fi în continuare? Spuneți: „Nu îmi pot imagina o societate lipsită de noțiuni false în aproape toate domeniile". Desigur nu. La fel, primul om de pe pământ, dacă a existat vreodată unul, nu și-ar fi imaginat ce ar fi un câmp fertil, curățat de buruieni; l-ar privi și l-ar considera inutil, în timp ce o examinare mai atentă l-ar convinge că ar fi mai util cu mai puțină muncă decât pământul sterp, pe care nici măcar buruienile nu cresc.
Va ajuta vântul lama iute să se îndepărteze 3 Când, pe furiș, tigrul flămând pleacă la vânătoare? Își va părăsi bârlogul plin de oase leul? Va fi salvat caprisul agil depășindu-l la rândul său? Nu! Asuprirea disperării îi va zdrobi la pământ, monstrul îi va slăbi, iar sângele lor în deșert Împreună cu viața se va vărsa în nisip și îngheța...
Iar strigătul lor pe moarte va fi preluat în melodiile naturii de stâncile indiene și de cerul bolților indiene!
Dar pasărea, protejând cuibul, moare fără teamă
În mijlocul nisipurilor moarte, când, însetat de sânge de băut,
Vulturul feroce cade din înălțimile munților, El nu cunoaște milă, acest „ucigaș înaripat!
El ia viața - ca și noi - rasa umană,
Dar există o scuză pentru el:
La urma urmei, foamea, nu ambiția, aduce suferință
Și moartea victimei sale. Nu se trezește răzbunare
Și nici gloria, nici cinstea nu-l vor încununa pe ucigaș.
Lasă-mă să slăbesc căprioara, să dau loc celui mai inofensiv lama,
Pasul meu să nu arate ca sărind printre abrupturi și înălțimi, - Vreau să mă aplec peste izvoare transparente, Deși o fiară îngrozitoare, un tigru feroce, se târăște, Aducând moarte, deznădejde și asuprire, - Ridicându-mă peste pământul cadaveric, sumbru și împuțit. , Și inimile de gheață nesfârșite frică și întuneric
-29.IV.1811]

Și aruncând o umbră groasă și de rău augur
Într-o zi însorită sclipitoare.
Însetați, oamenii se străduiesc spre izvor, Sunt udați, pământești, cu umezeala cerească. Se cufundă în valuri, visând la o minune, Și pier și pier ca mine: Degeaba fug de religie, topindu-se,
La iubirea nefericită care se strânge, ca un viciu, De mâinile bisericești, mâini tenace, rele... Fug. Și sunt depășit. Ca să pot? Numai să-i blestești este neputincios și, din păcate, cad pe fugă! *
Iată revărsările nebunești care au scăpat din condeiul meu în această dimineață. „Înainte de a pleca din Londra, am decis să nu iau pionul 4. Ți-am spus că voi împărtăși cu surorile mele, iar restul îl voi lăsa în voia sorții.
prietenul tău iubitor
P. B. Sh.
15
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Strada Polonia nr. 15 29 aprilie 1811 Dragă prieten,
Tatăl este din nou la fel de fioros ca un leu. Zilele trecute a venit în oraș. John Grove l-a văzut și a reușit să-i convingă să-i promită că

îmi va da 200 de litri. un an și lasă-mă la o soartă nenorocită. Acum a părăsit orașul și a scris că anulează tot ce a promis. Nemus (adică „Grove” în latină) îl măgulește ca un curtean și poate îl va convinge din nou. Vrea să merg la Oxford să-mi cer scuze familiei Griffith etc. Desigur că nu.
Presupun că ești în York chiar acum. Mi-aș dori foarte mult să vin la tine, mai ales că, mă tem, te gândești prea mult la lucruri care e mai bine să fie uitate. Scrie ceva, ca un roman, fă ceva care te poate captiva. Lasă-mă să fiu doctorul tău Willis2. Nu te-aș pune într-o cameră întunecată, așa cum am amenințat că o fac în Piazza; nu, ti-as prescrie un regim care este in tot opusul a ceea ce ti-am sfatuit atunci.
Scrii că peisajele din Țara Galilor sunt prea frumoase. Dar de ce să nu fii interesat de ele, de ce să nu dezvolți un gust pentru poezie, care
* Traducere de B. N. Leitin.
** Giove - grove (engleză).

pe care o posezi deja, ar fi inutil s-o negi. Chiar vreau să vin la York. Și voi veni cât de curând voi putea; nu este că mi-e frică să obosesc, sunt deja aproape sănătos, dar vreau să rezolv chestiunile de bani. Acum sunt bine cu mine. Amintiți-vă că între noi nu pot exista conturi de bani și, deși acest lucru nu este bine în politică, trebuie să recunoașteți că avem rezerve de aur, bunuri mobile etc., în comun cu dumneavoastră. Așa că scrieți dacă aveți nevoie de numerar; pentru că aproape ți-am epuizat rezervele, iar modestia e deplasată aici, ca surorile când se dezbracă una în față. Frumoasa noastră doamnă spune că e-mailul merge. Și așa la revedere.
Te iubesc /7.
[PS] O să scriu când voi primi ceva de la tine. Trimit asta către Y[ork].

16

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Londra, 9 mai 1811
Ai uitat că „legile nu sunt făcute pentru oamenii de onoare?” Memoria te poate schimba, aceasta este natura umană; dar concluzia pe care o tragi este groaznică și văd că nu o recunoști. Sunt lucruri care nu pot fi constatate prin raționament; Cât despre Ahile și broasca țestoasă, nimeni nu mă poate convinge, chiar dacă îmi cer să cred în ei, pentru că acest lucru s-a dovedit și nu am ce să argumentez împotriva probelor. Nu aș suporta ideea de căsătorie, chiar dacă nu aș avea motive să-mi susțin antipatia; dar cred că am motivele mele. O să încep à Ia Faber, dar cât de departe merg, judecă singur. „Prima ta propunere, pe care se bazează orice altceva, nu încerci să demonstrezi, ci o bazezi pe opinia general acceptată, împotriva căreia doar câțiva indivizi, mai ales străluciți sau mai ales întunecați, s-au opus. Iată: „Datoria noastră este să ne supunem legile țării noastre”. O neg. Într-un astfel de caz, virtutea nu există, iar dacă există, atunci într-o formă atât de nedefinită, într-o formă atât de schimbătoare, schimbându-se în funcție de climă, încât un act care este considerat o crimă în Anglia nu este scuzabil doar în Algeria. , dar poate fi chiar lăudabil; fiecare râu, lanț de munți sau golf de mare este o frontieră între două noțiuni diferite de datorie, iar virtutea trebuie să se adapteze la ambele. Care este adevărata virtute - în stimulare sau în

consecințe? Desigur, în primul. Cu cât o persoană este mai egoistă, cu atât este mai departe de virtute;

Las dovada lui Aristotel. Poate că vom lua criteriul lui Godwin al oportunității? – Oh, desigur că nu! Mi se pare, din păcate, că este imposibil să ne așteptăm la consecințe deosebit de benefice de la reforma generală. Oamenii din masa lor, spre deosebire de exemplele individuale de virtute, sunt corupti fără speranță - legile sunt necesare pentru ei, nu sunt oameni de onoare, nu percep concepte înalte de bunătate, nu sunt capabili să simtă tandrețe în afară de dorința egoistă. . Este bine că lumea este formată din astfel de oameni? Bineînțeles că nu, dacă ar putea fi corectat, dar nu poate fi corectat, iar toate încercările reformatorilor filantropici s-au încheiat cu eșec. Oricum, orice, chiar și cel mai mic pas către acest scop este bun, pentru că este un pas către ceva ce nu este fezabil, dar dacă ar fi fezabil, ar fi de dorit. De aceea mă opun căsătoriei. Această părere (în forma în care o discutăm acum) poate fi împărtășită de oricine iubește măcar bunătatea. Dacă toată lumea ar putea iubi, toată lumea ar fi fericită. Este imposibil; dar este clar că cu cât mai iubitor, cu atât mai fericit. Deci poate chiar să interfereze lumina, lumina înfundată în egoism și pasiuni josnice, din cauza incapacității de a gândi? Poate el cu adevărat să dicteze legi sufletelor care, cu un rânjet disprețuitor, resping influența sa amortitoare, care îndură calm o furtună de prejudecăți și sunt fericiți în conștiința άφιλαντια * a motivelor lor? Oh nu. Este posibil s-o compari pe Eloise cu vreun ticălos? Eloise, care s-a lepădat de ea însăși de dragul altuia,4 cu Macheath, care și-a jertfit pe toți? Motivele lor sunt opuse, ca antipozii, ca ei înșiși, ca virtutea și viciul. Alegeți propriul standard și continuați de la el. „Dacă mai ai nevoie de argumente, citește cuvintele de la ceremonia căsătoriei, pentru numele lui Dumnezeu, înainte de a permite femeii pe care o iubești să fie supusă unei asemenea umilințe. „Dar tu ai prejudecăți și nu recunosc sursa care a dat naștere acestei credințe. Aceasta este cavalerism și nu sunt un fan al cavalerilor; supunerea lor nu se baza pe rațiune și dacă am fi cavaleri rătăciți, ar trebui să scuturi singur sulița. „Acum spune-mi, pentru ce ai nevoie de 600 de lire pe an?” Împreună cu orice ales drag, vei trăi perfect din jumătate din această sumă; crede-mă, aceasta este o considerație complet secundară. „Desigur, mă opresc, dar este Antigone cu adevărat imorală? Făcuse ea greșit când a călcat nobil în picioare legile unei societăți cu prejudecăți? Știu că vei avea candoarea să recunoști că premisa ta nu rezistă controlului. Dar mă grăbesc să fiu pe deplin de acord cu tine că politica și morala sunt lucruri diferite și nu pot fi combinate. Mâine mă duc la Field Place. Scrie-mi acolo până dau din nou mesajul; căci dacă au luat-o pe Eliza, o voi urma. Atunci scrisorile mele vor deveni mai interesante, pentru că vor fi dedicate unui subiect care ne interesează pe amândoi. –
* Abseme (greacă).

Fie ca cerul să ne ferească de dezamăgire. Ambele domnișoare Westbrook sunt sănătoase; Am stabilit o corespondență cu ei și sper să vă spun mai multe despre cel mai mare.
iubindu-te

77. B. Sh.
[PS] Până nu vă anunt, scrieți-mi pe numele căpitanului Pilfold8, Cakefield, Sussex.

17

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Cakefield, casa căpitanului Pilfold, duminică, 12 mai 1811
Scrisoarea ta a sosit azi dimineață și m-a găsit aici. Ciudat! Nu ai primit nimic de la mine și am scris aproape zilnic când am fost la Londra.
Mâine mă duc la Field Place, de unde vă scriu din nou. Îi voi scrie și lui F[aber] L O nenorocit de prost! Mă amuză blândețea lui creștină și iertarea infinită a ofenselor; iată le vrai esprit du Christianisme* despre care vorbește Helvetius; l-ar numi creştin.
locuiesc cu unchiul meu3; este o persoană foarte cordială; m-a tratat foarte generos și, în semn de recunoștință, îl luminez. Ieri am luat masa cu un doctor pe nume J.4, un om fanatic religios; căpitanul, încă cald după citirea Necesitatea ateismului 5, se luptă cu el; iar doctorul ne-a lăsat șocați.
Înainte de această scrisoare, probabil că veți primi cel puțin o parte din scrisorile mele. Sper că vei scrie des; veți primi rapoarte despre Field Place, unde de acum înainte vă rog să vă adresați scrisorilor. Am primit poezia ta minunată; Se pare că nu i-am confirmat primirea, dar asta nu mă face să-mi placă mai puțin. Intriga lui este tristă, de ce te tot gândești la ea? Dar tu spui: „Poezia are nevoie de durere la fel de mult ca viața are nevoie de respirație; căci Muzele sunt fiicele Memoriei, ceea ce înseamnă întristare”. Am primit astăzi o scrisoare de la bătrâna domnișoară Westbrook; ea câștigă la cea mai apropiată cunoștință; sau poate pare doar în contrast cu indiferența și declinul moral din jur? Cu toate acestea, toate avantajele sunt relative și se dezvăluie doar prin comparație; deci am dreptate. Cel mai mic este în temniță6; există ceva mai nobil în ea, deși este mai puțin dezvoltată decât sora ei - acest diamant este mai mare, dar nu atât de lustruit. Frumoasă este indiferența și disprețul ei față de prejudecățile mediului. Dar, poate, bătrânul pur și simplu nu a avut o șansă? Mărturisesc că sunt incapabil, ca și tine, să judec virtuțile soțiilor.
* Adevăratul spirit al creștinismului (franceză).

cauciucuri - după urme de pași, pliuri de îmbrăcăminte etc., dar poate doar îngerii, și nu muritorii, pot fi măsurați cu această măsură.
De ce îl lăudați pe Sfântul Irvine? Nu am citit niciodată un roman Delivele, dar al meu trebuie să fi fost un pla...7
La revedere. Dragă prietene, sunt al tău pentru totdeauna. O sa scriu maine. Mă grăbesc să termin. iubindu-te
77. B. Shelley

18

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Locul câmpului. 14 mai 1811 Dragă prietene!
Iti scriu de aici. Am ajuns in sfarsit la destinatie. Știu că aștepți cu nerăbdare. Am găsit-o pe sora mea bolnavă, avea scarlatina, care, după părerea mea, s-a târât din cauza neștiinței medicilor locali; ea este mult mai bine acum, dar încă o doare gâtul atât de tare încât cu greu poate vorbi. Voi scrie mai multe în următoarea mea scrisoare. Mărturisesc că supărarea mea s-a amestecat cu plăcerea când am aflat că nu mi-a scris din cauza bolii sale. - Am fost de acord cu tatăl meu;

conditii mi se pare foarte bune. Voi primi 200 de lire pe an. Pot trăi perfect din asta, indiferent de sfatul avocatului pe care mi-l trimiteți. Sunt liber să-mi aleg locul de reședință; inutil sa spun pe care o voi alege. Când vei veni la Londra - peste un an, peste șase luni sau patru luni? Îi voi scrie lui Faber astăzi; te poți baza pe elocvența mea. - Eseul general \ despre care ai scris va fi foarte ciudat, nu-mi pot imagina ceva mai ciudat. Încearcă să scrii. Cu siguranță nu aș fi putut. Singurul lucru scris de acest fel până acum este Mărturisirea lui Rousseau; aceasta este fie o rușine pentru mărturisitor, fie o minciună completă – probabil a doua. Lumina ar spune același lucru despre creația noastră și nu aș putea învinovăți-o pentru asta; căci faptele raportate sunt judecate după plauzibilitatea lor, iar originalitatea trebuie să fie neplauzibilă, altfel nu ar fi originală; De asemenea, nu cred că lumea s-a confruntat de multe ori cu asemenea argumente, concluzii similare și criterii atât de ciudate de raționament la doi tineri. Acestea din urmă sunt cele mai ciudate. Ce mai face Leonora? Nu scrii nimic despre ea. Nu pot primi un răspuns de la Mandi. „Le este frică, sau ce?” – Am crezut că editorul Abingdon este prea prost; să demonstreze chiar și un singur ipocrit că cartea este împotriva creștinismului. Dacă declarația autorului însuși în cartea sa este considerată o expresie a intențiilor sale, atunci cartea susține creștinismul. Mai mult nu puteai. Cât despre 4 al meu, este imposibil să-l imprim; ea nu este mai bună decât Necessite*5

* Necesitate (franceză).

și cu siguranță ar fi făcut un dosar împotriva ei. Acum acel pericol a trecut. Și, în general, acestea erau doar zvonuri. „Și acum vă voi da un exemplu de cea mai notorie ipocrizie pe care am întâlnit-o vreodată. - Una dintre rudele mele6 se plimba cu unchiul meu7 (care, de altfel, mi-a rezolvat perfect treburile). Și acum acest creștin spune: „Să spun adevărul, sunt ateu.” „Nu”, gândește căpitanul, „nu poți păcăli o vrabie bătrână cu pleavă.” „Chiar?” întreabă el rece și de la el nu se mai poate obține nimic. O spun așa cum am auzit-o de la căpitan. Este această ființă, incapabilă de a gândi, cu adevărat convinsă de ceea ce am ajuns prin raționament logic? Dacă da, atunci aceasta este o rușine pentru minte, iar cauza noastră, din păcate, pierde doar din asta. Dar el nu este nicidecum un „ist” și nu este familiarizat cu niciun „ism” în afară de fantezie și nerezonabil. Tatăl meu mi-a interzis să comunic cu sora mea, dar căpitanul a raționat cu el; totuși încearcă să mă împiedice în asta cât de mult poate, dar poate face foarte puțin. Mama este foarte rezonabilă, spune: „Rugăciunile și mulțumirile sunt inutile în opinia mea. O persoană bună, fie el ateu sau creștin, va fi bine oriunde suntem destinați să fim după moarte. Aceasta este ceea ce consider o viziune amplă. Îți scriu mai multe în curând – îi scriu lui Faber chiar acum. Știu că vei scuza scrisoarea lungă, deoarece i-o voi citi Elizei.

Prietenul tău mereu iubitor [Scrisoare nesemnată]

19

ELIZABETH HITCHENER 1

Field Place (Horsham), 5 iunie 1811 Doamnă!

Am cerut ca scrierile lui Locke să ți fie trimise de la Londra; două cărți îți vor fi înmânate de căpitan: „Blestemul lui Kehama”2 și „Iluminarea poporului” de Ensor3. Acesta din urmă este opera unui om foarte deștept. Prin urmare, poți citi cât vrei și voi avea nevoie de a

doua carte peste o lună sau două, totuși, înainte voi avea plăcerea să te văd. Mă tem că discuțiile noastre sunt prea lungi și sincere pentru a funcționa bine pe hârtie. Sentimentele, surprinse în alb și negru, nu arată la fel de bine ca raționamentul. Totuși, dacă tu, fiind ferm în credință, ai încerca să mă convertești, crezi că aș da de bunăvoie în acest pericol. Dar știu că tu, ca și mine, te rogi la altarul Adevărului. Adevărul este zeul meu, fie că este aer, apă, pământ sau electricitate; dar a ta, cred, poate fi redusă la același principiu simplu al Divinului. Serios vorbind: dacă nu sunteți de acord foarte mult - sau cel puțin ușor - cu mine cu privire la problemele pe care le-am certat recent cu dvs., atunci

singura mea obiecție la controversa din scrisori este teama că timpul tău merită o utilizare mai bună; cat despre al meu, nu este ocupat de nimic. Walter Scott a publicat o nouă poezie, The Vision of Don Roderick.4 L-am comandat deja. O vei primi imediat ce o voi citi. Nu aparțin admiratorilor entuziaști ai lui Walter Scott. Tonul aristocratic al scrierilor sale nu mă dispune în favoarea lui, căci eu cred că frumusețile poetice ar trebui să fie subordonate unui scop moral... că limbajul imaginilor ar trebui să fie un mijloc plăcut de instruire în lucruri utile și importante. Dar citește mai bine despre poezie în Ensor.

Ramas bun.

Cu stimă, Percy Shelley

20

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Field Place, 19 iunie 1811

Ți-am scris duminică. Ai dreptate când spui că am fost răvășit – eram nebun; știi cât de puțin e nevoie să mă îmbăt urât. Am băut două pahare de vin, cedând convingerii mamei și am început să înnebunesc. Pentru a mă mângâia, mi-a dat pixuri, cerneală și hârtie. ți-am scris. Ea [Elise] chiar nu te merită. Nu te baza prea mult pe poezia ei. Domnișoara Phillips are de două ori mai mult talent – și o inimă mai blândă – dacă acest lucru este dovedit de capacitatea ei de a se mișca, nu o veți nega. Dar ești atât de prejudecăți.

Trăiesc un pustnic desăvârșit; nimeni căruia să-i spună un cuvânt. Uneori schimb două fraze cu mama despre vreme - subiect în care este neobișnuit de grăitor - și tăcerea domnește din nou. Mă plimb prin moșie și prin parc fără niciun scop. Nu pot să scriu – decât câteodată ție și alteori domnișoarei Westbrook – mâna mea se grăbește și mă obosesc și mă plictisesc. Singurul lucru care m-a interesat, în afară de scrisorile dumneavoastră, a fost Povestea indienilor misionare a domnișoarei Owenson! Citit; asta este cu adevarat minunat. Indian Luxima este un adevărat înger. Ce păcat că nu putem da trup acestor creaturi ale imaginației; Însuși gândul la ei se agită în suflet. După ce am citit această carte, nu mai citesc altele – dar mă gândesc mult. Îți trimit ceva capricios și haotic, compus de mine ieri, sub luna de la miezul nopții.

Cea mai dulce stea! Revarsați strălucire 2 Prin fire de nori pe o lume întunecată. Suprafața netedă a lacului, aruncând seara de pe baldachin, sclipește cu sclipici, luminându-ne

Ceasuri de iubire sfântă, mai dulci pentru inimă decât flacăra palidă a lunii care se stinge. Cea mai dulce stea! Când, căzută, Natura doarme, totul în jur se potolește, Și doar o voce blândă întretăiată Cu suflarea bună a vântului de apus șoptește la urechile tăcerii, Că ești iubire, că, cu o privire plină de compasiune, liniști slujitorii profitului. , - O, la ora asta te-ai uita necruțător Sunt pe tine până slăbește Menghina anxietății... Cât durează speranța? 3 Tânăre, fii mereu gata Să accepți suferința iubirii - În ascuțimea minunată a spinilor. Da – zice tineretul – e crud, Dar, purtând căldura unui tribut pe moarte, El este al meu – o floare purpurie! Fantezia este un cadou drag pentru noi, deși dispare devreme. Dulce este căldura trandafirului ceresc, Deși s-a născut pe pământ. Ca frunzele care s-au stins, Cazând la pământ, tineri și bătrâni, Dormiți voi, robii pământului. Anii nu taie dragostea - Va fi călcat în picioare de pasul trădării. Atunci nu suna înapoi: Pavilioanele zidului se vor prăbuși. Anii nu taie dragostea. Și intrigi se sting și în mormânt Scălări de iubire, fulgerul ei.

Te aud deja exclamând: Oh! jam satis dementiae *. Mă gândesc la moarte și la Rai timp de patru zile. Care este aceasta ultima? „Nu ar trebui să mergem acolo și există o viață de apoi?” Și cine va fi prejudiciat de plecarea noastră? Și nu ar fi de vreun folos cuiva? Aseară, privind din foișor la luna care se ascunde în spatele unuia dintre coșurile de fum, m-am întrebat dacă ea este singura martoră la plecarea noastră. „Dar eu nu spun asta și nici măcar nu cred; când suntem împreună, cu greu mă hotărăsc – dar acum încă mă hotărăsc. Ne vedem peste trei săptămâni. Voi fi în York pe drum

* Vai! Destul de nebunie deja.

-23.VI.1811]

în Țara Galilor, unde s-ar putea să nu merg, dar, oricum ar fi, mă vei vedea. Mă gândesc să merg pe jos.

Omul de la poștă așteaptă. La revedere.

Te iubesc [Scrisoare nesemnată] [PS] Îți scriu luni.

21

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Field Place, duminică, 23 iunie 1811 Dragă prieten,

În sfârșit, vorbești rațional. Pot justifica nebunia, căci eu însumi sunt adesea nebun; dar sunt mai încântat să aduc laudele cuvenite rațiunii, mai ales când se arată în împrejurări dificile. Și scrisoarea ta de astăzi conține o mulțime de lucruri rezonabile. Nu mai consideri fără discernământ orice scepticism drept blasfemie, ești de acord că tot ceea ce uman poate fi imperfect. Recunoști fără tragere de inimă, pentru că sentimentele pe care le-au trezit oamenii în tine sunt prea puternice. Ai dreptate; esti rezonabil. Mă bucur că ai decis să gândești singur. Mă bucur că ai stabilit în sfârșit standardul care te va ghida în această problemă imensă.

Vino, dragă prietene; Voi fi cu adevărat fericit să vă împărtășesc micul meu studiu; Mă bucur că veți veni cu un scop care să îmi restabilească liniștea sufletească. In casa sunt doua camere, in intregime la dispozitia mea, sora mea nu va intra aici, si nimeni altcineva; aici vei locui cu mine. Va trebui să dormi pe o saltea și vei fi închis ca un criminal de stat. Vei pleca abia la miezul nopții, cu mine, ca să nu fii găsit. Fereastra mea are vedere la gazon, unde poți vedea adesea pentru ce merită să vii - obiectul sentimentelor tale tandre Timpul și oportunitatea vor face ceea ce nu poate fi obținut

prin persuasiune acum - te vor ajuta să-i câștigi favoarea. Cred că nu ar trebui să scriu mai mult pe această temă, vom vorbi la întâlnire.
Nu te împovăra cu bagaje; Am o mulțime de lenjerie curată pentru tine.
Veți călători de la York la Londra cu un autocar poștal și de acolo la Horsham cu diligențele locale; acolo la miezul nopții mă voi întâlni cu tine și te voi duce în camera mea.
Vino, te implor; ne vom întoarce împreună la York. Insist să vii. Voi astepta.
iubindu-te
[Scrisoarea nesemnată]
treizeci
Scrisori
[13.VII.1811–
22
ELIZABETH HITCHENER
Cum Elan, Rhyader, Radnorshire, Țara Galilor de Sud, 13 iulie 1811
Doamnă!
Scrisoarea ta tocmai a fost primită de mine, sau mai bine zis doar mi-a fost livrată, după ce mi-am revenit după o boală nervoasă scurtă, dar gravă. A fost cauzată de câteva nopți nedormite și zile de muncă grăbită și obositoare; nimic altceva nu m-ar împiedica să vă vizitez în oraș; dar ocupațiile mele erau cele care nu suportă întârziere sau odihnă; oricât de stoic m-aș considera, dar, atâta timp cât trupul muritor ne îngăduie forțele spirituale, le subjugă din când în când și ne amintește, de altfel, impresionant, cât de mult depind sufletul și trupul unul de celălalt. Dar acum, în sfârșit, vă scriu; plăcerea de a vă întâlni trebuie să amân până la întoarcerea mea în Sussex, dar mă consolez cu speranța că acest lucru nu se aplică corespondenței noastre. Sper să stau deasupra etichetei sociale; dacă nu, atunci îmi contrazic propriile afirmații: îndrăznind să fiu liber, mă condamn la jug. Dar nu, eu nu sunt așa, iar când scriu: „plăcere să corespondez cu tine” – asta înseamnă că gândurile notate de aceste cuvinte sunt cu adevărat prezente în ele.
Ați citit în ziare o relatare despre procesul unui anume ticălos din Tortola, dl. și-a ucis sclavul") Dacă nu, citește; și notează ce a spus juriului: „Am sentimente religioase potrivite și nu mi-e frică."
Cruzimea acestui om l-ar putea face pe Nero mândru de filantropia lui, iar el, tu vezi „Nu-ți este frică. Este posibil ca această măsură să fi înlocuit atât de mult adevărata morală încât un ticălos, după ce a ucis o persoană, să se bucure ca Brutus? Aceasta ne învață două lucruri că religia îi corupe pe oameni și că Brutus este destinat să se bucure pentru totdeauna, dar un tiran nu este. Recent am citit în scriitorul francez Helvetius următoarele excelente rânduri 2: „Modurile de rugăciune sunt diferite și, prin urmare, sunt create de om, în timp ce moralitatea este aceeași peste tot și, prin urmare, este creația lui Dumnezeu.” Numai eu aș spune : este Morala, pe care o consider un sinonim pentru zeitatea deistă.- Peisajele din Wells sunt extraordinar de maiestuoase, stânci care se îngrămădesc una peste alta până la înălțimi mari, râuri curgând în jos cascade de pe marginile lor, văi acoperite de pădure, creează o imagine magică. -Dar de ce ne vrăjesc, de ce ne încântă mai mult decât priveliștea câmpiei? Acest sentiment nu poate fi înnăscut, înseamnă oare că este dobândit? - Așadar, cunoașterea distruge plăcerea care apare involuntar în noi atunci când încercăm să ne ținem de o viziune trecătoare - volatilă, aproape ca eterul unui chimist, ea dispare în fața noastră. ochi; fuge de toți, cu excepția sclavilor pasiunii și ai sensibilității nesănătoase,

incapabili să supună sentimentul analizei. Îți voi spune ce sa întâmplat

o acțiune care m-a frapat; singura aventură care m-a întâlnit aici: fereastra mea este deasupra bucătăriei, dimineața am deschis-o și am terminat de îmbrăcat când am auzit: „În numele strălucitor al milei". Aceste cuvinte au fost rostite în așa fel încât, întorcându-mă, am fost surprins să fiu convins că sunt ale unui cerșetor bătrân, căruia servitorul i-a scos imediat ceva de mâncare. Am coborât scările și i-am dat ceva. Părea să mă aprecieze. Am vrut să intru într-o conversație cu el - dar în zadar. L-am urmat o milă, punând nenumărate întrebări. În cele din urmă, m-am despărțit de el, convins, după următoarele cuvinte, că a fost inutil să insist: „Văd din hainele tale că ești un om bogat. Și bogații m-au jignit pe mine și pe toți ai mei de nenumărate ori. Se pare că ai intenții bune, dar nu pot să le cred cât timp locuiești într-o astfel de casă și porți astfel de haine. Fii milostiv și lasă-mă."

Acum la revedere.

Cu stimă, Percy Shelley

23

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Cum Elan, Rhyader, circa 3 august 1811 Dragă prieten,

Poate ne vedem înainte de a răspunde la această scrisoare, poate nu. Dumnezeu stie! Cu siguranță voi veni la York, dar acum sau peste 3 săptămâni - asta o va decide Harriet Westbrook. Tatăl ei o asuprește în cel mai groaznic mod și vrea să o oblige să se întoarcă la școală. Ea mi-a cerut un sfat. Am sfătuit să rezist și, în același timp, am încercat să înmoaie bătrânul W[estbrook], dar în zadar! Drept urmare, s-a dat sub protecția mea! Luni plec la Londra. Cât de măgulitor m-am distins! Mă gândesc la o mie de lucruri în același timp. Ceea ce am spus a fost, poate, absurd. Am sfătuit-o să reziste – ea a scris că rezistența este inutilă, dar că e gata să fugă cu mine și să se pună sub protecția mea. Vom avea 200 de lire pe an; când se va dovedi că acest lucru nu este suficient, evident că va trebui să trăim prin iubire. Aprecierea și admirația cer să iubesc pentru totdeauna. Ne vedem la York. Am să ascult argumentele tale în favoarea căsătoriei, care deja aproape m-au convins. Cred că pot găsi un apartament în York. Scrie-mi la [Edward] Graham2, 18 Sackville Street, Piccadilly.

Am primit scrisoarea dvs. cu atașament de 10 GBP. Acum îți datorez 30 de lire sterline. Filosofia este filozofie, dar mi-e oarecum rușine că atrag atât de neceremonios din sursele tale financiare; dar, dragă prietene, recunoștința pe care o am pentru tine pentru compania ta și a ta

tricotat este atât de grozav încât nu se poate vorbi despre asta; cu toate acestea, trebuie să vă răsplătesc când pot.

Cred că spiritul acestei scrisori ar trebui să vă convingă că sunt în spirit. Dar mă gândesc la o mie de lucruri deodată. Voi veni și mă voi stabili lângă tine sub numele de „Domnul Peyton" și prietenul tău devotat

77. B. Sh.

[PS] Voi vizita Sackville Street, în orice caz, scrie-mi acolo. Nu trimite mai mulți bani. In Londra voi obtine un peu *.

24

ELIZABETH HITCHENER

Londra, 10 august 1811 Doamnă!

Se pare că mă așteaptă o scrisoare la Kum Elan. — Încă nu am primit-o. Întoarcerea mea bruscă s-a datorat unor chestiuni importante. Mâine voi fi la Field Place și probabil ne vedem înainte de septembrie. Treburile mele m-au împiedicat să dedic mult timp subiectului conversațiilor noastre... Văd aici palate în care o a treizecea parte este suficientă pentru a satisface toate nevoile gazdelor răsfățate... Văd teatre care s-au transformat din școli de morală în locuri. unde ei învață uitarea tuturor principiilor morale, iar aristocratul arogant și comerciantul de monopol legitimează împreună prin propriul exemplu depravarea pe care acesta din urmă a generat-o importându-ne bunuri de lux. Toate monopolurile sunt rele. . . Stigmatizând îmbogățirea unui negustor, nu cred că ar trebui, așadar, să laud bogăția ereditară. Ambele sunt o provocare nespusă la adresa libertății. Nici unul nu poate fi un antidot pentru celălalt. Dacă luăm chiar și pe cei mai buni dintre aristocrați, aruncați o privire la nobilii noștri, răsfoiți Calendarul Curții, ascultați ce spune despre ei până și lumea, care este binevoitoare față de cei mari. Însăși laudele pe care le le aruncă sunt o insultă la adresa rațiunii. Da, să luăm chiar și cei mai buni dintre aristocrați. Are o casă mare, vase de aur, haine luxoase; chiar și slujitorii lui sunt concediați. Cum este diferit un monopol de altul? Un duce zgârcit de la acel duce zgârcit care se plimbă pe portalul Exchange? Odată ce recunoaștem că o societate bazată pe egalitate (dacă se poate realiza) este mai bună decât oricare alta, ajungem inevitabil să recunoaștem absurditatea existenței însăși a unei aristocrații. Iar inegalitatea mentală nu poate fi eliminată până când perfecțiunea morală nu este atinsă - atunci toate diferențele vor fi șterse.

Cu stimă

77. B Shelley

* Puțin (franceză).

—27.1X.1811]

25

TIMOTHY SHELLEY

Edinburgh, 21 septembrie 1811 Dragă tată!

Nu v-ați degnat să răspundeți la niciuna dintre scrisorile mele, deși conținutul lor era de așa natură încât trebuia măcar să confirmați primirea lor. Nu mai pot pretinde că nu înțeleg motivul tăcerii tale; Nici eu nu pot comenta acest motiv. Am făcut deja asta în ultima mea scrisoare, destul de respectuos, așa că nu ai de ce să fii jignit, mai ales că ai luat cu adevărat poziția de care mă temeam. M-am căsătorit - nu ai dreptul să regreti. Un tată adevărat ar trebui să-și dorească ca fiul său să-și trăiască viața cinstit, iar tu nu îndrăznești să numi altfel poziția mea actuală; este sanctionat de legile tarii mele, este prescris si de religia pe care o profesati: mi-am exercitat drepturile civile legitimand pozitia mea. Nu am încălcat obiceiurile, curențele și nici măcar nu am acceptat îndatoririle religioase. În acest sens, conduita mea va fi ireproșabilă înaintea celei mai stricte judecăți. Eu cred că nu există nimeni care ar îndrăzni, contrar probelor, să afirme că am comis ceva criminal. Daca nu ti-as cere sfatul, este pentru ca nu ai putea intra in pozitia mea. Oricât de înțelept ai fi judecător în

alte cazuri, sper că nu te prefaci infailibilitatea judecății sau infailibilitatea intuiției; ar fi aproape imposibil să-ți anticipezi părerea despre alegerile altei persoane, mai ales dacă gusturile acesteia sunt în general exact opusul cu ale tale. „Să presupunem totuși că te-am jignit; să spunem că te-am supărat în mod deliberat și nu există circumstanțe atenuante pentru vinovăția mea. Dar nu ești creștin, părinte? Dacă este prea târziu să apelezi la iubirea ta părintească, fac apel la datoria ta față de zeul căruia te rogi, la acea zi cumplită când, după credințele tale, se va decide soarta muritorilor, care vor dobândi apoi nemurirea - tată. , nu ești creștin? Deci nu judeca, ca sa nu fii judecat.Aminteste-ti ca crestinismul invata sa ierti insultele; și chiar dacă crima mea ar fi mai neagră decât parricidul, chiar și atunci iertarea ar fi datoria ta. Cum! Nu ierți? Cum vor vedea oamenii regulile creștine cu care te lauzi? La urma urmei, dacă nu ierți, nu poți fi creștin; pretinzându-te ipocrit că ești creștin, ești mai jos decât un ateu imoral; căci un ateu moral ar pune în practică ceea ce propovăduiești și ar acorda pașnic celor vinovați acea iertare, de care nu ești în stare, cu toată lăudarea ta. Scuzați-mă! Și arată-mi că propovăduirea ta nu este în contradicție cu faptele tale; sau mai degrabă, arătați-o oamenilor — dacă nu vă este frică de judecata lui Dumnezeu, atunci acest tribunal vă va judeca cu siguranță. - N-am făcut nimic

ceva ce nu ar fi firesc și legal. La tineri, astfel de nunți prin răpire sunt un lucru obișnuit, iar în vremea noastră tați inexorabil nu se găsesc decât în farsele învechite, și în romanele stupide; poate vrei să le pui la modă, dar sper că lumea, în loc să te imite, să râdă de tine.

Cu toate acestea, prin iertare, nu mă refer la o formalitate goală, când se mărginesc la un singur cuvânt „iertă" și se termină aici, parcă și-ar fi îndeplinit datoria. Acesta nu este ceea ce Isus Hristos a învățat. Trebuie să aduci roade demne de pocăință. Trebuie să mă tratezi ca pe un fiu și, conform tuturor legilor omenești, surplusul din averea ta ar trebui să fie folosit pentru întreținerea mea. La asta am dreptul să mă aștept.

Cuvintele mele pot părea dure, dar doar inexorabilitatea ta le evocă. Nu există fiu mai respectuos decât mine și tot ce s-a spus mai sus îmi exprimă părerea doar dacă ești trădat de bunătatea care te-a distins mereu până acum. Ramas bun. Mă înclin în fața mamei, a surorilor și a întregii familii.

Eu rămân fiul tău iubitor

77. B. Shelley

Ai fi atât de amabil să trimiți 50 de lire sterline — indemnizația mea de trei luni — imediat la oficiul poștal din Edinburgh.

26

SIR BYSH SHELLY 1

Nork, strada Noni, casa domnișoarei Dansatoare, 13 octombrie 1811

Domnule!

Iartă-mă că eu, care nu ți-am scris niciodată până acum, mă întorc la bunătatea ta acum că sunt în necaz. Am pierdut - și cred că am pierdut pe nemeritat - favoarea tatălui meu pentru căsătoria la alegerea mea. Dar dacă există ceva important pentru fericire, acesta este acesta; și, bineînțeles, cel care este cel mai preocupat de chestiune are cel mai

mult dreptul să o decidă. Ascultarea în astfel de cazuri este deplasată, căci moralitatea nu poate fi altceva decât calea către cea mai înaltă fericire; iar atunci când o opinie este exprimată contrar acestui principiu de bază, raţiunea are dreptul să o pună la îndoială. Sunt obișnuit să-mi exprim convingerile sincer; asta mi-a adus multe necazuri, dar din această cauză nu am încetat să spun ceea ce gândesc. Limbajul ne-a fost dat pentru a ne exprima gândurile, iar cei care caută să o falsească, aceia sunt fanatici și tirani; ei au fost cei care m-au adus în necaz. De la dreptatea și generozitatea voastră, aștept interpretarea corectă a ceea ce oamenii de la putere pot numi insolență. Între timp, nu-l am și în pelerină

liakh. Scriu sincer și sincer. Dacă trimiți niște bani să mă ajuți pe mine și pe soția mea (și știu că ești generos), nu te voi onora doar ca bunic, dar te voi iubi și ca eliberatorul meu.

Ramas bun.

Cu respect

Percy Bysshe Shelley

27

TIMOTHY SHELLEY

Nork, 15 octombrie 1811 Dragă părinte!

Evident că i-ai scris domnului Hogg Sr. Nu cunosc conținutul scrisorii tale, dar judecând după unele rezultate neplăcute, ai scris ceva în ea care a întors familia prietenului meu împotriva mea. Acesta este un mod josnic, josnic și disprețuitor de persecuție; nu numai că m-ai lipsit de mijloacele de existență (și mi le-ai promis direct și fără echivoc); Profiți în continuare de rudenia care mă face fără apărare împotriva ta pentru a mă calomnii. Ai uitat ce este calomnia? Memoria ta este într-adevăr atât de slabă încât să nu-ți amintești ce pericol te-a amenințat pentru recenzia ta despre libraria Stockdale? Dar nu pot recurge la legile țării care protejează alți oameni de tine. M-ai tratat ticălos. Când am fost exmatriculat pentru ateism, ai spus că ar fi mai bine să mor în Spania. O astfel de dorință este foarte asemănătoare cu crima; din fericire pentru mine, crima este pedepsită de legea engleză, iar lașii se tem de ea. Voi încerca să vă cunosc cât mai curând posibil; dacă nu vrei să-mi auzi numele, îl voi repeta. Să nu credeți că sunt un vierme zdrobit de nenorocire. Dacă aș avea destui bani, m-aș întâlni la Londra și ți-aș striga la ureche: „Bishy, Bysshe, Bysshe”, da, „Bishy” până ai deveni surd.

[Scrisoarea nesemnată]

28

ELIZABETH HITCHENER

Nork,

Miercuri, 16 octombrie 1811

Vă scriu astăzi pentru că este imposibil să nu răspundeți la o scrisoare ca a dumneavoastră imediat, cu căldură și, voi adăuga și eu, cu recunoștință. Dar deja vineri seara (18) voi fi la Cakefield. Dragă prietene (căci așa te voi numi), tu care îmi înțelegi motivele, îndrăznesc să gândesc în ton cu ale tale, tu care disprețuiești prejudecățile lumii și

îmi împărtășește părerile, îmi place; si nu mi-e frica de interpretarea josnica a acestui cuvant sacru, nu mi-e frica de presupunerea ca iubirea mea este indreptata catre masa de materie organizata in care este imbracat sufletul tau, si nu spre sufletul, care singur este demn de el. asemenea dragoste. De acum încolo, sunt al tău - sincer și necondiționat. Nu voi avea un gând care să nu caute un ecou în inima ta, nu va exista un impuls pe care nu l-aș lăsa să se răcească mintea ta mai sobră; hotărând astfel, nu aleg un arbitru mai infailibil decât propria mea conștiință a binelui și a răului (deși nu ar trebui abandonat), pentru ce poate fi mai teribil pentru o minte cinstită decât ciocnirea a două cerințe morale. Este, fără îndoială, singurul chin pe care îl poate simți un suflet care nu recunoaște altă putere asupra lui însuși decât virtutea. — Plec din York în seara asta spre Cakefield, unde voi ajunge vineri. Tatăl meu, stăruind în amăgirea lui, ne-a refuzat banii și ne-a interzis să ne menționăm numele în fața lui. Indiferent de cât de coruptă societatea noastră de minciuni, am crezut totuși că o asemenea amărăciune încăpățânată a fost de mult proprietatea comediilor și farselor plictisitoare sau a fost folosită de romanul modern pentru a agrava dezastrele trăite de erou și eroină și, prin urmare, pentru a-și întări afecțiunea reciprocă. I-am scris acestui om nesăbuit de mai multe ori, iar acum m-am hotărât să merg la el pentru a încerca puterea adevărului, deși mi se pare că este foarte exagerat, precum și puterea muzicii, presupus capabilă de „ despicarea stejarului măreț” 2. Unii filozofi atribuie conștiinței o putere nelimitată , dar mă îndoiesc că ar fi capabilă să înzestreze călimariatul cu liber arbitru. Pare să sune foarte dur. Dar, știți, devenind ca zeul evreu, nu mă uit la chipuri și, în lumina rațiunii, rudenia mi se pare la fel de neînsemnată ca un mănunchi de paie în fața unui foc.
Te iubesc mai mult decât oricare dintre rudele pe care le am 3; Ești sora sufletului meu, sora ei cea mai dragă și mi se pare că sufletul meu trebuie să înceteze să mai existe înainte ca acest atașament să dispară din el. Unii filozofi au făcut eforturi mari pentru a ne convinge că rudenia sufletelor este un nonsens 4 - dar rațiunea este neputincioasă să explice sau să dovedească adevărul sentimentelor... Am luat în considerare această întrebare din toate părțile; raţiunea îmi spune că viaţa unei persoane se termină cu moartea, dar eu simt şi cred că contrariul este adevărat. . . Sentimentele sunt singura sursă de cunoaștere și un sentiment interior mă convinge de acest lucru. Totuși, cât m-am abătut de la subiect și cum un raționament duce la altul, formând un lanț nesfârșit! Cu adevărat, totul este interconectat; atât în lumea morală, cât și în lumea exterioară, evenimentele sunt legate într-un lanț și există posibilitatea - oricât de mică, dar care nu poate fi negata - ca șirul actual al gândurilor mele să poată fi ridicat la cucerirea Angliei de către William. Cuceritorul. Apropo, am vrut să vorbesc despre ceva cu tine - despre bani. Tânjesc să le am. Cum? — ai putea spune. Ești cu adevărat un iubitor de bani, un răpitor de bani, ai devenit sclavul celui mai mult?
—16.x.1811]

vizionar al pasiunilor? Nu; și totuși mi-aș dori să am bani, mi-aș dori pentru că aș putea, după cum mi se pare, să dispun de ei. Banii pot plăti forța de muncă, pot cumpăra timp liber; iar a oferi timp liber celor care îl folosesc pentru a răspândi adevărul înseamnă a oferi oamenilor cel mai bun cadou pe care un individ le poate oferi. . .

Vreau să mă deschid față de tine. Când voi obține o moșie care, conform legilor lumii, este considerată a mea, dar în realitate nu am mai multe, și poate mai puține drepturi decât tine, justiția va cere să o împart cu surorile mele, nu? Dar toți oamenii sunt și surorile și frații mei și este necesar să împărtășim cu toată lumea. Totuși, acest lucru este imposibil, va trebui să te limitezi la câteva. Dar tu ești sora mea în duh și el este fratele meu5; amandoi aveti dreptate. Gândește-te și scrie-mi; distrage atenția de la „eu-ul tău”, separă-l de tine, știu că poți să o faci; arunca si cuvintele sperietoare: recunostinta, obligatii si modestie - lumina le numeste virtuti; sunt potrivite pentru lume, are nevoie de lanțuri, le-a falsificat pentru el însuși, dar nu am obligații față de sora sufletului meu, nu am nicio recunoștință față de ea, nu mă ghidez după eticheta cu ea, cu alte cuvinte, nesinceritate. . Gândurile trezite de aceste cuvinte sunt variate, adesea eronate și întotdeauna egoiste. . . Dragostea, așa cum o înțelegem, nu are nevoie de astfel de înlocuitori. Deci, gândiți-vă la ce v-am sugerat. Știu că ești mai presus de acea prefăcută recunoaștere a propriei tale inutilități, pe care lumea o numește modestie și trebuie să realizezi că meriti mult. Autodeprecierea este un rău mai mare decât extrema inversă; primul leagă, în timp ce cel din urmă îndeamnă la acțiune. Dar cel mai bine - evaluarea lor corectă. Prietenul meu Hogg și cu mine avem proprietatea în comun și îndemn din toată inima ca va veni ziua în care voi și eu vom avea la fel. Unchiul meu 6 este o persoană foarte generoasă; dacă nu ne-ar fi ajutat, am fi înlănțuiți în continuare de murdăria și vânătorii din Edinburgh. Oricât de ticăloasă ar fi aristocrația, dar și mai disprețuitori sunt negustorii - ignoranța lor, prostia lor, mândri de poșeta lor. Încă cred că religia este imorală. Când contempl templele gigantice ridicate de superstiție, când mă gândesc cât timp au consumat pe care oamenii l-ar putea folosi pentru perfecțiunea mentală, cred că fiecare dintre ele a întârziat apariția împărăției adevărului. Fiecare decor inutile, toate acele coloane, balustrade de fier, lambriuri sculptate, chiar și curățarea grătarelor, spune Southey, toate necesită muncă fizică, care în fiecare caz în parte poate fi mică, dar în ansamblu distruge o cantitate imensă de timp liber neprețuit. De câte lucruri ne-am putea lipsi, cât de inutile mese de mahon, vase de argint, nenumărate alimente și băuturi sau, și mai rău, cărți scumpe. Priviți în jur chiar și la locuința mizerabilă, cea mai murdară colibă, și veți găsi nenumărate exemple de decorațiuni sacrificate pentru curățenie și petrecere a timpului liber. Dar din nou am deviat departe. Nu cum vreau eu

pentru a demonstra prin propriul nostru exemplu existența unui lanț infinit de conexiuni, despre care tocmai am vorbit. – Scrisoarea adresată Field Place a fost deschisă, citită și discutată cu obrăznicie, dar, desigur, nu a fost înțeleasă. De acum înainte, nu voi mai avea niciun secret pentru tine și, de fapt, am multe să-ți spun: despre schimbări uimitoare! Scrie-mi la adresa căpitanului până vei primi următoarea scrisoare. Voi fi în Sussex doar două zile, dar ne vedem.

Sora sufletului meu, la revedere.

Cu dragoste (speranță pentru totdeauna)

Ta

Percy Shelley

29
ELIZABETH HITCHENER
Townhead, Keswick, 8 noiembrie 1811
Vei fi surprins, prietene, să primești această scrisoare de la Keswick, în Cumberland; dar veți fi și mai surprins să aflați motivul plecării noastre. Doar să mă gândesc la asta îmi îngheață sângele. Sunt gata să-mi pierd încrederea în puterea adevărului și în imuabilitatea lui. Cât de mare este depravarea umană! Chiar și cei în care avem cea mai mare încredere, pe care îi tratăm fără nici cea mai mică suspiciune, se dovedesc a fi la fel de depravați ca și ceilalți. Cu cât o persoană este mai talentată, cu atât este mai mare capacitatea sa de a face rău. Va fi mereu așa? Îți amintești cum ți-am spus despre Hogg, cât de pasional l-am apărat, cât de mult l-am iubit. Știi că am crezut că este aproape perfect. Ți-am povestit despre el, l-am descris, fără să mă gândesc să exagerez cu nimic, crezând că îi aduc doar un omagiu prietenului meu. Am decis acum, în calitate de prieten al tău, să-ți încredințez un secret – groaznic pentru mine. „Hogg a comis un act teribil, josnic. Dar acum vei ști totul și vei putea judeca răul făcut, care mă zdrobește atât de mult. Cel în care l-am văzut cu admirație pe campionul virtuții și pe dușmanul prejudecăților, a devenit el însuși un sclav nenorocit al celor mai ticăloși dintre ele - nu-i așa de groaznic! Dar ascultă - se pare că văd cât de repede alergi prin aceste rânduri. „Știi că m-am dus în Sussex pentru a aranja niște afaceri și am lăsat-o pe Harriet în York, încredințându-i-o în grija lui Hogg. Știi încrederea nemărginită pe care am avut-o în el, afecțiunea mea nesfârșită pentru el, înalta mea părere despre perfecțiunea lui morală. Imaginați-vă că a încercat să-mi seducă soția, alegând pentru aceasta un moment în care am avut cea mai mare încredere în el, m-am îndoit de el cel mai puțin. Totuși, m-am îndoit de el vreodată? Totuși, prietene, exact asta a făcut. Și cum a încercat. Vă puteți imagina cât de pricepute erau argumentele lui, cu ce

cu forța a înclinat-o spre viciu, căci talentul este mereu plin de putere. Dar nu, nefiind văzut niciodată, nu-ți poți imagina elocvența lui irezistibilă și emoționantă, chipul lui inspirat, la care mă uitam uneori, gândindu-mă că doar acest chip ar putea îndrepta lumea spre bine. Nu l-ai văzut sau auzit niciodată; altfel ai considera-o pe Harriet o eroină, sau insensibilă, dacă nu l-ar asculta! Ultimul lucru pe care îl poți spune despre ea. „Gândește-te, prietene, cât de mult te iubesc, cât de ferm cred în statornicia ta morală, cât de neclintită este încrederea mea în noblețea ta. Și apoi imaginează-ți cum a fost pentru mine să pierd într-un mod atât de groaznic un prieten ca tine - și el este pierdut nu numai pentru mine, ci pentru lume! Bunul și-a pierdut unul dintre apărătorii săi, iar viciul a dobândit un nou adept. Gândul ăsta mă înfioră. Dar chiar ar trebui să fie așa, chiar nu este posibil pentru mine să previn asta? Nu-l poti convinge? Este mort, pietrificat, inexistent? Nu, oh nu! Nu a căzut, ca Lucifer, ca să nu se mai ridice.Părăsind York, i-am vorbit. Conversația noastră a continuat mult timp. Era tăcut, palid, copleșit de expunerea neașteptată și, sper, de asemenea, de conștiința josniciei lui. Am spus că îl iert, îl iert complet și nu suport mânia. Groaza si ura imi insufla viciile lui, dar nu el insusi. Am spus că încă tânjesc după adevăratul bine pentru el; că eșecul care l-a atins pe calea viciului este cheia succesului în faptele bune. L-am făcut să promită că va scrie. Înțelegi că îi voi

scrie des și mult. Astăzi sunt foarte ocupat, dar a trebuit să aduc acest omagiu prieteniei noastre. Îmi doresc să nu experimentați niciodată o dezamăgire atât de amară. Scrie. Locuiesc cu domnul D. Crostwaite, Townhead, Keswick, Cumberland. — Peisajele de aici sunt magnifice; chiar și într-un moment ca acesta, mă uimesc. La revedere, scrie. Am nevoie de simpatia ta. Lui Harriet și surorii ei le-a plăcut locul, iar când a trebuit să plec atât de brusc, nu conta unde mergeam. Cred că mă așteaptă o scrisoare în York. X[ogg] îl va redirecționa. La revedere, aproape singurul meu prieten.
Pentru totdeauna Cu sinceritate [Percy B. Shelley]
treizeci
ELIZABETH HITCHENER
Keswick, Chestnut Hill, Cumberland Joi, 14 noiembrie 1811 Dragă prieten,
Poate că este prea devreme să aștept un răspuns la scrisorile mele de la Keswick, dar mai am ceva de spus despre un eveniment teribil recent. În ziua plecării noastre, mi-a scris mai multe scrisori, prima, evident, într-o furie de dezamăgire (căci nu i-am spus ora noastră

plecare). — Trebuie să obțin iertarea lui Harriet sau să mă împușc în picioarele ei. - Următoarele scrisori, scrise pe un ton mai calm, au făcut posibil să nu se teamă pentru el. Înțeleg cum toate acestea te uimesc și te revoltă. Oh, este groaznic; lovitura asta aproape că m-a ucis. Dacă nu ar fi iubitul meu prieten, a cărui fericire îmi este atât de dragă, a cărui fericire, poate, o voi aranja cândva; dacă n-aș avea un scop sfânt și înalt în viață, aș putea adormi pentru totdeauna. Nu, nu asta; L-aș putea mulțumi lui Bedlam. Dar stai, am promis să-ți spun totul. Voi începe în ordine. Am observat că Harriet se schimbase mult față de prietenul meu, că l-a tratat ostil. M-a durut foarte mult și i-am spus despre asta. Aluziile ei întunecate la comportamentul lui nedemn m-au alarmat, dar vag; crede-mă, nu exista nici cea mai mică suspiciune în această alarmă că ar fi trădat prietenia și virtutea. Imaginează-ți groaza mea când, după ce am interogat-o mai insistent, am aflat de trădarea lui. L-am căutat și ne-am dus pe câmpurile din afara orașului. Am vrut să aflu toate detaliile. Le-am auzit chiar de la el și cred că spunea adevărul. Tot ce îmi amintesc despre acea zi groaznică este că l-am iertat din adâncul inimii, am spus că sunt gata să-i fiu prieten în continuare și sper să-l conving cât de minunată este virtutea; că nu sunt supărat pe el, ci pe nelegiuirea lui; că apreciez o persoană nu după ceea ce a fost, ci după ceea ce este acum; și sper că în timp teribila lui ofensă să-l inspire același dezgust ca și mie. - A tăcut aproape tot timpul, era palid, speriat și pocăit. Acest rol nu este în natura lui; ea nu i se potrivește și nu va dura mult. Iată ce a spus: a venit la Edinburgh, m-a văzut, a văzut-o pe Harriet și s-a îndrăgostit de ea. (Folosesc acest cuvânt pentru că așa a spus el. Înțelegi cât de diferite concepte sunt asociate cu el.) Așa că, s-a îndrăgostit de ea. Nu numai că nu a rezistat acestei pasiuni, dar a încurajat-o în sine - a încurajat-o în mod deliberat, având un scop care nu i se părea condamnabil în acel moment. La sosirea la York, el i-a mărturisit: „Harriet i-a interzis să vorbească, dar nu mi-a spus nimic, sperând că acest lucru nu se va mai întâmpla. Când am plecat din York în Sussex (unde ne-am întâlnit tu și eu), a insistat din nou, folosind sofisme dezgustătoare drept argumente: „Cine nu știe nimic nu este jignit. Ce e în neregulă dacă mă lași să te iubesc, din moment ce

soțul tău nu va înceta să te iubească? Nu a mers. „În cele din urmă, Harriet i-a spus cât de imorală este propunerea lui și (deși mă tem că nu l-ar putea depăși în logică) și-a recunoscut vina și, pentru a-și ispăși parțial, s-a oferit să-mi scrie despre toate. Aceasta Harriet nu a permis, temându-se că la distanță asemenea știri nu mă vor lovi prea tare; ea nu știa când mă voi întoarce. M-am întors chiar a doua zi. Din câte îmi amintesc, acesta este principalul lucru pe care reflecția cool îl poate extrage din povestea lui. Toate acestea sunt adevărate, iar Harriet spune aceeași poveste. De atunci i-am scris des și pe larg. Scrisorile lui sunt pline de remuşcări. vi le voi arăta. Dar să lăsăm acest subiect deocamdată. — Nu, dragă prietene, nu mă voi opri niciodată să-ți scriu.
~14.XI.1811]

Nu mă pot opri niciodată să mă gândesc la tine. Fericirea, un produs trecător al circumstanțelor, unde ești? Am citit scrisoarea ta cu încântare; dar tristețea se amestecă cu această încântare. Și tu! Spune-mi că și tu ești nefericit și voi bea paharul amărăciunii până în fund. Dar nu ai spus că ar trebui să ne sprijinim unii pe alții pe calea virtuții? Deci sunt primul care da înapoi? Nu, trebuie să mă scutur de stupoarea jalnică și să nu o las să pună stăpânire pe mine. Vezi tu, al doilea „eu” al meu, sunt din nou la fel și din nou merit respectul tău, - Harriet a râs de presupunerile tale. Ea te invită la noi, oriunde ne-am afla; o face cu sinceritate și mă roagă să vă salut. Eliza, sora ei, este aici cu noi. Aceasta, după părerea mea, este o femeie care se ridică deasupra nivelului general. Are prejudecățile ei, dar nu mi se par invincibile. Unele le-am depășit deja. — Natura locală este magnifică. Fereastra noastră are vedere la două lacuri și la munții gigantici care le înconjoară. Dar cel mai interesant lucru pentru mine este locuința lui Southey. Acum este plecat; Când se va întoarce, îl voi vizita. La revedere, dragă prietene. Îți sunt întotdeauna sincer devotat și iubitor
Percy Shelley
31
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Keswick, 14 (?) noiembrie 1811
Ești înșelat cu cruzime, prietene. Asta îmi dovedește încă o dată că ar fi trebuit să-i scrii lui Harriet - așa cum ai făcut-o. În același timp, asta mă convinge de sinceritatea și pasiunea încă puternică, care doar la distanță ți se pare respect și reverență. Sunt mai mult ca oricând convins că nu ar trebui să locuiești cu noi și că, acceptând acest lucru, aș contribui la nenorocirea ta și a lui Harriet. Sunt din ce în ce mai convins că dintr-o asemenea apropiere, chiar și spirituală, nu poate apărea decât nenorocirea, iar din moment ce acest lucru nu îți este clar, înseamnă că pasiunea ta înșală rațiunea. Ori nu mă gândesc cu adevărat la mine, ori mă prefac doar; dar nu vom discuta despre asta: acolo unde consecințele sunt oricum inevitabile, căutarea cauzelor este o pierdere de timp. Ți-e frică, scrii, că mi-am pierdut fosta mea părere bună despre tine. „Opinia bună” include destul de multe. Desigur, nu mai cred în capacitatea ta de a rezista pasiunii. Desigur, nu mai consider, ca înainte, că mintea ta este deasupra sofismelor sentimentelor. Cum pot - după ce ai cedat? Cât de jos s-a scufundat această inteligență, pe care o credeam odată aproape atotputernică. Recunosc, la fel ca și tine, diferența dintre o greșeală și o crimă, iar în cea din urmă în niciun caz tu

nu da vina; dar cât de groaznică a fost greșeala ta! Continuă până astăzi. Nu ai putea considera aspirațiile tale drept virtuoase, dar poate că ai fost atât de înșelat de sentimentele tale încât să consideri că virtutea nu le interzice. - Am scris că mi se pare nesincer; Nu mă miră că te înfiori la această acuzație, dar în același timp îți slăbești și justifică ofensa și te consideri un model de dezinteresare, așa cum ai fost cândva și așa cum sper să te revăd. Deci, am spus că ești nesincer. Am spus-o pentru că asta am crezut. Mă tot gândesc așa; Sentimentul te înșală, dar minciunile sunt departe de tine. Un pasaj din scrisoarea ta lungă (scrisoarea sufletului tău) mă convinge că ești încă în strânsoarea sentimentului – și acesta este doar un exemplu: „Trebuie să te conving etc. Trebuie, altfel – mă confrunt cu o alegere teribilă. , dar s-a hotărât. Mă vei crede etc., sau vei înțelege când va fi prea târziu.” Aceste cuvinte mă întristează, arată că nu numai că nu ești ghidat de rațiune, dar vrei să-mi demonstrezi sinceritatea cu ajutorul unui act care nu dovedește altceva decât egoismul tău; sau răzbună-mi neîncrederea prin acest act, care, știi, îmi va umbri toată viața. Cum altfel să-ți înțelegi „când e prea târziu”) Acest lucru nu este convingător, prietene; în felul acesta poți (presupunând că ești încă în starea care ți-a dictat aceste cuvinte) să mă faci să spun că te cred, dar nu îmi vei inspira încredere. Ce mă poate face să cred că ești din nou la fel? Pentru a face acest lucru, trebuie doar să recâștigați calitățile care au dat naștere acelei încrederi, a cărei pierdere o deplângeți. Gândește-te, judecă. Incapacitatea ta actuală pentru asta, convingerea mea că această incapacitate va crește și mai mult când o voi întâlni pe Harriet, asta îmi schimbă părerea despre tine. Mi se pare că mă comport ca prietenul tău sincer când nu sunt de acord acum cu viața noastră împreună: în felul acesta mă privesc de o foarte mare plăcere oferită de compania ta; dar este necesar, iar necesitatea trebuie respectată. Într-o scrisoare către Harriet, spui că îmi ești recunoscător că i-am făcut cunoștință. Și între timp, dacă sunt vinovat de ceva, tocmai că v-am supus fără să vreau ispitei acestei cunoștințe și consecințelor sale triste. Iată, din nou, sentimentul tău se face simțit, care ne poate spulbera din nou speranțele. „Gândește-te la mine ca la un prieten, chiar mai devotat decât înainte, pentru că nenorocirile oamenilor dragi nouă ne fac și mai dragi nouă. Ești prietenul meu, vei fi și ai fost, cu excepția unei singure ocazii când ai căzut în eroare. Să fim din nou ceea ce am fost. Voi rămâne neschimbat, la fel și tu - după un timp. Să uităm de acest eveniment, să-l ștergem din memorie, de parcă nu s-ar fi întâmplat niciodată. Câtă confuzie a adus ultimul an al vieții noastre și totuși este doar un an. Cum poți spune că nu se va întâmpla nimic bun, că nu vom mai fi la fel ca înainte? Bine si rau

sunt în continuă schimbare; dacă în această lună sunt nefericit, următoarea s-ar putea să mă vadă fericit. – Puteți spune că îmi este ușor să raționez așa; Sunt rece, flegmatic și insensibil; Împac păcatele spre care sunt înclinat și le certam pe cele spre care nu am nicio înclinație. Există ceva adevăr în prima parte a acestei acuzații, l-am simțit de mai multe ori. Dar pot caracteristicile temperamentului să servească drept măsură a moralității? Crede-mă, că cu ei justific

mai mult decât nesăbuința actuală, absurditatea și inconsecvența cuvintelor și acțiunilor tale; acest lucru însă nu mă împiedică să văd absurditatea lor și, văzând, să-mi doresc sincer să fie diferiți. Fii capabil să-mi demonstrezi în mod convingător că virtutea nu există, că este iluzorie, ca visele băiețești, și apoi să-ți ia viața. Nici eu nu am nevoie de acesta. Nu aș fi de acord să trăiesc, să respir, să exist, dacă această existență constă în absorbția sucurilor din jur, fără alt scop decât propria mea hrană. - Planta nu vorbeste despre binele pe care il face aerului, absorbind azotul din acesta; pantera nu ucide antilopa pentru binele public; leul iubește leoaica de dragul lui, dar nu de dragul ei. Demonstrează-mi că omul este același; ultimul meu act, poate, va fi o manifestare a aceluiași egoism, dar îi va pune și capăt; și lăsați lumea să rămână pentru cei care sunt capabili să trăiască în ea. Demonstrează-o și voi spune că acțiunile tale au fost înțelepte. Asta am vrut să spun când am vorbit despre moralitate în ultima mea scrisoare. - Dar, desi te consider nesincera (numai ca nu iti dai seama), nu cred ca asta e parerea ta acum; dar stai – ce am observat în scrisoarea ta către Harriet? Arată în același timp sinceritatea pasiunii tale și nesinceritatea care o trădează involuntar. - Scrii despre perfecțiunea unei femei. Un bărbat apare în tiradele tale ca o ființă nemăsurat de mai joasă, care, chiar și străduindu-se spre virtute, nu-și dezvăluie decât neputința de a o atinge. Harriet, în opinia ta, întruchipează toată această antiteză a unui bărbat. Cea mai arzătoare pasiune care a ars vreodată în sânul unui bărbat nu a putut inspira un compliment mai exagerat (ca să nu spunem linguşiri). Ea a înțeles acest 1 (pentru că mi-a arătat scrisoarea) și a notat cu indignare în ea acea lingușire constantă la care ai recurs încă de la începutul cunoștinței cu ea. - Aș vrea, dragă prietene, să înțelegi natura sentimentului tău; și apoi se dovedește că principalul lucru în ea este senzualitatea. „excitabilitatea ta excesivă la vederea frumuseții”, pe care tu însuți o recunoști cu sinceritate într-o scrisoare către Harriet, arată clar ce se întâmplă exact cu tine. Acesta a fost motivul erorii tale și nu sunt surprins. Nu te condamn, dar regret; și regret nu disprețuitor, ci cu simpatie autentică. „Sper că ți-am demonstrat că nu te consider un trădător măgulitor. Aș fi ales un astfel de prieten, l-aș fi iubit cu dragoste neschimbătoare și poate chiar mai mare? Mintea ta îți va spune că acest lucru este imposibil. Cât de departe te-au dus

înșelăciune și sofism, dacă senzualitatea în acest caz și, în orice caz, ți s-a părut de lăudat. Eu nu sunt fericit. Vă spun asta. Ultima mea scrisoare a fost scrisă sub influența acestui sentiment. Dar ai vrea să mă vezi fericit? Fii sigur că toate dorințele mele pentru tine se vor împlini; și pe lângă acestea, am o singură dorință, despre care nu voi vorbi acum. - La revedere, dragă prietene. Harriet îți va scrie mâine. Îți rog, ca dovadă a victoriei tale asupra ta, să arunci scrisoarea ei în foc, suprimând adorația generată, după cum bănuiesc, de simpla senzualitate. Dar scrisoarea va veni mai devreme; Îl apăsați pe buze, îl ascundeți pe piept. Imaginația vă va atrage mâna care a scris-o - și de aici este atât de aproape de cele mai nebunești vise ale dorinței nesatisfăcute! O, cât te-a schimbat sofisma pasiunii! Să devină jucăria capriciului unei femei, sclavul nestăpânirii ei, bibeloul pe care se enervează, căruciorul pe care îl calcă în picioare. Reveniți ceea ce ați fost. Dragoste! Cult! Te va ridica, te va face un

zeu dintr-un om. Dar nu-l iubi pe cel care nu poate să-și răspundă și, dacă ar putea, ar trebui să-și suprime sentimentele. „Dragostea nu este un uragan căruia nu i se poate rezista.
La revedere, dragă prieten, la revedere.
Al tău întotdeauna și sper din tot sufletul
Percy Shelley
[PS] Locuim în Keswick - nu veni, ci scrie. Îmi poți trimite pieptul meu. Deschide toate scrisorile care îmi vin în York.
Îndeplinesc cererea exprimată în scrisoarea dumneavoastră astăzi - nu scriu că sunt nemulțumit. Chiar nu sunt la fel de nefericit ca atunci când am scris acele scrisori. Dacă m-ai vedea acum, m-ai găsi foarte calm; Sper sa faci si tu. Nu mă despart de scrisoarea sufletului tău și o recitesc. Ramas bun. Fi fericit.
Nu veni acum.
32
THOMAS CHARLES MEDWIN 1
Keswick, Cumberland, 26 noiembrie 1811 Stimate domnule!
Acum suntem în acest loc minunat unde ne-am stabilit temporar. Casa (mobilată) ne costă 1,10 GBP pe săptămână. Nu intenționăm să stăm aici permanent și am dori să închiriem o casă în Sussex. Poate ne găsești ceva. Ar fi frumos să avem un loc retras și pitoresc — de exemplu, în pădurea St. Leonards. Să nu fie mai aproape de Londra decât Horsham și mai departe
-treizeci. XI. 1811]

din orașele industriale populate cu corupția lor. Nici mie nu mi-ar plăcea apropierea cazărmii. „Nu este posibil să obțin bani la o dobândă tolerabilă înainte de a împlini vârsta?” Am auzit că ai avut o întâlnire * cu tatăl meu. Am fost surprins că a îndrăznit să te atace, dar oamenii îi urăsc mereu pe cei care au fost răniți. Această ură l-a mișcat, înlocuindu-i curajul. Witton2 mi-a scris că nu se cuvine să trimit astfel de scrisori mamei și surorii mele; I-am întors scrisoarea cu o notă usturătoare pe spate. Se dovedește că cazul discutat în aceste scrisori a devenit proprietatea tuturor bârfelor lenede din Horsham. Sunt creditat cu onoarea invenției sale. Acest lucru este foarte măgulitor pentru invenția mea, dar foarte nemăgulitor pentru propria lor înțelegere.
Salutare tuturor prietenilor.
devotat ție
P. B. Shelley
[PS] Săptămâna aceasta vom lua masa cu Ducele de N[orfolk] în Greystoke4. Credeți că nu vă voi uita, deși domnia sa nu a considerat necesar să răspund la această parte a mesajului meu.
33
CĂTRE THOMAS CHARLES MEDWIN
Keswick, Cumberland, 30 noiembrie 1811 Stimate domnule!
La ultima noastră întâlnire ați menționat posibilitatea de a împrumuta bani de la 70 la sută, subliniind în același timp imprudența unor astfel de împrumuturi, chiar și la vârsta mea actuală. „Acum suntem atât de săraci încât suntem zilnic amenințați de lipsa celor mai necesare lucruri pentru a susține viața. Mi-ai spus clar că în doi ani voi putea primi banii cu dobândă legală. „Nu voința este de acord, ci sărăcia” 1 (cum spune farmacistul Romeo), când vă rog să-mi arătați cum să o fac cât mai curând posibil. Ajuns la vârsta adultă, puteam returna capitalul și dobânda aproape fără nicio deteriorare a averii mele. Dacă

știți o modalitate ușoară de a face acest lucru, vă rog să-mi transferați o sumă mică pentru cheltuieli curente. Dacă nu, vă implor să nu faceți acest lucru, căci toate tranzacțiile făcute de mine până la vârsta majoratului sunt inevitabil pline de un anumit risc și m-am hotărât să nu vă mai fac niciodată să plătiți pentru imprudența mea. Domnul Westbrook a trimis niște bani, avertizându-ne să nu ne așteptăm la nimic mai mult de la el; aceasta este suficientă pentru plata imediată a mai multor datorii; pentru ultima guinee vom merge mâine la Greystoke

* Scarmuță (franceză).

la Ducele de Norfolk și se întoarce la Keswick miercuri. Aproape că nu am nicio speranță în această vizită. Invitația de a reveni la sânul lui Avraam necesită probabil un fel de concesiune ticăloasă, care se numește datorie.

[Ultimele cuvinte ale scrisorii și semnătura^ au fost tăiate.]

34

ELIZABETH HITCHENER Keswick, Cumberland, 10 decembrie 1811

Ieri ai primit un mesaj foarte grabit de la mine. Pentru a confirma imediat primirea scrisorilor dumneavoastră, în opinia mea, merită să trimiteți chiar și doar foi goale. Scrisorile tale, dragă prietene, sunt pentru mine o sursă inepuizabilă de bucurie. După un gol aristocratic obositor, nevoit să-mi petrec tot timpul printre neînțelepții care alcătuiesc alaiul ducelui1 - care ca om simplu ar fi destul de bun - ce bucuros sunt să comunic cu un suflet care nu știe
.
măști de sită și a căror valoare nu are nevoie de niciun truc. Îl admir pe tatăl tău, dar constat că încă este incapabil să te înțeleagă. După cum știți, eu cred că mintea este formată din educație, că, în funcție de scrisul care i se imprimă intenționat sau accidental, capătă trăsături și pot fi diferite. Luați de la fiecare fenomen ceea ce îl distorsionează și răul încetează să mai existe. Prin urmare, sunt capabil să iubesc o persoană nu pentru că este înrudit cu mine prin sânge, ci pentru că simt relația mea spirituală cu el. Datoria noastră față de rude – atunci când nu contravine obligațiilor superioare – este așa pentru că, prin accidentul nașterii, putem contribui cel mai ușor la fericirea lor. Aceasta este datoria ta și o faci cu noblețe. Mi-e clar că tatăl tău greșește oarecum. Îl poți convinge să renunțe la grosolănia exterioară? Pare sinceritate, dar nu este chiar o păcăleală? În grija pentru bunăstarea lui, dai dovadă de atâta noblețe, atât de multă delicatețe, așa că te străduiești să atingi scopul; dacă ar înțelege acest lucru, nu numai că te-ar iubi, dar te-ar respecta profund. Mi se pare că nu este egal cu tine; el nu constituie o excepție de la regula de care sunt convins, și anume că nu există nimeni egal cu tine; altfel cum ar putea să nu-ți aprecieze atenția? Nu, trebuie să fie ca tine înainte să vă pot compara pe voi doi. Nu aveam o părere prea bună despre mama ta; ea mi se pare una dintre acele naturi obișnuite care nu reduc masa prejudecăților, ci mai degrabă o măresc. Ascultarea (dacă societatea ar fi ceea ce mi-aș dori să fie) ar trebui să devină un cuvânt fără sens.

Dacă virtutea ar depinde de îndeplinirea datoriei, atunci prudența ar fi o virtute, iar imprudența un viciu, iar singura diferență dintre marchizul de Wellesley și William Godwin ar fi că acesta din urmă se îngrijea de propriul său bine cu mai multă viclenie. Nu poate fi așa. Prudența este doar un asistent al virtuții, ajutând să o transforme în bine. Virtutea stă în motivație. „Filosofia morală” a lui Paley începe cu cuvintele: „De ce să mă țin de cuvânt? Pentru că aspir la Rai și urăsc Iadul. Cuvintele „datorie”, „datorie” nu pot servi ca măsură a perfecțiunii. Dar destule despre ascultare, tați și copii. Sunteți de acord cu definiția mea a virtuții ca neegoism? De ce intreb? La fel ca tine, nu am nimic împotriva lui Tullius5, îi sunt recunoscător pentru conceptul de „tiranie”. Îl înțelegi cu adevărat pe Locke - aceasta este una dintre ideile sale complexe - aceasta include conceptele de putere, rău, suferință și o înțelegere clară a ultimelor două care alcătuiesc conceptul de ură.

Ceea ce scrii despre viața noastră din cartierul tău este adevărat. Nu am fi reușit să găsim o casă acolo imediat. Dar vara, și poate chiar mai devreme, vei veni la noi aici - asta e sigur. O, cât te va încânta peisajul local! Acum vârfurile munților sunt acoperite de zăpadă. Lacul mi se pare de aici liniștit și înghețat, ca sticla. Praful de zăpadă, colorat în culori minunate de refracție, mătură mult sub aceste stânci gigantice. Aici chiar și apusul de iarnă este nespus de frumos. Norii iau forme care le sunt specifice numai în aceste părți; ce se va întâmpla vara când vei ajunge\ Da-mi o colibă modestă printre aceste frumuseţi, să trăiască toţi în aceleaşi locuinţe liniştite şi să piară templele şi palatele împreună cu stăpânii lor. Dacă societatea ar fi civilizată, și tu ai fi cu noi și am trăi pentru totdeauna - și nu am nevoie de un paradis în care credincioșii să creadă. Mi se pare că Paradisul Creștin (cu Iadul lui) nu ar fi un paradis pentru noi, ci mai degrabă locuri ca acestea ar fi aici! „Unde, totuși, ma ademenit stiloul!” După vizita dumneavoastră la noi (Dumnezeu știe că aș vrea să dureze pentru totdeauna), intenționăm să vizităm Irlanda 6. De aici este foarte aproape de Port Patrick - ați putea, vă rog, să rămâneți și să ne însoțiți? Dar se pare că construiesc castele pe o fundație mai șubredă decât aerul. Privind înapoi la anul trecut, ce pot spune cu certitudine în afară de invariabilitatea sentimentelor mele pentru tine? Prietenia mea pentru tine, dragă prietene, devine din ce în ce mai puternică - cu fiecare zi simt mai puternic eternitatea existenței noastre - cu fiecare zi văd mai clar cât de zadarnice și de insuficiente sunt toate încercările de a o dovedi. Dar suntem cu adevărat, suntem cu adevărat suflete, capabile să măsoare spațiul de la locuința lor înghesuită până la stele, suntem într-adevăr doar bule care s-au ridicat din noroiul de mlaștină pentru a fi din nou absorbite de masa lui putrezită? Cred că nu; Simt că nu, poți

Demonstrezi asta? Oamenii au crezut întotdeauna în nemurirea omului; este ceva mai mult decât una dintre dogmele unei religii inconsistente, deși toate religiile o iau ca bază. – Indianul american, care nu a auzit niciodată de Hristos și nu are nicio idee despre păcatul originar, al cărui „Mare Duh” nu este altceva decât sufletul naturii, nu se poate împăca cu gândul anihilării; și care are propriul paradis. Și nu este „viața pământească îmbunătățită” a irochezilor mai bună decât perspectiva de a înconjura cu harpe în mâinile tronului de aur al celui care a condamnat jumătate din creaturile sale la moarte veșnică?

„Dar destule despre asta. Acum, dragă prietene, am conceput poezia 1. Intenționez să anticipez în ea o imagine a moravurilor și a bucuriilor simple ale unei societăți ideale, dar pământești. – Ai vrea să mă ajuți? Ideea unei astfel de poezii mi-a venit aseară. Vreau să-l scriu și să-l public. Și apoi voi desena cerul. Nu voi putea face asta fără sfaturile tale - și cu siguranță nu le vei refuza. Ți-am scris deja despre un bărbat ciudat 8 pe care l-am întâlnit recent aici. Îl voi vedea din nou. Voi vedea, de asemenea, Southey, Wordsworth și Coleridge.9 Și apoi vă voi descrie. Vă datorez mai multe scrisori – și nu voi ezita să plătesc această datorie. Chiar și acum am multe de spus, dar niciodată nu voi putea exprima plăcerea pe care mi-au făcut-o cele trei scrisori ale tale. Ca să le scriu așa, dragă prietene, trebuia să-mi ghicești toate gândurile. Salută-l pe Ann 10 - ce părere are despre mine? Poveștile tale despre ea mă inspiră. Fiecare prejudecată cucerită, fiecare eroare eradicată, fiecare impuls bun care poate fi trezit, toate sunt victorii pe calea perfecțiunii. Îmi amintesc asta tot timpul; Văd că și tu ești. Spune-i lui Ann că, dacă îmi scrie, îi voi răspunde. Și acum la revedere, dragă prietene, am rămas fără hârtie; dar nu sunt dispus să vă împărtășesc gânduri. Vă datorez mai multe scrisori și nu voi eșua în a-ți regla conturile. Ce poți spune despre întreprinderea mea 11? Nu voi merge la închisoare? Harriet se teme foarte mult că măreția sa îmi va pregăti un adăpost pentru zelul cu care mă preocupă bunăstarea supușilor săi.
De asemenea, mă gândesc să pregătesc poezii timpurii selectate pentru publicare. Le vei lăuda direcția morală. Așadar, la revedere, dragă prietenă, căreia, de când am scris data trecută, îi datorez fiecare gând pe care îl am.
Cu stimă
Percy Sh.
[PS] Harriet vă trimite salutările sale. O fată dulce îți va scrie ea însăși.
-13.XII.1811]

35
TIMOTHY SHELLEY
Keswick, Cumberland 13 decembrie 1811 Stimate domnule!
Tocmai m-am întors de la Greystoke, unde am fost invitat de ducele de Norfolk, care dorea să-mi vorbească despre cearta nefericită pe care o provocaseră unele dintre acțiunile mele. Sfatul lui a fost să-ți scriu și să-mi exprim regretul că am jignit sentimentele oamenilor atât de apropiați. Pot să fac asta cu toată sinceritatea, căci atunci când îmi văd vina, nimeni nu mărturisește asta mai degrabă decât mine și caută să remedieze răul pe care purtarea mea l-ar fi cauzat.
Când am fost exmatriculat din Oxford, te-ai demnat să-mi dai o întreținere de 200 de lire pe an. La aceasta ai adăugat o promisiune de a-mi oferi cea mai deplină libertate; profitand de asta, m-am casatorit cu o fata cu o reputatie impecabila; și de când s-a întâmplat, împrejurările cereau secretul, deși îmi pare foarte rău că a trebuit să recurg la ea. Pentru aceasta am fost lipsit de întreținere; fără bani, fără să cunosc un suflet pe 400 de mile în jur, m-am confruntat cu amenințarea celei mai deznădăjduite sărăcie. Putem arăta o oarecare îngăduință dacă ne amintim că scrisorile pe care le-ați primit atunci de la mine au fost scrise în această stare de neputință și abandon. - Și acum să-ți spun că mi-aș dori foarte mult să fiu împăcat cu tine; Vă cer să iertați durerea cauzată; Vă rog să credeți că vreau sincer și

ferm să vă potolesc anxietatea; Consider certurile în familie ca fiind un mare rău și îmi pare foarte rău că le-am dat naștere în orice măsură.
Sper că nu veți considera următoarele cuvinte ale mele jignitoare sau lipsite de respect, dar consider că este de datoria mea să avertizez că în chestiuni de politică și religie nu pot promite să-mi ascund părerile, indiferent de beneficiile pe care mi le promit astfel de concesii. Consider că este necinstit să vă dau speranțe pe care nu le voi putea justifica. - În tot ceea ce am spus, m-am ghidat de cea mai sinceră dorință de a reveni la acele relații care existau între noi nu cu mult timp în urmă. Nu sunt ipocrit când spun că îmi pare rău pentru durerea care ți-a fost cauzată. Dar nu vreau să mă umilesc făcând concesii acolo unde datoria nu o permite. Ar fi nedemn de amândoi. Sper că veți ține cont de acest lucru și rămân, doresc sincer să ne înțelegem pe deplin,
Respectuos și iubitor
P. B. Shelley
4 Shelley
50
Scrisori
[15.XI 1.1811—
36
ELIZABETH HITCHENER
Keswick, duminică, 15 decembrie 1811 Dragă prietene!
Probabil că ați primit deja scrisoarea mea anterioară. Am simțit aceeași neîncredere față de e-mail pe care ai simțit-o atunci când nu primeai răspuns la scrisorile tale. Am regretat că am fost la Greystoke, pentru că, după ce am zăbovit acolo, trebuie să te fi făcut neliniștit. În acest timp am primit o scrisoare de la căpitanul P[ilfold]; scrie că tatăl meu și bunicul meu intenționează să-mi ofere o creștere imediată a indemnizației mele actuale, astfel încât să fie mai mult decât a tatălui meu, dacă sunt de acord să cedez averea fiului meu cel mare și, în caz de lipsă de copil, fratelui meu. . - Prostii! Chiar cred că pot fi cumpărat în felul acesta și obligat la o asemenea nedreptate inutilă; că aș renunța la principiile mele pentru 2000 pe an; că dispoziția pe care aș putea-o cumpăra cu acești bani, sau rea-voința pe care aș putea-o învinge, mă va răsplăti pentru pierderea respectului față de mine și a conștiinței de a avea dreptate? Și cum îndrăznesc să-mi facă o propunere atât de jignitoare? Cum îndrăznește unul dintre ei să-mi impună astfel de condiții mie — sau oricărei persoane cinstite — și să nu se cufunde în pământ sub greutatea disprețului său? - Că renunț la 120.000 de lire sterline, care se pot da oamenilor câștiguri, care pot fi folosite în scopuri bune, în favoarea cuiva necunoscut de mine și care, în loc de binefăcător de oameni, poate fi un blestem pentru ei și să folosească pt. răul ceea ce este demn de moștenitorii acestei bogății, dăruită mie întâmplător, ar putea face din ea un instrument al binelui. Nu, nu crezi că sunt capabil de asta. Ceea ce v-am spus arată în adevărata ei lumină noblețea principiilor aristocratice și vanitatea disprețuitoare, gata, de dragul pasiunii nefirești, să sacrifice toate cerințele dreptății și ale umanității.
Așa că pofta, fii cu ea un înger strălucitor" Mulțumit și în patul ceresc, Tânjind după gunoi L
Ți-am scris această scrisoare de îndată ce am primit scrisoarea căpitanului. În indignarea și disprețul meu, par să scriu într-un stil confuz și cu un scris de mână ilizibil. Dar sunt obisnuit, draga

prietena, sa iti comunic tie, sufletului tau sensibil si simpatic, fiecare gand nascut in mine, parca mie.
Hogg s-a dovedit în cele din urmă a fi unul dintre acei oameni egoiști violenți care sunt cu sânge rece când distrug pacea altor oameni și răzbunător.

până la punctul de a fi idioți când planurile lor eșuează. Ca răspuns la o scrisoare în care l-am îndemnat cu insistență că ar fi o crimă să cadă în ispita unei pasiuni împotriva căreia era neputincios și să riște fericirea lui Harriet, el a scris ca răspuns la această scrisoare despre consecvența mea în negare. a religiei, în negarea duelurilor.și în negarea prieteniei sincere — și apoi iarăși aluzie la un duel, gândindu-mă astfel să mă forțez să accept provocarea lui. La aceasta i-am răspuns că nu mă voi lupta cu el, indiferent ce a spus sau a făcut; că nu am dreptul să-mi risc viața, nici să-i iau viața; și, în plus, din anumite motive și-ar dori să-și prelungească viața. Nici nu cred că viața lui este egală cu a mea; căci am rămas fidel principiilor mele, dar el a renunțat la ele și a călcat în picioare toată moralitatea în general. Lasă-l să explice cum l-am jignit și sunt gata să compensez pe deplin abaterea, dar nu voi lupta cu un duel. Acum, dragă prietene, așa cum a fost cândva, acum sunt calm. S-a dovedit a fi doar unul dintre nenumărații ticăloși care se plimbă pe strada St. James, deși până și ticălosul l-a făcut impunător. Este puțin probabil să reușesc vreodată să-l întorc pe calea virtuții și a filantropiei. Pasiunea animală care l-a cuprins, din care falsul rafinament al luminii a creat o zeitate înconjurată de tămâie, l-a îmbătat și l-a lipsit de capacitatea de a percepe orice în afară de argumentele egoismului. Cu cât mai demn de o ființă gânditoare este sentimentul prieteniei; nu este mai puțin fervent, pe care alții îl atribuie doar aceluiași sentiment; dar păstrează capacitatea de a raționa, nu este orb, deși vrea să vadă ceva aproape de perfecțiune în subiectul său; este un sentiment, dar un sentiment ceresc și spiritual, străin de patimile pământești întemeiate.
Southey s-a schimbat. În curând îl voi vedea și îl voi mustra pentru apostazia lui. „El, care ura fanatismul, tirania și legea, se închină acum acești idoli și, mai mult, în cea mai dezgustătoare formă. El cântă laudele Bisericii Anglicane, Iadul ei și toate celelalte; admiră războiul spaniol4, unde sângele omenesc curge ca un râu pentru gloria domnitorilor; el își prostituează condeiul lăudând constituția engleză, Wellesley, Paget și Prințul ei. Mă dezgustă să văd tot ce am considerat frumos, mare și demn de imitat, prăbușindu-se în abisul erorii. Dar chiar și pe marginea prăpastiei vom lupta până la capăt și, dacă va trebui să cădem, ne vom consola cu știința că am luptat împotriva atotputerniciei Naturii 5 și că ea, și nu propria noastră lașitate ticăloasă, ne-a adus rușinea înfrângerii. Wordsworth, fostul asociat al lui Southey, își păstrează în continuare independența, dar este atât de sărac încât nici măcar nu are cămașă 6·
Ei bine, la revedere, dragul meu prieten. Multe se schimbă, prietenii din jurul nostru cad; ceea ce a fost cândva mare se scufundă în imbecilitate. Imperiile vor intra în uitare, regii vor deveni țărani și

styane - regi, dar nu vom înceta niciodată să ne respectăm unul pe altul, pentru că nu ne vom pierde niciodată dreptul de a face acest lucru. Harriet a mea îți trimite salutările ei.
Al tău pentru totdeauna
P. B. Shelley
Voi scrie mai multe în curând; iar aceste scrisori contează, cred, ca o singură foaie.
37
TIMOTHY SHELLEY
Keswick, 23 decembrie 1811 Stimate domnule!
Scrisoarea ta, transmisă aseară, mi-a fost foarte plăcută; Mă grăbesc să confirm primirea lui și să-mi exprim bucuria pentru faptul că nu vă mai provoc nemulțumirea. În prezent, domnul Westbrook îi dă fiicei sale 200 de lire sterline pe an; aceasta va preveni repetarea necazurilor pe care le-am avut la Edinburgh.
Principiile mele rămân aceleași pentru care am fost exmatriculat din Oxford; cand se intampla ca acest subiect sa fie discutat in societate, vorbesc calm si cu masura. Sper că nu te superi felul meu de a gândi. Aș putea să-l ascund, dar asta ar fi o minciună și ipocrizie. Credeți că tot ceea ce am spus este dictat de respectul sincer.
Sper că uneori voi avea plăcerea de a primi scrisori de la voi; De asemenea, sper că mama și surorile mele sunt sănătoase. Domnul Whitton a deschis una dintre scrisorile adresate mamei mele. Nu știu exact cum este problema despre care scriu, dar nu cred că m-am înșelat când m-am amestecat în ea.
Vă rugăm să transmiteți salutările mele mamei și surorilor mele și rămân, cu respect perfect, __
Fiul tău iubitor
Percy B. Shelley
38
ELIZABETH HITCHENER
Keswick, 26 decembrie 1811 Dragă prietene!
Nu v-am scris de două zile, pentru ca scrisorile mele să nu urmeze una după alta cu o pauză de doar o zi. În plus, petrec mult timp vorbind cu Southey. Puteți judeca meritele sale înalte, dacă, cu o astfel de diferență fundamentală în opiniile noastre, care ar trebui să fie intern

mă prejudecă, îl găsesc o persoană minunată și demnă de respect. În esență, Southey este un campion al libertății și egalității. El visează la o astfel de societate în care totul va ajunge la perfecțiune, iar materia se va supune unui spirit atotputernic; dar acum este un susținător al instituțiilor existente; el spune că cele trei statui din „Kehamul” său 1 simbolizează republica, dar nu în timpul nostru. Southey îi urăște pe irlandezi, se pronunță împotriva egalității catolicilor și a reformei parlamentare. Cu privire la toate aceste aspecte, nu suntem de acord cu el, iar aceste diferențe au făcut obiectul unei lungi conversații. Southey se numește creștin, dar nu crede că evangheliștii au fost inspirați de sus. El neagă trinitatea și crede că Isus Hristos a fost aceeași persoană cu el însuși. Și, în același timp, se numește creștin - și dacă există o definiție exactă a unui deist, atunci acesta este tocmai crezul lui. Dar, deși Southey nu este foarte puternic în raționament, el este un om mare. Are toate calitățile unui poet - elocvență arzătoare, dar în același timp

încăpățânare, mai puțin susceptibilă la argumente. Aceasta este o persoană morală, nu va prevarica niciodată. Credințele sale sunt complet în concordanță cu acțiunile sale. Altă dată voi continua povestea despre el. - Cu Calvert, pe care l-am menționat în acea scrisoare minusculă către tine 2, acum ne cunoaștem, știe totul despre familia mea și despre mine - știe și despre expulzarea mea din Oxford și despre condamnările care au dus la aceasta. Acolo ne-am întâlnit pe Southey pentru prima dată. „Calvert a fost foarte amabil cu noi. Pentru cabana noastră plăteam două guinee și jumătate pe săptămână, cu lenjeria noastră. L-a obligat pe proprietar să reducă chiria la o guinee și ne-a împrumutat el însuși lenjeria. Prin urmare, probabil că vom locui aici o perioadă mai îndelungată - în aceste condiții am închiriat o cabană pentru trei luni - după aceea prețul pentru ea va fi majorat.
Crede-mă, neprețuit prieten, că prețuiesc sinceritatea și onestitatea nu mai puțin decât tine, secretul îmi este odios și străin; As vrea sa nu ascund nimic. Dacă lumea ar fi formată din oameni ca cel cu care împart, lumea întreagă ar fi mărturisitorul meu. Dar, în primul rând, nu sunt sigur că trădarea lui Hogg este de genul care ar fi util să o facem publice; și nefiind sigur, aș fi comis o infracțiune gravă îngăduind această publicitate periculoasă. Cu tot respectul și dragostea mea pentru unchiul și mătușa3, și nu le voi putea mulțumi niciodată în mod corespunzător pentru bunătatea lor nemărginită, nu știu ce folos ar putea aduce o astfel de explicație - doar că ar aduce claritate, dar indignarea unchiului meu ar fi atât de grozav, încât ar fi capabil, așa cum am crezut adesea, să depășească limitele dreptății. Mătușa ar fi devenit și ea puternic indignată; Cred că a avut o premoniție a acestei dezamăgiri teribile cu mult înainte să se întâmple. Vă încredințez tot ce se întâmplă în sufletul meu, și chiar gânduri secrete destinate doar celor mai apropiați mie. Dar tu ești cel mai bun prieten al meu; și atâta timp cât va exista ordinea actuală a lucrurilor (care, din păcate, încă nu se prăbușește), până atunci oamenii vor trebui împărțiți în cei pe care

doar mult respect și apreciere și cei care pot fi ceea ce este Eliza Hitchener pentru mine.
După ce am răspuns la scrisoarea lui Hogg, am primit alta de la el. A fost scris la primirea răspunsului meu; tonul lui este umil și blând; vorbește despre natura lui care provoacă dependență, despre simțul onoarei. Nu am răspuns și nici nu intenționez. „Este prea adânc cufundat în ipocrizie pentru ca argumentele mele să aibă vreun efect asupra lui. Las destinul. Dacă l-aș putea salva! Dar aceasta este o dorință deșartă, ultima dorință pe care o pun asupra mormântului virtuților lui pierdute. Cât de mult l-am iubit, poți înțelege – dar nu mai este cel care, poate, a fost doar o creație a imaginației mele arzătoare. Nu pot iubi când cel pe care l-am iubit a dispărut. „Și nu mă lăuda așa; Tu, consilierul meu, poți submina clădirea pe care o ridici. Mă întărești în virtute, dar nu-ți slăbi exemplul oferindu-ți aprobarea neprețuită ca recompensă pentru că ai făcut ceea ce trebuie. Îmi sunt îndemnate de convingerile mele. „Oferta (dacă se face) va dovedi prostia aristocraților. Reflecțiile mele mă fac să urăsc din ce în ce mai mult întreaga ordine existentă. Mă sufoc când mă gândesc la vase și bile de aur, titluri și regi. Am văzut sărăcia. Muncitorii mor de foame. Prietene, trupele au fost trimise la Nottingham. „Fie ca ei

să fie blestemați dacă ucid chiar și un cetățean înfometat. Totuși, dacă aș fi prieten cu victima și eu însumi în pragul de foame, le-aș mulțumi poate că a salvat un prieten de comedia insultătoare a curții. Southey crede că revoluția este inevitabilă; iar acesta este unul dintre motivele sale pentru menținerea prezentei ordini. „Dar nu vom renunța la credințele noastre. Lăsați-i să mănânce în exces, desfrânare și păcat până la ultima oră. – Gemetele săracilor pot rămâne inauzibile până la sfârşitul acestei sărbători ruşinoase – până când tunetul bate şi răzbunarea furioasă a celor asupriţi6 se va întâmpla pe asupritori.
- Am lăsat deocamdată poezia mea 7; Acum nu am suflet pentru ea. În prezent scriu eseuri pe care mă gândesc să le public în această vară. Cele 8 poezii mici pe care le-am menționat le veți citi în curând; O să le trimit editorului. „Nu cred că nimic ar trebui tipărit anonim. Le voi publica sub numele meu, cu o prefață, unde îmi voi expune părerile, întrucât poeziile nu sunt în întregime inutile. „Eu cânt și cântecul meu spre libertate va fi dulce.” 9. Mă poți ajuta în lucrări mai importante? Harriet se plânge că nu îmi cruț sănătatea și se teme că aș putea ajunge în închisoare. - O fată dulce îți trimite salutări - ea s-a îndrăgostit în mod pozitiv de tine. Ce sfat mi-ați da în legătură cu Hogg și unchiul? Dacă crezi că este necesar, îi voi spune. Fii mentorul meu, ghidul, sfătuitorul, jumătate din sufletul meu. insist asupra ei. Nu am auzit de Parkinson 10. Despre Xenofan 11 Nu pot vorbi din lipsă de spațiu. Pentru „Rămășițe organice etc.” O să trimit. „Justiția politică” 12 pentru tine
-3.1.1812]

imi place; Sunteți pregătiți pentru părerile care sunt exprimate acolo (sper că aveți prima ediție) - capitolele despre adevăr și sinceritate sunt șocante în adevărul lor; Cu toate acestea, nu vreau să anticipez impresiile dumneavoastră. Nu am mai spus o mie de lucruri - le las până la următoarea scrisoare.
Și totuși voi trăi după moarte.
Al tău, al tău pentru totdeauna
Percy Sh.
[P. 3] Dacă te iau ca pe o foaie dublă, arată-le asta sau deschide scrisoarea și vor vedea singuri.
39
WILLIAM GODWIN 1
Keswick, Cumberland, 3 ianuarie 1812
Vei fi surprins de această scrisoare a unui străin. Nu v-am fost prezentat și, probabil, nu va fi niciodată, de aceea se poate numi libertate; dar, deși o astfel de libertate nu este permisă de obiceiuri, rațiunea nu o condamnă; pentru binele omenirii, este necesar ca eticheta goală să nu „țină o persoană departe de cealaltă”. Numele lui Godwin mi-a stârnit întotdeauna respect și admirație, îl vedeam ca pe o torță, prea strălucitoare pentru întunericul care ne înconjura. De când am făcut cunoștință cu ideile lui, mi-am dorit cu ardoare să abordez, ca o cunoștință personală, mintea înaltă de ale cărei creații m-am bucurat.
Prin urmare, nu ar trebui să fii surprins de entuziasmul cu care am aflat că trăiești și unde locuiești. Te-am numărat printre marii morți. Am regretat că viața ta glorioasă s-a încheiat. Dar nu este așa – ești în viață și – cred cu tărie – întorci totuși toate gândurile în folosul omenirii.

Tocmai am intrat în arena vieții, dar sentimentele și gândurile mele sunt aceleași cu ale tale. – Călătoria mea a fost scurtă, dar am experimentat deja multe. Am întâlnit prejudecățile multor oameni, am suferit mult de persecuție, dar din această cauză, nu am încetat să-mi doresc reînnoirea lumii. Ostilitatea pe care am întâlnit-o nu a făcut decât să-mi întărească convingerea că opiniile mele sunt corecte. Sunt tânăr - sunt devotat cu ardoare cauzei filantropiei și adevărului; nu te gândi ce spune vanitatea în mine. Mi se pare că nu ea îmi dictează acest autoportret. Eu doar descriu imparțial starea mea de spirit. Sunt tânăr - ai ieșit înaintea mea; Nu mă îndoiesc că, în comparație cu mine, ești un veteran în luptele cu urmăritorii. Ce este ciudat dacă, după ce am lăsat deoparte prejudecățile, încălcând obiceiurile, vreau să fiu de folos și pentru asta caut prietenie cu William Godwin? Vă rugăm să răspundeți la această scrisoare. Oricât de limitate sunt abilitățile mele, dorința mea este arzătoare și fermă. „Dacă îmi dedici o jumătate de oră, vei face o faptă bună. Fi

poate mi-au dat adresa greșită. Poate că, din motive pe care nu mi se oferă posibilitatea să le judec, cauți singurătatea. Într-un cuvânt, s-ar putea să nu primesc un răspuns la scrisoarea mea. Dacă da, te voi căuta când voi fi la Londra. Sunt sigur că găsesc cuvintele care să te conving că nu sunt cu totul nedemn de prietenia ta. În orice caz, dacă pentru aceasta este necesar să dorești fericirea universală, atunci voi dovedi această dorință.

Ramas bun. Aștept cu nerăbdare răspunsul dvs.

Percy B. Shelley

40

ELIZABETH HITCHENER

Keswick, Cumberland, 7 ianuarie 1812

În ultimele două zile am tot amânat o scrisoare către tine; și pentru mine e mai rău decât pentru tine. Acest lucru se datorează parțial faptului că nu am vrut să mă smulg de compoziția în care sunt acum absorbit 1 ; parțial – deznădejde. Crede-mă, mă voi întoarce cu plăcere la tine. M-am gândit la tine, dragă prietene, iar acum am decis să nu mai amân și să mă gândesc cu tine. Nu-ți fie teamă, nu mă vor băga în închisoare. Se spune că sunt încă doar un ou de șarpe - plin de otravă, dar nu sunt capabil să înțepe. În plus, nu se pot apropia de mine. O să verific cu Blackstone, el îmi va spune ce puncte sunt în jurisdicția mea și care nu. Prin urmare, nu mă aștept la închisoare. Inutil să spun că nu mi-e frică de ea. „Dar nu, mi-e teamă; ar supăra prea mult pe Harriet a noastră, te-ar supăra și m-ar putea împiedica să fac o mulțime de lucruri utile care pot fi făcute doar dacă sunt în libertate. „Godwin este încă în viață; iar dacă guvernul ar fi putut să distrugă un om la timp, Godwin nu ar mai fi în lume. Thomas Paine a murit de moarte naturală – iar scrierile lui au fost mult mai vehement antiguvernamentale decât vor fi ale mele vreodată. Vreau să pun fericirea umanității pe o bază fermă. Nu aprob revoltele și revoluțiile populare. Dacă sunt destinate să devină realitate, voi lua partea Poporului, dar prin raționamentul meu voi încerca să evit această amenințare de la Conducătorii pământești, deși îi urăsc din tot sufletul. Și de ce mai trăiește Sir Francis Burdett? Dacă domnul Percival 6 l-ar fi putut executa, cu siguranță ar fi făcut-o. Nu, dragă prietene, nu te teme pentru viața mea; nu pot și nu vor îndrăzni. Pun pariu că ar face-o dacă ar putea. Este de neiertat că domnișoara Adams

te chinuiește cu aceste temeri. „Prietene al sufletului meu, dă-i deoparte. Un buștean de pe acest acoperiș te poate lovi. Sper, însă, că acest lucru nu se va întâmpla. Sunt convins că ești în siguranță în Hearst. Dacă nu ar fi această încredere, toți episcopii luați laolaltă nu s-ar fi putut gândi la un asemenea iad, unde eu nu m-aș fi dus să vă întâlnesc. Harriet ți-a scris astăzi; ea te informează despre planurile noastre - che

Peste o lună voi termina povestea 8 despre motivele pentru care Revoluția Franceză nu a putut aduce fericire omenirii. La sfarsitul lunii viitoare ne gandim sa mergem la Dublin, unde il voi publica; în mai vrem să te vedem în Țara Galilor, care este cu 50 de mile mai aproape decât Cumberland. „Să-ți spun adevărul, prietene, aici, în Keswick, natura este frumoasă, dar oamenii sunt dezgustători. Fabricile, cu toată mizeria care le însoțește, au umplut valea liniștită și pătează frumusețea naturii cu murdărie umană. Slujitorii corupți ai nobilimii locale completează declinul moravurilor. Keswick seamănă mai mult cu o suburbie a Londrei decât cu un sat din Cumberland. Bebelușii se găsesc adesea în râu fiind înecați de muncitori nefericiți ai fabricii. Wells este complet diferit; și vizitează-ne acolo. Distanța este ceva mai mică, iar peisajele sunt la fel de frumoase. Southey spune că oportunitatea ar trebui să fie baza politicii, nu a moralității. Și spun că nu există eroare mai fatală decât separarea politică și etică; că primul trebuie să fie în întregime subordonat celui din urmă, căci ceea ce este corect în comportamentul individului trebuie să fie corect și pentru societate, care este suma indivizilor; că „politica este aceeași morală, doar mai obligatorie”. Southey nu a fost de acord cu raționamentul meu; când adevărul este împotriva lui, știe să spună: „Ah, trăiește cu al meu și vei gândi ca mine”. A aplicat acest lucru și în acest caz. Nu există nimic mai slab decât un astfel de argument. Pentru fiecare lucru existent, puteți găsi o justificare. Și dacă nu, poate să existe, dar nu se mai poate crede în el. Veți vedea în The Hubert Coven (așa este titlul poveștii mele) că vorbesc despre promiscuitate, nesinceritate, secret, pe care le consider nu în ultimul rând dintre cauzele violenței și vărsării de sânge în timpul Revoluției Franceze; consecințele lor fatale se găsesc oriunde întâlnim viciul și nenorocirea. „Nu am o părere atât de înaltă despre Southey ca înainte – trebuie să recunosc că acasă, în cercul familiei, el apare în cea mai plăcută lumină. Dar vreau să spun că el nu este și nu poate fi marele om care am crezut cândva că este. Mintea lui este remarcabil de îngustă pentru asta. Și odată ce a fost așa - întruchiparea bunătății active. – Acum este stricat de lumină, a ascultat de obicei; mi se rupe inima când mă gândesc la cine ar putea fi. „Nu l-am întâlnit încă pe Wordsworth sau Coleridge. Vă trimit o poezie 9 - intriga sa nu este ficțiune; s-a revărsat peste mine azi dimineață. Tot ce este descris în ea este adevărat; iar ultima strofă este adevărată text. Bietul a spus: „În familia noastră, nimeni nu a trăit încă din pomana parohiei, iar eu prefer să mor de foame. Sunt sărac, dar după aceea mi-ar fi rușine de oameni.”

1.

Ea nu era tânără și de ani
Mergeau cu ea, ca pe marginile abrupturilor de munte.
Ea nu era tânără, ci o grindă,

Pâlpâind într-o lacrimă, era mai puternică decât norii O adversitate sumbră, vicioasă, dureroasă.
Era o schilodă, iar nevoia s-a împrietenit cu ea, se părea, pentru totdeauna.
Uneori se credea vag nefericit,
Ce să lupți împotriva sărăciei este o muncă zadarnică: Din umerii obosiți, o nenorocire rușinoasă
Labele grele și cu gheare nu vor fi niciodată îndepărtate.
2.
Un fiu blând a crescut. Dragostea lui a împiedicat-o să rupă legătura cu viața odioasă;
Ea a trăit, luptând cu slăbiciunea,
Ea a trăit și întristarea nu a cedat,
Ca cei care numeau moartea un suflet obosit.
Dar răul violator a trimis recrutori la tânăr, pentru ca acesta să meargă la război, Luptându-se cu cei care erau dezamăgiți domnitorului.
Și, știind durerea care-i mai rea decât o sabie de oțel, Cere scuze singurului fiu, Mama plângea într-o vreme aspră.
3.
Și în singurătate neîmpărțit
Au trecut șapte ani. La umbra deasă a stejarilor O puteai întâlni: pentru incendii Pădure adunate, găsit adăpost În ceasul vremii rea sub un cort verde. Dar mâncarea slabă și aerul curat nu au putut nici măcar pentru o oră scurtă să curețe aspectul plictisitor, plictisitor și tulbure ---
O privire de ochi îngrozitori scufundați.
Ea gemea: este gata să-și dea viața, Dacă visul ei s-ar împlini - să-și revadă fiul!
4.
seara de iunie. Stelele aruncă lumină, Și fiecare vorbea despre pace.
Iar mama rătăcea singură printre erike, Iar durerea a străpuns inima cu vigoare reînnoită: A fost aici cu ea, nu mai e aici. Apoi, o pătură de tristețe dulce i-a încălzit sufletul, durerea rea a fugit...
Dar tristețea, amestecată cu amărăciunea adversității,

Era ca otrava pe muchia unui pumnal. Suferinta a așteptat an de an
Pentru momentul în care va pune capăt dorului, Când și-a putut îmbrățișa fiul!
5.
Și în sfârșit fericirea a venit la ea. Violența, sclavia au trecut timpul. Întors. Deși urma lor este crudă asupra lui - Ochii scobiți și obrajii ofilit - O inimă chinuită a înflorit.
Flacăra vieții strălucea din nou în ea. Împlinirea unui vis prețuit de ani de zile, S-ar părea, un vis irealizabil, Prins de aripi fantezie În întinderile unei înălțimi inaccesibile! Prințul umflat! Iubește și fii iubit, Ca acești doi, devenind egal cu ei în măreție.
6.
Fiul a luptat, subjugat de o putere străină, A fost rănit, a prins de o sută de ori asupra lui O privire ascunsă, grea, Turnând otravă în paharul vieții tinere Și aducând nenorocire asupra lui.

Și-și vede pe mama ei: nu o tinerețe de zile luminoase - O umbră, numai umbra acelei i s-a întors, Care odinioară le-a câștigat pâine cinstită, Căruia dulce mângâiere a încălzit-o pe mamă (Cu cât nevoia era mai rea, cu atât mai duioasă a lui). vorbire) Dar Puterea l-a aruncat pe fiu în fumul luptei, Nenorocitul refuzând ultima mângâiere.
7.
Mulțile milei sunt zadarnice, neputând salva fiul și mama.
Le este mai ușor să găsească calea morții, Decât să întâlnească Avocatul pe calea dezastruoasă și privirea lui rece, Trăsături distorsionate de răutate La vederea durerii și nenorocirii oamenilor - Sărăcia sfințită de Lege...
La revedere, dragă prietene. Consideră versurile atașate mai degrabă o reprezentare a sentimentelor mele decât un model al creativității mele. voi scrie in curand

la tine din nou. Scrisorile tale sunt o sursă inepuizabilă de gândire și controversă. „Mulțumită lor, Southey nu a coborât atât de ușor cum ar fi putut altfel. Cu toate acestea, eu însumi nu sunt un susținător al principiului celei mai mari oportunități nici în morală, nici în politică. Nu voi face rău pentru ca binele să curgă din el - cel puțin așa a fost până acum.
Ramas bun. Harriet îi trimite salutări. La revedere, dragă prietene.
Pentru totdeauna al tau
Percy B.S.
[PS] Se pare că ai început să te îndoiești de nemurirea sufletului. Eu nu. Dar mai multe despre asta altă dată.
41
WILLIAM GODWIN
Keswick,
10 ianuarie 1812
Nu poate exista nicio îndoială că prețuiesc studiile tale mult mai mult decât plăcerea sau beneficiul care ar veni în soarta mea dacă ți-ai sacrifica timpul pentru mine. Oricât de puțin timp durează să citești această scrisoare și oricât de multă plăcere îmi oferă răspunsul, nu sunt atât de zadarnic încât să-mi imaginez că această plăcere este mai importantă decât fericirea pe care ești capabil să o aduci și altora în același timp.
Te plângi că generalitatea scrisului meu îl privează de interes; că nu mă vezi ca pe un individ. Între timp, oricât de atent m-am familiarizat cu opiniile și scrierile tale, trebuie să te cunosc înainte de a putea spune mai multe despre mine. Oricât de pure ar fi motivele, este puțin probabil ca o adresă nesolicitată de la un străin către un străin să poată avea un alt caracter decât cel mai generalizat. - Mă grăbesc, totuși, să-mi corectez neglijarea. Sunt fiul unui om bogat din Sussex. Nu am avut niciodată vreo înțelegere cu tatăl meu. Din copilărie am fost învăţat şi mi-a cerut ascultare tăcută; mi-au cerut să iubesc pentru că era de datoria mea – abia mai e nevoie să spun că constrângerea a avut efectul opus. Sunt dependent de cele mai neplauzibile și nebunești ficțiuni. Cărți vechi de chimie și magie le-am devorat cu încântare, aproape gata să cred în ele. Nimic din interiorul meu nu mi-a reținut sentimentele; au existat multe obstacole externe și mi-au fost puse foarte sever; dar efectul lor a fost doar de scurtă durată.

Din cititor de romane am devenit romancier; înainte de a avea şaptesprezece ani, am publicat două, Sf. Irvine şi Zastrozzi, care

ambele sunt complet necaracteristice pentru mine acum, dar îmi exprim starea sufletească atunci. vi le voi trimite; nu considerați, totuși, că acest lucru vă impune obligația de a vă pierde timpul prețios. - Au trecut mai bine de doi ani de când am făcut prima cunoştinţă cu cartea ta nepreţuită despre „Justiţia politică"; mi-a deschis orizonturi noi, mai largi, mi-a influențat formarea personalității; după ce l-am citit, am devenit mai înțelept și mai bun. - Am încetat să citesc romane; înainte de asta am trăit într-o lume fantomatică; acum am văzut că pe pământul nostru există destule astfel încât să trezească inima și să ocupe mintea; într-un cuvânt, am văzut că am îndatoriri. „Îți poți imagina ce efect ar fi putut avea Justiția Politică asupra unei minți care se străduia deja să obțină independență și posedă o susceptibilitate deosebită.
Acum am nouăsprezece ani; la momentul despre care scriu eram student la Eton. - De îndată ce am avut părerile mele actuale, am început să le predic. Acest lucru a fost făcut fără nici cea mai mică precauție. Am fost exmatriculat de două ori2, dar am fost acceptat înapoi la cererea tatălui meu. Am intrat la Oxford. „Mediul din Oxford a fost insuportabil pentru mine, străin de părerile mele. Nu m-am putut scufunda în modul de viață de acolo; poezie înaltă, fapte eroice, convertirea omenirii la adevăr, stabilirea egalității între oameni - asta mi-a umplut sufletul. „Îți poți imagina ce contrast am făcut cu împrejurimile mele de acolo. Mi-am umplut șederea la Oxford studiind clasicii și scriind poezie. „Între timp, am devenit ateu – dacă vrei să spui „Dumnezeu" în sensul obișnuit. Am publicat un pamflet 3 în care sunt prezentate convingerile mele și modul în care am ajuns la ele. Am trimis anonim mai multe exemplare unor oameni inteligenți și învățați, dorind să rezolve disputa cu ajutorul rațiunii. Nu am intenționat să-mi retrag munca. Printre altele a fost primit de domnul Coplestone4 la Oxford; i-a arătat-o decanului și profesorilor Universității. Au trimis după mine; Mi s-a spus că dacă renunț la ce a fost scris, atunci problema se va termina aici. Am refuzat să fac asta și am fost exclus. Pentru a vă face mai clară această parte a poveștii mele, trebuie spus că sunt singurul moștenitor al unei moșii de 6.000 de lire pe an. „Părerile mele mă fac să consider primatul un mare rău. Noțiunile tatălui meu despre onoarea familiei sunt în contradicție cu noțiunile mele despre binele public. Acestea din urmă nu le voi sacrifica sub nicio formă. „Tatăl m-a considerat întotdeauna o pată rușinoasă pe onoarea lui. A hotărât să mă priveze de întreținerea mea și, prin urmare, să mă forțeze să intru în serviciul militar și să accept o repartizare într-o garnizoană îndepărtată; iar în lipsa mea să depun un proces împotriva pamfletului meu, pentru a mă face haiduc și a-l face pe fratele meu mai mic moștenitorul lui. Acestea sunt principalele evenimente din istoria celui care vă scrie. Mai sunt și altele, dar mi s-a părut necesar să fac o selecție - nu pentru că am vrut să ascund ceva, ci pentru că le-am enumerat

ar fi nemodest. „Judecă acum, caz în care vei aduce mai mult beneficiu adevărat: permițându-mi să mențin o cunoștință cu tine, sau continuând

studiile de care întreținerea acestei cunoștințe te-ar putea smulge. Acum muncesc din greu. Scriu O anchetă asupra motivelor pentru care Revoluția Franceză nu a putut aduce fericire omenirii. Mi-am propus să profit de orice ocazie pentru a răspândi adevărul și fericirea. Sunt căsătorit cu o femeie cu păreri similare. - Cu tine, care mi-ai format mintea, te voi trata întotdeauna cu respect și reverență autentică.
Cu stimă
P. B. Shelley

42

ELIZABETH HITCHENER

Keswick, duminică, 26 ianuarie 1812 Dragă prietene!
Mă grăbesc să răspund la scrisoarea ta. „Conține vești foarte proaste. Sunt întristat de corupția umană, dar sunt departe de a dispera, căci văd că tot răul, chiar și în mințile cele mai tinere, provine din conceptele false care domnesc în societate.
Nu este surprinzător că oamenii care nu sunt capabili de reflecție, observând cât de timpurii se manifestă înclinațiile rele, concluzionează de aici depravarea înnăscută a naturii umane. Dar dacă te gândești la cât de mult efort depun bone și părinți pentru a înrădăcina concepte false în sufletele copiilor, ar trebui să fim surprinși de manifestările timpurii ale răului și amăgirii. Completez sincer cu durerea ta; dar sunt din acelea care se întâmplă atât de des încât ar trebui să încerce să le întâlnești calm și în conștiința propriei neprihăniri, să se inspire dintr-o mândrie nobilă care inspiră o pace sublimă în suflet.- Nu mă așteptam ca Ann1 să te răsplătească pentru grijile tale; de acum înainte ea se va amesteca cu mulțimea; semințele pe care le-ați semănat vor încolți printre buruieni și spini 2; Viața de zi cu zi vulgară va distruge lăstarii, fără a le permite nici măcar să devină mai puternice. Acesta este încă un plus la povara dezamăgirii, care asuprește sufletul și nu permite speranțelor să înflorească. Mă voi ține de cei care sunt acum sprijinul de încredere al speranțelor mele; iar dacă și ei înșală, natura umană îmi va apărea ca o grădină moartă 3 și pe tot pământul nu va fi niciun monstru mai crud și mai urât decât omul. „Să nu crezi, nici măcar pentru un minut, că m-am îndoit de tine. Încrederea mea în puritatea și statornicia principiilor tale depășește încrederea pe care o am în ale mele. — Sugestia tocmai făcută este blasfemie împotriva iubirii și prieteniei; consideră-l un gând întâmplător, un nor care

o clipă întunecă luna și apoi plutește în albastrul nopții. Harriet ți-a scris despre un eveniment 4 care a alarmat-o. Consider că este un accident perfect, care se poate întâmpla o dată, dar este cu atât mai puțin probabil să se repete. Acest om evident a vrut să mă jefuiască; Am căzut în cameră și asta l-a împiedicat să-și ducă la îndeplinire intenția. Nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. Mi-a fost teamă că vei citi despre asta în ziar și vei crede că am fost serios învinețită. Aruncă toate gândurile de asasini trimiși, supraveghere și închisoare. Vreau să fii sigur de bunăstarea și succesul nostru, pe lângă urările de bine care vor pune pânzele navei noastre și vor fi îngerii noștri păzitori. „Totul este gata pentru Irlanda, doar alte 100 de lire sterline, așteptate de la avocatul Whitton, nu au fost primite nicio zi. (Apropo, tatăl meu a fost de acord să-mi dea 200 de lire pe an, adăugând la asta o remarcă măgulitoare că făcea asta ca să nu înșel străinii]) Deci, totul este gata. Am compus cu sârguință o Adresă către

irlandezi5, care va fi tipărită, așa cum au fost tipărite scrierile lui Paine, și lipită pe străzile din Dublin. Poeziile mele, „Hubert" și eseurile mele vor fi și ele tipărite acolo. Și apoi ne vom întâlni în Țara Galilor. — Mi-ar plăcea să locuiesc într-un vechi castel feudal, unde turnurile dărăpănate vor fi simboluri ale regatului decrepit al inegalității și opresiunii, iar iedera va ridica peste steaguri verzi ale libertății. turnurile, crescând magnific pe clădirea care încerca să o zdrobească.rădăcini. De asemenea, sunt gata să primesc fantome, deși Harriet cere să nu le cheme. Dar ei ne vor spune poveștile de altădată; iar umbrele lor ușoare, alunecând pe sub bolțile criptelor, ar contribui foarte mult la decorul pitoresc.
Căpitanul și mătușa cu cei mici ar putea veni să ne viziteze; Poate ai aduce 6 fetițe americane drăguțe și mama mea, domnișoara Adams. Poate că va veni și Godwin - voi încerca să-l conving. Acest castel pare acum aerisit, dar ce este în neregulă cu oamenii plini de speranță? Ale mele sunt întotdeauna oarecum fantomatice. Dar dacă tu și cu mine suntem în viață, principalul lucru din planurile noastre se va împlini. Am aflat de la unchiul meu că Sir B[ishy] Shelley nu mai avea mult de trăit, că va muri în curând. Este un ateu convins și își construiește toate speranțele pe dispariție. Și-a tratat foarte rău cele trei soții. Practic, este o persoană rea. Nu l-am respectat niciodată; Întotdeauna l-am considerat flagelul societății. „Nu voi plânge moartea lui. Și nu voi purta doliu și nu voi veni la înmormântare. Moartea lui pentru mine este moartea unui libertin inveterat. Nu voi fi niciodată de acord să-mi reprezint în mod fals sentimentele.
Am îndrăzneala să cred că îți va plăcea Adresa mea către irlandezi. Scopul său este de a explica minților needucate conceptele de libertate, filantropie, pace și toleranță. În secret, se dorește să servească drept introducere în alte pamflete care vor zgudui fundamentele catolicismului și vor sugera principiile quakere și sociniene în politică, fără a atinge creștinismul însuși, deocamdată mulțimea nu are nevoie de el și poate

să arunce o umbră asupra restului ideilor prezentate în ele. Volumul de poezii va ieși, mă tem, rău; nu poate fi de interes decât pentru mințile filozofice care iubesc să urmărească originea sentimentelor și vederilor și știu să fie îngăduitori la câteva versuri nefericite. Nimeni mai bun decât tine, prietene, nu ar fi în stare să facă o judecată corectă despre ei, deși, totuși, predilecția ta pentru autorul lor nu-i permite să te considere un judecător infailibil în ceea ce privește talentele sale. Ți-am scris deja despre Uber. Southey regretă plecarea noastră. Soții Calvert 8 s-au opus și chiar s-au opus violent, cu excepția doamnei Calvert, care ne dorește sincer succes. Și o vom reuși. Sunt convins de imposibilitatea eșecului. Fie ca spiritul tău pur să ne inspire să lucrăm. Oh, dacă ai fi cu noi! Te consideri urât, dar dacă nu ai putea fermeca curtenii Castelului Dublin 9 cu pielea netedă și o silueta zveltă, atunci vorbirea ta înflăcărată și privirea înflăcărată i-ar face să-și simtă nesemnificația și le-ar cuceri pe toți ale căror inimi răspund chemării justiției și filantropie.
Această scrisoare m-a prins la ora prânzului. După aceea, am citit scrisoarea ta către Harriet. O, dragă prietene, nu lasa mica ingratitudine a vreunui șarpe să te rănească atât de profund. Încearcă să nu simți asta. Sau nu, simte ca sa pot simti cu tine, ca fiecare tremur de nervi sa fie transmis de la tine la mine si de la mine la

tine. A indrazni! Ai înțeles-o greșit pe Harriet; ea nu este însărcinată. Asta ar fi fericirea, la care nu mă aștept. Îmi pot imagina speranțele și sentimentele tale la acest gând. Sper să am mulți copii. Acest lucru ne va lega mai aproape: tu, eu și Harriet. Crezând în atotputernicia educației, nu am nicio îndoială: totul le va ieși bine până la urmă.
[Urmează postscriptul Harriet Shelley]
Harriet a scris aproape toată această foaie în timp ce eu îi scriam Căpitanului. Nu lua asta ca pe o scrisoare. E în spatele meu. Și voi plăti integral. După cum poate mărturisi Harriet, mi-am revenit complet după boala nervoasă despre care am scris. Nu-ți face griji pentru nervii mei sau pentru criminali, spioni, guvern și închisoare. Am spus deja că pentru un vânt corect spre Dublin, am nevoie de speranțele și încrederea voastră.
Poștașul așteaptă; așa că îmi iau rămas bun de la tine, dragă prietene. Fie ca fericirea și speranța să-l însoțească pe prietenul meu până ne întâlnim la oficiul poștal din Dublin.
Ta
77. B. Sh.
L-am asigurat pe directorul de poștă în termeni puternici, deși vulgari, că există o singură foaie.
-24.11.1812]

43
WILLIAM GODWIN
Dublin, 24 februarie 1812 Stimate domnule!
După o călătorie foarte obositoare pe mare și pe uscat, am ajuns la destinație; Am întârziat câteva zile să vă informez despre acest lucru, dar acum pot să atașez broșura mea nou tipărită 1 în scrisoare și, astfel, evit taxele poștale inutile. Am simplificat intenționat limbajul pamfletului meu pentru a-i adapta conținutul la gusturile și ideile țăranului irlandez, uluit de secole de ignoranță și viciu. – Cred că acum au început să se trezească în el sentimente mai bune; interesele personale au făcut loc într-o oarecare măsură generalului sub influența persecuției catolicilor și a actului de unire; acțiunile Prințului2 au provocat resentimente, care pot duce la o rebeliune spontană - o astfel de criză nu poate fi ignorată. - Am o altă broșură3 în imprimare, în care fac apel la alte grupuri sociale cu un apel pentru a crea o societate filantropică. El nu va fi amenințat de unanimitate nefirească; dacă o minoritate se despart pe probleme separate, societatea se poate diviza în douăzeci de societăți separate și toate vor fi unite în principal, deși vor diferi în particular. Călătoria noastră a fost foarte obositoare. Trecând dinspre Insula Man, am fost transportați de o furtună până în vârful nordic al Irlandei. Harriet (soția mea) și Eliza (cumnata mea) erau extrem de obosiți de legănarea tare care a durat douăzeci și opt de ore. Acum și-au revenit oarecum. Vă sunt foarte recunoscător pentru scrisoarea dumneavoastră de recomandare către domnul Curran 4. - Discursurile lui m-au interesat chiar înainte să mă hotăresc să plec în Irlanda. El, se pare, este singura persoană care, în timpul cumplit al revoltelor, a devenit în apărarea prizonierilor. L-am vizitat de două ori, dar nu l-am găsit acasă. Sper că motivul care mă determină să public la o vârstă atât de fragedă să nu fie dorința de a ieși în evidență, ci dorința de a fi util. În primul rând, sănătatea mea nu îmi permite să mă aștept la o viață atât de lungă ca a ta - care la nouăsprezece ani suferă de nervi

și obosește ușor, nu poate spera să fie sănătos și puternic la cincizeci de ani. Prin urmare, am decis să-mi folosesc puterea cu moderație pentru a avea timp să realizez cât mai multe. - Am observat că în spatele compoziției și în dispută, mintea mea, dând tot ce are, trage în același timp forțe noi; teme se nasc în conversația mea; uneori încep să scriu pe o temă fără a avea încă un punct de vedere definit – se dezvăluie în cursul raționamentului în sine. De aceea scriu și tipăresc, pentru că nu voi tipări nimic care să nu incite la bine și, prin urmare, dacă scrierile mele au vreun efect, atunci acest efect este bun. – Părerile mele despre societate și ale mele

speranțele se întâlnesc cu simpatie doar de la câțiva; dar dragostea de virtute și adevăr este caracteristică multora. Voi folosi doar aceste mijloace în activitatea mea; și oricât de de neatins ar putea părea altora scopul pe care mi-l propun, acționând virtuos, ei vor contribui astfel, împreună cu mine, la realizarea lui. Pentru moralist și filozof, scrierile mele vor prezenta roadele unei minți, poate necultivate, dar care de la bun început și-a urmat propriul drum; a respinge aceste trăsături timpurii ale lui ar însemna să le ștergi pe cele care, din întâlnirile cu lumina, nu și-au pierdut originalitatea unghiulară. Dar destule despre mine.

Îmi pare rău că nu vei putea veni în Țara Galilor vara; Am visat să te întâlnesc pentru prima dată într-un loc care să fie ca locul de întâlnire dintre Fleetwood și Ruffigny; Instrucțiunile tale înțelepte s-ar contopi atunci în sufletul meu cu spectacolul Naturii, unde ea apare în toată simplitatea și splendoarea ei frumoasă și astfel vor fi amintite pentru totdeauna. Acest lucru nu este încă destinat să fie. Totuși, voi spera ca cândva în viitor razele apusului vieții tale să-mi lumineze sufletul în mijlocul unor astfel de spectacole. – În toamnă voi veni la Londra; vara un prieten foarte drag promite să ne viziteze în Merionethshire6 și trebuie să mărturisesc că nu sunt atât de stoic încât să nu simt cum bucuriile prieteniei sunt sporite sub influența frumuseții și măreției naturii. Mai mult, știi că sunt, sau îmi imaginez, un pic de poet. – Pomenești de soția mea; ea îți trimite ție și tuturor celor dragi cele mai cordiale salutări. Aceasta este o femeie ale cărei aspirații, speranțe, temeri și necazuri erau atât de asemănătoare cu ale mele, încât acum câteva luni ne-am căsătorit. Sper să vi-l prezint vouă și familiei dumneavoastră înainte de sfârșitul acestui an, așa cum m-am prezentat. Îmi pot permite o astfel de libertate doar cu cei care m-au făcut ceea ce sunt.

Ramas bun. Voi scrie mai multe în curând. Transmite salutările mele respectuoase tuturor celor dragi. Mă simt aproape ca acasă.

Cu stimă

[Semnătura tăiată]

[R. 5.] Ți-au trimis cărți? v-am trimis un pamflet pentru care am fost exmatriculat7. De atunci, părerile mele nu s-au schimbat. Știu că Milton credea în creștinism, dar îmi amintesc că Virgil credea în mitologia antică.

44

CĂTRE HAMILTON ROWAN 1

Domnule!

Deși nu am plăcerea de a fi, ascund motivele care m-au determinat să compun

Dublin, 7 Lower Sackville Street,
25 februarie 1812
cunoscându-vă personal, consider broșura atașată2,

cu siguranță suficient de greu pentru a-mi permite să vă trimit câteva exemplare și să renunț la ceremoniile în care binele public este în joc. „Domnule, sunt englez, dar simpatizez cu cauza Irlandei, am părăsit țara căreia îi aparțin întâmplător de naștere, cu unicul scop de a adăuga modesta mea contribuție la fondul pe care sper că Irlanda îl are la ea. dispunerea și să o ajute în lupta ei inegală, dar sacră. În câteva zile voi publica încă un mic pamflet care vă va fi trimis. Am simplificat intenționat silaba celei pe care o atașez acum. Am tipărit 1500 de exemplare și acum le distribui.
în Dublin.

Cu respect, raman
Slujitorul tău ascultător
P. B. Shelley

45
ELIZABETH HITCHENER
7 Lower Sackville Street, 21 februarie 1812
Să nu crezi că te-am uitat. - Sunt ocupat cu sârguință în exact ceea ce ar trebui să vă dovedească afecțiunea mea. - Întăresc legăturile inextricabile ale prieteniei noastre; Nu v-am scris două zile, dar ambele au fost folosite pentru a răspândi ideile de filantropie și libertate. Am distribuit deja 400 de exemplare ale pamfletului meu1 și au făcut furori la Dublin. Încă 1100 de distribuite.- Copii trimise la 60 de taverne; nimeni nu încearcă încă să mă tragă la răspundere – și nu cred că vor fi capabili să o facă. Feliciteaza-ma prietenul meu, pentru ca totul merge bine. Nu mă puteam aștepta la un succes mai rapid. Oamenii pe care i-am întâlnit aprobă principiile mele și consideră de necontestat ideea de egalitate, nevoia de reformă și posibilitatea revoluției. Cu toate acestea, ei nu sunt de acord cu mine în privința metodelor prin care pun în aplicare aceste idei și consideră că în politică este necesar să se folosească toate mijloacele care să conducă la scop, așa cum fac adversarii noului. Sper să-i conving de contrariu. Nu este mai rezonabil să te aștepți că binele poate veni din rău și că minciuna poate produce adevăr, decât să ne imaginăm un rege patriot sau un camerlan care ar fi un om cinstit. Dragul meu prieten, nu dorești să fii cu noi? – Sunt sigur de asta, dacă există o rudă de suflete virtuoase; căci simt că prezența ta îmi este necesară și nu numai de dragul plăcerii inexprimabile a comunicării, ci și pentru că ai împărtăși cu mine marea bucurie - de a trezi nobilii oameni din hibernarea în care au căzut, fiind în lanțuri; și, de asemenea, pentru că mintea ta puternică ar ajuta la dezvoltarea

ideile mele încă imature. „Totul aici este plin de așteptări tensionate. Trimit o persoană în fiecare zi să distribuie copii, spunându-i cum și unde să o facă. Potrivit acestuia, broșura este deja în posesia multor persoane. Stau pe balconul nostru, așteptând să apară o persoană potrivită și îi arunc o copie. Luni va mai ieși o altă broșură a mea; acesta se adresează altor secțiuni ale societății și

face apel la asociații. – M-am gândit și să convertesc studenții de la Dublin College. Cei care nu s-au cufundat complet în desfrânare ar putea fi salvați. Știu cât de bine este inerent unei persoane, în ciuda depravării terifiante implantate de educația modernă. Aproape peste tot întâlnesc manifestări de bunătate și bunăvoință; nu există nicio îndoială că o educație adecvată sau impresii inspirate intenționat ar ajuta la întărirea binelui și la eradicarea răului. „Asociația noastră filantropică"3 vizează ambele. „Cât timp sunteți cu noi în Țara Galilor, voi încerca să organizez o astfel de societate acolo și va stabili o legătură cu cea de la Dublin: poate aș putea să le creez în toată Anglia și să aduc astfel o revoluție pașnică. – Care este starea de spirit în Sussex? Sunt mulți oameni care gândesc acolo? Înainte de a putea fi așteptate efectele, trebuie găsită cauza potrivită. Nu pot auzi laudele Glorioasei Revoluții din 1688. Poate fi numit un timp glorios când Parlamentul, cu încredere în sine egală doar cu prostia sa și cu miopie, posibilă doar cu cel mai orb egoism, a dat legea, dându-se pentru totdeauna și posteritatea lui William și Mary și moștenitorilor lor. Ieri am văzut pentru prima dată această lege; și sângele îmi fierbe la gândul că sângele lui Sidney5 și Hampden6 a fost vărsat în zadar și că până și apărătorii libertății, așa cum sunt numiți, au căzut atât de jos și au încercat să blocheze oamenilor calea spre perfecțiune. Nu l-am citit pe E. Flower, dar o voi face. Am auzit de el. Dacă a fost calvinist, nu este acum. Afirm acest lucru doar pe baza micuței sale note, pe care am văzut-o. Îi voi lua cartea și îi voi scrie, iar tu îl vei cunoaște așa. Ați citit Memoriile despre iacobinism ale Abbé Barruelle ? Deși jumătate dintre ele constau din cele mai josnice și nefondate minciuni, ele merită totuși citite. Vă sfătuiesc asta vouă, care știți să discerneți adevărul. „Tinerețea mea chiar mă deranjează aici. Este ciudat că adevărul nu este judecat după propria sa valoare, indiferent de cine îl vorbește! – Gândindu-se să sporească impresia favorabilă, slujitorul a spus că aveam doar 15 ani. Acest lucru, desigur, nu a fost crezut.
Încă nu l-am întâlnit pe Curran. Nu-mi place că a fost de acord să accepte postul de arhivar judiciar. O'Connor, fratele rebelului Arthur, este aici acum; i-am scris. Nu-ți fie frică de ceea ce spui în scrisorile tale. M-am hotărât. „Oamenii cu principii sunt rari aici. Ziarele exprimă opinia opoziției sau a ministerului; ambele sunt la fel de patetice și înguste. Aș vrea să schimb toate acestea. eu, ra

zumeetsya urăsc ambele părți. – Pun mai multă speranță în rămășițele „Irlandezilor uniți" 10 care urăsc Anglia pentru că nu-i iartă insultele. Nu am întâlnit republicani hotărâți, dar i-am găsit pe unii care pot fi democratizați. Îi întâlnesc pe cei care oscilează între creștinism și deism. „Voi încerca să-i încurajez să renunțe la tot ce este rău și să accepte tot ce este bun din cărțile evreiești. - Mă gândesc adesea că vorbele morale ale lui Iisus Hristos ar putea fi de mare folos, fiind curățate de misterul și imoralitatea din jurul lor; Vreau să arăt acest lucru într-un scurt eseu pe care l-am planificat. Vom pleca de aici la sfârșitul lunii aprilie. Nici eu nu voi sta inactiv în Țara Galilor.Acolo vei veni la noi. Adu 12 fetițe americane drăguțe cu tine, părăsește școala și trăiește cu noi pentru totdeauna. „Sunt ferm convins că datoria și utilitatea necesită acest lucru nu mai puțin decât fericirea și prietenia. Suntem obligați să facem ceva în

această lume și pentru aceasta avem doar un anumit timp. — Ce argument convingător în favoarea unirii eforturilor noastre mentale!
[Notă scrisă de mână de Harriet]
Drag prieten,
Percy mi-a spus să termin această foaie, dar chiar nu știu ce să spun. Oh, ieri am primit o scrisoare foarte bună de la draga doamnă K[alvert]. Te rog să nu fii gelos când o menționez. Îi este teamă că nu vom fi de folos aici și că ne vom schimba părerea despre irlandezi - încă nu ne întâlnim prea mult cu ei, dar când vor ajunge să-l cunoască pe Percy mai bine, cred că îi vom cunoaște mai bine. Pixul meu este, ca de obicei, rău. Sunt sigur că ai râde dacă ne-ai vedea distribuind pamflete. Le aruncăm pe fereastră și le distribuim oamenilor pe care îi întâlnim pe stradă; Pur și simplu mor de râs când se termină, iar Percy rămâne complet serios. Ieri a pus o copie în gluga mantiei unei femei. Ea nu a observat nimic. Și cu greu puteam continua, așa că mă zvârcolisem de râs.
[Scris de mână de Shelley]
Am fost chemat pentru afaceri în timp ce Harriet zgâria ceva. Apropo am început corespondența noastră, puteți judeca cât de ocupat sunt.
Ramas bun. E-mailul este trimis. O sa scriu din nou in curand.
Te iubesc mereu
Percy

46
WILLIAM GODWIN
Dublin, Sackville Street, 8 martie 1812 Stimate domnule!
Scrisoarea ta a dat hrană gândurilor mele - te rog să mă instruiești și să mă îndrumă. Iartă-mă toate slăbiciunile mele și inconsecvența mea; respectul și dragostea mea sinceră, inspirate de înaltele tale calități, nu se amestecă nici măcar cu gândul la vreo presiune exterioară asupra mea; când îmi vorbești, mintea însăși este cea care vorbește; Mă supun deciziilor lui. — Știu că sunt zadarnic, că mă angajez să joc un rol, poate disproporționat față de limitările experienței mele, că îmi lipsește modestia, care este considerată de obicei o podoabă necesară a spontaneității tinereții. încercați să ascund de ceilalți și de mine însumi aceste neajunsuri, dacă există. Îmi dau seama că m-am înșelat când m-am comportat în acest fel; dar cred că altfel iluziile mele ar fi mai grave. „Convingerea că acționează pentru bine este prezentă în orice acțiune a unei persoane” L - Da, desigur, sunt convins că acțiunile mele actuale vizează binele; dacă pierd această credință, atunci acțiunile mele se vor schimba. Este, fără îndoială, necesară investigarea faptelor, mai mult, nu se poate lipsi de ele. Încerc să citesc o carte care atacă ideile pe care le țin cel mai mult cu aceeași calm în care citesc o carte în care găsesc confirmarea lor. Nu am citit superficial scrierile tale; mi-au făcut o impresie profundă; argumentele lor sunt încă proaspete în memoria mea; Am ocazia zilnic să mă adresez lor ca aliați în cauza pe care o apăr. Lor și vouă le datorez darul neprețuit care mi-a suflat putere, faptul că am scăpat de fragilitatea mintală și m-am trezit din letargia în care am fost cufundat acum doi ani și care a dat naștere Sf. Irvine și Zastrozzi - dureroasă. lucrări, deși nu sunt originale. În niciun caz nu am uitat ce ai scris despre sindicate. „Dar Justiția Politică a fost publicată pentru prima dată în 1793; au trecut aproape douăzeci de ani de la răspândirea ideilor ei. Si ce? Au încetat oamenii

să se mai lupte? Au dispărut de pe pământ viciile și nenorocirile? – S-a adeverit împărtăşania de la vatră recomandată de cartea dumneavoastră? Din mulți cititori ai acestei cărți neprețuite, câți au fost orbiți de prejudecăți; câți oameni l-au citit doar pentru satisfacerea unui capriciu vanitos de moment și, când nu a mai fost o noutate, l-au aruncat și au cedat la moda argumentelor domnului Malthus! 2 Am propus crearea unei „Asociaţii filantropice” 3 care, după părerea mea, nu contrazice principiile „Justiţiei politice”, ci le corespunde exact. „Appeal” 4 era destinat în principal populației irlandeze. Cine altcineva se află într-o situație atât de dificilă ca ei? Beție și muncă grea

le-a transformat în mașini. Stridiul de maree mi se pare a fi aproape la același nivel mental. „Este cu adevărat imposibil să trezești un simț moral în cei care, aparent, sunt atât de puțin potriviți pentru îndeplinirea misiunii înalte a omului? Poate că o simplă prezentare a adevărurilor morale, adaptată înțelegerii lor, va produce cel mai bun efect. Societatea nu merge înainte, ci înapoi; dacă există vreun adevăr în speranțele pe care le prețuiesc, acest lucru trebuie să se schimbe. Dar chiar dacă umanitatea stă într-un singur loc, chiar și atunci are nevoie de activitatea umaniștilor. Mă gândesc cu enervare și nerăbdare la cât de puțin a făcut gândirea umană în ultimii 20 de ani. – Mărturisesc, îmi doresc foarte mult să se facă ceva. Dar să revenim la „Asociația” propusă de mine. În Notele despre el, scriu următoarele: „Pentru ca orice număr de oameni, întâlniți în scopuri filantropice, într-o discuție amicală, să afle acele probleme asupra cărora diferă și cele asupra cărora sunt de acord; și, testându-le cu rațiune, s-a ajuns la o unanimitate bazată pe rațiune, și nu la acel acord superficial pe care îl găsim prea des între partidele politice; astfel încât în orice problemă importantă o minoritate care nu este de acord cu opinia majorității să se poată desprinde. Ca urmare a acestei verificări, unele asociații pot avea cel mult trei sau patru membri.” – Nu cred că asemenea societăți sunt contrare capitolului dumneavoastră despre alianțe; nu sugerează acțiuni violente sau imediate; scopul lor este de a facilita studiul situaţiei şi de a efectua comunicarea confidenţială pe care o recomandaţi. Vă trimit „Sugestii”, iar în curând vă voi trimite „Observații” 5.

Până acum, nu mi-am putut imagina sărăcia în care trăiesc oamenii. Săracii din Dublin sunt, fără îndoială, cei mai nenorociți dintre toți. Mii de oameni cuibăresc pe străzile înguste - o masă solidă de pământ roiind! Ce fel de foc mă aprind asemenea ochelari! Și câtă încredere acordă eforturilor mele de a-i învăța bunătatea pe cei care își reduc vecinii la o stare mai rea decât moartea. Acestea erau la care mă gândeam. Cât de repede s-au schimbat părerile mele despre acest subiect. Și totuși, cât de profund a întărit această schimbare însăși convingerile care m-au adus aici. „Nu cred că cartea mea cere deloc violență. Eu atât de insistent, chiar repetându-mă, pe mijloace pașnice, încât fiecare războinic și rebel, înainte de a deveni unul, va fi nevoit să respingă aproape toate prevederile cărții mele și astfel să mă scutească de responsabilitatea pentru faptul că a devenit unul. Mă înfior la gândul că până și acoperișul sub care mă ascund și patul pe care dorm, îi datorez lipsei de inimă omenească. Trebuie să începem să reparăm asta cândva. „Mi-am clarificat părerile?” „Chiar ne despărțim?”

Nu l-am văzut încă pe domnul Curran. L-am vizitat de mai multe ori, mi-am lăsat adresa și un pamflet. Dar înainte de a pleca din Dublin, îl voi vedea fără greșeală.

Trimit ziarul6 și „Propuneri”. Nu aveam idee că pachetul pe care l-am trimis va fi trimis prin poștă. M-am gândit că îți va fi livrat cu diligența. - Harriet, împreună cu mine, îți trimite o plecăciune. - Poate că încă te răzgândești despre Wells? Copiii tăi nu ar beneficia de pe urma călătoriei?
Al dumneavoastră
P. B. Shelley
[PS] În ziar veți găsi referințe la mine. Sunt îngâmfat, dar nu atât de prost încât să fiu măgulit – nu supărat – de laudele ziarelor. – Mi-am repetat cererea cu privire la „Sf. I[rvin”] și „3[astrozzi”].
Folosesc cuvântul cost în „Apel” în sens moral.
47
ELIZABETH HITCHENER
Dublin, strada Grafton nr. 17, 10 martie 1812 Prietenul meu iubit!
Am primit scrisorile tale. Ca să vorbesc cu tine, smulg timp din cazuri extraordinar de interesante. Mintea mea nu are timp să se consulte cu inima, iar inima - cu mintea, ci cu partea stângă a mea, cu tine - trinitatea ființei mele, vreau să vorbesc. Nu pot enumera toate exemplele teribile de tiranie nelimitată și instituționalizată despre care aud aici - ar fi bine dacă aș putea spune despre cele pe care le-am văzut eu însumi. – La Lisabona, un irlandez2 a fost separat de soție și de familie pentru că era refugiat și obligat să servească ca soldat în armata portugheză; aceasta a fost făcută de Beresford, monstrul antipatriotismului și al cruzimii, idolul beligeranților. În curând veți citi o copie a scrisorii sale și ne veți auzi fie pe mine, fie pe Sir F. Burdett4 vorbind în apărarea sa. El va fi liber; oamenii de aici se vor trezi. Circumstanțele acestui caz uimesc printr-o combinație de răutate și arbitrar. Îmi fierbe întreg sângele la gândul la asta. „Băiatul pe care l-am găsit într-o vizuină de nedescris murdară și sărăcită, unde era înfometat cu mama lui, pe care am salvat-o de acolo și am vrut să-l învăț să citească, acest băiat a fost prins sub acuzația falsă de obrăznicie cu vreun blestemat de funcționar, și i-a dat de ales între o amendă și serviciul militar. Nu și-a dorit nici una, nici alta, dar a fost luat cu forța ca soldat. Am aflat despre asta azi dimineață. Am decis să-l smulg măcar din fălcile guvernului, încercând (dacă se poate) să-i scot și dinții otrăvitori. – O văduvă cu trei copii mici a fost capturată de doi polițiști. „Am avertizat, am întrebat, am făcut tot ce mi-a stat în putere. Rastro proprietară

galala. Constabilul s-a cedat, iar când l-am întrebat dacă are inimă, a spus: desigur, nu este bărbat; dar el este trimis în astfel de chestiuni de douăzeci de ori pe noapte. Crima femeii a fost să fure pâine de un ban. „Dar ea bea și oricum nici eu, nici nimeni altcineva nu o vom salva de la foame. Nu mai pot îndura acest oraș, doresc să fiu cu tine și să am pace. Bogații îi calcă în picioare pe săraci în murdărie și apoi îi disprețuiesc pentru asta. Îi condamnă la înfometare, apoi îi spânzură când fură o bucată de pâine. „Dar destule despre asta. Tu, dragul meu prieten, în mijlocul acestor orori

străluciți pentru noi ca o stea a fericirii pașnice – o așteptăm de la Tine; deși nu complet, pentru pământesc, este încă incomparabil cu orice și vă permite să prevăzuți momentul în care nu va mai fi suferință și vicii. Noul tău plan ca să venim la tine în Hearst este excelent. Asa va fi. Încă nu ți-am arătat scrisoarea către Harriet și E[lisa]; sunt acum la plimbare cu un anume domn Lawless5 (un om de valoare); dar îndrăznesc să citesc acordul vesel din cartea inimilor lor fără măcar să întorc paginile. Vom lăsa Țara Galilor cu tine, dar destule pentru moment. De altfel, nu mi-ar plăcea să locuiesc departe de unchiul meu; Îl apreciez, iubesc și respect; a fost împotriva acestei călătorii, iar conștiința este o astfel de instanță, a cărei decizie nu îndrăznesc să o fac apel. Într-o zi sau două îți voi trimite un pachet cu diligența. A ieșit o greșeală enervantă cu pachetul anterior7. Acesta este un irlandez cinstit, dar prost, căruia i-a fost încredințată. Trimite-mi actele Sussex. Pune sau fă-i să-mi pună un raport. Acest lucru poate fi util pentru pregătirea opiniei publice. Vă trimit două dintre acestea astăzi. – Cu „Asociația” lucrurile merg încet8 și mă tem că nu se va putea crea. Prejudecățile împotriva părerilor mele sunt atât de puternice încât sunt mai des urât ca ateu decât iubit ca un campion al libertății.” „În ziarul care m-a lăudat, veți citi scrisoarea mea către redactor săptămâna aceasta. Unii vor găsi că este scris în termeni prea duri. Dar măcar am fost încă auzit aici și am trezit pe cineva. Poate voi realiza ceva, dar mi-e teamă că voi eșua în principal - în crearea „Asociației”. În Dublin este cel mai dificil. Wells, nu mi-e frică. E ridicol să-ți fie frică de Lewis, sunt sigur de el. Clubul tău de carte este o idee grozavă, dezvoltă-o, păstrează-i spiritul viu. Republica Mexicană este înfloritoare9. Am văzut ziarele americane, dar încă nu am avut timp să le citesc. Știu doar că în America de Sud mișcarea republicană se extinde; se crede că în curând nu va exista o singură provincie în care să fie recunoscută vechea dinastie spaniolă. Sper să iau parte la publicarea ziarului aici. O mulțime de oameni vin la mine în fiecare zi cu acest caz; dar nici unul nu este potrivit.Fanatismul este foarte puternic aici.

48

WILLIAM GODWIN

Dublin, 17 Grafton Street, 18 martie 1812 Stimate domnule!

Am spus deja că mă supun deciziei tale, iar cuvântul meu nu este de acord cu fapta mea. Am retras din circulație cele 2 lucrări în care am exprimat opinii eronate și sunt pe cale să părăsesc Dublinul. Dar nu am făcut-o pentru că. Cred că asociațiile, așa cum mi le-am imaginat, sunt capabile să facă rău. Perfecțiunea umană poate fi accelerată sau întârziată; sindicatele pe care le-am recomandat să le promoveze pe primele; posibilitatea de a se rupe ar fi evitat unanimitatea ostentativă, iar glasnost ar fi prevenit orice schimbare violentă.

Nu sunt dintre cei care, din mândrie, nu vor să-și recunoască miopia sau să-și exprime convingeri care le contrazic pe cele dintâi. Recunosc că planurile mele de a uni oameni ignoranți sunt depășite; Nu le consider periculoase, pentru că în același timp am cerut publicitate completă; de altfel, nu cred că țăranul ar citi cu atenție apelul meu și, după ce l-a citit, ar fi pătruns de sentimente însetate de sânge. Este insuportabil de dureros să vezi ființe umane capabile să se ridice la culmile științei, precum Newton și Locke, și să nu încerce să le trezească din hibernarea lor, atât de departe de aceste înălțimi.

Partea orașului numită Liberty3 prezintă un spectacol de o asemenea mizerie și mizerie, încât nici o persoană cu sânge mai rece decât mine nu l-a putut suporta. Dar mă supun. Nu mă voi mai adresa analfabetilor. Voi aștepta cu nerăbdare evenimente la care îmi va fi imposibil să particip și să contribui la atingerea scopului, care va fi atins la secole după ce voi deveni praf; Inutil să spun că o astfel de decizie necesită stoicism. Să mă întorc la vanitatea fără suflet a vieții de zi cu zi, să devin interesat de fleacuri neinteresante - nu pot face asta. Pentru a-și abstrage complet opiniile de la sine, este nevoie, fără îndoială, de o dezinteresare nemaiauzită; și nu există nimic mai abstract decât munca pentru epoci îndepărtate. — Ideea mea pentru „Asociații” a fost, desigur, rezultatul acelor noțiuni de justiție politică pe care le-am învățat prima oară din cartea dumneavoastră pe această temă. Dar nu degeaba am citit în ea și despre convorbirile amicale pe care le sfătuiți să le țineți peste tot și nu degeaba am primit un avertisment împotriva unanimității oficiale. Pe acesta din urmă am avut ocazia să-l observ la banchete. Particularitatea asociațiilor mele ar fi să le accept pe prima și să o evite pe cea din urmă. „În plus, am vrut să neglijez cerințele imediate de dragul unor obiective mai generale și mai îndepărtate de îmbunătățire a societății. Am vrut să profit de această ocazie și să încerc să ajut să o apropii și scopul meu a fost să creez cercuri pentru conversații prietenoase care nu

sunt încă utilizate pe scară largă. Mi se pare că la momentul publicării „Justiției politice” te așteptai la schimbări mai rapide în bine; Cred că dacă cartea ta ar fi la fel de răspândită ca Biblia, lumea ar arăta foarte diferit acum. Ți-am citit scrisorile; citiți cu atenția și respectul pe care le merită. Dacă, ca tine, aș fi fost martor la Revoluția Franceză, poate că aș fi devenit și mai precaut. — Am văzut și am auzit destule încât să mă îndoiesc de Atotputernicia Adevărului în societatea în care trăim. Vă voi ține la curent cu toate activitățile mele; si daca ma insel, corecteaza-ma sever.

Dacă aș fi singur și nu aș fi legat de anumite obligații, aș veni imediat la Londra. „Acum trebuie să amân puțin. Vom pleca din Dublin în trei săptămâni. O persoană de un talent excepțional, pe care am norocul să o număr printre prietenii mei, mi-a promis că mă va vizita în Țara Galilor. Doamna Shelley mă roagă să încerc din nou să vă conving să vii și tu în Țara Galilor - dacă nu poți, poate că familia ta dragă - cu care ne dorim cu toții să ne întâlnim - va dori să respire cu noi aerul curat al munților? Doamna Shelley îi transmite salutările doamnei Godwin și întregii familii și repetă invitația. Domnișoara Westbrook, cumnata mea, este aici cu noi; și într-un lucru cel puțin nu avem lipsă, și anume ardoarea și sinceritatea.

Nu vă mai temeți că voi promova unele violențe și măsuri periculoase în Dublin. Nu am ajuns la o opinie certă cu privire la asociații. Într-un sens mi se par utile, în altul sunt dăunătoare. Mă supun deciziei tale. Nu mă poți numi mândru, prea retras sau încăpățânat. Sper că timpul va arăta că discipolul tău este mai demn de părerea ta bună decât s-a arătat până acum - în orice caz, el va fi nespus de sincer cu tine și de credincios ție.

P. B. Shelley

49

ELIZABETH HITCHENER

Nantgwilt, Rhyader, Radnorshire, 16 aprilie 1812 Dragă prietene!
Cât de surprins trebuie să fii de tăcerea mea lungă, și de ceea ce nu o atribui, ce temeri și suspiciuni nu trăiești*. „Crede-mă, am simțit toate acestea, dar nu am vrut să scriu când nu era nimic de vorbit în afară de dureri minore. De două săptămâni consider în fiecare zi ultima zi a rătăcirilor noastre și sper că în curând mă voi putea întâlni acasă. Am plecat din Dublin și după

o lungă călătorie a sosit la Holyhead; am călătorit prin toată Țara Galilor fără să găsim o singură casă pentru noi înșine – la fiecare han am fost din nou încurajați și imediat dezamăgiți. De la Barmouth la Aberystwyth am navigat 30 de mile cu o barcă și am ajuns în cele din urmă la Rhyader, unde am petrecut vara trecută și acum ne pregătim să închiriez o casă din care actualul proprietar este nevoit să se mute din cauza falimentului; e la doar o milă de domnul Grove. - Casa este bună; Prin asta vreau să spun că este suficient loc pentru noi toți. Cu el - 200 de acri de teren arabil și puțină pădure; toate acestea pentru o taxă modestă de 98 de lire sterline pe an, care sper că va plăti mai mult decât veniturile din fermă. Casa nu este încă a noastră, deși ne-am instalat deja în ea; va fi al nostru într-o lună. O, prietene, cum să descrii natura înconjurătoare? Tu însuți îl vei admira în curând alături de noi și atunci va fi un adevărat paradis aici.
Știu ce nedumeriri simțim când nu auzim de la un prieten de mult timp; când credem că ar putea scrie, dar trebuie să se fi răcit, sau alte preocupări îl atrag mai mult decât prietenia. Nu trebuie să gândesc așa. Nu voi repeta aici asigurările de prietenie; pentru tine și pentru mine, un cuvânt este suficient ca să mai simt toate perfecțiunile tale. „Sfârșitul lunii iunie este momentul stabilit pentru întâlnirea noastră. O, orele care ne despart de el mai degrabă ar trece; dar cu siguranță va veni. Pașii timpului sunt neschimbați; nici speranțele celor care așteaptă să se întâlnească și nici temerile celor care se tem de despărțire nu le pot grăbi. Am un plan. Casa de aici este mare; are șapte dormitoare. Nu ar trebui să-ți iei tatăl cu tine? El știe ce este o fermă și va fi încântat să o gestioneze. El ar putea fi atunci constant cu tine, dar acum este imposibil; și ar fi mângâietor pentru el în zilele sale de declin să te vadă independent, pentru că vei fi independent și vei avea grijă. Gandeste-te la asta. Acum ați primit deja pachetul nostru și conținutul acestuia; Am platit livrarea cat se poate de mult, adica prin Canal, si stiu ca nu a mers prin posta. Ar fi util să existe o „Declarație a drepturilor” 2 în casele din sat; astfel Franklin3 și-a răspândit părerile despre comerțul dintre americani. În scrisoarea ta insisti să părăsim Dublinul. L-am primit cu puțin timp înainte să ne hotărâm să plecăm. Habeas corpus4 nu a fost desființat și probabil că nu va fi desființat. Am plecat din Dublin pentru că am făcut tot posibilul; dacă acest lucru a fost rodnic, a fost doar într-o mică măsură. Sunt nemulțumit de rezultate, dar nu de încercarea în sine, deși cheltuielile de călătorie au fost considerabile și nu uit că „frugalitatea este adevărata generozitate”. Sunt revolte în Manchester, Carlisle, Bristol și în alte orașe mari. Nenorocitul acela, Prințul de Wales, vrea din ce în ce mai mulți bani, și prințesele, și domnul McMahon. Si pentru ce? Să umple grajdurile Augean ale prințului cu asemenea murdărie pe care nici un nou Hercule nu ar putea curăța. Aici ar trebui să aplicăm „regula celor trei”. Dacă ucigașul familiei Marr6, formată din șase persoane,

slujește spânzurătoarea, ce merită Prințul, care prin comportamentul său distruge milioane de oameni? În Țara Galilor, toată lumea este foarte indiferentă la politică. Când ajungeți, vom discuta despre ce se poate face aici. Cum vor reacționa Groves la activitățile noastre? Ce vor spune despre tine? Dacă vi se pare util, voi trimite o scrisoare președintelui, sau cum îl numiți, al clubului dvs. de carte, cu recomandări despre cum să mergeți lucrurile. Ce crezi despre? Am scris poezii despre Robert Emmett 7 pe care le veți citi în curând; Le voi pune în colecția mea de poezii.

Trăim acum în izolarea munților, pădurilor și râurilor, liniștiți, pustii și străvechi, departe de orașe, la șase mile de cel mai apropiat - Rhayader. În casă este o fantomă, pe care servitorii au văzut-o de mai multe ori. În cartier sunt mai multe vrăjitoare și o mare rezervă de tot felul de brownies. Ei bine, dragă prietene, nu am o foaie mai mare și trebuie să-ți iau rămas bun de la tine. Amintește-ți că µ este prietenul tău constant. Harriet și Eliza vă transmit salutările lor. Harriet îi scrie acum doamnei Nugent8, o femeie excelentă pe care am cunoscut-o la Dublin și despre care vă vom povesti. - Ramas bun.

Al tău pentru totdeauna

/7. B. Shelley

50

TIMOTHY SHELLEY

Nantgwilt, Raya der, Radnorshire, 24 aprilie 1812 Stimate domnule,

Ultimul dumneavoastră mesaj, primit prin intermediul domnului Witton, nu ne permite să sperăm la restabilirea în viitorul apropiat a acelor relații bune pe care mi-aș dori să le păstrez cu dumneavoastră și cu întreaga familie. Mi-a trecut prin minte că un posibil motiv pentru furia ta bruscă este încercarea mea de a coresponde în secret cu Ellen. Știi foarte bine că nu am putut să-i scriu deschis nici uneia dintre surorile mele și, desigur, am încercat să o țin pe cel puțin una dintre ele atașată de mine când eram în dezacord cu celelalte. În plus, am vrut să folosesc această corespondență pentru a-i dezvolta mintea și pentru a-i deschide inima.

Sunt acum la Nantgwilth, în comitatul Radnorshire, și dorind să mă stabilesc cu soția mea într-un loc retras, mă gândesc să închiriez o casă și o fermă aici. Ferma are aproximativ 200 de acri, casa este foarte frumoasă, chiria este de 98 de lire pe an. Cu toate acestea, trebuie să plătiți pentru mobilier și echipamente, care se vor ridica la 500 de lire sterline. Pot obține o astfel de sumă doar la dobândă uriașă și chiar și atunci cu dificultate. Dacă mi-l împrumuți, voi avea, datorită ție, un venit anual foarte suficient, care altfel va fi risipit în căutarea unei alte modalități de a mă întreține pe mine și pe soția mea.

Îți poți oferi moștenitorului tău posibilitatea de a continua cu calm și demnitate studii care, în timp, într-un domeniu mai larg, îi vor permite să nu-ți facă de rușine familia.

Dacă sunteți înclinat să îmi împrumutați această sumă în scopul menționat, dar nu doriți să o dați în numerar, semnătura dvs. va fi suficientă. Acum sunt în casa domnului Hooper (Nangtwilt), care a dat faliment; Negociez cu reprezentantii sai in legatura cu inchirierea,

cumpararea mobilierului etc. In caz de acord la cererea mea, ca si in caz de refuz, va rog sa ma anuntati cat mai repede, deoarece ma aflu intr-o stare de incertitudine destul de neplacuta. Cumnata ta este bolnavă de febră intermitentă, iar asta agravează depresia cauzată de situația noastră nesatisfăcătoare. Sper că toți cei din Field Place sunt sănătoși.
Cu stima Percy B, Shelley
51
WILLIAM GODWIN
Nantgwilt, Rhyader, Radnorshire, Țara Galilor de Sud, 25 aprilie 1812
Stimate domnule!
Suntem în sfârșit stabiliți într-o oarecare măsură. Găsirea unei case în Țara Galilor (și atâtea alte lucruri) a fost mai greu decât credeam. Plecând din Dublin, ne-am gândit să ne stabilim în Merionethshire, unde Fleetwood și-a petrecut copilăria, dar nu am putut găsi acolo nici măcar o casă temporară. Am călătorit în zadar prin tot nordul și o parte din sudul Țării Galilor, iar aceste rătăciri au ocupat aproape tot timpul de când ți-am scris ultima dată.
Am plecat din Dublin! Nicăieri nu am văzut contraste atât de izbitoare de lux și sărăcie ca în această țară nefericită. Cum am simțit dreptatea reflecției pe care ai pus-o în gura lui Fleetwood: că în mediul rural, unde sărăcia este rară, înfățișarea ei învață milă, în timp ce în oraș, strigând neîncetat după ajutor, ea, dimpotrivă, face o persoană. insensibil la suferința aproapelui său. În Anglia, inegalitatea socială nu este resimțită la fel de puternic ca aici. Dar, fără îndoială, chiar și cu sistemul politic actual, poziția Irlandei poate fi cumva îmbunătățită. „Curran2 m-a vizitat în sfârșit. Am luat masa cu el de doua ori. Acesta este cu siguranță un om cu abilități mari, dar mi se pare că se subestimează atunci când le risipește pe subiectele lui preferate. Poate că îmi lipsește simțul umorului, sau glumele lui neîncetate impun cerințe insuportabile asupra acestui sens. El nu are mentalitatea pentru care am cel mai mult respect și dragoste. Pe scurt, deși Curran are, fără îndoială, un intelect puternic și o imaginație vie,
-7.V.1812]

Nu aș fi simțit pentru el admirația pe care a stârnit-o prima lui vizită, dacă nu ar fi fost prietenul tău apropiat.
Nantgwilt, unde locuim acum, este aproape de locurile adânc întipărite în memorie de gândurile care m-au dominat când am vizitat prima dată aici. Fantomele vechilor prieteni par neclare și ciudate, reînviind după atâtea schimbări de când erau vii pentru mine. Nu v-am povestit încă în detaliu viața mea scurtă, dar plină de evenimente; dacă la întâlnire nu fac asta cu toată onestitatea și sinceritatea, voi fi nedemn de un asemenea prieten și mentor ca și tu pentru mine. Nu știm încă sigur dacă putem închiria casa în care ne cazăm în prezent. El deține o fermă de 200 de acri și închiriază doar 98 de lire sterline pe an. Ieftinitatea, frumusețea naturii și intimitatea fac ca acest loc să fie potrivit din toate punctele de vedere. Am un peisaj autohton - munți și stânci, parcă ar înconjura o vale liniștită, unde, poate, forfota vieții nu va izbucni niciodată; manierele inocente ale galezilor - trezesc invariabil gânduri despre tine, soția și copiii tăi și un alt prieten de-al meu3; fără aceasta, ideea mea despre fericire nu poate fi completă. „Dragă prieten, dacă este posibil, ia o vară departe de agitația fără inimă a afacerilor și vino în Țara Galilor.

Ramas bun. Harriet, împreună cu mine, vă trimite salutări dumneavoastră, doamnă G[odwin] și întregii familii și, ca și mine, vă roagă pe toți să ne vizitați.
[Semnătura tăiată]

52

KATHRYN NEWGENT

Nantgwilt, Raya der, Radnorshire, Țara Galilor de Sud, 7 mai 1812

Doamnă!

Harriet își revine după febra intermitentă provocată de călătoriile noastre obosite. Mi-am făcut foarte multe griji pentru ea, dar nu am nicio îndoială că în curând va putea să-ți mulțumească pentru scrisoarea ta bună și ea însăși te va informa despre recuperarea ei. Scrisoarea ta a sosit ieri dimineață, te rog să accepti recunoștința noastră sinceră comună pentru ea, pentru că, deși ai corespondență cu Harriet, te-ai împrietenit mai întâi cu mine. Nu voi uita măreția sufletului care mi-a apărut când te-am cunoscut.
Cât de inegală este distribuția sărăciei și a bogăției în sistemul ticălos care guvernează treburile umane! Cum suferi de această inegalitate. Dacă ai avea milioane să mergi la Prinț, ce bine ar fi pentru Anglia! Și ce ar pierde ea dacă s-ar așeza în studioul domnului Newman și ar coase blănuri pe satin? „Crede-mă, nu vreau să te flatez, dar îți subestimezi prea mult abilitățile.

proprietăți. Nu știu în ce măsură, în opinia dumneavoastră, corespundeți ideii dumneavoastră abstracte despre ideal; Știu doar că dacă te comparăm cu oameni cu adevărat existenți, atunci ești demn de respectul și afecțiunea pe care cercul nostru mic le are față de tine.
Mă tem că tulburările noastre engleze2 sunt cauzate numai de foamete; modificările care pot apărea ca urmare a acestora nu vor fi, în opinia mea, fundamentale și consecvente. Sper din tot sufletul că indignarea justificată împotriva ticălosului încoronat și a prințului răufăcător va crește, dar până acum nu a crescut. Lângă Carlisle și alte orașe mari, miliția locală, cea mai apropiată de populație, a fost chemată să liniștească mulțimea. Întrucât Guvernul a decis să încredințeze acest lucru autorităților locale, înseamnă că nu consideră neliniștea o consecință a nemulțumirii față de guvern (decît în legătură cu foametea).
Războiul cu America pare iminent. Oficialii, și anume căpitanul Henry și Sir [James] Craig, s-au ocupat de asta.
Scrisorile lui Redfern4 nu au fost încă distribuite. Erau într-o cutie pe care am lăsat-o la Holyhead, dar îl așteptăm în seara asta cu un mesager. Salută-l pe Reynolds, spune-i că mă voi ocupa de cazul Redfern și anunță-l de îndată ce ajung undeva. Sperăm ca joia viitoare [14 mai] casa și ferma să fie deja ale noastre; iar tu, venerabilul meu prieten, te vei întâlni acolo de acum înainte cu cea mai caldă și mai cordială primire. Crede-mă, dacă ai ceva de adăugat la plăcerea noastră de a te vedea, o vei face sosind cât mai curând posibil. Cele mai sincere urări de sănătate și liniște sufletească din partea mea, Harriet și Eliza.
Ta
P. B. Shelley
[PS] Ați citit discursul lui Sir F. Burdett despre cazarma de la Marylebone6?

53

WILLIAM GODWIN

Nantgwilt, 3 iunie 1812 Stimate domnule!
Mă grăbesc să risipesc impresia nefavorabilă pe care pare să ți-o fi făcut-o tăcerea mea. Într-o scrisoare către soția mea, doamna Godwin menționează scrisoarea dumneavoastră trimisă în Irlanda; nu a ajuns la mine; Îmi amintesc clar că ultima ta scrisoare a fost marcată cu o dată mult mai devreme decât 30 martie. De când ți-am scris, am fost rău și epuizat de întârzierile legale zilnice asociate cu închirierea casei noastre. Nu vreau să spun că acest lucru, sau orice altceva, vă poate scuza destul de mult neglijența; dar, fii
SHELLY UN COPIL.
Miniatură de un artist necunoscut.
STUDENT THOMAS JEFFERSON HOGG. Siluetă.

poate că vinovăția mea este diminuată de faptul că de la o zi la alta mă așteptam la o dispoziție mai favorabilă, precum și la o scrisoare de la tine.
Sper, dragă prietene, că în curând îmi vei permite să-ți apar; Vei putea să te uiți într-o față care este incapabilă să mintă, iar apoi amăgirea va fi imposibilă pentru tine. Recitesc cu plăcere ultima parte a scrisorii tale și te rog să renunți la gândurile care ți-au dictat prima parte; ai încredere că nu se vor mai întâmpla. Înainte de căsătorie, eram mereu bolnav; aceste afecțiuni de origine nervoasă interferau adesea cu studiile mele; cu toate acestea, în perioadele de perfecţionare, am citit cu sârguinţă romane, şi cele în care au fost cele mai multe minuni, şi m-am cufundat în fanteziile lui Albertus Magnus şi Paracelsus; primul pe care l-am citit în latină și, probabil, s-a descurcat mai bine în ea ca urmare a acestei lecturi decât a predării ei la Eton. Crescând, mi-am pierdut interesul pentru magia naturală și fantome; Am citit pe Locke, Hume, Reed și pe toți filozofii pe care i-am întâlnit, fără a renunța, în același timp, la poezie, căreia i-am rămas fidel în toate rătăcirile și schimbările mele de gust. Cu toate acestea, am început să gândesc și să simt cu adevărat abia după ce am citit „Justiția politică”, deși de atunci gândurile și sentimentele mele au devenit mai tulburătoare, mai dureroase și mai vii și am devenit mai înclinat spre acțiune decât spre speculație. Am fost odinioară republican – Atena a fost modelul meu de stat, dar acum consider Atena la fel de departe de perfecțiune pe cât este Marea Britanie din Atena. Mă tem că îmi lipsește acea blândețe și chiar bunăvoința despre care întrebi, dar sper să mă fac mai bine; în orice caz, mă străduiesc pentru aceasta, iar „dorința dă invariabil naștere capacității”. Cunoștințele mele despre epoca cavalerească sunt foarte slabe. Să nu credeți că așa va fi în continuare. Toată viața am meditat și citit; Am făcut cea mai mare parte a acestei lucrări în zadar; dar sper că măcar ceva din astfel de stocuri acumulate neînțelept îmi va fi de folos. Tocmai am citit Le Système de la Nature par M. Mirabaud *4. Cunoașteți numele real al autorului? Cartea mi se pare neobișnuit de talentată.
Vă trimit această scrisoare prin retur, pentru că vreau să vă asigur cât mai curând posibil de fidelitatea mea. Voi scrie mai curând, mai detaliat, și voi da răspunsuri mai satisfăcătoare la întrebările pe care le-ați pus la sfârșitul scrisorii dumneavoastră.
Cu sinceritate
P. B. Shelley
* „Sistemul naturii” al lui Mirabeau (franceză).

54
WILLIAM GODWIN
Lymouth, 7 iulie 1812 Stimate domnule!
Omul pe care l-am trimis ieri în oraș pentru corespondență s-a întors. A adus scrisori de la tine și familia ta, care au fost trimise de la Cum Elan 1 și Chepstow.
Ce coincidență ciudată că în ultima mea scrisoare mi-am descris viața în detaliu și v-am explicat motivele pentru care, după eșecul casei domnului Eaton, am fost nevoit să caut un loc mai ieftin de locuit. - Inima îmi bate de bucurie când citesc despre temerile tale; Sper că le-am risipit într-o oarecare măsură. „Scrisoarea mea din ziua de 5 vă va dovedi că nu aspir la lux (pe care îl urăsc) sau la satisfacerea capriciilor (pe care le disprețuiesc). Aș fi nevrednic de înaltul numire care-i așteaptă pe fiecare dintre prietenii și ucenicii tăi, dacă nu aș practica în practică acea învățătură, a cărei predicare aprinsă a adus asupra mea ură și suspiciune. „Cabana noastră, pentru că nu este nimic altceva, nu este mai bună decât locuințele țărănești din jur. Paturi - din cele mai simple, chiar grosiere materiale; singura lipsă totală de mângâiere m-a împiedicat în scrisoarea mea anterioară să insist asupra unei cereri atât de dragi inimii mele: să vii în acest minunat refugiu retras și să pui capăt cunoștinței de departe, ceea ce împiedică apropierea noastră completă. Începusem deja o propoziție la mijlocul paginii a doua a scrisorii mele să te chem aici, dar Harriet m-a oprit, amintindu-mi că ești precară de sănătate, iar camerele noastre nu erau mai bune decât cele ale servitorilor. Nu am terminat niciodată fraza. Ea a adăugat că trebuie să mergem repede la Londra și acolo trebuie să locuiți cu toții cu noi. Așa că ne-am gândit în acel moment și așa ți-am scris fără să comentez. Asta e scuza mea. „Cu toate acestea, dragă prietene, vă rog să acceptați mulțumirile mele; considera ca te-am iubit si mai mult dupa ce m-ai mustrat pentru presupuse greseli; ca un părinte blând și înțelept, fii mereu în pază, la pândă de vicii care încă nu s-au manifestat, dar sunt deja înscrise pe tăblițele caracterului meu; ca să nu mă abat de la calea pe care ai pavat-o mai întâi în pustia vieții.
Într-o scrisoare anterioară, spuneam că există obiceiuri odată dobândite care trebuie respectate. „Nu am vrut să spun că o casă luxoasă sau o ieșire este o necesitate; dar dacă aș lucra la o mașină unealtă sau aș merge în spatele unui plug, iar soția mea ar fi gătit și s-a descurcat, atunci, odată cu structura actuală a societății, am deveni în curând oameni complet alți și, vreau să adaug, mai puțin utili omenirii. Există, de asemenea, o modestie care nu permite persoanelor de sexe diferite care nu au relații cunoscute să doarmă în aceeași cameră. Pot fi,

că într-o societate reînnoită munca țăranului și a muncitorului se va combina cu o minte luminată și o educație excelentă; poate că va dispărea și prejudecățile împotriva persoanelor de diferite sexe. Dar acum este greu pentru un plugar să dobândească rafinamentul minții; iar apropierea sexelor, în manierele prezente, va duce la cele mai pernicioase consecinţe. Erau prea puține dormitoare în casa domnului

Eaton — abia erau suficiente pentru noi, iar tu și familia ta trebuia să dormi undeva; căci crede-mă, dragă prietene, nu am chef să închiriez o casă pentru o perioadă de timp dacă nu poți veni acolo.
Poate nu am scris suficient de coerent? Sau nu spus corect și clar despre obiceiuri) Îmi pare rău, pentru că mă grăbesc să-mi exprim gândurile cât mai curând posibil.
Harriet îi scrie lui Fanny 3. Dacă o invită în mod special pe Fanny, asta nu înseamnă că invitația îi este adresată numai ei. Sunt destule dormitoare aici, iar dacă nu te jenează mobilierul lor modest, trebuie să repet: vino, dragă și onorat prieten, ne vom bucura.
Ramas bun. Cu stimă și mereu al tău
P. B. Shelley

55

DOAMNA TIMOTHY SHELLEY

Cafeneaua St. James, 7 noiembrie 1812 Dragă mamă!
Vă scriu cu o cerere de a-mi trimite, dacă este posibil, mașina de galvanizare și microscopul solar lăsate în Field Place. Ultimul instrument este necesar pentru mine pentru domeniul științei în care sunt angajat în prezent.
Profit de această ocazie pentru a vă trimite salutările mele vouă și surorilor și să vă asigur că sunt gata să vă îndeplinesc oricare dintre sarcinile dumneavoastră în oraș și că, datorită ajutorului unui prieten dezinteresat care mi-a adus o oarecare independență, am nu sunt atât de constrâns în mijloace pe cât ați putea crede și vă pot oferi orice serviciu mic.
Oricât de jignit ai fi de faptul că m-am căsătorit fără știrea ta, vei fi încântat să știi că acum sunt unul dintre cei mai fericiți oameni și că doar gândul la o înstrăinare temporară între mine și cei dragi mă împiedică să devenind cel mai fericit.
Fiul tău cu adevărat iubitor
Percy B. Shelley
[PS] Poți trimite imediat lucrurile pe care le-am indicat cu autocarul poștal, deoarece într-o zi sau două plecăm din oraș pentru cabana noastră din munții Caernarvonshire.

56

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

T anirolt, 3 decembrie 1812 Dragă prietene!
Scrisoarea ta începe cu numele ducelui de Norfolk; la acest nume am deschis larg ochii; de când ne-am despărțit, până la primirea scrisorii tale, m-am gândit la ducele de Norfolk nu mai mult decât la un om pe lună. Mă voi așeza chiar în acest moment și, pentru ispășirea păcatului meu, voi scrie domniei sale o scrisoare lungă și măgulitoare și vă voi informa în timp util despre succesul acestui experiment. Nu sper să-l îndulcesc pe tatăl meu, decât poate prin argumente de avantaj direct și cred că este la fel de imposibil pentru el să fie de acord cu mine înaintea majorității mele, precum să-și susțină după aceea. Oricum ar fi, îi las o asemenea ocazie; Voi înfățișa pe fața mea toată smerenia posibilă pentru mine, dar cerul știe că și atunci vor rămâne urme ale lui Grimgriffinhoff L. Când se vor întâlni, voi spune cele mai bune lucruri, dar chipul meu nu va exprima dragoste, pentru că Nu îl iubesc.
Crezi că pentru că te-ai îndepărtat atât de mult de mine în concepțiile tale morale și politice, sunt mai puțin prietenos cu tine. Dar

principalul merit constă în bunele intenții; iar lucrurile atât de independente de noi ca credințele și opiniile nu pot servi ca o măsură sigură a atitudinii noastre față de oameni. Credințele devin criminale numai atunci când provin din motive scăzute și nedemne.
Nu vă atribui astfel de motive; dar păcătuiești cu o anumită intoleranță, de care mă acuzi indirect și care este generată de aceeași suspiciune ca această acuzație.
Interpretați greșit părerile mele despre moralitate dacă credeți că mă caracterizează cel puțin un anumit grad de fanatism republican.
Sunt, desigur, un republican foarte ferm (dacă acesta este cuvântul potrivit) și un sceptic hotărât; dar, considerând judecăţile lor de nesuportat, înţeleg totuşi că unii oameni gânditori ajung să recunoască aristocraţia şi episcopia din cele mai nobile sentimente. Hume a fost un susținător al aristocrației, iar Locke a fost un creștin devotat.
Demonul Maro, așa cum l-am numit pe recentul nostru chinuitor, profesor de școală, ar trebui să primească asistență. Plătesc fără tragere de inimă, dar trebuie. Prin graba noastră nesăbuită, ea a pierdut un loc în care îi mergea bine; iar acum, potrivit ei, și-a pierdut buna reputație, sănătatea și liniștea sufletească; și toate din cauza cruzimii mele; a trăit toată angoasa mentală și fizică de care a suferit vreodată eroina romanului. Acest lucru nu este în întregime adevărat; dar ea este într-adevăr săracă și în dificultate; iar noi, fiind parțial vinovați pentru aceasta, trebuie să-l eliminăm. Este vicleană, proastă, urâtă,

un monstru masculin și niciodată nu am fost atât de surprins de prostia mea, inconstanța și prostul gust, ca după șederea ei de patru luni sub acoperișul nostru. Dacă o astfel de femeie merge în Rai, ce este Iadul?
Societatea din Țara Galilor este foarte plictisitoare. Toți aici sunt aristocrați și sfinți; dar asta, după cum am spus, tot aș ierta; mult mai rău este că otrăvesc de moarte oameni care nu sunt ca ei.
Domnișoara Westbrook este bine. Harriet, ca și mine, îți urează toate cele bune, iar eu rămân prietena ta sinceră.
Percy B. Schell Scrie repede, scrisorile tale ne amuză pe TOȚI.
57
THOMAS HOOKEM 1
Tanirolt, 17 decembrie 1812 Stimate domnule!
Nu știu dacă te-am informat că ultimul tău pachet a fost primit de noi.
Traducerea lui „George” nu este exact ceea ce am nevoie, dar o voi lua; nu trimiteți, decât dacă vă cer în mod expres, alte scrieri decât cele mai cosmopolite și anticreștine.
Într-o zi sau două veți primi „Fragmente din Biblie” 2 în poșta de doi bani. Am încredințat asta unei doamne care mergea la Londra. Daniel E. Eaton ar fi de acord să le publice? Nu poți să-l întrebi despre asta?
Pregătesc și un volum de poezii mici. Referitor la publicarea lui, am nevoie de sfatul dumneavoastră ca editor și ca prieten. Întrebarea este: îl vor cumpăra?
Anexez o listă de cărți4 pe care aș dori să le primesc de la tine cât mai curând posibil. Intenționez să mă angajez în ceea ce îmi inspiră cel mai mare dezgust, dar care este cel mai necesar unui om dacă vrea să fie auzit ca un reformator al relelor străvechi; și anume Istoria, această cronică a crimelor și suferințelor. Veți vedea că doar câteva lucrări de filozofie, la care se află cel mai mult inima mea, sunt numite în fișă.

Vă rog să vă ocupați de un lucru - că lucrările clasice despre istorie etc sunt la cele mai ieftine ediții. Cu lucrările filozofice sunt gata să fiu mai puțin economic.
S-ar putea să nu primești Spinoza. Un englez l-a tradus pe Kant în latină; Aș prefera ca clasicii greci să fie dat cu o traducere în latină. Dacă acestea nu pot fi obținute, lăsați-le să fie ceea ce sunt. Doamna Shelley studiază latina cu mare hotărâre și recită deja multe dintre odele lui Horace. Împreună cu mine și cu sora ei, îți trimite cele mai bune urări ție și fratelui tău.   Prietenul tău sincer
P. B. Shelley

cu traducere în latină sau engleză
Kant
Spinoza
Gibon. Declinul și căderea Imperiului Roman (ed. cea mai ieftină)
Istoria Angliei (ed. cea mai ieftină).
Hume. Experiențe.
Darwin. Zoonomie.
Verto. Istoria Romei (în franceză). Gilly. Istoria Greciei.
Herodot Tucidide
Xenofon Plutarh
Adolphus. O continuare a istoriei Angliei (ediția cea mai ieftină)
Moore. Panteonul indian
Rumfoord5 despre sobe
Spencer. Lucrări. The Fairy Queen etc. (ed. cea mai ieftină). Southey. Istoria Braziliei.
Coletul va ajunge dacă îl adresați ca de obicei. La aceste cărți (care nu sunt deloc ușor de citit), puteți adăuga orice nou pe care îl considerați demn de atenție. - Va veni un colet la adresa dumneavoastră pentru noi, pe care vă rog să-l trimiteți împreună cu cărțile.
Există şi un eseu al medicului francez Kabanis6, pe care vă rog să-l trimiteţi.
Cunoașteți celebra „Enciclopedie” franceză compilată de Voltaire, d’Alembert și alții? Acest eseu mi-ar plăcea foarte mult să-l am — este posibil să-l găsesc? Poti sa iei
a lui?

55

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

T anirolt, 21 decembrie 1812 Dragă prietene!
Din scrisoarea ta către Harriet reiese că în curând vei avea timp liber. Sper din tot sufletul că afacerea dumneavoastră vă va permite să vizitați Tanirolt. A avea un oficiu poștal pe o rază de 17 mile elimină complet toate dificultățile. Cu toții ne dorim foarte mult să vii și sperăm că ai făcut aluzie la asta cu un motiv, pentru ca mai târziu să refuzi. „Suntem surprinși că oamenii din Londra se plâng de frig. Adevărat, pentru o zi sau două, dimineața, a furnicat puțin, dar nimic mai mult.
Crede-mă, împărtășesc pe deplin părerea ta despre Buonaparte și despre lume. Am o atitudine extrem de negativă față de Buonaparte; Îl urăsc și îl disprețuiesc. Motivat de cea mai josnică ambiție, face fapte care diferă de cele ale tâlharilor doar prin numărul de oameni și mijloace.

mincind la dispoziţia lui. „Abilitățile lui le consider absolut nesemnificative; pentru că nu știe să conecteze cele mai evidente gânduri, nu este capabil să guste o singură bucurie adevărată. — Cu excepţia lordului Castlereagh, nu ai putea numi pe nimeni care să mă inspire mai mult dezgust decât Buonaparte. Cât despre victoriile câștigate în Nord, sunt bune dacă contribuie la pace, iar în rest sunt rele.- Așa le voi aborda. În același timp, trebuie să spun că primele mele sentimente la această veste au fost groază și regret.
Apărarea lui Broom a fost mai proastă decât ar fi putut fi; era constrâns de loc, constrâns de poziția în care se afla și nu avea libertate deplină de exprimare, deoarece putea fi acuzat de trădare sau calomnie; prin urmare nu a putut apăra inculpatul din punct de vedere al justiţiei. A fost nevoit să ezite când adevărul era pe cale să iasă din gura lui; tot ce spunea nu putea fi spus decât cu circumlocuție și ironie. Găsesc discursul procurorului general apogeul insolenței, iar discursul lordului Ellenborough un servilism atât de nerușinat, încât sunt sigur că a râs singur la ceea ce a spus.
Nu am primit încă un răspuns de la Ducele de Norfolk4. Și cu greu înțeleg. Tatăl meu nu este interesat să negocieze cu mine înainte de a fi majorat, și poate chiar după. Dar nu mă pot convinge că este atât de important. Harriet este foarte fericită în poziţia ei actuală, iar eu sunt foarte fericită; Nu sunt sigur că relațiile apropiate cu rudele ne vor face viața mai ușoară. „Vor intrigă, vor întoarce totul cu susul în jos sau ne vor prezenta oameni care o vor face; sau îi vor plictisi, sau nu le va plăcea pe cineva fără niciun motiv și cu siguranță ne vor împiedica libertatea. I-am scris ducelui, desigur. Pot spune cu conștiința curată: „Am făcut tot posibilul”; dar în caz de eșec, nu voi fi prea supărat.
continui sa mananc alimente vegetale; Harriet intenționează uneori să-și permită un animal până în primăvară. Sănătatea mea s-a îmbunătățit foarte mult de aici; dar poate că datorez asta și depărtării de capitala ta, care chinuiește nervii și suprimă spiritul.
Nu putem decide în niciun fel dacă intenționați cu adevărat să ne faceți pe plac cu sosirea dvs. în această iarnă sau dacă ați glumit.
Te iubesc Percy B. Shelley 59
THOMAS HOOKEM
Tanirolt, Tremadoc. 26 ianuarie 1813 Stimate domnule!
Vă răspund imediat la scrisoarea dumneavoastră, prin retur, întrucât mă enervează prostia oamenilor care ar fi trebuit să trimită prin

legătură. În niciun caz nu vreau să o așteptați. Furgoneta pleacă de la Castle and Falcon Tavern, pe strada Aldersgate. Cel mai bun mod de a rezolva problema ar fi „trimite de la Bangor cu diligența Carnarvon”. — Da, am nevoie de toate lucrările lui Kant. Am întrebat despre Enciclopedie mai mult din curiozitate.
Sper să termin „Regina Mab” și alte poezii până în martie. „Queen Mab” va consta din zece melodii, aproximativ 2800 de linii. Altele vor avea probabil aceeași lungime. Notele către regina Mab vor fi lungi și filozofice. Voi profita de această ocazie, pe care o consider sigură, pentru a-mi expune părerile, în loc să inund poezia cu silogisme. Poezie foarte didactică pe care o consider foarte proastă.
Nu cred că argumentele lui Sir William Drummond au fost atât de puternice. Oedip 2 al lui nu m-a convins deloc.

Când vom avea plăcerea să vă vedem în Tanirolta? Înainte sau după martie? Sper că va veni și fratele tău.
Prietenul tău credincios
P. B. Shelley
Termometrul arată 12 sub zero. - Acesta este deja direct îngheţuri rusești.
60
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Tanirolt, 7 februarie 1813 Dragă prietene!
În ultimele două săptămâni am fost afectat de tot felul de necazuri. Dacă ai ști câte necazuri am avut, ai atribui tăcerea mea la orice altceva decât uitării sau răcelii.
ma refer la cauza barajului \ in care am intervenit frivol; căci când merg acasă la Harriet sunt cel mai fericit dintre cei mai fericiți. Nu-mi amintesc dacă ți-am scris ce plăcere ne va face sosirea ta în martie. Sper că acest lucru va fi la începutul lunii și că vă veți aranja afacerile la Londra în așa fel încât să rămâneți aici cât mai mult timp.
Noi, oameni simpli, locuim aici într-o casă nu mai puțin spațioasă și elegantă decât vila unui prinț italian. Chiria este mare, după cum vă puteți imagina, dar ni s-a permis să așteptăm până când am ajuns la majoritate cu plata. – Ce a spus Harriet despre America? Se pare că nu ai fost vreodată în această parte a Țării Galilor de Nord. Peisajul dintre Capel Kerig și casa noastră este cel mai maiestuos pe care l-am văzut vreodată. Drumul merge la poalele Snowdonului; Sunteți înconjurat de munți, care își ridică vârfurile deasupra norilor, dedesubt sunt văi împădurite și lacuri de munte întunecate, reflectând toate nuanțele și toate

forme de peisaj. Drumurile sunt foarte proaste. Am să vin după tine cu un cal de călărie, apoi vei vedea totul mai bine decât să tremuram într-o trăsură.
„Mab” se mișcă încet, deși aproape terminat. Nu am avut timp de poezie aici. Într-un fel, ți-am urmat sfatul, dar pur și simplu nu m-am putut decide asupra unei rime. Partea didactică este scrisă în vers eroic alb, iar partea descriptivă este scrisă în metru liric alb. Dacă trebuie să cităm autorități pentru a justifica această trăsătură, se pot numi Samson Agonistul al lui Milton, corurile grecești și (veți râde) Talaba lui Southey. – Am citit ultima ta scrisoare către Harriet. Ea va răspunde cu următorul e-mail. Inutil să spun că scrisorile tale îmi plac foarte mult, dar nu toate părerile tale. Mândria pe care o încurajezi în tine, după părerea mea, nu rezistă testului rațiunii. Nu-mi spune că mintea este un judecător rece și nesimțit. Rațiunea este suma celor mai bune sentimente ale noastre; este aceeași pasiune considerată în manifestarea ei particulară. - Mândria cavalerească era bună într-o epocă de barbarie și grosolănie, dar nedemn de secolul al XIX-lea - Acum a început să se răspândească un punct de vedere superior; fără a scăpa de căldura iubirii și de constanța prieteniei, îmbină sentimentele personale cu folosul public și nu mai permite dușmănia între adevărata Pasiune și adevărata Rațiune. Dorința de a fi respectat este înțeleasă greșit prin mândrie pentru dorința de a deveni cu adevărat demn de respect. După părerea mea, smerenia creștină falsă și ipocrită este cu greu mai umilitoare și mai oarbă. Îmi amintesc cum am vorbit despre diverse subiecte la focul nostru de la Oxford;

imaginează-ți că sunt cu tine mental și acum și mărturisește „deșertăciunea mândriei umane”.
Puteți spune că sunt mândru de convingerile mele republicane; sunt, desigur, foarte departe de democrația de tavernă; Știu cu ce zâmbet este necesar să asculți lingușirea unei mulțimi volubile3; dar deși obrazul știe să nu se înroșească, după ce a luat lovitura supărării, sufletul nu se va înfiora nici înaintea schelei, nici înaintea focului, nici înaintea faptelor de care se tem sclavii de la putere. Adevărat, republicanismul meu preferă aristocrații rafinați și cavalerești decât aristocrații de comerț vulgar, nu din mândrie, ci pentru că îi consider pe primii mai aproape de ceea ce ar trebui să fie o persoană. — Acolo am terminat cu mândrie.
După ce ți-am scris această scrisoare, mi-am terminat poezia în schiță4. Întrucât nu am diminuat câtuși de puțin spiritul ateist și cosmopolitismul din el, este suficient, ca să nu mai vorbim de nenumăratele defecte, invizibile doar pentru ochiul prea îngăduitor, pentru a-l face foarte nepopular. La fel ca toți egoiștii, mă mângâie cu faptul că pot conta pe simpatia câtorva aleși care sunt capabili să simtă și să gândească, precum și pe prieteni pe care dragostea pentru mine îi orbește în fața tuturor neajunsurilor. Vreau să adaug poeziei lungi note filozofice.

Harriet are un plan îndrăzneț să-ți scrie în latină. Dacă ai Metamorfozele lui Ovidiu, adu-o, ea îți va fi recunoscătoare. Nu îi predau gramatica - am ales o metodă mai ușoară: traduc cuvinte latine în engleză pentru a-mi da apoi o idee generală despre gramatică. Ea, împreună cu mine, îți urează toate cele bune.
[Semnătura tăiată]

61

THOMAS HOOKEM

Tanirolt, 15 februarie 1813 Stimate domnule!
fierb de indignare — tocmai am aflat de sentința scandalos de nedreaptă1 pronunțată lui Hunt și fratelui său; Despre asta vă scriu exact. Acest lucru a lăsat pecetea de josnicie sclavă asupra Angliei. Nu refuz în niciun caz să mă abonez la văduvele și orfanii săracilor care au fost spânzurați la York, dar cei 1.000 de lire sterline care urmează să fie plătiți de frații Hunt sunt un lucru mai important. — Hunt este o persoană curajoasă, decentă și luminată. Sunt sigur că publicul cititor, pentru care Hunt a făcut atât de mult, își va întoarce parțial datoria față de apărătorul libertăților și virtuților sale - dacă nu, atunci este mort, insensibil, împietrit în secole de sclavie. Oricum ar fi, poți apela la ea pentru a răsplăti măcar într-o oarecare măsură meritele lui Hunt. Sute de mii sunt trimiși la tiranii ruși, în timp ce el lâncește în închisoare, lipsit de tot ceea ce prețuim viețile noastre.
- Ei bine - Sunt destul de sărac acum, dar sunt 20 de lire, fără de care ne putem lipsi deocamdată - Vă rog să deschideți un abonament în favoarea Vânătorilor; noteaza-ma pentru suma indicata, iar cand imi spui ca s-a terminat, o trimit. Dacă există dificultăți, depășește-le în numele libertății și virtuții. „Oh, dacă am putea ajunge la Banca Angliei doar pentru o noapte!”
Îmi pare rău să aflu că nu poți veni la noi până în august. Am sperat că vom avea această plăcere cel târziu în iunie. Există într-adevăr

atât de multe familii de cititori care lâncezesc în Londra în acest moment?
„Regina Mab” terminat și rescris. — Acum scriu note filozofice lungi. O vei primi împreună cu alte poezii. Mi se pare că toate vor alcătui doar un volum; dar putem discuta despre asta mai târziu.
În ceea ce privește Enciclopedia Franceză, mi-ar plăcea foarte mult să o am, iar dacă ați putea aștepta câteva luni pentru plată (nu am numerar în acest moment), aș dobândi-o cu plăcere.
Cât timp va dura să publici poeziile după ce le vei primi?

Scuzați-mă, dragă domnule, insistența primei părți a scrisorii. Iau această chestiune la inimă și mă flatez cu speranța că, atâta timp cât nimic nu vă amenință libertatea, nu veți refuza să mă ajutați.
Doamna Schelly și domnișoara W[estbrook] vă trimit cele mai bune urări ție și fratelui tău, iar eu rămân prietena ta sinceră
P. B. Shelley
Dacă abonamentul nu poate fi aranjat altfel, nu ați face reclamă în ziar, împreună cu abonamentul meu, pentru a-i încuraja pe alții?
M-am răzgândit și am decis să-ți trimit aceste 20 de lire chiar acolo, într-o scrisoare.
62
THOMAS HOOKEM
Bangor Ferry, 6 martie 1813 Dragă prietene!
În drum spre Dublin 1, scrisoarea ta ne-a depășit. Cum să-mi exprim recunoștința, surprinderea și bucuria - nu atât pentru că transferul tău de bani ne-a salvat din dificultăți, cât pentru că a fost găsită o persoană care, cu încrederea sa dezinteresată și deplină, a potolit durerea pe care ne-o pricinuia suspiciunea, insensibilitatea și răutatea a lumii. Dacă experimentați bucurie pură la descoperirea adevărului, cu cât mai veselă este întâlnirea cu binele!
Tocmai mi-am revenit după o boală cauzată de privarea de somn, oboseală și stres și mergem la Dublin, departe de locurile în care am trăit o asemenea anxietate.
Sperăm să ajungem acolo pe 8. Atunci voi scrie în detaliu despre nenorocirile noastre. Un glonț din pistolul ucigașului (el m-a împușcat de două ori) mi-a străpuns cămașa de noapte și a intrat în perete. Nu a fost încă găsit, dar este suspectat, după cum veți afla din următoarea mea scrisoare.
Fără să ne cunoașteți suficient de aproape, nu vă puteți imagina ce recunoștință și respect sincer și arzător au soția și sora mea pentru voi, alături de mine.
Dvs. devotat și iubitor
Percy B. Shelley
Deși avem multe dintre propriile noastre dezastre, nu suntem deloc indiferenți față de cauza libertății și a bunătății. Înțeleg din scrisoarea ta că ai folosit cei 20 de lire sterline pe care ți le-am trimis pentru a-l ajuta pe Hunt. As dori sa stiu cum merge acest caz.
Adresa mea 2: Irlanda, Dublin, Stevens Green, Great Cuff Street 35.
Bunătatea și generozitatea dumneavoastră ne-au scăpat de toate dificultățile financiare. Aveam nevoie doar de un scurt răgaz, care nu a fost dat

nenorocirile care ne-au abătut. Voi plăti 20 de lire de îndată ce scriu corespondentului meu din Londra, dar cum pot plăti pentru prietenie și disponibilitatea dezinteresată de a mă crede?

63

TIMOTHY SHELLEY

Dragă tată!

Îmi asum din nou libertatea de a vă scrie și de a-mi exprima dorința sinceră de a fi considerat demn să reia relațiile cu dvs. și familia mea - o relație la care mi-am pierdut dreptul din cauza nebunilor mele. „Recent mi-am exprimat sentimentele cu privire la acest subiect într-o scrisoare către Ducele de Norfolk. Am fost plăcut surprins când m-a vizitat zilele trecute și mi-a părut foarte rău că boala m-a împiedicat să vin la el a doua zi dimineață, la ora stabilită. Totuși, dacă aș putea să vă conving că am depășit unele dintre cele mai rele trăsături ale caracterului meu și sunt gata să fac toate concesiile care ar putea fi necesare în interesul familiei mele, îndrăznesc să cred că medierea Domniei Sale nu va mai fi Necesar. Sper că se apropie timpul când ne vom vedea pe tată și fiu unul în celălalt, vom fi impregnați de o încredere reciprocă și mai mare decât înainte și voi înceta să mai fiu un motiv de nemulțumire pentru familia mea. M-am bucurat să aud de la John Grove, care a luat masa cu noi ieri, că ești sănătos.

Eu și soția mea te salutăm, iar eu rămân fiul tău iubitor și respectuos.

Percy B. Shelley

64

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Bracknell, 16 martie 1814 Dragă prietene!

Am promis că o să-ți scriu când voi avea chef. Din păcate, comunicarea dintre noi a fost întreruptă prea des. Nu am avut puterea să scriu. Afecțiunea mea pentru tine nu s-a diminuat; dar sunt o creatură slabă, ezitant, febrilă, care are nevoie de sprijin și mângâiere, deși sunt prea epuizată pentru a răspunde în felul acesta.

Am petrecut ultima lună în familia doamnei B[oinville] în mângâierile filozofiei și prieteniei, m-am refugiat din comuniunea deprimantă cu mine însumi. Ei au susținut flacăra care se stinge a vieții din inima mea.

-¡6.П1.1814]

M-am simțit în paradis, unde nu există nimic pământesc, în afară de trecerea timpului; inima mi se strânge la gândul la inevitabilitatea care mă va despărți în curând de acest cămin calm și fericit – căci a devenit al meu. Copacii, podul și fiecare lucru mic și-au găsit deja un loc în inima mea.

Prietene, ești mai fericit decât mine. Capacitatea ta de a simți puternic îți oferă nu numai chin, ci și bucurie. Și pentru mine a venit bătrânețea prematură și epuizarea; Am păstrat doar o capacitate de neinvidiat de speranță zadarnică și o groază dureroasă a obiectelor dezgustului și urii mele.

Treburile mele lumești se îmbunătățesc treptat; Mă minunez de indiferența mea față de ei. Locuiesc aici ca un muschiu, bucurându-mă de razele de soare, pe care primul nor îl poate întuneca pentru totdeauna. M-am schimbat mult. Îmi amintesc cu regret de serile noastre fericite la Oxford și cu surprindere de speranțele pe care le-am întreținut ca un nebun. Amintiți-vă, Burns 2:

La urma urmei, fericirea este ca o floare de mac: dacă culegi o floare, aceasta a dispărut.
Orele de bucurie sunt ca un roi de fulgi de nea ușori deasupra unui râu.
Eliza este încă cu noi - nu aici! – dar va fi cu mine când soarta rea mă va obliga să plec de aici. Nu am chef să mă cert cu asta acum. Tot ce știu este că o urăsc din toată inima. Simt un dezgust și o groază inexprimabile când o mângâie în prezența mea pe bietul Ianthe, care poate într-o zi să-mi fie consolarea. Uneori sunt complet epuizat de nevoia de a-mi stăpâni ura pentru această creatură ticăloasă. Dar ea este doar un vierme orb dezgustător care nu poate vedea unde mușcă.
Am luat din nou italiana. Citesc „Dei delitti e pene” * Beccaria4. Conține câteva gânduri excelente, dar nu consider că cartea merită faima pe care a primit-o. Cornelia [Turner] mă ajută să învăț limba. Cred că ți-am spus odată că o găsesc rece și lipsită de comunicare. Dimpotrivă: este opusul acestui lucru și opusul a tot ceea ce este rău. Ea a moștenit toată perfecțiunea mamei sale.
Ce ai scris? Nu am putut să scriu nici măcar o scrisoare simplă tot timpul. M-am forțat să citesc Beccaria și Bentham în traducerea lui Dumont. Uneori am uitat că nu sunt membru al acestei minunate familii - că va veni timpul și voi fi aruncat din nou în oceanul nemărginit al unei societăți pe care o uram.
* „Despre crime și pedepse” (italiană).

[16. II 1.1814–
Am compus o singură strofă, care înseamnă nimic și scris doar în cap.
Privirea ta umedă s-a scufundat în pieptul meu, Dar nu m-a despărțit de dor:
În sufletul lui a stârnit otrava -
La revedere, pace deznădejde rece!
Ascultător de dictaturile datoriei,
Am purtat stâncă demnă de nenorocit.
Boa constrictor al lanțurilor, strângând sufletul mult timp,
Descleșat, putrezit, nu putea să-l rupă!
Iată un delir, o viziune febrilă care se estompează în lumina rece și limpede a dimineții. Farmecul său minunat și inexprimabil nu este mai palpabil decât culorile unui apus de toamnă. Ramas bun!
Devotat nespus ție
77. B. Shelley
[PS]. Am auzit că îi vedeți deseori pe Newton.. 7. Vă rog să-i transmiteți stima mea profundă doamnei Newton și, de asemenea, soțului ei, care, după cum știți, s-a certat cu mine, dar nu intenționez să mă cert cu el.
65
HARRIET SHELLEY
Troyes, la 120 de mile de Paris, în drum spre Elveția,
13 august 1814 Dragă Harriet,
Vă scriu din acest oraș ticălos; Vă scriu pentru a arăta că nu v-am uitat. Vă scriu pentru a vă invita în Elveția, unde veți găsi cel puțin un prieten de încredere și de nelipsit, care vă va prețui mereu interesele și care nu vă va jigni niciodată intenționat sentimentele. Nu te poți aștepta la asta de la nimeni în afară de mine. Toți ceilalți sunt indiferenți sau egoiști sau, la fel ca doamna Boyneville, au propriile lor rude, asupra cărora se concentrează toată afecțiunea.

Vă voi scrie mai detaliat din Neuchâtel sau Uri. Până când veți primi următoarea mea scrisoare, scrieți-mi la Neuchâtel, au bureau de Poste*. Din Paris ne-am mutat pe jos; catârul ne ducea bagajele, precum și Mary 1, care nu se simțea bine și nu putea merge. Calea noastră se întindea printr-o regiune fertilă, dar de puțin interes atât pentru locuitori, cât și pentru peisaje. Am parcurs 120 de mile în patru zile. În ultimele două zile am circulat cu mașina prin locurile în care a avut loc războiul. Nu pot să vă descriu spectacolele groaznice ale ruinei. Sat după sat complet distrus și

* La oficiul poștal (franceză).

ars: nenumărate ruine se albesc între copaci frumoși. Locuitorii mor de foame. Odată familii prospere cerșesc pe acest pământ nefericit. Fără mâncare, fără adăpost - peste tot murdărie, sărăcie și foame (nu vei vedea așa ceva în drum spre Geneva). Trebuie să vă spun că, în ciuda calamităților lor teribile, locuitorii îmi trezesc puțină milă. Aceștia sunt cei mai neprietenoși, neospitalieri și insolubili oameni din lume. De aici vom merge la Neuchâtel într-un fel de căruță, întrucât mi-am întors piciorul și nu voi putea merge. Sper că până atunci va trece, iar în ultima zi de călătorie nu am putut merge deloc, iar Maria mi-a dat catârul. În afară de asta, călătoria a fost destul de plăcută. Nu am întâlnit un singur tâlhar cu care ne-au speriat la Paris. Veți afla mai multe despre aventurile noastre, cu excepția cazului în care, când veți veni în Neuchâtel, se va dovedi că în curând voi avea plăcerea de a vă văd personal și de a vă duce într-un colț confortabil pe care îl voi găsi la munte.

I-am scris lui Peacock2 să se ocupe de chestiunile noastre financiare. Este neatent și rece, dar încă nu atât de viclean și de nerecunoscător încât să uităm de bunătatea noastră față de el. În plus, este interesat de această chestiune și, prin urmare, va încerca.

Vă rog să luați cu dumneavoastră cele două documente pe care Taurden urmează să vă întocmească, precum și o copie a actului de fapt.

Nu irositi banii. Dar ce să faci cu cărțile? Verificați cu cineva local. Pupici pentru dulcea mea Ianthe.

Întotdeauna cu sinceritate a ta

SH.

am scris în grabă. Plecăm acum.

[Scrisoarea nesemnată]

66

MARY WALSTONKRAFT GODWIN

Londra, luni, 24 octombrie 1814

Staples Inn este amplasată în Middlesex. Ne putem întâlni în siguranță1 la Adams, strada Fleet 60. Voi fi la magazin la ora 12 fix.

Despărțirea noastră este insuportabilă; Nu pot suporta absența ta. M-am gândit că nu va fi atât de dureros. În inima mea, unde ai fost tu, este dor și gol. Dar nu va dura mult, iubirea mea. Cu prudență și răbdare ne vom învinge pe dușmanii noștri. Trebuie să fii atent și energic.

Ne vedem curand.

Nu întârzia. Ia o scrisoare cu tine.

67

MARY WALSTONKRAFT GODWIN

Londra, luni seara, 24 octombrie 1814
Nu te-am putut întâlni la Adams; nu am reușit să ajungă înainte de ora unu și bineînțeles că ne-am lipsit.
Draga mea, în curând vom fi împreună. Agonia despărțirii mă va inspira cu o elocvență fără precedent și o energie corespunzătoare pericolului. Acum sunt trist și deprimat; dar aceasta este fericirea în comparație cu cele mai fericite momente din viața mea anterioară. Încă câteva zile, poate ore, și dușmanii noștri cei mai jurați nu ne vor mai putea despărți.
Am petrecut ziua la Bollahi.I-am descris elocvent groaza situatiei mele. Este leneș și apatic, dar nu este un ticălos cu sânge rece ca Hookems. L-a trimis după prietenul său, domnul Watts, un agent de bursă. Acesta este un bătrân chel, cu aspect bun. A spus că ar putea să-mi împrumute 400 de lire sterline! El va da un răspuns joi. Pare mișcat de nenorocirile mele și este indignat de trădarea hukemilor. Am motive să cred că dacă îmi împrumută bani pentru o moștenire viitoare, ei pot fi atribuiți naturii umane.
Sunt șocat de înșelăciunea omniprezentă, răutatea și lipsa de inimă a oamenilor. Mary ispășește pe deplin faptele lor cele mai negre. Dar trebuie să vă mărturisesc că am fost uluit de nedreptatea rece a lui Godwin. Locurile în care am văzut înfățișarea nobilă a acestui om îmi amintesc mai viu de cruzimea atât de amară față de mine. Hookems nu mă deranjează. Îi voi distruge cu ironie și sarcasm dacă se va dovedi că nu au făcut nimic bun. Dar în afară de tine, lumina vieții mele, speranța mea, mă gândeam uneori aproape cu disperare cât de rece și meschin se dovedise Godwin.
Când și unde ne vom întâlni? Sunt într-o cafenea din Londra chiar acum. Scrie-mi. Dar nu trimite un mesager. Trimite-ți Peacock sau vino tu. Ουκ εχω άργύριον*.
Vă trimit Times. Citiți unde am marcat cu cerneală și reține-ți oroarea și indignarea până ne întâlnim.
Îmi iubesc Maria atât de pasional încât nu putem fi despărțiți mult timp.
Salută-l pe Jane4. Cred că este cu adevărat atașată de tine. 5,Εμον κριτέριον των αγαθών τοδε**.
* Nu am bani (greacă).
** Aceasta este măsura mea de bunătate umană (greacă).
WILLIAM GODWIN.
Gravură de Roberts după un portret al lui Thomas Kersley.
MARY SHELLEY LA Vârsta de nouăsprezece ani. Acuarelă de către un artist necunoscut.

68
MARY WALSTONKRAFT GODWIN
Noaptea de 27 octombrie 1814
O, iubirea mea, de ce sunt bucuriile noastre atât de scurte și îngrijorătoare? Va fi așa pentru mult timp? Să știi, cea mai bună Maria, că departe de tine mă scufund aproape la nivelul grosolanului și al impurității. Parcă le-aș vedea ochii goali și nemișcați ațintiți asupra mea și respir într-o miasmă dezgustătoare care amenință să-mi copleșească voința. O, dacă privirea mântuitoare a Mariei ar străluci asupra mea înainte de a merge la culcare! Lăudați-mă pentru răbdarea mea, iubirea mea, pentru faptul că nu fug nesăbuit spre tine - să smulg măcar un minut de beatitudine. „De ce să întârzi – nu dorești și tu

după mine?” Tot ce este bun și puternic în mine mă atrage la tine – îmi reproșează încetineala și răceala – râde de temeri și disprețuiește prudența! De ce nu sunt cu tine? -Vai! Nu ne putem întâlni.
I-am scris o scrisoare lungă lui Jane, deși nu aveam deloc chef să scriu. Am scris plicul cu un scris de mână modificat pentru a o surprinde.
Nu ți-am exprimat, pentru că nu puteam, admirația mea pentru scrisoarea ta către Fanny. În ce cuvinte simple și impresionante ți-ai exprimat ideea, cum ai fundamentat fiecare parte din ea, ce imagine completă ai făcut despre ceea ce ai vrut să faci. portret - toate acestea mi-au depășit așteptările. Cât de încăpățânat și de crud trebuie să fie cel care nu recunoaște în tine cea mai subtilă și fermecătoare minte, nu recunoaște că printre femei nu ai egal - eu dețin această comoară. Cât de nemăsurată este fericirea mea. Sunt inspirat de el - și orice s-ar întâmpla, sunt fericit.
Daca nu va anunt inainte, veniti maine la ora 3 la Catedrala Sf. Paul.
La revedere; amintiți-vă dragostea - seara înainte de a merge la culcare.
Nu-mi uit rugăciunea.
[Scrisoarea nesemnată]

69

CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

Bishopgate, la sfârșitul lunii august 1815 Dragă prieten,
Mă bucur să aud despre sosirea ta în siguranță și despre simptomele inocente ale animației febrile pe care le descrii. După plecarea ta, am dus o viață foarte corectă, netulburată. Sub supravegherea lui Lawrence 1, sănătatea mea s-a îmbunătățit mult și am devenit atât de liber de iritare constantă încât mă pot dedica mai fructuos studiilor mele. Am citit câteva dintre discursurile lui Cicero. Discursurile împotriva lui Verres2 conțin pasaje neobișnuit de puternice, dar, în ansamblu, mi se par mai puțin interesante decât tratatele sale de filosofie, pe care și le-am

citit. Acest lucru se datorează, fără îndoială, pentru că sunt mai rele în sine; altfel ar fi ciudat ca un apel la patimi să trezească mai puţin interes decât un apel la raţiune. Am început și eu să citesc Pharsalia.3 Părerea mea cu privire la meritele comparative ale lui Lucan și Vergiliu este la fel de contrară înțelepciunii convenționale ca unele dintre celelalte opinii ale mele.
Mă minunez cât de inutil își irosește un om puterile spirituale. Să crezi că asemenea bunătate și talente, cu care tovarășul tău misionar pare să fie înzestrat, au fost risipite în astfel de eforturi inutile și nu l-au supus pe proprietarul lor la dezamăgiri constante. Și totuși, cine nu urmărește fantomele, nu își petrece cele mai bune zile în vise goale, trezindu-se doar pentru a se pocăi de amăgirea lui și a regreta că moartea este atât de aproape? Există unul astfel; această persoană este rece și prudentă; este prea deștept ca să-și piardă viața, dar vai! El este incapabil să se bucure de ea. Chiar și oamenii care stăpânesc peste națiuni își epuizează puterea în urmărirea nesfârșită a viziunilor goale; slava și puterea pe care le caută nu le dă bucurie – nici anticiparea lor, nici stăpânirea lor, nici amintirea lor; căci care este slava celui mai priceput înşelător sau distrugător?

Și ce fel de putere nu dă naștere la mai multe dorințe decât poate satisface?
Veți vedea din ziare că Aliații continuă politica pe care au început-o și veți citi un protest foarte energic al miniștrilor regelui francez împotriva exceselor trupelor lor. Gândindu-mă la ultimele evenimente politice, încerc să mă abate de la impresiile tranzitorii și să le consider istorie. Este dificil. Oamenii din jurul nostru, împotriva voinței noastre, ne infectează atât de mult cu opiniile lor încât nu ne permit să fim observatori imparțiali ai problemelor generate de evenimentele timpului nostru.
Este deja sfârșitul lui august. Frunzele și-au pierdut prospețimea verii, iar când ne vom întâlni din nou, deja vor zbura în jurul vântului de toamnă. Așa este viața muritorilor.
prietenul tău iubitor
77. B. Sh.
70
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Bishopgate, 22 septembrie 1815 Dragă prietene!
Scrisoarea ta ține cu mine de o săptămână, reproșându-mi zilnic. L-am primit la întoarcerea dintr-o excursie de-a lungul Tamisei \ despre care o să scriu în detaliu altă dată. Mișcarea și distragerea atenției provocate de o astfel de călătorie au avut un efect atât de benefic asupra sănătății mele, încât dezamăgirea și iritabilitatea obișnuite aproape că m-au părăsit și pot studia cu ușurință.
-6. II 1.1816]

şase ore pe zi. Am conceput acum mai multe planuri literare2 și, dacă dispoziția mea actuală durează, probabil că vor fi realizate iarna. L-am părăsit pe Cicero și am citit doar puțin din dialogurile sale filozofice. Am citit și un discurs în apărarea poetului Archias3 și singurul meu regret este că este atât de scurt.
În ceea ce privește unul dintre subiectele pe care le studiam, a trebuit să mă uit la Bayle4. Găsesc în el păreri greșite și sentimente grosolane. Am citit și primele patru cărți din Farsalia lui Lucan, care mi se par a fi o poezie de geniu, superioară celei lui Vergiliu.
Maria a citit Cartea a V-a a Eneidei, iar progresul ei în latină nu lasă nimic de dorit.
Bate vântul de est, vântul toamnei, iar copacii din pădure zboară la fiecare rafală. Când să te aștept? Septembrie aproape a trecut, se apropie octombrie, luna în care ați promis că veți reveni, și ne vom bucura să vă revedem la vatra noastră. Nimic aici, după cum știți, nu ne tulbură liniștea. Ramas bun.
Te iubesc mereu
Percy B. Shelley
71
WILLIAM GODWIN
Londra, strada Norfolk nr. 13, 6 martie 1816, domnule!
Prima parte a scrisorii dumneavoastră se referă la un subiect care îmi este foarte apropiat și despre care aș dori o explicație completă cu dumneavoastră. Mărturisesc că nu îmi este clar cum vă afectează în vreun fel obligațiile bănești existente între noi atitudinea dumneavoastră față de mine. Aceste obligații nu existau - cel puțin cu cunoștințele sau consimțământul dumneavoastră - când m-am întors din Franța și totuși comportamentul dumneavoastră față de mine și față de fiica dumneavoastră era exact la fel ca acum. Poate că ar trebui făcută

o excepție pentru recenzia pe care ați dat-o despre mine într-o conversație cu Turner, care, însă, nu este confirmată de dvs. în niciun fel și ar putea fi interpretată de el prea favorabil. Eu cred că nici eu, nici fiica ta, nici copilul ei 2 nu trebuie să întâmpinăm atitudinea care ni se arată peste tot. Mi s-a părut întotdeauna că tu ești, a cărui părere o țin cont oamenii, că ar trebui să ai mai ales grijă ca noi să fim tratați corect și ca o familie tânără, inocentă, binevoitoare și prietenoasă, să nu fie pusă la același nivel cu curvele și seducatori. Când tu însuți ai dat dovadă de cea mai mare nemilosire și cruzime, am fost uimit și, mărturisesc, indignat că, cunoscându-mă, ai putea acționa atât de crud din orice motiv. Am plâns prăbușirea speranțelor - acele speranțe care, sub acțiune

prin influența geniului tău, odată pus pe virtuțile tale spirituale - când s-a dovedit că de dragul tău, al familiei și al creditorilor tăi ești gata să reluezi relațiile cu mine, pe care le-ai refuzat cândva cu furie și la care compasiune față de mine. chinul și lipsa nu te-au putut înclina, preluate de bunăvoie de mine de dragul tău. Nu-mi mai vorbi despre iertare; sângele îmi fierbe și inima mi se umple de amărăciune împotriva oricărei făpturi care are formă umană, la gândul la ostilitate și dispreț, pe care eu, mergând către oameni cu fapte bune și cu dragoste arzătoare, le-am trăit de la tine și de la toți oamenii.

Sentimentele pe care le-ai trezit în mine nu îmi dau ocazia să răspund în detaliu la partea de afaceri a scrisorii tale. Pot doar să spun că ești exagerat de optimist, dar voi face tot posibilul să nu te dezamăgesc. Prevăd multe dificultăți și chiar pericole, dar nu sunt înclinat să-mi exagerez dificultățile. Cu siguranță voi fi la Londra pentru câteva zile, poate mai mult, în funcție de cât timp necesită afacerea. Între timp, vă rog să găsiți o scrisoare în care să vorbesc despre Bryant 3 și să-mi trimiteți adresa lui cât mai curând posibil. Am lăsat scrisoarea lui pe Bishopgate. Vă voi răspunde la scrisoarea dumneavoastră în detaliu cu prima ocazie, cu excepția cazului în care există o altă modalitate de a mă explica.

[Scrisoarea nesemnată]

72

ROBERT SAUTEY

5 Gray's Inn Square, 1 martie 1816 Stimate domnule!

Nu pot să-mi refuz plăcerea de a vă trimite o mică poezie, rodul câtorva ore liniștite din frumoasa toamnă trecută. Nu voi uita niciodată timpul plăcut petrecut vorbind cu tine și ospitalitatea ta în timpul șederii mele scurte în Cumberland acum câțiva ani. Distrugerea unor speranțe tinerețe și dezastrele ulterioare mai grave - numai prin aceasta mă pot justifica că nu vă scriu din Irlanda, așa cum am promis. Tot ce se află în spatele acestei scuze, nu știi. Este suficient să spun că, în semn al admirației mele pentru poet și al respectului meu pentru om, vă trimit prima mea încercare serioasă de a face apel la cele mai bune sentimente umane; Cred că sunteți suficient de generoși pentru a uita - așa cum uit și eu - cât de diferite sunt convingerile noastre politice și morale și să atribuiți aceste diferențe unor motive mai bune decât cele pe care mulțimea le vede de obicei în abaterile de la punctele de vedere convenționale.

Cu stimă

Louvre,
3 mai 1816
73
WILLIAM GODWIN
Cu siguranță vrei să știi despre treburile mele. Aș fi bucuros să vă fac o relatare mai favorabilă despre ele decât sunt obligat să le prezint. Regret circumstanțele mele îngrădite pentru că, printre alte planuri similare, nu vă voi putea oferi acele conforturi și independență pe care, în dreptate, societatea ar fi trebuit să vi le ofere de mult.
Tribunalul Cancelariei a hotărât că nici eu, nici tatăl meu nu am înstrăinat averea. De asemenea, s-a convenit ca întreaga cherestea, despre care se spune că ar fi evaluată la 60.000 de lire sterline, să fie tăiată și vândută, iar banii să fie plătiți instanței în cazul plăților de răscumpărare. Știi deja asta de la Fanny.
Astfel, în raport cu dumneavoastră, mă regăsesc din nou aproape în aceeași poziție pe care v-am descris-o în martie. De la tatăl meu nu voi primi decât pomană. Oportunitățile de a obține bani pentru a asigura o moștenire viitoare sunt foarte îndoielnice; iar tranzacțiile cu o anuitate pot aduce cu siguranță foarte puțin.
Tatăl meu trebuie să-mi dea o anumită sumă pentru a-mi achita obligațiile pe care mi-am asumat-o în perioada în care se decidea chestiunea. Această sumă este foarte mică și va merge aproape în întregime la plata acelor datorii ale mele pe care a trebuit să le indică pentru a primi acești bani; au mai rămas câteva sute de lire; din care vei primi 300 GBP în timpul verii. Această sumă trebuie să o asigur cu moștenirea mea viitoare; actele vor fi întocmite într-o lună și jumătate până la două, iar eu trebuie să mă întorc să le semnez și să primesc banii. Dacă tatăl meu nu știe că am aplicat și la alți creditori, banii pentru dvs. vor fi cu siguranță primiți până la momentul contabilității generale a facturilor.
Mi-e teamă că nu va veni nimic de la Bryant. Mi-a promis că îmi împrumută 500 de lire sterline, doar împotriva unei chitanțe; bineînțeles, nu s-a ținut de cuvânt, iar acest lucru nu este de bun augur pentru viitor. Această posibilitate nu ne este închisă, dar cred că singura mișcare, în orice caz cea mai bună, ar fi intervenția dumneavoastră. Poate că nu vrei să fii considerat prietenul meu personal, dar este necesar dacă ești de acord. Sunt convins că acest lucru va fi foarte favorabil cauzei. Trebuie să vă avertizez că secretul este acum o necesitate.
Hayward2 vrea și el să aranjeze ceva. Speră să-mi ia 300 de lire ca moștenire.
Nici Bryant, nici Hayward nu știu că am părăsit Anglia; deoarece, după toate probabilitățile, și chiar probabil, va trebui să mă întorc în câteva săptămâni pentru a semna documentele, dacă acest lucru este de acord și,

în orice caz, ca să iau bani de la tatăl meu, am decis că vor încerca mai puțin dacă ar ști că sunt în străinătate. Le-am spus că mă duc la

țară două-trei săptămâni. Mi-am păstrat chiar și apartamentul de pe strada Marchmont.
Motivele care m-au determinat să părăsesc Anglia și pe care le-am expus într-una din scrisorile mele anterioare către dumneavoastră, au cerut de atunci acest lucru din ce în ce mai urgent. Așezându-mă de mult timp într-o poziție în care ceea ce consider a fi prejudecăți nu îmi permite să ocup o poziție egală între oameni, am făcut un pas decisiv. O duc pe Mary la Geneva, unde mă voi gândi cum să ne aranjez viața; O voi lăsa acolo doar pe toată durata călătoriei mele la Londra, unde mă voi ocupa exclusiv de afaceri.
Așa că plec din Anglia, poate pentru totdeauna. Mă voi întoarce acolo singur, și nu de dragul unor întâlniri amicale, sau al unor servicii amicale, sau orice poate alina sentimentele de regret, aproape de remuşcare, pe care le trăieşte oricine care pleacă din patria sa în asemenea împrejurări. Te onorez și mă gândesc bine la tine, poate mai bine decât la oricare dintre ceilalți locuitori ai Angliei. Tu ai fost filozoful care mi-a trezit pentru prima dată — și, așa cum un filosof încă mai regăsește — mintea mea. Îmi pare rău că acele calități ale tale care sunt cel mai puțin demne de lăudat au intrat în conflict cu noțiunile mele despre ceea ce este corect. Dar am dat prea mult aer liber la indignare și am fost nedreaptă față de tine.— Iartă-mă.sentimentele celui mai bun prieten.
77. B. Shelley Adresa mea: Geneva, poste restante. Am scris în grabă, în fiecare minut așteptând plecarea vasului de pachete.
74
THOMAS LOVE PIKOKU 1
Geneva, 15 mai 1816 Dragă Păun!
După o călătorie de zece zile, am ajuns la Geneva. Pe drumul nostru - ca și pe drumul vieții - s-au intercalat ploaia și soarele, deși numeroase ploi2 au fost pentru mine, după cum știți, averse de primăvară care trec repede și promit o vară frumoasă.
În unele privințe, călătoria a fost încântătoare, dar bătaia de cap necesară pentru a călători fără întârziere și teama constantă de cheltuieli reduc foarte mult plăcerea oricărei călătorii.
Manierele francezilor3 sunt curioase, deși englezii le plac mai puțin ca niciodată. Nemulțumirea sumbră se manifestă de ei în mod constant.
-15. v. 1816]

Mai puțin disprețuiesc această națiune când văd că, fiind sclavi și fiind destul de apți pentru ea, tot nu au învățat să-și poarte lanțurile cu zâmbete de recunoștință obsechioasă. Cel mai bine ar fi ca ei să iubească adevărata libertate și să o obțină — dar e bine că sclavia îi face să se mormăie.
Locuiești pe malul unui râu liniștit, printre mici dealuri împădurite. Trăiești într-o țară liberă în care poți acționa fără interferență și deții proprietăți fără teamă; atâta timp cât există state cu toate conceptele egoiste care le aparțin, Anglia rămâne cea mai liberă și mai luminată.
Poate că ați ales partea bună; dar dacă mă întorc și urmez exemplul tău, nu voi regreta. că am văzut alte meleaguri. Multe lucruri rele și multe bune, multe lucruri care provoacă dezgust și multe lucruri care înalță sufletul nu vor fi cunoscute și simțite de cei care nu au părăsit granițele țării lor natale.
Cât timp un om rămâne ceea ce este acum, experiența despre care vorbesc nu-l va învăța să disprețuiască țara în care s-a născut; dimpotrivă, ca

și Wordsworth 4, abia atunci va înțelege ce fel de iubire îl leagă de patria sa, când despărțirea de ea îl face să simtă frumusețea ei în inima lui; poeții și gânditorii noștri, munții și lacurile noastre, drumurile și câmpurile noastre rurale, care sunt deosebit de unice între noi – acestea sunt legăturile pe care nimic nu le poate rupe cât timp trăiesc și simt. Toate acestea – și amintirea acesteia, dacă nu sunt sortit să mă întorc – toate acestea și afecțiunile, de care sunt inseparabile, pentru că odată au făcut parte din ele; toate acestea vor face pentru totdeauna numele Angliei, patria mea, dragă mie, chiar dacă nu mă voi întoarce acolo. Aceasta este patria mea; tot ceea ce îmi este drag în acest gând este combinat în aceasta.
Cu toate acestea, cred că nu ați plătit această scrisoare pentru a citi doar revărsări sensibile: Mă tem că nu voi deveni curând un adevărat turist, dar voi spune: pentru a ajunge la Geneva, am trecut Jura - o ramură a Alpilor. Probleme cu caii și facturi uriașe de hotel, cu șoferi și hangii mincinoși, vă puteți imagina ușor; completați această parte a imaginii conform propriei experiențe și probabil va ieși similar. Gama Jura este foarte mare. Formează peisaje de o frumusețe izbitoare. Păduri de pini de nepătruns, unde nimeni nu a pus piciorul și unde nu poate ajunge, se întind aici în toate direcțiile. Uneori coboară versantul muntelui, însoțindu-l pe călător până la vale, îmbrăcând stânci abrupte, lipindu-se cu rădăcinile noduri de crăpăturile goale. Uneori drumul se ridică sus în tărâmul frigului etern, iar acolo pădurea devine mai subțire, iar copacii se îndoaie sub greutatea zăpezii. Copacii de aici sunt uimitoare prin dimensiunea lor și sunt împrăștiați în pâlcuri separate prin deșertul alb. Nu am văzut încă o țară mai sălbatică și mai mohorâtă decât aceea pe care am trecut în ultima zi a călătoriei. Tăcerea inerentă acestor munți pustii a fost un contrast ciudat cu vocile ghizilor noștri, căci în aceste locuri trebuie să angajezi mai mulți

un om care să ajute caii să tragă trăsura prin zăpadă și să o împiedice să cadă în prăpastie.
Acum suntem la Geneva; aici sau in apropiere vom sta probabil pana in toamna. Dar foarte curând, peste două sau trei săptămâni, s-ar putea să mă întorc în Anglia pentru a participa la ultimele eforturi ale lui Longdill de a-mi aranja treburile; bineînțeles, ne vedem în același timp; Între timp, mă interesează tot ce scrii despre tine.
Maria este ocupată acum să scrie; altfel ți-ar fi scris în latină, în care nu reușesc să-mi exprim gândurile. Nu mă aștept să imiteți ceea ce veți considera cu siguranță de neiertat și barbar.
B.P. Shelley
75
THOMAS LOVE PIKOK
Geneva, 17 iulie 1816
Dorința mea de a găsi un colț pe pământ și de a-l numi casa noastră, și convingerea că atașamentul față de acest colț este o sursă de sentimente frumoase și bune, m-au condus în cele din urmă la decizia de a achiziționa o astfel de locuință.
Sunteți singura persoană care este suficient de dispusă cu mine pentru a fi dispusă să se ocupe de această afacere și ale cărei gusturi sunt suficient de asemănătoare cu ale mele, încât să pot avea încredere în tine pentru a o duce la bun sfârșit.

Nu vă împovăresc cu scuze pentru o misiune supărătoare. Nu este nimic altceva decât să negociezi o casă, să aranjezi o grădină neglijată, să repari un gard viu și să transporți cărți. Nu am nevoie de altceva decât de un stil de viață rural și de plimbări lungi.
Ar fi frumos dacă mi-ați muta de la Bishopgate toate cărțile, toată mobila și toate celelalte lucruri care îmi aparțin. Am scris către - cu o solicitare să vă trimit toate lucrurile mele de acolo. I-am scris și lui L[ongdill] să renunțe la apartamentul de acolo din 3 august.
Când ai toate bunurile mele, aș vrea să-mi găsești un apartament pentru mine, Mary, William și pisoiul, care acum este dat în pensie*. Să fie o casă nemobilată, cu o grădină bună dacă se poate, aproape de pădurea Windsor; trebuie închiriat pentru paisprezece ani sau douăzeci şi unu de ani. Casa nu trebuie să fie prea înghesuită. Vreau ca totul să fie cât mai asemănător cu Bishopgate; Cred că așa ceva poate fi găsit pe Sunning Hill, Winkfield Plain sau lângă Virginia Water.
* La pensiune (franceză).

Casele sunt acum abundente și extrem de ieftine; dar mă bazez în întregime pe tine în această chestiune.
Desigur, veți scrie despre ceea ce ați făcut, iar eu voi transfera imediat banii pentru toate cheltuielile pe care le considerați necesare. Dar poate vei vinde mobilier Bishopgate care nu este necesar - de exemplu, aceste perdele groaznice etc.
Vă rog să scrieți lui L[ongdill] că v-am autorizat pe 3 august, împreună cu slujitorii doamnei L[amli], să numărați articolele din inventar, dacă vor, și să faceți tot ce este necesar . M-aș fi mulțumit cu o casă în Bishopgate, oricât de scumpă ar fi, dacă Lady L.1 ar fi fost dispusă să aștepte cu plata până îmi primesc moștenirea. Spun asta ca să-i poți face o astfel de ofertă dacă vezi posibilitatea asta.
Intenționez să mă întorc în Anglia și să mă stabilesc definitiv în această țară excelentă. Este foarte probabil să revenim în primăvara viitoare – poate mai devreme, poate mai târziu, dar cu siguranță ne vom întoarce.
Păstrez povestea cauzelor și consecințelor călătoriei mele pentru viitor, până la o plimbare de iarnă sau o excursie de vară. Un lucru este cert: înainte de a ne întoarce, vom vedea, auzi și experimenta o mulțime de lucruri despre care vom vorbi și care ne vor face ceva mai demni de prietenie umană decât de plecare.
Ne propunem 2, dacă se poate, să coborâm Dunărea pe apă, să vizităm Constantinopolul și Atena, apoi Roma și orașele Toscanei și să ne întoarcem prin sudul Franței, tot timpul de-a lungul marilor râuri - Dunăre, Po, Ron, Garona; râurile nu sunt ca drumurile, creațiile mâinilor omului; ca și spiritul nostru, drumul lor liber duce prin deșerturi impenetrabile și prin cele mai frumoase colțuri, inaccesibile altfel. De asemenea, au avantajul mai mic de a fi mai ieftin de călătorie.
Planul unei călătorii în Est ne-a captat imaginația abia acum. Mă tem că atunci când vine vorba de detalii practice, se va dovedi irealizabil, ca toate celelalte vise îndrăznețe și frumoase; dar, în orice caz, vă vom scrie, oriunde ne-am găsi și orice aventuri ne rezervă soarta.
În schimb, spune-mi toate știrile în limba engleză. Dar poezia mea3? Sper că și-a găsit adăpost în sânul mamei ei, Oblivion, din care doar eu am putut-o scoate atât de nemilos.

Scrie despre situația politică din Anglia, despre literatură - vorbind despre ea, mă refer la Coleridge - și, de asemenea, despre tine, despre treburile tale și despre operele tale istorice.
Am reușit să scriu asta când a sosit scrisoarea ta către Mary, marcată pe locul 8. Ceea ce scrii despre Bishopgate, desigur, schimbă partea din scrisoarea mea care vorbește despre asta. Mărturisesc că nu fără tristețe am aflat de ruina iminentă4; dar s-ar putea să fie și mai bine pentru mine că o locuință atât de scumpă este acum la îndemâna noastră.

Va trebui să-mi adăpostești penații fără adăpost, să le dedici un templu nou și, în lipsa mea, să acționezi ca preot. Acestea sunt zeități inocente, iar cultul lor nu necesită sacrificii sângeroase sau ridicole.
Să lăsăm atât pe Mamona, cât și pe Iehova celor care se bucură de rău și de sclavie, altarele lor pătate cu sânge sau spurcate cu aur, acest preț al sângelui. Iar altarele penatelor sunt lemne de foc care arde în vatră sau ferestre împletite cu plante cățărătoare; în loc de imnuri, se aude toarcetele pisicilor și cântarea unui ibric, lungi conversații despre trecut și despre morți, râsetele copiilor, o adiere caldă de vară care zboară într-o casă liniștită și un viscol rău de iarnă care vrea în zadar să a izbucnit în ea. Apropo, despre penate; nu sunt eu ca Iulius Caesar care dedică un templu Libertății?
După cum am spus la începutul acestei scrisori, mă bazez în întregime pe tine în alegerea unei case. Prefer pădurea Windsor din cauza plantațiilor și parcurilor și a animalelor care trăiesc acolo. Dar sunt, de asemenea, parțial față de frumusețile Tamisei și orice loc potrivit despre care scrieți ne poate face să uităm de iubitul nostru Bishopgate.
Faptul că te-ai stabilit lângă Tamisa vorbește și în favoarea Tamisei. Dar nu uitați că căutăm o locuință permanentă, pe viață și, prin urmare, interiorul ei este mai important pentru noi decât peisajul din jur; orice ar fi la început, va căpăta în curând culoarea pe care o dau obiceiurile noastre.
Mă bucur că circumstanțele nu îmi permit să aleg singur. Mă voi supune alegerii tale, așa cum oamenii se supun inevitabilității nașterii lor. Lord Byron este un om extrem de interesant; ce păcat, așadar, că este sclav al celor mai josnice și mai crude prejudecăți și, în plus, rătăcit ca vântul.
77. B. Sh.
76
LORD BYRON
Chamonix, Hotel Londra,
22 iulie 1816
Dragă Lord Byron!
Tocmai am ajuns în Chamonix - în seara zilei de după plecarea noastră. Am ocazia să vă trimit o scrisoare. Nu voi încerca să descriu locurile prin care am trecut. Sper să citesc în curând în rânduri poetice despre sentimentele pe care le vor evoca în tine. Valea Arve (în esență este o continuare a văii Chamonix) devine din ce în ce mai frumoasă și, în cele din urmă, în locul Cervaux, unde Mont Blanc și munții săi vecini închid valea pe o latură, depășește și umbrește totul. pe care le-am văzut sau mi-am imaginat.

Ideea nu este doar că acești munți au dimensiuni enorme, iar pădurile sunt nemărginite; în chiar contururile și culorile lor există o măreție care ar face impresie chiar și la o scară mai mică. Vă scriu în speranța – îmi permiteți să o exprim? – că ne vom vedea aici înainte de a pleca. Imediat ce am intrat în această vale încântătoare, ne-am hotărât să stăm aici câteva zile. Când ne apropiam, o avalanșă a lovit. Am auzit prăbușirea căderii ei și, câteva clipe mai târziu, am putut vedea dâra învolburată a cărării ei; pârâul deplasat de acesta din canal a inundat toată scobitura în care curgea. Aș vrea ca minunile și frumusețile acestor „palate ale naturii" 1 să vă încurajeze să le vizitați cât timp noi, care prețuim atât de mult compania dumneavoastră, suntem încă aici.
Cum este micul nostru William2? Esti sanatos?
Clair3 vă trimite salutări, Mary cere și să-și transmită salutările.
devotat ție
P. B. Shelley
PS Drumurile de aici sunt excelente și totul este oferit călătorilor. La Sallanches se poate ajunge cu trăsura, iar apoi, deși restul călătoriei se poate face în char du pays*, vă sfătuiesc să urmați exemplul nostru și să închiriați catâri. Te poți descurca fără ghid, deși noi am avut unul; căci drumul, cu o singură excepție minoră, este excelent și perfect nivelat. Între Geneva și Chamonix se pare că există o ușoară creștere.
77
LORD BYRON
Portsmouth,
8 septembrie 1816
După nouă zile de călătorie plictisitoare pe uscat și pe mare, am ajuns aici. Dar, în timpul călătoriei în Franța, am avut și momente plăcute, precum scăpări de soare pe vreme rea. Nu am trecut prin Paris, ci pe un traseu mai scurt, prin Versailles și Fontainebleau, unde ne-am oprit să privim celebrele palate, care, așa cum vă voi spune mai târziu, merită atenție ca monumente ale puterii umane; sunt maiestuoase, deși oarecum estompate; al doilea dintre acestea a fost scena unora dintre cele mai interesante episoade ale Revoluției Franceze, acel eveniment major al epocii noastre. Călătoria de la Le Havre a fost dificilă - 26 de ore. Tocmai am avut timp să luăm masa, iar ei îmi spun că mailul pleacă în câteva minute – dar mă grăbesc să vă informez cât mai curând despre sosirea în siguranță a „Copilului"!. Singura aventura
* Caruta rustica (franceza).

ceea ce i se întâmplase de când părăsise casa tatălui său nu avea nimic glorios în el. L-au luat drept un contrabandist, iar vameșul gras l-a răsucit într-un loc și în altul, întrebându-se dacă are dantelă ascunsă etc. Acum este în siguranță - închis în geanta mea.
In trei zile iti voi scrie din nou. La revedere – ai grijă de sănătatea ta – fii în pace – și crede, alături de Coleridge, că „speranța este datoria noastră sfântă și mama tuturor celorlalte virtuți". Credeți că ea nu va părăsi o astfel de persoană ca tine, decât dacă o persecuți fără milă.
Mary se alătură urărilor mele sincere de fericire. Claire îți spune să-ți oferi ceva mai bine conceput decât exprimat.
Prietenul tău sincer

P. B. Shelley
[R. 5.]. Vă rugăm să transmiteți salutările mele lui Hobhouse - și, de asemenea, domnului Davies 3. Sper că primul a spulberat orice remuşcare pe care aţi simțit-o când v-ați despărțit de Polidori 4. Povestea pe care mi-a spus-o în seara dinaintea plecării mele de la Geneva mi-a făcut să simt frig .

78

LORD BYRON

Londra, 26 Marchmont Street, 11 septembrie 1816 Drag Lord Byron!
Tocmai l-am văzut pe Murray și i-am dat o poezie, a fost extrem de amabil cu mine și a spus că nu. dornic să o citească. A auzit deja că este considerată cea mai bună dintre toate lucrările dumneavoastră și că aceasta este părerea doamnei de Stael. Mâine îl voi vizita pe domnul Kinerd. Murray spune că Lady Byron se află la Londra, iar sănătatea ei s-a îmbunătățit mult. Acest lucru este confirmat chiar de sosirea ei. Mary și Claire s-au despărțit de mine la Portsmouth și s-au dus la Bath. Am ajuns la fostul meu apartament; este foarte gol și singuratic. Nu este nimeni cu mine, în afară de fantomele amintirilor vechi, și toată lumea vine cu un fel de reproș, la care nu găsești răspuns. Se întâmplă că avocatul meu este în Lancaster. I-am scris să vină; dar mă va face să petrec și mai mult timp în acest deșert aglomerat. Fanny Godwin a fost cu mine aseară, mi-a povestit despre treburile tatălui ei, care, din fericire, va fi ajutat în curând. Ea a spus că dragostea lui era foarte avansată. Ea a mai spus că pictorul Northcote 5, un admirator înfocat al tuturor lucrărilor tale, l-a sfătuit pe Godwin să citească Glenarvon 6 și susține că multe pasaje din el mărturisesc un talent extraordinar.

Recolta nu a fost încă recoltată. Nu există semne evidente de nemulțumire până acum, deși oamenii, după cum se spune, sunt într-o mare sărăcie. Dar întreaga gravitate a situației va fi dezvăluită pe deplin abia iarna. Sper din toată inima că disperarea nu va împinge poporul într-o luptă prematură și fără scop.
Vă voi scrie din nou în curând - acum mă chinuiește o cefalee spasmodică, care nu îmi permite să gândesc coerent. Vă rog să-mi scrieți și să trimiteți vești bune despre dvs. Interesul profund pe care îl simt pentru tot ceea ce vă privește mă face să aștept cu nerăbdare cele mai mici detalii.
Rămân, drag Lord Byron, prietenul tău sincer
77. B. Shelley

79

LORD BYRON

Bath, 29 septembrie 1816 Drag Lord Byron!
Știți deja de la Kinneard cum s-a încheiat înțelegerea „Childe Harold”. Ți se datorează 2.000 de guinee pentru asta. Murray nu a deranjat, deși a existat o mică neînțelegere pentru că a crezut că o va primi pentru 1200, dar totul a fost imediat clarificat. Sper să vă informez în curând că a fost primită prima corectură. L-am văzut pe Kinneard și am avut o conversație lungă cu el. M-a informat că Lady Byron este acum în perfectă sănătate și locuiește cu sora dvs. Acest mesaj m-a mulțumit foarte mult. Cred că a doua parte a acesteia este o respingere decisivă a singurei calomnii serioase care s-a ridicat vreodată împotriva ta. Pe acest subiect, în orice caz, lumea trebuie să tacă de acum înainte. Kinneard a vorbit și despre unele dintre zvonurile că Caroline Lam,

potrivit lui, răspândește cu sârguință despre tine. Nu pot trata astfel de bârfe cu seriozitatea cu care alții le tratează. Ar fi deja inofensivi din cauza improbabilității lor, dacă nu ar fi și mai inofensivi din cauza prostiei lor. Acestea sunt scânteile din paiele aprinse, care se sting când se ard. Credeți că sunteți destinat să ocupați o astfel de înălțime în opinia omenirii, unde vrăjmășia meschină nu va ajunge. Este necesar doar să-ți dai seama în mod clar de destinul tău și să nu-l neglijezi, iar asta te va elibera imediat de toate neliniștile enervante pe care judecățile unei mulțimi schimbătoare le provoacă minților prea sensibile. Acum sunteți în Italia 2 și poate ați uitat tot ceea ce îngrijorarea mea nedorită a ajuns să vă reamintească. Contemplă obiecte care înalță, inspiră și calmează. Sentimentele cauzate de această contemplare, le comunicați umanității și, poate, descendenților îndepărtați. Chiar nu este suficient - speranța de a da naștere celor mari și buni, care este sortit să fie posibil
De
Scrisori
[29.IX.181b-
poate viata vesnica? Chiar nu este suficient să devii o sursă din care gândurile altor oameni să tragă putere și frumusețe? Nu este acest lucru suficient pentru ambiția celui care poate disprețui toate celelalte ambiții? Ai descoperit deja cadouri extraordinare. Având deja creat atât de multe și cu o ușurință complet disproporționată față de rezultate, ce nu vei putea realiza în viitor? Ce s-ar fi întâmplat cu omenirea dacă Homer sau Shakespeare nu ar fi compus nimic? Sau dacă modestia falsă sau amăgirea cu privire la talentul lor i-ar fi împiedicat să creeze acele creații de neîntrecut care au fost atât de bine pentru noi? Nu te compar cu ei. Nu știu ce înălțimi de gândire ești destinat să ajungi. Știu doar că talentul tău este enorm și trebuie să se dezvolte la maximum.

Nu este că te sfătuiesc să urmărești faima. Motivele tale trebuie să fie mai pure și mai simple. Ar trebui să te străduiești doar să-ți exprimi gândurile; ar trebui să caute un răspuns la cei care sunt capabili să gândească la fel ca tine. Slava îi va urma pe cei pe care nu este vrednic să-i conducă. Nu mi-aș dori să te apuci imediat de un poem epic sau de orice altă lucrare care va necesita concentrarea tuturor forțelor tale. Mi-aș dori ca nimic să interfereze cu dezvoltarea ta naturală sau să o grăbească. Admir mult din ceea ce ai scris deja. Sper la multe altele, create cu aceeași libertate și ardoare a sentimentelor. Sper doar că atunci când mintea ta limpede îți va arăta „adevărul lucrurilor” 3, vei simți că tu, dintre toți oamenii, ai fost ales pentru o mare ispravă de gândire; și că din acel moment toate studiile voastre vor duce la acest unic scop; că toate afecțiunile voastre și toate speranțele pământești pe care le-ați rămas vor fi legate de acest plan. Ceea ce ar trebui să fie exact nu este pentru mine să judec. M-am aventurat odată să propun Revoluția Franceză ca o temă care conține tot ce este mai interesant și mai instructiv pentru omenire. Dar, dedicându-te la o realizare atât de mare, nu trebuie să fii ghidat de mintea nimănui decât de a ta, și mai puțin de a mea.

Ne vedem în primăvară? Ce mai faci? Îmi vei scrie despre ei? Deși mi-ar plăcea foarte mult să știu cum este situația cu moșiile dumneavoastră, nu am vizitat Henson4, temându-mă că vizita mea ar fi nepotrivită. Acum suntem cu toții în Bath, sănătoși și fericiți. Claire îți scrie, Mary citește lângă foc; pisica și pisoiul dorm sub canapea, iar micuțul

Willie tocmai a adormit. Cautam o casa intr-un loc retras; iar principala bucurie pe care o vom aștepta atunci va fi vizita dumneavoastră. Dacă nu îți ții promisiunea, vei rupe toate planurile noastre pentru viața rurală. Mai mult: atunci va cădea o verigă din lanțul vieții, care ne va lipsi foarte mult - așa vă prețuim pe dumneavoastră și compania dumneavoastră. Ramas bun.
Prietenul tău sincer
77. B. Shelley
-20.XI.1816]
Scrisori
ni
80
LORD BYRON
Bath, 5 Abbey Church Yard, 20 noiembrie 1816 Drag Lord Byron!
Ne-am bucurat să știm că ați ajuns cu bine la Milano și nu ați părăsit gândul de a vizita Anglia în primăvară. Ziarele spun că ați plecat în Albania. Dar sper că informațiile primite de la dumneavoastră personal sunt mai de încredere. Biata Claire este pe cale să nască și, deși se simte la fel de bine ca majoritatea femeilor în poziția ei, cred că este descurajată. Aproape și-a pierdut vechea ei vivacitate și nepăsare, pe care probabil că nu vă amintiți la ea. I-am arătat scrisoarea ta, ceea ce nu aș fi făcut dacă aș fi putut prevedea starea în care o va conduce. Nu mă îndoiesc că nici tu nu te-ai așteptat la asta. Dar cea mai mică omisiune și cel mai accidental cuvânt rănesc adesea o persoană care este bolnavă la trup sau la suflet. Toate asigurările mele că vei face ceea ce trebuie ar fi de prisos; ea are încredere nelimitată în tine și, firesc, fiecare manifestare imaginară de neatenție din partea mea o consideră o trădare a ta. Nu este deloc necesar să vă asigur că atât eu cât și Mary îi vom acorda toată atenția și grija de care are nevoie. Dacă nu vrei să-i scrii chiar tu Clairei, trimite-i câteva cuvinte amabile prin mine, iar eu, făcând sacrificiul necesar de prejudecăți, voi arunca scrisoarea în foc.
Desigur, ați primit vești despre tulburările din Anglia. Întreaga ordine socială este într-o stare periculoasă acolo. Cel mai sigur prevestitor al schimbării iminente este importanța bruscă a Partidului Popular și apelurile din ce în ce mai zgomotoase și furioase ale demagogilor. Dar oamenii arată un calm rezonabil chiar și în situații de urgență, iar reforma poate fi realizată fără o revoluție.
Parlamentul se va întruni pe 28 ianuarie; și până atunci - căci mulțimea nu comite violențe, ci doar adună, adoptă rezoluții și petiții - până atunci, toate clasele societății vor aștepta sumbru rezultatele ședinței parlamentare. Se spune că impozitele nu pot fi colectate; daca da, atunci datoria nationala nu va fi achitata - si proprietarii de terenuri nu erau obligati sa o plateasca? Sper că, fără o răsturnare completă care să ne sacrifice anarhiei și să ne plaseze demagogi ignoranți ca conducători, cele mai radicale schimbări în ordinea politică engleză pot fi așteptate de la viitoarea luptă parlamentară.
Murray și un alt vânzător de cărți au deschis ostilitățile în coloanele de publicitate ale Morning Chronicle. Acesta din urmă, un tip atât de obrăzător, susține public că i-ai vândut dreptul de a publica mai multe poezii pentru 500 de guinee. Apropo, Murray a refuzat să-mi trimită dovezile poemelor tale spre revizuire, referindu-se la faptul că tu, într-o scrisoare către el, le-ai încredințat exclusiv în grija lui Gifford. Fără să știu încă, am văzut un anunț despre publicarea lor iminentă; și întorcându-se

lui Murray, a primit explicația de mai sus. Am fost oarecum jenat în fața lui Murray când s-a dovedit că vreau să mă ocup de lucruri care nu mi-au fost încredințate. Desigur, acum nu pot face ceea ce aș fi făcut cu toată atenția – adică să am grijă ca textul să fie corect – dar nu mă îndoiesc că și domnul G[ifford] va face asta. Nu sunt sigur că Murray nu este supărat pe mine, pentru că a plătit peste 800 de lire din cauza mea. Edinburgh Review a publicat o recenzie despre Christabel 2 și i-a dat o opinie foarte nefavorabilă. Mai spune că ai lăudat-o degeaba. În opinia mea, Edinburgh Review este la fel de nepotrivită pentru a judeca meritul unui poet, precum este Homer pentru a comenta sistemul newtonian.
Vă rugăm să acceptați recunoștința noastră pentru descrierea interesantă a improvizatorilor și a obiectivelor turistice din Milano. Nu avem nicio veste.
Rămân, drag Lord Byron, prietenul tău sincer
77. B. Shelley
81
LEE HANTU
Marlo, 8 decembrie 1816
Am primit amândouă scrisorile tale, ieri și azi, și mă învinovățesc că te-am supărat cu graba mea. „Dar scrisorile tale îmi fac o plăcere sinceră și, în plus, mare. În relațiile mele cu oamenii, nu am întâlnit niciodată bunătate și simpatie care să mă atingă atât de mult și la care aș vrea atât de mult să răspund în natură.
În relațiile mele cu tine, voi încerca să-ți câștig dispoziția măgulitoare. Și acum lasă-mă să termin cu frazele introductive și să vorbesc cu tine ca un vechi prieten.
În primul rând, îți voi răspunde la întrebări. Ca un păcat, am citit fiecare număr al Examinatorului, cu excepția numărului de săptămâna trecută L. Primind scrisoarea dumneavoastră ieri, am făcut toate eforturile să o găsesc, dar în zadar. Toți abonații locali l-au transmis deja prietenilor lor din alte orașe. Am auzit că este într-un sat, la 5 mile de aici; Nu știu dacă îl pot primi, așa că accept oferta ta amabilă de a-l trimite. În general, cumpăr The Examiner în mod regulat, așa că nu vă obosiți să trimiteți propria copie. În al doilea rând, sunt de acord să mă abonez la „Imnul frumuseții spirituale”2? Nu contează - așa cum doriți. Între timp, am compus aceste poezii sub influența unor sentimente care m-au emoționat până la lacrimi, astfel încât ele, după părerea mea, merită o soartă mai bună decât să fie semnate cu un nume atât de necunoscut.

popular și calomniat (din câte știu eu) ca al meu. Veți spune că nu este așa, că sunt dureros de sensibil la ceea ce mi se pare o nerecunoaștere nedreaptă - nu spun că este nedreaptă - uitarea care s-a abătut pe modesta mea încercare, „Alastor”, a fost în sine meritată. , sunt gata să recunosc; dar este nedrept, având în vedere cât de reușite au alte prostii disprețuitoare. Nu mă mai flatez cu speranța că am suficient talent pentru a influența puternic oamenii sau pentru a contribui în vreun fel la îmbunătățirea lor. În ce măsură comportamentul și părerile mele au dus la nimic toată zelul și ardoarea cu care am întreprins asta, nu știu. Stima de sine mă face să acord importanță cauzei, pe care poate nu o are. Dar un lucru pe care nu

încerc să-l ascund de mine însumi: sunt respins de societate; numele meu este urât de toți cei care îi înțeleg pe deplin sensul, chiar și de cei a căror fericire vreau să o asigur cu atâta ardoare. „Pentru câțiva, mai binevoitori, sunt un obiect de compasiune, toți ceilalți mă urăsc și mă feresc. Ție, și poate altora (deși, mă tem, într-o măsură mai mică), ți-au plăcut blândețea și sinceritatea mea, căci ei înșiși sunt blânzi și sinceri; ei cred în abnegație și generozitate, pentru că ei înșiși sunt generoși și altruiști. Poate aș fi renunțat la sarcina pe care mi-am asumat-o încă din tinerețe: în vremurile noastre rele și printre limbi rele, să lupt cu ceea ce mi se pare viciu și nenorocire - dacă aș fi condamnat la singurătatea sinceră. Din fericire, cercul meu de familie conține ceva care compensează pierderea mea – dar toate acestea sunt subiecte pentru conversații personale; iar acum văd că am profitat de dreptul pe care l-ai dat prieteniei tale și m-am dedat la vorbărie egoistă, pe care doar un prieten le poate scuza și îndura. · Când îmi trimiți poeziile tale? Nu știam că ați publicat altceva în afară de „Rimini” 3, pe care l-am citit cu încântare. Intriga acestei poezii este de un interes extraordinar și deosebit – deși mi s-a părut că, compunând-o, te-ai supus unor reguli care îți îngrădesc talentul și slăbesc impresia intenției tale. Deși nu sunt poet în toate, simt destulă poezie încât să nu citesc Rimini fără emoție. Când îmi vei trimite celelalte lucrări ale tale?
Peacock este autorul cărții Headlong Hall. A fost foarte flatat de aprobarea ta și, într-adevăr, mulți ar fi bucuroși să câștige această aprobare! – Acum scrie „Melincourt” 4 – la fel ca „Headlong Hall”, dar, mi se pare, mult mai bine. Aceasta este o persoană plăcută, care posedă o mare erudiție și bun gust, un dușman al despotismului și al înșelăciunii sub orice formă. „Intenționez să închiriez o casă printre dealurile împădurite și pajiștile verzi din zonă, lângă râul pitoresc local - și aici, dacă voi avea vreodată norocul să te văd, îți voi face cunoștință cu Peacock. Nu am ce face la Londra, dar mi-ar plăcea foarte mult să vin, fie că doar să petrec o seară cu tine; așa că fac

Latră dacă pot, deși aș vrea să mă întorc la Bath de îndată ce mi-am terminat afacerea aici.
Și în sfârșit, ultimul. – Ai nevoie de câteva sute de lire sterline; iar la Geneva l-am văzut pe Lord Byron, care mi-a exprimat părerea înaltă pe care o avea despre meritele și meritele tale. Nu mă îndoiesc că va da bucuros cel puțin 100 de lire sterline pentru a-l salva pe omul pe care îl prețuiește atât de mult. Recent mi-a scris din Milano; întrucât mi-a dat niște instrucțiuni, sunt sigur că scrisoarea mea la adresa pe care mi-a dat-o îi va ajunge. – Dacă este incomod pentru tine să o faci singur, vrei să-i scriu despre asta? Scrisoarea mea va exprima interesul sincer pe care îl port față de tine și care nu s-ar limita la asigurări goale, dacă aș avea măcar niște bani gratis.
Prietenul meu acceptă să se intereseze și este gata să devii evreu. Dar, la rândul său, are o cerere către tine, pe care nu ar fi amabil să o refuzi. Cu siguranță există niște mici luxuri literare, niște plăceri atractive pentru o persoană de gust, pe care ți le-ai refuzat singur, crezând că în situația ta grea nu îți poți permite. Vi se cere – iar refuzul dumneavoastră va provoca o asemenea suferință pe care cu siguranță nu doriți să o provocați – să cheltuiți suma atașată tocmai pentru o asemenea plăcere; lăsați-l să vă reamintească de acea dispută

amicală care dă bancnotei de cinci lire o valoare pe care probabil nu a mai avut-o până acum. Ramas bun.
iubindu-te
77. B. Shelley
Îți voi trimite o copie a lui Alastor.
82
MARY WALSTONKRAFT GODWIN
Londra, 16 decembrie 1816
Astăzi, iubirea mea, a fost pentru mine o zi de experiențe dureroase, pe care spectacolul răutății, prostia și duritatea inimii le provoacă inevitabil. Lee Hunt a fost cu mine tot timpul; solicitudinea lui blândă și emoționantă, referințele sale prietenoase la tine m-au ajutat să suport oroarea acestei încercări.
Copiii nu mi s-au dat încă. L-am văzut pe Longdill, care sfătuiește să acționeze în mod deliberat și în același timp hotărât. Cred că este interesat de această afacere. I-am spus că ar trebui să mă căsătoresc cu tine, iar el a spus că în acest caz, toate scuzele vor dispărea pentru a nu renunța la copii. Hunt remarcă cu mare delicatețe că ar fi pentru

vești reconfortante pentru tine. „Da, iubirea mea, singura mea speranță, aceasta va fi o altă dintre nenumăratele binecuvântări cu care m-ai copleșit, dar încă mai puțin decât cel mai mare dintre aceste daruri — tu însuți — doar datorită ție pot îndura oroarea amintirilor neauzite. de atrocități, care au dus la această moarte tragică L
Mâine va trebui să aflu de la Desse 2 dacă va trebui să-mi apăr drepturile față de copii. „Sunt cel puțin consolat de gândul că, dacă există o dispută cu privire la copii, se va încheia cu căsătoria noastră oficială; și că nu numai că mi-ai oferit o lume întreagă de adevărată fericire, dar chiar și formalitățile asociate cu aceasta vor fi utile.
Aparent, nefericita femeie - cea mai nevinovată din toată această familie de monștri - a fost expulzată din casa tatălui ei și redusă la prostituție până când s-a angajat cu un mire pe nume Smith3, iar când acesta a abandonat-o, ea s-a sinucis. „Fără îndoială că această reptilă ticăloasă, sora ei, nu a obținut beneficiile rudeniei cu mine, a adus la moarte biata creatură pentru a obține moștenirea bătrânului - el este pe moarte. În orice caz, totul indică faptul că, deși sunt șocat de moartea cumplită a unei persoane care mi-a fost cândva atât de aproape, nu am de ce să mă pocăiesc. Hookham, Longdill, într-un cuvânt, toată lumea îmi acordă credit, confirmă că m-am comportat cu ea cinstit și generos și toată lumea îi învinovățește pe dezgustătorii Westbrook cu o singură voce. Dacă vor îndrăzni să ducă cazul la Tribunalul Cancelarului, vor ieși la iveală ororile care îi vor acoperi de rușine. Ce este Claire? Nu-i scriu, dar pot să vă spun cât de aproape îi iau bunăstarea la inimă. Ar fi de prisos să o încredințezi în grija ta. Oferă-i salutările mele afectuoase și mângâie-o cât poți de bine.
Și nu trebuie să vă liniștesc.— Sunt sănătos, deși oarecum supărat și obosit; dar atenția caldă a lui Hunt mă susține mai mult decât pot exprima. Și tu, iubiților, ești cel mai bun - cauți mângâiere în propria ta inimă curată, în conștiința cât de drag îmi ești și cât de mult însemni pentru mine - cât de mult ești, poate, sortit să faci bine. Adu-ți aminte de bietele mei mici, Ianthe și Charles. Ce mamă blândă vor găsi în tine! — Și dragul William 5! Ochii mei sunt plini de

lacrimi. Mai scriu maine. Scrie-mi o scrisoare mare și răspunde la Hunt.
P. B. Shelley

83

LORD BYRON

Londra, 17 ianuarie 1817

Îți scriu, dragă lord Byron, după ce am experimentat cele mai neașteptate și grele nenorociri și acum sunt expus pericolului și persecuției. Totuși, am și vești bune pentru tine. Claire în siguranță

8*

a născut o fată drăguță. Mama și copilul se descurcă bine; despre copil, Mary spune că este superb de complex și din prima zi dezvăluie o vioicitate și semnificație complet neobișnuite. Cu toate acestea, toate acestea și multe altele, veți învăța din scrisorile lui Claire.

Fosta mea soție a murit. S-a întâmplat în împrejurări atât de groaznice încât cu greu îndrăznesc să mă gândesc la ele. Sora ei, despre care ați auzit de la mine, fără îndoială (dacă nu în ochii legii, atunci de fapt) a ucis-o de dragul banilor tatălui ei. Prin urmare, un eveniment pe care l-am considerat indiferent pentru mine, după o lovitură mult mai grea3, m-a șocat încât să nu știu cum i-am supraviețuit. Acum sora ei mă dă în judecată la Tribunalul Cancelarului cu scopul de a mă lipsi de copiii mei nefericiți, care acum îmi sunt mai dragi ca niciodată; privați-mă de moștenirea mea, aruncați-mă în închisoare și băgați-mă la pilori pentru că sunt REVOLUȚIONAR și ateu. Se pare că, în timp ce locuia cu mine, ea a furat niște hârtii care confirmau aceste acuzații. Potrivit avocatei, fără îndoială, ea va câștiga cauza, deși s-ar putea să reușesc să evit ruina completă în sens monetar. Așadar, mă vor târî în fața tribunalului despotismului și fanatismului și îmi vor lua copiii, proprietatea, libertatea și bunul nume pentru că le-am denunțat înșelăciunea și le-am contestat puterea arogantă. Dar nu voi renunța, deși mi s-a dat de înțeles că victoria poate fi cumpărată cu prețul renunțării. Sunt prea mândru să fiu aleasă ca victimă a lor.

Iată o listă incompletă a dezastrelor mele (deși s-a întâmplat ceva în toamnă care m-a șocat mult mai tare); L-am adus nu pentru a vă deranja sau a vă atrage atenția asupra lor, ci pentru a spune că „Ți-aș fi scris mai devreme dacă nu m-aș fi copleșit de nenorociri peste orice măsură”.

Luna trecută am primit în mod neașteptat o scrisoare de la prietenul tău, Lee Hunt, pe care l-am vizitat ulterior. Este o persoană grozavă și foarte amabilă. Rareori am întâlnit pe cineva ca el. A ascultat cu simpatie povestea persecuției la care mă supune o femeie disolută și răzbunătoare 4, iar acum mă ajută cu sfaturi și cu propria sa participare.

Acestea sunt toate veștile mele, drag Lord Byron, pe lângă aceasta, pot să-ți spun și ceea ce nu mai este noutăți pentru tine: că spun adesea și și mai des mă gândesc la tine; si desi nu te-am vazut de jumatate de an, tot ma apuca de propria mea nesemnificatie si neputinta, care ma impiedica sa demonstrez cat de mult imi este bunastarea ta. Ramas bun.

devotat ție

77. B. Shelley

[PS] Hunt îți cere să te înclini.

Casa Albion, Marlow, Buckinghamshire, 23 aprilie 1817 Drag Lord Byron!
Această scrisoare este trimisă pentru a vă căuta în întreaga lume și există foarte puține șanse ca acest lucru să reușească. Există zvonuri că ești la Veneția și se spune că te pregătești pentru o expediție în Grecia și Asia. Ultima dată v-am scris sub influența anumitor evenimente nefericite și în mijlocul unei urmăriri penale care mi-a dat deja cea mai grea lovitură, care nu trebuie menționată, deși un alt caz - împotriva „Reginei Mab” 2 - nu a încă pusă în mișcare . Dar toate necazurile umane fie își termină victima, fie se termină de la sine, iar acum, ca de obicei, locuiesc calm și fericit într-o casă pe care am închiriat-o lângă Marlo.
Totuși, vă scriu nu ca să vă spun despre mine, ci să vă povestesc despre Claire și despre micuța făptură pe care noi – neavând încă dreptul să-i dăm nume de creștin – o numim Alba, adică Zori. Ea este foarte frumoasă și, în ciuda oarecare fragilitate a adăugării, este complet sănătoasă. Are cea mai inteligentă privire pe care am văzut-o vreodată la un copil atât de mic. Are părul negru, ochi albaștri și o gură frumos modelată. O trecem aici ca pe un copil al prietenilor noștri din Londra care a fost trimis în țară pentru a-și recupera sănătatea; iar Claire este din nou în postura de fată. Toate aceste precauții sunt acum mai necesare ca niciodată, din moment ce ne-am reînnoit relațiile cu Godwin și acesta a fost rezultatul căsătoriei mele cu Mary, o schimbare - dacă se poate numi o schimbare - a cărei cauză principală a fost dorința ei de a cruța. sentimentele lui Godwin. Inutil să spunem că am făcut-o doar din motive de comoditate și că părerea noastră despre sensul acestei așa-zise consacrari a unirii și a tuturor prejudecăților legate de ea rămâne aceeași.
Care sunt intențiile tale față de fată? Nu trebuie să spun că Mary și cu mine vom avea bucurie să avem grijă de ea în timpul absenței tale și, în general, atâta timp cât îți convine. Dar avem nevoie de Claire să locuiască cu noi; prin urmare, se poate constata întotdeauna că copilul este al ei. Nu este nimic mai ușor decât să declari că așa este și că copilul este rodul unei căsătorii secrete încheiate în Franța. Dar oamenii deștepți spun că o astfel de explicație va face pe cineva să creadă că este al meu și, cu o asemenea acuzație, locuitorii țării noastre cele mai creștine nu vor tolera șederea mea aici. Cea mai bună cale de ieșire din dificultate ar fi întoarcerea devreme. Am auzit că o ciumă face rau în Albania și sperăm că acest lucru vă va împiedica să călătoriți într-o țară din care un european nu poate conta niciodată că se va întoarce.
În ceea ce privește țara noastră, ați auzit, desigur, că miniștrii au câștigat și nimeni nu s-a plâns de asta, cu excepția celor care mor de foame,

și există trupe de mercenari care să-i supună. Ceva ce probabil nu știu. Ne petrecem timpul aici cu acea regularitate calmă, de care este atât de plăcut de bucurat, dar despre care nu este nimic de spus. Am cărțile mele și o grădină cu gazon mărginită de gard viu înalt și umbrită de brazi și chiparoși intercalate cu meri acum înfloriți. Pe râu avem o barcă în care facem plimbări când zilele sunt senine și însorite, de târziu. Putem să sperăm că ne vei vizita într-o zi? Claire

ar fi cea mai fericită dintre noi toți la vederea unei scrisori de la tine. Acum nu i-am spus că vă scriu. Maria cere să transmită salutări sincere și îți rămân nespus de devotat
77. B. Shelley
85
LORD BYRON
Marlow, 9 iulie 1817 Drag Lord Byron!
Zilele trecute, am fost cu Rogers 1 în afaceri legate de Hunt și am auzit despre tine, și anume că ai fost la Roma și te-ai întors acum la Veneția. Primul l-am învățat deja din scena din Colosseum2 din Manfred. De ce nu am primit nimic de la tine? La început am interpretat favorabil tăcerea ta, ca un semn al revenirii tale iminente. Acest lucru este parțial confirmat de anunțul vânzării Newsted 3. Voi fi printre primii care vă urez bun venit aici.
Vă scriu acum doar pentru a vă întreba despre intențiile dumneavoastră cu privire la micuța Alba. Ea este încă cu noi, sub un nume presupus. Dar acest lucru este oarecum dificil pentru noi. Prezența ei ridică inevitabil întrebări. Se apropie vremea când nu se va mai putea scăpa de scuzele servitorilor și oaspeților noștri. Aici în oraș locuiesc două domnișoare foarte demne care sunt gata să o ducă la ei dacă ești de acord cu asta. Atunci Claire o poate vizita; și sunt obligat să sfătuiesc această ieșire temporară, dacă o altă soluție este acum incomodă pentru tine. Dacă vă întoarceți în Anglia toamna, sau chiar iarna, vom putea fără dificultate să amânăm decizia întrebării până la momentul respectiv.
Trebuie să-ți spun că fiica ta este sănătoasă și veselă. Ea este foarte drăguță și, deși miniaturală pentru vârsta ei, se remarcă printr-o viață și înțelegere extraordinare. Asistenta noastră din Geneva petrece zile întregi plimbându-se în grădină cu ea și William; ca el, o scăldăm în apă rece.
Probabil știți că tirania civilă și religioasă care ne asuprește țara a căzut și asupra mea. Asta nu a făcut-o
-20. IX. 1817]

eu nici mai rău, nici mai bun, ib © a fost întotdeauna obiectul urii mele fără margini. Dar poate că trebuie să plec din Anglia. Este posibil ca decizia Curții Cancelariei cu privire la ceilalți doi copii ai mei să fie extinsă la William. În acest caz, voi pleca. Și ce să faci atunci cu Alba?
L-am citit pe Manfred cu cea mai mare încântare. Arată aceeași libertate față de regulile recunoscute ca în Cantul III al lui Childe Harold și în Prizonierul din Chillon; asta este exact ceea ce lipsea din toate lucrările tale anterioare, cu excepția Larei. Dar poezia mi-a inspirat cea mai profundă tristețe; Mă tem că este la fel și pentru ceilalți prieteni ai tăi din Anglia. De ce te complați într-o asemenea descurajare? Am auzit că „Manfred” este un succes uriaș; este considerată o lucrare foarte îndrăzneață.
L-am avut pe Hunt aici și am vorbit des despre tine. Hunt este o persoană grozavă și are o părere foarte bună despre tine.
Cum este sănătatea ta - și deciziile de care depinde? Aș dori să știu dacă v-ați vindecat de boala care v-a amenințat. Am avut recent o recidivă a bolii mele constante, iar dacă Curtea de Cancelarie îmi amenință casa, voi pleca în Italia - să mă adăpostesc de despotismul absurd al legilor noastre și în același timp de boală.

Cred că Claire îți va scrie însăși. Maria îi trimite salutări din suflet. Cu stimă
P. B. Shelley
[PS] Ochii Albei sunt albaștri, iar părul ei era negru la început, dar i-a căzut, iar acum nu ne putem decide ce culoare este. Claire spune castan. Sunt prieteni grozavi cu William.

86

DOMNULUI ELDON 1

Marlowe, 20 septembrie 1817 Domnul meu!
Sper că dragostea naturală a unui tată pentru copii va fi recunoscută de tine ca motiv suficient pentru ca eu să-l deranjez pe Prea Voastră cu această scrisoare.
Când Domnia Voastră a fost în ședință la Linken's Inn, avocatul meu, domnul Longdill, l-a informat pe avocatul domnului Westbrook, domnul Morphet, că intenționez - dacă Domnia Voastră nu s-a hotărât încă asupra copiilor la această întâlnire - să îi cer domniei Voastre să copiii puteau petrece două săptămâni în vacanță cu familia domnului Longdill și i-am putut vedea acolo. Domnul Morphet a spus că nu era nevoie să-l deranjezi pe Domnia Voastră cu o asemenea cerere, pentru că nu a făcut-o

nu vede nicio obiecție la acest lucru. În data de 9 a acestei luni, domnul Longdill i-a scris domnului Morphet să-i ia pe copii în casa sa și, neprimind niciun răspuns nici după mai multe încercări, a trimis pe unul dintre funcționarii săi domnului Westbrook să-i ceară un răspuns; au spus totuși că familia a părăsit orașul cu copiii, dar la întrebarea unde? servitoarea a răspuns că nu i s-a spus să vorbească. Domnul M[orfet] l-a informat mai târziu pe domnul Longdill că s-au dus la Hastings, că a trimis imediat toate scrisorile domnului L acolo, dar până acum raportează doar că domnișoara W[estbrook] 2 nu i-a răspuns. Nu l-am văzut pe unul dintre copiii mei de peste doi ani și nu l-am văzut niciodată pe cel mai mic; Nu presupun că Excelența Voastră va considera dorința mea de a le vedea pe scurt, dar fără întrerupere, ca pe ceva nefiresc sau nepotrivit. Din cauza anumitor circumstanțe cu care nu doresc să împovaresc atenția Domniei Voastre, nu pot spera să o fac fără intervenția Domniei Voastre. Rog, prin urmare, Domnia Voastră să-l informeze pe avocatul domnului Westbrook că este plăcerea Domniei dumneavoastră ca copiii să fie duși imediat să rămână acolo unde s-a hotărât.
Am onoarea să fiu
Harul Tău
slujitor ascultător
P. B. Sh.

87

LORD BYRON

Paddington, Lisson Grove, Nord, 24 septembrie 1817 Drag Lord Byron!
După ce am primit scrisoarea ta, eu însumi eram într-o asemenea nesiguranță încât nu am făcut nimic pentru fată. Dacă se poate, voi petrece iarna asta la Pisa și apoi eu însumi voi fi Leu în această mică Una. Dacă trebuie să rămân în Anglia, îi voi încredința îngrijirea cuiva pe care să mă pot baza complet. Sănătatea mea este foarte proastă, așa că va trebui să am grijă de ea dacă nu vreau ca problema să se termine repede cu moartea. Sunt obligat să evit acest eveniment

și nu sunt indiferent la bucuriile vieții pământești. Italia mi se recomandă ca cel mai bun remediu.
Ți-am scris deja2 ce cred despre Manfred. A făcut aceeași impresie și asupra publicului cititor, din câte îmi dau seama. Plângerea lui Tasso nu mi se pare să aibă atâta perfecțiune și integritate. Unele părți sunt foarte impresionante, iar acele rânduri în care descrii sentimentele tânărului Tasso3 - un vag presentiment al măreției sale, pe care un geniu o simte în mijlocul singurătății și neglijenței - sunt pline de patos profund și incitant, care, trebuie să mărturisesc ,
-24.IX.1817]

vărsă din nou lacrimi de încântare de la mine. Edinburgh Review îl laudă pe Manfred foarte mult, dar mult mai puțin decât merită; căci aceste laude, deși nemăsurate, sunt totuși învățate și reci. Știți că locuiesc departe de lume și nu aud vestea. Hunt, care are cel mai mare respect și interes pentru tine, crede, ca și mine, asta
Al treilea canto este cel mai bun dintre tot ce ai scris până acum. În alte privințe, gustul lui este foarte diferit de al meu. Nu-i place de Manfred, nu pentru că îi lipsește puterea și imaginația poetică, ci pentru că conține, spune el, ceva nesănătos. Aș spune că acest lucru a fost remarcat în unele dintre scrierile tale timpurii, dar „Manfred” este liber de asta. Toți așteptăm cu nerăbdare
IV   cântece 5 și sper să înveți ceva despre frumoasa venețiană.
De când ți-am scris, Mary a născut fiica mea. Noi i-am pus numele Clara. Micuța Alba și William, care sunt foarte prietenoși și vorbesc între ei într-o limbă complet de neînțeles, sunt extrem de nedumeriți de apariția unui străin și o consideră foarte proastă, pentru că nu merge să se joace cu ei pe jos.
Vara asta am fost complet absorbit de o singură lucrare. Am scris poezia 7, pe care ți-o voi trimite când o voi termina, deși nu vreau să-ți testez răbdarea și să te oblig să o citești. Este scris în același stil și cu același scop ca „Regina Mab”, dar împletit cu o poveste despre pasiunea umană și se distinge printr-o preocupare mai mare pentru puritatea și acuratețea stilului și legătura dintre părțile individuale. Unii dintre prietenii ei vorbesc favorabil despre ea, în special Hunt, a cărui părere este foarte măgulitoare. Este destinat publicării – pentru că nu vă împărtășesc părerea cu privire la religie etc., din simplul motiv că nu mă tem de consecințele pentru mine personal. Traiesc persecuția dureros pentru că este amar să vezi iluziile vicioase ale persecutorilor. Cât despre mine, nimic nu poate fi mai rău decât moartea pentru mine; S-ar putea să fiu sfâşiat în bucăţi sau trădat spre o nemeritată ruşine; dar fie că mor din voia naturii și împrejurărilor, fie pentru adevăr, care, după cum cred, va aduce mari beneficii omenirii, aceasta nu este o chestiune de indiferență pentru mine.
Am aflat că Newsted era listat spre vânzare, dar nu exista niciun cumpărător. Asta spun ziarele. Nu poate fi salvat Newsted? Aș vrea să-l pot cumpăra înapoi.
Claire este sănătoasă, dar anxioasă. Nu i-am spus nimic din ce nu m-ai autorizat să fac. Maria se recuperează după naștere; ea este una dintre multele, inclusiv eu, care își amintește și te respectă.
Cu stimă
P, B. Shelley

[6.X.1817-
88
MARY SHELLY
[Londra, Lisson Grove 13, Nord, luni, 6 octombrie 1817] Draga mea!
Maine nu ma veti vedea - voi incerca, daca se poate, sa ajung miercuri cu autocarul postal, daca inainte nu invat nimic de la voi care sa ma intarzie.
Milaz Mary, nu ar fi mai bine pentru tine să vii imediat la Londra? Cred că nu vom elimina casa mai rău dacă sunteți la Londra - adică dacă sunteți cu toții acolo. În acest caz, v-aș sfătui să puneți toate cărțile pe care am decis să le luăm într-o cutie mare și să le trimiteți aici în primul rând. Atunci aș fi încuiat biblioteca și l-aș fi lăsat pentru prima dată pe bucătar în casă, dar mai întâi l-aș fi văzut pe Madox 1 și l-aș fi instruit să aibă grijă de tot. Vreau să spun că vei face toate acestea dacă ești de acord cu un astfel de plan. Și dacă nu, scrie imediat la adresa lui Longdill, altfel nu voi primi scrisoarea ta la timp. Scrie oricum, iar dacă nu ești de acord cu propunerea mea, vin în acea seară, dacă pot; și, în orice caz, voi trimite o scrisoare cu aceeași trăsură și voi ajunge cu următoarea.
Totul vorbește pentru noi să mergem în Italia. Vremea aici este foarte rea pentru mine. Mă tratez cu mine, iar acești oameni amabili au grijă de mine. Mă gândesc la tine, iubita mea, și am grijă de sănătatea mea până la cel mai mic detaliu. Astăzi mă chinuie stomacul și mă doare partea; evident, va veni ușurare, dar astăzi m-a împiedicat să ies din casă toată ziua. Din această cauză, am amânat întâlnirile cu Longdill și Godwin, mutându-i pe mâine. Am împrumutat 2.250 de lire sterline de la Horace Smith, care este acum la bancherul meu.
Cel mai drag și cel mai bun din lume, cum scrisorile tale mă fac fericit când sunt departe de tine. „Astăzi mi-a adus cea mai mare bucurie. Scrii cu atâta calm și putere, atât de reconfortant, parcă te-aș îmbrățișa.
Așa că, mâine nu voi veni, iubirea mea, ci poimâine prin toate mijloacele, dacă așa decizi.
Dacă veniți, va fi necesar să închiriați un apartament mai spațios.
Nu voi uita niciuna dintre sarcinile tale.
Sărută toți bebelușii. Sărmanul William, de ce îi este atât de frig?
Sărut Alba și Clara.
Oferă-i salutul meu afectuos lui Claire și spune-i că i-am oferit cartea3 soților Leckington și, de asemenea, lui Taylor și Hessie4, dar ei au refuzat-o.
Astăzi îmi este greu să scriu, dar mâine va fi mai bine. Adio, singura mea iubire, îți sărut buzele dulci de multe ori.
P. B. Sh.
-13M811M
Scrisori
123
89
EDITORUL 1
13 Lisson Grove, North, 13 octombrie 1817
Domnule!
Vă trimit primele 4 pagini ale unei poezii intitulate „Laon și Cytna, sau revoluția în orașul de aur”.
Cred că începutul dă o idee suficientă a întregului poem. Știu, desigur, că ultimele melodii, unde acțiunea se accelerează și pasiunile ajung la punctul culminant, sunt scrise mai puternic și mai clar; și că a citi o lucrare în care autorul s-a străduit pentru unitate înseamnă a

obține o impresie nu în totalitate favorabilă despre el. Dar dacă îi dai domnului Moore, el va face alocația necesară pentru această împrejurare.
Întregul poem, excluzând primul cânt și parțial ultimul, este o poveste despre oameni, fără cel mai mic amestec de supranatural. Într-un fel, Canto I este un poem independent, deși este necesar și ca parte a întregului. Spun asta pentru că, dacă întreaga poezie ar fi scrisă în felul primului cânt, nu ar putea fi de interes pentru un număr mare de cititori.
Lucrând la el, m-am străduit să fac apel la sentimentele obișnuite, eterne ale omului; astfel încât, deși este vorba despre violență și revoluție, este temperat de descrieri ale iubirii, prieteniei și tuturor afecțiunilor naturale.
Se presupune că acțiunea are loc în Constantinopol și în Grecia modernă, dar nu încerc să descriu în detaliu obiceiurile musulmane. Aceasta este o poveste despre o Revoluție care ar putea avea loc într-o țară europeană, ca urmare a concepțiilor care se numesc (în opinia mea eronat) filozofie modernă, în lupta împotriva vechilor concepte și a beneficiilor pe care adepții lor le așteaptă de la ele. . Aceasta este Revoluția, care este, parcă, frumosul idéal* al Revoluției Franceze, dar născută din geniul indivizilor și al iluminismului general. Este interpretată de eroul și eroina mea, numită în titlul poeziei.
Prietenii mei și-au exprimat o părere foarte înaltă și, prin urmare, fără îndoială, foarte greșită, despre munca mea. Cu toate acestea, nu sunt în măsură să judec. Dar am decis să dau această oportunitate altora și aș dori să știu, în primul rând, dacă doriți să achiziționați manuscrisul - ceea ce nu ar trebui să vă fie pierdut dacă există măcar o părticică de adevăr în opiniile prietenilor mei, Doamne. Byron și Leigh Hunt despre abilitățile mele; în al doilea rând, dacă nu acceptați această opțiune, care este incomparabil mai dezirabilă pentru mine, atunci veți fi de acord să publicați poezia pe cheltuiala mea.
* Ideal (franceză).

În orice caz, sper că vă veți face osteneala să trimiteți manuscrisul domnului Moore și să-i cereți părerea asupra meritelor sale.
Am onoarea să fiu, domnule,
Slujitorul tău ascultător
Percy B. Shelley
90
CHARLES OLLIER1
Marlo 3 decembrie 1817 Stimate domnule!
Acest Macmillan este un câine bătrân încăpățânat, pe cât de lipsit de scrupule, pe atât de insuportabil. Slavă Domnului, după cum spun bătrânele, că am primit poezia tipărită de la el. Să dea o greșeală de ortografie de tipărire, să declare în ea, dacă vrea, că autorul este de vină pentru toate, și el însuși este nevinovat, ca mielul lui Dumnezeu. Lasă-l să o facă repede, iar dacă nu vrea, lasă-l pe altcineva.
Am uitat să scriu că la finalul anunțului despre această poezie ar trebui să se anunțe 4 despre „Alastor”. Dacă există o cerere pentru o a doua ediție a Ala-Stor, o voi retipări, împreună cu multe alte lucrări pe care le am acum.
M-aș bucura să știu toate declarațiile de încredere, tipărite și orale, despre modul în care cititorul a primit poezia - sunt destul de indiferent dacă sunt recenzii bune sau rele.

Pe spate veți citi ceva de oferit împreună cu o listă de errate.
Permiteți-mi să vă cer amabilitatea de a trimite reclama atașată Morning Chronicle și The Times pentru a fi plasată de două ori în fiecare dintre ele.
Anexez această scrisoare într-un colet trimis la Londra.
Umilul tău slujitor
Percy B. Shelley
91
WILLIAM GODWIN
Marlowe, 7 decembrie 1817 Dragă Godwin!
Voi începe cu cel mai important - negociați rapid cu Richardson1. Dacă aș putea considera că chiar a oferit-o, ce ușurare ar fi pentru mine după atâtea griji! „Nu este nimic de la Longdill, deși i-am cerut insistent să mă informeze.
—7.XI 1.1817]

Sănătatea mea s-a deteriorat vizibil. Uneori simt un fel de amorțeală, alteori, dimpotrivă, sunt atât de intens emoționat încât — dacă doar vederea mea este un exemplu — fiecare fir de iarbă și fiecare ramură îndepărtată sunt văzute tăios de mine, ca printr-un microscop. Spre seară, simt o letargie groaznică și adesea stau întins pe canapea mult timp între somn și veghe, într-un fel de iritare emoțională dureroasă. Sunt în această stare aproape tot timpul. Îmi este greu să găsesc timp să lucrez. Totuși, nu asta mă determină să merg în Italia, chiar dacă acolo găsesc ușurare. Cert este că am avut un atac de boală pulmonară fără îndoială și, deși acum a trecut aproape fără urmă, a arătat clar că tuberculoza stă la baza bolii mele. Lucrul bun este că această boală se dezvoltă de obicei lent, iar dacă o urmărești, atunci un climat cald poate aduce un remediu. Dacă ia o formă mai acută, o călătorie în Italia va fi datoria mea imediată; Voi merge doar dacă este necesar; nici LYeri și nici mie nu am dori asta din cauza ta. Dar nu e nevoie să vă reamintesc că moartea mea, pe lângă durerea cauzată celor dragi, ar avea o serie de consecințe nedorite. Scriu despre asta atât de detaliat pentru că, evident, m-ai înțeles greșit. Aș merge în Italia nu de dragul sănătății, ci de dragul vieții în sine și, în plus, nu pentru mine - sunt capabil să depășesc o asemenea slăbiciune - ci de dragul celor care au nevoie de viața mea pentru fericire, utilă. activitate, pace și onoare și pentru care moartea mea i-ar putea lua totul. În plus, nu mai pot mânca carne.
Ceea ce scrii despre Malthus îmi dă o nouă putere spirituală. Apel pentru momentul în care vei aștepta o poziție calmă și independentă. Dar când mă gândesc la câtă lumină arunci peste lume și ce binecuvântare ar fi pentru noua generație dacă această lumină ar ajunge la ei nestingherită, nu întunecată de o singură umbră - când cred așa, mă ridic deasupra tuturor gândurilor despre tine. și despre mine ca indivizi și mă simt ca o părticică de nenumărate minți îndepărtate care au nevoie de cărțile tale.
Intenționam să vă scriu doar despre Mandeville, dar în slăbiciunea și iritabilitatea mea nu am putut, deși mi se părea că am multe de spus. L-am citit pe Mandeville, dar trebuie să-l recitesc. Căci este atât de captivant, încât cititorul, purtat ca un nor condus de un vârtej, nu are timp să privească înapoi și să înțeleagă motivul mișcării rapide. Găsesc că „Mandeville” în forța sa poate fi comparată cu cele mai bune creații ale tale, cu excepția imaginii din Falkland; și că nicăieri altundeva nu are puterea creatoare cu care ești înzestrat mai mult

decât se manifestă toți scriitorii moderni. Falkland, însă, rămâne de neîntrecut; spre deosebire de Mandeville, sufletul rebel mânat de furtună, Falkland este Calmul, de neclintit în mijlocul furiei sale! Dar, în general, „Caleb Williams” nu zguduie sufletul la fel de mult ca „Mandeville”. Trebuie sa spun ca in aceasta ultima domnesti cu mana de fier.

Nu există culori deschise în imagine; și nu este clar de unde iei întunericul pentru a îngroșa umbrele de pe el, astfel încât cuvintele „noapte de zece ori” să înceteze să mai fie o metaforă. Cuvântul Smorfia lovește o coardă cu o forță atât de crudă, încât m-am înfiorat și pentru o clipă mi s-a părut că Mandeville sunt eu însumi, iar rânjetul lui monstruos s-a reflectat pe propria mea față.
În ceea ce privește frumusețea stilului și puterea imaginii, „Mandeville” este cu adevărat grozav; și puține lucruri se pot compara cu el în frumusețea și vigoarea sentimentelor. Imaginea lui Clifford este un contrast magnific și reconfortant; la nimeni, cu posibila excepție a lui Platon din discursul lui Agaton de la „Sărbătoare” (și nici atunci nu sunt sigur), nu găsim reflecții morale mai înalte, întruchipând tot ce este mai frumos și mai înalt din natura umană, decât în discurs Henrietta, înfruntându-se cu Mandeville după o criză de nebunie. — Ar trebui să-ți spun? Când s-a dovedit că, în același timp, s-a rugat în secret pentru iubita ei, apoi a plecat - a părăsit laș nefericitul Mandeville, inima mi s-a scufundat involuntar.
Ramas bun.
Te iubesc mereu /7. B. Sh.
PS Altă dată, vom vorbi despre ceva care ne interesează atât pe Mary, cât și pe mine - despre William 2.
92
CHARLES OLLIER
Marlowe, 11 decembrie 1817 Stimate domnule!
Este regretabil că nu ați avut grijă de siguranța și de a beneficia mai devreme (dacă credeți că publicarea cărții mele1 este o amenințare pentru ei); atunci refuzul tău de a-l publica nu mi-ar fi cauzat un prejudiciu atât de grav ca acum, când a fost deja acceptat de tine. Din câte am înțeles, ați fost pregătiți pentru amenințările și abuzurile la care vă referiți. Dacă nu, atunci dreptatea pentru mine a cerut ca acest lucru să fie gândit de tine în avans. Ai prevăzut, știai dinainte tot ce vor spune acești oameni. Prin respingerea unei cărți după ce v-ați angajat să o tipăriți, faceți totul pentru a o deteriora înainte ca ea să apară; acum nici un alt editor nu o va lua, din moment ce unul a respins-o deja. Trebuie să înțelegi ce rău mare îmi vei provoca prin asta. Dacă nu aș fi luat în considerare interesele tale, cartea mea ar fi fost primită
* Grimasă (gad.) \

fara prejudiciu. Și acum se anunță mai întâi, iar apoi editorul — de parcă autorul l-ar fi înșelat cu privire la conținutul poeziei — de parcă pedeapsa și dizgrația ar fi consecința inevitabil a publicării sale — de parcă ar fi ceva groaznic de atins — editorul se retrage într-un moment în care nu poate fi justificat decât prin cea mai extremă și neprevăzută necesitate.

Vă rog să vă reconsiderați decizia de dragul dumneavoastră nu mai puțin decât de dragul meu. Luați poziția înaltă și sigură a curajului. Vizitatorii librăriei tale și nenorocitul năucitor care a trecut de la tine la alt librărie nu este încă public. Publicul respectă talentul; și nu o mică parte din ea sa eliberat deja de prejudecățile împotriva cărora se revoltă cartea mea. Vei pierde mai mulți clienți, dar vei câștiga alții noi. Tranzacționarea dvs. va căpăta un caracter care este mai în concordanță cu propriile principii. Cu toate acestea, editorul nu este în niciun caz obligat să împărtășească toate opiniile exprimate în publicațiile sale, sau chiar oricare dintre ele. Prin vânzarea fiecărui exemplar, el poate contesta atât adevărul, cât și înțelepciunea principiilor exprimate în carte. Dar există o considerație mult mai importantă. La urma urmei, publici cărți nu pentru prima dată. Dacă cartea va fi publicată cu calm, în maniera obișnuită, nu cred că guvernul va fi interesat de această lucrare, scrisă pentru câțiva, foarte departe de interesele mulțimii. Autoritățile nu vor decide atât de ușor să invadeze cercurile cele mai înalte ale republicii literare. Dar dacă vor vedea că ne este frică, nu vor înțelege. Își vor simți puterea. Dacă tremurați acum, tocmai acesta este ceea ce poate doborî mâna pedepsitoare a legii asupra noastră. De îndată ce acești ticăloși văd că oamenii se tem de ei, îi apucă și îi expun lumii întregi ca criminali expuși de propria lor frică. Merită să îți cazi pe față și vei fi călcat în picioare. Cât de bucuroși ar fi să ajungă la cineva din cercul lui Hunt cu cea mai puternică armă a lor - teama de victimă și auto-învinovățirea ei. Citiți toate cazurile din oficiu* și veți vedea ce recompensă au primit librarii și editorii pentru ascultarea lor.

Dacă, contrar bunului simț și dreptate, te hotărăști să te îndepărtezi de cartea mea, nu vei suferi nici cel mai mic prejudiciu din ceea ce ai avut de-a face cu mine, dar eu voi provoca un prejudiciu foarte grav. Nu veți pierde niciun leu. În măsura posibilităților mele, voi continua să am grijă de interesele tale. Dacă decideți altfel, chiar dacă s-ar dovedi că nu ați câștigat nimic din carte - și aș încerca să nu o fac - sunt gata să compensez pe deplin orice pierderi pe care le puteți suferi.

Există un compromis posibil, care, desigur, nu este profitabil pentru mine. Sherwood și Neely2 și-au dorit să fie principalii mei editori. Contactați-i și spuneți că a fost o greșeală și v-ați angajat să publicați

* La datorie (lat.).

cartea mea, când am vrut să o facă, și așa ți-am scris. Acest lucru va fi benefic pentru tine și, deși este nefavorabil pentru mine, nu îmi va distruge complet planurile. Dacă numele tău nu apare deloc, va fi pentru mine o ofensă amară și nemeritată.

Vă rog să-mi răspundeți prin e-mail de retur. Sper că vei fi de acord să-ți îndeplinești obligațiile față de mine și să eliberezi cartea publicului, așa cum îmi cere justiția, interesele tale pe bună dreptate și reputația ta. Sper că nu vei dezonora excelentul motto de pe sigiliul tău3 și nu vei permite ca mormăiala câtorva ipocriți să depășească considerentele serioase și principiale expuse în scrisoarea mea. Este suficient să răspunzi la atacurile lor: „Nu eu am scris cartea; Nu sunt responsabil pentru asta; iată adresa autorului - și exprimă-ți pretențiile față de el. O vand doar celor care o cer; iar

dacă nu sunt mulțumiți de achiziție, autorul m-a autorizat să iau cărțile înapoi și să restitui banii. În ceea ce privește intervenția guvernamentală, este extrem de puțin probabilă; dar dacă se va întâmpla ceva, va fi doar din cauza temerilor tale nefondate, care ți-au dictat scrisoarea de astăzi; Temerile tale vor fi interpretate ca o dovadă a vinovăției.

Tocmai am primit o scrisoare foarte bună și încurajatoare de la domnul Moore cu privire la poezia mea. Acum este doar posibil să sper că publicul îmi va accepta munca fără prejudecăți; Pot câștiga faimă (știi în ce scop prețuiesc asta). Acum că ai anunțat că vei fi editorul cărții, stă în puterea ta să distrugi această speranță și să mă prezinți omenirii ca pe un scriitor proscris și proscris. Iar asta nu este o răzbunare pentru răul care ți-a fost făcut, ci ca răspuns la o preferință pe care acum, din greșeală, o consideri periculoasă pentru tine, dar pe care Hunt s-a agitat la vremea lui și pe care ți-am dat-o cu cea mai bună intenție.

Rămân, stimate domnule, sincera dumneavoastră binevoitoare

Percy B. Shelley

93

THOMAS MURU

Casa Albion, Marlow, 16 decembrie 1817 Stimate domnule!

Ediția existentă a „Laon și Cytna” 1 urmează să fie retrasă, dar în două săptămâni poemul va fi retipărit sub titlul „Ascensiunea Islamului”, cu unele modificări, care constau în principal în înlocuirea cuvintelor prieten și iubit cu cuvinte soră și frate. Faptul este că viața mea izolata m-a lăsat atât de des singur cu gândurile mele, încât mi-am inventat criteriile pentru bine și

-17.XI 1.1817]

rele, foarte diferite de cele acceptate printre oameni; ca urmare, fără să-mi doresc deloc, resping și revolt pe mulți dintre cei care sunt în general înclinați să-mi împărtășească părerile.

De îndată ce am descoperit impresia pe care o făcea, m-am grăbit să fac corecturi, nu din frică sau remuşcări, ci din dorinţa sinceră de a fi de tot folosul posibil şi de a oferi toată plăcerea posibilă care ar putea veni de la o persoană atât de obscura ca eu insumi. Nu stiu de ce te deranjez cu toate astea; dar aprobarea ta pentru strofele de început ale poeziei mi-a dat curajul să sper că această explicație te poate interesa.

Cărțica,2 ai cărei autori i-ați ghicit atât de înțelept, constă din două scrisori ale mele, semnate de S. și alte câteva, precum și un „Jurnal”, semnat de M. și scris de doamna Shelley. Trebuie să spun că „Jurnalul” a fost scris în urmă cu câțiva ani - stilul său este aproape copilăresc și a fost publicat în speranța că autorul nu va fi găsit. , a fost comis în compania lordului Byron ; o luminează în memoria mea cu o lumină magică care nu se va stinge niciodată. Spun asta pentru că ai fost un subiect frecvent al conversațiilor noastre, din care am aflat despre prietenia ta cu el. Trebuie spus că doamna Shelley, deși enervată că secretul ei a ieșit la iveală, este încântată că cartea ei te-a amuzat cât de cât. „Permiteți-mi să spun în apărarea ei că Jurnalul unei călătorii de șase săptămâni a fost scris când nu avea încă șaptesprezece ani și că are un alt secret literar4 pe care vă voi ruga în curând să-l păstrați pentru a-l dezvălui pe acesta.

În general, cu ce drept ți-am scris toate acestea?

Cu recunoștință, Cu stima, stimate domnule,

Percy B. Shelley
94
LORD BYRON
Marlowe, 17 decembrie 1817 Drag Lord Byron!
De când ți-am scris, în fiecare săptămână mă așteptam să fiu nevoit să plec din Anglia, caz în care ți-o aduc eu însumi pe fiica ta. Dar treburile mele erau într-o stare atât de nesigură, încât abia acum, după atâtea întârzieri, s-a hotărât să rămân în Anglia. Imediat ce acest lucru a devenit clar, am început să caut o persoană de încredere căreia să-i pot încredința pe micuța Alba. Dar s-a dovedit irezistibil
\

dificultate. Înțelegi cât de atent ai trebuit să alegi și știi cât de singuri trăim. Acest lucru m-a împiedicat să găsesc persoana potrivită. Așa că vă scriu să vă întreb - poate puteți oferi ceva? Ai un confident sau un prieten care pleacă din Anglia în Italia? Aveți mulți prieteni influenți și loiali și oricare dintre ei ar putea avea grijă ca acesta să vă fie livrat în siguranță, dacă doriți. Singura precauție pe care o cer este ca numele lui Claire să nu fie menționat.
Micuța Alba, sau Clara, așa cum va fi numită acum, este surprinzător de drăguță, iar personajul ei și-a pierdut mult din vivacitatea* și a devenit afectuos și blând. Este o tovarășă de joacă cu William, care o iubește atât de mult încât va fi una dintre mulți dintre cei care vor plânge plecarea ei. Ei stau împreună pe podea și se joacă uimitor împreună ore întregi. Cele mai multe dintre stafide și orice altceva îi dau, William îi pune în gură. Claire vrea să o boteze și să-i dea propriul nume, dar amână această ceremonie importantă până când știu dacă preferați orice alt nume.
De la un reclus și un invalid ca mine, abia așteptați vești. Cu toate acestea, intenționez în curând (într-o săptămână și ceva) să vă trimit un teanc de cărți care vorbesc de la sine; daca se dovedeste ca trec interdictia in siguranta o sa pun si cateva ziare. Poezia mea lungă intitulată „Ascensiunea Islamului” este acum tipărită. În plus, vei primi Mandeville lui Godwin - o asemănare demonică a lui Childe Harold primul - și încă două sau trei cărți noi.
Inutil să spunem că vom fi foarte bucuroși să știm cum trăiești și ce faci - încă îndrăgostit - din dragoste - sau te-ai îndrăgostit din nou. Într-adevăr, dacă ai ști cât de mult gândesc unii dintre prietenii tăi englezi despre tine, nu sunt sigur că ai adera atât de strict la vechea regulă: perituràe parcere chartae, atâta timp cât nu ești înclinat să-i cruți pe cei pe care geniul tău îi poate perpetua. . . . .
Am auzit deja de IV și ultima melodie2, dar nu am văzut-o încă. La revedere, dragă lord Byron.
Cu stimă
P. B. Shelley
* Vioitate (franceză).
** Hârtie de rezervă pieritoare (lat.).

95
LEE HANTU
Lyon, 22 martie 1818 Dragă prietene!

De ce nu m-ai trezit în acea seară, în ajunul plecării noastre din Anglia, tu și Marianne? Consider această amabilitate destul de neplăcută din partea ta. Dar având în vedere cele șase sute de mile dintre noi, te iert.
Ne-am îndreptat spre izvor, care se grăbea spre noi dinspre sud; și deși vremea aici a fost la început dezgustătoare, acum sunt zile calde și însorite, bate un vânt ușor și cerul este albastru strălucitor - nu am văzut niciodată un cer atât de senin. Este la fel de cald astăzi aici, precum este în Londra în plină vară. O astfel de schimbare are un efect benefic asupra sănătății și stării mele de spirit. Trebuie spus că la Londra eram la fel de slab la suflet ca și la trup și totuși le-am pus cerințe greu de îndeplinit la amândoi.
Am citit Frunzișul 1 - majoritatea poeziilor îmi erau deja cunoscute. Cât de fermecătoare este poezia „Nimfă”! Mai ales a doua jumătate. Este cu adevărat poetic, în cel mai înalt sens al cuvântului. Dacă nu ar fi distanța de șase sute de mile, aș spune: ce păcat că nu ai omis cuvântul „alunecos” pentru ca poezia să fie pe cât de impecabilă, pe atât de frumoasă. Dar temându-mă să nu vă stric următoarea poezie, nu voi spune un cuvânt.
Salutați-i Mariannei și surorii ei2 și spuneți-i lui Marianne că îmi datorează un sărut fără să mă trezească înainte de a pleca și, deoarece nu pot să-i transmit altfel, vă cer să plătiți datoria. Când vă voi mai vedea pe toți? Dacă ar putea fi în Italia! Mărturisesc că gândul la posibilitatea unei despărțiri lungi mă întristează. La revedere, dragi prieteni. Scrie repede.
iubindu-te
77. B. Sh.
96
THOMAS LOVE PIKOK
Milano, 6 aprilie 1818 Dragă păun!
Așa că am atins scopul călătoriei noastre – sau mai bine zis, suntem la câțiva mile de el, pentru că ne gândim să petrecem vara pe malul lacului Como. Drumul nostru nu a fost ușor din cauza frigului și nu a fost marcat de nimic interesant până când am trecut Alpii – cu excepția, desigur, Alpii înșiși; dar de îndată ce am ajuns în Italia, frumusețea peisajului și seninul
g*

cerul mi-a schimbat totul deodată - asta îmi trebuie să trăiesc, pentru că în orașele înfumurate, printre mulțimile zgomotoase și cețurile reci și ploile patriei noastre, existența mea cu greu poate fi numită viață. Cu ce încântare am ascultat la Susa pe când femeia care ne-a arătat arcul de triumf al lui August vorbea în limba limpede și plină de sunet a Italiei, deși cu greu o înțeleg după cacofonia nazală și abruptă a francezilor! Ruinele unui arc magnific în stil grecesc într-o pajiște verde presărată cu violete și primule, pe fundalul unor munți uriași, o blondă grațioasă, care amintește oarecum de Eva Fuseli - acesta este primul lucru pe care l-am văzut în Italia.
Orașul este foarte plăcut. - Ieri am vizitat opera, construită cu mare splendoare. Opera în sine nu era printre cele populare, iar cântăreții erau mult mai răi decât ai noștri. Pe de altă parte, baletul, sau mai degrabă un fel de pantomimă melodramatică cu dans, s-a dovedit a fi cel mai bun spectacol pe care l-am văzut vreodată. Aici nu este domnișoara Millani, dar în rest Milan este fără îndoială superior nouă. Gestul

expresiv, completitudinea scenelor, exprimarea perfectă a conținutului, purtarea simplă, naturală, care îi distinge pe toți actorii, chiar și pe copii, au făcut ca reprezentația să fie mai impresionantă decât m-aș fi așteptat. Era „Othello” 3 și, ciudat de spus, nu a lăsat o impresie grea.
Deși scriu, nu am chef să scriu acum; așteptați-vă scrisori mai detaliate, dacă nu mai distractive, peste aproximativ o săptămână, când mă odihnesc puțin de la drum. Vă rugăm să ne transmiteți toate știrile, atât despre urmașii noștri rămași în Anglia în grija bonelor, cât și despre copiii prietenilor noștri. Raportează și despre Cobbet și despre politică - despre Hunt, căruia Mary tocmai îi scrie, și mai ales despre planurile tale, despre tine și Marianne. În curând vei afla despre mine și despre planurile mele. Sănătatea mea este deja mai bună - și starea mea de spirit, am multe idei literare, mai ales una 4, pe care sunt nerăbdătoare să o încep imediat ce ne așezăm.
L-am instruit pe Ollier să vă trimită mai multe foi de dovezi pentru editare.
Ramas bun.
Devotat nespus ție
P. B. IÌ1.
P S. Mary și Claire își transmit salutări.
-20.IV.1818]

97
LORD BYRON
Milano, 13 aprilie 1818 Drag Lord Byron!
Vă scriu în primul rând pentru a vă întreba dacă ați primit scrisoarea mea de la Lyon și pentru a vă informa că fiica voastră mică a sosit aici sănătoasă și veselă, iar ochii ei sunt la fel de albaștri ca cerul deasupra capetelor noastre.
Eu și Mary tocmai ne-am întors de la Lacul Como, unde căutam o casă de vară. Dacă nu ați fost în aceste locuri uimitoare, cred că merită. Ți-ar plăcea să petreci câteva săptămâni la noi vara? Ducem o viață măsurată, ca la Geneva, iar locul pe care parcă l-am ales - Vila Pliniana - este retras; suntem înconjurați de peisaje maiestuoase, iar la picioarele noastre se întinde un lac. Dacă ar fi să ne vizitezi - și nu știu unde ai putea găsi o primire mai cordială - ai lua-o pe micuța Allegra cu tine.
Eu și Mary vă trimitem cele mai bune urări, iar Claire mă roagă să vă întreb dacă ați primit șuvița de păr a Allegra pe care ți-a trimis-o iarna.
Cu adevărat, drag Lord Byron,
77. B. Shelley
PS Am primit mai multe cărți pentru tine în aceeași cutie cu a mea. Ar trebui să fie trimiși la Veneția?
98
THOMAS LOVE PIKOK
Milano, 20 aprilie 1818 Dragă păun!
Habar n-aveam cât de departe ne separă - dacă o măsurăm cu timpul necesar pentru ca literele să ajungă. Tocmai acum l-am primit pe al tau din 2 si nu stiu cand il vei primi pe al meu trimis de aici putin mai tarziu. Îmi pare rău că ai fost forțat să stai în Marlo, pentru că comunicarea este aproape o necesitate vitală; mai ales că nu ne vom vedea în această vară în Italia. Dar aici, aparent, nu se poate face nimic. Mă gândesc adesea la Marlo. Blestemul vieții noastre este că tot

ce se știe este cunoscut pentru totdeauna. Locuiești într-un loc care, înainte de a ajunge acolo, îți era la fel de indiferent ca orice alt loc de pe pământ; iar când trebuie să o părăsești, se dovedește a fi imposibil; te ține aminte de evenimente care, atunci când le-ai trăit, nu promiteau să fie

etern și astfel te răzbună pentru necredincioșia ta. Timpul trece, locurile se schimbă, alți prieteni nu mai sunt printre noi, dar ceea ce a fost, mai există, parcă, doar amorțit și fără viață. Dacă vă rog, v-am scris un studiu întreg pentru Abbey of Nightmares.
După scrisoarea mea anterioară, ne-am dus la Como să căutăm cazare. Lacul depășește ca frumusețe tot ceea ce am văzut până acum, cu excepția plantațiilor de căpșuni din Killarney, din insule. Lacul este lung și îngust și pare un râu imens șerpuit între munți și păduri. Din orașul Como am mers cu o barcă cu pânze într-un loc numit Tremesina și am văzut o altă parte a lacului. Munții dintre Como și acest sat, sau mai degrabă un grup de sate, sunt acoperiți de castan (un castan comestibil pe care locuitorii îl mănâncă în timpul sezonului de slabă); în unele locuri această pădure coboară până chiar pe malul lacului, atârnând deasupra apei
cu ramurile sale puternice. Dar mai des pe mal crește dafin, mirt, sălbatic
smochine și măsline; ridicându-se din crăpăturile stâncilor, ele acoperă gurile peșterilor
și marginile cheilor adânci unde scânteie cascade. Creste acolo si altele
arbuști cu flori ale căror nume nu le cunosc. Printre verdeața întunecată a pădurii, clopotnițele bisericilor din sat sunt albe. Pe malul opus, munții coboară spre lac mai puțin abrupt; și deși sunt mult mai sus acolo și pe alocuri acoperite cu ninsori veșnice, între ele și lac se întind dealuri mai joase, presărate cu chei; așa îmi imaginez versanții Idei sau ai Parnasului.
Aici sunt plantații de măslini, portocali și lămâi, care acum sunt atât de acoperite cu fructe încât nu se pot vedea frunze; sunt si podgorii. Satele se întind de-a lungul acestei coaste, iar nobilimea milaneză are vile aici. Natura luxoasă și exuberantă este atât de strâns în contact cu civilizația de aici, încât granița dintre ele este aproape imperceptibilă. Dar cea mai frumoasă dintre toate este Vila Pliniana, numită așa pentru că în curte se află un izvor descris de Pliniu cel Tânăr 1, care se revarsă cu apă la fiecare trei ore. Această casă, cândva magnifică, dar acum pe jumătate prăbușită, încercăm să o scoatem. Împreună cu grădina, se află pe terase ce se ridică din fundul lacului, la poalele unei pante abrupte, arcuite în semicerc și acoperite cu o pădure deasă de castani.
Priveliștea de la colonada este cea mai uimitoare și frumoasă care a fost vreodată prezentată ochiului. Munții sunt vizibili pe o parte, iar mai aproape sunt pâlcuri de chiparoși neobișnuit de înalți, ca și cum ar străpunge cerul. De sus, direct din cer, cade o cascadă mare, împărțită de stânci în multe pâraie care curg în lac. De cealaltă parte, un lac se întindea printre munți; turlele albesc pe munți, pânzele pe lac. Camerele din Plinian sunt imense, dar de modă veche și greu mobilate. Și terase cu adevărat magnifice deasupra lacului, umbrite de lauri uriași, cu adevărat pitici. Am petrecut două zile în

Como și ne-am întors acum la Milano pentru a aștepta rezultatul negocierilor noastre pentru o casă.

Como este la doar 6 leghe de Milano, iar munții săi sunt vizibili din vârful catedralei. Această catedrală este o operă de artă uimitoare. Este construit din marmură albă și este alcătuit din cele mai înalte turle de o manoperă foarte fină, bogat decorate cu sculpturi. Vederea turnurilor albe ca zăpada care se ridică pe cerul adânc și senin al Italiei, sau lângă lună, când grupuri de stele par să le încununeze vârfurile sculptate 2, depășește tot ceea ce am considerat posibil pentru arhitectură. În interiorul catedralei este magnific, dar este deja ceva mai pământesc; vitralii colorate, coloane masive de granit supraîncărcate cu sculptură antică, la altarul de bronz sunt lămpi de argint instincte sub un baldachin negru, iar sculptura în marmură a domului îl face să pară un mormânt luxos. Într-una dintre coridoare, în spatele altarului, se află un loc retras, luminat de o lumină slabă gălbuie — l-am ales să-l citesc pe Dante acolo.
Vreau să mă dedic vara asta și anul viitor compunerii unei tragedii despre nebunia lui Tasso; tema, dacă vă gândiți bine, este atât dramatică, cât și poetică „Veți spune că îmi lipsește talentul de dramaturg. Într-un fel, așa este; Ei bine, m-am hotărât să văd ce fel de tragedie poate crea o persoană fără talentul unui dramaturg. În orice caz, morala din ea va fi mai bună decât în Fazio, iar versurile mai bune decât în Bertram.
Nu scrieți nimic despre „Rhododaphne”4, care, după părerea mea, ar trebui să aibă un succes uriaș.
Cine locuiește acum în casa mea din Marlowe și cum vor fi eliminate? Sunt sigur că locația lui a fost dăunătoare sănătății mele, altfel m-ar interesa ridicol la cine s-ar duce acum. Călătoria ne-a costat scump, dar acum locuim într-un hotel local, la o pensiune, la un preț foarte rezonabil, iar atunci când ne începem propria gospodărie, sperăm să ne convingem de notoria ieftinitate italiană. Cea mai fină pâine, făcută din făină cernută, cea mai albă și cea mai gustoasă pe care am mâncat-o vreodată, costă doar un ban englezesc pe kilogram. Restul produselor necesare sunt la fel de ieftine. Dar luxurile, precum ceaiul și altele, sunt foarte scumpe - și, în plus, englezii sunt de obicei înșelați cu disperare, așa că trebuie să fie în alertă. Nu cunoaștem pe nimeni aici, iar la operă, până ieri, au dat tot timpul același spectacol. Micuța Alba este încă cu noi, dar evident că nu pentru mult timp. Lord Byron, după cum am auzit, a închiriat o casă în Veneția pentru trei ani; Nu știu dacă îl vom vedea; depinde parțial dacă putem găsi o casă unde să-l invităm. Sunt mulți englezi care trec aici. În această perioadă tulbure, ar fi mai bine să stea acasă. Comportamentul lor este de neiertat. Locuitorii locului sunt inofensivi, dar par nenorociți atât la trup, cât și la suflet. Bărbații seamănă puțin cu bărbații; sunt un trib de sclavi proști, cocoșați. De când am traversat Alpii, se pare că nu am văzut nicio licărire de rațiune pe niciun chip. Femeile din țările înrobite sunt întotdeauna mai bune decât bărbații; dar localnicii sunt strâns împletite, iar fețele lor și toate lor

în aparență (ce deosebire de femeile franceze!) sunt un amestec de cochetărie și rigiditate, care amintește de cele mai proaste trăsături

ale femeilor englezești. În afară de oameni, aici totul este mult mai bun decât în Franța. Curățenia și confortul hanurilor sunt uneori destul de englezești, pământul bine cultivat; într-un cuvânt, dacă ești capabil, așa cum ar trebui, să găsești fericirea în tine, poți trăi perfect și confortabil aici.
Ramas bun. Mary și Claire trimit salutări cordiale.
prietenul tău iubitor
77. B. Sh.
Claire vrea să scrii povestea Mademoiselle Millani. Mary cere ace, ceară de etanșare, o perie pentru unghii precum cea a doamnei Hunt și un pieptene din coajă de țestoasă de 3 inchi lățime cu dinți de 2 inci.
99
LORD BYRON
Milano, 22 aprilie 1818 Drag Lord Byron!
Claire însăși vă va scrie în detaliu despre ce sentimente și motive se ghidează, despărțindu-se, la cererea dvs., de Allegra. Ca mamă, are mai mult dreptul să intervină decât mine, care m-am ghidat întotdeauna doar de prietenia sinceră față de toate părțile interesate. Aici aș putea încheia scrisoarea, dar nu mi-aș dori să se termine acolo.
Scrii de parcă din momentul plecării, toată comunicarea dintre Claire și copilul ei ar trebui întreruptă. Nu cred că te poți aștepta și nici măcar nu vrei. Să judecăm singuri: dacă sentimentul tatălui este atât de puternic, care ar trebui să fie sentimentele mamei? Și ce ne vom gândi despre o femeie care își dăruiește copilul mic, pentru a nu-l mai vedea niciodată, chiar și tatălui ei, pe a cărui iubire se bazează pe deplin? Dacă ea se forțează să facă acest sacrificiu pentru binele copilului, atunci există ceva eroic în o asemenea suprimare a celui mai puternic dintre toate sentimentele, a celui mai nesățios dintre instincte. Dar lumina va judeca altfel; o va marca cu dispreț, ca pe o mamă fără inimă, și acest lucru se va face chiar și de cei care nu ar fi înclinați să o condamne când va deveni mamă fără formalități de căsătorie. Ea va renunța la singura ei comoară și, în schimb, va primi dispreț universal. În plus, ea poate întreba: „Cum să crezi că tatăl va fi tandru cu copilul când el a luat atât de puțin în considerare sentimentele mamei?” Ca să nu mai vorbim că copilul va crește neștiind sau disprețuind pe unul dintre părinții săi; iar aceasta este plină de mari pericole. Stiu ce argumente aveti pregatite; dar corect.
-22.IV.P8P8]

și noblețe, și reputație și prudență - nimic în comparație cu drepturile mamei. Dacă vor afla că ai vrut să-i calci în picioare, lumea va vorbi cu adevărat despre tine, și cu o asemenea condamnare încât prietenii tăi nu vor putea să te justifice; va fi ceva cu totul diferit de poveștile absurde, fantastice care sunt răspândite despre fiecare persoană remarcabilă și care nu fac decât să râdă prietenii tăi din Anglia de inventatorii acestor bârfe. Vă asigur, dragă Lord Byron, că vorbesc sincer și serios. Nu încerc deloc să fiu avocatul lui Claire; acest lucru, după cum ar trebui să știți, nu este în niciun caz în interesul meu. Nici nu am încercat să o influențez. Am considerat că este de datoria mea să o las în seama propriilor sentimente, căci acesta este cazul când numai sentimentele dau vreun drept. Dar dacă vrei ca ea să accepte să se despartă de copilul ei, trebuie să fie liniștită și consolată. O conexiune atât de aproape de inimă nu trebuie ruptă brusc. De aceea (deși mai am o mie de alte motive să vreau să te văd) am sperat că vei accepta invitația noastră la Vila Pliniana. Dacă

Claire și-ar vedea copilul cu tine, i-ar atenua durerea și i-ar risipi temerile pe care scrisoarea ta le-a trezit din nou, deoarece ar da speranța că vizita ar putea fi repetată. Comportamentul tău actual mi se pare foarte crud, indiferent de scuzele pe care le poți găsi pentru tine. Dacă faci o greșeală, este mai bine în direcția unei bunătăți excesive decât a severității excesive. În acest caz, vă puteți opri la timp; și nu ești atât de slab la inimă încât cuvintele afectuoase și tratamentul blând să te ducă mai departe decât îți dorești.
În această dispută agonizantă sunt a treia persoană care, în rolul său de neinvidiat de intermediar, nu poate avea alte interese decât cele ale actorilor principali. Eu nu am ocazia să fac nimic, dar aș vrea foarte mult să conving.
Îmi cunoști motivele, așa că nu mă tem să te sun înapoi la Como și să te rog, de dragul bunăstării copilului tău, să potolești sentimentele rănite ale lui Claire cu niște asigurări. Din câte am înțeles-o, primind aceste asigurări, îi va da copilului. Poate că ți-e teamă că ea te va deranja; dar primul ei gând când ți-a citit scrisoarea (pe care, de altfel, n-am vrut să i-o dau) a fost să se stabilească pentru o vreme undeva în oraș, în pensiune *, întrucât sosirea ta necesită absența ei. Și în ceea ce privește bârfele - dacă îi acordați importanță - cu greu se poate bârfi mai mult în Como decât în Veneția. Nu-ți poți imagina absurditățile pe care mulțimea le repetă despre tine, dar de care râd toți oamenii rezonabili și toți compatrioții noștri luminați. Acesta este soarta comună a celor care s-au ridicat deasupra oamenilor. Când Dante a umblat pe străzi, bârfele spuneau, arătându-l cu degetul: „Iată-l pe cel care s-a dus dracului cu Virgil, uite că are barbă.
* Într-o pensiune (franceză).

ars”. Povești de alt fel, dar la fel de neplauzibile și monstruoase, sunt răspândite despre tine în Veneția; Pur și simplu nu înțeleg de ce îți pasă de ei. Cu noi vei fi un oaspete binevenit; și din moment ce toți vom fi, sau putem fi, necunoscuți, nicio calomnie nu va găsi aici lacune.
Dacă mesagerul tău sosește înainte ca tu și Claire să ajungi la o înțelegere, îl voi reține în așteptarea comenzilor tale, cu excepția cazului în care îi instruiești în mod specific să nu întârzie. Allegra are o asistentă engleză, o tânără foarte curată și cuminte, pe care ți-o pot recomanda cu siguranță dacă aceste nefericite neînțelegeri se termină în sfârșit.
Cheltuielile despre care vorbiți au fost atât de nesemnificative în bugetul nostru familiei, încât nu știu cât să numesc pentru a nu se dovedi a fi profitabile și nu pot permite acest lucru. Permiteți-mi să vă rog să nu mă puneți într-o poziție atât de umilitoare și să nu vă angajați în asemenea calcule.
Sunt sigur că veți înțelege corect seriozitatea cu care vă scriu pe acest subiect neplăcut; și crede, dragă Lord Byron, că interesele și onoarea ta îmi sunt foarte dragi.
P. B. Shelley
Allegra devine din ce în ce mai frumoasă, dar acum nu se simte bine - face dinții.
100
LORD BYRON
Milano, 28 aprilie 1818 Dragă Lord Byron!

Mi-a făcut mare plăcere să aduc eu însumi fiica ta în Italia, căci nu am găsit pe nimeni în care să mă încred; dar scopul călătoriei mele, din păcate, nu are nimic de-a face cu asta. Sănătatea mea a fost întotdeauna slabă, dar au apărut astfel de simptome încât medicii m-au sfătuit să exáTb imediat la climă mai caldă. Permiteți-mi să vă asigur din nou că nu m-am implicat în ultimele acțiuni ale Clairei cu privire la copil și nu le-am influențat în niciun fel. Am preluat corespondența care a dus la aceste neînțelegeri doar pentru că ai refuzat să corespondezi cu Claire. Poziția mea în această problemă a fost simplă și clară. Regret că v-am înțeles greșit scrisoarea și sper că neînțelegerile de ambele părți se vor termina aici.
Veți găsi micuța ta Allegra destul de sănătoasă. După părerea mea, acesta este cel mai fermecător și fermecător copil pe care l-am văzut vreodată. Scrieți-ne cum îl găsiți și dacă nu v-a înșelat așteptările.
-5.VL1818]

Nu asistenta despre care am scris în scrisoarea anterioară călătorește cu ea; aceasta este elvețiana care a avut grijă de copiii mei, în care doamna Shelley are deplină încredere și care ne părăsește fără tragere de inimă; iar Mary se desparte de ea doar pentru ca tu și Claire să fii siguri că Allegre primește îngrijire aproape maternă.
Claire, după cum vă puteți imagina, suferă foarte mult. De vreme ce nu i-ai scris, am luat obiceiul să-mi arătăm scrisorile tale către mine: și știi că uneori scrii lucruri pe care cu greu i-ai fi spus direct. Prudența în acest sens nu v-ar compromite deloc; din moment ce nu-i scrii tu însuți, nu pot refuza să-i arăt scrisorile tale. Pe cei pe care ți le-a scris ea, nu i-am văzut și de multe ori nici nu știam când i-a trimis.
Veți primi cărțile dvs. Hunt îți trimite \ tocmai publicat și am fost instruit de unul dintre vechii tăi prieteni să-ți trimit „Frankenstein” cu o cerere de a păstra secret numele autorului, chiar dacă îl ghiciți. Cert este că autoarea este doamna Shelley. În Anglia cartea avea un ycnbx puternic; dar ea ordonă să spună că „Aprobarea ta va fi considerată mai măgulitoare”.
Adresați-vă următoarea scrisoare către „Pisa, Poste restante”, deoarece plecăm de acolo mâine. Casa noastră din Como nu s-a ridicat la înălțimea așteptărilor noastre, iar la Pisa voi încerca să alung durerea lui Claire, iar pentru aceasta voi folosi câteva scrisori de recomandare. Claire este de neconsolat și nu știu cum să o consolez până nu sosește mailul de retur. Trebuie să spun că ne vom afla la Pisa cu mult înainte de trimiterea e-mailului de retur și, odată cu ea, așteptăm (și vă rugăm să nu ne înșelați așteptările) scrisoarea dumneavoastră, care vă va anunța de sosirea în siguranță a micului nostru animal de companie2. Mary, ca și mine, îți trimite salutări și griji pentru micuța Allegra, pe care o iubea aproape ca pe proprii ei copii.
Mă voi pocăi că am uitat să iau partea a doua a Călătorie în Coreea 3 și poemul Beppo 4 pe care Murray mi l-a trimis pentru tine. Peacock îmi va trimite cărți în această vară și le va trimite cu ele. La noi, Eliza 5 a primit un salariu de 20 de lui.
Cu sinceritate, drag Lord Byron,
77. B. Shelley
101
THOMAS LOVE PIKOK
Leghorn, 5 iunie 1818 Dragă păun!

Nu am primit nimic de la dumneavoastră de la jumătatea lunii aprilie – adică după plecarea noastră din Anglia am primit o singură scrisoare. Acest lucru înseamnă, fără îndoială, că unele scrisori nu au ajuns. Adresați-le acum dlui.

Gisborne în Livorno - și le voi obține, poate într-un mod obișnuit, dar cu siguranță.
Am parasit Milano pe 1 mai si am ajuns la Pisa prin Apenini, aceasta parte a Apeninii este mult mai putin frumoasa decat Alpii; munții sunt sălbatici, peisajul este cumva nedefinit – iar imaginația nu are unde să se adăpostească aici. Câmpiile de lângă Milano și Parma sunt frumoase; este o grădină solidă, o pajiște cultivată; cerealele și ierburi de luncă cresc sub copaci mari legați prin ghirlande de viță de vie.
În ziua a șaptea am ajuns la Pisa, unde am petrecut trei-patru zile; este un oraș mare și neospitalier, aproape pustiu. Apoi am ajuns la marele oraș comercial local, am petrecut aici o lună, iar în câteva zile vom pleca spre Bagni di Lucca, un fel de stațiune din Apenini; natura din jurul ei este frumoasa.
Am făcut cunoștință cu o doamnă foarte plăcută și educată, doamna Gisborne; este singurul lucru bun la acest oraș extrem de neatractiv. Nu ne-am gândit să stăm aici o lună, dar ea ne-a făcut șederea și mai plăcută. Se pare că societatea italiană valorează puțin. Îl vom vedea în Bagni di Lucca, unde călătoresc cei mai la modă.
Când trimiteți coletul - pe care vă rog să-l adresați domnului Gisborne - ar fi bine să puneți acolo ultimele două părți din Călătoriile lui Clarke[1], care tratează Grecia; acestea sunt cărțile lui Hookem. După cum știți, sunt abonat acolo. De asemenea, aș dori să mă abonez la The Examiner aici. V-as fi recunoscator daca, dupa ce l-ati citit singur, l-ati trimite saptamanal la adresa indicata, decupat astfel incat sa cantareasca mai putin. Trimiteți și lenjeria noastră, doamna Hunt o are și avem mare nevoie de ea. Trimite totul, în afară de foi de hârtie. Dacă doamna Hunt nu le are, atunci sunt în ultimul nostru apartament din Londra.
Scriu și mi se pare că scrisoarea nu va ajunge.
Cele mai bune urări din partea noastră tuturor.
Cu stimă
P. B. Sh.

102

CĂTRE IOAN ȘI MARY GISBORN [1]

Bagni di Lucca, 10 iulie 1818
Nu poți ști, așa cum unii dintre prietenii noștri din Anglia, cu care corespondența mea este și mai neescuzată neglijată, știu că tăcerea noastră nu înseamnă uitare sau neglijare.
De fapt, nu am nimic de spus, decât că m-aș bucura să te revăd și să reiau încântatul nostru profesionist

fredonează până când suntem mânați mai departe de dorința sau necesitatea de a vedea ceva nou. Eram aici de o lună în singurătatea noastră obișnuită (cu excepția unei seri la cazinou), apoi a sosit cea mai bună companie din toate timpurile, pe care am strâns-o cu grijă într-un cufăr mare înainte de a pleca din Anglia. Acum, în lipsa unei

căi mai bune, traduc cu stilul meu slab și imperfect elocvența minunată a „Sărbătoarei” lui Platon2; doar de dragul exercițiului și, în parte, pentru a-i oferi Mariei o idee despre manierele și sentimentele grecilor - în multe privințe atât de diferite de orice societate existentă.
Aproape am terminat de citit Ariosto - distractiv și elegant și uneori poetic. Iertați-mă, o, admiratori ai unei muze mai calme și mai tolerante, dacă îmi place Ariosto mai puțin decât voi. Dar unde este seriozitatea lui blândă, sensibilitatea subtilă, forța calmă și neschimbătoare, fără de care nu există măreția adevărată? În plus, este atât de crud în descrierile sale; virtuţile cele mai apreciate de el sunt vicii aproape de-a dreptul. El exaltă și înfrumusețează în mod constant cea mai vicioasă răzbunare și cele mai pernicioase superstiții cu care lumea a fost vreodată infectată. Cât de diferit de răpirile tandre și sublime ale lui Petrarh și chiar de simțul moral subtil al lui Tasso, deși oarecum întunecat de stilul său artificial.
Aici citim mult, în timp ce la Livorno citim puțin. O singură dată am urcat eu și Mary în munți, într-un loc numit Prato Fiorito. Drumul, șerpuit prin păduri, de-a lungul malurilor pâraielor și de-a lungul marginii cheilor verzi, este neobișnuit de frumos. Nu pot să ți-l descriu și doar te rog – vai, degeaba – să vii și să vezi tu însuți.
Îmi face plăcere să urmăresc schimbările de vreme de aici și acumularea de nori de tunete, care se adună adesea până la prânz, dar se împrăștie în stoluri de nori ușori seara. Licuricii noștri dispar repede, dar Jupiter se ridică maiestuos pe cerul sudic, peste o crăpătură a unui munte împădurit, iar în fiecare noapte fulgere palide de vară pâlpâie pe cer. Providența însăși a poruncit ca atunci când licuricii se sting, o bufniță care zboară jos și-ar putea găsi drumul spre casă. – Salutați-l pe Machinist 4.
Aștept cu nerăbdare să ne întâlnim în toamnă.
Cu stimă
P. B. Shelley

103
THOMAS LAVO PIKOK   Bagni di Lucca,
25 iulie 1818 Dragă păun!
Am primit imediat scrisorile voastre din a 5-a si din a 6-a, una trimisa la Pisa, cealalta la Livorno; ambele au fost foarte plăcute pentru mine.
Viața noastră aici este la fel de săracă în evenimente externe ca și cum am trăi în Marlow, unde o excursie pe râu sau la Londra este un eveniment întreg. De la ultima mea scrisoare am fost la Lucca de două ori, o dată cu Claire și o dată singur; eram la cazinou, unde nu am observat nimic remarcabil; femeile sunt lipsite de tot ceea ce cel mai indulgent observator ar putea numi frumusețe sau har și, aparent, nu ispășesc acest lucru cu nicio virtute mentală. Este, poate, chiar mai bine, pentru că dansurile, în special valsul, sunt atât de încântători, încât ar fi oarecum periculoase pentru noi, noii veniți din nordul îndepărtat, și simțurile noastre tocmai dezghețate. Ei bine, nu există niciun pericol, decât în întuneric. Vremea aici, spre deosebire de restul Italiei, este înnorată; norii se adună în mijlocul zilei, aducând uneori tunete și grindină de mărimea unui ou de porumbel; seara totul se potolește și rămâne doar o ușoară ceață, așa cum se întâmplă pe cerul englezesc, și stoluri de nori pufoși, care plutesc încet, care

dispar la apus; nopțile sunt mereu senine, iar seara pe cerul estic vedem o stea — cred că este Jupiter — aproape la fel de frumoasă precum a fost Venus vara trecută; dar îi lipsește luciul argintiu ușor, frumusețea tandră și în același timp incitantă care o distinge pe Venus, probabil pentru că este și zeiță și femeie. Am uitat să le întreb pe doamne dacă Jupiter are un efect similar asupra lor. Îmi face plăcere să urmăresc toate aceste schimbări de pe cer. Eu și Mary călărim adesea seara, deoarece caii sunt ieftini aici. Ziua fac baie intr-un iaz de padure format dintr-un parau. Este înconjurat din toate părțile de stânci abrupte, iar pe o parte cade în ea o cascadă. Pe stâncile din jur cresc arini și chiar mai sus, castani uriași, care se remarcă clar pe albastrul profund al cerului cu frunzele lor lungi ascuțite. Apa din acest bazin — care, pentru a parafraza versurile, are „saisprezece picioare lungime și zece picioare lățime” \ este limpede ca aerul; pietricelele și nisipul din fundul ei par să tremure în lumina amiezii. Dar este neobișnuit de rece. Mă dezbrac, mă așez pe o stâncă și îl citesc pe Herodot până mă răcoresc, iar apoi sar din stâncă în apă — care este foarte răcoritoare la căldură. Întregul râu este alternând butoaie și cascade, iar în timpul scăldatului mă distrez uneori urcându-i pârâul, urcând cu greu peste stânci umede, în timp ce îmi stropește pe tot corpul.
În ultima vreme, m-am simțit complet incapabil de creativitate originală. Prin urmare, dimineața mă ocupam de traducerea „Feast”
-25.VI 1.1818)
Scrisori
Uo
și l-a terminat în zece zile. Acum Mary îl rescrie, iar eu scriu un articol introductiv. Nu am citit aproape nimic, în afară de poezie greacă și puțin italiană, alături de Mary. Ea și cu mine am citit Ariosto, lucru pe care nu l-am mai putut face eu însumi.
„Frankenstein” pare să fi fost bine primit; este adevărat că a fost vătămată de către recenzorii neprietenos ai Trimestrului2, dar aceasta dovedește doar că este citită și le este greu, păstrând o aparență de imparțialitate, să-i nege complet meritele. Articolul lor despre mine 3, care expune motivele reale care i-au determinat să-mi lase cartea neobservată, arată că între noi există o dușmănie deschisă.
Vestea rezultatelor alegerilor, mai ales în capitală, este foarte încurajatoare. Am primit o scrisoare, marcată cu două zile mai târziu decât a ta, în care anunță rezultatul nereușit la Westmoreland. Este păcat că nu mi-ați trimis fragmente care să conțină exemple ale uimitoarei răutăciuni a acestor apostați. Ce ticălos și nenorocit este Wordsworth. Și că o astfel de persoană ar putea fi un astfel de poet! Nu-l pot compara decât cu Simonide, lingușitorul tiranilor sicilieni și, în același timp, cel mai lipsit de artă și tandru dintre poeții lirici.
Ce bucuros m-aș fi dacă aș putea, pe aripile imaginației mele, să depășesc distanța care ne desparte și să mă regăsesc printre voi. Nu știu nimic mai frumos de acest gen decât Virginia Water. Amintirile mele încă se agață cu drag de pădurea Windsor și de crângurile din Marlowe, ca niște nori joase plutitoare care se agață de vârfurile împădurite și, chiar și atunci când dispar și se topesc, își lasă cea mai proaspătă rouă pe ei.
Scrii că ai terminat Nightmare Abbey. Sper că nu i-ai dat milă dușmanului. Amintiți-vă că acesta este un război sfânt. Am găsit un citat grozav din Ben Jonson7: „Fiecare a lui”. L-am rescris pentru că nu cred că ai aceste piese în Marlowe.

„Matei. O, este subtilitatea stării tale de spirit, adevărata ta melancolie dă naștere subtilității minții tale, domnule. Eu însumi sunt uneori melancolic, domnule, și apoi nu fac altceva decât să iau pix și hârtie și să scriu câte o duzină sau două sonete într-o singură ședință.
Ed. Nici un bine. Acum, probabil, recunoaște că le emite brute.
Ştefan. Serios, domnule? Iubesc toate astea enorm.
Ed. Nici un bine. Sincer, este mai bine decât moderat. Presupun că da.
Matei. Oh, vă rog, domnule, folosiți biroul meu - vă stă la dispoziție.
Ştefan. Oh, multumesc. Am curaj, vă promit. Există un scaun acolo pe care să te răsfeți cu melancolie?
.„Fiecare în felul lui”, actul III, scena 1.
Ultima propoziție ar fi o epigrafă bună.
[Scrisoarea nesemnată]

104
WILLIAM GODWIN
Bagni di Lucca, 25 iulie 1818
Dragă Godwin!
Nu am văzut încă nimic în Italia care să ne spună despre măreția ei trecută. Cerul senin, peisajele încântătoare și fructele dulci ale climei sudice sunt aceleași cu cele de care se bucurau vechii. Dar nu am văzut încă Roma, Napoli și chiar Florența; Dacă ar fi să vă descriem impresiile noastre acum, nu ați crede că scriem din Italia.
Sunt încântat de ideea pe care mi-ați propus-o1 de a scrie sincer despre republicanii noștri calomniați. Aceasta este doar pentru Mary; dacă nu i-ar fi fost teamă că i se vor cere cărți care nu sunt aici, cred că ar fi început să lucreze aici și ar fi comandat cărți. „Din păcate, am puține cunoștințe despre istoria Angliei, iar interesul meu pentru ea este atât de slab încât mă simt obligat să o cunosc doar în termeni generali.
Mary tocmai citise cu mine Ariosto și dobândise destule cunoștințe de limba italiană. Acum citește pe Livy. Nu opresc studiile literare, dar scriu puțin, - fără să socotesc traducerile din Platon, pe care le-am întreprins de dragul unui exercițiu, disperând să compun eu însumi ceva. „Sărbătoarea” lui Platon mi se pare una dintre cele mai valoroase dintre monumentele antice, atât prin meritele proprii, cât și pentru că luminează din interior manierele și priveliștile grecilor antici. l-am tradus; și m-a îndemnat să încerc să scriu un eseu3 despre motivele unora dintre diferențele dintre opiniile gânditorilor antici și moderni pe tema acestui dialog.
Două lucruri ne mulțumesc în ultimele tale scrisori: că ai revenit la controversa cu Malthus 4 și că alegerile generale au ieșit atât de favorabil. Dacă miniștrii nu găsesc vreun pretext — nu-mi pot imagina ce este — să cufunde țara în război, vor ține cu adevărat ei de putere? Anglia, în starea ei actuală, are nevoie doar de pace pentru a căuta un remediu în odihna și timpul liber, nu împotriva răutăților inevitabile ale oricărei societăți, ci împotriva acelui guvern vicios sub care aceste rele sunt agravate la noi. Aș dori să găsesc sănătate și putere mentală pentru a participa la treburile publice și să găsesc cuvinte pentru a exprima tot ceea ce simt și știu.
Italienii moderni par a fi oameni nefericiți, lipsiți de sensibilitate, imaginație și intelect. În exterior, sunt bine crescuți și comunicarea cu ei este ușoară, deși nu se termină în nimic și nu aduce nimic.

Femeile în special sunt goale; înzestrați cu același har superficial, sunt nedezvoltați și lipsiți de adevărata subtilitate. În cazinoul local duminica se dau baluri la care suntem prezenți.

wow, dar nici Mary, nici Claire nu dansează. Nu știu ce îi ține, filozofia sau credința protestantă.
Am auzit că cartea sărmanei Mary, Frankenstein, a fost cea mai brutal atacată din Quarterly Review. Dar am auzit și recenzii încântătoare, inclusiv Blackwood Magazine a lui Walter Scott.
Dacă ai ceva de trimis — și totul despre Anglia, crede-mă, ne interesează — spune-i cărții Ollier Or Peacock — îmi trimit pachete la fiecare trei luni.
Sănătatea mea, după părerea mea, s-a îmbunătățit și continuă să se îmbunătățească; dar mai am o mulțime de gânduri plictisitoare și griji deprimante de care aș vrea să le scutur — acum este vară.
O mie de cele mai bune urări pentru tine și munca ta.
iubindu-te
77. B. Sh.
105
THOMAS LOVE PIKOK
Bagni di Lucca, 16 august 1818 Dragă Păun!
De la ultima mea scrisoare, nu au existat noi evoluții în viața mea; sau numai cele care ar putea să apară atât pe malul Tamisei, cât şi pe malul Serchio. Plănuiesc o mică excursie - așa timp de o săptămână, în câteva orașe din apropiere; iar pe 10 septembrie plecăm de aici spre Florența, de unde măcar să vă scriu despre ceva ce nu veți vedea de la ferestrele voastre.
Profitând de câteva zile de inspirație - cu care Kamen 1 sunt acum foarte zgârciți - am terminat o scurtă poezie, pe care o trimit la Londra spre publicare. Ollier vă va trimite dovezi. Compoziția ei este ușoară și aerisită, intriga este perfectă. Contorul corespunde spiritului poeziei și se schimbă în funcție de starea de spirit.
Am tradus Sărbătoarea, Maria a rescris-o, precum și poezia; Intenționez acum să compun un tratat4 pe tema Sărbătorii, considerându-l din punctul de vedere al deosebirilor dintre sentimentele grecilor și ale popoarelor moderne, subiect care necesită prudență, pe care nu pot sau nu vreau să îl observ în alte chestiuni, dar pe care le recunosc ca fiind necesare aici. Asta nu înseamnă că mă gândesc serios să public atât tratatul, cât și traducerea Sărbătorii, cel puțin până mă întorc în Anglia, și acolo vom discuta cât de potrivit este acest lucru.
Deci, Abbey of Nightmares s-a terminat. Ce este conținut acolo? Ce este? Îl ascunzi așa, de parcă paginile sale sacre ar fi fost dictate de preotul din Ceres. Cu toate acestea, sper să aflu la timp când

va sosi al doilea pachet. Și primul nu a sosit încă. Cu ce navă ai trimis-o?
Spune-mi, te-ai vindecat de „nimfolepsia” ta? Este o suferință dulce, dar una dintre cele mai încăpățânate și periculoase, chiar și atunci când Nimfa este o Poliada 5. Vă place sau nu, sper că nu v-ați abandonat povestea nimfoleptică. Acesta este un complot excelent, dacă este asezonat cu frenezia bacchică în măsură cuvenită și reînvie

moralele și sentimentele acelui popor divin, care, chiar și în amăgirile lor, sunt o oglindă a întregului har și grație. Cât de bun este acest pasaj din Fedru7 – pare să fie începutul unuia dintre discursurile lui Socrate – în care se celebrează nebunia poetică și se definește ce este poezia și cum se devine poet. Fiecare dintre contemporanii noștri care dorește să scrie poezie ar trebui, pentru a se proteja de sistemele critice false și înguste aruncate de fiecare textier șarlatan și pentru a fi printre cei despre care se vorbește, ar trebui să fie impregnat de înaltul și cuvinte mândre ale lui Tacco: „Non c' é in mondo chi merita nome di creatore, che Dio ed il Poeta" *.
Vremea este uimitoare tot timpul; aici, la munte, aerul de toamnă nu este atât de fierbinte, mai ales dimineața și seara. Livezile de castani sunt acum nespus de frumoase, deoarece frunzișul este decorat cu fructe mari. Jupiter este vizibil pe cerul estic; și imediat după apusul soarelui, apare Venus, steaua serii.
Data viitoare voi scrie mai multe și mai bine. Mary și Claire își transmit salutări. Prietenul tău credincios
P. B. Shelley
106
MARY SHELLY
Florența, 18 august 1818, ora 11 Dragă Maria!
Am fost reținuți aici timp de patru ore din cauza pașaportului austriac, dar acum plecăm deja cu automobile, care s-a angajat să ne ducă la Padova în trei zile. Astfel, vom petrece noaptea pe drum doar de trei ori.
Intențiile lui Claire pentru Alba se schimbă în continuare; acum vrea să o văd pe Alba și mă va aștepta la Fucino sau la Padova ca să nu-l enerveze fiind în același oraș cu el, dar nu ca să-și ascundă plecarea din Lucca - în asta ea cred. e corect. Principalul dezavantaj al acestui plan este că
* Nimeni în lume nu merită să fie numit creator, în afară de Dumnezeu și Poetul (italian).
-18. VIII. 1818]

el va eșua, iar ea va crede mereu că nu s-a făcut tot ce era posibil. Totuși, să vedem.
Călătoria de ieri de-a lungul drumului rău într-o odnokoleka aproape fără izvoare a fost extrem de obositoare. Claire a fost cea care a suferit cel mai mult din cauza asta – pentru mine, epuizarea uneori acționează ca un medicament asupra mea – nu am mai simțit durere în lateral de când am plecat – un răgaz foarte plăcut. Zona era variată și uimitor de frumoasă. Am călărit acum prin văi cultivate cu podgorii crețoate, unde ciorchini mari abia încep să se întunece, apoi printre munți înalți, încununați cu ruine gotice neobișnuit de maiestuoase, care arătau sumbru de pe o stâncă abruptă sau se zăreau ușor dintr-o livadă de măslini. Lângă Florența țara a devenit mai vie, iar valea este plină de cele mai frumoase vile; sunt vizibile și pe versanții munților, cât se vede cu ochii - căci aici valea este înconjurată din toate părțile de munți albaștri cețoși. Vița de vie este cultivată aici pe spaliere joase, țesute în cruce și sunt presărate dens cu struguri care se coace. Adesea există echipe de tauri albi frumoși, care, ca pe vremea lui Vergiliu, trag pluguri și căruțe prin câmpuri mici despărțite de viță de vie. Florența – adică Lung Arno propriu-zis (căci nu am fost mai departe) – este cel mai frumos oraș pe care l-am văzut vreodată. Este inconjurata de dealuri cultivate; de la podul de peste

larg Arno se deschide cel mai viu și mai frumos peisaj pe care l-am văzut vreodată.
În depărtare se mai văd încă trei sau patru poduri, dintre care unul se sprijină pe coloane corintice; pânzele albe ale bărcilor pe fundalul verde închis al pădurii, ajungând până la apă, și versanții dealurilor, pe care sunt împrăștiate vile elegante. Domurile sunt aglomerate în jur și o curățenie uimitoare este peste tot. Pe cealaltă parte se văd faldurile văii Arno, dealurile acoperite cu livezi de măslini și vii, livezi de castani în spatele lor, și chiar mai sus, pădurile de pini albaștri de pe vârfurile Apeninilor se pierd în depărtare. Rareori am văzut un oraș care, la prima vedere, ar fi fost atât de izbitor prin frumusețea lui ca Florența.
În câteva ore vom pleca de aici cu viteza corespondenței, căci în trei zile vom parcurge o distanță de 190 de mile, adică puțin mai mult de 60 de mile pe zi. Acum vom avea o trăsură confortabilă și doi catâri — datorită lui Paolo l-am luat la un preț foarte mic — împreună cu toate cheltuielile până la Padova. Am avut fructe excelente la micul dejun - smochine și piersici bune, culese din păcate necoapte, dar parfumate ca florile paradisului.
Nu îți este foarte dor de mine, draga mea Mary? Spune adevărul, iubire, nu plângi? Voi primi o scrisoare de la tine în Veneția și alta când mă întorc aici. Dacă mă iubești, nu te vei întrista, sau cel puțin nu o vei ascunde, căci nu sunt de așa natură încât tristețea ta să mă măgulească, deși veselia ta ar fi foarte măgulitoare și cu atât mai mult roade ale despărțirii noastre ca cele care adus Geneva.

Pe cine te-ai întâlnit în această perioadă? Aș putea merge până la Padova cu un neamț venit de la Roma care să plătească biletul. Tocmai avusese malarie, prins acum două săptămâni în Mlaștinile Pontine, iar eu am cedat rugăminților lui Claire și sfatului prin corespondență și am ratat acest caz, deși nu prea cred în posibilitatea unei infecții.
Căldura nu este prea puternică, cel puțin la mine, iar singura mea grijă sunt țânțarii noaptea, bâzâind peste ureche ca niște vârfuri, o zenzariere * nu este întotdeauna posibil să obțin. Ca Willy Mouse și micuța Ka? 4 Sărută-i pentru mine; și vorbește adesea despre mine cu William, ca să nu mă uite. La revedere, fată dragă, sper că ne vom întâlni curând. Din Veneția voi scrie din nou — la revedere, dragă Mary.
Am citit Rudele nobile, dar în afară de acea scenă frumoasă la care ai adăugat atât de mult farmec prin lectura ta, piesa m-a dezamăgit. Fiica temnicerului este o imitație slabă și distorsionată. Complotului îi lipsește simțul moral și castitatea.
Nu cred că un singur cuvânt îi aparține lui Shakespeare.
[Scrisoarea nesemnată]
107
MARY SHELLY
Veneția, duminică dimineața, 23 august 1818 Dragă Maria!
Am ajuns aici ieri la miezul noptii, iar acum e dimineata, inca nu am luat micul dejun; bineînțeles, încă nu vă pot spune nimic despre viitor; deși nu voi sigila această scrisoare până când e-mailul nu va fi trimis, nu știu când va fi. Dar dacă ești cu adevărat nerăbdător, uită-te la sfârșitul scrisorii; poate in zilele urmatoare voi avea ceva de spus. Claire se răzgândise să rămână în Padova, parțial din cauza

paturilor proaste, infestate cu insecte, pe care delicatețea italiană interzice să le numească, și parțial pentru că acolo ar fi singură. Evident, îi voi da albanezei o scrisoare de la ea și eu însumi nu voi interveni direct. El nu s-a ridicat încă și, între timp, ea vrea să o viziteze pe doamna Hoppner \ Toate acestea, după cum vedeți, sunt „pline de semne de rău augur pentru cauza noastră” 2.
Din Padova am ajuns cu o gondolă, iar gondolierul, din proprie inițiativă, a început să vorbească despre Alba, că era un giovenotto Inglese cu un nome stravagante ** care trăiește în mare măsură și cheltuiește mulți bani. Recent și-a trimis două dintre fiicele sale din Anglia, iar una dintre ele nu pare mai mică decât el. Omul ăsta pare să fi fost gondolier la Albe. Înainte să avem timp să ajungem la hotel, servitorul a început să vorbească despre el - ska
* Perdele anti tantari (italiana).
** Un tânăr englez cu un nume ciudat (italian).

sala, că el o vizitează foarte des pe doamna Hoppner, la conversațiile ei *. Această contradicție va fi lămurită doar cu timpul.
Călătoria noastră de la Florența la Padova nu a fost remarcabilă în niciun fel pe care nu mi-am putut spune mai târziu. La Padova, cum am spus, am închiriat o telegondolă și am plecat la ora 3. Gondolele sunt cele mai frumoase și confortabile dintre toate bărcile. Sunt acoperite cu covoare negre și vopsite cu vopsea neagră. Scaunele sunt extraordinar de moi și concepute astfel încât să vă puteți întinde confortabil și să vă așezați. Ferestrele au sticlă cu model venețian sau, dacă se dorește, jaluzele venețiane sau perdele din pânză neagră pentru a bloca lumina. Vremea aici este foarte rece, uneori insuportabilă, iar ieri a început să plouă. Am traversat laguna noaptea într-o furtună puternică, pe ploaie puternică, cu fulgere. A fost interesant de observat elementele cerești în astfel de convulsii, iar apa a rămas aproape calmă; căci aceste lagune, care au o lățime de cinci mile – suficient pentru a scufunda orice gondolă într-o furtună – sunt atât de puțin adânci încât barcagii sunt împinși de un stâlp. În mare, apa, agitată furioasă de vânt, împrăștia scântei ca stelele. Veneția strălucea slab, acum vizibilă, acum ascunsă de un văl de ploaie. Eram confortabil și în siguranță în cabină – deși Claire era puțin speriată uneori. La revedere, dragă. Seara, la fel ca domnișoara Byron3, o să „mi iau din nou stiloul”
Luni seara, ora 5 dimineata
Deci, voi încerca să spun totul în ordine. După micul dejun, am închiriat o gondolă și am mers la Hoppner. Claire a intrat prima, iar eu, nedorind să fac o vizită, am rămas în gondolă. Curând a apărut un servitor și m-a invitat în casă. Domnul Hoppner și Claire erau acolo, apoi a intrat doamna Hoppner, o doamnă foarte plăcută și prietenoasă, care s-a grăbit să-i arate Clairei cea mai dulce atenție. De asemenea, m-au primit foarte politicos și și-au exprimat marele interes pentru succesul călătoriei noastre. Foarte curând – doamna Hoppner a trimis imediat după ei – au apărut Eliza și micuța Ba 4. Creștese atât de mult încât cu greu o recunoașteți – palidă și și-a pierdut cea mai mare parte din vioiciune, dar totuși la fel de frumoase, doar mai blândă. Despre Alba, ei, din păcate, spun același lucru pe care l-am auzit deja, deși acest lucru este, fără îndoială, oarecum exagerat. Am discutat îndelung cum să mă descurc cel mai bine cu el și, în cele din urmă, am decis că prezența lui Claire ar trebui să fie ascunsă, pentru

că, potrivit domnului Hoppner, el vorbește adesea cu groază despre posibila sosire a ei și că în acest caz va trebui să părăsește imediat Veneția. Soții Hoppner intră în toate acestea ca și cum ar fi propria lor afacere. La ora trei am vizitat Alba. Era foarte bucuros să mă vadă; Conversația, desigur, a început cu scopul vizitei mele. Succesul este încă îndoielnic, deși este deja neașteptat cum a îndeplinit cererea noastră și cât de clar vrea să ne mulțumească pe noi și pe Claire. El a spus asta

* Cladire: receptii (italiana).

n-ar fi vrut să-și lase fiica să plece atât de mult la Florența, căci la Veneția aveau să hotărască că s-a săturat de ea și a trimis-o departe; era deja cunoscut drept capricios. Apoi a spus: Claire nu va dori să se despartă, la fel cum nu vrea să fie despărțită de ea acum, se va obișnui din nou cu ea și urmează o a doua despărțire. Dar dacă vrei, lasă-o să fie dusă la Padova pentru o săptămână, la Claire (a spus asta, crezând că ai fost cu toții); de fapt, a adăugat el, nu am drepturi asupra copilului. Dacă Claire vrea să o ia, lasă-l să o ia. Nu voi spune, a continuat el, cum ar spune cei mai mulți într-un asemenea caz, că atunci nu voi îngriji copilul și îl voi abandona; dar însăși Claire trebuie să înțeleagă cât de imprudentă ar fi o astfel de mișcare. Așa a decurs conversația, draga mea Mary, și nu știam pe ce să mai insist: până la urmă, deja reușisem ceva prin tonul foarte prietenos al negocierilor. M-a luat cu gondola lui - eram foarte reticent să merg, căci mă grăbeam să mă întorc la doamna Hoppner, unde Claire aștepta nerăbdătoare - peste lagună, pe o insulă lungă de nisip care îngrădește Veneția de Adriatica. Ieșind din gondolă, ne-am urcat pe caii care îl așteptau și, vorbind, am călărit pe malul nisipos. Mi-a spus despre sentimentele lui rănite, m-a întrebat despre treburile mele și m-a asigurat de prietenia și respectul lui. El a spus că, dacă ar fi fost în Anglia când cazul a fost judecat la Curtea Cancelarului, ar fi întors cerul și pământul pentru a preveni o astfel de decizie 5. Am vorbit și despre subiecte literare; despre cântecul lui a IV-a6, pe care îl consideră foarte bun - și mi-a citit mai multe strofe, chiar foarte puternice: și tot despre „Frunziș” 7, de care râde. Când ne-am întors la palatul lui, care...

[Începutul paginii 3 rupt]

[Hoppners] sunt cei mai drăguți oameni pe care i-am întâlnit vreodată. Imaginează-ți că și-au amânat călătoria de plăcere pentru a se ocupa de afacerea noastră - și toate acestea sunt atât de delicate și de imperceptibile! Sunt foarte atașați unul de celălalt, au un băiat drăguț, de șapte luni. Domnul Hoppner pictează excelent: excursia pe care a amânat-o acum a fost în Alpii Iulieni, nu departe de aici, pentru a schița acolo pozele pe care le-ar face iarna. Are doar două săptămâni de timp liber, iar două zile le-a dedicat străinilor pe care îi vede pentru prima dată. Doamna Hoppner are ochi căprui deschis și o față drăguță, la fel ca tine, Mary. [Omisiune, pentru că o parte din cearșaf este ruptă] ... și asta îl va răni fără îndoială.

Acum trebuie să mă grăbesc, mă duc la bancher să iau bani pentru călătoria ta; Le voi trimite la Florența, la oficiul poștal. Vă rugăm să veniți imediat la Este, unde eu, Claire și Eliza vă așteptăm cu nerăbdare să vă vedem. Începeți să împachetați imediat ce primiți această scrisoare; Îl poți folosi și pentru a doua zi. Și apoi trezește-te la ora patru și ia autocarul poștal la Lucca; vei ajunge

acolo la șase. Închiriază un automobile acolo la Florența, pentru a veni în aceeași seară. De la Flo

închiriază lui Este trei zile. fel, dacă cu un automobile, și cu greu să fii mai rapid decât un autocar de poștă. Lasă-l pe Paolo 8 să găsească hoteluri bune; am dat peste unele foarte rele; la Bologna, numai că nu „Tre Mori”, perche sono cose inespressibili nel letto *. Nu cred că vei reuși, dar încearcă să ajungi de la Florența la Bologna într-o singură zi. Numai că nu prin transport poștal, nu este mult mai rapid, dar foarte scump. Am fost forțat să decid toate acestea fără tine, m-am gândit cel mai bine, iar tu, iubita mea Mary, vino repede să mă certați dacă mi-a venit o idee proastă și sărută-mă dacă are succes, dar eu însumi nu știu, asta va arata experienta. Cel puțin am fost scutiți de prezentări formale supărătoare și am făcut cunoștință cu o doamnă atât de bună, frumoasă și blândă din punct de vedere angelic încât, dacă ar fi fost mai educată, ar fi fost imaginea scuipătoare a Mariei. Dar îi lipsește educația. Ochii ei sunt ca niște reflexe ai tăi. Și rămâne ca tine - când cunoști și iubești bine pe cineva.
Știi, iubirea mea, cum a fost scrisă această scrisoare? În potriviri și porniri, întrerupte în fiecare minut. Acum a sosit o gondolă care să mă ducă la bancher. Este este un oraș mic, este ușor să găsești un apartament acolo. Voi număra patru zile până sosește scrisoarea mea, o zi să mă pregătesc, patru zile să ajung aici. Ne vedem peste nouă sau zece zile.
Am întârziat să postez, dar o să trimit un curier pe care să-l urmăresc.
Anexez un cec de cincizeci de lire sterline. Dacă ai ști tot ce trebuie făcut!
Iubiți, fiți sănătoși, fiți fericiți, veniți la mine și bizuiți-vă pe credincioșii și iubitorii voștri
P. B. Sh.
[PS] Sărută bebelușii cu ochi albaștri pentru mine și nu-l lăsa pe William}7 să mă uite. Ka nu mă poate aminti.
108
CLAIRE CLAIRMONT
Veneția, vineri, 25 septembrie 1818
Dragă Claire!
Am ajuns la Veneția ieri, 24 septembrie, pe la ora cinci. Bebelușul nostru a început să slăbească / a început să treacă convulsiv la nivelul gurii și ochilor, ceea ce m-a făcut să caut un medic. Pe drumul de la Fusina la hotel a devenit mai rău. Am părăsit-o și am mers imediat în gondolă pentru doctorul Alietti. Nu era acasă. Când m-am întors, am găsit-o pe Mary în holul hotelului; era într-o durere groaznică.
„Trei mauri”, pentru că paturile de acolo sunt pline de spirite rele de nedescris (italiană).

Au apărut simptome mai periculoase. A sosit un alt medic. Mi-a spus că nu există nicio speranță. O oră mai târziu - cum să vă spun - a murit -> în tăcere, fără chin. Am îngropat-o deja.

Hoppnerii au venit imediat și ne-au luat; Nu aș fi îndrăznit să accept această curtoazie, dacă lovitura neașteptată nu ar fi aruncat-o pe Mary într-o deznădejde deplină.
Ea este mai bună azi.
Am trimis veste la Alba 2 ca nu il pot vedea astazi decat daca vine la noi. Mary vrea să încerce să-l convingă să-l lase pe Allegra să fie cu tine.
Totul este îngrozitor, nu-i așa? Și totuși, trebuie să îndurați [un rând șters] — Dar mai presus de toate, dragă, ai grijă de tine.
prietenul tău iubitor
P. B. Sh.
109
THOMAS LOVE PIKOK
Este, 8 octombrie 1818 Dragă păun!
Nu ți-am scris de șase săptămâni. M-am adunat de multe ori și am simțit că sunt multe de spus. Nu ne-au lipsit evenimentele triste; printre ele se numără și moartea fiicei mele. Ea a murit de o boală comună în acest climat. Cu toții suntem foarte răi la suflet, iar eu sunt prost de sănătate. Dar intenționez să mă fac bine în curând - nu există o astfel de boală, corporală sau psihică, care să nu poată fi depășită - dacă el nu ne-a biruit.
Am părăsit Bagni di Lucca, cred, a doua zi după scrisoarea mea către tine1 și am mers la Veneția, parțial pentru a vedea orașul, și parțial pentru ca micuța Alba să petreacă o lună sau două cu Claire înainte de a merge la Roma. Napoli. Acolo am făcut cea mai plăcută cunoştinţă cu domnul şi doamna Hoppner; el este un englez, ea este elvețiană și, deși nu foarte educată, este lipsită de prejudecăți, în cel mai bun sens al acestor cuvinte. Politețea lor a înseninat foarte mult șederea noastră scurtă la Veneția. Noi - adică Mary și cu mine - l-am văzut pe Lord Byron și de îndată ce l-am recunoscut, s-a schimbat atât de mult - nu s-a întâmplat să văd o persoană mai veselă și mai fericită. Mi-a citit Canto I din Don Juan al său, o poezie în stilul lui Beppo, dar incomparabil mai bună, cu o dedicație lui Southey în zece sau douăsprezece strofe; nu satira, ci pelin în jumătate cu verdigris. ticălosul se va zvârcoli sub loviturile ei.
Veneția este uimitor de frumoasă. Vedere din laguna orașului, care se întinde peste apa albastră într-un lanț lung de cupole și turnuri strălucitoare, prezentată
—8.X.1818I

este unul dintre cele mai magnifice miraje arhitecturale. Pare să se ridice din valuri - da, așa este. Străzile sale tăcute sunt pavate cu apă: se aud doar stropi de vâsle și uneori - abuz de gondolieri (nu am auzit nimic de la ei cântece de la Tasso). Gondolele în sine arată extrem de romantic și pitoresc; pot fi comparați doar cu fluturi care, în loc de coconi, au ieșit din sicrie. Sunt drapate în negru, vopsite în negru și acoperite cu covoare gri; prova și pupa sunt întoarse în sus, iar pe prova se află ceva ca un cioc de oțel, sclipind la capătul întregii mase negre.
Palatul Dogilor cu biblioteca sa este un monument impresionant al puterii aristocrației. Am văzut cazematele în care ticăloșii ăștia și-au torturat victimele. Cazematele erau de trei tipuri; în unele, învecinate cu sala de judecată, țineau prizonieri care urmau să fie executați în curând. Acolo nu am putut să cobor, pentru că ziua aceea era Festa *. Alții au fost așezați sub acoperișul palatului și acolo

suferinții au fost arși până la moarte sau mânați la nebunie de soarele fierbinte italian; a treia, numită pozzi, adică fântâni, se aflau în temniță și comunicau cu cele de sus prin pasaje secrete; acolo prizonierii erau ținuți uneori până la brâu în apă urât mirositoare. Când francezii au intrat în oraș, au găsit doar un bătrân în aceste temnițe; a uitat cum să vorbească. Dar acum Veneția, cândva un tiran, este ceva aproape la fel de josnic - un sclav. De îndată ce oligarhia a uzurpat drepturile poporului, Veneția a încetat să mai fie liberă și să merite regretele noastre ca națiune. Și totuși cred că ea nu a fost niciodată atât de umilită ca sub stăpânirea franceză și mai ales a austriece. Austriecii îi iau şaizeci la sută din venit sub formă de taxe şi îi pun pe soldaţi să aştepte. O hoardă de soldați germani, la fel de răutăcioși ca și venețienii și și mai dezgustători, insultă nefericiții. Până nu am trăit câteva zile printre venețieni, nu mi-am imaginat în ce măsură pot ajunge lăcomia, răutatea, superstiția, ignoranța, pofta grosolană și toate manifestările de bestialitate care umilește o persoană.
Am petrecut luna trecută lângă orașul de unde trimit această scrisoare, într-o vilă excelentă care ne-a fost pusă la dispoziție; iar acum mergem la Florența, Roma și Napoli; in aceasta din urma ne gandim sa petrecem iarna, iar primavara sa ne intoarcem in nord. Aici, în spatele nostru, se ridică dealurile Eugane, mai puțin frumoase decât munții de la Bagni di Lucca, și Arqua, unde casa și mormântul lui Petrarh sunt păstrate cu grijă. În capătul grădinii noastre se află un mare castel gotic, locuit acum doar de bufnițe și lilieci; familia Medici a locuit acolo înainte de a se muta la Florența. În fața noastră se întind câmpiile plate ale Lombardiei, peste care răsare și apune soarele și luna, seara
* Vacanta (ital.').

stea și nori aurii de toamnă învolburați. Dar cele mai multe delicii le păstrez pentru Napoli.
Sunt ocupat să compun o dramă lirică și clasică, pe care o voi numi Prometheus Unbound; Am terminat deja primul act. Ați căuta în Cicero ce se spune despre drama lui Eschil 4 sub același titlu? În plus, am citit Malthus5 într-o traducere franceză. Malthus este un om foarte deștept, iar omenirea ar putea, în marele ei avantaj, să-i asculte instrucțiunile – dacă ar fi capabilă să asculte orice altceva decât prostii – dar, Dumnezeule bun! ce vrea să spună prin alte concluzii ale lui?
În scrisoarea următoare vă rog să dați numele navei cu care mi-ați trimis cărțile și toate informațiile despre aceasta; cărțile nu au ajuns încă și este clar că nu le vom putea obține fără astfel de informații.
Mary și Claire își trimit cele mai bune urări
[Semnătura tăiată]
Vă voi scrie de la Roma sau Florența, când, sper, sunt mai bine dispus și pot aduce vești mai vesele. Ai văzut strofele frumoase despre nimfa Egeria din al patrulea cânt? 6 Și nu i-am spus o vorbă despre nimfolepsie - sper că mă credeți. De asemenea, sper că nu veți șterge tot ceea ce nimfoleptic din exces de delicatețe.
Vânătorii ne-au luat lucrurile de pe Russell Street? Dacă nu, întreabă despre asta în numele meu când ești în oraș. Scrisul este inutil. Hunt

nu răspunde niciodată la e-mailuri. Hookem mai are de legat două volume din poezia lui Lord Byron. Le-ai primit? Dacă nu, scrie-i.
110
THOMAS LOVE PIKOK
Ferrara, 6 noiembrie 1818 Dragă păun!
Mergem la Napoli și am plecat ieri din Este. Drumurile de aici sunt extrem de proaste, așa că în două zile am parcurs doar 18 și 24 de mile; numai caii buni erau capabili să tragă o trăsură cu cinci pasageri și bagaje grele de-a lungul drumului spălat și de lut. În continuare, însă, drumurile vor fi bune.
Terenul este plat, dar încrucișat cu dungi de pădure, țesute cu viță de vie, care au acum semnul înroșirii ofilite pe frunzele lor late. Ici și colo sunt plugari și pluguri, grape sau căruțe înhămate de tauri albi-lăptoase sau cenușii ca porumbel, de dimensiuni enorme și de o frumusețe rară. Aceasta ar putea fi cu adevărat marginea Pasithea!. Pe unu

La fermă mi-au arătat 63 dintre acești tauri la boxe, magnifici și foarte bine hrăniți.
Fermele din această parte a Italiei sunt oarecum diferite de cele englezești. În primul rând, casa - este mare și înaltă, cu obloane ciudate nevopsite, de obicei închise, și arată extrem de plictisitor. Dar curtea și anexele sunt păstrate într-o ordine excelentă. Aiera nu are baldachin; ca cea descrisă în „Georgics”2, este izbit de un fragment de coloană și nici o cârtiță, nici o broască râioasă, nici o furnică nu vor găsi în ea o singură crăpătură în care să se adăpostească. În această perioadă a anului, grămezi de frunze și tulpini de porumb proaspăt treierat sunt îngrămădite în jurul lui. În apropiere sunt îngrămădite grămezi de „dovlecei” sau dovleci viu colorați, uneori uriași, destinate hranei de iarnă pentru porci. Curcanii și alte păsări de curte se plimbă prin curte, precum și câinii care latră furioși. Oamenii care lucrează aici nu arată zdrențuiți sau înfometați, iar impolitețea lor îmbufnată are ceva englezesc în ea, foarte plăcut după mendacitatea obscenă a orășenilor lustruiți. Bogăția agricolă a țării mi se pare enormă, deoarece pare atât de înfloritoare, în ciuda influenței distructive a puterii despotice. Trebuie totuși spus că una dintre ferme aparține bancherului evreu venețian - noul Shylock. Seara târziu am ajuns la han de unde vă scriu acum; cândva a fost palatul unui nobil venețian, iar acum este un han excelent. Mâine vom merge să vedem Ferrara.
7 noiembrie
Toată noaptea a fost furtună și ploaie puternică; încă nu s-a terminat, așa că am mers prin oraș cu o trăsură. Am vizitat mai întâi catedrala, dar cerșetorii ne-au pus pe fuga foarte curând și nu am aflat niciodată dacă există, după cum se spune, o copie a picturii lui Michelangelo. Vizita la biblioteca publică a fost mai reușită. Aceasta este o boltă magnifică care conține, se spune, 160.000 de volume.
Am văzut partituri iluminate de muzică bisericească, unde versurile psalmilor sunt scrise între note și înconjurate de cel mai fin model de culori uimitor de strălucitoare. Au aparținut mănăstirii vecine din Chertold și au 300 sau 400 de ani, dar sunt atât de proaspete, de parcă ar fi fost făcute abia ieri. Un capăt al sălii mari a bibliotecii este ocupat de mormântul lui Ariosto; este făcută din diverse feluri de marmură, depășită de un bust expresiv al poetului și împodobită cu

versuri latine, ceva mai puțin urâte decât de obicei în astfel de ocazii. Dar cele mai interesante sunt manuscrisele lui Ariosto și Tasso și lucrurile care le-au aparținut, care sunt păstrate aici cu grijă de barbaria francezilor. Există un scaun Ariosto aici, un scaun simplu de lemn vechi; pe scaunul său tare zăcea cândva, o pernă pe care a rezistat mai mult, ca și proprietarul ei. Mi-l imaginam pe Ariosto stând în ea; iar alături sunt satire scrise de el

mâna și propriul său vas de cerneală vechi de bronz, bogat decorat cu figuri, au adăugat iluziei. Călimaria seamănă mai degrabă cu una antică. Trei nimfe ies din lateral, iar pe capac stă un cupidon înaripat cu o torță în mână și un arc în cealaltă; lângă ea se află tolba lui. De scheletul lui Ariosto era atașată o medalie cu portretul său. Portretul nu mi s-a părut expresiv, dar asta trebuie să fie vina artistului. Reversul arată o mână cu foarfece tăind limba unui șarpe care se uită din iarbă; si inscriptia: pro bono malum *. Ce înseamnă această parafrază a lăudării maxime creștine și cum să o aplici la Ariosto satiristul sau epopeea, nu pot spune. Ghidul a încercat să explice și trebuie să mă fi confundat cu asta; dar sensul este cel mai probabil cel mai simplu.
Iată manuscrisul întregului „Ierusalim eliberat”, scris de Tasso cu propria sa mână; manuscrise ale unor poezii către duce Alfonso compuse în închisoare; satire de Ariosto, scrise tot de mâna lui; şi de asemenea „Pastor fido”** Guarini3. „Ierusalim”, deși aparent rescris de mai multe ori, este acoperit cu numeroase pete, mai ales spre final. Scrisul de mână al lui Ariosto este mic, dur și ascuțit, exprimând, cred, o minte vicleană, activă, dar oarecum limitată. Scrisul de mână al lui Tasso este mare și liber, doar uneori împiedicat de ceva, iar apoi literele devin mai mici decât la începutul unui cuvânt. Exprimă o minte înflăcărată și puternică, uneori depășind propriile limite, dar răcită de apele uitării care stropesc la picioarele sale îndrăznețe.
„Știi că în vizibil sunt mereu în căutarea manifestărilor a ceva ce se află dincolo de el; și aici tu și cu mine, poate, nu suntem de acord, așa cum nu suntem de acord în fizionomie. Cu toate acestea, m-am angajat să vorbesc despre impresiile mele și să nu încerc să-i inspir pe alții cu ele. - Unele dintre manuscrisele lui Tasso conțin sonete către persecutorul său, pline de așa-zisa lingușire. Dacă ar fi să-l întreb pe spiritul lui Alfonso dacă această laudă este acum pe gustul lui, nu știu ce ar spune. Dar în mine aceste rugăciuni și laude evocă mai degrabă milă decât condamnare. Tasso este ca un creștin care se roagă zeului său și îl laudă, cunoscându-l ca pe un despot fără milă, capricios și inexorabil, dar cunoscându-și și atotputernicia. Tasso se afla într-o altă poziție decât prizonierii zilelor noastre, pentru că acum vocea din temniță poate trezi în sfârșit în opinia publică un ecou care este teribil pentru un tiran. Dar atunci nu mai era nicio speranță. M-am uitat cu o emoție inexplicabilă la cuvintele deja decadente ale unei cereri obsechioase, înscrise de mâna lui Tasso, adresate unui despot surd și prost în acea epocă în care virtutea eroică își supunea posesorul unei persecuții inexorabile și când nici măcar un geniu nevinovat nu le putea evita - așa că legătura inseparabilă a geniului cu virtutea.
* Rău pentru bine (lat.).
** „Păstorul credincios” (italiană).

Apoi ne-am dus la spitalul Sf. Ana să ne uităm la temnița lui; Îți trimit o fărâmă chiar de la ușa care l-a despărțit pe gloriosul cântăreț de lumină și aer timp de șapte ani și trei luni, și totuși numai ele au putut da naștere la inspirație, pe care a transmis-o miilor de oameni în poeziile sale. Temnița este joasă și întunecată; O pot numi o temniță tolerabilă doar după ce am văzut o închisoare în Palatul Dogilor din Veneția. Dar este un loc de locuit groaznic chiar și pentru cea mai grosolană creatură în formă umană și cu atât mai mult pentru o persoană înzestrată cu sensibilitate și imaginație. Este joasă, cu o fereastră cu gratii; scufundat la câțiva metri sub pământ, plin de umezeală nesănătoasă. În colțul său cel mai întunecat, în perete sunt vizibile urmele lanțurilor cu care prizonierul a fost legat de mâini și de picioare. Mai târziu, la îndemnul unuia dintre prietenii săi cardinali, ducele a permis să se construiască acolo o vatră; încă mai rămân urme ale lui.
La intrarea în bibliotecă ne-am întâlnit cu un penitent; era învăluit din cap până în picioare într-un văl alb, pe picioarele goale erau sandale, iar pe față era un fel de vizor din plasă care îl acoperea complet. Cred că o astfel de pedeapsă a fost impusă pentru o crimă cunoscută numai de el și confesorul său; un exemplu izbitor al puterii superstițiilor catolice asupra minții oamenilor! Când a trecut pe lângă noi, a scuturat cutia de cerșetorie de lemn.
Ramas bun. Voi scrie din nou, chiar înainte de sosirea mea la Napoli.
Cu stimă
P. B. Sh.
[PS] Millie vrea să trimită 1 lire sterline mătușii și familiei ei. Nu refuza să mergi cândva la Micul Marlow, întreabă-l pe Rachel Nash și dă-i 1 lire sterline de la Amelia Shields, servitoarea domnului Shelley; din această sumă, 10 șilingi pentru ea și 10 pentru mama Ameliei. Cred că am cerut deja asta; Vă rugăm să faceți asta pentru mine și să-mi spuneți cum să vă trimit banii cel mai bine.
111
THOMAS LOVE PIKOK
Bologna, luni, 9 noiembrie 1818 Dragă păun!
Am văzut multe lucruri diferite aici - biserici, palate, statui, fântâni, picturi, iar capul meu era ca portofoliul unui arhitect sau o tipografie sau caietul de colecție. Voi încerca să-mi amintesc ceva din ceea ce am văzut, pentru că asta chiar necesită un efort.

În primul rând, am examinat catedrala, unde nu există nimic remarcabil, în afară de altar, sau mai bine zis, un baldachin de marmură, încărcat cu sculptură și sprijinit pe patru coloane de marmură. Apoi ne-am dus la palat — nu-mi amintesc numele — unde am examinat o mare galerie de artă. În galerie, desigur, îți amintești cam o poză din trei sute. Mi-am amintit totuși o imagine interesantă a lui Guido înfățișând răpirea Proserpinei; Proserpina se întoarce languroasă, parcă ar regreta florile pe care nu a avut timp să le culeagă în pajiștile Ennei. A existat și un tablou perfect executat de Correggio - patru sfinți, dintre care unul ține în lesă un dragon de companie. Mi s-a spus că el a fost cel care l-a legat în așa fel pe Diavol, care, totuși, poate face ce vrea cu toți patru, așa că nu veți înțelege ce fac ei aici.

O altă imagine a aceluiași maestru - Hristos, numărat printre fericiți - este de nedescris frumos. Figura lui Hristos iese pe jumătate din nori, pictată cu o culoare nepământeană roz; brațele îi sunt întinse, silueta pare să crească și este plină de expresivitate, chipul îi este încordat sub povara extazului; buzele ușor întredeschise și respirând adânc, dar reținut, emoție; în ochi există pace și bunătate, în trăsături măreția și blândețea se îmbină armonios. Părul, despărțit în două, cade în șuvițe groase pe ambele părți ale feței. Silueta este nemișcată, dar pare gata să prindă viață la cea mai mică suflare. Culorile trebuie sa fie foarte bune, chiar daca l-am observat si am inteles. Cerul este vopsit într-un portocaliu pal, asemănător cu tonurile unui apus de soare care se estompează. Nu este scris doar în spatele figurii, ci, parcă, pătrunde în întreaga imagine. Se pare că nu am văzut alte picturi ale lui Correggio, dar acest exemplar îmi dă o idee extrem de înaltă despre el. Am vizitat un Dumnezeu știe câte palate - Ranuzzi, Manishalipo, Aldobrandi. Dacă aveți nevoie de nume de familie italiene pentru orice, iată-le. Mi-ar fi de mare folos dacă aș scrie un roman. Am văzut și multe poze cu Guido - inclusiv Samson printre filistenii uciși, bând apă din falca unui măgar. De ce face acest lucru este cunoscut doar de un singur zeu care i-a trimis această falcă, dar imaginea este excelentă. Figura lui Samson iese clar în prim plan, pictată cu toate nuanțele de carne vie, plină de forță și grație. Filistenii zac în locurile în care moartea i-a cuprins. Unul dintre corpuri este prostrat; fruntea este încă deformată de convulsiile suferinței, iar moartea se odihnește deja pe buze și pe bărbie, ca un somn sănătos. Celălalt se sprijină de mână, iar mâna atârnă, nemișcată și palidă. Mai multe cadavre sunt vizibile în depărtare. Și în spatele lor sunt munți albaștri, o mare albastră și o velă albă senină.
Mai este și Masacrul Inocenților de același Guido, excelent ca culoare și expresie; dar intriga este prea groaznică, iar artistul părea să nu aibă suficientă forță pentru asta - în orice caz, numai cea mai sublimă și poetică concepție a acestei teme se poate împaca cu contemplarea tabloului. Există un excelent „Hristos răstignit” al aceluiași artist.
-9.XI.1818]

Dar oricare ar fi proiectarea și execuția, în cele din urmă te obosești de repetiția nesfârșită a trupului răstignit, prezentat în postura obligatorie a suferinței; pe de altă parte, nu se poate privi îndeajuns la Magdalena, agățată de cruce și ridicând capul blond cu o expresie de disperare liniștită, și la Sfântul Ioan, care se întinde spre el cu tot trupul, strângându-și mâinile și împletindu-și. degetele într-un acces de compasiune chinuitoare; aceste figuri sunt divine, dar în același timp umane.
Există și Averea lui Guido, un lucru de o frumusețe rară. Fortuna călărește pe o minge, iar Cupidon o prinde de păr; se întoarse ușor spre el, părul lung și castaniu ondulat în vânt și umbrindu-și fruntea frumoasă. Expresia vicleană a ochilor ei căprui este îndreptată către prinderea din urmă, un zâmbet ușor fluturează pe buzele ei. Culorile corpului ei tandru sunt calde și aerisite. Dar poate cea mai remarcabilă dintre toate picturile lui Guido este Madonna lattante*. S-a aplecat asupra bebelușului, iar dragostea maternă care o umple se reflectă în chipul ei tandru și în postura ei simplă. Un observator rece, poate, ar fi găsit langoarea în fața ei. Ochii ei sunt aproape închiși, buzele ei sunt închise; toți mușchii care exprimă sentimente obișnuite sunt relaxați în ea. Dar asta pentru că sufletul ei – sau cum

numim asta fără de care învelișul corpului este lipsit de viață — sufletul ei se pleacă sub povara iubirii, aproape insuportabil în forța sa.
Există și un pictor din Bologna pe nume Franceschini, mult inferior lui Guido, desigur, dar totuși excelent. Una dintre biserici, cea dominicană, este pictată în întregime doar de el. Nu pare să existe picturi cu el în Anglia. Culoarea lor este mai puțin caldă decât cea a lui Guido, dar sunt extrem de clare și elegante. Părea că-și scufunda pensula în amurgul stelar. De aici această tandrețe și frumusețe aerisită. Ochii figurilor lui strălucesc de inocență și dragoste, buzele îi respiră cu un sentiment tandru; îngerii lui sunt cele mai frumoase creații ale imaginației umane. Ele sunt de obicei prezente (sub formă de heruvimi sau cupidon) în toate picturile sale, invariabil cu conținut religios; jocurile lor fermecătoare pentru copii se ating de frumusețea lor modestă.
În plus, am văzut un tablou al lui Rafael — „Sfânta Cecilia" — acesta este scris într-un stil diferit, mai înalt. Privind-o, uiți că aceasta este o poză, dar între timp nu seamănă cu nimic pe care noi numim realitate. Este un ideal conceput și realizat cu aceeași inspirație cu care anticii și-au creat capodoperele de poezie și sculptură, pe care generațiile ulterioare încearcă în zadar să le imite. Există o unitate și o perfecțiune inexprimabile în nu £\. Figura centrală a Sfintei Cecilia este cufundată în același extaz pe care probabil l-a experimentat artista care i-a creat imaginea; Ochii ei adânci, întunecați și expresivi sunt îndreptați spre cer, părul castaniu este smuls de pe frunte, o mână
* Madonna care alăptează (italiană).

lipită de piept, chipul ei impregnat de o încântare profundă și liniștită și toate acestea sunt pătrunse de o lumină caldă și jubilatoare a vieții. Ascultă muzică cerească și, evident, tocmai a cântat, căci chipurile celor din jur sunt întoarse spre ea, în special spre Sfântul Ioan, care s-a aplecat spre ea cu admirație și tandrețe, parcă epuizat de emoție. Instrumente muzicale sparte zac la picioarele ei. Nu vorbesc de culori, ele depășesc natura, păstrându-i, totuși, tot adevărul și frumusețea ei.
Am văzut tablouri de Domenichino, Albani, Guercino, Elisabetta Sarrani. Din primele două — vă reamintesc că nu mă prefac a fi expert — nu sunt entuziasmată: ultima are mai multe Madone frumoase; Guercino deține multe tablouri care sunt considerate bune; trebuie să fie așa, căci complexitatea lor mă amețea. Una dintre ele este cu adevărat expresivă. Îl înfățișează pe fondatorul ordinului cartusian, mortificând carnea în deșert, unde un băiat slujitor a îngenuncheat la altar cu el. Pe un alt altar vedem un craniu și un crucifix, iar în spatele lor sunt stânci și copaci. Nu am văzut nicăieri o asemenea figură. Fața încrețită pare să fie acoperită cu piele uscată de șarpe și tăiată de brazde lungi și dure. Până și mâinile sunt încrețite. Arată ca o mumie care merge. Poartă o haină lungă de flanel de o culoare mortală, cum trebuie să fi fost un giulgiu, drapată peste defunct timp de două luni. Aruncă această nuanță galbenă, putredă și ciudată pe tot ce este în jur, astfel încât chipul și mâinile cartusanului și tovarășului său strălucesc cu același galben grav. De ce să scrieți cărți împotriva religiei când este suficient să atârnați astfel de poze? — dar oamenii nu pot sau nu vor să se uite la ei.

Dar destule despre poze. Am văzut locul de înmormântare a lui Guido și a iubitei lui, Elisabetta Sarrani. Această doamnă a fost otrăvită la vârsta de 26 de ani de un altul dintre admiratorii ei, desigur, respins. Ghidul nostru a spus că este foarte urâtă și că mâine îi putem vedea portretul.
Și acum noapte bună. Mâine „ne grăbim spre pășuni noi” 2.
Astăzi (10 noiembrie) ne-am întors în primul rând din nou la minunatele picturi ale lui Rafael și Guido, apoi am plecat din oraș, la munte, la capela dedicată Madonei. Am fost trist să văd că unele tablouri au fost restaurate și lăcuite, în timp ce altele au fost găurite de baionetele franceze. Pictura aparține celor mai de scurtă durată creații de artă. Sculptura a fost păstrată timp de douăzeci de secole. Apollo și Venus au rămas la fel. Dar, poate, singurii semeni ai omenirii sunt cărțile. Sofocle și Shakespeare pot fi publicate iar și iar, la infinit. Dar cât de efemere sunt imaginile prin natura lor! Lucrările lui Zeuxis și Apelles3 nu mai există și, de fapt, în epoca lui Homer și Eschil, ele ar fi putut însemna același lucru ca și picturile lui Guido și Rafael din epoca lui Dante și Petrarh. Doar un gând ne poate mângâia. Învelișul material al acestor creații este sortit să dispară, dar ele

trăiesc în sufletul oamenilor și amintirile asociate acestora sunt transmise din generație în generație. Poetul le întruchipează în poeziile sale, filozofii, referindu-se la ele, construiesc sisteme impregnate cu mai multă umanitate, opinia publică, care are forță de lege, este afectată de aceste amintiri; oamenii devin mai buni și mai înțelepți și, astfel, sunt probabil semănate semințe invizibile din care va crește ceva mai frumos decât sursa lor. Cu toate acestea, aceste gânduri ar putea fi exprimate nu numai la Bologna, ci și la Marlowe.
Capela Madonei este o clădire fermecătoare în stil corintic - de acolo ai o priveliște frumoasă asupra câmpurilor fertile, a faldurilor Apeninilor și a orașului. Tocmai m-am plimbat prin Bologna la lumina lunii. Acesta este un oraș cu colonade, iar lumina lunii îi conferă un pitoresc extraordinar. Există două turnuri aici, clădiri urâte din cărămidă, dintre care unul are 400 de picioare înălțime, înclinate în direcții opuse; în lumina înșelătoare a lunii, poate părea că orașul tremură de cutremur. Se spune că au fost construite așa intenționat, dar am observat că în toată Lombardia clopotnițele bisericii au o poziție atât de înclinată.
Ramas bun. Dumnezeu să vă dea răbdare să citiți această scrisoare lungă și curaj în așteptarea celei următoare. Vă rugăm să le păstrați pe masă separat de Cobbets. Lasă-i să lupte mai bine în mintea ta.
Întotdeauna cu sinceritate a ta
77. B. Sh.
112
THOMAS LOVE PIKOK
Roma, 20 noiembrie 1818 Dragă păun!
Deci, sunt în capitala lumii dispărute. Dar nu am văzut încă nimic, în afară de Sfântul Petru, Vaticanul, vag vizibil în depărtare, și Dogana*, unde am fost duși să ne percheziționăm bagajele; este construit printre ruinele unui templu dedicat lui Antoninus Pius * 1 - Coloane corintice se înalță deasupra clădirilor mai mici ale orașului modern, iar cornișele sculptate par să treacă în marginile stâncilor purtate de valuri, ridicându-se sus deasupra capetelor noastre.

Voi profita de această seară ploioasă și, înainte ca Roma să-mi ascundă toate celelalte impresii, voi încerca să reproduc locurile pe care tocmai le-am văzut. Am plecat din Bologna - nu-mi amintesc în ce zi - și prin Rimini, Fano și Foligno și Terni au ajuns prin Via Flaminia la Roma după zece zile oarecum obositoare, dar foarte interesante.
* Vama (italiana).
1 1 Shelly

călătorie cu piciorul. Cel mai remarcabil lucru pe care l-am văzut au fost săpăturile romane în stânca de la Furlo și cascada mare de la Terni. Desigur, ați auzit că în Rimini există un pod roman și un Arc de Triumf și că arhitectura lor este magnifică. Podul amintește oarecum de podul Strand - dar de proporții mai grele și, desigur, mult mai mic. După Fano, ne-am abătut de la coasta Adriaticii și am intrat la poalele Apeninilor, urmând cursul Metaurus, pe malurile căruia Hasdrubal a fost cândva învins; se spune că Livy 2 are o descriere foarte precisă și plină de viață a acestei bătălii - o puteți analiza. Am uitat toate astea, dar voi arunca o privire de îndată ce ne-am despachetat bagajele. De-a lungul albiei, valea se îngustează, malurile devin abrupte și stâncoase, iar de-a lungul lor, deasupra apelor de smarald, cresc plantații de stejari și ilisi. La aproximativ 4 mile de Fossombrone, râul își taie albia printre munți abrupti, cei mai înalți din Apenini, pe care îi subminează cu curentul său turbulent. Dimineața era înnorat și nu ne așteptam la priveliștea care ni s-a prezentat curând. Vântul de nord a sfâșiat brusc norii de jos, despărțindu-i ca o perdea de dantelă, iar în lumina limpede a zilei, munții erau limpede conturați cu crenelurile și vârfurile lor negre care străpungeau cerul. Drumul trece peste râu, la o înălțime considerabilă, apoi trece printr-un tunel. Sunt încă vizibile urme lăsate de legionarii consulului roman. Așa că am condus, zi de zi, până la Spoleto, cel mai romantic oraș pe care l-am văzut vreodată. Există un apeduct izbitor de înalt care leagă două vârfuri stâncoase; dedesubt, albia de piatră a unui pârâu, albindu-se printre verdeața văii, iar deasupra, un castel fortificat, aparent imens și puternic, care atârnă deasupra orașului, astfel încât bastioanele sale de marmură formează un unghi drept cu o stâncă. Nicăieri nu am văzut ceva mai impresionant; natura este maiestuoasă aici, dar și mai maiestuoasă sunt creațiile mâinilor omului, glorioase pentru vechimea și puterea lor. Castelul a fost construit fie de Belisarius, fie de Narses 3, dar tocmai în epoca lor. Din Spoleto am mers la Terni și am văzut cascadele Veliko. Cea mai maiestuoasă priveliște pe care am văzut-o sunt ghețarii din Montanver și izvoarele Arveyron. Aceste cascade pot fi puse pe locul doi. Imaginați-vă un râu de 60 de picioare lățime, plin de apă, care curge dintr -un mare lac alpin, care se cufundă de la o înălțime de 300 de picioare într-un abis invizibil, unde cluburi albe ca zăpada se ridică continuu deasupra stâncilor negre și de acolo în jos din nou, formând 5 sau 6 cascade, fiecare cu o înălțime de 50 până la 100 de picioare, care reproduc același spectacol în „dimensiuni mai mici și cu variații extraordinar de frumoase. Cu toate acestea, niciun cuvânt, darămite imagini, nu le poate descrie. Stai vizavi, pe platforma formată de marginea stâncii. Vei vedea cum pârâul agitat se repezi. Se desfășoară în valuri mari roșiatice, care sunt exfoliate, așa cum este cazul zăpezii care alunecă în josul unui munte. Nu par să fie goale pe

dinăuntru, dar sunt inegale la exterior, ca niște falduri de rufe aruncate neglijent. Urmăriți

urmează pârâul și dispare dedesubt, dar nu în stâncile negre din jur, ci în propria spumă și stropire, într-un fierbere care nu poate fi numit ploaie, sau ceață, sau spumă, ci apă într-o formă specială, fără precedent. Această apă este albă ca zăpada, dar densă și impenetrabilă pentru ochi. Ne derutează imaginația. Din abis vine un zgomot, de asemenea neobișnuit. Nu se oprește, dar din când în când se schimbă: în urma schimbărilor în mișcare, devine mai tare, apoi mai tăcut. Am petrecut aici în contemplare o jumătate de oră, ceea ce ni s-a părut o clipă. - Natura înconjurătoare este frumoasă în felul ei, așa cum vă puteți imagina. În prima noastră plimbare, am trecut pe lângă plantații de măslini, unde copaci mari și bătrâni își îndoaie trunchiurile cenușii răsucite în toate direcțiile. Apoi am mers de-a lungul malului râului, pe lângă portocali încărcați cu fructe aurii și printr-un mare crâng de ilbi, unde ramuri veșnic verzi, pline de ghinde, se împleteau pe o potecă întortocheată; valea îngustă era închisă de vârfuri piramidale înalte, acoperite cu cea mai diversă vegetație veșnic verde: pini înalți, întinzând pe cerul albastru verdele de pene al ramurilor lor; Holly - cel mai bătrân locuitor al munților locale - și căpșun cu fructe purpurie și frunziș strălucitor. „După o oră de mers, eram la o jumătate de milă mai jos de repezi; nu te poți apropia de ei, pentru că poteca este blocată de râul Nar, care se contopește aici cu Velino. Apoi, peste un pod îngust de piatră naturală, am traversat râul format prin această confluență și am văzut repezirile de pe locul despre care am vorbit mai sus. Ne gândim să le vizităm din nou anul viitor. Hotelul este foarte prost, altfel am fi stat aici mai mult.
Aseară am venit din Terni în locul lui Nepi, iar astăzi am ajuns la Roma pe calea Campagna di Roma*, despre care s-au spus atâtea lucruri rele, dar care mi-au plăcut foarte mult; aceasta este o ediție îmbunătățită a Bagshot Heath și, în plus, Apeninii pe o parte și Roma cu Sf. Petru pe de altă parte; câmpia propriu-zisă este străbătută de scobituri acoperite cu sfinți și arbous.
Ramas bun. Membrii familiei mele vă transmit cele mai bune urări.
P. B. Sh.
Îți voi scrie despre alte subiecte de îndată ce primesc ceva de la tine. Scrie la Napoli, poste restante.
\
* Campania romană (italiană).
unsprezece*

113
LEE HANTU
Napoli, 20 decembrie 1818 Dragă prietene!7
O scrisoare de la tine este întotdeauna atât de plăcută, încât atunci când o primesc, sunt cel puțin înclinat să te învinovățesc pentru faptul că această plăcere mi se face atât de rar. Nu am primit pachetul de la Ollier, nici scrisorile incluse în el. Mărturisesc, uneori spunem: „Cât de asemănător cu Hunt!” - într-adevăr este asemănător, doar că nu atribuim niciodată tăcerea ta neglijenței sau răcelii.

Nu spui dacă cartea ta 1 a ieșit sau nu încă. Cât despre poezia mea, nu pot decât să regret că este atât de puțin demnă de doamna căreia îi este dedicată; I-ai dat un loc pe care nu-l poate împodobi, dar care îi este onorabil.
Am văzut Quarterly 2 la Veneția și mi-a plăcut foarte mult recenzia lui Frankenstein, chiar dacă intriga a fost denaturată. În ceea ce privește recenziile despre tine și despre mine, este trist să vezi răutatea care a sugerat recenzentului anonim aluzii insultătoare la nenorocirea familiei mele și o imagine falsă a personalității tale. În ceea ce mă privește, ura personală este, fără îndoială, amestecată cu dușmănia politică. Știu că Southey i-a spus odată unuia dintre prietenii săi că știa că sunt cel mai rău răufăcător. Dacă te gândești la cine și cui aruncă o astfel de acuzație, nu poți decât să zâmbești în tăcere. Am vrut să-i scriu lui Southey, dar dacă este cu adevărat el, scrisoarea nu poate provoca decât zvonuri; la întoarcere, voi încerca să-l cunosc personal și să-l întreb ce i-am stârnit atâta ură pasională; iar dacă l-am jignit fără să vreau, voi încerca să o corectez, iar dacă nu, îi voi cere dovada dacă merit cu adevărat numele pe care îl folosește. În ceea ce privește publicul cititor, nu pentru el căruia Southey îi aruncă acuzațiile ar trebui să se apere, ci pentru cel care, de către cei mai înțelepți și mai buni dintre contemporanii săi, este găsit vinovat de trădarea datoriilor și onoarei civice. În plus, nu sunt înclinat să fac din viața mea privată sau a altcuiva un subiect de discuție publică; pentru cine poate fi înțeles, cu excepția participanților înșiși? Dacă au fost vinovați – și adesea când au fost nevinovați – nu și-au ispășit deja vina prin suferință? Reputația mea de poet, de autor care a scris pe teme politice, morale și religioase, ca adept al unuia sau altuia partid sau cauze - toate acestea, desigur, sunt o proprietate comună și se poate critica conștiinciozitatea sau necinstea mea în acest sens. activitatea mea, talentul meu, intuiția mea sau, dimpotrivă, sunt aproape sigur că Southey, și nu Gifford3, v-a criticat munca. Nu l-am întâlnit niciodată pe Gifford și nu ar fi putut să mă urască atât de mult. Gifford este fanatic dedicat lui

petrecere, are destulă confuzie în cap, dar de la oameni care îl cunosc, am auzit că dispoziția lui este destul de blândă și nu pare să fi fugit dintr-o tabără în alta. Dar destule despre mine. Cât despre tine, par să înțeleg de ce s-ar putea să te urască Southey - Examinatorul a fost timp de mulți ani coroana de spini pe care acest Răscumpărător nerăscumpărat o purta pe frunte.
Îl vezi pe Peacock? El vă va spune unde am fost, ce am făcut și ce am văzut; Îi dau socoteală despre toate acestea, dar nu-mi place să scriu același lucru de două ori. Sunt două Italia; unul este format din întinderi verzi, o mare transparentă, ruine străvechi puternice, vârfuri transcendentale și o lumină caldă și fericită care le pătrunde pe toate. Al doilea este italienii moderni, faptele și obiceiurile lor. Primul prezintă cel mai frumos spectacol posibil imaginației umane, al doilea este cel mai josnic, josnic și dezgustător. - Vă puteți imagina, tinerele nobile mănâncă - ce credeți? - usturoi. Bietul nostru prieten Lord Byron a căzut complet trăind printre acești oameni; și, pe bună dreptate, se comportă nedemn. Vorbește des despre tine și, printre altele, a spus că i-ar plăcea să vii în Italia și te-a rugat să spui că, dacă ar fi așa, ți-ar împrumuta bani pentru călătorie (400 sau 500 de lire). Nu crezi că ți-ar fi util să vizitezi această țară uimitoare?

Primavara viitoare ne vom intoarce la Venetia; ce bucurie ar fi sa te intalnesc acolo! Mi-e teamă (dacă îmi permiteți să ating acest subiect sensibil) că cu greu vă veți putea lua cu voi toată familia, dar știți mai bine. Nu m-aș mira dacă ți se alătură Păunul; apoi în primăvară ne-am întoarce cu toții împreună.” „Italia are avantajul că viața aici este extrem de ieftină, trebuie doar să ajungi aici, mai ales dacă mergi singur la piață, altfel servitorii te înșală astfel încât prețurile să fie aproape de engleză. . - Dacă nu vrei să vizitezi cu siguranță Franța, poți naviga de la Londra la Livorno, iar atunci ne-am fi întâlnit cu o lună mai devreme. Cred că vă puteți simți liber să acceptați sugestia Lordului B[iron] (dacă aș putea, știți că v-aș fi făcut chiar eu, în loc să dau sfaturi); a oferit acest lucru din suflet, iar compania ta i-ar fi nu numai plăcută, ci și foarte utilă. Scrie repede ce părere ai despre acest plan, care mi-a plăcut foarte mult.
Eu și Mary ne înclinăm înaintea Mariannei, domnișoarei K[ent] 4 și tuturor copiilor. Vă rugăm să răspundeți cât mai curând posibil în Livorno; Abia aștept să știu dacă vii sau nu. Trebuie adăugat că atât sănătatea, cât și starea mea de spirit sunt acum lipsite de importanță, iar vizita dumneavoastră le-ar îmbunătăți pe ambele.
Prietenul tău sincer și iubitor
77. B. Sh.

114
THOMAS LOVE PIKOK
Napoli, 25 februarie 1819 Dragă păun!
Am aflat cu mare interes cum stau lucrurile cu mutarea ta la Londra, mai ales că Horace Smith m-a informat despre beneficiile pe care ți le promite asta, mult mai mult decât aș putea judeca din cuvintele tale. Nimeni nu se bucură de norocul tău mai sincer decât mine.
Acum mergem de la Napoli la Roma. Împrejurimile de aici sunt mai frumoase decât orice alt loc din lumea civilizată. Nu cred că v-am scris încă despre Lacul Agnano și Caccia d'Astroni. De atunci, am văzut ceva care a ascuns imaginea lor captivantă în memoria mea. Ambele zone sunt cratere de vulcani dispăruți; pe focul stins sau adormit, natura a aruncat acoperiri sub formă de crânguri de stejar și ilfin, a întins poieni cu mușchi peste el, a vărsat lacuri transparente. Primul crater (Lacul Agnano) este mai mare și mai sălbatic; dealuri împădurite în pantă ușor, pajiști înierbate și podgorii coboară spre apă, unde vița de vie se împletește în jurul plopilor. Există o mare varietate de păsări de apă, complet îmblânzite. A doua localitate (Caccia d'Astroni), inconjurata de dealuri inalte si abrupte, este fond regal de vanatoare; se ajunge acolo doar prin poarta de stejar, de unde se deschide brusc o priveliste spre muntii abrupti care inchid mica vale rotunjita. Munții sunt dens acoperiți de ilfin, mirt și viburnum veșnic verde; sub rafalele vântului care zboară prin chei, frunzișul strălucitor al ilfinului scânteie pe fundalul de verdeață întunecată, ca spuma mării pe albastrul valurilor. Această vale închisă nu are mai mult de trei mile în circumferință. O parte din el este ocupată de un lac cu maluri abrupte acoperite de vegetație veșnic verde, cu un promontoriu împădurit unde ramuri de mușchi atârnă peste apa tăcută, violet închis, ca miezul nopții italian; restul este ocupat de padure, unde toti copacii sunt imensi, mai ales stejarii; ramurile lor noduri, fără frunze, în acest moment, sunt umplute de licheni și împletite cu

frunziș puternic și întunecat de iederă. Vizibile prin frunziș, dealurile întunecate din jurul văii conferă întregului tablou o atenție fermecătoare. Odată am văzut acolo mistreți și căprioare; și cu altă ocazie (spectacol neconform cu spiritul străvechi al zonei în care ar fi trebuit să domnească Apollo) al regelui Ferdinand, care țintea mistreți dintr-o cabană de vânătoare de iarnă. Subarbustul este alcătuit în principal din vesnic verzi, diverse ferigă frumoase, agan și ploaie aurie - o varietate de agan cu flori galbene frumoase - precum și mirt și ceară. Salcii tocmai aruncaseră muguri aurii și verzi și scânteiau în pădurea de iarnă ca niște flăcări. Am văzut și Grotto del Cane *, pentru că

* Peștera câinilor (italiană).

că toată lumea o examinează, dar nu a permis, de dragul satisfacerii curiozității noastre, să chinuim câinele 1. Bietele animale dădeau încet și cu tristețe din coadă, supuse soartei lor, întruchiparea sclaviei voluntare. Acțiunea gazului, capabil să stingă torța, provoacă sufocare, însoțită de o asemenea senzație de parcă plămânii ar fi smulși din interior de un instrument ascuțit. Așa ne-a spus medicul care a încercat-o singur.

La 60 de mile sud de Napoli se afla orașul grec Posidonia, Paestum de astăzi, unde încă supraviețuiesc trei temple etrusce, unul aproape complet. Tocmai ne-am întors de acolo. Vremea nu a fost deloc propice excursiei noastre; după două luni fără nori, plouă torenţială. Prima noapte (23 februarie) am petrecut-o în Salerno, un oraș mare situat lângă un golf adânc înconjurat de munți cu același nume. La câțiva kilometri de Torre del Greco, am intrat într-un defileu care separă istmul de marile mase de stânci care formează limita de sud a Golfului Napoli și cea de nord a Golfului Salerno. Pe o parte se afla un mare deal conic, culminat cu ruinele unui castel și acoperit cu terase de pământ cultivat oriunde pe versanții abrupți ai râpelor și râpelor pot crește orice, în afară de un ilfo care poate prinde rădăcini în stâncă. De cealaltă parte se înălțau vârfurile înzăpezite ale unui munte gigantic, ale cărui contururi amenințătoare erau acum ascunse, apoi se deschideau în nori de nori mânați de vânt. La o jumătate de milă depărtare, printre livezile de portocali și lămâi dintr-un sat drăguț atârnat peste o stâncă – unde fructele aurii ieșeau în evidență pe pereții albi și frunzele întunecate, mai puțin numeroase decât fructele –, marea scânteia. Era luminat de razele soarelui care apunea. De-a lungul marginii stâncii era drumul spre Salerno. Nimic nu poate fi mai magnific decât acest peisaj. Munți uriași cu vârfuri înzăpezite, acoperiți cu vegetația rară și frumoasă a regiunii locale, străbătuți de falduri de văi și chei întunecate, unde imaginația cu greu îndrăznea să pătrundă, coborau abrupt până la mare. În fața noastră stătea Salerno, construită pe o pantă între munți și mare. În spatele lui, vag vizibil prin furtună, un alt munte se înălța, tăind cerul. Mai jos, în abisul în care cobora drumul, ieșeau în mare promontorii stâncoși, unde creșteau măslini și ilfin, sau se ridicau crenelurile ruinate ale vreunei cetăți normande sau sarazine. Am petrecut noaptea la Salerno, iar a doua zi dimineața (24 februarie) am mers cu mașina spre Posidonia încă întunecată. A fost o furtună în timpul nopții; Drumul nostru mergea de-a lungul nisipului de coastă. Era complet întuneric și doar spuma valurilor lungi, izbitoare de zgomot, albită vag și rece sub un cer fără stele. Când a răsărit zorii, s-a dovedit că mergeam cu mașina

printr-o câmpie pustie între Apenini și mare, străbătută din când în când de goluri bizare. Uneori există o pădure, iar uneori doar tufături sau tufe de ferigă și ghinci și bici de plante târâtoare care s-au uscat în timpul iernii. Cu excepția Alpilor, nu am văzut niciodată munți atât de magnifici. După ce am parcurs 15 mile, am ajuns la râu; podul era rupt, iar apa era atat de mare incat bacul nu ne-a luat eqi

pagină. A trebuit să trecem prin trista Maremma, o plimbare de șapte mile de-a lungul unui drum plin de noroi care ne ducea în orașul antic. Aerul era saturat de aroma îmbătatoare a violetelor uriașe de o frumusețe uimitoare. În cele din urmă, colonade maiestuoase au apărut la orizontul deșertului. Am intrat pe poarta antică, care acum este doar o gaură în zid. În apropiere, rămășițele unuia dintre morminte, care, după obiceiul vechilor, erau construite de-a lungul drumului, au intrat adânc în pământ. De la primul, cel mai mic dintre temple, a supraviețuit șirul exterior de coloane cu arhitravă și două frontoane despicate. Proporțiile sale sunt maiestuoase, iar arhitectura este extrem de simplă și lipsită de orice ornament. Înălțimea coloanelor pare să nu depășească patruzeci de picioare, dar asta pentru că imensitatea lor este temperată de proporțiile lor perfecte; aparent, neuniformitatea și neregularitatea formelor ne fac să percepem magnitudinea. Între coloanele acestui templu, se vede pe o parte marea, unde coboară dealul blând pe care este construit, pe de altă parte, amfiteatrul maiestuos al celui mai înalt dintre munții Apenini, purpuriu închis, încununat de zăpadă, și în vremea aceea tăiată de dungi lungi de nori posomorâţi de plumb. Acești munți zimțați și, pe de altă parte, linia de nivel a orizontului mării, vizibilă între grupuri de coloane uriașe, prezintă un spectacol inexprimabil de maiestuos. Al doilea templu este mult mai mare și mai bine conservat. Pe lângă colonada exterioară, există și o colonada interioară, cu două niveluri, precum și ruinele unui zid care împrejmuia sanctuarul. În afară de diferențele minore de decorare, arhitectura sa este aceeași ca în primul templu. Toate coloanele sunt acoperite cu fluturi și din rocă vulcanică poroasă, pe care timpul a vopsit-o într-o frumoasă culoare galbenă. Coloanele celui de-al doilea templu sunt cu o treime mai mari și, de asemenea, mai subțiri de la bază până la capitel; dacă nu pentru proporțiile lor impecabile, ar părea ochiului mai mari decât sunt în realitate; deși, poate, ar fi mai corect să spunem nu că această simetrie ne ascunde dimensiunile lor, ci că relegă percepția dimensiunilor pe plan secund, stabilindu-și propriile relații interne care ne distrug ideea de relație între ei. cu alte obiecte — și de aceasta depind conceptele noastre despre dimensiune. Al treilea templu este așa-numita bazilică; Din colonada interioară au mai rămas doar trei coloane, cea exterioară s-a păstrat perfect, în afară de faptul că cornișele și friza se prăbușiseră în multe locuri. Acest templu ocupă o suprafață mai mare decât celelalte, dar coloanele sale sunt mai mici ca dimensiuni decât cele ale celui de-al doilea, și mai mari decât cele ale primului.

Am contemplat aceste monumente magnifice timp de vreo două ore și, desigur, am purtat cu noi doar o amintire foarte vagă a lor, ca un fel de vis pe jumătate uitat.

Colecția regală de picturi de aici este destul de jalnică. Poate cel mai remarcabil este studiul lui Michelangelo pentru frescele Judecății de Apoi, care sunt pictate în Capela Sixtină din Vatican. Acolo sunt

atât de grav deteriorate încât nu se pot distinge complet. Mi se pare că ge

nialitatea acestui artist este mult exagerată. El nu este doar lipsit de reținerea, modestia și simțul limitelor pe care arta ar trebui să-și pună pentru sine (cele mai mari genii păcătuiesc uneori cu asta), dar este lipsit și de simțul frumosului și, prin urmare, de însăși esența a ceea ce constituie. putere creatoare. Este imposibil să portretizezi teribilul fără contrast și fără legătură cu frumosul. Cât de bine știa Dante acest secret, cu care acest artist este atât de îndrăzneț comparat! Ce ciudat al lui Moise, cât de lipsit de naturalețe, eu de măreție - aproape la fel de dezgustător ca prototipul său istoric. În imaginea pe care o descriu, Dumnezeu se apleacă din Rai, parcă s-ar bucura de ultimul act al tragediei pe care a pus-o pe scena universului. Dedesubt este un duh sfânt în formă de porumbel. Și mai jos este Isus Hristos, ca și cum ar fi rostit un discurs în fața audienței. Această figură, care, conform intrigii - sau mai bine zis, interpretarea intrigii, pe care trebuia să o urmeze - ar trebui să fie umplută de măreție calmă și severă, exprimă în schimb cu întreaga sa înfățișare o jucărie obișnuită. De o parte a lui stau Aleșii, de cealaltă, oastea cerească; ei ar trebui, după cum spun creștinii, să fie transfigurați, adică să se înalțe în văzduh, strălucind cu o lumină veșnică care le-a incinerat coaja muritoare (vorbesc din punctul de vedere al credinței lor). Aici sunt oameni complet obișnuiți. Mai jos este plasat, cred, un purgatoriu; unele dintre suflete sunt duse de demoni; alții cad ca sub influența propriei gravitații, alții plutesc într-o postură care amintește de sicriul lui Mahomed, care, aparent, se pregătește să accepte majoritatea creștinilor moderați. Cu cât mai aproape de iad, cu atât talentul artistului se manifestă mai puternic. Înfățișând suflete pierdute, el dezvăluie o mare putere de imaginație. Iadul și Moartea sunt elementul său natal. În partea de jos a imaginii este o stâncă mare cu o peșteră; diavolii se înghesuie la intrare; unii trag acolo sufletele pacatosilor, altii ies la prada. În spatele figurilor lor negre, abisul iadului arde cu foc sângeros. Pe de o parte, diavolii urâți au de-a face cu păcătoșii deja condamnați de salvator; se sufocă, strânși de inelele șerpilor sau se zvârcesc pe o stâncă, supuși la diverse torturi. Pe cealaltă parte sunt morții groaznici care ies din morminte. Așa este celebra „Judecata de Apoi” a lui Michelangelo – un fel de „Titus Andronicus”2 în pictură – totuși, autorul nu poate fi în niciun caz egal cu Shakespeare. Dintre celelalte tablouri, voi numi unul sau două tablouri ale lui Raphael sau ale elevilor săi – sunt pline de farmec. „Danae” de Titian3 – forme blânde și voluptuoase, ochi languri în sus, un corp cald, dar inert. „Magdalene” Guido – cu părul negru, cu ochi negri, cu o privire blândă și tristă. Câteva tablouri bine executate de Annibale Carraci 4. Restul nu merită să ne uităm din nou. „Nu pot scrie despre sculpturi; ar fi nevoie de un volum întreg, nu de o scrisoare. - La Roma, cu atât mai mult pot face ^
Tocmai am citit numărul din septembrie al trimestrului. Cred că în prezent nu vă veți putea crea propriul jurnal. E păcat,

Quarterley este, fără îndoială, publicat de oameni foarte talentați, iar asta le oferă oponenților noului un avantaj uriaș. Dacă prietenii statornici ai reformei, ateii hotărâți și în același timp rezonabili, ar fi uniți într-o alianță la fel de strânsă și de puternică precum este această coaliție literară, unită prin fanatism și interes propriu. Adio - adresați următoarea scrisoare Romei - de unde vă voi scrie mai multe în curând. - Mary și Claire adaugă salutările lor la ale mele.
devotat ție
P. B. Sh.
Doctorul s-a jucat cu mine aici și, mi se pare, cu un beneficiu nu mic. Printre alte remedii plăcute a aplicat caustic pe partea mea. Vă puteți imagina pacea de care m-am bucurat.
Este important pentru noi să știm unde sunt cutiile pe care le-am lăsat în Londra. Ați fi destul de amabil să furnizați informațiile necesare? Dacă Hunts nu le au, ar putea fi încă găsite.

115

THOMAS LOVE PIKOK

Roma, 6 aprilie 1819

Ieri v-am trimis o scrisoare lungă despre antichitățile romane, pe care ar fi bine să o citiți cândva mai târziu, pe îndelete. Ieri am primit o scrisoare de la tine și de la Hunt. Deci, sunteți familiarizat cu Boynevilles! Doamna B[oinville] mi s-a părut la vremea ei cea mai minunată persoană pe care am întâlnit-o vreodată. Dispoziția și maniera ei păreau a fi cea mai înaltă perfecțiune posibilă pe pământ. Este puțin probabil să întâlnesc această femeie care mi-a stârnit atâta admirație. Când o vedeți, vă rog să-i spuneți că nu am uitat nici pe ea, nici pe ceilalți membri ai cercului care s-au adunat în jurul ei și îi transmit salutări, pe care un exilat și paria și le pot permite în raport cu un membru recunoscut al societate. Am auzit că au luat masa cu tine. Dar nu s-a spus nimic despre Alfred și soția lui - unde sunt ei? Cornelia, pe atunci încă foarte tânără, moștenise deja calitățile excelente ale mamei sale și, fiind, desigur, mai puțin fermecătoare, era fără îndoială la fel de dulce și mai directă. Cu subtilitatea sentimentului pe care o are doamna Boynville, îi este greu să fie destul de sinceră și constantă.
Sunt îngrijorat de rezultatul afacerii tale din India House - puțini oameni vor fi mai fericiți de succesul tău în această problemă sau în orice altă problemă decât mine. Anunță-mă despre asta cât mai curând posibil.
Mă întrebi când mă voi întoarce în Anglia. Pythia s-a așezat deja pe trepiedul ei, dar nu dă un răspuns. Într-o lună sau o lună și jumătate, intenționăm - și nu știu ce poate schimba această intenție - să ne întoarcem la Napoli,
-6. IV. 1819]

unde aproape ne-am hotărât să rămânem până la începutul viitorului, 1820. Vă puteți imagina ce este nevoie pentru a rămâne cu această decizie atunci când primim astfel de scrisori de la dvs. și de la Hunt - și nu numai de la dvs. Sănătatea mea s-a îmbunătățit considerabil. Starea de spirit nu este genială, dar explicăm acest lucru prin singurătatea noastră. Sunt fericit - dar de ce m-aș distra? Adevărat, ne întâlnim uneori cu italieni; Îmi plac foarte mult romanii, mai ales femeile care reușesc să fie interesante cu o totală ignoranță a minții, sentimentelor și imaginației. În această privință, ei sunt ca niște sălbatici cu inimă simplă. Inocența și inocența lor extremă, maniera

lor afectuoasă și liberă și lipsa lor totală de afectare fac comunicarea cu ei plăcută, întrucât este plăcut să comunici cu copiii nealterați, cărora le seamănă adesea prin farmecul și simplitatea lor. În societatea locală am întâlnit două femei de o frumusețe ireproșabilă – cu trăsături cizelate și păr negru luxos care scot în evidență tenul și buzele delicate – și doar vulgaritățile care zboară de pe aceste buze le fac inofensive.

Singurul lucru mai puțin frumos la ei sunt ochii; deși blânde, le lipsește profunzimea și nuanțele multicolore cu care femeile educate din Anglia și Germania poartă inima cu promisiunea de bucurii spirituale.„Este Săptămâna Mare, iar Roma este foarte aglomerată. Împăratul austriac a sosit; Este așteptată și Marie Louise. În alte orașe italiene, a fost întâmpinată cu strigăte puternice de „Trăiască Napoleon!” Sclavi prosti! La fel ca broaștele din fabulă, își exprimă nemulțumirea față de buștean chemând barza să le devoreze. În curând vor avea loc sărbători și funcții magnifice * pentru care nu putem obține bilete; acum sunt 5.000 de străini aici, iar Capela Sixtină, unde se interpretează celebrul „Miserere” **4, poate găzdui doar 500 de persoane – asta e singurul lucru pe care îl regret. La urma urmei, Roma este eternă; dacă ar dispărea tot ce este, ar rămâne ceea ce a mai rămas - ruine și statui, Rafael și Guido - acesta este singurul lucru care ar fi regretat din tot ce s-a născut din întunericul și haosul pernicios al creștinismului.

În Piața Sf. Petru lucrează un bărbat de trei sute de condamnați în lanțuri - îndepărtează iarba care a încolțit între plăcile de piatră. Au cătușe grele în picioare ; unii sunt înlănţuiţi câte doi. Ei stau la buruieni în rânduri lungi, toți în haine cu dungi. Soldații cu muschete încărcate stau sau merg în grupuri în apropierea lor. Sunetul de fier al nenumărate lanțuri este în aer, făcând un contrast terifiant cu stropitul melodic al fântânilor, cu albastrul minunat al cerului și cu splendoarea arhitecturii. Este, parcă, emblema Italiei: declinul moral pe fundalul înfloririi strălucitoare a naturii și a artelor.

* Festivități și Servicii Divine (italiană).

** „Ai milă” (lat.).

[6. IV. 1819–

Englezii nu sunt vizibili aici; cu greu am fi putut cădea în societatea lor, chiar dacă am fi vrut, și sunt sigur că ni s-ar fi părut de nesuportat. Englezii bogați se comportă într-un mod cu totul inacceptabil și pun în aer, așa cum nu ar fi îndrăznit niciodată acasă. Rezultatele alegerilor5 pentru Hobhouse nu îmi sunt încă cunoscute. Știu că în a 14-a zi Lam a avut 4000 de voturi, Hobhouse 3900. Există puține speranțe. Neliniștitul Cobbet a despicat și a slăbit partidul poporului, pentru ca clicurile de prădători care ne chinuie pământul să se unească și să-l alunge.

Încă nu l-ai văzut pe Newton. Este curios ce se va întâmpla de la Octavia6; ea a promis multe. Spune-i lui Hogg că Melpomene lui este în Vatican și că poza și hainele ei sunt chiar mai bune decât fața ei, dacă este posibil. „Freed Prometheus” meu este terminat pe 7, iar într-o lună-două îl voi trimite. Aceasta este o dramă, nouă în concept și personaje; Mi se pare că este scris mai bine decât toate compozițiile mele anterioare. Apropo, l-ai văzut pe Ollier? Nu-mi scrie nimic, și încă nu știu dacă a primit poeziile, intitulate, îmi amintesc, „Rânduri scrise lângă dealurile Eugane”, pe care i-am trimis de la Napoli. În ceea ce privește recenziile, există cu siguranță o certare care nu este

suficient de puternică sau suficient de sinceră pentru a fi amuzantă. Sunt indiferent la poezia care se tipărește acum. Ultimele ei versuri sună natural.
Mi se pare, dragul meu Păun, că ai vrea să ne întoarcem în Anglia. Dar cum este posibil acest lucru? Sănătate, posibilitatea unei existențe confortabile și pace - toate acestea îmi dă Italia, iar Anglia ia. Acolo, toți cei care mă cunosc sau au auzit de mine – cu excepția, poate, a cinci persoane – mă consideră o întruchipare rară a ticăloșiei și viciilor; Ei cred că până și ochii mei sunt plini de murdărie. Și chiar și atunci se pare că am numărat prea multe și nu puteam decât să vă numesc pe voi, Hogg și Hunt. Așa este spiritul englez atât în străinătate, cât și acasă. Adevărat, acești puțini mă compensează pentru tot restul și aș râde de asta dacă aș fi singur sau suficient de bogat pentru a face tot ce vreau - și asta nu se va întâmpla niciodată. Simpatiază-mă, căci sunt lipsit de plăcerile societății pe care le-am putut găsi în Anglia și pe care știu să le apreciez. Și totuși într-o zi mă voi întoarce - doar din slăbiciune.
Nu am primit cel de-al doilea pachet și nu îl vom primi până nu vom ști numele căpitanului și numele navei. Încearcă să le cunoști pentru noi. Îi trimit lui Ollier un cec de 5 lire sterline pentru comisioanele pe care le-a dat Mary și pentru poștă pentru scrisorile de afaceri. Scrieți-le ca de obicei familiei Gisborn până vă informez că ne-am stabilit la Napoli.
Mesajele tale de la Marlo mă surprind și mă întristează foarte tare. Am știut de o singură factură neplătită - [Rolls] pentru 19 lire sterline. Mă întristează foarte mult că Medox8 nu a primit suma cuvenită. M-am bazat în întregime pe Longdill, care încă mai avea banii mei, minus propriul său cont. Spune-i lui Madox scuzele mele.
*—29. V. 1819]

și regrete sincere; spune că într-o lună-două sper să plătesc aceste facturi. Dacă nu, sper că va veni vremea când îi voi putea răsplăti cumva răbdarea.
devotat ție
77. B. Shelley
[PS] Vă rugăm să urmați instrucțiunile lui Mary.
116
Bună HANTU
Roma, 29 mai 1819 Dragă prietene!
Vă dedic, de departe și după despărțire, în care lunile s-au târât ca anii, aceasta este ultima mea lucrare
Ceea ce am publicat până acum a fost puțin mai mult decât viziuni, întruchipând noțiunile mele despre frumos și dreptate. În plus, văd în ele erorile literare inerente tinereții și nerăbdarii; sunt vise despre ceea ce ar trebui să fie sau ar putea fi. Drama pe care ți-o trimit acum este o realitate tristă. Renunț la rolul prezumtuos de mentor și mă mulțumesc să pictez cu culorile inimii mele ceea ce a fost.
Dacă aș cunoaște un om, într-o măsură mai mare decât tine, înzestrat cu toate calitățile pe care ar trebui să le aibă o persoană, i-aș cere permisiunea să-mi împodobească creația cu numele lui. Dar nu am întâlnit încă pe nimeni mai blând, nobil, curat și curajos; nimeni care ar fi mai tolerant cu toți cei care complotează și fac răul, dar care însuși este mai străin de rău; nimeni care ar fi mai în stare atât să primească o favoare, cât și să o dea, deși le dă mereu mai mult decât poate primi; nimeni care trăiește o viață mai simplă și mai pură în cel

mai înalt sens al cuvântului; și între timp eram fericit în prieteni chiar înainte ca numele tău să se alăture listei lor.
Să ne susținem în întregime și până la urmă, sprijinindu-ne unii pe alții pe această cale, să ne dedicăm unei lupte încăpățânate și fără compromisuri împotriva tiraniei și minciunii în politică și morală - o luptă care este esența vieții tale și ar fi a mea dacă aș avea suficientă sănătate. si talent.
Fie ca fericirea să te însoțească în toate!
prietenul tău iubitor
Percy B, Shelley

117
THOMAS LOVE PIKOK
Roma, 8 iunie 1819 Dragă prietene!
Ieri, fiind bolnav de doar câteva zile, micul meu William a murit. De la începutul atacului, nu a mai existat nicio speranță. Vă rugăm să anunțați toți prietenii mei despre acest lucru, astfel încât să nu fiu nevoit să scriu. „Până și această scrisoare mă costă multă muncă și mi se pare că după asemenea lovituri ale destinului, bucuria nu-mi mai este posibilă.
Dacă lucrurile pe care Maria le-a cerut să fie trimise la Napoli nu au fost încă trimise, trimite-le la Livorno.
Mâine dimineață plecăm de aici spre Livorno, unde am închiriat un apartament pentru o lună. De acolo voi scrie.
iubindu-te
77. B. Shelley
118
THOMAS LOVE PIKOK
Leghorn, 20 iunie 1819 Dragă păun!
Aici se termină trista noastră călătorie; dar ne vom întoarce la Florența, unde ne gândim să stăm câteva luni. „Oh, dacă m-aș putea întoarce în Anglia!” Cât de greu este când exilul și singurătatea se unesc nenorocirilor — de parcă măsura suferinței nu ar fi fost deja îndeplinită pentru amândoi. „Dacă m-aș putea întoarce în Anglia!” Vei spune: „Dorința naște inevitabil oportunități”. Da, dar Necesitatea, acel omniprezent Malthus, a convins Dorința că, deși dă naștere la Posibilitate, acest copil nu trebuie să trăiască. — Dar destulă întristare! Abbey of Nightmares, deși nu a fost vindecată, a ușurat-o. Tocmai l-am primit prin Malta, împreună cu numerele din The Examiner. Sunt fascinat de Abbey of Nightmares. Consider Cytrop bine conceput și înfățișat 1 și nu găsesc suficiente laude pentru ușurința, puritatea și puterea stilului. În asta povestea ta depășește tot ce ai scris. Deznodământul este magnific - Morala, din câte am înțeles, poate fi exprimată în cuvintele lui Falstaff: „Pentru numele lui Dumnezeu, vorbește ca un locuitor al acestei lumi”. Prietenii mei din Gisborne sunt și ei încântați. Cred că v-am scris deja că ei (mai ales ea) sunt oameni de înaltă cultură; este foarte educată și are un gust delicat. Cobbet mă încântă din ce în ce mai mult, cu tot dezgustul meu pentru frazele însetate de sânge cuprinse în crezul său. Intenția lui de a devaloriza bancnotele

a face altele false este extrem de amuzant. Unul dintre volumele lui Berkbeck m-a interesat foarte mult; Mi se pare plictisitoare literele, dar trebuie să fi fost utile.
Nu vă descriu călătoria mea, așa cum făceam de obicei, pentru că nu aveam nici puterea, nici dorința să iau notițe. Sănătatea mea a început să se îmbunătățească, dar anxietatea și nopțile nedormite au provocat o nouă deteriorare. Medicilor (totuși, am puțină încredere chiar și în cei mai buni dintre ei) li se spune să petreacă iarna în Africa sau Spania; având în vedere alegerea, l-aș prefera pe al doilea.
Ești deja căsătorit? De ce nu scrii altfel? Și acesta ar fi un motiv foarte bun.
Mary și Claire mi se alătură pentru a trimite cele mai bune urări și felicitări proaspătului căsătorit, dacă există.
Cand te voi vedea?
devotat ție
77. B. Sh.
[PS] Vă rog să nu uitați lucruri pentru Mary. De la mijlocul lunii aprilie nu au mai primit scrisori de la tine.
119
THOMAS LOVE PIKOK
Livorno, iulie 1819 Dragă păun!
Suntem încă în Livorno și vom fi aici aproximativ două luni. Este trist în casa noastră, iar scrisorile din Anglia sunt singura bucurie. Am primit nota ta, care vorbește despre trei scrisori trimise la Napoli și trimise după ele; în plus, am primit o scrisoare de la Hogg care confirmă vestea succesului tău, ceea ce mă bucur foarte mult.
Scopul acestei scrisori este de a vă cere o favoare. – Am compus o tragedie 2, bazată pe evenimente bine cunoscute în Italia și, după părerea mea, foarte dramatică. Am încercat să fac lucrarea potrivită pentru scenă, iar cei care au citit-o deja o judecă favorabil. Nu există opinii și opinii care să distingă celelalte scrieri ale mele; căci nu m-am străduit decât să dezvolt în mod imparțial personajele cât mai aproape de prototipurile lor reale și să extrag dintr-o asemenea dezvoltare cel mai mare efect teatral. Vă trimit o traducere a manuscrisului italian 3, care a servit drept bază pentru piesa mea; Am atins cu mare atenție împrejurarea principală 4 din ea, deoarece succesul piesei depinde în întregime de dacă tema incestului este permisă pe scenă sub orice formă. Cred, însă, că nu vor exista obiecții, pentru că, în primul rând, aceste evenimente au devenit proprietatea istoriei și, în al doilea rând, am încercat să le abordez cu deosebită delicatețe.

Mi-aș dori foarte mult încercarea mea de a reuși. Acum înclin să cred asta, iar speranțele mele se bazează pe următoarele: piesa nu este scrisă mai rău decât oricare dintre piesele moderne care au fost pe scenă, cu excepția „Remușcării” 5; intriga sa este mult mai interesantă și mai adevărată și nu conține nimic altceva decât ceea ce publicul consideră de înțeles pentru sine, atât în stil, cât și în sentimente și judecăți. – Vreau să rămân strict incognito și sper că mă veți ajuta în orice împrejurare. acest. Acest lucru este esențial pentru succesul piesei. După producția și succesul său (dacă se poate spera), îmi voi recunoaște calitatea de autor dacă „vreau și îmi folosesc faima în propriile mele scopuri.

Vă rog să puneți piesa în scenă la Teatrul Covent Garden. Rolul personajului principal Beatrice este potrivit în special pentru domnișoara O'Neill 6, este ca și cum ar fi scris pentru ea (Doamne ferește să o văd în acest rol - nervii mei nu pot suporta) și, în general, piesa este potrivită pentru Garden Theatre Coven. În rolul principal masculin, mărturisesc, mi-ar plăcea să o văd doar pe Kina7. - Deoarece acest lucru este imposibil8, va trebui să ne mulțumim cu un actor mai mic. Se pare că îi cunoști, sau cel puțin pe cineva care îi cunoaște; iar când vei citi piesa, vei putea spune destule despre ea încât să nu o respingă din mână; aceasta însă, judecând după tragediile care au fost acceptate de ei, se pare că nu se poate teme.
Răspunde-mi cât mai repede, pentru că vreau să-l pun în scenă – iar dacă teatrul o respinge, atunci publică-l în stagiunea care urmează. În caz contrar, altcineva poate folosi parcela; acum există doar în manuscris, dar devine deja cunoscut englezilor locali. Traducerea pe care ți-o trimit trebuie să fie tipărită împreună cu piesa, precum și un portret al Beatricei. Am o copie a portretului ei 10 de Guido, acum la Roma, în Palazzo Colonna; este cea mai frumoasă creatură imaginabilă.
Desigur, nu trebuie să arătați manuscrisul nimănui; și scrieți-mi prin e-mail retur - până atunci piesa va fi gata pentru expediere.
Mary are neapărat nevoie de lucrurile despre care am scris - sper că soarta a fost atât de milostivă încât, în primul rând, coletul nu a fost trimis la Napoli și, în al doilea rând, a fost de fapt trimis la Livorno; dacă vreun accident a ținut-o nemișcată, îmi vei face un mare serviciu încercând să o trimiți la noi cât mai curând posibil - la Livorno.
Sper să scriu din nou în curând și nu numai despre mine. Cât despre Ollier, nu știu ce a publicat și ce a primit. Deși Prometheus este gata, nu îl voi trimite până nu primesc informații mai exacte.
devotat ție
77. B. Sh. Se pare că mai aveți 2 sau 3 lire sterline în poștă pentru scrisori de afaceri. Daca nu, o sa trimit.
-15, VIII. 1819]

120
LEE HANTU
Livorno, 15 august 1819 Dragă prietene!
Ce drăguț din partea ta să ne scrii atât de des și scrisori atât de bune. Dar este ca și cum ai împrumuta bani unui cerșetor. -Cum pot sa te rambursez?
Deși în jurul meu este întristare și suferință, și am fost copleșit de nenorocirea noastră neașteptată, nu am petrecut timp în lene. Prometeuul meu s-a terminat și în curând voi termina o altă lucrare 1, complet diferită de orice te-ai putea aștepta de la mine; este destinat unui public mai larg și se poate aștepta la mai multă atenție, atât cât se poate aștepta munca mea. „Prietene, rămâne în ignoranță, ca să te bucuri imediat” 2.
Vă trimit o poezie scurtă3 pentru a-i da lui Ollier spre publicare, dar anonim. Păunul va păstra dovada. L-am scris cu intenția de a-l trimite Examinatorului, dar este prea lung. A fost scris anul trecut în Est: două dintre personajele pe care le vei recunoaște; al treilea este, de asemenea, într-o oarecare măsură copiat din natură, dar numai că nu aparține acestui timp și loc. Cred că acest lucru mic se potrivește cu ideea ta despre ceea ce ar trebui să fie poezia.

Am scris-o în stilul casual pe care oamenii le vorbesc în viața reală, cărora educația și o anumită subtilitate a sentimentelor nu le permit folosirea unui limbaj vulgar. Am folosit cuvântul vulgar în sensul său cel mai larg; vulgaritatea luminii la modă este în felul ei la fel de grosolană ca și vulgaritatea sărăciei; cuvintele sale din argo exprimă, de asemenea, concepte goale și, prin urmare, sunt la fel de nepotrivite pentru Poezie. Acest limbaj simplu este însă inadmisibil pentru un complot sublim, și chiar pentru unul cotidian, în care pasiunea, depășind anumite limite, se ridică și ea la limitele sublimului. O pasiune puternică folosește pentru exprimarea sa atât imagini îndepărtate, cât și cele apropiate și pune pecetea măreției sale asupra tuturor. Totuși, ce sunt eu? Dacă bunica mea știe să mănânce ouă, eu nu am învățat-o să facă asta.
Dacă v-ați angaja să corectați dovezile, nu aș fi nevoit să-l împovărez pe Păun, care are deja destule de făcut. Dacă aleg să te împovărez, poți să o iei ca pe un compliment?
Nu vreau ca autoritatea mea să fie cunoscută; în orice caz, nu voi semna această poezie – dar vă las pe voi să judecați ce este mai bine: aruncați-o în foc sau publicați-o. Dar destule despre mine. Toate „Eu" și „Eu" - aceasta este bavurile care se agață de mine. Nu pot să scap deloc de ea. Cuvintele tale amabile despre eglogul meu 4 mi-au fost foarte plăcute și, în general, aprobarea celor care sunt dispuși față de mine îmi servește drept principal

stimulent. Restul este doar o datorie. De asemenea, m-am bucurat foarte mult că te gândești la noi și faci planuri pentru noi. Încă nu putem merge acasă. Biata Mary este încă teribil de deprimată. Și nu o pot supune lui Godwin în această condiție. I-am scris acestui bărbat fără inimă (prima scrisoare pe care am scris-o într-un an întreg) despre durerea ei psihică severă și l-am rugat să încerce să o consoleze în următoarea lui scrisoare. În această următoare scrisoare, adresată ei ieri, el îl numește pe soțul ei (adică pe mine) „nerușinat și insolent", încearcă să o convingă că m-am angajat să-i fac mai mulți bani (după ce i-am dat deja 4700 de lire sterline) și cere, dacă ea nu vrea să rupă toate relațiile cu el, că mă obligă să-i fac rost de bani. El este incapabil să o convingă că nu sunt ceea ce sunt, sau să planteze nici măcar o umbră de dușmănie între noi, dar o chinuiește din ce în ce mai mult. Nu i-am arătat încă scrisoarea lui, dar va trebui să o fac. Mă gândesc deja dacă această înșelăciune pompoasă ambulantă ar trebui să fie demascată; căci așa este Godwin. Dar după obiceiul nostru (al tău și al meu), aș păcătui mai degrabă fiind prea îndelung răbdător. Sper ca reputația mea să nu sufere din cauza acestei pagube în ochii celor care ne cunosc pe amândoi. Am avut experiența amară de a plăti 4.700 de lire sterline pentru asta. Mai bine le-ai lua!
Cum se numește tragedia ta? Care este intriga lui? Și cine sunt acei proști care iau tot felul de prostii și le resping? Inca nu am primit coletul, portofelele si portretele. Interogați-l pe Ollier despre ei, nu voi primi nimic de la el. Mai este bun cu tine? La urma urmei, mințile majorității locuitorilor pământului sunt ca luna, sau mai bine zis, vântul, iar dacă acesta este cazul lor astăzi, asta nu înseamnă că la fel va fi și mâine. Dacă aveți motive, pe care le considerați întemeiate, să mă duc la o altă librărie sau să nu mă mai ocup, spuneți

și acționați în consecință. Altfel, nu sunt înclinat să schimb librarul, oricât de neglijent.
Nu există scrisori de la Bessie și Marianne. Nu se aude nimic despre lucrurile pe care Maria le-a cerut. Nu e bine din partea ta, Marianne. Totuși, salut ție și tuturor.
[Semnătura tăiată]
Din ceea ce am scris despre Godwin, puteți vedea că eu [parte a foii rupte] nu i-am arătat această scrisoare Mariei.

121
THOMAS LOVE PIKOK
Leghorn 24 august 1819 Dragă păun!
În primul rând, trebuie să spun că nu am primit încă una dintre scrisorile tale adresate Napoli — în Italia nu este ușor; dar ultima ta scrisoare îmi spune despre tine tot ce voiam să aud.
Timpul meu merge așa: de obicei mă trezesc la ora 7, citesc o jumătate de oră, apoi mă trezesc și iau micul dejun. După micul dejun mă urc la turnul meu și citesc sau scriu până la două. Apoi luăm cina — după-amiaza îl citesc pe Dante cu Mary, vorbesc puțin, mănânc struguri și smochine, mai fac o plimbare ocazională, iar la șase și jumătate merg la doamna Gisborne, care mă învață spaniola, până aproape de șapte. Apoi o chem pe Mary și mergem până la cină. Doamna Gisborne este o doamnă destul de plăcută și foarte educată, δημοκρατική și άθεη*, dar cât de φιλανθρωπή** este, nu știu, căci nu se remarcă prin entuziasm, dimpotrivă. Soțul ei este un bărbat mic, cu buze subțiri, o bărbie înclinată și un nas imens - o creatură surprinzător de plictisitoare. Nasul lui are uneori un pic de Slocenberg în el. L Este uimitor - acesta este nasul care transformă toate sunetele lui „r”, publicate de proprietarul său, în „k”. Odată văzut, el nu este niciodată uitat și toată mila noastră creștină este necesară pentru a-l ierta. Am, după cum știți, un nas mic și răsturnat; Hogg's este mare, agățat, dar puneți-le împreună, pătrați-le, tăiați-le în cuburi și vă faceți doar o vagă idee despre nasul în cauză.
Din toată inima aș vrea să locuiesc lângă Londra. Richmond este prea departe, iar toate cele mai apropiate locuri de pe Tamisa nu sunt potrivite pentru mine din cauza umezelii, ca să nu mai vorbim de faptul că nu îmi place foarte mult. Mă înclin spre Hampstead, dar poate voi decide ceva mai potrivit. Care sunt munții, copacii, pajiștile sau chiar cerul și apusurile mereu frumoase din Hampstead în comparație cu prietenii? Bucuria de a comunica cu oamenii într-o formă sau alta este alfa și omega existenței.
Tot ceea ce văd în Italia - și de la fereastra turnului meu pot vedea vârfurile magnifice ale Apeninilor, închizând valea în semicerc - toate acestea dispar din memorie ca fumul, de îndată ce îmi amintesc vreo priveliște familiară, în ea însăși nesemnificativă, dar luminată lumina magică a vechilor amintiri. Cât de prețios devine pentru noi tot ceea ce am neglijat în trecut! Fantomele fostelor atașamente ne apar în răzbunare pentru faptul că ne-am întors de la ele, lăsându-le uitării.
* Democrat și ateu (greacă).
** Umanitar (greacă).

Nu scrieți dacă vedeți familia Boyneville: nu au fost incluse în lista de conviți * pentru simpozionul lunar 2. O să particip mental.
Un lucru sunt curios - și dacă scrisorile de la Napoli nu ajung la mine, spune-mi - ce faci mai exact la India House? Hunt scrie că ți s-a dat o funcție acolo, Hogg - că această funcție este onorifică, Godwin îi scrie lui Mary că primești atât de mult - dar nici un cuvânt despre ceea ce faci acolo. La naiba cu aceste expresii generale; nu numai că au alungat toată poezia din lume, acum s-au întors împotriva propriilor aliați, mai exact, a părinților - împotriva faptelor seci. Dacă a noastră nu ar fi o epocă a locurilor obișnuite, cu siguranță cineva mi-ar spune ce faci.
În ultimele trei săptămâni am fost mult mai bine - lucrarea de la „Cenci”, pe care am terminat-o în două luni, a anulat efectul tuturor medicamentelor pentru nervi și mi-a susținut durerea din lateral, precum tufișul alimentează un foc. De atunci, m-am mai bine. merg prea putin. Claire, care uneori mă însoțește, nu se îmbracă întotdeauna suficient de repede. Nu am nici un stimulent să merg pe jos. Acum mă duc uneori în oraș pentru afaceri, iar asta îmi este util.
Judecând după unele ziare pariziene, situația din Anglia este foarte alarmantă. Bănuiesc că exagerează puțin, dar când aud că vorbesc despre plăți în aur și chiar iau măsuri, admițând că capitalul de amortizare este doar o înșelătorie etc., nu mă mai miră. Dar este necesar ca schimbările să vină de sus, altfel, după izbucnirea anarhiei, ne așteaptă despotismul. Aştept şi tremur. Sunteți în siguranță în Compania Indiei de Est. Nicio modificare nu te poate atinge.
Am citit Calderon 3 în spaniolă. Acest Calderon este un fel de Shakespeare și mă gândesc, în lipsa unui mod mai bun, să traduc unele dintre piesele lui, precum și unele dintre cele grecești. Dar capul meu este în general plin de o mare varietate de planuri.
„Examinator” înțeleg. Îmi place din ce în ce mai mult Hunt ca publicist politic. - Ramas bun. Mary și Claire își trimit cele mai bune urări.
Cel mai credincios prieten al tău
77. B. Shelley
[PS] Vă rog să-mi trimiteți niște cărți, iar Claire va fi foarte recunoscătoare dacă îi trimiteți partituri.
* Invitat (italiană).
-6. IX. 1819]

122
CHARLES OLLIER
Leghorn 6 septembrie 1819 Stimate domnule!
Am primit ieri pachetul tău cu portretul lui Hunt cu vreo două săptămâni și scrisorile nr. 1, 2 și 3; dar nu am primit nr 4, probabil s-a pierdut din cauza neglijenței extreme a postului italian.
Relatările nefavorabile ale experiențelor mele poetice explică suficient tăcerea ta, dar, în adevăr, scriu mai mult pentru mine decât pentru cititori. Întrucât coletul va dura poate încă un an, vă rog ca dacă această scrisoare este primită la timp, să-mi trimiteți articolul de la Quarterly prin 1 poștă, iar restul în colet. Desigur, sunt mulțumit când cuiva îi plac scrierile mele, dar numai judecățile ostile trezesc curiozitatea. „Prometeu” meu este deja complet terminat; este rescris acum și vă va fi trimis în curând pentru publicare. După părerea mea, acesta este cel mai bun lucru pe care am încercat să-l fac până acum; și poate cel mai puțin imitativ. Vă voi trimite o altă compoziție 2, concepută pentru publicul larg și complet diferită de

toate celelalte lucrări ale mele. Va fi trimis deja tipărit. „Prometeu” vă rog să tipăriți ca de obicei.
Doamna Shelley, ca răspuns la sfatul dumneavoastră prietenos, cere să i se spună că nu intenționează să fie de acord cu fostele condiții ale familiei Leckington; dar dacă îi acceptă condițiile, îi va fi jenă să se despartă de ele; dacă ai fi editorul ei, ar arăta exact aceeași delicatețe. Inutil să spun că, dacă familia Leckington este insolubilă, ea mă va asculta și îți va oferi cartea ei.
Văd că în Rosalind și Helen s-au strecurat erori de tipar, cu atât mai enervante cu cât sunt greșeli semantice. Dacă suntem amenințați cu a 2-a ediție, le voi corecta.
Ți-am citit Oltham, poemul lui Keats și scrierile lui Lam. Cât despre cel de-al doilea, îmi asum meritul că l-am citit cu nu mic merit, căci autorul, se pare, și-a propus ca nimeni să nu o poată citi până la capăt. Cu toate acestea, există multe străluciri din cea mai înaltă poezie; și tot ce este scris, numai un poet ar putea scrie. Dacă ar fi publicat 50 de pagini de pasaje, l-aș fi admirat pe Keats ca poet mai mult decât ar fi trebuit; acum nu există un asemenea pericol. – La Oltam m-ai surprins și încântat. Aceasta este o poveste simplă, spusă fără niciun efect și, în plus, într-o engleză pură și energică, ceea ce este foarte rar. Se pare că ne-ai studiat limba pe bună dreptate; dar probabil că ar fi trebuit să o aștept pe Inezilla
În aceeași zi cu scrisoarea dvs., am primit vești despre evenimentele de la Manchester 7, iar indignarea încă fierbe în mine. Aștept cu nerăbdare cum va răspunde țara la crimele sângeroase comise de opresori. „Nu, trebuie făcut ceva; ce - nu stiu. ," 8,

În pachet (pe care vă rog să-l trimiteți în siguranță, în conformitate cu toate regulile, trimițându-mi o scrisoare de parcurs ca să ajungă la 6 săptămâni, și nu la 12 luni), vă rog să trimiteți Gramatica greacă a lui Jones9 și niște ceară de sigilare.
Vă rugăm să trimiteți copii ale fiecărei cărți ale mele către: domnul
Hunt
Godwin
Hogg
pikoku
Kitsu
Lui Thomas Moore
Hor[ei] Smith
Lord Byron (către editorul Murray).
Dedicat și recunoscător
Percy B. Shelley
Vă rog să confirmați primirea a tot ce am trimis.
123
THOMAS LOVE PIKOK
Livorno 9 septembrie 1819 Dragă păun!
Vă trimit Tragedy 1 pe Stamford Street pentru că mă tem că nu vă simțiți confortabil să primiți astfel de pachete voluminoase la India House. Veți vedea că am interpretat intriga altfel decât ați sugerat și veți înțelege de ce nu se pretează la o altă interpretare. Cert este că atunci când am primit scrisoarea ta, piesa era deja tipărită și era scrisă în așa fel încât să nu poată apărea obiecții împotriva intrigii sale. După cum știți, Oedip este prezentat pe prima scenă franceză, o piesă mult mai lipsită de modestie decât a mea. Mărturisesc că am niște

speranțe, iar unii dintre prietenii mei de aici mă asigură că există motive pentru asta.
Vă sunt foarte recunoscător pentru ziarele care conțin știri importante și teribile din Manchester. Este ca tunetul îndepărtat al unei furtuni groaznice care se apropie. Ca și înainte de Revoluția Franceză, tiranii noștri au fost primii care și-au vărsat sângele. Fie ca numai lecțiile lor respingătoare să nu fie învățate cu aceeași pregătire! Încă cred că nu se va ajunge la luptă până când situația financiară nu va aduce asupritorii față în față cu asupriții. Vă rog să-mi comunicați ultimele știri politice, care vi se vor părea importante în această perioadă tulbure.
Devotat nespus ție
P. B. Sh.
Trimit o scrisoare către India House și o tragedie pe Stamford Street
-27. IX. 1819]

124
LEE HANTU
Livorno Luni, 2 septembrie 1819 Dragă prietene!
Urmează să plecăm de aici spre Florența, unde am închiriat un apartament bun pentru o jumătate de an, adică până la 1 aprilie - până când apar flori noi de pe pământ, iar gânduri noi apar în cap. Unde vom merge în continuare nu este încă decis. Eu nu am văzut Florența, în afară de aspectul străzilor sale; dar, judecând după chipul ei, este un oraș cu multe calități frumoase, deși acolo rămâne doar o umbră a republicii. Mi-aș dori să ne putem întâlni acolo la primăvară; am încerca să formăm o lieta brigata * care, lăsând în urmă ciumă - adică amintirea meselor proaste trăite - să reconstituie toate plăcerile povestitorilor boccacciani - am citit recent acest dumnezeiesc scriitor. Este un poet în cel mai înalt sens al cuvântului, iar stilul său are ritmul și armonia versurilor. Desigur, nu-l echivalez cu Dante sau Petrarh, dar îl pun mult mai sus decât Tasso și Ariosto - copiii unei vârste mai târzii, mai reci. Primii trei le consider a fi urmașii unei copilării înfloritoare și sănătoase a unei noi națiuni; avioane din aceeași sursă care au alimentat măreția republicilor Florența și Pisa, slăbind influența împăraților germani; din care, în moduri mai ascunse, Rafael și Michelangelo au tras lumina și armonia creațiilor lor inspirate. Când poeții minori ai Italiei scriau, spiritul corupător al tiraniei a avut timp să lovească fiecare geniu în creștere. Forța, simplitatea și integritatea planului au dispărut. În zadar vom căuta până și în cele mai bune versuri ale lui Ariosto și Tasso orice se apropie de versurile lui Petrarh și Dante. Cât mă fascinează Boccaccio! Cât de bune sunt descrierile naturii în micile sale introduceri în fiecare zi! Aceasta este dimineața vieții, din care vălul familiarului a fost rupt, făcându-l atât de plictisitor. Mi se pare că Boccaccio avea o înțelegere profundă a idealului de viață și a relațiilor sociale. Părerile lui despre dragoste, unde o tratează cu seriozitate, sunt deosebit de apropiate de ale mele. Adesea vorbeste pe un ton usor, dar si lucruri care au un sens serios si frumos. Acesta este un cazuist moral, opusul moralei creștine, stoice și filistei. Amintiți-vă una dintre scurtele sale remarci, sau mai degrabă un aforism, care se opune înțelesului umblat limitat al iubirii: „Vossa bacciata non perde ventura; anzi rinuova, come fa la luna" **. Dacă îi arăți asta Mariannei, salută-i și spune-i că nu mă refer la XXXXX - !!?( )?

Mary urmează să nască la sfârșitul lunii octombrie, iar unul dintre motivele pentru care ne mutăm la Florența este dorința de a-i oferi ajutorul domnului Bell,

* Companie veselă (italiană).

** Buzele de la un sărut nu se diminuează, ci, ca o lună, se reînnoiesc (italiană) 2,

celebru chirurg scoțian care va fi acolo. Mi-ar fi teamă să o încredințez chiar și celor mai buni dintre medici italieni. Nașterea unui copil îi va risipi poate într-o oarecare măsură melancolia.

Va fi mare plăcere să-l cunosc pe domnul Lloyd. Când locuiam în Cumberland, l-am rugat pe Southey să împrumute de la el volumul 4 din Berkeley și îmi amintesc că am văzut acolo urme de creion care mi s-au părut foarte ascuțite. Unul, în special, mi-a părut expresia unui principiu pe care l-am împărtășit cu mult înainte și pe care se bazează în mare măsură părerile mele despre originea universului. „Spiritul nu este capabil să creeze, ci doar percepe”. Întreabă-l dacă își amintește că a scris-o. Știți părerea mea despre Lam 5. Ești martor cât de rău mi-a fost că calomnia inamicului m-a lipsit de compania lui în timpul șederii mele în Anglia. — Ollier spune că Quarterly îmi pregătește o recenzie; trebuie să fie o bucată gustoasă; din moment ce am dobândit un gust pentru amuzant și comic, voi fi curios să citesc. „Prometheus Unbound” i-am trimis lui Peacock — dacă îl întrebi, îți va arăta — cred că o să-ți placă.

În timp ce călătorim la Florența, Mary ți-a scris, dar nu i-am văzut scrisoarea.

Ei bine, la revedere. Luni viitoare o să vă scriu din Florența.

Salutare tuturor.

prietenul tău iubitor

P. B. Sh.

Trebuie să te întâlnești cu domnul Gisborne în curând. Cred că ți-am scris deja despre asta.

125

CHARLES OLLIER

Florența, 15 octombrie 1819 Stimate domnule!

Discursurile amuzante din Quarterly și mijlocirea generoasă din Hunt 1 mi-au venit cu grijă, așa cum o face de obicei o otravă și mai bine decât o face de obicei un antidot.

Intenționez să vă trimit 250 de exemplare ale lucrării2 tipărite de mine în Italia; Va trebui să plătiți patru sau cinci lire de taxă pentru el; ia-le in contul meu. Hunt vă va explica despre ce este vorba și vă voi trimite instrucțiuni pentru publicare în timpul iernii; înainte de a le primi, vă rog să nu deschideți cutia, iar dacă trebuie neapărat să o deschideți, atunci nu vă uitați la ea și nu lăsați pe alții să se uite la conținutul ei. Mă bazez pe tine, pentru că acest lucru este important. Între timp, mă grăbesc să vă asigur că nu există nimic acolo care să privească direct sau indirect politică, religie sau

satire asupra anumitor indivizi și că aceasta este o precauție pur literară.

În același timp, vi se va livra în manuscris poezia „Prometeu”, scrisă în cel mai bun mod al meu, deși aceasta, poate, este departe de a fi

perfectă; îl puteți tipări și publica în acest sezon. Aceasta este cea mai bună lucrare a mea.

Recenzia cu pricina a fost scrisa de Southey3, asta stiu foarte bine. Observați cât de obrăzător vorbește despre sine. Singurul lucru demn de remarcat este afirmația lui că îl imit pe Wordsworth. S-ar putea spune la fel de bine că Lordul Byron îl imită pe Wordsworth, sau că el îl imită pe Lord Byron, pentru că amândoi sunt mari poeți și amândoi provin din noile surse de gândire și simțire care le-au deschis ochii prin marile evenimente ale epocii noastre, imagini și mijloace de exprimare similare. Toți cei mai buni scriitori ai aceleiași epoci sunt marcați inevitabil de unele trăsături de asemănare, căci spiritul vremurilor se reflectă în toate. Am explicat acest lucru în prefață, dar recenzentul nu a avut buna credință să se refere la el. Cât despre celelalte prostii, mai ales atacurile stângace și vicioase la adresa personalității mele, care nu mă mișcă deloc, toate acestea sunt fleacuri. Cât despre partea care conține aluzii la Hunt, mă bucur că acum, după cum veți vedea, i-am dedicat o lucrare4 acestei persoane excelente, care are toate șansele de popularitate. M-a amuzat și concluzia; este asemănător cu finalul primului act al unei opere, când în orchestră se aude o disonanță asurzitoare și toți vorbesc și cântă în același timp. Descrie rezultatul luptei mele cu zeul lor atotputernic; mă târăște sub apă de păr, ca un faraon; Url ca diavolul care piere dar nu se lasa, injur si jur cu toate blestemele amuzante si cumplite, ca un postilion francez pe Mont Cenis; Îi conving pe toți că și ei merg la fund, vă asigur că eu însumi nu mă gândesc să mă scufund, în timp ce deja m-am înecat și, în sfârșit, chiar mă scufund. Îmi veți face o favoare specială dacă veți suna la Hunt și veți întreba când mi-a fost trimis pachetul, cu ce navă, care este numele căpitanului și dacă are o scrisoare de transport și, dacă da, vă rog să o trimiteți, împreună cu restul informatiilor, prin mail retur, Adresa: Florenta, oficiu postal.

Cu stimă

P. B. Shelley

126

CĂTRE EDITORUL EXAMINATOR [LEE HUNT}'

Florența, 3 noiembrie 1819 Dragă prietenă!

Procesul lui Carlisle m-a umplut de o indignare pe care nu o voi și nu trebuie să o ascund.

În numele tuturor speranțelor noastre pentru om, ce face englezii? Sau, mai degrabă, până când el și cei care, prin datoria de naștere, le gestionează, vor permite nelegiuirea monstruoasă, ale cărei victime devin astăzi, iar mâine - unelte? Fiecare postare aduce vești despre noi orori. Apoi auzim de proprietari de fabrici furiosi care, în ciuda avertismentelor trupelor regulate, se năpustesc cu sabiile la o mulțime de muncitori înfometați și îi extermină fără deosebire de sex și vârstă, taie sânii femeilor și zdrobesc capetele bebelușilor. pe pietre. Apoi vine vestea că un bărbat este acuzat de o infracțiune de neînțeles, pe care acuzatorii săi o numesc blasfemie, constând, printre altele, în faptul că a negat că uciderea copiilor și violul femeilor ar fi fost comise la comanda directă a Creatorul tuturor lucrurilor. Așadar, vedem simultan, pe de o parte, persoane presupuse autorizate de societate, care calcă și ucid o mulțime neînarmată fără a face distincție între sex și vârstă, iar pe de altă parte, o instanță care

pedepsește o persoană pentru că susține că astfel de acte au fost comise într-o epocă îndepărtată. iar în altă ţară, nu au fost îndeplinite după porunca lui Dumnezeu. Pentru ce, dacă nu pentru asta, domnul Carlisle este judecat? Pentru negarea originii divine a tuturor monumentelor literaturii ebraice.
O neg si eu. Sper că aceasta nu este o blasfemie și că adversarii noștri politici nu mă vor târî acasă pentru a sacrifica furia fanatică a clicei conducătoare. Cu toate acestea, sunt gata să-mi îndeplinesc datoria cu orice consecințe care decurg din aceasta.
Se spune că vinovăția domnului Carlisle a fost stabilită de juriu. În cazurile de calomnie, juriile sunt adesea ilegale și părtinitoare și, atunci când acest lucru poate fi dovedit, inculpatul are dreptul la un nou proces. Această considerație, atât de simplă încât să fie trecută cu vederea tocmai din cauza evidenței sale, tocmai mi-a trecut prin minte și mi se pare fără îndoială că a fost tocmai așa, ilegal și părtinitoare, că alegerea juriului pentru condamnarea domnului Carlisle a fost , și că are dreptul la un nou proces.
Unul dintre drepturile unui englez este procesul de juriu și un juriu egal cu el. Cine este considerat egal cu o persoană și care este sensul legal al acestui cuvânt? Să încercăm să testăm litera legii cu spiritul ei. Un nobil ar trebui să fie judecat după egalii săi, un nobil, un comerciant,

si fermierul; într-un cuvânt, egal cu un bărbat - aceștia sunt oameni de aceeași clasă, poziție, religie ca și el.
Sensul acestui articol din lege este că persoanele care sunt însărcinate să constate vinovăția sau nevinovăția acuzatului, au fost, datorită comunității de interese, obiceiuri și opinii, capabile să-l simpatizeze în mod viu și să nu permită nedreptatea acestuia să treacă. neglijență sau ostilitate și, de asemenea, ar putea înțelege corect chestiunea problemei și să ajungă la fundul acesteia. Pe această bază, măcelarii și chirurgii nu sunt duși în juriu, deoarece legea consideră că activitățile lor sunt străine de solicitudinea pentru viața și suferința omului, care se cere persoanelor care, prin decizia lor, o pot provoca. Pe același principiu, ori de câte ori acuzatul se dovedește a fi străin, juriul este ales jumătate dintre englezi și jumătate dintre străini. Motivul pentru care nu în întregime de la străini este clar; teoretic, cel mai corect este ca disputa dintre acuzat și țară să fie decisă numai de egalii săi; dar, în practică, ignoranța străinilor cu privire la trăsăturile superioare ale legilor engleze le-ar anula avantajele; cu respectarea strictă a aparenței dreptății, esența ei ar dispărea. Aceasta este legea și spiritul legii juriului; si asa s-a desfasurat de mult si in mod constant in practica instantelor engleze.
Cine erau egalii domnului Carlyle? Domnul Carlisle este un deist acuzat de blasfemie împotriva religiei celor care se numesc creștini. Cine este cu adevărat egal cu el? creștini? Departe de. Acest lucru este infirmat de însăși formularea acuzației. Aceasta înseamnă că juriul este ales dintre acuzatori; că cei care sunt jigniți îl judecă pe cel despre care susțin că i-a jignit; ar fi mai puțin absurd să-l lași pe rudele persoanei ucise să judece persoana suspectată de această crimă. Niciun creștin cinstit nu ar fi acceptat să intre într-un asemenea juriu, dacă nu ar fi fost complet impregnat de toleranța pe care presupusul fondator al religiei sale o predica; iar asta, după cum știm

din propria noastră experiență, nu distinge decât oameni extraordinari. El însuși trebuie să știe că este incapabil să fie imparțial. În fața lui se află dușmanul zeului său, condamnat deja la chinurile iadului și ademenind pe toți cei din jur cu sofismele sale insidioase. Ascultând discursul de apărare al acuzatului, el însuși începe probabil să se clatine în credință, iar asta, desigur, îi dublează indignarea. Cum poate fi considerată o astfel de persoană egală cu acuzatul, dacă prin aceasta se înțelege acela care, datorită comunității de obiceiuri și interese, poate privi cu imparțialitate cauza? El aparține aceleiași secte cu acuzatorul care l-a declarat pe inculpat un hulitor rău. El este mai puțin egal cu el într-o asemenea chestiune decât un fermier este un nobil; mai degrabă acesta nu va lua o decizie nedreaptă din invidie de rang înalt, decât un creștin din ură față de părerile religioase ale acuzatului. Un creștin poate fi egal cu un deist în orice problemă, cu excepția acuzației de jignire

sentimentele religioase ale creștinului (căci blasfemia înseamnă tocmai asta, dacă înseamnă ceva); pentru că atunci pot avea acele interese și sentimente comune, datorită cărora o persoană este capabilă să fie doar cu alta; dar în speță nu poate fi egalul său, fiind unul dintre cei pe care acuzatul i-ar fi jignit; căci ceea ce el consideră cel mai important pentru sine îl va forța să judece acuzatul prea aspru și să fie în instanță mai mult ca o victimă, un acuzator și un judecător decât un juriu imparțial.

Astfel, nici practica jurisprudenței, nici dreptul pe care, potrivit juriștilor, se întemeiază această practică, nici rațiunea umană, care stă la baza nu numai pentru lege, ci pentru orice societate umană, nu permit unui creștin să fie considerat egal cu un deist în acele cazuri când un deist este acuzat că a insultat credințele religioase ale unui creștin. Să presupunem că un deist dă în judecată un creștin pentru că i-a calomniat credințele; cum ar reacționa o instanță britanică la cerința ca juriul să nu fie compus din creștini, ci din deiști și cum ar accepta obiecția acuzatorului împotriva unuia sau altuia dintre jurați, cu suspiciunea că el consideră că Biblia este divină? revelatie? Între timp, ei spun că creștinismul, cu alte cuvinte, o doctrină bazată pe principiul: „Fă altora așa cum ai vrea să fii tratat cu tine”2 – de parcă această învățătură ar fi parte integrantă din legile țării noastre.

Cine poate fi considerat egal cu un deist? Mă tem că trebuie să recunoaștem existența unei legi împotriva blasfemiei. Să sperăm că un act legislativ va șterge în curând această rușine din analele timpului nostru. Atâta timp cât există o lege care condamnă așa-zisa blasfemie. Dar cine vor fi judecătorii în asta? Nici hulitorul, nici, cu atât mai mult, cel pe care îl hulește, nici persoanele jignite și înfuriate de hula lui. Ar trebui acuzatul să fie judecat de egali? Cine sunt ei egali cu deiștii?, desigur, deiștii. „Nu”, va obiecta creștinul, „cu siguranță îl vor achita”. Și creștinul îl va judeca, cu dreptate sau nu. Ei bine, atunci decizia, ca în exemplul cu străinii, să fie un compromis între justiția teoretică și cerințele specifice cazului. Jumătate din juriu să fie deiști și jumătate creștini. Să, în ceea ce privește străinii judecați pentru infracțiuni deosebit de grave, juriul este format jumătate din persoane care au interese și sentimente comune cu el și jumătate din persoane străine de aceste interese. Orice altceva este o batjocură deschisă, o negare a dreptății. „Dar”, va

spune creștinul, „nu veți insista ca ucigașul să fie judecat de ucigași, pe motiv că numai ei sunt egali cu el, pentru că doar ei au aceleași interese și sentimente cu el. „De ce să-i facem pe deiști un juriu în procesul unui deist?” „Răspunsul meu pentru fanaticul obrăzător va fi simplu. Deismul, conform legii engleze, nu este

este o crimă, precum secta Sandman sau unitarismul. Acuzația nu este deism, ci blasfemie. El este acuzat că a rostit expresii jignitoare la adresa unei anumite religii, și nu că și-a declarat nerecunoașterea acestei confesiuni. Simpla necredință este legală. Atât de legitim încât dacă cineva ar fi întrebat în mod public dacă crede în originea divină a Bibliei și el a răspuns: „Sunt profund convins că nu o fac”, această recunoaștere nu îi va aduce nicio pedeapsă conform legii.
Se poate obiecta că un deist nu poate fi jurat, nu poate săruta Biblia. El nu crede că a fost trimis de sus și, desigur, nu poate vedea în ea cuvântul și întruparea lui Dumnezeu. Dar acest lucru nu poate fi făcut de un musulman, un hindus sau un chinez, totuși fiecare dintre ei depune jurământ conform mărturisirii lor și nu am auzit încă că mărturia vreunuia dintre ei a fost respinsă de o instanță britanică din motive religioase. . Să presupunem că în locul unui musulman credincios va exista un Wahavi4. Sau un indian nord-american, sau un tahitian, sau un tupinambo, un hotentot. Unii dintre ei sunt deiști, alții sunt politeiști, iar alții au doar idei vagi despre supranaturalul în natură, care cu greu poate fi considerat o religie. Va fi respinsă mărturia unei persoane rezonabile și gânditoare, capabilă să le dea imparțial, pentru că nu poate indica o carte în care ar fi consemnate părerile sale despre originea lumii și guvernarea acesteia? Desigur nu. El va fi chemat să declare solemn că va spune adevărul și să declare în ce putere superioară crede; i se va aduce aminte de pedeapsa severă și rușinea datorate pentru mărturie mincinoasă și mărturia lui va fi ascultată. Și unitarul? El neagă în mod deschis divinitatea lui Hristos sau, mai precis, dacă înțeleg corect dogmele lui, crede că fiecare mare profesor de morală este inspirat de sus după valoarea învățăturii sale și că Iisus Hristos a fost un profesor, mai ales remarcabil. El consideră că pagini întregi ale Bibliei sunt inserții și falsuri ulterioare. El admiră Cartea lui Iov și „Cântarea” lui Solomon la fel cum îl admiră pe Eschil sau Anacreon și consideră că aceste exemple de inspirație poetică sunt doar creații pământești ale geniilor. Dar cu greu se poate crede că Sir Samuel Romilly7, profesând în mod deschis unitarismul, ar fi fost înlăturat din funcția de juriu, din moment ce nu a fost privat de un loc în Parlament pentru aceasta. Că domnul William Smith sau domnul Jones sau domnul Belsham8 vor fi destituiți — din nou pentru că ei neagă divinitatea lui Isus Hristos. „Dar ei ar săruta Biblia”. Cum! Necrezând în tot ce se afirmă în ea, și ceea ce cred cei care îi invită să o sărute; nu crezi că este o revelație divină? Da, ar face-o. Aș fi făcut la fel. Mai mult, mă angajez să găsesc încă cinci deiști care nu ar ezita să facă la fel. Nu există înșelăciune în asta. Nu înșel pe nimeni și nu am o astfel de intenție. Sir Samuel Romilly și dl.

William Smith - aceștia sunt oameni care nu sunt capabili de înșelăciune publică deliberată. Urmându-le, putem considera și sărutul

Bibliei ca pe o formă simplă, deloc obligată să fim de acord cu conținutul întregii cărți sau al oricărei părți a acesteia. Diferența dintre simpla formă și înșelăciunea calculată depinde în societate de o diferență care este greu de înțeles de către persoanele fără experiență. Este pură convenție, precum limbajul sau îmbrăcămintea. Este suficient să ne bazăm pe cei dintre celebrii noștri contemporani care au atât o reputație impecabilă, cât și cea mai mare rezervă de observații și experiență. Ei și eu, după ei, considerăm această ceremonie ca ceva asemănător cu scoaterea unei pălării, sau plata unui șiling sau orice altă formalitate comună care a însoțit de mult timp administrarea justiției în Anglia. Jurământul este într-adevăr ceva serios și sfânt, dar scopul aici nu este să-ți pui buzele la un fel de legătură de piele, ci în convingerea sfințeniei adevărului, pe care această acțiune nu o întărește deloc și în pedeapsa. asta se datorează unei minciuni, pe care această acțiune nu o exacerbează deloc. Este adevărat că mărturia unui Quaker 9 nu este admisă în dosare penale și există, la prima vedere, o anumită bază pentru aceasta. El pare să protesteze împotriva jurisdicției curții, refuzând să respecte formalitatea la care este supus fiecare cetățean al Angliei. Și nu numai că refuză, ci, refuzând, recunoaște divinitatea Scripturii, prin care el, totuși, nu acceptă să confirme veridicitatea cuvintelor sale. Acest lucru poate fi interpretat ca o dorință de a vă lăsa o portiță. Poate fi folosit de cei care intenționează să depună mărturie mincinoasă și, în același timp, pentru a evita răzbunarea zeului lor, nu-l cheamă să fie martor la această minciună deliberată . Toate acestea par plauzibile. Dar Isus Hristos a interzis categoric să acorde mai multă greutate oricărei declarații prin jurământ decât altora. Quakerul știe asta. Este posibil să respingem argumentele în baza cărora instanța nu recunoaște probele unui Quaker; acum ne putem mulțumi să demonstrăm că argumentele care îl privează pe un quaker de drepturile sale (căci toate îndatoririle civice sunt drepturi) ca martor și juriu, nu se aplică unui deist.
De aceea cred că domnul Carlisle are dreptul să ceară un nou proces; și nu înțeleg de ce Curtea Bancii Regelui 10 îi refuză acest lucru; cu excepția cazului în care niște precedente recente – cauzate de o neglijență acum corectată – li se permite să răstoarne înseși temeliile legii pe care ei înșiși au pervertit-o.
Ar trebui subliniat un argument din discursul de apărare al domnului Carlisle. Justiția trebuie să fie aceeași pentru toți. Unul dintre cei doi criminali nu poate fi spânzurat, iar celălalt, care a comis aceeași infracțiune și condamnat după aceleași probe, ar trebui lăsat liber. Dintre doi martori mincinoși, unul nu poate fi pus la pilotă, iar celălalt trimis cu ambasadă. Ei nu fac asta, pentru că acestea sunt crime reale, nu condiționate. Dar este domnul Carlisle singurul dei

stom, iar domnul Payne singurul deist dintre scriitori, că unul este atât de aspru pedepsit, iar cărțile altuia sunt atât de violent blestemate într-un decret special? Nu era Hume deist? Nu cumva Gibbon, ale cărui scrieri sunt indispensabile oricărei biblioteci, a denunțat creștinismul cu argumente foarte subtile, făcându-l să râdă și să fie un pretext? Sir William Drummond, cel mai pătrunzător filozof al timpului nostru, un om cu o vastă învățătură, o înaltă funcție publică și o reputație fără pată, nu a respins creștinismul la fel de deschis și de îndrăzneț ca domnul Payne? Dacă domnul Godwin, în „Justiția

politică” și în „Enquierer” 11 s-a abținut de la critici ample la adresa sa, atunci nu îl consideră o superstiție depășită, nedemnă de atenția unei autorități atât de mari în materie de etică? Oare domnul Burdon12, un om foarte bogat, nu a publicat o carte intitulată „Material pentru gândire”, în care își exprimă în mod expres neîncrederea în divinitatea Bibliei? Domnul Bentham nu este deist? 13 Cine dintre oamenii de seamă, a căror minte nu este coruptă de ispitele câștigului lumesc, nu este un deist? Care dintre scriitorii noștri celebri, în afară de cei care sunt plătiți pentru predicarea religiei inerente sursei acestei recompense, nu este deist? Chiar și printre cei care defăimează cu voce tare și defăimează pe alții pentru respingerea creștinismului, unii sunt cunoscuți de mine ca deiști. Dacă aș considera că este posibil să încălc secretul unei conversații private, deși cu un scop bun, deoarece alții au încălcat-o pentru rău, aș putea să le numesc numele. Cei pe care i-am numit – pentru că se proclamă deschis deiști – oameni cu talent, avere sau poziție înaltă, exercită prin exemplul și forța argumentării lor o mare influență asupra acțiunilor și vederilor contemporanilor lor. Cine este domnul Carlyle? Evident, un editor de carte cu mijloace modeste care, cu intenția nevinovată de a câștiga bani pentru a-și întreține soția și copiii, a profitat de abrogarea legilor care pedepseau negarea divinității lui Isus Hristos și a publicat mai multe cărți în care respinge această divinitate și autoritățile pe pe care se bazează. Șeful acestor lucrări, The Age of Reason de ilustrul Payne, a fost ales de acuzatori din păcate, căci, cu toate posibilele slăbiciuni ale argumentelor sale, a fost scrisă de un om mare și bun în împrejurări în care numai mari și buni. oamenii se găsesc mereu, și anume, în închisoare, în așteptarea orară a morții, care l-a amenințat că s-a împotrivit tiranului. Se distinge prin acea sinceritate pătrunzătoare – și asta este mult în epoca noastră de ipocriți – cu care vorbesc pe patul de moarte.
De ce să nu stigmatizam alte scrieri care sunt mai învățate și mai bine sistematizate decât această lucrare a lui Payne? De ce să nu-i stigmatizăm pe cei care nu au fost scrise în izolare, fără acces la cărți de referință, ci în biblioteci convenabile, bine selectate și mai deliberat? De ce să nu condamnăm domnul Bentham sau Sir William Drummond?

De ce a fost necesar să distrugem un editor aflat în dificultate și să anatematizezi o carte care poate fi suficient de bună pentru scopul ei, dar este inevitabil imperfectă prin însăși circumstanțele creării ei? Desigur, dacă printre luptătorii pentru libertate tiranii găseau un om cu un talent remarcabil și o poziție înaltă, împotriva căruia, datorită unui set special de împrejurări, ar putea excita o mulțime superstițioasă, l-ar zdrobi de plăcere, mai ales dacă ar putea fi. făcut pe ascuns. Tiranii sunt într-adevăr doar un fel de demagog; au nevoie să măgulească Bestia cu multe capete. Dar atacarea oricăruia dintre deiștii aristocrați * promite o mare probabilitate de înfrângere și șanse mici de succes. Acuzatorilor nu le pasă de religie, iar dacă o fac, este doar pentru că servește drept mască și acoperire care le ajută să le dea putere. Aducând pe Carlisle în fața justiției, ei au folosit prejudecățile religioase pentru a lovi un „inamic” politic; mai degrabă, în fața lui i-au lovit pe toți adversarii lor politici. Ei știu că biserica principală se bazează pe credința în anumite fenomene supranaturale care au avut loc în Iudeea acum opt sute de ani; că, dacă

nu ar fi această credință, fermierul ar refuza să dea o zecime din roadele muncii sale pentru întreținerea slujitorilor ei în lene; iar dacă nu vor fi ţinuţi în lenevie, vor trebui să facă altceva în loc să deturneze poporul de la lupta pentru reforma guvernării despotice; și atunci se va duce la îndeplinire această reformă, iar poporul va primi o răsplată justă pentru munca depusă - și aceasta este incompatibilă cu lenevia luxoasă în care vor să trăiască conducătorii. Economia – reducerea cheltuielilor – dizolvarea armatei permanente – răscumpărarea treptată a datoriei naționale prin niște măsuri juste, dar rapide și eficiente – și o asemenea reformă a organelor reprezentative, care, permițând poporului să participe la guvernare, ar evita răul care acum ne lasă doar alegerea între despotism și revoluție – asta s-a opus inconștient juriului când, din intoleranță religioasă, l-au găsit vinovat pe domnul Carlisle.
Cum ar putea fi pronunțat un astfel de verdict de către persoanele care au depus un jurământ, oricât de mult ar fi fost indignate de sentimentele lor religioase de părerile acuzatului, ar trebui să surprindă fiecare persoană sănătoasă la minte, indiferent de părerile sale filozofice. Verdictul îl acuză pe Carlisle nu doar de calomnii blasfemiante, ci și de calomnii răuvoitoare și premeditate. Să se considere competenți în partea blasfemiei, pentru că este un cuvânt din propria lor invenție și sunt liberi să-i dea orice înțeles. Și rău intenționat și premeditat sunt cuvinte englezești comune care înseamnă intenția de a face rău. Cu toate acestea, nu se poate
* Cuvântul nu este folosit în niciun sens dezaprobator, iar în general cuvântul „aristocrație” nu permite un sens negativ. Pentru a desemna puterea tiranică a puținilor există cuvântul „oligarhie”.

a fi rău intenționat este negarea adevărului a ceva, chiar dacă acel adevăr este la fel de evident pe cât este îndoielnic adevărul evenimentelor negate de domnul Carlisle. Afirmația că negrul este alb este un semn de nebunie, dar nu de răutate. Cuvântul „premeditat” – sinonim legal pentru „răușitor” – este, de asemenea, inaplicabil credinței sau neîncrederii în acest sau acel fapt sau dogmă; este inaplicabilă și la anunțarea publică a opiniei sale, cu excepția cazului în care se poate dovedi că, prin anunțarea acesteia, învinuitul a avut intenția de a vătăma cuiva. În ceea ce privește publicul, știința inimii umane a stabilit că fiecare consideră că propriile convingeri sunt cele mai adevărate, iar răspândirea lor este cel mai probabil să contribuie la fericirea omenirii. Juriul ar putea judeca acest lucru după propria lor indignare față de o asemenea provocare îndrăzneață la adresa credinței lor. Astfel, absența celei mai mici dovezi de acțiuni răuvoitoare și premeditate ale domnului Carlisle duce la concluzia că intențiile sale au fost nevinovate. Dacă pentru juriu aceste două cuvinte au fost doar cuvinte și singura acuzație a fost blasfemie, atunci au acționat împotriva conștiinței. Ei au renunțat la singurele cuvinte de acuzație care aveau un înțeles general înțeles și și-au condamnat adversarul religios pe baza unui cuvânt căruia nu se poate asocia vreun concept exact. Să te îndoiești că au considerat cumva acțiunile domnului Carlisle răuvoitoare și premeditate ar însemna să-i calomniezi; dar un jurământ este un lucru sfânt și oricine îl încalcă, privind înapoi, își va plânge fapta greșită. Am auzit de un jurat care a pronunțat un verdict de vinovăție asupra unei persoane care a fost acuzată de calomnie răutăcioasă și intenționată și apoi, ca

semn de pocăință, i-a trimis persoanei condamnate o mie de lire sterline. Această sumă, nu din mânie sau dispreț, ci din cele mai generoase sentimente, a fost hotărât respinsă. Cât de crudă trebuie să fi fost remuşcările acestui jurat! Cât de profundă și sinceră este pocăința lui deșartă!
„Cu toate acestea, unele dintre cărțile pentru care domnul Carlisle a fost urmărit penal par să fi fost destul de nemoderate”. Așa se pare cu adevărat, judecând după citatele din ele tipărite în ziare - unde unul dintre autori a combinat pe Moise, Mahomet și Iisus Hristos, arătând la fel de multă lizibilitate precum unul care și-ar lua în cap să combine numele lordului Castlereagh, Bonaparte și domnul Owen din Lanark14 . Nu se poate spune că în științele morale s-a dovedit a fi Linné.
„Discursul domnului Carlisle în apărarea sa a fost, de asemenea, departe de demnitatea înaltă și deplină a elocvenței lui Socrate în Apologia sa, așa cum o dă Platon” 16. Desigur. Dar sunt creștinii întotdeauna moderați și înfrânați și ar trebui să fie pedepsiți dacă, vorbind împotriva necredincioșilor, trec granița acelei moderații și imparțialitate într-o dispută, care doar o viziune profundă și largă a tuturor manifestărilor naturii umane și blândețea mărinioasă inerente? în natura umană înzestrează o persoană înalt moral și intelectual

nivel propriu? Căci atunci Newgate 17 ar fi plin de episcopi, preoți și diaconi! Care dintre ei, în afară de Episcopul de Norich 18, ar rămâne liber? Domnul Rivington 19 ar fi mai sărac decât este acum domnul Carlisle. Într-un număr recent al Revistei trimestriale am văzut un articol împotriva lui Socrate20, care m-a supărat cu atât mai mult cu cât părea scris de un savant eminent. O parte din „The Observer”21 al lui Cumberland este dedicată aceluiași scop: defăimarea celebrului filosof; profitând de modificările care au avut loc în anumite concepte convenționale de morală, de care este acuzat încălcarea – și sunt gata să demonstrez că este fals. Îl consider inițiatorul unora dintre cele mai înalte principii etice; el a fost pentru știința comportamentului social al oamenilor ceea ce Bacon a fost pentru sistematizarea științelor naturii și a filozofiei.Cred că personalitatea lui, mai mult decât oricine altcineva, a fost un exemplu maiestuos și simplu a tot ceea ce considerăm mare și frumos în om. Cred că multe dintre regulile morale general acceptate care, sub numele de creștinism, au înmuiat obiceiurile Europei în vremurile moderne, au fost extrase din izvorul profund și plin al filozofiei sale. Este ceva ca religie pentru mine; dar ce prost răutăcios aș arăta dacă ar fi să ocolesc birourile savanților elenisti din Londra și Cambridge, îndemnându-i să pună mâna pe autorul unui articol despre filozofia greacă și să-l închidă, oferindu-i pâine și apă în loc de argumente, și apoi emite o denunțare furioasă a lui însuși și a opiniilor sale. Sunt puternic tentat, dacă sănătatea o permite, să iau o metodă mai puțin creștină și să prezint cititorului același subiect într-o cu totul altă lumină - cu tot respectul pentru Aristofan și traducătorul său erudit.
În fiecare caz de intoleranță față de modul de gândire pe care l-au dat dovadă curțile noastre în ultimii ani, a fost reconfortant să constatăm că clasele inferioare, care în vremuri mai puțin iluminate au devenit întotdeauna instrumentul fanatismului religios mai ușor decât altele, au luat invariabil partea victimei. Ei au concluzionat pe bună dreptate că acest bărbat suferea pentru cauza lor. Prietenia și comunitatea se

nasc în oameni atunci când există un dușman comun de care suferă toți. Doar o ordine socială, urâtă din toate punctele de vedere, era menită să dea naștere unei alianțe între masele întunecate și asuprite și luptătorii pentru libertatea gândirii. Deci un exces de rău dă naștere binelui; Guvernul vicios și-a cufundat victimele într-o ignoranță atât de adâncă și mizerabilă, a adus asupra lor atât de multe dezastre grave, încât le-a redus chiar și sub superstițiile care au fost până acum limita căderii umane. Conducătorii și-au văzut greșeala și încearcă să prevină consecințele ei prin instituirea unui sistem educațional construit după propriile dogme. Să sperăm că eforturile lor sunt întârziate și că săracii cărora li se oferă o astfel de iluminare, dintr-un sentiment de autoconservare, vor separa nutrienții de otrava din acest amestec.
-3. XI. 1819]

Mi-am început scrisoarea sub influența indignării la primele știri ale evenimentelor cărora le este dedicată. Nu mi-am propus să scriu o scrisoare mai importantă decât de obicei, cu excepția faptului că am vrut să le compensez pe cele pe care în ultimele luni nu reușisem să le scriu cu un mesaj ceva mai lung. Cu toate acestea, în cursul scrisului meu, mi s-au prezentat astfel de părți ale întrebării care m-au determinat să vă adresez prin intermediul jurnalului. Cred că oricine îi pasă la fel de profund ca mine ar trebui să caute abolirea unor astfel de interpretări (ilegale și străine de spiritul legii), dacă este convins la fel de ferm ca mine că ele sunt destinate pentru mult timp să devină un rușine pentru țara și generația lui.
Mai rămâne o întrebare, poate cea mai importantă, pentru că depinde în întregime de noi. Domnul Carlisle trebuie protejat și ajutat. Întrucât domnul Carlisle, publicând o carte care conținea anumite principii pe care le considera populare, nu a avut alt motiv decât dorința lăudabilă de a-și întreține soția și copiii, atunci când toate celelalte surse de venit cinstit au fost probabil epuizate sau confiscate de alții, el are dreptul să primească din despăgubirea sa a țării pentru toate pierderile sau pagubele pe care le-ar fi putut suferi în exercitarea comerțului său legal. Scopul principal al vieții publice, pentru care facem atâtea sacrificii, este protecția tuturor celor care acționează în propriile interese fără a face rău nimănui. Dacă domnul Carlisle ar avea scopuri mai înalte, însăși conștiința lor ar fi deja cea mai mare recompensă a lui. Sper că se va deschide un abonament în favoarea lui, așa cum s-a făcut pentru domnul Hong 22, și că regula nedemnă că premiul le revine numai câștigătorilor nu va prevala și nu va împiedica pe cineva să primească despăgubiri pentru o înfrângere care implică închisoare. și confiscarea bunurilor, cel puțin cât a primit altul drept răsplată pentru o victorie care nu a antrenat o asemenea suferință. Să le demonstrăm tiranilor că toate încercările lor de a-și sparge victimele cu lipsă și rușine duc la faptul că simpatiile oamenilor cinstiți se îndreaptă imediat către aceste victime și li se asigură o existență confortabilă. Nu trebuie să-ți cer să-l vizitezi în custodie; Dumneavoastră, care ați fost vizitat de cei mai buni bărbați din țară în închisoare23 din respect și admirație, veți fi acum vizitat de domnul Carlisle din milă. Știu cât de prețios este timpul tău și cât de fragilă este sănătatea ta și regret că iarna nu te pot însoți în îndeplinirea acestei îndatoriri. Dar principalul lucru este un abonament de succes. Voi participa la ea în măsura în care îmi permit mijloacele: sper să faceți la fel și să vă abonați la toți prietenii

noștri. Să dea toată lumea ceva. Ar trebui să începem chiar și un abonament penny, este o expresie excelentă a sentimentelor publice. Asupritorii se măgulesc cu speranța că, prin judecata lui Carlisle, au obținut o victorie parțială și se pot opune – pentru că aceasta este magia succesului, chiar și greșit.

pentru a-și arăta aprobarea, pe care prințul regent și-a exprimat, la sfatul lor, crimele odioase de la Manchester. Să se convingă de neputința lor; iar cei care sunt amenințați în primul rând de furia lor, cei care mărșăluiesc în avangarda adversarilor, să vadă în unitatea deschisă și neînfricată a luptătorilor pentru Libertate un refugiu împotriva tuturor necazurilor pe care persecutorii lor le pot doborî asupra lor.
Trăim vremuri groaznice, dragă Hunt. Întrebarea este dacă conducătorii noștri actuali vor introduce despotismul militar și judiciar sau dacă din furtuna mâniei care acum amenință să-i măture, va apărea o formă de guvernare care este mai în concordanță cu interesele adevărate și neschimbate ale tuturor oamenilor. . Știm sigur căruia mă voi alătura; și orice revoluții ar avea loc, oricât de asuprirea și-ar putea schimba numele și oricum numele și-ar putea pierde forța, partidul nostru va fi partidul libertății, partidul oprimaților. Deși ți se pare că sunt multe diferențe între tine și mine în teoria politică, sper să-ți demonstrez că sunt mai puține decât ți se par și că simpatizez din toată inima cu practica ta politică.
Continuați cu toată puterea minții voastre iluminate să rezistați tiranilor și înșelatorilor din jurul vostru. Și, din moment ce ora luptei pare să se apropie, vă avertizez atât împotriva dușmanilor fanatici deschisi ai libertății și a mercenarilor lor, cât și împotriva celor care se presupune că ne apără cauza, în timp ce ei înșiși o profanează, proclamând legalitatea crimelor în condiții plauzibile. dar pretext ticălos de pedeapsă şi pedeapsă.
[Semnătura tăiată]

127

CĂTRE IOAN ŞI MARIA DIN GISBORN

Florența, 6 noiembrie 1819 Dragi prieteni!
Tocmai am terminat o scrisoare de cinci pagini despre afacerea Carlisle și aștept oră în oră ca Mary să nască. Cred că asta îmi scuză tăcerea. Nu vă voi scrie, așa cum am vrut, despre veniturile dvs. în calitate de creditor al guvernului englez2, deoarece nu pare să aveți controlul exclusiv asupra investițiilor dvs. și, în astfel de cazuri, amăgirea este de obicei spulberată doar de experiență, după pierderi. Chiar dacă te-aș putea convinge, Henry3 probabil că nu-și va putea convinge unchiul . Dar în sprijinul celor spuse, permiteți-mi să vă atrag atenția asupra evenimentelor recente din Anglia. Pentru a acoperi cheltuielile naționale, sau mai bine zis, pentru a menține aspectul acesteia, a fost introdus un impozit de 3.000.000 de lire sterline. Primul efect al acestui lucru a fost risipa de venituri publice de 3.000.000 de lire sterline pe an. Chiar și când sunteți la țară

Domnește pacea și prosperitatea, ministrul în astfel de cazuri trebuie să reducă dobânda la datoria națională, sau să majoreze cuantumul

acesteia din urmă, iar acest lucru duce în final la o scădere și mai mare a dobânzii. Dar țara este aproape de o revoltă populară, iar cei mai puțin nepopulari dintre nobilimi văd nevoia de a conduce o mișcare care nu mai poate fi înăbușită. Pentru a recunoaște această necesitate (și aristocrații aroganți fac o astfel de recunoaștere cu foarte multă reticență, credeți-mă), Lordul Fitzwilliam a fost privat de funcția de guvernator. S-a ordonat să creeze o armată suplimentară de 11.500 de oameni. Urmează o ciocnire sângeroasă, iar dacă miniștrii vor câștiga, cu siguranță vor scădea dobânda la datoria națională; căci niciun despotism cel mai crud nu poate colecta suficiente taxe pentru a-l stinge. Dacă poporul va câștiga, va avea de suferit și deținătorul actelor de stat, deoarece este imposibil de presupus că poporul se va împăca cu existența eternă a două aristocrații. Poate că terenurile coroanei și bisericii vor fi folosite, iar zecimea va fi alocată pentru compensarea parțială a deținătorilor de hârtii. Oamenii confiscă moșiile oponenților lor politici. Dar acest lucru nu este suficient pentru a plăti nici măcar o zecime din datorie. Guvernul existent, cu toată ticăloșia sa, este cel mai de încredere pentru deținătorul titlurilor de stat - poate spune că vor fi destule pentru viața lui, dar dacă nu este suficient, ruina va fi mai completă decât în cazul lui. o revoluție populară. Te cunosc prea bine ca să te consider capabil de un asemenea raționament. Eu spun doar starea lucrurilor. Venitul tău de la 210 de lire sterline poate scădea la 150, apoi la 100, și acolo, cu eliberarea unei cantități uriașe de hârtie pentru a acoperi nevoile uneia dintre părțile în conflict și chiar mai mult; sau tot capitalul se va pierde deodată. Nu mă îndoiesc că miniștrii au decis cu mult timp în urmă să creeze un guvern cu putere absolută, iar dacă nu, atunci sunt acum atât de confuzi încât vor fi obligați la asta de instinctul de autoconservare, căci dacă se vor retrage, se vor retrage. pieri. Dar ei nu se retrag, iar noi suntem în pragul unor mari evenimente.

Salutări-le lui Henry. Sper ca lipsa banilor să nu-i întârzie afacerea; Cu siguranță îi voi trimite ceea ce are nevoie la o lună după ultima mea scrisoare. Am primit scrisoarea lui de la Pistoia și nu provoacă nicio observație în mine, cu excepția uneia foarte serioase - este prea scurtă. Cum este cu limba portugheză - și cu Teocrit? 5 Am părăsit grădinile parfumate ale bellelor lettres și am pornit în călătoria mea prin deșertul nisipos al politicii6; totuși, după cum înțelegeți, nu fără speranța de a găsi un fel de Eden magic. Dar cel mai probabil voi fi depășit acolo de unul dintre simumurile de nisip, care se repezi constant prin acest deșert neexplorat cu viteza vârtejului și furia haosului. Între timp, într-o oază fericită, vei jeli dispariția mea. Aceasta se numește re-caldering sa

al meu Muley. Aici avem furtuni frecvente și ploi. Îmi place foarte mult Cascini și merg adesea singur pe acolo, admirând copacii și apele Arno.

Sunt plin de tot felul de planuri literare.

Între timp, rămân devotul tău

77. B. Sh.

128

LEE HANTU

Florența, 13 noiembrie 1819 Dragă prietene!

Ieri dimineață, Mary l-a născut pe fiul meu L. Agonia ei nu a durat mai mult de două ore, iar acum se simte atât de bine încât este chiar surprinzător de ce se află în pat. Copilul este, de asemenea, sănătos și a început să alăpteze. Vă puteți imagina ce mângâiere este pentru mine în toate durerile mele - trecute, prezente și viitoare.
De când v-am scris ultima oară, s-au petrecut anumite împrejurări, despre care nu este nevoie să mă extind într-o scrisoare, care m-au pus într-o poziție foarte penibilă. Medicii mi-au interzis ferm să vin în Anglia iarna, dar în primăvară probabil o să vă vizitez. În mijlocul tuturor necazurilor și necazurilor cu care mă va întâlni Anglia, aștept cu plăcere să întâlnesc originalul acelui chip serios și amabil care atârnă acum vizavi de patul Mariei. Acesta va fi singurul lucru în care Mary mă va invidia și ceea ce va fi cu adevărat de invidiat în călătoria mea - căci voi veni singură. De dragul de a vă strânge mâna, merită luat; orice altceva este lipsit de valoare.
În scrisoarea următoare voi scrie mai multe despre mine și despre studiile mele.
Închinați-vă pentru mine în fața Mariannei, a lui Bessie și a tuturor copiilor. Biata Mary (în sfârșit) a început să se consoleze puțin. După cum vă puteți imagina, ultimele cinci luni au fost îngrozitoare pentru noi 3.
[Ultimele cuvinte și semnătura tăiate]
[PS] Nu am primit nimic de la tine de o lună.
129
HENRY REVLY
Florența, 17 noiembrie 1819 Dragă Henric!
Scrisoarea dumneavoastră a fost extrem de interesantă pentru mine și nu pot decât să vă mulțumesc că, la cererea mea și pentru plăcerea mea, v-ați obligat să vă întoarceți la studiile de mult abandonate. norocos
- 17.1.1820]

turnarea cilindrului este o mare problemă; să fie un semn fericit și pentru viitor. Sper să vă trimit banii necesari pentru finalizarea lucrării în câteva zile. Între timp, nu se poate folosi timpul pentru acea parte din ele care nu necesită cheltuieli? Chiar din cauza acestei întârzieri veți pierde mult timp și veți suferi pierderi?
Ceea ce scrii despre schimbarea formei navei mi se pare o îmbunătățire - totuși, una dintre multe. Sunt nerăbdător să mă îmbarc și să fiu un participant nedemn la triumful pe care ți-l vor oferi livorenii uimiți când vasul se va întoarce din călătoria prin Meloria. Când crezi că va putea merge la mare?
Descrierea ta înflăcărată a nașterii Cilindrului este foarte caracteristică atât pentru tine, cât și pentru el. Imaginați-vă că așa s-a bucurat Dumnezeu de lucrarea mâinilor Sale când a creat pământul, iar munții de granit și capetele de siliciu au fost modelate în forma dorită, iar strălucirea lor topită a umplut milioane de mile de spațiu mondial, ca coada unei comete. . Deci, Dumnezeu ia în calcul rotația mașinii sale în jurul soarelui și se bucură de ea și ia un brevet pentru a furniza același produs tuturor sistemelor solare. „Geleta ta va fi pe oceanele pământului ceea ce este Pământul în oceanul de aer — un călător rapid și de succes.
Când ne vom vedea pe toți? Tu, cred, nu înainte ca nava să fie gata și atunci - și poate chiar mai devreme - eu însumi, desigur, va trebui să vin la Livorno. Planurile noastre pentru iarnă nu au fost încă decise - suntem înclinați să petrecem februarie și martie la Pisa, unde

comunicarea cu dvs. va fi mai puțin dificilă și nu doar în scris.
Charles (Clairmont) 3 ne-a părăsit în urmă cu o săptămână, cu toate plângerile care se potrivesc unui amant fidel în astfel de ocazii. El urmează să-mi întocmească o descriere a navei cu aburi Trieste, pe care vi-o voi transmite.
Doamna Shelley și domnișoara Claremont, așa cum le numiți solemn, vă returnează dorințele cu dobândă - plățile într-o astfel de monedă nu o deranjează pe Mary.
iubindu-te
P. B. Sh.

130

CĂTRE THOMAS MEDWIN

Florența, 17 ianuarie 1820 Dragă Medwin!
Iarna chiar și la Florența a fost, după clima locală, neobișnuit de severă, dar cred că în Elveția ați suferit suficient încât să regretați de ce nu ați plecat undeva spre sud. - în fiecare caz

ceai, sper ferm să ne vedem în primăvară. Anul acesta vom rămâne în Toscana, iar la adresa din Livorno ne vor găsi mereu scrisorile tale. Poate că faci parte dintr-un trib care și-a pierdut încrederea în toate și nimic nu te lovește și nu te surprinde în politică. Mai am destule speranțe neclintite pentru a fi îngrozit de evenimentele din Anglia. Cu toate acestea, mă mângâie cu gândul că oprimarea, prin încurajarea violenței, generează adesea respingere. Aceste vremuri nu sunt propice Poeziei; deși în aer există o prospețime revigorantă, care chiar și în mijlocul deznădejdii ascute mintea și trezește imaginația.
Posibil, lacul2 este acum o câmpie de gheață, iar în jurul munților înzăpeziți în haine albe, tăios despărțit de culorile roz aerisite ale eternilor ghețari, un spectacol mai grandios, dar asemănător cu Polul Sud. Dacă sănătatea îți permite să patinezi, atunci această câmpie este un adevărat paradis pentru tine; toată lumea albă ca zăpada zboară înapoi pe drumul tău. Ce se întâmplă dacă a venit un dezgheț sau ai plecat și atunci această scrisoare te va găsi într-o situație complet diferită?
Crede-mă, Italia este o țară frumoasă, mai ales Roma și Napoli. Toscana este fermecătoare pentru opt luni din an; dar nu ma pot impaca cu iarna aici, mai ales cu frigul infernal care mi-a chinuit nervii in ultimele zece zile. În Napoli, toate necazurile nu durează mai mult de trei săptămâni. - Când ajungeți aici, trebuie să vă stabiliți cu mine și vă voi împărtăși toată experiența pe care am acumulat-o - la prețul obișnuit al pieței - pe parcursul unui an și jumătate din șederea mea în Italia.
Îmi amintesc că pictai foarte bine și, dacă nu mă înșel, aveai o înclinație pentru belle arti *. În acest caz, Italia este locul potrivit pentru tine - paradisul exililor - refugiul proscrișilor - dar aici mă refer mai degrabă la mine decât la tine.
Dacă vrei să vezi un vechi prieten care chiar vrea să te vadă – dacă poți fi tentat de asta – vino în Italia.
[Partea de jos a foii este tăiată; ultimele cuvinte și semnătura lipsesc]

131

CHARLES OLLIER

~~ Pisa.
6 martie 1820 Stimate domnule!

Nu am informații despre primirea dvs. de „Prometheus" și „Cenci"; De aceea consider necesar să vă scriu cum și când să le primiți, dacă încă nu le-ați primit.
* Arte plastice (italiană).

Dă-ți factura trimisă de domnul Gisborne unui comisar din oraș care primește pachete pentru tine și plătește taxe pentru cărțile nelegate. - Nava a plecat la mijlocul lunii decembrie și trebuie să fi ajuns de mult.
Trebuie să spun că „Prometheus Unbound" este poemul meu preferat; prin urmare, vă cer în mod special să-l tratați cu amabilitate și să-l răsfățați cu tipărire bună și hârtie bună. „Cenci" este destinat publicului larg și ar trebui să se vândă bine. Iar „Prometeu", judecând după demnitatea sa, este puțin probabil să fie vândut în mai mult de douăzeci de exemplare. Nu primesc nimic de la Hunt, nici de la tine, nici de la nimeni. Dacă ai fi atât de amabil să-mi scrii, spune-mi despre Keats.
Vă rog în mod special să trimiteți copii ale tuturor scrierilor mele pentru a fi tipărite lui Horace Smith.
Este posibil ca vara să mă vezi, dar în acest caz, până iarna viitoare mă voi întoarce cu siguranță în „Paradisul Exililor" local.
Dacă în vreo recenzie mă certa, vă rog să trimiteți decupaje. Dacă te laudă, nu te deranja. Mi-ar fi rușine să merit o secundă; iar primul, îndrăznesc să cred, va fi un omagiu mai mult decât binemeritat. Dacă Hunt mă laudă, vă rog să-l trimiteți, pentru că aceasta este cu totul altă chestiune.
Al tău, Percy B. Shelley
132
LEE HANTU
Pisa, 5 aprilie 1820 Dragă prietenă!
Îți poți imagina cât de surprins și întristat am fost să aflu de la tine și de la Bessie — căreia i-am scris tocmai pentru a afla despre treburile tale bănești — că ai supraviețuit tuturor chinurilor descrise în scrisoarea ta. Și când mă gândesc că am început pentru tine ceea ce nu am putut să duc la capăt și, dorind să te eliberez, te-am lăsat în mijlocul unui morman de greutăți atât de dureroase pentru tine, iau toate acestea foarte aproape de inimă. Cu toate acestea, scrisoarea dumneavoastră mă asigură că lucrurile vor fi mai bine acum și, între timp, vă voi putea vedea.
Există o problemă în care eu, din cauza prostiei mele financiare, vă cer ajutorul. Se pare că facturile pentru pianul meu și ale dvs. se datorează anul acesta.L Știți, desigur, că sunt destul de incapabil să-mi folosesc șederea în străinătate pentru a mă ascunde de o datorie justă, și de o asemenea datorie. Dar nu am bani să plătesc imediat. Ai putea cere o întârziere? Bineînțeles, producătorul de piane își face griji pentru plata finală și aș face

orice are nevoie pentru a-l liniști cu privire la acest aspect. De asemenea, sunt gata să-i dau orice compensație pentru întârziere, iar dacă nu vrea așa ceva, voi face totul când voi avea ocazia, ca să nu fie în pierdere din cauza răbdării. Nu-mi amintesc cum a fost coordonată această afacere, dar dacă nu mă înșel, a fost aranjată de

Novello. Nu mi-aș dori niciodată să mă pierd în ochii unei persoane atât de minunate și binevoitoare precum Novello și aș considera că este un serviciu prietenos important dacă mi-ați explica toate acestea și mi-ați rezolva fără să pierdeți timpul.
Trăim aici în așa fel încât să nu trăim departe de veniturile noastre, dar avem, din păcate, multe alte obligații serioase, despre care voi raporta când se va ivi ocazia. Cu toate acestea, dacă acest lucru continuă, în curând ne vom întoarce pe picioare. Avem un apartament frumos în Arno, la ultimul etaj, și în sfârșit ne vom simți oameni, pentru că am trăit în condiții înghesuite toată această iarnă grea și am fost enorm de enervat pentru că nu aveam un birou. Așa că n-am făcut nimic până în această lună, iar acum am început studiile literare obișnuite. Nu vedem pe nimeni în afară de o doamnă irlandeză și soțul ei2 care s-au stabilit aici. Ea este extrem de amabila si inteligenta, el este si foarte placut. Poti spune ca sunt sortit sa intalnesc sau sa-mi imaginez in fiecare oras in care locuiesc vreo doamna de 45 de ani fara nicio prejudecata, cu minte filosofica, cuprinzand profund cele mai bune tendinte ale vremii, plina de farmec si dispusa fata de mine. Și totuși această doamnă este tocmai asta.
Vom sta in Pisa pana in iunie, apoi ne vom muta in Bagni di Lucca; și unde vom merge după aceea, nu a fost încă decis. O climă încă mai caldă mi se recomandă cu tărie pentru sănătatea mea, care a fost foarte zguduită în această iarnă; dacă aș putea crede că Spania ar fi potrivită pentru asta, aș fi înclinat poate să merg acolo pentru faptele glorioase care acum se fac acolo. Cunoașteți pasiunea mea pentru republică sau orice fel de ea.
Mi-ar plăcea foarte mult să vă citesc tragedia4. Mi se pare că ai darul de a picta pasiuni și, ceea ce este și mai necesar, de a le înfățișa în unitate și dezvoltare. Această ultimă sarcină a unui scriitor dramatic îmi vine cu o dificultate extraordinară; daca am reusit in vreun fel, merit deja laude. Dar este ușor pentru tine. Și dacă nu-ți mai place tragedia ta, sunt convins că aceasta este doar o acțiune de critică asupra nervilor tăi. În orice caz, trimite-mi-l imediat ce este tipărit. Între timp, aș dori foarte mult să știu părerea ta despre my5. Mi-e teamă că nu vă va plăcea intriga, dar măcar citiți prefața unde o apăr. Acord o mare importanță argumentelor prezentate acolo, anticipând diferențele de opinie cauzate de operele literare. Teatrul a respins piesa în cei mai îndrăzneți termeni 6. Sunt convins că au ghicit autorul. Dar asta nu mă întristează prea mult. Din tot ce am trimis în ultima vreme, Prometheus îmi place cel mai mult.
16.IV.1820]

Am auzit că nu există speranțe pentru venirea ta în Italia, dar între timp, cât ți-ar plăcea, cât de bucuroși am fi să avem compania ta! Ar fi trebuit să fii la Roma - rămâne până astăzi capitala artei și a antichităților; împreună am admira imagini frumoase, statui și ruine - sunt mai magnifice decât vă pot descrie.
La revedere deocamdată. Scrie-mi în primul rând despre treburile tale, dacă merg bine.
Ramas bun. Maria vă trimite salutări tuturor.
iubindu-te
/7. B. Sh.
[P S.] Nu-mi amintesc dacă am confirmat primirea „Robin Hood”7 Și nu ați raportat primirea „Peter Bell”8. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte! Mi-au plăcut foarte mult versurile de deschidere, dar apoi le-ai

diluat alegând această dimensiune. Urmează apoi „Esquisse de la législation” 9 a lui Thornton, din care atât Bentham, cât și Beccaria și-au șters fără îndoială toate discursurile, adaptându-le la înțelegerea mulțimii. Dar în favoarea mea - o scrisoare despre Carlisle I0, care, trebuie să vă spun, m-a fascinat foarte mult.
133
CĂTRE THOMAS MEDWIN
Pisa, 16 aprilie 1820 Dragă Medwin!
Nu ți-am răspuns multă vreme la scrisoare și nu ți-am exprimat părerea despre investiția lui valoroasă din cauza acelui impiccio inexplicabil** din poșta de la Geneva, care a absorbit ultimul tău mesaj, care nu a fost încă rezolvat. Când am văzut că este o chestiune infinit de lungă să-l iau de acolo, m-am hotărât să vă scriu imediat și să vă rog să trimiteți o altă copie cu diligența lui Dejean, care merge la Florența, și să o adresați bancherului, domnul Kleiber. , pentru mine; nu va ezita să mi-l trimită. Bănuiesc că aceasta este cartea menționată în scrisoarea ta \· Mă mângâie în faptul că pierderea și durerea nu sunt la fel de mari ca și cum ar fi un manuscris.
Această carte, dacă este ca Pindarei 2, trebuie să facă cu siguranță o impresie grozavă. Datorită intrigii sale, poezia lui Vasha ar trebui să devină populară; Mediul și situațiile pe care le-ați ales sunt foarte atractive pentru contemporanii noștri. Sunt la fel de încântat atât de abundența și varietatea imaginilor, cât și de ușurința și bogăția stilului în care acestea
* „Un studiu de legislație” (franceză).
** Neînțelegeri (italiană).

îmbrăcat. Poate că un prieten cu discernământ, intolerant la cea mai mică greșeală, va găsi câteva rânduri și fraze care ar putea fi îmbunătățite. Dar sunt puțini și mă consider îndreptățit doar să le subliniez; și dacă, așa cum este foarte probabil, par prea pretențios, veți ști ce motive și sentimente trebuie atribuit. La următoarea e-mail vă voi trimite Pindarei, cu o listă a rândurilor pe care le-am notat și cu corecțiile (de când le întrebați) pe care le-am putut face. Dar amintiți-vă, nu garantez că nu vor fi cu mult mai rele decât ceea ce sunt concepute pentru a înlocui. — Singura greșeală obișnuită în poemul tău, dacă o iei drept o greșeală, este folosirea cuvintelor indiene pe care le traduci în notele de subsol. Cred că într-o poezie fiecare expresie ar trebui să fie clară în sine. Cu toate acestea, ceea ce marii poeți ai trecutului nu au făcut niciodată, contemporanii noștri sunt atât de încântați, încât ezit să vă sfătuiesc să vă abateți de la asta. În plus, Moore și Lord Byron sunt de partea ta; fiind poeți mult mai buni decât mine și bucurându-se de un mare succes, ar trebui să cunoască calea către ea mai bine decât cel căruia nu i se dă succesul.
Mă pregătesc să public ceva 3; și sunt atât de zadarnic încât aș vrea să ți-o arăt. Nu că poeziile mele au găsit o piaţă; în această privinţă sunt în opoziţie directă cu brici lui Petru Pindar.4 Un om ca mine nu reuşeşte să fie poet decât dacă merge subnutrit să plătească facturile tipografiei — adică numai în aceste condiţii poate fi tipărit. Dar ai toate motivele să speri la ce este mai bun.
În toamnă mă vei găsi la Pisa. Până în decembrie, clima din Pisa va fi cea mai potrivită pentru tine, nu mai rea decât Napoli sau Sicilia - toate lucrurile luate în considerare. Soarele din Napoli, desigur, este

fierbinte, dar dacă nu îți izolezi în mod special casa, tramontana va pătrunde în fiecare crăpătură cu suflarea ei de gheață.
La Napoli am suferit puternic de frig, mult mai mult decât în Florența, unde aveam o cameră caldă – într-unul din aceste orașe am petrecut iarna, în celălalt – următorul. În orice caz, vom fi la Pisa în toamnă și aproape sigur vom rămâne acolo iarna, într-o vilă frumoasă în afara porților orașului. Vom încerca să vă facem să vă simțiți confortabil acolo, dar familia noastră este prea filozofică ca să-i pese de luxul exterior. Vom încerca să compensam cu bunătate. Doamna Shelley mă roagă să vă spun că vizita dumneavoastră ar fi foarte plăcută pentru ea. Dacă ajungeți înainte de toamnă, ne veți găsi la Bagni di' Lucca, un loc frumos la aproximativ treizeci de mile de aici. Dacă nu există o schimbare fundamentală, mă veți găsi invalid complet.
În ceea ce privește costul vieții în Italia, acesta este foarte mic - poți cumpăra la fel de mult pentru o coroană aici ca în Anglia pentru o liră; acest lucru este valabil pentru toate proviziile alimentare, precum și pentru îmbrăcăminte. La Geneva, eu

viața pare să fie aproape la fel de scumpă ca în Anglia; dar asta poate fi pentru că am fost jefuit îngrozitor.
Ar trebui să spun că nu suntem în societate. Puținii pe care îi vedem sunt cei care ni se potrivesc și, se pare, doar nouă. Saloanele si complimentele ma intristeaza, desi in general sunt extrem de sociabila. – Sper să întâlnesc o doamnă fermecătoare și prietenul tău 5 dacă vor veni în Italia.
[Aici, altcineva decât Shelley are 6 rânduri înnegrite] Iartă-mă pentru o glumă pe un subiect care ar trebui să fie sacru pentru fiecare poet. Ia inima; când ne vom întâlni, ne vom zdrobi deznădejdea și afecțiunile noastre la pământ, le vom lega ca niște duhuri rele și le vom îneca în Marea Tireniană, la o adâncime de nouă teci 6 - Adio.
iubindu-te
P. B. Sh.

134
CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Pisa, 20 aprilie 1820 Dragă prietenă.
Multă vreme nu am avut vești de la tine sau despre tine. Peacock, în poziţia sa indiană 1, a devenit un corespondent extrem de concis; se pare că este convins de adevărul maximei creștine2: Cuvântul tău să fie: „da, da, nu, nu”, și tot ce este dincolo de aceasta este de la cel rău. Hunt îmi scrie uneori și mă anunță că atunci când ești în oraș petreci des duminicile cu el; asta e tot. De aceea, m-am hotărât să vă scriu, ca să știți măcar că vreau să am vești de la voi, chiar dacă ați devenit un grăunte de nisip într-un vârtej în lupta pentru bani și faimă.
Nu cred că ți-am scris după ce Mary a născut fiul meu, pe care l-am numit Percy. Acum are cinci luni, este un copil drăguț și foarte sănătos, dar după evenimentele teribile3 de anul trecut, vă puteți imagina cum tremurăm de el.
Cea mai grea perioadă a iernii am petrecut-o în Florența, iar acum locuim în Pisa, unde urmează să închiriem o casă grozavă, chiar în afara porților orașului. Aici am avut norocul să cunosc o femeie foarte interesantă4 în compania căreia ne petrecem cea mai mare parte a timpului. Este căsătorită și are doi copii; soțul ei, așa cum se întâmplă prea des, este mult mai jos decât ea, deși nu la fel ca în

familia Gisborne. Vă veți face o idee despre ea când vă spun că acum citesc împreună cu ea „Agamemnon” de Eschil.
Sper că ai primit o copie a lui Cenci de la Ollier. I-am spus să ți-l trimită, dar este foarte neglijent și poate că nu s-a ocupat de asta. Dacă da, atunci ia-l de la el când se întâmplă să treci pe lângă magazinul lui.

Veți vedea că drama este scrisă în mod conștient cu totul diferit de toate celelalte scrieri ale mele; cu cât mai bine sau mai rău – vor judeca, fiecare în felul lui, cei care îl vor citi. I-am dedicat-o lui Hunt; el este poate singurul dintre prietenii mei căruia nu-i poate face rău o inițiere de la o persoană atât de nepopulară.
Iarna asta, chiar și în Italia, a fost extrem de grea și am suferit-o mai mult decât de obicei, dar odată cu venirea primăverii revin. Am petrecut iarna la Florența și am dedicat toate zilele însorite studiului galeriei de acolo; sunt celebrele statui ale lui Venus, Minerva, Apollo, dar mai ales Niobe cu copii. Nicio statuie, nici măcar Apollo, nu mi-a făcut o impresie atât de puternică ca această Niobe. Desigur, ați văzut copii ale acestuia. Suntem acum in Pisa, unde vom sta pe termen nelimitat (fara a socoti cateva saptamani in mijlocul verii, pe care ne gandim sa le petrecem in Bagni di Lucca).
Îți amintești că tu și cu mine ne-am gândit cândva să vizităm Italia împreună. La acea vreme, așa cum s-a întâmplat de mai multe ori, o combinație nefericită de împrejurări, care acum nu mai există, m-a lipsit de bucuria de a comunica cu tine. Nu există nimeni pe care să-l respect și pe care să-l apreciez la fel de mult ca tine, de la care aș aștepta atât de mult bine pentru mine și nimeni de care să fiu despărțit atât de des de complexitatea nefericită și aproape inexplicabilă a poziției mele. Și acum, când din partea mea implementarea planului nostru pare posibilă, s-ar putea să nu fie fezabilă pentru tine.
Dar tot vreau să mă opresc pe cealaltă parte a problemei. Ne poți vizita în Italia? Este posibil să combinați acest lucru cu îndatoririle dumneavoastră profesionale?
În * iunie și iulie cu greu veți putea vedea multe în Italia din cauza căldurii, iar în acest moment trebuie să urlăm în Bagni di Lucca, unde, desigur, este frumos, dar nu există acele opere de artă. pentru care merita in primul rand sa mergi in Italia . Dar dacă sunteți serios înclinați să vă gândiți la propunerea mea, nu vă voi pune nicio condiție, decât dacă veniți cât mai curând și nu plecați cât mai mult timp. Știu că sesiunea începe la mijlocul lunii noiembrie, dar chiar trebuie să fii acolo până în prima zi? Este mai bine să treci prin Franța până la Marsilia, iar de acolo călătoria la Livorno se poate face uneori în 36 de ore, dar de obicei în trei zile. Sau poți rezerva întreaga excursie prin Alpi direct din Londra, dar acest lucru este foarte obositor și mult mai scump.
Trebuie adăugat că Mary împărtășește dorința mea de a te vedea. Desigur, niciunul dintre prietenii mei nu ți se va alătura, dar inutil să spun că am fi binevenit pe Peacock.
Îi vezi pe Boyneville? Sau Newton? Dacă da, spuneți-le, în special doamnei Boyneville, că nu i-am uitat. Mă întreb de ce niciunul dintre ei nu a rătăcit în această țară paradisică și, după ce a mâncat lotus, ca marinarii lui Ulise6, nu a rămas aici, ca și mine.
[Semnătura tăiată]

135
LEE HANTU
Pisa, 1 mai 1820
Drag prieten!
La câteva zile după primirea acestei scrisori, s-ar putea să fii vizitat de familia Gisborn, care pleacă acum în Anglia. O veți găsi fermecătoare dacă vă veți face osteneala să o faceți să vorbească. Am fost foarte mulțumit de scrisoarea dvs. și de laudele conținute în ea pentru cartea mea. Mărturisesc că nu mă așteptam ca vouă sau altcuiva să vă placă atât de mult, deși am compus-o cu oarecare speranță de popularitate și pentru aceasta, sacrificându-mă. principiile mele, am luat complotul, pe baza unei infracțiuni împotriva moralității. Dar aprobarea ta și aprobarea câtorva judecători aleși îmi satisfac cel mai mult ambiția de autor și înseamnă mai mult decât condamnarea „un întreg teatru al altora" din scrisoarea ta personală, căci aici nicio considerație de prietenie nu te-ar obliga să-ți atenuezi negativul. hotărâre.
Cât despre Ollier, mi-e teamă că ofensele lui sunt grave, deoarece chiar și tu le-ai observat. Aș vrea să știu ce a făcut, dar, totuși, par să ghicesc. Mă tem că sunt într-o oarecare măsură în puterea lui, căci nu pot spera să fiu publicat de vreun alt editor; iar dacă cărțile mele deveneau dintr-o dată populare, el ar deveni smerit ca un miel. Practic, toți sunt escroci. Onestitatea și necinstea sunt determinate nu atât de calitățile personale ale unei persoane, cât de poziția sa, astfel încât un librar cinstit, sau orice vânzător, este ceva asemănător cu Isus Hristos. Întreaga ordine socială actuală, cu toată suprastructura de forme și principii care a fost ridicată pe ea, trebuie distrusă până la pământ înainte ca comunicarea cu oamenii - în afară de câțiva aleși - să ne aducă orice altceva decât dezamăgire. Aceasta nu este o chestiune ușoară. Și totuși, cei mari în spirit își îndreaptă toate forțele spre realizarea ei. Dacă credința este o virtute, atunci mai presus de toate în politică, și nu în religie, căci acolo se naște ceea ce credința proclamă și în același timp induce la îndeplinire.
Dar destulă predicare. „Soții Gisborne vor fi la Londra pentru o lună și jumătate, iar eu l-am invitat pe Hogg în Italia, ca să vină cu ei. Nu îndrăznesc să sper că le vei alătura. Am încercat să găsesc Decameronul etc. pentru tine în Livorno și Pisa, dar fără succes. Poate fi găsit în Florența și vă va fi trimis împreună cu vazele destinate lui Horace Smith; acestea sunt copii din alabastru ale vaselor antice, care cred că o să vă placă. Am vrut să vă întreb dacă cunoașteți vreun editor de carte care ar fi de acord să publice un mic volum de cântece pentru popor3 - în întregime politice, destinate

trezește și captivează imaginația luptătorilor pentru reformă. Văd cum zâmbești, dar oricum te rog să răspunzi. Nu scrii niciodată despre politica contemporană. Și am citit doar ziarul parizian în engleză4, cu extrase din Curier. Probabil știți că tragedia mea 5 a fost republicată la Paris în engleză.
[Scrisoarea nesemnată]
136

LORD BYRON
Pisa, 26 mai 1820 Drag Lord Byron!
Întorcându-mă dintr-o excursie la munte, am găsit scrisoarea ta. Claire spune că a răspuns deja la partea despre dezacordul tău cu ea despre Allegra; asta mă scutește de sarcina grea de a scrie despre chestiuni în care par să nu am nicio influență nici asupra ei, nici asupra ta. Păcat că în scrisoarea ta vorbești atât de dur despre Claire – până la urmă a trebuit să o citească involuntar; si sunt convins ca te inseli crezand ca vrea sa se amestece in planurile tale pentru Allegra – chiar si cererile care te deranjeaza sunt rezultatul unei dispozitii amabile si afectuoase. Ea a acceptat să refuze să meargă la Ravenna, ceea ce ar fi într-adevăr un mare inconvenient pentru tine și pentru mine, dar pe care nu l-am putut refuza, ținând cont de scopul călătoriei ei. La întâlnire, vă voi explica câteva dintre zvonurile legate de Allegra, iar apoi, cred, veți înțelege anxietatea lui Claire. Ce scrisori îți scrie ea, nu știu; este posibil ca acestea să fie capabile să provoace iritații, dar în orice caz este mai bine să-i ierți pe cei slabi. Nu spun – și nu cred – că deciziile tale sunt greșite, ci doar exprimă-le cu blândețe și te rog, nu te referi la mine.
Ți-am citit Don Juan 1 și am văzut că editorul tău a omis unele dintre cele mai bune rânduri. Totuși, despre atacurile personale, deși mi se par extrem de puternice, nu regret. Cât de groaznică a fost furtuna pe mare și cât de adevărați ambii părinți și, în același timp, ce contrast! 2 Dante însuși cu greu ar fi putut scrie mai bine. Și până la urmă, cu ce raze de frumusețe divină ai luminat banalitatea intrigii! O scrisoare de dragoste cu toate detaliile3 este o capodoperă a descrierii naturii umane, strălucind cu culorile eterne ale sentimentelor umane. Unde ai aflat toate aceste secrete? Aș vrea să merg să studiez acolo. Nu pot spune că aprob în egală măsură modul în care a fost folosită scrisoarea; sau că batjocura crudă a slăbiciunii noastre, care se manifestă aici, mi se pare destul de demnă de geniul tău. Dar puterea imaginii, frumusețea și inteligența ei, o răscumpără, în primul rând pentru că o respinge. Sau poate e o prostie sa vrei
THOMAS L. PĂUN ÎN 1803
Portretul unui robot de către un artist necunoscut.
CLAIRE CLAIRMONT.
Portret de Amelia Kerr

nu a fost absolut nimic de răscumpărat? Tragedia mea ți se va părea mai puțin groaznică decât te-ai fi așteptat. Oricum, este real. Dacă aș ști că ți-ar plăcea să-l citești, ți-aș trimite o copie, deoarece am tipărit-o în Italia și l-am trimis în Anglia pentru distribuție. Ai văzut micul meu poem „Rosalind și Helena”? Este doar improvizat și pare să coste puțin. Daca esti interesat pot sa trimit.
Sper că știi ce simțim eu și Mary despre Allegra. Încă nu ne-am vindecat de atașamentul nostru față de ea; și orice decideți tu și Claire despre viitorul ei, amintiți-vă că noi, ca prieteni de ambele părți, am fi foarte bucuroși să contribuim la bunăstarea ei. Protestul tău împotriva a ceea ce numești crezul meu m-a făcut să zâmbesc. Dimpotrivă, cred că castitatea în lumea actuală este foarte necesară unei fete tinere - de fapt, pentru fericirea ei - și în orice moment este un obicei bun. În ceea ce privește creștinismul, sunt vulnerabil aici, deși sunt la fel de puțin înclinat să instruiesc un copil în necredință ca și în orice credință. Aveți și informații false despre

sistemul nostru de educație fizică, dar pot ghici de unde provin aceste informații incorecte. Spun toate acestea nu ca să-ți abandonezi intenția (și Claire nu ar fi de acord să ne lase Allegra multă vreme), ci doar ca să cunoști sentimentele noastre, care au fost și vor fi mereu prietenoase cu tine și să toți cei care vă sunt aproape.
Cu cea mai mare plăcere v-aș vizita și v-aș vedea în orice alt rol, dacă nu de mediator, sau mai bine zis, de interpret, într-o dispută. În orice caz, ne vom vedea cândva la Londra și sper că auspicio meliore *.
Mary cere să i se amintească de ea însăși, iar eu rămân, dragă Lord Byron, cu sinceritate a ta.
P. B. Shelley
137
ROBERT SAUTEY
Pisa, 26 iunie 1820 Stimate domnule!
Unii dintre prietenii mei se încăpățânează să te considere autorul recenziei The Rise of Islam care a apărut cu ceva timp în urmă în Quarterly Review.
Nimic nu mi-ar face o plăcere mai sinceră decât să pot afirma, pe baza propriilor cuvinte, că nu ești vinovat de alcătuirea ei. Trebuie să spun asta împotriva autorului tău
* În cele mai bune circumstanțe (lat.).

Văd dovezi interne atât de puternice, ca să nu mai vorbim de mărinimia personajului tău pe care o știu, că dacă ar fi doar propria mea convingere, nu te-aș deranja cu o cerere de a respinge ceva la care tu - în ferm convingerea mea - nu ai putea. umili-te.
Îmi amintesc întotdeauna scurta noastră cunoștință personală 2 cu plăcere și (amintindu-mi entuziasmul pe care mi-au trezit atunci lucrările tale) cu recunoștință pentru atenția acordată mea. Ne-am despărțit, mi se pare, cu sentimente bune reciproce. Recenzia in cauza, in afara de posibilitatea ca a fost scrisa de dumneavoastra, nu merita in sine nici cea mai mica atentie.
Când un mâzgălitor angajat fără principii, neavând nimic de spus despre o operă, își bate joc fără niciun motiv de nenorocirile familiale ale unui scriitor dintr-o tabără ostilă lui - nenorociri pe care victima lor, poate, se teme să le amintească - când face subiectul acestor nenorociri. de calomnie murdară și falsă - atunci când este făcută în mod anonim, la fel de laș și la fel de rău ca un ucigaș acționează de după colț - este un act de milă prea obișnuit printre creștini (Hristos i-ar fi învățat altfel), o călcare prea comună în picioare. umanitate printre așa-zișii prieteni ai ordinii publice ca să pot vorbi despre el; dar am vrut să-ți arăt mijloacele la care recurge petrecerea, de dragul căreia ai renunțat la cauza glorificată în creațiile tale timpurii. Am intenționat să vă vizitez la întoarcerea mea în Anglia pentru a exprima personal ceea ce scriu acum; dar proasta sănătate mă ține aici și îi dă adversarului meu, dacă este vrednic să lupte, o victorie ușoară, deși fără glorie, căci nu sunt un fan al războiului pe hârtie. Cu toate acestea, există un timp pentru toate.
Tăcerea voastră voi fi, din păcate, obligat să o iau drept confirmare a ceea ce vă întreb și, prin urmare, sunt sigur că voi primi un răspuns 4.
Vă rugăm să acceptați, stimate domnule, urările dumneavoastră cele mai bune.

THOMAS LOVE PIKOK
Leghorn, 12 iulie 1820 Dragă păun!
Îmi amintesc când Ober 1 s-a căsătorit, ai spus: Mi-e teamă că acum rareori avem ocazia să-l vedem și să-l auzim. „Sunt două voci”, spune Wordsworth, „una din munți, cealaltă din mare și ambele sunt puternice.”2 Și ai două soții - una din munți, ale cărei drepturi sunt gata să le recunosc, a cărei furie o sper
-12. VI1.1820]

întoarce-te și de la care nu aștept nimic rău; iar celălalt este cel maritim, India House4, care parcă te face să scrii atât de mult încât nu ai timp să ne lași un rând. Am hotărât să vă scriu, aflând că corectați dovezile lui Prometeu, pentru care vă mulțumesc și vă trimit câteva completări. Am auzit despre tine de la domnul Gisborne, dar nu primesc nimic de la tine. Cum e cu fondurile și cu romanul? 5 Moartea nedureroasă a lui Cobbett pare că se apropie și cred că, cu ocazia apoteozei datoriei naționale, vei avea festivități foarte gălăgioase 6. Nimic, în opinia mea, nu dezvăluie atât credulitatea bună a englezilor ca faptul că ei, în ciuda tuturor prejudecăților și ipocriziei lor, au ridicat-o pe Majestatea Sa Regina la eroina zilei. Din partea mea, nu-i doresc nici un rău, chiar dacă, după cum sunt ferm convins, nu s-a amuzat destul de decent cu un curier sau cu un baron. Dar nu pot să nu subliniez, ca una dintre absurditățile sistemului monarhic, că o femeie vulgară cu gusturi josnice, pe care prejudecățile le numesc vicii, cu maniere și obiceiuri de care toată lumea le-ar ocoli dacă ar fi o simplă muritoare și fără nicio mântuire. virtuțile au devenit eroină doar pentru că este regină sau, ca motiv secundar, pentru că soțul ei este rege; iar el, nu mai puțin decât miniștrii săi, este atât de dezgustător, încât tot ceea ce le este ostil, oricât de dezgustător, stârnește admirație. Ziarul parizian8 la care sunt abonat a retipărit câteva note excelente despre acest subiect de la examinator.
Acum locuim în Livorno, la casa familiei Gisborn, și am transformat atelierul domnului Reveley în biroul meu. Libecchio * urlă toată ziua ca un cor de demoni, dar vremea este bună - deloc caldă, ceață în timpul zilei și nopți încântător de senine. Am citit romane grecești cu mare plăcere. Cel mai bun dintre ele este pastorala 9 a lui Long; dar toate celelalte sunt foarte distractive și ar fi excelente dacă ar avea mai puțină retorică și înfrumusețare. Traduc ottava rima** „Imnul lui Mercur” al lui Homer10. Desigur, o traducere exactă nu este posibilă la această dimensiune. Voi încerca să-l fac lizibil, o calitate extrem de dorită pentru traduceri.
Se spune că în reviste, etc., mă certa cu putere. Mă întreb de ce scriu poezie, pentru că nimeni nu le citește. Este ca o boală pentru care medicii prescriu un torent de abuz, dar nu este remediul potrivit.
Beck și English 11 mi-au scris din nou și l-am rugat pe Hogg să găsească un avocat care să negocieze cu ei.
Mai trimit două poezii 12; ele trebuie adăugate la rest, după „Prometeu”; Ți le trimit de teamă că Ollier nu o va face
* Vânt de vest (italian).
** Octave (italiană).

știi ce să faci dacă unele dintre frazele din strofele cincisprezece și șaisprezece se întâlnesc cu obiecțiile sale; și că într-un astfel de caz ar trebui să le înlocuiți cu asteriscuri, cu cât mai puțină deteriorare a sensului. Vă mai trimit o poezie ca să nu iasă două scrisori. Am nevoie de o „gramatică greacă” pentru Mary, care studiază greacă intensiv. M-am gandit sa-l trimit prin posta in foi separate, dar rezulta ca va costa nu mai putin decat un colet; atunci e mai bine prin colet și mai adaugă câteva cărți, pe care te rog să le trimiți cu prima navă. Trimiteți-ne doar cele mai recente recenzii ale lucrărilor lui Lord Byron, deoarece le primim aici. Întreabă-l pe Ollier, domnul Gisborne, Hunt dacă au ceva de trimis.

Iubindu-te, dragul meu Păun,

P. B. Sh.

Jones, Gramatica greacă, Lexiconul lui Shreveliev, 13 Exerciții de greacă, Melincourt, Sala Headlong, ziare și Indicatori și orice altceva găsiți interesant. „Răspunsul lui Malthus” 14 al lui Godwin dacă a ieșit. Șase exemplare ale ediției a II-a a „Cenci” I5.

139

IOAN KITSU1

Pisa, 21 iulie 1820

Dragă Keats!

Cu mare tristețe am aflat de atacul periculos pe care l-ați suferit, iar domnul Gisborne, care m-a informat despre acest lucru, adaugă că mai aveți semne de consum. Această boală îi iubește în special pe cei care compun o poezie atât de bună ca tine și este adesea ajutată în acest sens de iernile englezești. Cred că poeții tineri și drăguți nu sunt deloc obligați să o încurajeze și nu au încheiat nicio înțelegere cu Muzele pe această temă. Cu toată seriozitatea (căci glumesc pe un subiect care mă îngrijorează foarte mult), cred că, după cele întâmplate, cel mai bine este să petreci iarna în Italia, iar dacă ți se pare și necesar, să locuiești în Pisa. sau împrejurimile sale atâta timp cât doriți. Doamna Shelley mi se alătură în cererea mea de a rămâne cu noi. Ar fi bine să mergi pe mare la Livorno (în Franța nu e nimic de văzut, iar aerul marin este deosebit de bun pentru plămânii slabi); de acolo sunt doar câteva mile până la noi. Trebuie neapărat să vezi Italia; Sănătatea ta, pentru care îți ofer asta, poate fi o ocazie pentru tine.

Vă scutesc de laudele entuziaste ale statuilor, tablourilor, ruinelor și, de asemenea, - la care îmi este deosebit de greu să rezist - munților, pâraielor, câmpurilor, culorilor cerului și cerului însuși.

De curând am recitit Endymionul tău și m-am convins din nou de comorile poetice pe care le conține, deși împrăștiate cu generozitate nediscriminată. Acest lucru nu este de obicei tolerat de public și acesta este motivul pentru care s-au vândut relativ puține exemplare. Sunt sigur că poți crea lucrări grozave dacă vrei.

Întotdeauna îl rog pe Ollier să-ți trimită o copie a fiecărei cărți ale mele. Probabil că veți primi Prometheus Unbound aproape în același timp cu această scrisoare. „Cenci”, sper că ai deja – această lucrare a fost scrisă în mod deliberat de mine într-un alt spirit, „departe de a fi bine, dar se poate certa cu starea de bine”.

În poezie, încerc să evit bibelourile și orice sistem anume. Îmi doresc ca oameni mai talentați decât mine să facă la fel.

Fie că rămâi în Anglia sau vei veni în Italia, ai încredere că peste tot și în toate treburile tale vei fi însoțit de cele mai calde urări de sănătate, fericire și succes și că sunt sincer al tău.
P. B. Shelley
140
MARY SHELLY
Casa Silva, Pisa, duminica dimineata, 30 iulie 1820 Iubitule!
Se pare că am închiriat un apartament spațios excelent în Bagni di Pisa, pentru 3 luni - scump, ca toate. In 3 luni va trebui sa platesc 40 sau 45 de paiete, inca nu stiu exact cat. Mai sunt și altele, ceva mai ieftine, dar mult mai rele, iar dacă ne propunem să scriem, este necesar să fie încăpător.
Mâine seară sau poimâine probabil ne vom vedea. Tatty 1 pleacă în Anglia pentru a-și salva proprietatea în cazul unei revoluții, care, în opinia sa, este pe cale să izbucnească. Nu cred în asta și nu mă tem că consecințele sale se vor dovedi imediat atât de distructive pentru întreaga ordine veche. Plățile bancare vor fi suspendate, rata banilor va scădea brusc, iar veniturile mele, la fel ca ale doamnei Mason, în materie de bani, vor fi în pericol — dar pământul nu este în pericol. În plus, nu se va întâmpla deodată. Să sperăm la reformă. Tatty va fi uşurată dacă lucrurile se vor dezvolta treptat - acum că zgomotul în jurul reginei pare să se fi stins. De la Palermo au venit vești proaste2 - soldații au rezistat oamenilor și a avut loc o ciocnire sângeroasă; numărul celor uciși ajunge, conform zvonurilor, la 4000. Dar așa trebuia să fie - Sicilia este acum liberă, ca și Napoli. Judecând după relatările succinte și nepărtinitoare ale ziarului florentin, entuziasmul populației a fost mare; femeile au turnat ulei clocotit de la ferestre pe capetele atacatorilor. Mi s-a promis că voi livra bani

transfer4 la Viena pe data de 5, exact când îmi va fi plătit IOU și când voi pleca din Livorno.
Doamna Mason este foarte supărată că Tatty pleacă în Anglia, deși în mod evident înțelege necesitatea acestui lucru. Într-o zi trebuie să-și pună ordine în treburile și ei cred că cel mai bine este să facă asta acum. Nu intenționez să plec din Italia: cel mai bun lucru pentru noi acum este să economisim bani, iar dacă lucrurile vor lua o întorsătură bruscă (și sunt convins că așa va fi, deși, poate, abia peste doi-trei ani) , voi avea timp să îmi revendic drepturile . Sau se poate întâmpla altceva care ne va decide soarta.
Sărută-l pe micuțul drag și sărută-te și pe tine, pentru mine. te iubesc cu drag.
77. B. Sh.
[PS] Am închiriat o casă pentru trei luni pentru 40 de paiete - ieftin, iar casa este foarte bună pe aici - iese cam 13 paiete pe lună. Maine voi merge sa vad situatia; așa că așteptați-mă marți dimineața.
Duminică seara.
141
ROBERT SAUTEY
Pisa, 17 august 1820 Stimate domnule!
Permiteți-mi să exprim sincera plăcere pe care mi-au oferit-o primele rânduri ale scrisorii dumneavoastră. Infirmarea conținută în ele a fost exact ceea ce mă așteptam cu încredere.

Lasă-mă să te asigur că amenințările din scrisoarea mea nu au avut nicio legătură cu tine. Nu cred că au existat amenințări deloc. Îmi amintesc că mi-am exprimat disprețul acolo în speranța că la Merray2 sau altundeva vei întâlni un mercenar mizerabil care ți-a imitat stilul în așa fel încât a indus în eroare pe toată lumea, cu excepția celor care te cunosc - și tu îl arunci în fața scrisorii mele. ca pedeapsă pentru încercarea de a semăna dușmănie între cei care își doresc numai bine, ca tine și mine.
Trebuie să mărturisesc că sfatul tău – de a adopta sistemul de gândire pe care îl numești creștinism – nu mi se pare convingător, fie că te referi la superstiția convențională cu toate dogmele ei, fie la o concepție mai rafinată a doctrinei care a pus capăt credinţele graţioase ale grecilor. Judecând învățăturile după rezultatele lor, putem spune că această credință se numește religia lui Hristos și Mercy ut lucus, a non lucendo * când vezi cum te transformă.
* Zd .: contrar probei, din cauza unei neînțelegeri (lat.).

și alți oameni buni și luminați, astfel încât, chiar și în timp ce propovăduiți creștinismul, nu puteți, contrar poruncii lui Hristos, să vă abțineți de la tonul insultător.
Ce convingeri ai vrea de la mine? Mă acuzi – nu știu pe ce temei – de o crimă. Acesta este un cuvânt puternic, domnule, și ar trebui răspuns pe un ton diferit dacă l-ați adresat cuiva în afară de mine. În loc să nu judeci, „nu vei fi judecat” 3 - nu doar judeci, ci și condamni și, în plus, la o astfel de pedeapsă, încât victima ta trebuie fie să cadă extrem de jos, fie să se înalțe deasupra tuturor, pentru ca această pedeapsă să nu fie mai rău pentru el de moarte. Tu, așadar, ești unul dintre acei fără de păcat pe care Isus nu i-a găsit în toată Iudeea ca să arunce cu prima piatră într-o femeie vinovată de adulter4!
Cât de atent, în comparație cu tine, până și cele mai crude instanțe cântăresc dovezile, cum asigură drepturile acuzatului, cu câtă reticență își pronunță sentințele aspre și prezumtorii! Dintr-o viață nu numai fără vină, ci dedicată căutării pasionate a binelui, iei o pagină5 pe care se vede o pată, și asta doar pentru că mi-am aranjat viața personală fără să țin cont de prejudecățile mulțimii, deși puteam. fă asta cu deplină comoditate.același lucru dacă te-ai fi aplecat la noțiunile lor mai josnice – și numești asta o crimă. Aș putea să-ți răspund altfel, dar Dumnezeu este martor al meu, dacă o astfel de ființă ne aude acum pe tine și pe mine și mă angajez să repet acest lucru în fața lui, dacă ne arătăm înaintea lui după moarte, așa cum probabil speri, că Tu mă condamni în zadar. Nu sunt vinovat de rău nici în faptă, nici în gând; consecințele la care faci aluzie s-au produs independent de mine. Dacă ai fi prietenul meu, ți-aș putea spune o poveste care te-ar face să deschizi ochii; dar nu-mi voi încredința niciodată secretele străinilor.
Scrii că judeci credințele după roadele lor; Și eu, dar numai după fructe coapte - așa sunt judecățile pripite, după cum puteți vedea inspirate de credința creștină. Rezultatele imediate ale tuturor punctelor de vedere noi aduc cu adevărat nenorocire susținătorilor și predicatorilor lor; dar nimic nu se termină cu noi; virtutea constă în a face ceea ce trebuie, neglijând avantajul imediat.
Știu perfect că partidul de guvernământ la care v-ați alăturat cere întotdeauna toleranță, îl întâmpină cu dispreț și nu o arată niciodată

altora. Dar „există un flux și reflux în treburile oamenilor” 7 și tocmai acum se apropie.
Un alt exemplu al milei tale creștine este judecata ta asupra poeziei mele bazată pe recenzii abuzive. L-am rugat pe domnul Allier să vă trimită ultimele dintre cele publicate – poate că vă vor amuza, căci una dintre ele – într-adevăr, ambele – nu ține de întrebările la care ne deosebim.

Nu pot să sper că vei fi suficient de simplu pentru a simți – sau, după ce ai simțit, să recunoști – că ai greșit atunci când ai acuzat, chiar și mental, o persoană nevinovată și persecutată a cărei singura vină reală constă în convingerile sale despre clădirea socială existentă - convingerile pe care le-ați împărtășit cândva 8. Și fără aceasta, o corespondență ulterioară acum că scopul pentru care am reluat-o a fost atins va, din cauza neasemănării opiniilor noastre, dureroasă și inutilă. Sper să ne întâlnim cândva la Londra; o conversație de zece minute valorează zece volume de corespondență. Între timp, vă rog să credeți că printre binevoitorii voștri nu există mai sincer decât
Umilul tău slujitor
P. B. Shelley
P S. Ar fi trebuit să adaug că sunt bolnav de ceva vreme și încă abia mai pot scrie din cauza durerii puternice din partea mea. Dar aceasta nu mărturisește în favoarea a ceea ce tu, ca și alții, numiți creștinism; într-adevăr, ar fi mai bine să-mi urez sănătate și bunăstare.
Sper că găinile nu se întorc la adăpost!

142

MARY SHELLY

Casa Ricci, Livorno, 1 septembrie 1820
Mi-e teamă, iubita mea, că mâine seară nu voi putea veni la tine, deși voi încerca tot ce pot. Del Rosso 1 Nu am văzut și nu voi vedea până seara. L-am văzut pe Jackson2, va bea ceai cu noi în seara asta și va aduce Constituciónelle.
Trebuie să fi citit deja ziarele, dar cred că cele mai recente și mai importante știri nu sunt acolo. Din scrisorile private ale negustorilor se știe cu siguranță că la Paris are loc o mare răscoală3, iar rapoartele de ieri seară spun că oamenii continuă să asedieze Tuileries.
La Napoli, partidul constituțional i-a spus ambasadorului austriac că, dacă împăratul le-ar declara război, vor ucide în primul rând toți membrii familiei regale. O măsură necesară și absolut justă având în vedere o asemenea inegalitate a forțelor luptătoare și a cauzelor pentru care se duce lupta. Ar fi grozav să-i faci pe regi de pretutindeni ostatici ai libertății!
Ce se va întâmpla cu Gisborne și cu englezii de la Paris? Și se va răspândi Focul Sfânt în curând în Anglia și poate în Italia? Și dacă ne întoarcem de la sistemul solar la boabe de nisip, ce va fi cu noi?

Sărută-l pe cel mic pentru mine și pentru tine. Mă simt puțin mai bine - deși partea laterală încă se simte puțin.
iubindu-te
SH.

PS Anexez o scrisoare de la Peacock, singura care era la oficiul postal din Livorno.

143

LORD BYRON

Pisa,
17 septembrie 1820

Dragă Lord Byron!

Habar nu am despre conținutul scrisorilor pe care ți le-a trimis Claire și doar o idee foarte aproximativă despre subiectul corespondenței tale cu ea în general. Am văzut una sau două dintre scrisorile ei, este adevărat, dar a fost demult: de vreme ce mi s-a părut extrem de copilărești și absurde, am rugat-o să nu le trimită, iar mai târziu a spus că în loc de ele a scris și a trimis pe alții; Nu pot spune dacă cele pe care le-am văzut ți-au fost trimise. „Dar sunt surprins că te enervează, deși este foarte probabil să fie capabili să te enerveze. Ești conștient că îți faci datoria față de Allegra și consideri și refuzul tău de a o lăsa să meargă la Claire atât de departe ca fiind datoria ta. Că Claire vrea să o vadă este firesc. Că, nefiind atins acest lucru, este enervată și că supărarea ei îi dictează scrisori ridicole, este și el în ordinea lucrurilor. Dar ea, sărmana, este foarte nefericită și bolnavă și trebuie să arate toată îngăduința posibilă față de ea. Cei slabi și proști sunt ca regi în această privință; nu pot gresi.

Sper că am explicat suficient de convingător de ce nu aș vrea să fiu transmițătorul dorințelor și sentimentelor ei pentru tine; Bineînțeles, voi fi mereu bucuros să-i dau pe al tău. Dar acum, după părerea mea, nu ai de ce să-ți faci griji și trebuie doar să te asiguri că ea are în mod regulat știri despre sănătatea Allegrei, etc. Poți să-mi scrii sau să-i îndrugi secretarei să-i scrie (dacă nu nu vreau să scrii singur), într-un cuvânt, fă așa te simți confortabil. Desigur, voi fi bucuros să primesc scrisorile dumneavoastră despre orice subiect.

Galignani relatează că pe 17 august ați ajuns la Londra și ați mers imediat la regină cu depeșe din Italia. Dacă scrisoarea pe care am primit-o a fost scrisă de fantoma ta, el va primi și un răspuns real. Ia parte la măruntaiele semnificative pe care cea mai puternică congregație 2 din lume le discută acum cu o încetineală atât de ridicolă? Și dacă miniștrii eșuează, veți revendica măcar o parte din puterea pe care au pierdut-o?

tyat? Succesorii lor, sper - și dacă sunteți printre ei, sunt sigur - vor folosi această putere în alte scopuri decât ei. În ceea ce mă privește, deocamdată rămân în Italia. Întrucât te duci cu adevărat în Anglia și lași Allegra în Italia, cred că ar fi mai bine să-i permiti lui Claire, dacă dorește, să o vadă pe Allegra în absența ta. Obstacolele care există acum nu vor mai fi acolo; iar o astfel de concesiune va elimina orice controversă ulterioară pe acest subiect. Oamenii își doresc cu tărie doar ceea ce li se refuză sau li se împiedică să facă. În plus, te vei arăta mai presus de toate cuvintele jignitoare pe care ea ți-ar putea scrie - și totuși, desigur, așa este. Aș fi foarte bucuros să primesc o scrisoare de la tine și vești despre noi cântece ale lui Don Juan sau altceva. Nu ne-ai răsfățat cu asta în ultima vreme. Doamna Shelley se alătură urărilor mele cele mai bune, iar eu, dragă lord Byron, rămân a dumneavoastră cu sinceritate.

Percy B, Shelley

PS Dacă aș merge în Levant și Grecia3, ați putea să-mi fiți de ajutor? Dacă da, atunci mă vei mulțumi foarte mult.
144
MARIANNE HUNT
Bagni di Pisa, 29 octombrie 1820 Dragă Marianne!
Mi-a făcut plăcere să aflu că te plângi de tăcerea mea, deși am mult mai multe motive să mă plâng de a ta. Aceasta, cel puțin, îmi promite o scrisoare de la tine și nici nu știi cu ce bucurie primim și cu ce nerăbdare așteptăm cu nerăbdare să auzim de la tine - aproape singurii prieteni care ne-au mai rămas.
Mi-e teamă că austeritatea la care ești forțat este foarte enervantă și dăunătoare sănătății lui Hunt, precum și surmenajul pe care îl judec după „Indicatori” și „Examinatori” Cum aș vrea să te ajut într-un fel – dar din moment ce tu știi că această dorință este sinceră, însăși expresia ei, poate, te va înveseli.
Soții Gisborn au venit, au adus vești despre tine, precum și cărți; dar cele mai multe dintre ele nu au fost încă obținute pe mare. Avem noua carte2 a lui Keats; pasajul intitulat „Hyperion” arată că este sortit să devină unul dintre cei mai buni poeți ai timpului nostru. Restul scrierilor sale sunt destul de imperfecte și – și mai rău – scrise în acel stil prost care intră în vogă printre cei care cred că îi imită pe Hunt și Wordsworth. Dar cel mai rău dintre toate este volumul lui Barry Cornwall intitulat The Sicilian Tale. Povestea siciliană în sine este destul de dulce, dar sper că restul lucrurilor din acest volum3
-29.X.1820]

Hunt îi va găsi urâți, deși el, cu bunătatea lui obișnuită, a publicat în Examiner singurele trei strofe bune din Gyges. Cu toate acestea, nu ar trebui să-l învinovățească pe Hunt pentru bunătatea lui, pentru că nimeni nu îi datorează atât de mult ca mine. „Nu este adevărat că vulgaritatea acestor imitații jalnice ale lui Lord Byron își atinge limita aici?” În plus, aceste obscenități, sexuale și de altă natură, nu se potrivesc deloc autorului. Se preface doar a fi libertin4; dar de fapt, după cum am auzit, este o persoană foarte plăcută, amabilă și prietenoasă. Ei bine, nu este groaznic? Cu Lord Byron, acest lucru este în concordanță cu natura lui, iar spiritul și poezia lui sunt atât de vii încât tot ce este întunecat se pierde în splendoarea lor. Ei chiar o contrazic, pentru că demonstrează că puterea și frumusețea naturii umane sunt capabile să cucerească tot ceea ce pare a fi incompatibil cu ele. Dar când un scriitor este atât obscen, cât și plictisitor, este o crimă împotriva zeilor, a oamenilor și a cuvântului tipărit. Pentru numele lui Dumnezeu, nu arătați scrisoarea mea nimănui decât lui Hunt; N-aș vrea să deranjez cuibul de viespi al unui trib sensibil de poeți. Unde este Keats acum? Îl aștept cu nerăbdare în Italia, unde îi voi acorda toată atenția. Îi consider viața foarte prețioasă și îi iau la inimă bunăstarea. Vreau să-i vindec atât trupul, cât și spiritul; pe primul îl voi ține de cald, iar pe al doilea îl voi preda greacă și spaniolă. În același timp, sunt conștient că voi hrăni un rival care mă va lăsa mult în urmă; asta îmi servește ca un motiv suplimentar și va fi o plăcere suplimentară.
Acum ne mutăm de la Bagni di Pisa, deoarece râul Serchio și-a revărsat malurile și totul în jur este inundat. Vechiul meu prieten și conațional căpitanul Medwin5 ne vizitează, îl așteptăm cu nerăbdare pe Keats, căruia i-aș scrie dacă aș ști unde.

La revedere, dragă Marianne. Scrie repede, sărută-i pe toți copiii pentru mine, spune-mi cum sunt și salută-le lui Bessie și Hunt.
Te iubesc mereu
77. B. Shelley
145
CLAIRE CLAIRMONT
Pisa, 29 octombrie 1820 Dragă Claire!
Ți-am mâzgălit câteva cuvinte zilele trecute doar pentru a arăta că nu te-am uitat; din moment ce a existat un postscript de la Mary la literă, nu am scris acolo nimic din ceea ce mi-am dorit. Doamna Mason tocmai mi-a dat scrisoarea dvs. adusă de soții Tantini, i-am vizitat aseară și am fost trist să aud confirmarea scrisorii dumneavoastră. Ei spun,

că arăți foarte trist și posomorât, dar ei o atribuie vremii. Trebuie să fie foarte rău pentru tine dacă a devenit vizibil chiar și pentru ei. Înveselește-te, fată dragă, până ne întâlnim la Pisa. Dacă n-ar fi fost doamna Mason, aș fi spus: reveniți imediat și abandonați planul care nu vă place atât de mult – dar acum cred că ar trebui să aveți răbdare – măcar până veți veni aici. Oricum, indiferent de ce ai decide, știi unde vei găsi un prieten nespus de iubitor căruia îi lipsește atât de mult în absența ta, încât va fi mereu bucuros să te revadă. În plus, cred că este în interesul tău să le păstrezi pe cele cunoscute. .. Ce recomandari? O să am grijă de ei. Acum nu prea o văd pe doamna Mason și chiar dacă o văd, este posibil să-i atrag atenția asupra subiectului care ne interesează doar făcând o cerere directă, ceea ce în acest caz îmi este greu. Prietenii lui Medwin nu au sosit încă. Sunt aproape sigur că după sosirea lor voi putea primi scrisori de recomandare de la el pentru tine. Încă nu am vorbit cu el despre asta, dar știu că va face tot posibilul.
Săptămâna trecută am avut un atac sever de boală și s-au reluat spasmele. Mă consolez cu gândul că focul bolii este în rinichi și, prin urmare, nu este fatal. Sunt gata să suport durerea; dar iritabilitatea nervoasă pe care o lasă în urmă este un mare rău pentru mine; dacă nu m-aș fi luptat cu ea în mod constant, iar cei din jurul meu nu ar fi încercat să-mi fie mai ușor, ea mi-ar fi transformat viața într-o pură tortură. „Acum este mult mai ușor pentru mine. Vorba veselă a lui Medwyn ajută, dar ce înseamnă asta în comparație cu dulcele tale consolari, Claire mea.
Ne-am mutat într-un apartament pe Lung Arno, destul de confortabil; costă 13 paiete pe lună. Se află lângă acel palat de marmură, numit Palazzo Galletti, și este format dintr-un excelent mezzanino * și două camere la etajul al patrulea; toate sunt orientate spre sud; sunt două seminee. Camerele superioare – într-una dintre care locuiește Medwin, iar în cealaltă mi-am făcut un birou (felicitați-mă pentru izolare) – sunt foarte bune; Voi dedica această zi sortării cărților și așezării hârtiilor astfel încât să fie la îndemână. Mary are o cameră grozavă la parter și există mult loc și pentru cel mic. Sper că apa din Pisa îmi va aduce o ușurare, dacă boala mea este exact ceea ce se presupune că ar fi.
În ultima vreme nu am citit sau scris nimic, ocupat cu durerile mele și cu Medwin, care vorbește foarte interesant despre regiunile interioare ale Indiei. Am vorbit cu el și despre planurile unuia dintre prietenii săi, un om foarte bogat, care va veni la Livorno în primăvară și vrea

să viziteze Grecia, Siria și Egiptul3 pe propria sa navă. Acest om îmi admiră poezia și mai ales ar vrea să-l însoțesc. În măsura în care acest lucru este fezabil cu resursele mele financiare, încă

* Al doilea etaj (metal).

Nu stiu. Știu doar că dacă s-ar împlini, mi-ar face o mare plăcere, care ar fi dublată de prezența ta, iar fără tine s-ar înjumătăți. Toate acestea vor deveni în cele din urmă clare și rezolvate, dar deocamdată, amintiți-vă ce spun și nu menționați asta în scrisorile voastre către Marie.

Soții Gisborn fac cel mai rău lucru cu iahtul cu aburi. Domnul Gisborne intenționează să folosească el însuși mașina pentru a umfla burduful din fontă - aceasta este inventată pentru a ne înșela. Henry a fost recent la Bagny; am avut o conversație lungă și foarte decisivă și am declarat că, dacă domnul Gisborne a preluat iahtul, atunci am refuzat categoric să iau parte la această chestiune și m-am limitat doar la a primi banii pe care mi-ar fi putut plăti după vânzarea materialelor. De asemenea, am mai spus că, dacă ar urma acea cale (adică, ar trimite cazul domnului Gisborne), mi-aș anunța prietenii despre tratamentul odios pe care el și familia lui l-au tratat cu mine. Din conversație a reieșit că pentru finalizarea construcției navei erau necesare 400 de coroane, că această sumă va fi primită din vânzarea materialelor și va fi folosită imediat în acest scop. Astfel, am speranța că lucrarea va fi finalizată — pentru că ei înșiși vor fi interesați și mi-am declarat hotărârea de a nu da mai mulți bani; desigur, depind de vânzarea materialelor; dacă domnul Gisborne reușește să se amestece din nou cu ea în vreun fel, toate profiturile vor fi înghițite de datorii. Cu toate acestea, din vânzare mi s-ar datora foarte puțin, iar într-un alt caz, totul s-ar putea să-mi fie returnat: soții Gisborn sunt oameni complet necinstiți. Sunt cele mai dezgustătoare animale pe care le-am întâlnit vreodată. - Ei nu vin la Maria, așa cum s-a promis, dar dacă vin, voi părăsi casa ca să nu fiu nevoit să-i primesc. Mă voi acoperi cu doamna Mason.

Voi studia arabă - după cum înțelegeți, pentru un scop anume. Aflați dacă puteți cumpăra o gramatică și dicționar arabă în Florența, precum și alte cărți arabe, tipărite sau scrise de mână. Întreabă-l mai întâi pe dr. Boity despre asta, iar dacă nu știe, mergi la biblioteca Molini. În orice caz, vedeți-vă pe Molini și spuneți-mi ce ați aflat. Mă bazez pe bunătatea și dragostea ta.

Împreună cu banii pentru cărți, vă pot trimite și acele scoop-uri pe care am încercat zadarnic să le trimit la Florența. Iartă-mă, draga mea, pomenirea de skudi și nu mă iubi mai puțin pentru asta, căci fac parte din inevitabila proză a vieții, de care prietenia noastră nu este liberă.

Te iubesc Shelley

146

WILLIAM GIFFORD, EDITORUL CITATULUI REVIZIE

Pisa, noiembrie 1820 Domnule!

Dacă te uiți la semnătură înainte de a citi această scrisoare, ai putea crede că se referă la un articol calomnios care a apărut în jurnalul tău cu ceva timp în urmă. Dar nu sunt atent la atacurile anonime.

Nenorocitul care a scris articolul și-a găsit, fără îndoială, satisfacții suplimentare în mintea motivelor sale, în afară de 30 de guinee pe foaie, sau orice-i plătești. Desigur, nu poți fi responsabil pentru tot ceea ce postezi și nu sunt supărat pe tine pentru publicarea abuzului menționat; M-a amuzat atât de mult comparația cu faraonul, încât i-am iert de bunăvoie pe redactor, editor, tiparist și legător, într-un cuvânt, pe toți cei care mi-au oferit acest divertisment, cu excepția hack-ului disprețuitor. Serios vorbind, nu am obiceiul să-mi fac griji pentru ceea ce se spune sau se scrie despre mine, deși probabil că uneori sunt certat pe bună dreptate. Și în ceea ce privește acest recenzent, „M-am stabilit unde nu va decola” 2.

Un alt lucru - și asta m-a determinat să vă scriu - este autorul cărții Endymion, 3 la ale cărui sentimente și poziție vă conjur să fiți atenți. Nu cunosc pe deplin imprejurarile cauzei, dar sunt convins ca daca ma adresez domnului Gifford si apelez la umanitatea si dreptatea lui, acesta recunoaste ca fas ab hoste doceri *.

Înțeleg că recenzentul are în primul rând obligații față de publicul cititor; Sunt gata să recunosc că „Endymion” este departe de a fi perfect și, poate, a meritat toate reproșurile exprimate în paginile revistei dumneavoastră. Dar în afară de tonul disprețuitor căruia recenzentul lui Endymion nu i-a putut rezista, cred că nu a făcut dreptate meritelor sale. Fără îndoială, cu toate erorile sale, această lucrare este remarcabilă pentru un bărbat la fel de tânăr ca Keats și promite în viitor atingerea unor înălțimi pe care chiar și scrierile celor care au câștigat faima literară rareori promiteau. Aruncă o privire la carte. 2, rândurile 833 și următoarele, sau în carte. 3, rândurile 113-120; citește toată această pagină și mai departe de la rândul 193. Aș putea indica mai multe locuri pentru a te convinge că poemul merită o recenzie mai favorabilă. Nu înțeleg de ce această poezie a fost deloc revizuită, dacă nu pentru a-i sublinia meritele - căci foarte puțini oameni o citesc și nu trebuie să ne temem că va răspândi prost gust, pe care și eu îl recunosc.

Recenzia l-a cufundat pe nefericitul Keats într-o stare groaznică, i-a umbrit viața; Sunt sigur că aceasta nu a fost intenția recenzentului,

* Este permis să înveți de la inamic (lag.),

cu toate acestea, el a contribuit foarte mult la acest lucru – iar rezultatul a fost o boală din care cu greu își va reveni. Mi s-a spus că la început era aproape de nebunie și doar supravegherea necruțătoare l-a împiedicat să se sinucidă. Suferința lui a dus în cele din urmă la ruperea unui vas în plămâni și a dezvoltat consum. În curând va veni să mă vadă în Italia 4, dar mă tem că dacă nu reușim să-i păstrăm liniștea, atunci nu se poate pune mari speranțe în climatul local. Totuși, nu aș dori să storc nimic făcând apel la mila ta. Tocmai am citit a doua lui carte5, publicată aparent cu indiferența disperării. Am instruit libraria mea să vă trimită o copie a acesteia și vă rog să acordați o atenție deosebită pasajului intitulat „Hyperion” care nu este finalizat din cauza recenziei menționate. O mare parte din ea este, fără îndoială, cea mai înaltă poezie. Spun asta imparțial, căci principiile urmate de Keats în celelalte scrieri ale sale sunt exact opusul meu. Îți las pe tine să judeci singur - sugestia că, chiar și cu cele mai bune sentimente, induci în eroare cititorii, ai fi insultător pentru tine 6.

[Scrisoarea neterminată]

147
THOMAS LOVE PIKOK
Pisa, 8 noiembrie 1820 Dragă păun!
Am ezitat si eu sa raspund la ultima ta scrisoare, asteptand ceva de spus, in orice caz ceva interesant pentru tine. Cutia cu cărțile mele, inclusiv tratatul tău 1 împotriva practicii poeziei, nu a sosit încă; Între timp, mă întreb cum apărați o asemenea erezie în epoca noastră de afaceri și iubitoare de bani. Îți mulțumesc că ai corectat dovezile lui Prometeu, care, mă tem, ți-a creat multe necazuri. Printre cărțile noi pe care le-am primit se numără și un volum de Keats, el însuși nesemnificativ, dar care conține un fragment dintr-o poezie intitulată „Hyperion”. Cu greu ai avut timp să o citești; dar cu siguranță este un lucru remarcabil și îmi dă o idee despre Keats pe care trebuie să mărturisesc că nu am avut-o niciodată înainte.
Am aflat de la domnul Gisborne că domniți peste Haosul buletinelor și rapoartelor, în cripta în care crisalida multicolorului Psyche 2 este amorțită în somn adânc.Sper că într-o zi veți prinde viață și ne veți da un alt Melinkort. Cititorilor le place foarte mult „Melinkortul” tău, în opinia mea mult mai mult decât celelalte lucrări ale tale. De data aceasta, cititorii au dreptate. Are mai multă vivacitate și gândire mai precisă decât Headlong Hall sau Cythrop.

Mi-am pierdut voința pentru operele literare. Există planuri mari, dar puține speranțe de a le realiza. Citesc, dar deși sunt mai degrabă ignorant, se pare că nu învăț nimic din cărți. Adevărat, primirea pe care mi-o oferă cititorii este capabilă să răcorească orice fel de ardoare. Putem spune că publicul are dreptate. Foarte corect, nu mă îndoiesc, și cu cât mai corect, cu atât mai puțin plăcut. În acest sens, experiența mea a constat în multe căzi cu apă rece. Acum citesc doar greci și spanioli. Platon și Calderon au devenit zeitățile mele. Și locuim în orașul Pisa. Am un prieten de școală3 în vizită din India; începem să învățăm araba împreună. Mary scrie un roman4 despre obiceiurile Italiei medievale, pe care îl scoate din zeci de cărți vechi. Cred că va impresiona; dacă ceva complet original poate reuși, atunci nu voi fi înșelat în așteptările mele.
O persoană va veni la tine de la mine, căreia trebuie să-i dai pianul5. Dacă este în Marlo, îi puteți da instrucțiunile necesare despre cum să-l obțină.
Ramas bun. In publica commoda peccem, si longo sermone *.
devotat ție
77. B. Shelley
148
CHARLES OLLIER
Pisa, I   10 noiembrie 1820
Stimate domn!
Domnul Gisborne mi-a trimis o copie a lui Prometheus, foarte frumos tipărită. Păcat că sunt atâtea greșeli de tipărire în Ea, deseori distrugând sensul, mai ales că versurile sunt deja înțelese doar de câțiva și doar câțiva pot fi pe plac. Îți voi trimite o listă de greșeli de scriere într-o zi sau două.
Anexez câteva poezii pentru a fi adăugate la Julian și Maddalo.Se pare că mai aveți câteva poezii mici pentru aceeași colecție; Probabil știți că nu vreau ca numele meu să fie tipărit pe pagina de titlu, deși nu fac nici un secret despre calitatea mea de autor.

Trimit o altă poezie2, care ar trebui să fie tipărită nu cu Julian și Maddalo, ci la sfârșitul celei de-a doua ediții a Cenci sau oricare dintre lucrările mele, unde este indicat numele meu, dacă s-ar fi pregătit pentru o retipărire, ceea ce nu o fac. aştepta. Am motive pentru o astfel de selecție și am marcat aceste versuri cu o cruce.
* Cu o predică atât de lungă, aș fi păcătuit împotriva binelui public (lat.).
BYRON DUPĂ CALĂRIE. Siluetă de Marianne Hunt.
MARY SHELLY.
Miniatura de Reginald Eastman.

Completez sincer cu durerea fratelui tău. Soarta crudă m-a judecat, de asemenea, să văd moartea lentă a unui copil iubit și să-i supraviețuiesc. Transmite-i fratelui meu condoleanțe.
Prietenul meu, căpitanul Medwin, stă cu mine și mi-a arătat poeziile sale despre vânătoarea în India3, trimise către dvs. pentru publicare. Sunt scrise fără îndoială foarte elegant și corect, deși nu aparțin înaltei poezii. Aș fi surprins dacă poeziile ar fi respinse. Pot să vă rog să faceți tot posibilul?
Îți voi scrie cu următorul mail sau cu al doilea. Julian și Maddalo și poeziile însoțitoare sunt o colecție a celor mai triste scrieri ale mele. Pe viitor, intenționez să adaug mai multe zâmbete în lacrimi.
Umilul tău slujitor
77. B. Shelley.
149
THOMAS LOVE PIKOK
Pisa, 15 februarie 1821 Dragă păun!
Ultima scrisoare de la tine, scrisă în urmă cu aproape patru luni, a ajuns la mine în pachete trimise de Gisborne pe mare. Mă bucur să știu că ești sănătos la trup și la spirit. Am primit atât denunțurile tale tipărite ale poeziei în general, cât și denunțurile tale scrise de mână ale unora dintre creațiile sale individuale și sunt de acord cu cele din urmă la fel de puternic pe cât nu sunt de acord cu prima. O persoană care nu primește bilă din ottava rimas a lui Barry Cornwall este probabil lipsită de bilă cu totul. Lumea se risipește din cauza acestei alimente nesănătoase. În același timp, însăși anatemele tale ale poeziei trezesc în mine o furie sacră, sau caloethes scribendi**, pentru a răzbuna Muzele jignite. Mi-am dorit foarte mult să încrucișez săbiile cu tine pe paginile revistei pentru cinstea iubitei mele Uranie, dar Dumnezeu m-a făcut prea leneș și te-a lipsit de gloria unei adevărate victorii. După ce ai dezcalat poezia și înțelepciunea celor mai mari înțelepți ai tuturor timpurilor, ai fi câștigat prea ușor victoria asupra mea — cavaler al unui scut fantomatic și suliță de gossamer3. În plus, la vremea aceea citeam Iona lui Platonov, pe care vă sfătuiesc să-l recitiți. Poate, dacă comparăm teoriile lui Platon și Malthus, mavis errare *** a lui Cicero este un argument rezonabil. Dar pe acest subiect am o tolbă plină de argumente pregătite.
* Octava (italiană).
** Un bun impuls de a scrie (lat.).
*** Prefer să greșesc (lat.).

Ai citit răspunsul lui Godwin către apostolul bogaților? 4 Ce părere ai despre el? Inca nu mi-a ajuns, la fel si pachetul dumneavoastra, pe care il astept de la o zi la alta.
Avem o criză în Italia. Armatele napolitane și austriece se apropie cu pași repezi5 și se poate aștepta o luptă zilnic. Primul a intrat în Statele Papale, a luat ostatici la Roma pentru a-și asigura neutralitatea din partea sa și, aparent, intenționează să-și încerce mâna la luptă deschisă. Inutil să spun că recruții napolitani indisciplinați au șanse foarte mici să-și reziste trupelor depășite numeric și cu experiență. Dar istoria nașterii libertății între popoare este plină de exemple când calculele obișnuite au fost răsturnate; iar înfrângerea austriecilor avea să fie semnalul revoltei în toată Italia.
Mă gândesc la planuri literare destul de extinse. Dar nu există nimic mai dificil și mai lipsit de bucurie decât a scrie fără certitudinea că vei găsi cititori; iar dacă piesa mea „Cenci” aproape că nu le-a găsit, am disperat să scriu ceva care să merite atenția lor.
Incluzi „Hyperion” lui Keats printre experiențele poetice contemporane pe care le denigrezi? Mi se pare minunată această poezie. Celelalte poezii ale lui valorează puțin; dar dacă „Hyperion” nu este înaltă poezie, atunci contemporanii noștri nu au creat-o deloc.
Bănuiesc că nu scrii nimic în afară de legi pentru India etc. 6 Am o idee foarte vagă despre activitățile tale, dar bănuiesc că ai de-a face cu stiloul și cerneala.
Maria vă cere să vă salutați cordiale, iar eu rămân, dragă Păun, devotată vouă
77. B. Shelley
150
CHARLES OLLIER
Pisa, 16 februarie 1821 Stimate domnule!
Vă trimit trei lucruri – „Oda la Napoli” 1, sonetul 2 și o lucrare mai lungă intitulată „Epipsihidion”3. Primele două sunt ale mele și cer ca ele să fie publicate cât mai curând posibil, în condiții convenabile pentru dvs.
Una mai lungă – o poezie – aș cere să nu fiu considerată a mea; pare să aparțină acelei părți din „eu”-ul meu, care nu mai există; astfel încât în acest sens prevenirea să corespundă adevărului. Ar trebui publicat pentru câtiva inițiați; și numele autorului vreau să-l păstrez secret, pentru a evita răutatea celor care transformă chiar și cea mai dulce mâncare în otravă cu simpla lor atingere corupătoare. Aș dori să,
-17. II. 1821]

ca poezia să fie tipărită imediat, cât se poate de simplu, și în doar o sută de exemplare; oameni care sunt capabili să evalueze și să perceapă corect o astfel de lucrare abstractă cu siguranță nu se vor regăsi în astfel de numere - cel puțin printre cei care vor fi interesați de o lucrare anonimă necunoscută de nimeni și nu mi-aș dori deloc ignoranții să o citească . Dacă aveți un motiv de vânzări de cărți împotriva publicării într-un număr atât de mic de exemplare, pur și simplu trimiteți-le celor cărora credeți că le place o astfel de poezie și trimiteți-mi una prin e-mail cât mai curând posibil. Am scris în așa fel încât să fac cât mai puține probleme compozitorului și editorului. Aș fi foarte recunoscător dacă ți-ai lua ultima responsabilitate asupra ta.
Există speranță pentru o a doua ediție a The Rise of Islam 5? Trebuie să repar o mulțime de lucruri acolo și să refac complet o parte. Am

idei noi și înalte în poezie; dar probabil că vor necesita câțiva ani de muncă.
Aici ne așteptăm zilnic să auzim de bătălia dintre armatele Austriei și Napoli. Acesta din urmă avansează spre Roma; iar prima întâlnire va fi probabil în Statele Papale. Vă puteți imagina cum toată lumea de aici așteaptă asta.
Trimite-mi vești despre urmașii mei spirituali. În ceea ce-l priveşte pe Prometeu, nu mă aştept şi nici nu-mi doresc o largă răspândire. „Cenci” ar trebui să fie un succes.
Rămân, stimate domnule,
Slujitorul tău ascultător
Percy B. Shelley
151
CĂTRE DR. THOMAS YOUMU1
Pisa, 17 februarie 1821
Îmi pare foarte rău că, din cauza unei neînțelegeri cauzate de dificultăți temporare, am ajuns cu restanțe în ultimul trimestru la suma anuală acordată copiilor mei. Dacă vă veți face osteneala să predați nota anexată prietenului meu, domnul Smith2, la Bursă, în orice zi după 25 martie, atât trimestrul trecut, cât și trimestrul actual vor fi plătiți; și am luat măsuri pentru a mă asigura că astfel de neînțelegeri nu se vor repeta în viitor.
Permiteți-mi să profit de această ocazie pentru a întreba despre sănătatea și dezvoltarea mentală a copiilor mei; neavând plăcerea de a vă cunoaște personal, sunt totuși sigur că veți scuza și îndeplini această cerere a unui tată, pe care un arbitrar fără egal l-a lipsit de drepturile părintești, rupând legăturile considerate până acum sacre chiar și sub
15*

cea mai severă persecuţie literară. Menționez nemulțumirile mele – căci ceasul dreptății urmează să vină – pentru a vă mulțumi anticipat dumneavoastră și doamnei Hume pentru bunătatea și grija (nu aș vrea să mă mulțumesc cu cuvântul „datorie”) cu care, fără îndoială, fac totul în privința copiilor mei nefericiți, cu excepția faptului că numai un părinte poate. Când mi se vor întoarce, sunt sigur că timpul pe care l-au petrecut sub grija voastră, atât ei, cât și eu ne vom aminti ca fiind momentul în care răul inevitabil al acestei despărțiri nefirești a fost într-o oarecare măsură atenuat pentru ei.
Vă rugăm să transmiteți salutările mele respectuoase doamnei Hume și să rămâneți slujitorul dumneavoastră recunoscător și ascultător
Percy B. Shelley
152
CLAIRE CLAIRMONT
Pisa, duminică, 18 februarie 1821 Dragă prietene!
Când am trimis cecul, am scris doar câteva cuvinte!, pe care sper că le-ați primit. Nu am avut timp să vă răspund la scrisorile în ziua aceea.
Continuați să studiați Germania, literatura și manierele germane și încercați să vă faceți cunoștințe acolo. Merită cu siguranță încercat dacă se prezintă oportunitatea, pentru că vă puteți retrage oricând dacă sunteți înșelat de așteptările tale. Desigur, funcția de dame de compagnie de obicei nu este de bun augur, dar sunt gata să cred că în cazul tău va exista o excepție și că toți cei care ajung să te cunoască

intim se vor atașa cu siguranță de tine. Dar sunt posibilitățile tale de așa natură să cântărești argumentele pro și contra, ca și cum problema depinde de tine? KHПginya — sau ceilalți cunoscuți florentini ai tăi — a promis că se va ocupa de afacerea ta? Dacă chiar ai ocazia să mergi în Germania cu vreo doamnă nobilă germană, mi se pare că în starea ta actuală nu trebuie să ratezi o astfel de ocazie. Nu este că nu ai un refugiu sigur în care să te poți retrage. Și vă puteți întoarce oricând la poziția actuală.
Devii foarte repede german; remarcile voastre despre modul în care lumea sufletului se reflectă pe chipul sau pe întreaga înfățișare a unui italian sau austriac sunt întocmite în spiritul criticii rațiunii pure. Ele conțin o mare parte de adevăr, dar adevărul limitat de atât de multe excepții încât pentru fizionomia practică își pierde complet semnificația. Sper ca Germania și nemții să fie la înălțimea așteptărilor tale. Nu am avut ocazia să-mi fac o idee despre ei. Filosofia lor,
* Însoțitori (franceză).
-18. м 1,1821 J

din câte înțeleg eu, contemplă doar latura argintie a scutului adevărului; în aceasta este mai bun decât francezii, care au văzut doar marginile ei ascuțite.
Ne informați despre Napoli și despre treburile de acolo; știm despre ei doar ceea ce se raportează de la Florența. Cu fiecare e-mail, vă puteți aștepta la cele mai importante mesaje; dar este şi important să se apere împotriva unei armate atât de uriaşe şi bine echipate4. Sunt dezgustat de răutatea josnică cu care Sgricci povestește anecdote josnice despre napolitani; sclavii care nu îndrăznesc să urmeze exemplul înalt și să îmbrățișeze nici măcar umbra Libertății, vorbesc despre ignoranța și violența mulțimii, pe care asuprirea a transformat-o în sălbatici. Cine neagă că mulțimea napolitană este nepolitică? Ea nu știe să improvizeze tragedie, ca Sgricci, dar este adevărat că este incapabilă de mare dragoste pentru patria ei? Mai mult, nu este vorba despre ea, ci despre întregul popor al Regatului Napoli, despre țăranii săi; un impuls brusc și puternic poate trezi în ei curaj și conștiință civică, așa cum au făcut cu francezi și spanioli6, și să-i transforme în constructori ai unei noi vieți în care va dispărea anarhia actuală care domnește în Europa. Din partea toscanilor, este intenționat să trateze Napoli în acest fel.
Cât despre austrieci, ei sunt, fără îndoială, soldați disciplinați, ascultând de resortul principal, ca părți ale unui mecanism care funcționează bine; poate că oamenii individuali dintre ei sunt mai buni decât napolitanii (deși nu cred acest lucru), dar înaintea Spiritului Reînnoirii nu sunt decât paie înaintea furtunii; evenimentele și elementele înseși vor fi împotriva lor, indignarea și respingerea îi vor urmări până în chiar văile alpine - Lombardia va reînnoi alianța odată atât de reușită împotriva puterii imperiale8 și, pentru culme, Germania va smulge și puterea de la asupritorii ei. transferate acestora în condiţii pe care au refuzat să le îndeplinească . . .9
Trebuie să fi citit sau auzit despre Nota Cabinetului Britanic către Puterile Aliate. Chiar și Castlereagh 10 fără principii nu a îndrăznit să-i susțină împotriva Napoli și și-a denunțat poziția, interzicându-le în esență să atingă Spania și Portugalia. Dacă austriecii se întâlnesc cu o rezistență puternică, este mai bine ca ei să se retragă imediat, căci Spiritul Universal al Binelui s-a ridicat împotriva lor. Dacă vor

mărșălui fără piedici spre Napoli, vom fi lăsați să plângem, pentru că acesta este sfârșitul speranțelor noastre de progres politic.
Vezi, draga mea, ca petiția Emiliei11 să fie predată ducesei. I-am promis că va realiza acest lucru și, deși există puține speranțe, există totuși o oarecare posibilitate de succes. Am scris petiția la cererea ei, deși ea însăși ar fi putut-o face de o mie de ori mai bine; ea i-a scris prințesei Rospigliosi cu o cerere de a-și susține petiția și a scris atât de înduioșător și de jalnic, încât scrisoarea ar trebui să aibă efect. Nu este nimic în cerere. Cu toate acestea, astfel de lucruri depind mai mult de fapte decât de cuvinte. Poate că petiția i-ar putea fi dată lui Boyty? Nu, asta nu este

bun. Poate o puteți întreba pe doamna Martini sau pe doamna Orlandini despre asta? 12 Te implor, fă ceva, altfel va trebui să vin eu în Florența și asta nu-mi convine deloc.
Del Rosso 13 nu l-am văzut încă. Ieri am plănuit să merg la Livorno, dar Williams, care trebuia să mă însoțească, a amânat până astăzi. De acolo voi scrie.
Ce mă bucur să știu că ești bine! Nu există nimic mai valoros decât sănătatea, fizică și psihică, așa cum știe prea bine autorul acestor rânduri, lipsit de ambele: „Scrie-mi în detaliu cum te înțelegi cu prietenii tăi italieni, cum studiezi germana. Îți voi trimite un dicționar dacă găsesc unul în Livorno. „Fii fericit, fii puternic și iubește”, 14, așa cum spune Milton. La revedere, fată dragă, și ai încredere în afecțiunea mea neschimbată și tandră.
iubindu-te
SH.
Keats este la Napoli și foarte bolnav 15. I-am scris invitându-l la Pisa, dar nu la noi acasă. Nu suntem suficient de bogați pentru asta. Săracul! Îmi deranjează insolența lui Sgricci și cu siguranță nu îi voi permite să mă folosească în scopurile despre care scrii.
153
CHARLES OLLIER
Pisa, 22 februarie 1821 Stimate domnule!
Eseul lui Peacock1 este acum la Florența. L-am trimis după el și vă voi transmite articolul meu despre poezie imediat ce va fi scris, adică în câteva zile. Totuși, nu aș vrea ca jurnalul tău3 să întârzie în timp ce tu îl aștepți. Nu voi lua nimic ca articol, pentru că m-am hotărât să-l scriu demult și ți-am promis încă dinainte să știu despre condițiile tale generoase; dar pe viitor, dacă îmi apar gânduri demne de publicat, voi fi bucuros să colaborez în jurnalul dumneavoastră la aceste principii. Între timp, puteți tipări Oda lui Napoli, un sonet sau orice poezie scurtă de-a mea pe care o aveți.
Cred că poezia „Julian și Maddalo”5 a fost deja publicată. Dacă nu, nu adăugați „Vrăjitoarea Atlasului” la el. Puteți, ca de obicei, să semnați „Vrăjitoarea” cu numele meu. Cred că ți-am cerut deja să tipărești ultima poezie pe care ți-am trimis-o imediat și fără semnătură. Voi fi foarte bucuros să primesc mai multe copii prin poștă, dar nu vreau să mai întârzie imprimarea.

Mă îndoiesc de „Carol primul”7; dar dacă o scriu, va fi plină de sentimente dure și sublime. ți-l voi oferi cu plăcere în condițiile pe

care le oferi; de îndată ce văd și simt că o pot scrie, poate fi considerată deja scrisă. Aspir să creez ceva mult mai înalt; dar va dura câțiva ani pentru a realiza acest plan. Acum scriu mai ales pentru a verifica, prin recepția pe care o primesc, dacă sunt apt pentru o cauză atât de mare. Mă tem că raportul tău nu îmi va da prea multe speranțe.
Vă puteți aștepta la o scrisoare de la mine, împreună cu un răspuns către Peacock, într-o săptămână. Voi încerca să dezvolt subiectul în părțile sale principale și să expun idolul secret al acestor iluzii.
Dacă vreo revistă demnă de remarcat devine foarte mustrătoare sau invers, vă rugăm să mi-o trimiteți prin poștă.
Dacă nu este prea târziu, vă rog să trimiteți în colet următoarele cărți: cea mai completă și mai exactă istorie a descoperirilor geologice. Dacă aceasta nu se limitează la o singură carte, trimiteți două sau trei. Istoria ultimului război din Spania; Cred că Southey a scris asta. Povestea asediului Zaragoza – mare cutare – este un mic pamflet. „History of His Time” de Burnet9 și „Old English Drama” în trei volume 10.
Îmi cer scuze pentru pixurile, cerneala și hârtie dezgustătoare. Nu gasesc un stilou care sa scrie bine; iar dacă nu te scuzi, trimite niște engleză.
Sunt foarte încântat să aud de succesul lui Procter11 și sper că va continua să culeagă lauri. Vă rog să-mi spuneți cum a fost primit „Freed Prometheus”.
Umilul tău slujitor
Percy B. Shelley
154
THOMAS LOVE PIKOK
Pisa, 21 martie 1821 Dragă păun!
Prin această postare îi trimit lui Ollier prima parte a unui eseu în trei părți prin care intenționez să obiectez la „Patru secole de poezie” dumneavoastră. Vei vedea că interpretez poezia mai larg decât tine și poate vei fi de acord cu unele dintre afirmațiile mele care nu le afectează pe ale tale. Totuși, citește și judecă singur; Să nu fim ca domnul Price și Payne Knight, care se mârâiau unul la altul ca niște câini prost dresați când nu puteau ajunge din urmă cu un iepure de câmp.

[21. II 1.1821—
Am fost încântat să aud de la domnul Gisborne despre transportul de cărți din Anglia. Câte versuri noi sunt? Până la urmă, actualele Bavia și Me-vii3 sunt foarte prolifice; și aș vrea ca cei care îmi trimit pachete de cărți să citească și să-și înfășoare la gură cele patru epoci ale poeziei, căci aș prefera să citesc cărți despre politică, geologie sau morală decât toate aceste prostii sub formă de terza, ottava și tremilesima rima *, care, cu vulgaritatea ei joasă, a atras fulgerele mâniei tale, care în acelaşi timp au căzut asupra lăcaşurilor cântărilor nemuritoare. Poeziile lui Procter mă înfurie mult mai mult decât Kord l-a înfuriat pe Juvenal4 și nu e de mirare; Juvenal nu trebuia să fie uluit de asta dacă nu voia, iar sertarele mele sunt pline de vechituri, fără a lăsa loc pentru nimic din ce vreau să citesc. Dar cutia ta o răscumpără. Noi aici, în Pisa, trăim pe vulcani revoluționari, care până acum doar strălucesc, dar nu ard; curgerea de lavă nu a ajuns încă în Toscana. Cu toate acestea, veți afla mai multe din ziare decât îmi permite prudența să scriu; de data aceasta voi

respecta legea Tăcerii Politice – austriecii ar dori ca napolitanii și piemontezii să facă la fel.
Cât de des îl vezi pe Hogg? Și cum rămâne cu familia Boyneville și Coulson? Cu Hunt - cu greu. Înca esti ocupat? În această iarnă am trăit mai puțin retras decât de obicei și am făcut o cunoștință interesantă - cu un prinț grec6, un expert în literatura antică și un mare pasionat pentru libertatea și dezvoltarea țării sale. Mary studiază greaca de câteva luni și citește Antigona cu prietena noastră cu turban, pe care ea, la rândul ei, predă engleză. Claire a ținut un carnaval în Florența și s-a distrat peste măsură. Am avut o inflamație severă a ochilor și am citit și am scris puțin toată iarna; iar într-o mănăstire părăsită l-am întâlnit pe singurul italian7 care mă interesa.
Am o cerere pentru tine. Și anume, cumpără în Leicester Square pentru 2 lire pietre prețioase8, cele mai frumoase pe care le poți găsi, inclusiv cele cu capul lui Alexandru9 și comandă două sigilii, una mai mică și alta mai frumoasă cu imaginea unui porumbel care își întinde aripile și motto-ul: Μάντις ειμι εσθλών άνώνων **. 10
Mary vă trimite salutări cordiale, iar eu, dragă Păun,
Eu raman cu sinceritate a ta
P. B. Sh.
* Terțin, octave și trei mii (italiană).
** Sunt profetul luptelor victorioase (greacă).

155
LORD BYRON
Pisa, 16 aprilie 1821 Dragă Lord Byron!
După ce m-am întors dintr-o excursie în împrejurimi, am găsit scrisoarea dumneavoastră, la care, prin urmare, nu i-am răspuns mai devreme.
Cred că ți-am scris deja că nu ți-am citit niciodată scrisorile lui Claire. Cu toate acestea, sunt gata să cred că sunt capabile să provoace iritații și că ceea ce scrie despre Allegra este nerezonabil. Maria nu este mai puțin convinsă decât mine că atitudinea dumneavoastră față de Allegra a fost impecabilă și suntem pe deplin de acord că, în împrejurările existente, este necesar să o plasați într-o pensiune a mănăstirii, undeva lângă tine. După părerea mea, ar trebui să considerați protestul Clairei, dacă ea îl exprimă, ca o consecință a iubirii materne nerezonabile, care poate fi condamnată, dar ar trebui și de compătimită. Nu i-am arătat scrisoarea ta. Este mai bine să evitați cauzele de iritare, chiar dacă singura consecință este chinul celui care o simte. Inutil să spun, cât de bucuros m-aș bucura să primesc o scrisoare de la tine pe un subiect sau altul. Mary, la fel ca mine, este interesată de tot ceea ce are legătură cu Allegra, iar dacă împrejurările te obligă vreodată să-ți schimbi planurile actuale pentru ea, Mary te roagă să ai încredere că o va dovedi cu plăcere în practică.
Am citit în ziare că ați publicat o tragedie1 pe subiectul despre care ați vorbit în timpul întâlnirii noastre de la Veneția. Nu l-am văzut încă, dar sunt extrem de interesat de această nouă fațetă a talentului tău. Ultima ta lucrare pe care am citit-o a fost Don Juan, unde ai atins aceleași înălțimi în pasaje poetice ca în cele mai bune strofe ale poemelor tale anterioare, cu excepția scenei blestemului din Manfred2, a replicilor despre Chillon din Cantul III. Childe Harold"3 și o adresă către Ocean 4 în IV canto. Acum ai ajuns cam la vârsta în

care marii poeți, despre care avem informații sigure, își începeau întotdeauna cea mai bună poezie, având în vedere toate cele anterioare, oricât de excelenți erau, doar exerciții, schele, pași care i-au condus la cele mai mari. creare. Dacă ești inferior lor în vreun fel, nu este prin geniu, ci prin sârguință și determinare. O, dacă te-ai dedica în întregime marii sarcini de a crea o poezie care să cuprindă semințele eternului, atât pentru vremurile noastre, cât și pentru viitor!
Tânărul Keats, care a promis atât de multe cu Hyperion-ul său, a murit recent la Roma în urma unei rupturi de vas de sânge, împins la disperare de criticile jignitoare la adresa cărții sale din Quarterly Review. Ramas bun. Mary se alătură dorințelor mele.
devotat ție
P. B, Shelley

156
HENRY REVLY
Casa Aulla, Pisa, 19 aprilie 1821 Dragă Henric!
Oarlocks, sau locuri pentru vâslă, nu ar trebui să fie acolo unde sunt acum, ci mai aproape de catarg, cât mai aproape, pentru ca vâslatorul să aibă un loc unde să stea. În plus, trebuie să faci o chilă falsă ca aceasta
en-cidiP
la pupa ar trebui să aibă patru inci lățime și să se îngusteze treptat spre prova; se poate face cât de subțire doriți.
Spuneți-i domnului și doamnei G[isborne] că am citit Numancia, depășind actul I foarte plictisitor, a fost încântat și minunat de capacitatea autorului de a stârni milă și admirație - abilitate în care aproape nimeni nu se poate compara cu el. De fapt, există puțină poezie în această piesă, dar stilul și versurile se disting printr-o asemenea măiestrie, încât începe să pară că există și poezie acolo.
Ramas bun. Pe curând.
devotat ție
SH.
157
LORD BYRON
Pisa, 4 mai 1821
Dragă Lord Byron!
Propunerea ta de a ne întâlni în această vară mi-a făcut cea mai mare plăcere, mai ales că absența lui Claire mă face să sper că este fezabil. Ai fi de acord să vii să petreci vara cu noi în izolarea noastră de la poalele Munților Pisan? Trăiesc, ca de obicei, departe de o societate pe care nu aș putea-o suporta chiar dacă m-ar putea suporta. Îți poți imagina cu ușurință ce plăcere ne va aduce consimțământul tău Mariei și mie. Dacă vii, adu cu tine pe cine vrei și fă-te confortabil, pentru că vom avea „mult spațiu și spațiu” L Claire locuiește acum cu oameni care au fost foarte amabili cu ea

și a introdus-o în societatea italiană; probabil că avea să petreacă toată vara cu ei și poate rămâne mult mai mult timp. Nu este în Pisa. Mă tem că știrile despre Keats sunt de încredere. Hunt spune că prima criză de disperare l-a făcut să rupă un vas de sânge, iar acest lucru a început un consum fulminant. Fără îndoială că iritabilitatea care a dus

la această catastrofă îi promitea multă suferință în viitor, dacă va trăi. Totuși, acest argument nu mă poate împăca cu o părere disprețuitoare și jignitoare a unui om pentru simplul fapt că a scris poezie proastă; sau, ca și Keats, uneori poezie bună de prost gust. Unele plante care necesită îngrijire atunci când cresc pot produce flori frumoase când ajung la maturitate. Exemplul dumneavoastră nu se aplică în acest caz. Te-ai simțit suficient de puternic în tine ca să zbori mai sus decât săgețile; vulturul a dispărut curând în cerurile care l-au ridicat, iar ochii trăgătorilor nu au putut suporta strălucirea. În ceea ce mă priveşte, par să fiu anormal de indiferentă la asemenea laude sau mustrări; iar asta poate mă lipsește de îndemnul de a face ceea ce nu mai pot, și anume de a scrie ceva demn de numele de poezie. Dar datorită acestei fericite nepăsări, încă mă pot bucura de creațiile celor care s-au descurcat; eșecul cu cititorii nu m-a transformat încă într-un critic fără inimă și vicios — acest al doilea pas în ierarhia scriitorilor eșuați.
Cât despre meritele lui Keats ca poet, le judec în principal după pasajul poemului intitulat „Hyperion", pe care poate nu l-ați citit și despre care, cred, nu i s-ar refuza laudele. Puterea și frumusețea talentului său se manifestă prin patina îngustemii și a prost-gustului care i-a afectat lucrările (în mare detrimentul adevăratului farmec ascuns în ele). Nu ți-am citit pamfletul, dar l-am trimis deja la Paris, unde se pare că a fost republicat. Nici eu nu am citit încă Tragedia 4, dar sunt nerăbdătoare să-l citesc. Așteptăm de la voi ceva demn de scena englezească în loc de prostiile jalnice care de la Milman5 la Barry Cornwall6 ni s-au impus de când a apărut cererea de spectacole tragice. Nu știam că Keats s-a opus lui Pop7; Am auzit că Baule a făcut asta și că ai tratat cu el foarte sever pentru asta. Evident, Pop a fost ales ca pivot într-o dezbatere despre gusturi, în care trebuie să mă declar neutră până ajung la fundul chestiunii. Nu îl consider, desigur, pe Pope sau pe vreun alt poet un model pentru toate cele ulterioare; dacă se decide că așa trebuie, atunci întrebarea se va reduce la forma în care mediocritatea se va reproduce constant - căci adevăratul geniu câștigă dreptul de a nu lua socoteală cu niciun predecesor - așa că această întrebare nu mă interesează. Tragedia mea, The Cenci, pare să fi fost un eșec total, cel puțin judecând după tăcerea editorului. Acum, când este scris, înțeleg că intriga a fost aleasă prost, dar scriind-o, am crezut altfel. Aș vrea să cred că ea sau orice altă lucrare de-a mea merită laudele voastre prietenoase. „Prome

tei" este de asemenea destul de imperfect. 9. Incep sa inteleg, quid valeant humen, quid ferre récusent*.
Tentativa de lovitură de stat din Italia10 a fost foarte nereușită. Nefiind interesat personal de el, sunt extrem de dezamăgit din motive publice. Dar mă agățăm de speranța morală și politică, ca un om care se îneacă într-o bucată de barcă. Poate că propria noastră țară va cere foarte curând toată simpatia noastră.
Îi voi transmite în mod regulat lui Claire buletinele informative lunare ale domnului Zambelli n. Cred că o vei scăpa de anxietatea ei dacă îi vei instrui să facă aceste mesaje punctuale și detaliate. Din cuvintele tale, trag concluzia că Claire ți-a scris scrisori foarte ridicole. Sper ca în societatea în care se mișcă acum, să se vindece de ideile exagerate din care provin acțiunile ei. Viața noastră solitare

și modul meu prea abstract de a gândi erau foarte nepotrivite pentru ea și probabil i-au cauzat toate greșelile. Prin urmare, eu ar trebui să fiu cel care își cere scuze pentru ea.
Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră, care va decide dacă voi avea marea plăcere să vă am aici în această vară. Dacă mă așteaptă o dezamăgire, voi încerca, desigur, să vă vizitez și eu, dar din cauza multor circumstanțe, vizita va fi scurtă și incomodă pentru mine.
Al tău pentru totdeauna, drag Lord Byron,
P. B. Shelley
158
CHARLES OLLIER
Pisa, 8 iunie 1821 Stimate domnule!
Puteți anunța lansarea unei poezii numite „Adonais". Aceasta este o elegie la moartea bietului Keats, cu unele atacuri asupra celor care i-au ucis pacea și gloria. Poemul va fi precedat de o critică a lui Hyperion, unde susțin că acest pasaj îi dă lui Keats dreptul la locul înalt pe care i-l acord printre poeți. Poezia s-a terminat; este alcătuit din vreo patruzeci de strofe spenceriene \ ţi-o trimit, fie deja tipărită la Pisa, fie rescrisă în aşa fel încât unui corector să rateze din ea greşeli de tipar ca cele care sporesc neînţelegerea lui Prometeu. Dar daca il trimit tiparit, se va face doar pentru a evita erorile; Voi imprima doar câteva exemplare și în cel mai ieftin mod posibil.
Dacă acest lucru vă interesează suficient, aș dori să vă rog să întrebați prietenii și rudele lui Keats despre circumstanțele morții sale și
* Ce s-ar scoate de pe umăr, ce ar refuza să poarte (lat.).
-22. VI, 1821]

da-mi toate informatiile pe care le poti aduna, mai ales despre rolul, de care nu ma indoiesc, jucat de atacurile grosolane ale Revistei Trimestriale in cauzarea bolii din care a murit 2.
Nu am primit niciun răspuns la ultima mea scrisoare. Ai primit eseul meu3 pentru jurnalul tău?
Cu stimă
P. B. Shelley
159
LEE HANTU, EDITOR EXAMINATOR
Pisa, 22 iunie 1821
Domnule!
Aflând că poezia „Regina Mab" a fost publicată la Londra în secret de la mine și că s-a inițiat un proces judiciar împotriva editorului, vă rog să puneți următoarea explicație.
Poezia intitulată „Regina Mab" a fost scrisă de mine la vârsta de optsprezece ani2, fără suficient simț al proporției, dar nici atunci nu era destinată publicării și a fost tipărită doar în câteva exemplare pentru cei mai apropiați prieteni ai mei. Nu am mai văzut-o de ani de zile; pentru mine este cert că este lipsită de cel mai mic merit literar; iar în tot ceea ce privește moralitatea și politică, precum și distincțiile fine dintre sistemele filozofice și religioase, este și mai primitiv și mai imatur. Sunt dușmanul jurat al tiraniei religioase, politice și familiale; și regret publicarea acestei lucrări, nu atât din deșertăciune literară, cât de teamă că ar putea dăuna mai degrabă decât să servească cauzei libertății. I-am instruit avocatul meu să se adreseze Tribunalului Cancelariei cu o moțiune de interzicere a

vânzării poeziei; dar după incidentul Wat Tyler al domnului Southey (scris, se pare, la aceeași vârstă și cu același entuziasm nesăbuit) nu am puține speranțe de succes.
Declin orice responsabilitate pentru răspândirea opiniilor ostile ordinii existente în forma în care sunt exprimate în poezia menționată, dar, desigur, protestez împotriva implantării credinței creștine și a ideilor monarhice, oricare ar fi meritele lor, cu ajutorul unor astfel de argumente dubioase, precum confiscările și închisoarea, abuzul și calomnia și încălcarea gravă a celor mai sacre legături4 care există în societate.
Umilul tău slujitor
Percy B. Shelley

160
JOHN TUFF 1
Bagni di Pisa, 4 iulie 1821 Dragă Tuff!
Nu vreau să aștept ca leneșa Rosini să-ți mulțumească pentru scrisoarea ta bună și pentru politețea și mai mare care mi-a adus cunoștința contelui Magouli.
De asemenea, vă sunt recunoscător pentru observațiile dumneavoastră despre Adonais. Am acceptat prima dintre ele, ștergând din prefață întregul paragraf referitor la nemulțumirile mele personale. „Ai dreptate: nu ar trebui să-mi dezvelesc dinții înainte de a mușca sau când este imposibil să mușc. Expresii nedorite din poemul propriu-zis, despre care vorbiți, sunt nevoit să plec așa cum este. - În folosirea numelui lui Hristos, ca o antiteză cu Cain, nu ar trebui în niciun caz să percepem lipsă de respect sau ridicol. Sper că, recitind acest pasaj3, vei renunța la acuzația ta. Între timp, cuvântul „preot” se află pe lista interzise. Dar rețineți că scriu așa cum ar scrie Milton în apărarea marii cauze a cărei înfrângere i-a întunecat bătrânețea. Îți voi trimite o copie de îndată ce o primesc, iar dacă nu ești jignit de cât de liber accept sau resping sfaturile tale valoroase, te rog să le dai pe viitor - căci corecturile din prefață au fost foarte utile. Dar destule din aceste lucruri mărunte.
Cum ți-a plăcut călătoria ta la Florența? Si ce mai e nou? Noi, ca întotdeauna, „împletim zilele în pași mici” 4. Percy și-a revenit complet și este vesel ca o ciocârlă. Din Anglia vin din când în când știri amuzante despre cât de ridicol mă urăsc acolo; și (la fel cum contempl o furtună - un balet tragic maiestuos dat de rai - la fel de exact, la distanță sigură, râd de pantomima comică pe care oamenii de treabă o joacă la Londra cu umbra mea în rolul Arlechinului.
Când vă putem aștepta înapoi la Pisa? Sau mai ai de gând să faci o excursie la Como? Como este unul dintre cele mai frumoase locuri de pe pământ; dar nu sunt sigur că nici măcar Edenul merită să arate pașapoarte, să treci prin vamă, să se certe cu șoferii și hangierii și toate celelalte lucruri pe care natura le-a pus pe drumul de la Apenini la Alpi.
Vă rugăm să transmiteți salutările mele domnului Granger5 și să acceptați cele mai bune urări din partea doamnei S. și a mea.
devotat ție
Percy B. Shelley

161
LORD BYRON
Pisa, 16 iulie 1821 Drag Lord Byron!
Aveam oarecare speranță că ai putea să mă vizitezi în această vară în singurătatea mea din plantațiile de castani, dar tăcerea ta îmi spune să nu te aștept. Această dezamăgire mă face să mă gândesc să fac o invazie a Ravennei în toamnă pentru o săptămână sau două, după ce mi-am depășit vis inertiae *. Ești sigur că vizita mea nu va fi obositoare? Nu am reușit să pun mâna pe niciuna dintre cele mai recente lucrări ale tale publicate, nici tragedia, nici Scrisoarea, nici Profeția lui Dante1 și dorința mea de a le citi este foarte mare. Dacă aveți copii, mă veți mulțumi foarte mult trimițându-le prin poștă; Nu aș fi cerut această favoare dacă le-aș fi putut obține în alt mod. Și vă trimit — cum Diomede i-a dat lui Glaucus2 armele sale de aramă în loc de cele de aur — câteva strofe despre moartea lui Keats3, scrise de îndată ce am primit vestea despre aceasta. Deși sunt convins de corectitudinea evaluării mele despre Hyperion și mi se pare că ați fi de acord cu ea dacă ați citi această poezie, mărturisesc că entuziasmul primelor minute și indignarea m-au dus prea departe în laude. Dar dacă greșesc, mă mângâie în faptul că am greșit, apărând pe cei slabi, nu cântând împreună cu cei puternici. De asemenea, este posibil să mă înșel din cauza unilateralității concepției mele despre Keats - am văzut doar cât de mult era el mai presus de mine, dar nu cât de mult era inferior altora; acestea sunt formele subtile în care egocentrismul se poate manifesta! În mod involuntar, împotriva voinței mele, am fost obligat să mă refer și la adresa mea la mustrarea lui Quarterly; a omite acele câteva cuvinte în care vorbesc despre asta mi s-a părut o afectare. Voiam, fără a atenua disprețul care explicase până atunci tăcerea mea, în același timp să împiedic un război de hârtie asupra lucrărilor mele; un adversar al tuturor războaielor, îl evit mai ales pe acesta. Pe acest subiect, am avut o corespondență cu Southey4, care neagă că ar fi autorul articolului despre „Ascensiunea Islamului”; Am aflat că era fie reverendul domnul Milman, fie domnul Gifford. Acest lucru rămâne neclar pentru moment. Cât despre poemul 6, pe care vi-l trimit, mă tem că nu valorează prea mult. Numai Dumnezeu știe de ce (după o condamnare atât de severă precum nepăsarea cititorilor) stăruiesc să scriu poezie; și numai raiul, ale cărui porunci le îndeplinesc atât de stângaci, este responsabil de prezumția mea.
Acum am primit și voi trimite un newsletter lui Claire prin aceeași poștă. M-am bucurat să văd scrisul micului meu prieten 7. Sunt din ce în ce mai convins că fermitatea ta a fost înțeleaptă și o aprob, mai ales că

* Forța de inerție (lag.).

Știu cât de slab aș fi eu în locul tău și văd clar cât de mult rău ar putea cauza această slăbiciune. Starea de bine a Allegra depinde de fermitatea ta.
Sunt încă profund convins că trebuie să scrii — și dacă speranța poate fi profetică, atunci scrie — o mare poezie, care va avea pentru vremea noastră același sens pe care l-au avut Iliada, Divina Commedia * și Paradisul pierdut »; asta nu înseamnă că le vei imita forma sau le vei împrumuta intriga, sau chiar le vei lua drept model. Cunoști admirația mea arzătoare pentru ceea ce ai făcut deja; dar aceasta este doar „disjecti membrana poetae” în comparație cu ceea ce poți face și nu-ți

pune numele la egalitate cu acești mari poeți. Iată un obiectiv ambițios (iertați acest cuvânt de bază), singurul demn de voi.
Scrii că ești indiferent la ispitele vieții. Dar acesta este mai mult un semn bun decât un semn rău. Un spirit nemuritor poate trăi și vorbi, ca din altă lume, mult timp după moartea unei persoane. Totuși, încep să mă exprim pompos, dar între timp vreau doar să exprim în cuvinte simple un adevăr simplu.
Maria vă trimite salutări din inimă, iar eu vă rămân devotat și iubitor.
Percy B. Shelley
162
MARY SHELLY
Ravenna, 7 august 1821 Dragă Maria!
Am ajuns aici aseară la ora 10 și am stat până la 5 dimineața, vorbind cu Lord Byron. Apoi m-am culcat și m-am trezit la 11 și, după ce am luat un mic dejun rapid, mă grăbesc să vă scriu, căci mailul pleacă la 12.
Lord Byron este bine și foarte mulțumit de mine. Sănătatea lui s-a îmbunătățit și duce o viață complet diferită de cea din Veneția. Are o relație puternică cu contesa Guiccioli, care se află acum la Florența și, judecând după scrisorile ei, o femeie foarte drăguță. Ea așteaptă acolo o decizie - dacă să emigreze în Elveția sau să rămână în Italia. A trebuit să părăsească în grabă Statul Papal, fiind amenințată cu închisoarea pe viață într-o mănăstire. În Italia, lanțurile matrimoniale, conform legii și opiniei publice, sunt mult mai severe decât în Anglia, deși sunt mai rar simțite. Mă înfioră când mă gândesc la soarta sărmanei Amelie b La Veneția, lordul Byron aproape că s-a sinucis; era atât de slab încât nu putea
* „Divina Comedie” (italiană).
** „Membrii exasperați ai poetului” (lat.).
- 7.VIII.1821]

hrana lacrima; a fost ars de febră și ar fi murit curând dacă nu ar fi fost acest atașament, care l-a scăpat de depravare, la care s-a răsfățat mai mult de nepăsare și mândrie decât de înclinație. Sărmanul - dar acum și-a revenit și este absorbit de politică și literatură. Despre primul mi-a spus o mulțime de detalii foarte interesante - dar despre ele nu vom vorbi în scrisoare. Fletcher2 este și aici; ca o umbră a stăpânului său, s-a rărit și s-a topit odată cu el, iar acum s-a făcut din nou mai drăguț și de sub păr cărunt prematur îi cresc din nou buclele de in.
Aseară am vorbit mult despre poezie și lucruri de genul acesta și ne-am certat ca de obicei, și chiar mai mult decât de obicei. — El își proclamă aderarea la o teorie 3 care nu poate da naștere decât la lucrări mediocre și, deși toate poeziile sale frumoase sunt scrise sfidând acest sistem, influența lui dăunătoare l-a afectat pe Doge de la Veneția 4 și până când acesta îl abandonează, acesta îi va îngrădi toată munca, oricât de strălucitoare ar fi. L-am citit doar parțial pe Doge, sau mai bine zis, el însuși mi-a citit extrase și mi-a dat schița întregii lucrări. Allegra, după el, este foarte frumoasă, dar el se plânge de captivanția și imperiozitatea ei. Nu intenționează să o lase în Italia; ar fi cu adevărat rău și ar provoca condamnare. El spune că contesa Guiccioli o iubește foarte mult; de fapt , de ce nu ar trebui să aibă grijă de fată, deoarece va locui deschis cu el. „Dar în curând voi afla toate acestea în detaliu.

Lord Byron mi-a spus și ceva care m-a șocat foarte mult, pentru o astfel de înșelăciune răutăcioasă pe care nu sunt în stare să o înțeleg. Lucruri de genul acesta îmi pun răbdarea și filozofia la încercare și cu greu mă pot împiedica să mă ascund undeva și să nu mai văd niciodată un chip uman. Se dovedește că Eliza, fie supărată că am concediat-o, fie mituită de dușmanii mei, fie făcută echipă cu ticălosul ei soț 5, i-a convins pe Hoppner de lucruri atât de monstruoase și incredibile, încât este nevoie de o tendință deosebită de a gândi rău la oameni, în ordine. să creadă astfel de informații de la o astfel de sursă. Domnul Hoppner a raportat acest lucru într-o scrisoare către Lord Byron, explicând de ce el însuși nu mai dorea să comunice cu mine și sfătuindu-l să facă același lucru. Eliza susține că Claire a fost amanta mea - ei bine, nu este nimic nou aici, toată lumea a auzit deja despre asta și poate să creadă sau să nu creadă după bunul plac. „Spune în continuare că Claire a fost însărcinată de mine, că i-am dat cele mai puternice medicamente pentru a provoca un avort spontan, iar când nu au funcționat și a născut, i-am luat imediat copilul și l-am trimis la o casă de copii găsiți. — Citez cuvintele domnului Hoppner — și toate acestea par să se fi întâmplat în iarna în care am plecat din Este. Ea adaugă că eu și Claire te-am tratat îngrozitor, că te-am bătut și te-am ținut într-un corp negru, iar Claire făcea zilnic cele mai grosolane insulte și am încurajat-o să facă asta.

Nu-mi pasă ce spun recenzenții și lumea întreagă; dar când oamenii care m-au cunoscut mă pot considera capabil nu numai

la o greșeală și nesăbuință, ce poveste de dragoste cu Claire ar fi, dar și la o crimă atât de monstruoasă precum uciderea sau abandonarea unui copil și a ta - imaginați-vă cât de ușor poate fi să disperați de bine - cât de greu este pentru un natura slabă și sensibilă, ca mine, a fi în această societate umană teribilă înseamnă exact a trece prin sistem [Trei rânduri tăiate]. Ar trebui să le scrieți familiei Hoppner pentru a respinge această acuzație, dacă sunteți sigur că este falsă, și să oferiți dovezi pe care să vă bazați încrederea.

Nu am ce să-ți dictez ce anume să scrii și, sper, nu am nevoie să te inspir să respingi calomnia, pe care singur tu o poți infirma cu succes. Dacă trimiți o scrisoare aici, o voi trimite familiei Hoppner. „Lord Byron nu s-a trezit încă, nu știu adresa soților Hoppner și nu vreau să pierd corespondența de astăzi. [O linie tăiată, aceasta încheie manuscrisul.]

163

MARY SHELLY

Ravenna, miercuri, 8 august 1821 Dragă Maria!

Ți-am scris ieri, iar acum încep o nouă scrisoare, neștiind sigur când o voi trimite, deoarece, spun ei, e-mailul este trimis doar o dată pe săptămână.

Subiectul celei de-a doua părți a scrisorii mele te-a supărat, fără îndoială, dar nu te poți ascunde de el, iar tu, și numai tu, poți să dai singurul răspuns demn de calomnie. Se pare că ea a inspirat atacurile grosolane ale Literaturnaya Gazeta, 1 care în sine sunt disprețuitoare, dar care au în miezul lor ceva ce nu putem disprețui până nu ne-am aruncat carapacea muritor - și anume că oamenii pe care

am fost văzuți și cunoscuți, ei ne consideră. capabil de cele mai negre atrocități.
Un anumit reproș trebuie îndurat și acesta este chiar cel mai bun compliment pe care o natură înălțată îl poate primi de la o lume ticăloasă, în care șederea este un substitut pentru chinurile iadului; dar astfel de lucruri sunt peste măsură și trebuie respinse, fie și numai de dragul dragului nostru Percy. Și vor fi infirmați, chiar dacă voi fi obligat la o necesitate atât de neplăcută încât să o aduc pe Elise la curtea toscană.
După ce v-am trimis scrisoarea de ieri, m-am dus să inspectez câteva dintre antichitățile locale, care par să fie de interes. Ravenna a ocupat cândva un teritoriu vast; ruinele sale se găsesc la mai mult de patru mile de porțile orașului actual. Marea, care mai înainte se apropiase de oraș, s-a retras pe cinci mile, lăsând un câmpie mlaștinoasă plictisitoare, cultivată pe alocuri și mai aproape de coastă acoperită de pini care urmau Marea Adriatică și ale căror rădăcini au fost spălate de valurile ei.

Această zonă joasă se află aproape la nivelul mării și merită să sapi un șanț adânc de câtiva metri, deoarece se umple imediat cu apă de mare. Toate clădirile antice la o înălțime de 5 până la 20 de picioare sunt acoperite cu depozite de mare sau inundații care nu sunt neobișnuite aici iarna.
Am mers cu trăsura lui Alba în primul rând la Chiesa San Vitale, probabil una dintre cele mai vechi biserici din Italia. Este o rotondă susținută de contraforturi și pilaștri din marmură albă; este urâtă, dar oarecum luminată de colonada interioară. Domul este foarte înalt și îngust. Întreaga biserică, în ciuda sedimentelor care au ridicat nivelul solului, este foarte înaltă pentru mărimea ei și construită foarte neobișnuit. Pe o parte a uneia dintre plăcile mari de marmură cu care este așezată biserica, mi-au arătat o figură clară, parcă pictată special, a unui capucin, formată din vene și pete pe marmură. Acesta este cu adevărat un caz de pură anticipare a 2 capucini. Apoi am vizitat mormântul lui Teodosie, acum închinat Sfintei Fecioare, dar deloc remodelat. Este la aproximativ o milă distanță de orașul actual. Clădirea este mai mult de jumătate în subteran, dar o parte a etajului inferior a fost excavată; există apă sălmămoasă împuțită, semiîntuneric și broaște uriașe din abundență. Din punct de vedere arhitectural, clădirea este remarcabilă; neaparținând vremii în care stilul antic încă domina, păstrează totuși urme ale acestuia. Are două etaje - cel inferior, cu un antablament foarte simplu, se sprijină pe arcade și pilaștri dorici; cea de sus are o formă rotunjită în interior, poligonală în exterior, iar în loc de acoperiș, o lespede de piatră solidă, și numai cerul știe cum au reușit să o ridice la o asemenea înălțime. Acesta este un fel de cupolă turtită prelucrată grosier din interior cu o daltă, din care cuceritorii nordici au smuls plăcile de argint care o împodobeau; la exterior, este lustruită și are ceva de genul mânerelor, tot sculptate din piatră solidă, în care probabil erau înfiletate funii pentru a putea fi ridicată. O scară modernă de piatră duce la etajul al doilea. – Apoi am vizitat biserica numită La Classa di San Apollinare; este o bazilică construită de nu-mi amintesc care dintre împărații creștini; o clădire lungă cu un acoperiș asemănător hambarului susținut de douăzeci și patru de coloane din cea mai fină marmură, cu un altar de jasp și patru coloane, tot din jasp și giallo

antico*, care susțin un baldachin deasupra unui tabernacol, despre care se spune că este de mare. valoare. Amintește de acea biserică (am uitat numele ei) pe care am văzut-o la Roma - (San Paolo) fuori delle mura ** - împăratul trebuie să fi furat aceste coloane, complet nepotrivite pentru locul în care se află acum. - In orasul propriu-zis, langa biserica San Vitale, se arata mormantul imparatesei Galla Placidia, fiica lui Teodosie cel Mare,

* Galben din vremea marmurei (italiana).

** San Paolo în afara zidurilor orașului (italiană).

16*

precum și soția ei Constanțiu, fratele Honorius și fiul Valentinian - toți erau împărați3. Mormintele sunt ciste masive de marmură împodobite cu sculpturi brute și strălucitoare ale mielului și alte simboluri creștine, fără nicio urmă de artă antică. După cum puteți vedea, primul lucru pe care l-a făcut creștinismul a fost să distrugă frumusețea în artă. Mormintele sunt situate într-o sală boltită decorată cu mozaicuri brute și construită, cred, în anul 1300. „Nu am văzut încă nimic în Ravenna.

vineri [10 august]

Seara ne plimbăm călare în pădurea de pini care desparte orașul de mare. Așa ne decurge ziua - m-am adaptat la această rutină fără prea multe dificultăți, Lord Byron se trezește la două - micul dejun - vorbim, citim etc până la șase, apoi călare, cina la opt, iar după cină vorbim până la patru sau ora cinci dimineaţa. Mă trezesc la 72 de ani și acum îți dedic timpul dintre trezirea mea și a lui.

Lord Byron s-a schimbat în bine din toate punctele de vedere - acest lucru se aplică talentului, caracterului, moralității, sănătății și fericirii. Comunicarea cu doamna Guiccioli s-a dovedit a fi o binefacere de neprețuit pentru el.- Trăiește în lux, dar fără a-și depăși veniturile, care acum sunt de aproximativ 4000 pe an; din care 1000 cheltuiește pentru caritate. Avea pasiuni rele, dar se pare că le-a învins și devine ceea ce ar trebui să fie, o persoană virtuoasă. Nu se poate scrie despre interesul lui pentru afacerile politice italiene și despre participarea lui la acestea, dar te-ar încânta și te-ar surprinde. — Încă nu a decis să se mute în Elveția5; iar ea chiar nu-i convine; bârfele și intrigile cercurilor anglicizate de acolo l-ar chinui ca înainte și l-ar putea împinge din nou la depravare — pe care el, după el, i-a îngăduit nu din înclinație, ci din disperare: madame Guiccioli și fratele ei6 (prieten și confident. a lui Lord Byron, aprobând pe deplin legătura ei cu el) doresc să meargă în Elveția, așa cum spune lordul Byron, pur și simplu de dragul noutății și al schimbării locului. Lord Byron ar prefera Toscana sau Lucca și încearcă să-i convingă. „Mi-a cerut să-i scriu o scrisoare detaliată pentru a o convinge să rămână în Italia. Este oarecum ciudat ca un străin complet să scrie iubitului prietenului său despre subiecte atât de delicate. „Dar eu, se pare, sunt destinat să particip activ la treburile tuturor cu care mă apropii. Așa că i-am dat, într-o italiană proastă, cele mai puternice motive pe care le puteam găsi împotriva mutării în Elveția — de fapt, m-aș bucura să-l fac să se mute în Toscana ca preț al muncii mele. Ravenna este un oraș mizerabil; locuitorii săi sunt nepoliticoși și nepoliticoși și vorbesc cel mai teribil patois pe care ți-l poți imagina. Dintre toscani, îi va fi mai bine din toate punctele de vedere. Floren

* Dialect local (franceză).

nu-i va plăcea, mă tem, din cauza multitudinii de englezi. Ce zici de Lucca? El însuși ar fi preferat Pisa dacă nu pentru Claire; și chiar nu sunt înclinat să-i sfătuiesc un cartier atât de apropiat, atât spre binele lui, cât și al ei. Praful de pușcă și focul trebuie păstrate la o distanță respectuoasă unul de celălalt. - Există Lukika, Florența, Pisa, Sienna - și asta, se pare, este tot. „Crezi că i s-ar potrivi Prato sau Pistoia?" Englezii nu merg acolo, dar mă tem că nu vor putea să-i găsească o casă suficient de bună. „Nu am văzut-o încă pe Allegra, dar mâine sau poimâine voi merge călare la Bagnacavallo pentru asta." Mi-a citit una dintre cântecele inedite ale lui Don Juan, 8, care a fost uimitor de frumoasă. - Ea îl pune nu numai mai sus, ci mult mai sus decât toți poeții moderni; fiecare cuvânt este marcat cu pecetea nemuririi. „Nu e de mirare că disperez să concurez cu Lord Byron; și cu nimeni altcineva nu merită să concureze. Acest cântec este în același spirit cu sfârșitul cântecului și este scris cu o libertate și o putere nemaiauzite; nu există nici măcar un cuvânt la care să se opună cel mai riguros apărător al demnității naturii umane; într-o oarecare măsură, aceasta este realizarea vechei mele idei: crearea a ceva complet nou și care reflectă epoca noastră – și, în același timp, de neîntrecut în frumusețe. Poate că aceasta este o vanitate din partea mea, dar văd aici urma sfatului meu insistent - de a crea ceva complet nou. Și-a adus biografia până în zilele noastre și i-a dat-o lui Moore9 cu dreptul de a vinde la cel mai mare preț pe care l-a putut obține, cu condiția ca ea să fie publicată după moartea sa. „Moore i-a vândut-o lui Murray cu două mii de lire sterline. Mi-aș fi dorit să fiu acolo să cer măcar o porție în favoarea bietului Hunt. „Despre Hunt, însă, i-am vorbit fără scopul expres de a-i cere ajutor și, deși sunt sigur că nu m-aș fi întâlnit cu refuz, ceva mă împiedică să fac acest lucru. Lordul Byron și cu mine suntem mari prieteni și dacă aș fi un om complet sărac, sau dacă aș fi un scriitor care nu ar putea pretinde o faimă mai mare decât a mea, sau dacă această faimă ar fi nemeritat de tare, am fi prieteni în toate și aș fi nu ezita să-l întrebi despre vreo favoare. Dar acum nu mai este. „Un demon al neîncrederii și mândriei se cuibărește între doi oameni din poziția noastră, otrăvindu-ne uniunea și împiedicând comunicarea liberă. Trebuie să plătiți un tribut greu pentru că ești uman. Bănuiesc că nu este vina mea; asta nu poate fi, pentru că eu sunt cel mai slab dintre cei doi. Sper ca astfel de lucruri să se îmbunătățească în lumea următoare. - De la cel care se uită cu strictețe în adâncul propriei inimi, mișcările secrete ale altcuiva sunt rareori ascunse.
Scrie-mi la Florenta, unde voi sta cel putin o zi, si inainta scrisorile sau raporteaza-le.Ce mai face micutul meu drag? Și ce mai faci și cum merge cartea ta 10? Editează-l mai strict și așteaptă-ți strictețe de la mine, admiratorul tău sincer. „Mă flatez cu speranța că ai scris ceva unic de acest gen și, nemulțumit de faima ereditară, vei glorifica și mai mult numele tău. - Așteptați-mă

la sfârșitul mandatului pe care l-am numit, cred că nu voi rămâne mai mult. – Ce Claire, avem? Sau o să vină? Ai auzit ceva de biata mea Emilia, de la care am primit o scrisoare in ziua plecarii mele prin

care imi comunica ca mariajul ei a fost amanat pentru foarte scurt timp, din cauza bolii sotului ei*. „Cum sunt Williams, mai ales el?” Fă-le cele mai cordiale salutări și ai grijă, te rog, să nu aibă nevoie de bani.

Lord Byron are camere splendide aici, în palatul deținut de soțul iubitei sale, unul dintre cei mai bogați bărbați din Italia. S-a despărțit de el și primește 1.200 de coroane pe an - firimituri mizerabile de la un bărbat cu venituri anuale de 120.000. - Aici locuiesc două maimuțe, cinci pisici, opt câini și zece cai și toate (cu excepția cailor) se plimbă prin casă ca stăpânii ei. Venețianul Titus 12 este și el aici și acționează ca valetul meu; un tip puternic, cu o barbă neagră luxuriantă, care a înjunghiat două sau trei persoane în viața lui și arată neobișnuit de bun.

Vești bune vin aici din Grecia 13 ; sunt zvonuri despre un război cu Rusia. Nu aș vrea ca rușii să fie implicați în asta. Ca și Eschil, cred că

Iată un exercițiu de greacă pentru tine. De la sclavie nu se poate decât să se aștepte la tiranie, ca de la o sământă o plantă.

La revedere, dragă Mary.

Iubindu-te

SH.

[PS] Trimit această scrisoare prin poștă grăbită la Florența.

164

Contesa Guiccioli 1

Ravenna, 9 august 1821 Doamnă!

La cererea prietenului meu Lord Byron, consider că este de datoria mea să vă împărtășesc câteva gânduri cu privire la propunerea dvs. de mutare la Geneva2, astfel încât să vă puteți imagina la ce inconvenient ar putea duce. Îndrăznesc să cred că această cerere și motivele care mă obligă să o îndeplinesc vor scuza în ochii tăi libertățile pe care și le permite o persoană care îți este complet necunoscută. Singura mea preocupare este liniștea sufletească a prietenului meu și a celor a căror soartă este atât de aproape de inima lui. Am și nu pot avea alte motive și, pentru a vă convinge de sinceritatea mea desăvârșită, voi spune că eu însumi am fost victima intoleranței clerului țării mele și a tiranilor și, ca și a dumneavoastră,

* Mire (italiană).

** O faptă rea duce la alta (greacă).

familie, primită drept răsplată pentru dragostea patriei numai persecuție și calomnie.

Permiteți-mi, doamnă, să expun motivele care, mi se pare, fac ca Geneva să nu fie potrivită ca loc de refugiu. Poziția ta amintește oarecum de cea în care s-au găsit familia mea și Lord Byron în vara lui 1816. Trăiam în imediata apropiere și, necăutând altă societate, duceam o viață de izolare și calm; este greu de imaginat un mod de viață mai modest și mai puțin capabil să provoace calomnii.

Această calomnie era monstruoasă și prea ticăloasă pentru ca noi, victimele ei, să ne apărăm cu dispreț. Genevenii și englezii care locuiau la Geneva nu au ezitat să afirme că ne complacăm în cea mai neînfrânată desfrânare. Se spunea că toți am semnat un pact prin care ne-am angajat să abuzăm de tot ceea ce este considerat sacru în societatea umană. Permiteți-mi, doamnă, să vă scutesc de detalii. Voi spune doar că am fost acuzați de incest, ateism și multe alte lucruri,

uneori absurde, alteori groaznice. Ziarele engleze nu au întârziat să răspândească aceste bârfe, iar națiunea le-a crezut din toată inima. În ce fel nu ne-au enervat! Locuitorii caselor cu vedere la lac vizavi de casa lordului Byron foloseau ochelari pentru a-i urmări fiecare mișcare. O doamnă engleză a leșinat (poate prefăcut) de frică când a intrat în salon. Au fost vehiculate cele mai jignitoare caricaturi ale lui și ale prietenilor săi; Și toate acestea în doar trei luni.
Lord Byron a fost foarte grav afectat de toate acestea. Veselia lui naturală îl părăsise aproape complet. Pentru a suporta cu răbdare astfel de insulte, trebuie să fii mai mult decât un stoic - sau mai puțin.
Nu vă amăgiți cu speranța, doamnă, că englezii, cunoscându-l pe Lord Byron drept cel mai mare poet al timpului nostru, nu vor îndrăzni de aceea să-l tulbure și să-l persecute. Ei îi admiră creațiile împotriva voinței lor; de plăcere îl citesc și din cauza prejudecăților lor îl defăimează.
Cât despre geneveni, ei nu l-ar fi deranjat dacă nu ar fi fost colonia engleză de acolo, care a adus cu sine prejudecățile ei mărunte și ura neliniștită față de toți cei care îi depășesc sau îi înstrăinează; și, întrucât cauzele ei rămân și acum, efectele vor fi aceleași.
La Geneva sunt aproape la fel de mulți englezi cât sunt băștinași; bogăția lor îi face să obțină favoare; genevenii iau cu ei poziția de lachei sau, în cel mai bun caz, de proprietari de hoteluri dintr-un oraș complet predat străinilor.
O împrejurare cunoscută de mine personal vă va arăta la ce fel de primire vă puteți aștepta la Geneva. Singurul genevan pe a cărui loialitate și devotament Lord Byron avea toate motivele să se bazeze era tocmai printre cei care răspândeau cele mai josnice calomnii. Unul dintre prietenii mei, înşelat de el, mi-a trădat involuntar viclenia lui, care

m-a silit să-l avertizez pe prietenul meu împotriva ipocriziei și a depravării omului care îl rătăcise. Habar n-ai, doamnă, cum faimoasa clasă de engleză îi urăște pe cei al căror comportament și opinii diferă în vreun fel de ale lor. Părerile lor constituie un întreg sistem de prejudecăți, care solicită și găsesc constant noi victime. Oricât de mare ar fi ura religioasă, ea este inferioară ura lor socială. Acest sistem este adoptat la Geneva și, deoarece a funcționat cândva împotriva lordului Byron și a prietenilor săi, mă tem că, în cazul călătoriei tale, aceleași cauze vor produce aceleași efecte. Obișnuit cu obiceiurile mai blânde ale Italiei, cu greu vă puteți imagina, doamnă, în ce măsură ajunge această ură socială în țări mai puțin fericite. Eu însumi am experimentat-o; Am văzut cum tot ceea ce îmi era drag era încurcat într-o rețea de calomnie. Poziția mea era ceva asemănătoare cu cea a fratelui tău, de aceea mă grăbesc să-ți scriu toate acestea pentru a te proteja de răul pe care era destinat să-l experimentez. Nu voi adăuga alte argumente la aceasta; Iertați-mă, vă implor, că mi-am luat libertatea de a scrie această scrisoare, căci a fost dictată de cele mai sincere motive și justificată de cererea prietenului meu, pe care îl instruiesc să vă asigur de devotamentul meu față de interesele sale, de asemenea. ca cei care-i sunt dragi.
Acceptați, doamnă, expresiile celui mai profund respect pentru dumneavoastră. Slujitorul tău sincer și ascultător
Percy B. Shelley

PS Îl vei putea ierta pe barbar, doamnă, limba italiană proastă în care sunt îmbrăcate sentimentele sincere ale scrisorii mele.
165
THOMAS LOVE PIKOK
Ravenna, 10 august 1821 Dragă păun!
Am primit ultima ta scrisoare exact când veneam aici din Bagna să-l vizitez pe Lord Byron. Îți sunt foarte recunoscător pentru grija ta pentru treburile mele obositoare. Sunt bucuros să raportez că veniturile mele au fost decontate satisfăcător; dar, întrucât Horace Smith se deplasează încă încet prin Franța, nu pot să-ți trimit imediat toată datoria mea, așa cum mi-aș dori, și sunt nevoit să o amân până când mă întâlnesc cu el sau până la chitanțele din septembrie, care nu vor întârzia mult să aștept. . Îți sunt foarte recunoscător pentru felul în care scrii despre asta, dar, desigur, dacă nu-ți pot fi de nici un folos, nu-ți voi permite să suferi din cauza mea,

Ți-am trimis ție și familiei Gisborn o copie a Elegiei asupra morții a lui Keats.Știu că nu vă va plăcea acest subiect; dar compoziția și stilul nu îmi sună rău. Cu toate acestea, este mai bine pentru tine și pentru cititorii luminați să judeci acest lucru. Lord Byron este sănătos și cu un spirit excelent. A scăpat de melancolie și de obiceiurile nedemne pe care le-a răsfățat la Veneția. Locuiește cu o singură femeie, o doamnă nobilă locală, de care este atașat și care este atașat de el și s-a schimbat în toate privințele. A mai compus trei cântece Don Juan. Până acum am auzit doar V și constat că fiecare cuvânt din el este destinat nemuririi. Nu i-am citit ultimele piese, cu excepția lui Marino Faliero, care este foarte bun, dar nu la fel de excelent ca Don Giovanni. Lord Byron se trezește la ora două. Mă trezesc la 12, contrar obiceiurilor mele, dar trebuie să dorm sau să mor, ca șarpele de mare din Southey's Kehama 2. După micul dejun, vorbim până la șase. De la șase la opt călărim prin pădurea de pini care desparte Ravenna de mare; apoi ne întoarcem la cină și stăm de vorbă până la șase dimineața. Nu cred că acest stil de viață mă va ucide într-o săptămână sau două, dar nu intenționez să mai încerc. Lord Byron păstrează, pe lângă servitori, zece cai, opt câini uriași, trei maimuțe, cinci pisici, un vultur, o cioară și un șoim; toți, cu excepția cailor, se plimbă ca stăpâni prin toată casa, care din când în când răsună de certurile lor și nimeni nu-i desparte. Lord Byron te consideră autorul unui pamflet3 semnat „John Bull”; spune că l-a recunoscut după stilul care amintește de „Melincourt”, care îi place mult. Am citit pamfletul și l-am asigurat că nu poți fi tu. Eu nu scriu nimic și probabil că nu voi mai scrie. Mă doare să-mi văd numele printre cei care nu au nume. Dacă nu pot fi extraordinar în ceva, prefer să nu fiu nimic - și ordinul blestemat, căruia i-am dedicat toate abilitățile, este puternic ca un cedru puternic și umbrește toată Anglia cu ramurile ei. Până acum, nu am fost mânat de o sete neputincioasă de glorie; iar acum, dacă voi continua să scriu, simt că se va trezi în mine. Dar paharul slavei se îndreaptă pe bună dreptate numai unuia din fiecare veac; a-l împărți ar însemna a-l devaloriza; și vai de cei care se străduiesc pentru ea și nu o ating.
Vă felicit — cred că ar trebui făcut — pentru sosirea așteptată a micuțului străin 4. El intră într-o lume foarte neprimitoare. Închină-te pentru mine în fața lui Hogg și, de asemenea, în fața lui Coulson dacă îl vezi.

Devotat nespus ție
77. B. Sh.
După ce am sigilat deja scrisoarea, am descoperit că lista mea de animale din acest palat din Circe 6 era incompletă, iar decalajul este destul de semnificativ. Tocmai am întâlnit cinci păuni, două bibilici și o macara egipteană pe scara principală. Mă întreb ce erau toți înainte de a fi transformați în animale?

166
MARY SHELLY
Ravenna, sâmbătă, 11 august 1821 Dragă Maria!
Veți fi surprinși să aflați că Albe a decis să se mute la Pisa, dacă cu ajutorul meu își poate convinge iubitul să rămână în Italia, ceea ce nu am nicio îndoială. Intenționează să închirieze o casă mare și luxoasă, dar are deja mobilă și o va trimite din Ravenna. Vezi dacă vreunul dintre marile palazzi renunță. Am discutat despre Prato, Pistoia și Lucca, dar niciun oraș nu i se potrivește ca Pisa, pe care o preferă clar. Aşa să fie! El a respins Florența din cauza numărului mare de englezi în vizită. „Desigur, toate acestea trebuie ținute strict secrete de Claire pentru moment. (În ceea ce privește doamna Mason, decideți după cum știți; cred că îi puteți spune.)
Cred că acest lucru nu ar trebui să ne schimbe planurile de a petrece iarna aceasta în Florența, deoarece în primăvară ne putem întoarce la Pugnano sau ne putem îmbăi pentru a ne bucura de compania unui lord nobil. Totuși, gândiți-vă și scrieți în detaliu la oficiul poștal din Florența.
Nu am văzut-o încă pe Allegra - azi mă doare prea tare partea - probabil din cauza apei blestemate de aici - să călătoresc 24 de mile. În alte privințe, sunt sănătos și starea de spirit s-a îmbunătățit; s-a ameliorat continuu si inainte de plecarea de la inot, dupa depresia profunda care ma pusese in stapanire la inceputul anului.
Citind „Anastasia” S-ar putea crede că de aici Albe a împrumutat ideea ultimelor trei cântece ale lui „Don Juan” 2. Acest lucru, desigur, nu slăbește meritele acestuia din urmă; poetul nu este obligat să inventeze el însuşi fapte. Romanul este foarte bun și foarte distractiv și se spune că oferă o imagine adevărată a manierelor Greciei moderne. Am citit scrisoarea lui Alba către Bauls 3 - există ceva bun în ea - dar în general nu ar trebui să se angajeze în critici în proză.
Veți primi o scrisoare lungă, împreună cu mai multe scrisori către Alba, care trebuie trimise prin poștă rapidă la Florența. Mă grăbesc să termin.
iubindu-te
SH.
167
MARY SHELLY
Ravenna, miercuri, 15 august 1821 Draga mea!
Vă scriu, deși mă îndoiesc că această scrisoare va ajunge înaintea mea, întrucât postul pleacă din Ravenna doar o dată pe săptămână, sâmbăta, și sper să plec mâine seară cu o diligență rapidă. Dar

întrucât trebuie să stau o zi în Florența și un accident de circulație m-ar putea împiedica să profit de viteza acestei trăsuri, este posibil

ca scrisoarea să ajungă înaintea mea. În plus, nu sunt încă stăpân pe mine. „Dar mai multe despre asta mai târziu. „Inutil să spun cât de mult îmi doresc să mă întorc la tine și la micuțul meu drag și cât de trist sunt de separarea noastră prelungită. Cu toate acestea, mă bucur că nu ești complet singur.
Lord Byron a ales în sfârșit Toscana, iar nerăbdarea lui este atât de mare încât vă roagă (cu siguranță nu voi ajunge la timp) să întrebați despre cele mai bune palate nemobilate din Pisa și să le închiriați. - De preferință nu pe Lung-Arno - dar nu e așa de grabă; Mă voi întoarce atât de curând că nu ar trebui să faci asta. Un lucru este important și necesită o decizie imediată, acesta este Allegra și ce să faci cu el. De îndată ce am ajuns aici, înainte ca opțiunea elvețiană să fi fost respinsă, am reușit să-l conving pe Lord Byron să o ia cu el; I-am dat astfel de informații despre structura internă a mănăstirilor care i-au zdruncinat credința în puritatea acestor mănăstiri. Totul a fost decis; acum ca si-a ales Toscana, vreau sa o ia din nou cu el. — Dar dacă nu există nimic mai bun de oferit în Toscana decât Bagnacavallo? Casa lui este în mod clar nepotrivită; deși nu mai este ceea ce se întâmplă la Veneția, dar ține lachei destrăbălați de la care nu te poți aștepta decât la lucruri rele. Nu există familie sau pensiune, engleză sau elvețiană, într-un cuvânt, vreun refugiu, cu excepția mănăstirii Sf. Anna, unde ar putea fi plasată Allegra? Ar putea doamna Mason să fie convinsă să se ofere să o ia? Mă tem că nu. „Gândește-te la asta înainte să ajung. Dacă poți, vezi-o pe Emily sau scrie-i și întreabă-i dacă știe ceva potrivit. „Dar cel mai urgent lucru este să găsești o fată care să o însoțească de la Ravenna la Pisa și să o urmărești până vei găsi ceva mai bun decât casa lui. Cineva cât se poate de mai puțin detestabil și nepotrivit decât acele servitoare italiene pe care le întâlnise.
Zilele trecute am vizitat-o pe Allegra la mănăstire și am petrecut vreo trei ore cu ea. A devenit slabă și înaltă pentru vârsta ei, iar fața ei s-a schimbat oarecum - trăsăturile i-au devenit mai subțiri, pielea foarte palidă; trebuie să fie rezultatul unei alimente nepotrivite. Gura și ochii ei albaștri sunt încă frumoase, dar și-a dezvoltat o expresie de chibzuință, iar acest lucru, combinat cu vivacitatea extremă pe care încă o păstrează, pare foarte neobișnuit la un copil. Ea este supusă unei discipline stricte aici; acest lucru este evident din ascultarea instantanee pe care ea o face tutorilor; pare a fi neobișnuit pentru ea; dar nu mi se pare că s-a realizat printr-o severitate excesivă. Părul ei abia se întunecase; sunt foarte groși și se întind pe gât în bucle mari. Era îmbrăcată frumos într-o rochie albă de muselină, cu un șorț și chiloți de mătase neagră. Silueta ei ușoară, aerisită și mișcările grațioase o deosebesc

alți copii locali - pare a fi o ființă superioară, creația unei rase diferite, mai nobile. - La început a fost foarte timidă, dar cu ajutorul mângâierilor și mai ales a lanțului de aur pe care l-am cumpărat pentru ea la Ravenna, am pus-o confortabil și m-am condus prin grădină și mănăstire și, în același timp, am alergat și am sărit astfel încât Cu greu m-am putut grăbi după ea. Mi-a arătat pătuțul ei, locul ei la masă și carozzina* în care ea și prietena ei iubită se poartă unul pe altul pe poteca acoperită a grădinii. I-am adus un coș cu dulciuri și, înainte de a le gusta, s-a tratat cu prietena ei și cu toate călugărițele - asta nu seamănă cu vechiul Allegra. Am întrebat-o

ce să-i spun mamei și ea a spus: Che mi manda un bacio e un bel vestitino. –E come vuoi il vestitino sia fatto?–Tutto di seta e d'oro** a fost replica ei. Slăbiciunea ei pare a fi vanitatea și dorința de a străluci, iar această plantă poate aduce atât fructe bune, cât și rele, după priceperea grădinarului. Apoi am întrebat ce să-i spun tatălui. - Che venga far mi un visitino e che porta seco la mammina ***. După cum vă puteți imagina, am fost prea plin de tact pentru a transmite această misiune. Înainte să plec, m-a pus să alerg cu ea prin toată mănăstirea, de parcă era nebună; călugăriţelor, care se culcaseră deja, li s-a poruncit să se ascundă, iar apoi Allegra începu să sune clopoţelul care le chema pe toţi; a sunat tocsinul, iar stareța a trebuit să muncească din greu pentru a împiedica miresele lui Hristos să fugă în ceea ce erau ei la chemarea obișnuită. Nimeni nu a certat-o pentru aceste scappature ****, așa că pare să fie tratată bine - cel puțin caracterul ei este tolerat. Mintea ei nu se dezvoltă aici - știe pe de rost mai multe orații *****, vorbește despre paradis, îngeri și altele asemenea, și vede toate acestea în vis; ea are cea mai lungă listă de sfinți și tot menționează Bambino ******, Acea fuora ****** nu o va răni - dar să cred că o creatură atât de drăguță ar crește până la șaisprezece ani printre asemenea prostii. !
V-am spus că, la cererea lui Albe, i-am scris doamnei Guiccioli pentru a o descuraja pe ea și pe familia ei din Elveția. Răspunsul ei tocmai a sosit și se pare că argumentele mele au convins-o de greșeala acestui pas. – Scrisoarea ei, după tot felul de păreri măgulitoare, pe care, după ea, a auzit despre mine, constă într-o cerere, pe care o citez literal: Signore – la vostra bonta mi fa ardita di chiedervi un favore –

* Carucior (italiana).
** „Să-mi trimită un sărut și o rochie frumoasă". „Ce rochie vrei?" - „Totul este făcut din mătase și aur" (italiană).
*** „Să vină să mă viziteze și să-și aducă mama cu el" (italiană).
**** Farse (italiană).
***** Rugăciuni (italiană).
****** Copilul Hristos (italiană).
****** Clădire: exterioară, aluvionară (italiană).

me la acordevete voi? Non partite da Ravenna senza Milord*. Așa că, după ce m-am găsit, după toate legile cavalerești, prizonieră a voinței doamnelor, sunt eliberat numai condiționat, și așa va fi până când Lordul Byron se va muta la Pisa. Bineînțeles, o să răspund că mă angajez să îndeplinesc cererea și că dacă iubitul ei nu vrea să plece din Ravenna, când am pregătit totul pentru întâlnirea lui de la Pisa, mă angajez să mă întorc aici și să-l conving cu insistență să i se alăture. Din fericire, nu este nevoie de asta: și nu trebuie să vă asigur că supunerea mea cavalerească față de marile legi generale ale vechii curtoazie, împotriva cărora nu m-am răzvrătit niciodată și pe care le respect cu evlavie, nu mă va împiedica să vin curând și să stau cu tine multă vreme, fată dragă.
Am vizitat mormântul lui Dante și m-am închinat în fața acestui loc sacru. Clădirea și decorul ei sunt relativ noi, dar urna în sine și placa de marmură cu portretul în basorelief datează în mod clar din momentul morții sale. Portretul, după cum se vede din toate, a fost făcut din viață; trăsăturile de pe el sunt marcate clar, mult mai clare decât în alte portrete, în general, similare; cu excepția ochilor, care

sunt pe jumătate închiși și îmi amintesc de Pacchiani*. Probabil că portretul a fost făcut dintr-o mască mortuară. De asemenea, am examinat biblioteca, am văzut mostre de cărți primare tipărite iluminate de la aceeași tiparnă ca și Faust. Sunt tipărite pe hârtie velină și nu sunt cu mult inferioare celor moderne în execuție.
Conducem în fiecare seară și exersăm tragerea cu pistolul; tărtăcuța este ținta și văd, nu fără plăcere, că nu sunt cu mult în urmă nobilului meu prieten în tir. Apa de aici este dezgustătoare și am suferit îngrozitor; dar acum beau doar apă alcalină și mă simt mult mai bine. Este foarte greu să pleci; pentru a mă păstra, Lord Byron mă asigură că fără mine sau Madame Guiccioli, cu siguranță se va întoarce la fostul său mod de viață. Apoi încep să vorbesc, iar el îmi ascultă argumentele și sper că el înțelege prea bine consecințele teribile și umilitoare ale acestui mod de viață pentru a ceda ispitei în scurtul timp în care rămâne singur. Lord Byron vorbește despre tine cu mare cordialitate și îngrijorare și pare că vrea să te vadă.
Joi, 16 august Ravenna
Am primit scrisorile dumneavoastră împreună cu o scrisoare către doamna Hoppner. Nu ma mira, draga prietena, ca ai fost miscat de acuzatiile diabolice ale Elizei.Acelasi lucru am patit si eu, dar curand am revenit la indiferenta cu care trebuie tratate toate vocile in afara de vocea constiintei si asa voi trata ei de acum înainte. Nu ți-am rescris scrisoarea, care i-ar distruge autenticitatea, ci pur și simplu i-am dat-o lordului Byron, care s-a angajat să o trimită soților Hoppner cu propriul său comentariu. oameni ca
* Domnule, - Bunătatea dumneavoastră îmi dă curajul să vă cer o favoare - îmi veți face? - Nu pleca din Ravenna fara domnul meu (italiana).

se pare că devin de bunăvoie complici ai calomniilor, căci Hoppnerii i-au cerut lordului Byron să-mi ascundă aceste acuzații. Lordul Byron este incapabil să păstreze vreun secret — dar îi este greu să admită atât de simplu că nu l-a păstrat, așa că a dorit să trimită el însuși scrisoarea — și asta nu ar face decât să aducă greutate la ceea ce ai scris. — Ai citit. atacurile asupra mea în Literaturnaya Gazeta?3 Se face aluzie clară la asemenea zvonuri — cu toate eforturile Hoppnerilor de a nu oferi persoanei calomniate posibilitatea de a se justifica. Cunoști lumea prea bine ca să te îndoiești că eforturile lor s-au limitat la asta. Dar destule despre asta.
Lord Byron este gata să se mute la Pisa. Se va muta imediat ce îi voi găsi o casă. Cine s-ar fi așteptat la asta! „Prima noastră preocupare ar trebui să fie Allegra. Al doilea sunt propriile noastre planuri. Mi-a fost transmisă ezitarea dumneavoastră cu privire la Florence, deși nu știu cum să mă descurc cu Horace Smith, care merită atenția noastră și are nevoie de ea. Dacă nu ajung înainte de acest mesaj lung, scrie-i Florenței ceva care să mă facă să decid. Fără un motiv anume, nu intenționez să semnez acum un contract pentru casa vechiului excentric, deși, dacă ne stabilim pe Florența, frumusețea și comoditatea locației sale ar trebui să depășească obiecțiile vizitatorului tău surd4.
Există, totuși, un singur argument: la Pisa, unde vor fi Lord Byron și ceilalți cunoscuți ai noștri, vom găsi protecție și sprijin, pe care este mai greu de contat la Florența. Cu toate acestea, nu consider valabil acest argument. > Ce zici dacă rămânem în Pisa? Williams poate fi probabil convins în acest sens, deoarece noi vom fi acolo; Hunt este sigur că va petrece măcar iarna asta la noi, dacă vine vreodată; iar

Lord Byron va fi aici cu prietenii săi italieni. Lord Byron este, fără îndoială, foarte atent cu noi - atenția unei astfel de persoane merită un anumit tribut, pe care suntem nevoiți să-l plătim pasiunilor de jos ale oamenilor în orice comunicare cu ei și o merită mai mult decât celor cărora le plătim. din obişnuinţă. iar masonii – şi în chestiuni practice sunt şi prietenii mei. – Recunosc că acesta este doar un argument în favoarea Florenţei. „Capriciosul doamnei Mason mă enervează foarte mult, mai ales că domnul Ty5 este un adevărat prieten de-al meu, iar acest lucru nu mă predispune să mențin relații apropiate, care, odată stabilite, sunt greu de oprit.
În Pisa, nu va trebui să-mi distilez apa, dacă se poate oriunde. Iarna trecută am suferit mai puțin din cauza durerii mele obișnuite, decât în timpul iernii pe care am petrecut-o în Florența. Cunoașteți argumentele în favoarea Florenței și sunt foarte importante. Și acum judecă (știu că îți place această activitate), care bol depășește cântarul.
Cel mai mult aș vrea să mă ascund complet de societatea umană. M-aș retrage cu tine și copilul nostru pe vreo insulă pustie în mijlocul mării, m-aș construi o barcă și m-aș separa de lume. Nu ar fi nevoie să citești reviste și să vorbești cu scriitorii. - Dacă aș avea încredere în imaginația mea, mi-ar spune, în afară de tine,

doi sau trei însoțitori aleși. Dar nu vreau să ascult această voce – unde se adună doi sau trei, diavolul se poate pune între ei. Și nu a fost rău, ci tocmai motive bune, nu ura, ci dragostea - când tu nu erai obiectul ei - s-au dovedit a fi sursa tuturor necazurilor pentru mine.
Așadar, mi-aș dori să fiu singur și să dedic uitării sau posterității roadele minții, care, salvate în timp de infecție, nu ar coborî la obiectele de bază. Dar aceasta, aparent, nu ne este destinată.
O altă soluție posibilă (pentru că nu ar trebui să existe cale de mijloc) este să creezi în jurul tău o societate asemănătoare cu tine din punct de vedere al intelectului sau al sentimentelor și să trăiești după interesele ei. Nu am pus nicăieri astfel de rădăcini ca în Pisa și un copac transplantat nu înflorește. Oamenii care duc viața pe care am dus-o până iarna trecută sunt ca arabii tribului Wahawei care și-ar fi așezat corturile în mijlocul Londrei. Trebuie să alegem fie unul, fie altul - de dragul tău, de dragul copilului nostru și al existenței noastre. Calomnia, care este probabil mai profundă decât credem, are scopul final de a ne priva de securitatea și de existența noastră. Vedeți cum calomnia creează o scuză pentru agresiune, iar bullying-ul duce la excomunicare. Tocmai din acest motiv, și nu pentru că cutare sau cutare prostuț sau întreaga lor curte atrage asupra noastră blesteme și batjocură, calomnia trebuie infirmată și pedepsită.
[Manuscrisul se întrerupe aici]
168
LEE HANTU
Pisa, 26 august 1821 Dragă prietene!
De când ți-am scris, am fost la Ravenna cu Lord Byron. În urma acestei vizite, a decis să se stabilească la Pisa; și am închiriat pentru el cel mai bun palazzo de pe Lung Arno. Dar principalul lucru pe care l-am adus de la el este o propunere adresată ție, care ar trebui să-ți întărească decizia - căci sper că ai acceptat-o deja - de a-ți restabili sănătatea corporală și mintală deteriorată prin mutarea în „țara noastră caldă fertilă” L.

Vă invită să veniți și, împreună cu el și cu mine, am găsit revista 2, unde fiecare dintre noi își va publica toate lucrările și va împărți veniturile. I-a sugerat asta lui Moore, dar din anumite motive proiectul nu a fost implementat. Nu există nicio îndoială că orice întreprindere fondată de tine și Lord Byron, din motive diverse, dar complementare, trebuie să aducă profituri foarte mari. În ceea ce mă privește, acum sunt doar o legătură între tine și el până când vei ajunge să te cunoști și să fii de acord cu totul, pentru că (te cred un secret pe care l-am ascuns pentru tine de Lord Byron) nimic nu mă va face să fiu de acord.

să participe la profituri și cu atât mai mult să strălucească cu strălucirea reflectată de astfel de parteneri. Tu și el, fiecare în felul lui, veți fi egali și fiecare va investi în întreprinderea sa, dar aceeași cotă de faimă și succes. Nu vreau ca sinceritatea mea cu tine și convingerea mea că o meriți mai mult decât lordul Byron să te împiedice să ocupi acel loc în literatura modernă, la care, în opinia contemporanilor mei, nu mă pot scufunda și nici nu mă ridic. Nu sunt nimic și vreau să rămân nimic.
Nu i-am cerut lui Lord Byron bani ca să te trimită pe drum, pentru că sunt oameni, oricât de frumoși, care nu vor să fie obligați pentru nimic în sensul lumesc al cuvântului; la fel ca și pe mine, nu vreau să-mi expun prietenul la asta. După cum știți, nu am bani. Cu toate acestea, cred că trebuie să fiu suficient de îndrăzneață să-l rog pe Horace Smith să adauge încă un serviciu la multele pe care le-a făcut pentru mine. Știu că este suficient să întreb.
Se pare ca inca nu ti-am spus ca imi place foarte mult „Amin-tasul” tau 3; aproape că m-a împăcat cu traducerile. În afară de asta, încă ezit. Ai putea scrie o altă poezie precum „Nimfele” fără prea mult efort. Am multe planuri și ar trebui făcut ceva dacă trupul slab și bolnav ar asculta de spiritul conținut în el. Cred că atunci aș crea ceva grozav.
Probabil că ați citit deja Adonais. Lord Byron – probabil din modestie (căci el este menționat acolo)5 – nu a spus o vorbă despre „Adonais”, deși l-a lăudat cu entuziasm „Prometeu nelegat” și (aici nu veți fi de acord cu el) l-a certat pe „Cenci”. Desigur, dacă Marino Faliero este o dramă, atunci Cenci nu este; dar să rămână între noi.
Lord Byron s-a reformat când vine vorba de relații amoroase și locuiește cu o italiancă frumoasă și sensibilă (contesa Guiccioli), care îl iubește cât mai mult posibil. Sper foarte mult ca, în comunicarea cu tine, părerile lui vor deveni la fel de pure pe cât, în opinia lui, viața lui a devenit pură. Are multe virtuți nobile și sublime, dar cancerul aristocratismului ar trebui excizat; Dumnezeu știe, ceva ar trebui să fie tăiat în fiecare dintre noi - cu excepția dvs., poate!
Вот Вам итальянский экспромт. Исправьте слог, если там окажутся ошибки, и делайте с ним, что хотите 7
NOAPTE BUNĂ
Noapte bună! Noapte bună! - Cum se face
E noapte bună fără tine?
Nu-mi spune noapte bună; că știi
Noaptea știe să rămână bună singură.
Noapte proastă, numai noapte, fără speranță,
Și asta când Lila mă abandonează;
Inimi care luptă împreună

Întotdeauna, fără să spună, au o noapte bună.
—26.VIII.1821]

Cât de rău ne sună noapte bună
Cu suspine și cuvinte rupte!
Modul de a avea o noapte bună
E mai non di dir la buona notte *.
[Scrisoare nesemnată].
169
LORD BYRON
Pisa, 26 august 1821 Dragă Lord Byron!
Ți-am închiriat o casă cu 400 de coroane pe an și am semnat contractul în numele tău, așa că acum e a ta. Încă nu am cumpărat nimic, urmând sfatul familiei Gamba și ei cred că ar trebui să așteptăm scrisoarea ta sau să așteptăm Leg înainte de a face ceva. Le place foarte mult casa, contesa este deosebit de încântată.
Pentru a trece de Florența, trebuie să treci prin Barberini. Întrebați înainte de a ajunge la două transporturi către Florența și vă vor arăta drumul. Te va duce la drumul din Pisa, la aproximativ zece mile de Florența, deja pe cealaltă parte.
Vă rog să trimiteți instrucțiuni detaliate despre mobilierul etc. pentru Palazzo Lanfranchi. Am destui bani aici, așa că nu trebuie să mă limitezi în asta. Caut momentan grajduri suplimentare si cred ca voi gasi unul in curand.
Am amânat scrisoarea până am ajuns la Pisa, iar acum mă grăbesc să termin. Devotat nespus ție
77. B. Shelley
NOAPTE BUNĂ
„Noapte bună!” — Stai: consolare Ne va oferi o acoperire magică a nopții. Nu trebuie să spui „noapte bună”. Noaptea este bună și fără cuvinte.
Noaptea fără lumini dulci s-a stins
Și aruncă un vis dureros,
Când ai plecat, o, Lilla,
Și inimile nu sună la unison
"Noapte bună!" - spunem noi, plângând,
Și disperarea nu poate fi învinsă...
"Noapte bună! — Taci, dragă,
Și va veni această noapte bună.
Tradus din italiană de B. N. Leitin

[14.IX.182l -
170
LORD BYRON
Pisa, 14 septembrie 1821 Dragă Lord Byron!
După ce am primit ultima ta scrisoare, am trimis imediat opt vagoane etc., la cel mai ieftin preț posibil. La fel a făcut și domnul Pietro Gamba 1 și, ca urmare a acestei neînțelegeri, șaisprezece vagoane în loc de opt s-ar fi dus la Ravenna, dacă acea Providență, care nu îngăduie să cadă nici măcar o vrabie, n-ar fi transmis doar Florența mesajul meu grăbit. la timp pentru a preveni expedierea de vagoane suplimentare. , și nu mi-a salvat (căci nu v-aș lăsa niciodată să

plătiți pentru consecințele greșelii mele) o anumită cantitate de skudi. Totul este bine acum și sper că rulota ta este pe drum.
Nu am cumpărat mobila - familia Gamba crede că e mai bine să aștepți până sosi tu sau Lega, pentru că nu ai făcut nicio comandă în acest sens.
Horace Smith, pe care mă așteptam să plec în Toscana în această toamnă, a fost amânat la Paris din cauza bolii soției sale. Nu există încă scrisori de la Hunt. Prietena mea de la mănăstire [3], după multe griji etc., s-a căsătorit în sfârșit și se află sub paza vigilentă a cumnatului ei. Toată această istorie mi-a arătat că mănăstirile pot fi potrivite pentru copii la o vârstă fragedă, dar nu există loc mai rău pentru ei când sunt deja capabili să perceapă anumite impresii. La Pisa, prietenia mea cu această fată a stârnit multe discuții. Vă rog să nu vorbiți despre ceea ce v-am spus, pentru că nimeni nu știe tot adevărul, iar Mary poate fi foarte supărată. Se pare că melodiile III, IV, V ale lui Don Juan tocmai au fost republicate la Paris[4]. Le-am comandat dar nu le-am primit inca. Aud cele mai entuziaste laude ale lui „Marino Faliero” din toate părțile, mai ales de la o persoană, un critic inveterat, care admiră și „Profeția lui Dante”. Versetele de acolo sunt cu adevărat divine, iar dacă această lucrare nu se bucură de recunoaștere universală, ar trebui să fii totuși mulțumit; căci atât intriga, cât și stilul acesteia sunt concepute pentru puțini și, ca și cele mai sublime strofe din „Childe Harold”, vor fi pe deplin apreciate doar de cititorii selecționați ai multor generații. Cu toate acestea, cea mai mare victorie a ta asupra talentului unilateral care ți se atribuie este Don Juan, iar embargoul asupra unei mărfuri atât de prețioase ar trebui ridicat. O văd des pe Contesă și te consider ferit de vraja tuturor prietenilor mei de aici. Nu mi-ar fi teamă să te las nici măcar cu doamna Williams [5].
Ce ai decis despre Allegra? În aceste locuri poate fi aranjat foarte ușor, iar dacă doriți să vă bazați pe recomandările mele, mă angajez să mă asigur că Claire nu interferează cu niciunul dintre planurile dumneavoastră. Desigur, pe baza experienței mele[6] nu sunt în favoarea mănăstirii; dar poți găsi o casă familială decentă unde ea

ar fi de acord să ia. Despre asta scriu liber, pentru că sunt sigur că acum ești convins că părerea pe care au vrut să-ți creeze Hoppnerii despre mine și despre Mary este complet nefondată.
Sper sa te vad curand. Dacă Lega ajunge mai devreme, îi voi acorda toată asistența. Familia Gamba îi va spune unde să mă găsească.
Rămân, drag Lord Byron, devotat ție
P. B. Sh.

171

HOREIS SMITH[1]

Pisa. 14 septembrie 1821 Dragă Smith!
Nu pot să exprim cât de supărat și dezamăgit am fost de schimbarea planurilor tale și de motivul ei trist. În această iarnă, Florența își va pierde atracția pentru mine, iar eu sunt gata să stau în cea mai plictisitoare Pisa, amânând pentru viitor plăcerea la care mă așteptam anul acesta de la compania dumneavoastră. Ce să faci cu bunurile tale, care, se pare, au ajuns deja la Gebhard[3] din Livorno? Nu se poate spera că starea de sănătate îmbunătățită a doamnei Smith vă va răzgândi în consecință și nu ar fi prematur să trimiteți lucrurile la adresa

dumneavoastră actuală sau la Londra? Îți voi urma instrucțiunile cât pot de bine.
Am căutat mai multe case în Florența, în special una pe Arno, care este într-o poziție încântătoare; deși percep pentru ei puțin mai mult decât probabil ești dispus să plătești, totuși nu există nicio comparație cu prețurile englezești - într-un cuvânt, nu mi-am pierdut complet speranța în tine. Aș dori să sper că în curând starea de sănătate a doamnei Smith va fi de așa natură încât principala dumneavoastră obiecție față de clima excelentă de aici va dispărea. Anul acesta nu am suferit deloc de căldură, cu excepția vreo trei-patru zile. Cu toate acestea, trebuie să mărturisesc că corpul meu seamănă cu o salamandre.
Îl așteptăm pe Lord Byron aici peste două săptămâni. Tocmai am închiriat pentru el cel mai bun palazzo din toată Pisa, iar bagajul, caii și familia lui sunt probabil deja pe drum aici. Probabil că ați auzit despre viața lui la Veneția, unde a concurat cu înțeleptul Solomon în numărul concubinelor sale. Deci, el este complet reformat și duce un stil de viață modest și virtuos ca un cavaliere servente * cu un italian foarte drăguț; a ajuns deja la Pisa, împreună cu tatăl și fratele ei (așa sunt obiceiurile italiene), care sunt șacali sub un leu. El vrea să creeze un nou tip de dramă4 și, înarmat cu un set de reguli care sper că va face

* Cavalera (italiană).

extins în timpul lucrării sale, intenționează să scrie o serie de piese, în care să-i urmărească pe tragedienii francezi și Alfieri 5 mai degrabă decât pe dramaturgii Angliei și Spaniei și va crea ceva nou, cel puțin pentru Anglia. Acest mod mi se pare greșit, dar un geniu ca Byron s-a născut să conducă, nu să imite. El se va scutura de aceste legături atunci când vor interfera cu el. Cred că va crea ceva grozav; cunoștințele sale despre principiul dramatic din natura umană îl vor ajuta în curând să înmoaie trăsăturile dure și dizarmonice ale lui Marino Faliero. Se pare că îl cunoști personal pe Lord Byron sau este fratele tău? Dacă acesta din urmă, atunci știu că a vrut să te cunoască și, într-o oarecare măsură, să împărtășească marea dezamăgire pe care mi-a provocat-o schimbarea planurilor tale - temporară, încă sper.
Mă bucur că ți-a plăcut Adonais și mai ales că nu ți se pare metafizic — ceea ce mă temeam că este. M-am hotărât să-i aduc un omagiu defunctului, neapreciat în viață, dar ca de obicei am scris fără să-mi dau seama ce efect ar putea avea.
n-am citit încă pastorala ta dramatică6; dacă aveți o copie, ați fi destul de amabil să o trimiteți? Îl pot obține din Anglia nu mai devreme de șase luni. Am auzit recenzii foarte bune despre ea și o voi citi cu mare interes.
Soții Gisborn mi-au promis că îmi vor cumpăra niște cărți la Paris și v-aș ruga să nu refuzați să le împrumutați banii de care au nevoie pentru asta. Nu înțeleg de ce nu au îndeplinit această mică sarcină; știau cât de mult îmi doream să iau aceste cărți împreună cu filtrul. Îndrăznesc să-ți cer această favoare? Aș dori Operele complete ale lui Calderon, Kant în traducere franceză, Faust în germană - și să adaug Nympholeptus la asta. Nu contează dacă costă puțin mai mult, doar pentru a le obține rapid. Îți voi trimite un cec pentru Paris, pentru întreaga sumă, împreună cu cei treizeci și doi de franci pe care i-ai plătit cu amabilitate pentru mine.

Revoluția uluitoare din Grecia atrage acum atenția publicului. După evenimentele din iarna trecută, nu îndrăznesc să sper că sclavii pot deveni atât de ușor oameni liberi; cu toate acestea, cunosc un grec care este foarte înzestrat cu curaj și virtuți morale; acesta este prințul Mavrocordato; dacă alții sunt ca el, atunci totul va fi bine. Ultima știre este următoarea: armata rusă a primit ordin să mărșăluiască.
Doamna Shelley mi se alătură în regretele mele sincere. Și eu, dragă Smith,   îți rămân nespus de devotat.
P. B. Sh.
Dacă mi-ați adus o copie a reginei Mab în ediția Clark 8, mi-ar plăcea foarte mult să o văd. Chiar nu-mi amintesc despre ce este poezia. Mi-e teamă că este destul de crud.
-25.IX.1821]

172
CHARLES OLLIER
Pisa, 25 septembrie 1821 Stimate domnule!
Mi-ar face plăcere să rezolv cu dumneavoastră chestiunea despre aventura doamnei Shelley 1 cu ea și satisfacția dumneavoastră. Suma pe care ea mi-a cerut să o cer pentru carte, ea a intenționat-o într-un anumit scop2; și deși banii sunt necesari și pentru asta, cred că o pot aranja după dorința ei, dacă ai putea să plătești o treime până la Crăciun și să-i dai bilete la ordin pentru restul pentru un an și jumătate. M-aș bucura mai ales dacă tu, și nu altcineva, ai fi editorul acestei lucrări; este rodul unei munci considerabile și, îndrăznesc să spun, un talent extraordinar. Sunt sigur că acest eseu vă va face onoare și, la rândul său, îl va dobândi în numele dumneavoastră. Sper că mă cunoașteți prea bine pentru a crede că interesul sau parțialitatea mă poate influența atunci când mă angajez să judec meritele oricărei compoziții.
Romanul se numește „Castruccio, prinț de Lucca”; nu se bazează pe povestea cu același nume a lui Machiavelli3 (care înlocuiește adevărul mult mai romantic al istoriei cu ficțiune copilărească), ci pe adevărata sa poveste de viață. A fost la început un exilat și un aventurier4 care a luptat în Anglia și Flandra pe vremea lui Eduard al II-lea al nostru; întorcându-se în orașul natal pentru a-l elibera de tirani, el însuși a devenit tiran și a murit în culmea puterii, pe care a extins-o pe jumătate din toată Toscana. Era un Napoleon în miniatură care, ținând un ducat în loc de un imperiu, a adus asupra lui aceleași orori și nenorociri ca și fratele său de mai târziu. Cel mai interesant lucru din roman este mireasa sa Euthanasia; ea îl iubește, dar nu mai puțin arzător iubește libertatea patriei ei - Republica Florentină - și a întregii Italiei, pentru care Castruccio este un dușman jurat, căci este aproape de partidul împăratului. Imaginea ei este o capodopera; iar nodul principal al dramei, construită cu mare artă, este ciocnirea pasiunii și a convingerii. Evfanasia este o contesa suverana, ultima urmasa a unei familii nobiliare, in castelul ei respectam obiceiurile cavaleresti din acea vreme. Ghicitoarea Beatrice nu poate fi descrisă altfel decât în limba autorului însuși. În romanele lui Walter Scott nu cunosc o singură persoană care s-ar apropia în vreun fel de această imagine frumoasă și sublimă, și anume imaginea, căci este complet originală; deși se bazează pe ideile și obiceiurile epocii descrise, nu are egal în literele frumoase pe care le cunosc. Beatrice îl iubește pe Castruccio și moare; romanul, deși distractiv, este profund tragic, iar

spre final umbrele se adâncesc din ce în ce mai mult. Aici sunt descrise obiceiurile, manierele și părerile vremii; credințe, erezii și re

persecutie religioasa; nu a fost omis niciun detaliu din manierele italiene de atunci; și toate împreună mi se pare o imagine vie a vremurilor aproape uitate. Autorul însuși a vizitat locurile pe care le descrie; iar unul sau două personaje secundare sunt rezultatul observațiilor italienilor moderni, căci în unele situații caracterul național se manifestă încă în același mod ca și pe vremea lui Dante.
După cum am spus deja, romanul constă din trei volume, fiecare dintre ele cel puțin egal cu volumul 5 din Poveștile hangiului și vor fi gata de expediere în curând. Dacă sunteți de acord cu condițiile propuse, aș dori să vă exprim o dorință, pe care o consider foarte importantă. Romanul trebuie tipărit în semi-volume și trimis prin poștă autorului pentru corecții finale. O poți imprima pe hârtie subțire, ca cea pe care scriu acum, și să pui costurile în contul meu. Totul este trimis lordului Byron în acest fel; și niciunul dintre cei care prețuiesc faima sau banii nu ar trebui să-și publice altfel scrierile.
Apropo, cum e cu mine cu aceste două obiecte principale ale aspirațiilor umane? Am avut cândva scopuri mai nobile și mai înalte; dar aș putea la fel de bine să ajung pe lună; acum, fiind convins că am urmărit fantome, nu sunt contrariat să știu câte dintre aceste valori principale, mai ales prima, aveți pentru mine. Prin voința zeilor, recenzenții au devenit distribuitori ai acestor binecuvântări zadarnice; ar fi necesar, se pare, să le compun o odă laudativă ca să-mi dea și mie un pic, dacă nu vreau să se dea jos cu bilet la ordin pentru urmași, iar când fantoma mea o va prezenta, vor răspuns: „nu plătim”.
I „Carol I” este conceput, dar nu născut. Până nu voi fi sigur că pot crea ceva bun, piesa nu va fi scrisă. Mândria, care l-a distrus pe Satana, îl va ucide și pe „Carol I”, căci moașa lui acceptă să fie mai jos decât unul singur – Cel care însuși s-a ridicat deasupra noastră datorită tunetelor sale 6.
Sunt plin de idei grozave; iar dacă vi le împărtășesc, voi adăuga doar la această listă de mistere.
Nu am citit Mirandola domnului Procter. Trimiteți-l prin colet și trimiteți coletul imediat. Acest lucru este extrem de important și, deoarece sunteți atât de obligatoriu încât promiți să nu uitați instrucțiunile mele, vă rog să faceți acest lucru fără întârziere. Totuși, sper că a fost deja trimis și că nu ați uitat să puneți acolo câteva exemplare din Prometeu, Revolta Islamului, Chenchi etc., așa cum am întrebat. Există speranță pentru o a doua ediție a Ascensiunii Islamului? Aș putea să o îndrept și să o îmbunătățesc considerabil.
Adonais, în ciuda nuanței sale de misticism, este cel mai puțin imperfect dintre scrierile mele și mă bucur că am putut să-mi exprim durerea pentru bietul Keats și să-i aduc un omagiu. Cu următorul mail probabil că vă voi scrie despre această poezie și deja aș fi trimis criticile promise pentru a doua ediție dacă nu l-aș fi pierdut undeva

volumul care conține Hyperion, pe care nu îl găsesc. Vă rog să-mi spuneți când aveți nevoie de a doua parte a „Protecției poeziei” 8.

Această „Protecție” pe care vi-o dau și puteți face cu ea ceea ce doriți.
Cât despre roman, vă rog să răspundeți fără întârziere.
Rămân, stimate domnule,
Slujitorul tău ascultător
Percy B. Shelley
Trebuie adăugat că romanul nu conține nici măcar un indiciu de vreo tendință politică sau religioasă.
173
LORD BYRON
Pisa, 21 octombrie 1821 Dragă Lord Byron!
Ți-aș fi scris demult dacă nu te-aș fi așteptat la Pisa de la o zi la alta și nu m-aș fi speriat că scrisoarea mea ar putea să te lipsească. Mulțumesc foarte mult pentru Don Juan. Această poezie este unică și mă tot întreb și admir atât grația compoziției sale, cât și puterea și libertatea maiestuoasă a designului. - Câteva pasaje pe care aș vrea să le omit în cântecele I și II sunt aproape absente aici. Poezia este marcată cu ștampila originalității și nu este disponibilă pentru imitație. Nu a existat niciodată așa ceva în limba engleză și – dacă îndrăznesc să profețesc – nu va exista, pentru că nu poate fi decât împrumut și repetare. Expuneți și arătați în toată urâțenia lor cele mai rele laturi ale naturii umane; la asta mormăie mințile moderne meschine, știind că nu pot suporta o lumină strălucitoare atât de nemiloasă. Suntem condamnați la cunoașterea atât a binelui, cât și a răului și ar trebui să știm ce să evităm, și nu doar pentru ce să ne străduim. Imaginea lui Lambro - scena intoarcerii sale - invitatii care se distreaza cu fiica lui, parca la inmormantarea lui - intalnirea lui cu iubitii - si moartea lui Hyde - toate acestea apar in fata noastra intr-o asemenea combinatie incat as fi fost caut degeaba oriunde altundeva. În Canto V, pe care unii dintre Zoil-ul tău de pe strada Albemarle2 îl găsesc plictisitor, există nu mai puțină, ci mai multă splendoare și putere - limbajul său, care se schimbă ca un cameleon sub cerul schimbător al inspirației tale, este ceva complet neașteptat pentru vremurile de șochează de astăzi și , în ciuda laudelor forțate, nu le pot face pe plac.
Este greu să judeci multe lucruri după ureche3 și doar când am văzut poezia tipărită i-am putut face dreptate. Acesta este genul de lucrare, pe scară largă și, poate, într-o formă mai concisă, pe care o așteptam de la tine când visam la o nouă epopee. – Dar sunt mulțumit. – Creați o dramă necunoscută până acum în Anglia și aceasta este o sarcină destul de nobilă și demnă de tine.
264
Scrisori
[21 octombrie 1821–
Când vă putem aștepta aici? Contesa G[viccioli] este foarte răbdătoare, deși uneori pare să se teamă că nu vei părăsi niciodată Ravenna. m-am îmbolnăvit după ce m-am întors; era boala mea obișnuită și malaria și m-au împiedicat să-i acord în Pisa toată atenția pe care ar fi trebuit să mi-o doresc. Am primit un mesaj de la Hunt care spune că va ajunge în noiembrie, se pare că pe mare. Casa ta este gata si mobilierul este amenajat. Lega, am auzit, trebuia să plece ieri. Contesa spune că intenționați să lăsați deocamdată Allegra în mănăstire. Fă ceea ce crezi că e mai bine – dar dacă te răzgândești, mă angajez să-i găsesc aici un loc pe care să-l aprobi.
Din știrile politice, aud doar acelea prin care se poate judeca victoria treptată a spiritului vechi asupra noului. Zilele trecute, un

grup de eterişti4, care supravieţuiseră înfrângerii din Ţara Românească, treceau prin Pisa pentru a se îmbarca pe o navă în Livorno şi a se alătura lui Ipsilanti în Livadia. Spre marele merit al actualului guvern toscan, acestor nefericiți fugari li s-au dat 3 lire pe zi de persoană și au primit cazare gratuită pe toată durata șederii lor aici.
Doamna Sh[elli] trimite cele mai bune urări
devotat ție
P. B. Shelley
174
CĂTRE JOHN GISBORN
Pisa, 22 octombrie 1821 Dragă Gisborne!
În cele din urmă, poșta a livrat scrisoarea așteptată de la tine și mă bucur să știu că ești sănătos și ai sosit în siguranță. Aștept cu interes și nerăbdare să aud cum vor merge lucrurile pentru tine în Anglia și cât de mult te vor recompensa avantajele de acolo pentru a părăsi Italia. Hunt îmi scrie că s-a hotărât să se mute aici, iar dacă aș fi sigur că această scrisoare va ajunge în timp util, v-aș ruga să-l ajutați cu niște sfaturi, precum: despre trimiterea de paturi, lenjerie și alte lucruri, care foarte mult. cheltuielile lui locale ar fi reduse. Dar probabil că nu mă vei ierta că am privat Anglia de tot ce va pierde odată cu plecarea lui Hunt.
V-am spus că Lord Byron intenționează să se stabilească la Pisa și se gândește să scoată o revistă cu Hunt.Casa doamnei Felici a fost deja închiriată și mobilată pentru el și de o lună și jumătate este așteptat aici de la o zi la alta. . Madame Guiccioli, saga lui sposa* care îl așteaptă cu nerăbdare, este foarte drăguță, sensibilă, sentimentală și pușcă.
* Dragă soție (ital.\

wally italian; ea a sacrificat o mare avere pentru a trăi pentru Lord Byron și, dacă știu ceva despre prietena mea, despre ea și despre natura umană, ea va avea ocazia și timp deplin să se pocăiască de nerăbdarea ei în viitor. Lord Byron, totuși, a renunțat complet la obiceiurile sale vicioase ca atare; din ideile false care le-au dat naștere încă nu a scăpat.
Am mobilat o casă în Pisa și ne gândim să ne stabilim aici. O să-mi abonez toate cărțile aici și o să mă așez ca un păianjen într-o pânză. Îmi veți face un serviciu special dacă îl ajutați pe Peacock să-i trimită la Leghorn; pur și simplu nu cumpărați Calderon, Faust și Kant, deoarece Horace Smith promite că îi va trimite de la Paris, de unde probabil că nu ați avut timp să le luați. Toate celelalte cărți pe care tu sau Henry2 le considerați necesare pentru proiectul meu, Ollier le va primi.
Vreau foarte mult să știu cum vorbesc oamenii despre Adonais-ul meu și mă vei mulțumi dacă îmi trimiți toate recenziile demne de remarcat sau îl întrebi pe Ollier despre asta. Știți că nu mă jenează una sau două coroane poștale. „Epipsihididia” este un mister. Cât despre reprezentarea oamenilor vii, știți că nu este treaba mea; Ai putea la fel de bine să întrebi un pulpă de miel într-o pivniță de vinuri cum să aștepți ceva pământesc sau uman de la mine. Am vrut ca Ollier să nu circule această lucrare, decât printre Σύνετοι*, și chiar și ei par înclinați să mă clasifice ca unul din cercul slujnicelor și al

admiratorilor lor. Dar intenționez să-mi compun propriul „Sărbătoare” pentru a lămuri toate acestea.
Termin acum o poezie dramatică numită „Hellas”, despre lupta actuală a grecilor – un fel de imitație a „persanilor” lui Eschil, plină de lirică. Încerc să fiu ceea ce aș putea fi, dar în zadar. Sunt convins (dar par să citez greșit4) că
Den herrlichsten, den sich der Geist emprãngt, Drãngt immer fremd und fremder Stoff sich an **.
Edinburgh Review minte. Răspunsul lui Godwin la Malthus este convingător și strălucitor, iar dacă nu este recunoscut ca atare, vorbește doar despre triumful răului și al despotismului. Știm foarte bine că Godwin nu poate fi comparat cu Platon și cu Lordul Bacon. Dar în comparație cu acești nenorociți pe jumătate cunoscători, Godwin este totuși ca un șoim (o creatură, după cum știi, una lacomă) în comparație cu un vierme.
Smith nu pleacă. Doamna S[mit] este bolnavă, iar căldura Italiei, și mai ales vânturile înăbușitoare care sunt aici în decembrie, ianuarie și martie, o pot răni. Așa spun medicii și bietul Smith se plânge
* Cunoscători de artă (greacă).
** Spre înaltul pe care îl găsim în duh, Totul străin încetul cu încetul bețe (nons.),

la cota ta. Continui să citesc dramaturgi greci și Platon. În ceea ce privește Antigona, ai dreptate - ce imagine feminină magnifică! Și cum găsești corurile, și mai ales lamentările lirice ale jertfei dumnezeiești? Și cum rămâne cu amenințările lui Tiresias și implementarea lor rapidă? Unii dintre noi, într-o viață trecută, au iubit o astfel de Antigonă și nu pot găsi fericirea completă în unirea cu o femeie muritoare. Cât despre cărți, vă sfătuiesc să vă instalați mai aproape de British Museum și să citiți acolo. De când ne-am despărțit, am citit Die Jungfrau von Orleans a lui Schiller - o piesă excelentă, dacă n-ar fi fost vreo scădere în actul V. Câțiva supraviețuitori greci ai înfrângerii din Țara Românească 7 au trecut prin Pisa pentru a naviga de la Livorno la Morea, iar guvernul toscan le-a dat 3 lire pe zi pe durata șederii lor și le-a oferit cazare gratuită. Asta e bine. s Mary și cu mine cele mai bune urări doamnei Gisborne și Henry.
Iubirea ta
P. B. Sh.
PS Nu mă veți obliga cu nimic de genul asistenței pentru a-mi trimite cărțile.
175
CHARLES OLLIER
Pisa, 11 noiembrie 1821 Stimate domnule!
Îți trimit drama „Hellas”, mizând pe promisiunea ta de a-mi îndeplini rapid cererile literare. Tot interesul pe care îl poate trezi această lucrare depinde de publicarea imediată; de aceea, vă îndemn să trimiteți imediat manuscrisul tipografiei și să-mi trimiteți probele prin poștă imediat ce le primiți. Așa îi trimite lui lord Byron poeziile sale; și nu cred că diferențele în meritele lucrării implică o diferență în momentul tipografiei. – Dacă ceva te sperie în note, îl poți omite; poemul în sine nu conține nimic periculos.

Nu uita de celelalte cereri ale mele. Vreau mai ales să știu soarta lui Adonai. — Mărturisesc că m-aș mira dacă această poezie ar fi condamnată la uitare.
Peste câteva zile va trebui să vă scriu despre subiecte mai interesante. Între timp, sper la amabilitatea dumneavoastră și la îndeplinirea rapidă a cererilor mele actuale.
Umilul tău slujitor
Percy B. Shelley
* „Maid of Orleans” 8 (germană).

PS Inutil să vă reamintesc necesitatea de a răspunde prompt la propunerea doamnei Sch[elli] L Cartea ei este gata de tipărire.
„Oda lui Napoleon” ar trebui tipărită la sfârșitul lui 2.
176
CLAIRE CLAIRMONT
Pisa, 77 decembrie 1821 Dragă prietene!
Mi-ar plăcea foarte mult să primesc de la dumneavoastră o scrisoare sinceră — exact opusul a ceea ce vă scriu; cu o descriere detaliată a activităților și prietenilor tăi și câteva informații despre planurile viitoare. Să nu crezi că voi înceta vreodată să te iubesc și să-mi fac griji pentru tine sau că iubirea mea va scădea vreodată pentru că a fost și va fi o sursă de anxietate pentru mine.
Floarea de Sud, așa cum îți place să-mi spui, se ofilește în gerul local - ger fizic și moral - în singurătate sinceră. În ultimele zile nu pot călare pe cal - seara e atât de frig, iar partea mea îmi amintește că sunt muritor. Medwyn îl însoțește aproape întotdeauna pe Lord B[iron], iar uneori compania sa este formată din Gumba, Tuff, Medwyn și Southern Flower, care, din păcate, aparține familiei mimoze și nu se descurcă bine într-o societate atât de mare. Nu pot suporta compania multora, iar compania unuia este fie mare bucurie, fie chin.
Așteptăm Vânătoarele de la o zi la alta, dar trebuie să fie că tramontana 2 se transformă în vânt proaspăt 3 pe mare și le întârzie. Cred că ți-am scris că vor locui cu Lordul B[iron].
Din Grecia vin vești din ce în ce mai glorioase. Se poate spune că Peloponezul este complet eliberat, iar Mavrocordato s-a remarcat și va ocupa probabil un post înalt în guvernul republicii nou-născute 4.
Care este progresul tău în germană? N-am citit germană de când ne-am despărțit și probabil că nu o voi face până când ne vom revedea, dacă trebuie.
Nu fac nimic - citesc, dar îmi lipsește puterea spirituală pentru scrieri serioase - nu cred în mine, iar a scrie singur și a-mi exprima gândurile fără a întâlni un răspuns este o vanitate goală.
Scrie-mi ce intenționezi să faci și dacă ai vrea să locuiești cu noi. Soții Williams vorbesc în mod constant despre tine cu laudă și simpatie și le pare foarte rău că nu ai petrecut iarna asta cu ei; cu toate acestea, nici regretele și nici sentimentele lor nu se pot compara cu ale mele.
SCH,
Mereu a ta

177
CLAIRE CLAIRMONT

Pisa, 31 decembrie 1821 Dragă prietene!
M-am întors de la Livorno vineri seara, dar mailul plecase deja, altfel ai fi primit o scrisoare de la mine. Persoana aşteptată 1 nu şi-a făcut apariţia, întârziată de vremea aprigă. Sper să primesc în curând informații mai detaliate. Dorințele tale în acest sens mă preocupă neîncetat.
Mary îți cere să spui (dar să nu crezi că ea citește această scrisoare sau scrisorile tale către mine) că ți-ar scrie dacă nu ar fi bolnavă. A suferit foarte mult de dureri de cap reumatice, atât de mult încât nu a putut dormi mai multe nopți la rând. Acum muștele spaniole și opiul i-au dat o oarecare ușurare. Am suferit de durere și de o stare de depresie. Vremea aici este groaznică. Arnaud era atât de umflată de ploile torenţiale, încât nu se întâmplase de mulţi ani. Furia pârâului este de nedescris. Nu-mi amintesc un asemenea vânt, iar coasta Mediteranei este plină de epave. Genova a fost foarte afectată de aceasta; există și o mulțime de victime umane; corăbiile pe care se bănuia ciumă, vântul a smuls ancorele și a dus până la oraș, iar acum toate corăbiile din Genova sunt supuse unei carantine stricte. Trr mail din Franța întârzie deja și există multe zvonuri contradictorii despre motivele acestui lucru. „Îți poți imagina cât de îngrijorați suntem pentru bietul Hunt și cu siguranță vei împărtăși îngrijorarea noastră. Sunt surprins și indignat de propria mea nesimțire, din moment ce sunt în stare să dorm, sau dacă aș putea să fiu calm un minut, până când știu că el este în siguranță. Desigur, te voi anunța imediat ce sosește. Știu că vei fi îngrijorat pentru acești oameni săraci. Nava pe care au navigat a fost văzută în Golful Biscaia și apoi totul era în siguranță pe ea. Sunt puține noutăți în politică. Probabil că ați auzit deja de ambivalența din Franța și de crearea unui ultraminister grație majorității obținute de coaliția cu liberalii. Grecii se descurcă foarte bine; masacrele de la Smirna și Constantinopol nu vor dăuna cauzei lor. Nu există nimic ca rebeliunea în Irlanda. Este adevărat că oamenii sunt extrem de iritați de asuprirea guvernului, iar în sudul țării, chiar și sub amenințarea baionetelor, nu se pot încasa taxe și chirie. Dar nicio forță organizată nu se opune guvernului, iar oamenii nu au lideri. Anglia seamănă acum cu un vulcan adormit.
Iar tu, dragă Claire, nu-mi spui nimic despre planurile tale, deși îmi ceri să le țin secrete. Fii sigur, dragă prietene, că orice cerere serioasă a ta cu privire la bunăstarea ta va fi îndeplinită în mod constant de către mine. Scrieți în detaliu despre intențiile și speranțele dvs. Cunoști deja parțial atitudinea mea față de ei și față de tine. după wuxi
-11.1.1822]

M-am dus să o văd pe doamna Beauclerk pentru o invitație lungă și ea m-a tratat foarte amabil. Dacă nu îi face o vizită lui Mary, nu voi mai merge acolo. Ești familiarizat cu ea?
Dacă ai chef să mergi la Molini 5 pentru mine, nu-ți fie rușine că a fost trimis după Calderon. Am nevoie de Calderon.
Credincioșii tăi
SH.
[P,. S.] Doamna Mason mă roagă să vă spun că nu vă scrie pentru că eu scriu.
178
THOMAS LOVE PIKOK
Pisa, 11 ianuarie 1822 Dragă păun!

Unele circumstanțe m-au împiedicat să pregătesc mai devreme documentul și semnătura, pe care vi le trimit acum, iar alte circumstanțe m-au întârziat după aceea. V-as fi recunoscator daca i-ati trimite la destinatie.
Sunt încă în Pisa, unde am mobilat în sfârșit câteva camere la ultimul etaj al unui palat mare cu vedere la oraș și împrejurimile acestuia; M-am înconjurat de cărți și plante și m-am așezat pe o perioadă nedeterminată, care, dacă pot să prevăd viitorul, va fi lung. Vă rog să-mi trimiteți cărțile mele cât mai curând posibil și mă aștept ca ele să adauge mult la confortul meu. Lord Byron s-a stabilit aici; ne vedem tot timpul – o mângâiere deloc mică după singurătatea duhovnicească lânceitoare în care au trecut primii ani ai exilului nostru, printre tot felul de nenorociri și greutăți. Desigur, ați văzut deja cea mai recentă carte a lui; dacă l-ai considerat anterior un șut grozav, ce părere ai acum, după ce ai citit „Cain”? Nu am citit Foscari și Sardanapalus, dar din moment ce sunt în spiritul ultimelor sale scrieri, trebuie să fie foarte bune. Îl așteptăm pe Hunt aici de la o zi la alta și suntem foarte îngrijorați de furtunile în care a fost evident de Crăciun. Lord Byron i-a repartizat etajul inferior al palatului său, iar Hunt ar fi plăcut surprins să se găsească, după o călătorie obositoare și periculoasă, într-un apartament confortabil special pregătit pentru el. Am fost de mult în lenevire; Nu am deloc chef să scriu, dar acum mă înfrunt pe Carol I, iar aceasta este o nucă al naibii de greu de spart.
Mary și Claire (aceasta din urmă nu locuiește acum la noi) sunt sănătoase, la fel și fiul meu cel mic, imaginea scuipătoare a lui William3. - Trăim, ca întotdeauna, liniștiți; Mă trezesc – măcar mă trezesc – devreme; Citesc și scriu până la două - iau cina - mă duc la Lord B[iron's], merg sau joc biliard,

in functie de vreme, iar seara o dedic fie lecturii usoare, fie unui invitat care se intampla sa treaca pe acolo. Mobilierul nostru, foarte decent, costă mai puțini șilingi decât mobila din Marlow costă în lire sterline, iar ferestrele sunt căptușite cu plante care transformă o iarnă însorită în primăvară. Sănătatea mea s-a îmbunătățit – sunt mai puține griji și, deși consumul meu de buzunar este incurabil, totuși, buzunarul reușește să trăiască ca proprietarul său; ca și portofelul Fortunat 4, este întotdeauna gol, dar din anumite motive nu se epuizează până la capăt. – Trebuie să-mi fi citit Ado-nais-ul, și poate și Hellas, și indiferent cum ai judeca intriga, compoziția primei dintre aceste poezii ar trebui să fie pe gustul tău. „Mi-ar plăcea să fac ceva mai bun decât să arunc în gura nesățioasă a Uitării zdrănitoare numite poezii; dar nu există mai bun, iar dacă nu mă liniștiți despre India 5, atunci nu este nimic de sperat.
Cum este mica ta steluță și Raiul, unde este Calea Lactee pe care strălucește? Ramas bun.
devotat ție
SH.
179
CHARLES OLLIER
Pisa, 11 ianuarie 1822 Stimate domnule!
Nu pot să nu-mi exprim surprinderea față de tăcerea dumneavoastră, pe care ați considerat necesar să o păstrați cu privire la o serie de subiecte despre care v-am scris în ultimele șase luni. „Dacă o încalc

cu această scrisoare, este doar pentru a vă informa că, considerând tăcerea ca un răspuns negativ la ultima mea propunere cu privire la romanul doamnei Shelley, i-am trimis-o domnului Godwin cu o cerere de a dispune de ea așa cum credea el. Cel mai bun; deci, dacă mai aveți dorința de a publica o carte, ar trebui să solicitați acum pentru el dreptul de publicare. Veți înțelege că nu puteți fi împotriva mea pentru asta dacă spun că au trecut două luni între finalizarea cărții și expedierea ei în Anglia, așteptând răspunsul dumneavoastră.
În ceea ce privește propriile mele lucrări, mi-am dorit foarte mult publicarea imediată a „Hellas” din motive nu numai personale, ci și publice; dar pe măsură ce sosesc poștă după poștă și încă nu primesc dovezile pe care le-am cerut, văd că nu ar fi trebuit să mă bazez pe sugestiile dumneavoastră pentru a-mi îndeplini cererile.
În plus, m-a interesat în mod deosebit succesul lui Adonais — nu mă refer la venituri, ci la impresia pe care am făcut-o — și m-aș bucura să aud despre asta. „Și nici nu știu dacă a ieșit2 și dacă a fost republicat cu amendamentele pe care le-am trimis.
-12.1.1822]

Tragedia istorică „Karl primul” va fi finalizată până în primăvară. Intenționez să vând dreptul de a-l publica. Ție, în calitate de editor obișnuit, sunt primul care vi-l oferă. „Și vreau să vând pentru că un librar, sincer, trebuie să fie suficient de interesat de succesul unei lucrări pentru a face un efort în privința ei. Dacă nu doriți să-l achiziționați, cu siguranță nu mă veți acuza de nepotrivire dacă mă duc la un alt editor. Trebuie să spun că tragedia se anunță interesantă, așa cum este tipic tragediilor, și îi lipsesc convingerile politice ale autorului. Ce succes va avea cu cititorul, nu pot judeca.
Dacă acordați acestei scrisori aceeași atenție ca și celei anterioare, nu vă mirați dacă nu vă mai deranjez.
Am onoarea să fiu slujitorul tău ascultător
Percy B. Shelley
180
CĂTRE JOHN GISBORN
Pisa, 12 ianuarie 1822 Dragă Gisborne!
Nu vă voi plictisi de data aceasta cu o scrisoare lungă, ci vă fac o cerere, sau mai bine zis, o listă de solicitări, a cărei îndeplinire mă veți încuraja foarte mult.
Vă rog să-l vedeți pe Ollier în numele meu și prin această scrisoare vă autorizez să fiți de acord cu el în mai multe aspecte. În primul rând, vreau să-i văd conturile și să știu ce mi se datorează acolo și cât pot, dacă vreau, să iau de la el. În al doilea rând, trebuie să se întrebe dacă dorește să cumpere dreptul de a publica Carol I, cu cât și când va plăti. În al treilea rând, trebuie să aflăm dacă a publicat poezia „Hellas”, iar dacă nu, să o dăm unui alt editor, de preferință Warren sau Allman. În al patrulea rând, patru exemplare ale fiecăreia dintre poeziile mele ar trebui să fie colectate și trimise la mine pe mare cât mai curând posibil, adăugând alte cărți după cum credeți de cuviință. În al cincilea rând, obțineți o copie a lui Frankenstein și trimiteți-mi-o înapoi. Pentru toate acestea și alte cazuri cu Ollier, această scrisoare ar trebui să servească drept document de autorizare.
Așa cum se cuvine tuturor cetățenilor lumii noastre, mă interesează în special chestiunile legate de bani. Ce noutăți mai sunt? Ce mai faci? Ce mai faci?

Un lucru mă bucur să știu: că „sănătatea ta s-a îmbunătățit”. Si al meu; dar mintea mea este ca un cal de curse condus înhamat într-un taxi. Ce părere ai despre Lord Byron acum? Universul a fost mai puțin surprins de creațiile maiestuoase și frumoase ale lui Dumnezeu când el

golul era mai plictisit decât mine ultimele creații ale acestui spirit divin în carapacea muritoare a unui corp dărăpănat. Așa că cred - și lăsați lumea să admire și să invidieze.
Tocmai am primit gravurile pentru Faust; un ilustrator demn de Goethe. Întâlnirea cu Margarita este grozavă. Ea îmi excită mintea; inima nu mai este capabilă de asta. Dar traducerile, atât aceasta, cât și cea din Blackwood, sunt dezgustătoare. Întrebați-l pe Coleridge 3 - nu l-ar determina o astfel de stupidă lipsă de înțelegere a înțelepciunii profunde și a armoniei originalului să ia stiloul? Probabil că ai auzit de Vânătoare și de câte necazuri îmi dau. Totul este bine cu Williams. Doamna W[illiams] este, ca întotdeauna, drăguță și afabilă, întruchipând, în mijlocul furtunilor noastre, idealul păcii senine. Asta înseamnă o primă impresie! Îți trimit salutări. Și vă rog să-i transmiteți salutările mele lui Hogg și să acceptați asigurările respectului și afecțiunii mele pentru tine.
Cu stimă, dar mă grăbesc. Citiți scrisul de mână cât de bine puteți și așteptați-vă în curând la o scrisoare detaliată.
[Scrisoarea nesemnată]

181

CĂTRE JOHN GISBORN

Pisa, 26 ianuarie 1822 Dragă Gisborne!
Cu ultima poștă, ți-am trimis o scrisoare la adresa lui Ollier, dar din moment ce acesta susține că nu are bani, nu a putut să îți livreze scrisoarea și nici măcar să nu plătească pentru livrarea ei. De atunci am primit scrisoarea dvs. datată. . . Aș vrea să am de-a face cu Ollier ca editor și v-aș fi extrem de recunoscător dacă v-ați angaja să mă eliberați din ghearele lui. Prin urmare, vă dau autoritatea deplină de a-l plăti și de a lua de la el toate exemplarele nevândute ale lucrărilor mele pe care vreau să le transfer la alt editor, retipăresc pentru fiecare pagină de titlu cu numele lui și dau un anunț corespunzător.revendicare (probabil pentru un sumă mare), dă-i un bilet la ordin asupra mea, plătibil la vedere sau după. Pentru o mică sumă, nu îmi voi reînnoi relația cu domnul Ollier nici măcar pentru o zi după ce am găsit un alt librar. Cine publică Hunt sau Barry Cornwall, sau Taylor și Hessey, editorii poeziei lui Keats, nu va refuza să fie al meu. Cred că publicarea ar trebui să fie pur și simplu pe cheltuiala mea, dar dacă crezi că sunt posibile condiții mai favorabile, fă-o la discreția ta. Trebuie să spun că va trebui făcută o excepție pentru Rosalind și Helena, deoarece, prin acord cu Ollier, i-a fost încredințată publicarea acesteia, pur și simplu nu-mi amintesc în ce condiții. Același lucru este valabil și pentru articolul „Apărarea poeziei”, care

I-am dat lui Ollier să-l pună în jurnalul lui L. Dacă nu vrea să-l pună, poți face cu el ce vrei. — Publicați-l ca un pamflet separat. „Nu am nimic de adăugat la celelalte cereri ale mele, cu excepția faptului că vă implor să adăugați secretara lui Mary la pachetul cu cărți etc.,

iar lista de lucruri de cumpărat poate fi exclusă. Nu mai vreau să fac afaceri cu Ollier, indiferent de condițiile și scuzele pe care le oferă. Întrucât cărțile sunt proprietatea mea, aș prefera să le ardă decât să rămân cu el. Dar să terminăm cu Buckingham.
Ar trebui să-mi pară rău pentru necaz, dar vă cunosc bunătatea și sunt sigur că veți fi bucuroși să-mi faceți mie, sau mai bine zis tuturor prietenilor mei, acest serviciu de de-olierizare.
Știi că nu mă gândesc prea mult la reviste sau la faima pe care o dau sau o iau. — Este absurd să critici „Adonais" în orice revistă și cu atât mai mult să te asigur că versurile sunt rele. „Prometeu" era destinat pentru vreo 5-6 persoane.
Care este părerea ta despre ultima carte a lui Lord Byron? În opinia mea, conține mai multe comori poetice decât toată poezia care a apărut în Anglia după Paradise Regained. „Cain" este ceva apocaliptic — o revelație ca niciodată.
Este posibil să fi avut dificultăți financiare în Anglia? A eșuat planul doamnei G[isborne] de a preda limba italiană? Dar chiar și în cel mai rău caz, ai câștigat ceva dacă ți-ai îmbunătățit sănătatea în această ceață rece și otrăvitoare care îi omoară pe toți ceilalți.
Scriu doar în rafale. Am lucrat și la „Karl primul", dar deși reușesc perfect poezia, încă nu am o concepție a intrigii în ansamblu și acum ating rar această pânză. Prietenul meu de mănăstire s-a căsătorit; Eu însumi sunt într-un fel de pace sumbră. Despre această mănăstire aș putea să vă spun lucruri uimitoare, dar din moment ce privesc acea latură a naturii umane care mă respinge, aș prefera să tac despre ele.
Bună ziua, doamnelor Gisborne și Henry și vă rugăm să scrieți mai multe despre planurile și speranțele dumneavoastră.
devotat ție
SH.
182
LEE HANTU
Pisa, 17 februarie 1822 Dragă prietene!
Am doar câteva minute să-ți scriu. „Lord Byron cere ca scrisoarea anexată să îți fie transmisă. El a dat de bunăvoie suma necesară și a fost de acord că ar trebui să fiu un garant pentru ea,
Sunt Shelley

știind că nu mi-o va cere până la moartea tatălui meu. Prin urmare, poți fi complet calm, iar aceasta este cea mai bună veste pentru tine. Nu am primit încă cecurile de la el și, de îndată ce le voi primi, voi merge la Livorno și vă trimit banii. Mi-e teamă că vei pierde foarte mult la schimb, dar nu poți face nimic.
Trebuie să spun că ți-am trimis deja un transfer de 150 de lire sterline la Dartmouth, poste restante. Sper să nu fie nicio neînțelegere cu asta.
Între mine și Lordul B[iron] s-au întâmplat multe lucruri care au făcut ca comunicarea cu el să fie dureroasă pentru mine și mai ales această ultimă conversație despre bani. Dar tonul lui în același timp, și cu atât mai mult - beneficiul rezultat pentru tine, acum m-a împăcat oarecum. Vorbește din nou cu pasiune pentru apariția revistei 2 și sunt sigur că ar trebui să cooperezi cu el. Voi lua parte la această sau la alte asociații în participațiune numai în măsura în care este absolut necesar în interesul dumneavoastră. „Înțelegi, dragă prietene, că scriu toate acestea bazându-mă în întregime pe modestia ta, nu mai puțin

decât pe condescendența ta. „Când ne vom întâlni, vă voi spune multe despre asta.
Acum nu am timp să întreb în detaliu despre ciudatele tale nenorociri: biata Marianne, ce mai face? Salutați-o și asigurați-o de prietenia și simpatia mea continuă. Nu te consider rezonabil, dar aceasta este vanitatea mea, dar găsesc în tine ceva mai bun decât rațiunea: o bunătate care să-mi ierte reproșurile nedrepte. Și acum, dragii mei, după ce am primit în mod neașteptat mai mulți bani decât am sperat să obțin pentru voi, folosiți-i, fiți economici în toate - și veți ajunge acolo perfect, în ciuda orelor de iarnă, și veți fi primit și mai bine. Ți-am explicat starea reală a lucrurilor. Acum scrie Domnului B[iron] că-i mulțumești pentru împrumut, pentru că m-a preferat ca fidejusor 3, dar ca să nu se pomenească aceasta; și îi ced dreptul la recunoștință, care, după cum știți, nu are circulație între prieteni. Mi se spune să termin scrisoarea imediat. Adio, scrie, mai ales despre biata Marianne.
Cu încredere, Sh.
Ai auzit că Lady Noel a murit4 și Lordul B[iron] a devenit și mai bogat?
183
HOREIS SMITH
Pisa, 77 aprilie 1822 Dragă Smith!
Încă nu l-am primit nici pe Nympholeptus, nici pe tovarășii săi filozofici 1 - „Adună toate isprăvile într-o pungă de Timp aprins" - acolo le-a pus, e adevărat. Din moment ce a primit mult de la mine pentru pășune „dură

cui uitare" 2, cred că de data aceasta mi-ar putea fi favorabilă. „Apropo, tocmai am mai aruncat în gura asta o bucată, intitulată Hellas, pe care nu știu cum să ți-o trimit, dar cred că una dintre furiile Hadesului literar va aduce o copie a ei la Paris. Este o poezie scrisă vara trecută pe tema luptei grecilor – lirică, dramatică, în general nedefinită.
Probabil că ați auzit deja de încăierarea care a avut loc aici cu noi și probabil va deveni o problemă serioasă până când zvonul va ajunge la Paris; dar în realitate a fost un fleac, care a început cu faptul că un dragon beat ne-a insultat pe unul dintre noi; dar chestiunea a devenit mai serioasă când unul dintre slujitorii Lordului B[iron] l-a rănit periculos pe acest tip cu o furcă. „Acum își revine, iar ecourile cazului vor fi auzite mult după ce acesta a tunat.
Lord Byron mi-a citit câteva scrisori lui Moore către el, în care Moore vorbește despre mine cu mare căldură; Sunt, desigur, măgulit de aprobarea unui bărbat a cărui superioritate asupra mea o recunosc cu mândrie. – Dar Moore, după multe sfaturi bune aduse lordului B[iron] cu privire la opinia publică etc., pare să fie nemulțumit de influența mea asupra lui în chestiuni de religie și atribuie acestei influențe tonul pe care îl vorbește în Cain. „Împotriva acestei influențe, Moore îl avertizează cu tot zelul unui prieten și clar că vrea să-l slujească pe Lord B[iron] fără să mă jignească în același timp. Se pare că îl cunoști pe Moore. „Te rog să-l asigur că în această privință nu am nici cea mai mică influență asupra lordului Byron; dar dacă ar fi făcut-o, ar încerca să stârpească în mintea lui puternică erorile creștinismului, care, contrar rațiunii, se ridică în el iar și iar și îl pândesc în ceasuri de chin și boală. „Cain" a fost conceput cu mulți ani în urmă și a început înainte de întâlnirea noastră de anul trecut

la Ravenna; dar cât de fericit aș fi dacă mi-aș putea atribui, chiar și indirect, participarea la această creație nemuritoare! Nu sunt de acord cu Moore că creștinismul este bun pentru lume; nicio persoană rațională nu poate gândi așa; combinația dintre superstițiile grosolane ale ritualismului convențional cu doctrinele pure ale deismului, profesate de ca Moore, îi aduce beneficii pe prima și doar pe a doua le pângărește. — Sunt de acord cu el când numește învățăturile filosofiei franceze și materialiste pe cât de false, pe atât de dăunătoare; dar sunt totuși mai bune decât creștinismul, la fel cum anarhia este mai bună decât despotismul — și de aceea: primul este ceva trecător, în timp ce al doilea este etern. „Admirația mea pentru personalitatea și talentul lui Moore mă face să-mi doresc să nu gândească rău despre mine.
Unde mergi vara asta? Vei mai fi la Paris? Încă în Franța? Ne vom mulțumi cu vara lângă La Spezia, Lord B[iron] în Livorno. - Putem spera să vă vedem în Italia, chiar și pentru o perioadă scurtă de timp? Cum este doamna Smith? Sper că i-a fost de folos clima Franței și că micuții tăi sunt sănătoși. — Am un băiat frumos și sănătos.
18*

Am reușit să obțin cărbune muzical, ca să spunem așa, chiar în Newcastle 3.
devotat ție
77. B. Sh.
184
LORD BYRON
Lerici, Vila Magni, 3 mai 1822 Drag Lord Byron!
Împrejurările m-au obligat să-i spun lui Claire tot adevărul.Nu voi descrie durerea ei; Tu însuți ai suferit prea mult; singurul scop al scrisorii mele este să vă transmit ultimele ei cereri; oricât de trist ar fi unul dintre ei, nu am putut să o refuz și sunt sigur că nici tu nu vei refuza. Vrea să vadă sicriul înainte de a fi trimis în Anglia și m-am îndrăznit să o asigur că această consolare, din moment ce i se părea așa, nu va fi lipsită. Din multe motive ar fi mai bine ca ea să vină pentru asta la Livorno decât la Pisa; Puteți să-mi spuneți exact când va sosi cortegiul funerar acolo și, astfel, să ne economisiți o oră în plus de întârziere pe drum, ceea ce nu va fi mai puțin dureros pentru mine decât pentru Claire. Mai vrea să primească de la tine un portret al Allegrei și, dacă este cazul, o șuviță din părul ei, chiar și cea mai mică. Dacă considerați că este posibil, vă pot ruga să predați portretul și părul purtătorului acestei scrisori. Cel mai mic fleac poate să hrănească și să risipească o astfel de durere fără speranță ca a ei. Dacă ai un singur portret și vrei să-l păstrezi pentru tine, mă angajez să comand o copie și să îți returnez originalul.
Mi-e teamă că această scrisoare vă va molipi de întristare, care este plină de ea și care domnește printre noi. Dar natura aici este la fel de luxoasă și de veselă, pe cât suntem de triști, și la noi, așa cum se spune în Faust, „lumina mare dă naștere unei lumini mici” 2 mai degrabă în contrast cu această imagine divină decât să o urmăm. Trebuie să raportez că Tita a sosit cu pașaportul 3 al domnului Dawkins și a devenit din nou marinar. Arată fericit, ca o pasăre eliberată dintr-o cușcă. Fii atât de bun încât să-mi întorci lui Pietro zece coroane, pe care eu, în confuzia plecării mele, am uitat să le las profesorului de

greacă care a învățat-o pe Maria. Ne vom întâlni la întâlnire. Vă rog să-i transmiteți saluturile mele sincere lui Pietro, pentru care am o mare afecțiune, și să-i amintesc de promisiunea de a veni curând și de a rămâne mai mult cu noi. Vă va plăcea foarte mult Spezia, deși locuințele de acolo sunt pe atât de proaste, pe cât natura este magnifică. Familia Williams, după ce și-au trimis toată mobila și neavând adăpost, și-au stabilit deocamdată reședința la mine și, în împrejurările actuale, ne sunt o mare consolare. De asta am mare nevoie. Biata Claire este foarte bolnavă, suferă de suferințe mentale insuportabile,
VILA MAGNI.
Ultima reședință a lui Shelley.

deși a evitat cel mai groaznic lucru de care mă temeam și și-a păstrat mintea. Mesagerul va aștepta răspunsul dvs. Probabil că ne vedem în curând. Spune-mi cum ești și ce vești ai, bune sau rele.
devotat ție
77. B. Shelley

185

Căpitanului DANIEL ROBERTS

Lerici, 13 mai 1822 Stimate domnule!
Don Juanul, după o călătorie lungă și furtunoasă, a ajuns cu bine aici duminică seara [12 mai] și așteptam ca vremea să se îmbunătățească și opusul prilej de a vă scrie. - Nava este excelentă și depășește atât de mult așteptările mele și ale lui Williams, încât chiar ne-am întrebat dacă ne-ați trimis Bolivarul din greșeală - Nu știu cum să vă exprim recunoștința și cu atât mai puțin cum să vă mulțumesc pentru acea investiție de timp şi muncă, pe care trebuie să le fi cerut un vas atât de excelent.
Am scos-o în larg azi dimineață și, de asemenea, pentru scurt timp duminică seara, deși marea era foarte agitată. Ieri a fost un vânt puternic de sud-est și chiar mai multe pânze au trebuit să fie scufundate decât el. Astăzi am plecat de la Lerici la La Spezia și înapoi în aval de vânt într-o oră și jumătate sau puțin mai mult. „Sper să te văd curând aici și să te primesc la mine; în orice caz, va fi mai bine decât un hotel, deși nu mă pot lăuda cu o cazare confortabilă. „Spune-i lui Tre-loni că-i voi trimite prin poștă; el va decide împreună cu tine cum pot plăti cel mai bine costurile rămase ale iahtului; Cred că a vrut să-i fac rost de coroane toscane pentru acea sumă.
Mult îndatorită și devotată vouă
77. B. Shelley
L-am lăsat pe unul dintre cabanii pe care i-ai trimis să servească nava.Trelawney m-ar fi luat în râs dacă aș fi încredințat asta prostului meu Domenico 2.

186

CĂTRE JOHN GISBORN

Lerici, 18 iunie 1822 Dragă Gisborne!
Alegând la care dintre scrisorile tale foarte interesante să răspund, am lăsat deoparte afacerea deocamdată, pentru că singura parte a ei care necesită un răspuns necesită și o reflecție matură. In primul rand iti trimit bani

pentru poștă, pentru că vreau să am hârtie din belșug și să nu scriu peste pagini. Mary vă va scrie în curând; acum este extrem de slabă după un avort spontan, dar încetul cu încetul își revine. Timp de câteva ore, starea ei a fost înfricoșătoare și, întrucât era lipsită de orice asistență medicală, a trebuit să mă aventurez la măsuri drastice; Am pus-o pe gheață, iar asta a reușit să oprească sângerarea și leșinul, astfel încât, când a sosit doctorul, orice pericol a trecut și nu a putut decât să mă laude pentru curajul meu. Acum își revine, iar băile de mare o vor întări în curând.
L-am rugat pe Ollier să-ți trimită facturile lui. Am vrut ca Ado-nais să fie publicat în mod corespunzător, pentru că este preferatul meu, și tot în memoria lui Keats, care a fost un poet de geniu, orice ar spune clasicii. Mi-a plăcut și Hellas pentru intriga sa - mereu găsești o scuză pentru a-ți admira propria lucrare. Nu pot să mă uit la Epipsychhidion; persoana pe care o glorifica sa dovedit a fi nu Juno, ci un nor; iar bietul Ixion se dă înapoi îngrozit de centaur, rodul propriei sale îmbrățișări.1 Totuși, dacă vă întrebați cine sunt și cine am fost, această poezie vă va spune ceva. Este o poveste idealizată despre viața și sentimentele mele. Eu cred că suntem pentru totdeauna îndrăgostiți de ceva; eroarea, care este greu de evitat pentru suflete într-un trup, este că căutăm imaginea eternului în trup muritor. Hogg vorbește foarte amuzant și cinic despre această poezie și spune că îi place. Ca un compliment, el spune:
„Tantum de medio sumptis accedit honoris” *.
Și spun că nu este permis, nici măcar în latină.
Hunt nu a sosit încă, dar îl aștept în orice zi. Voi vedea rar Lord Byron 2 și nu-i voi permite lui Hunt să fie legătura dintre noi. Fiecare societate umană este dureroasă pentru mine - aproape fiecare - și Lord Byron a concentrat în sine tot ceea ce este ură și insuportabil care este în această societate. Va fi furios când va afla despre aceste „Memorii” 3. În ceea ce mă privește, știți deplina mea indiferență față de astfel de lucruri, doar că uneori râd de greșelile ridicole ale scriitorilor lor. Spune-mi puțin despre mine, în afară de faptul că sunt ateu. Un lucru de care mă tem este că l-ar putea răni pe Hunt în fondarea Jurnalului 4, pentru că Lord Byron este atât de capricios încât cea mai mică cauză este suficientă pentru a-l influența. Nu știu ce să spun despre intenția ta de a te stabili în Land's End. Proviziile sunt mult mai ieftine acolo, dar vei fi lipsit de hrana spirituală, cu excepția celei care se usucă și se sărează între legăturile de cărți, iar o astfel de dietă, fără adaos de produse proaspete, dăunează digestiei spirituale. Când nu trebuie să-ți faci griji pentru bani
Ea a adăugat atât de multă onoare în detrimentul societății ”(lat.).

acest lucru, desigur, este foarte bun și, în orice caz, ar fi foarte înțelept să investești o avere într-un teren de care tu însuți poți mereu să ai grijă. Dar de ce Lands End? De ce să nu alegi un loc lângă Londra unde să auzi pulsul acestui centru de gândire și activitate? Ar fi mai bine și pentru Henry. Aș vrea să te întorci în Italia; dar cred că este mai bine pentru tine să rămâi acolo unde ești acum. Dacă doamna Gisborne ar putea găsi mai mulți studenți, v-ar fi de mare ajutor. Nu scrii despre sănătatea ei. Mă bucur să aud că al tău s-a îmbunătățit și că acesta este, de asemenea, un motiv bun pentru a rămâne în Anglia. În ceea ce mă privește, Italia mă încântă din ce în ce mai mult și aproape

singurul lucru care mi-a rămas este prezența dumneavoastră și a doamnei Gisborne, deși dacă speranțele mele nu ar pune limite dorințelor mele, l-aș include și pe Hogg. Simt doar absența celor care sunt capabili să mă înțeleagă. Maria nu aparține numărului lor, poate din cauza apropierii constante de familie. Și asta, poate, necesită chiar nevoia de a se ascunde de gândurile ei care ar supăra-o. Este blestemul lui Tantal că o persoană cu asemenea daruri și cu un suflet atât de pur ca ea nu poate inspira simpatia necesară pentru a manifesta aceste calități în viața domestică.
Familia Williams ne vizitează acum și sunt foarte drăguți cu mine. Cu toate acestea, comunicarea mea cu ei nu este în conversații. Îmi place din ce în ce mai mult Jane, iar Williams este extrem de plăcut să vorbești. Iubește muzica, iar grația figurii și mișcărilor ei ispășesc parțial lipsa ei de gust literar. Doamna Gisborne știe ce profan sunt în muzică și mă scuza dacă spun că toate serile cu cea mai mare plăcere ascult cele mai simple melodii pe terasa noastră. Aici am un iaht, pe care la început trebuia să-l dețin împreună cu Williams și Trelawney, dar faptul că nu vreau să fiu terț m-a determinat să-l cumpăr, devenind singurul proprietar. M-a costat 80 de lire sterline și m-a pus într-o dilemă financiară. Dar iahtul navighează și este frumos și arată grozav. Williams o conduce și mergem în jurul acestui frumos golf în briza serii, sub luna de vară, până când pământul începe să pară ceva nepământesc. Jane își ia chitara cu ea și, dacă ar fi posibil să șteargă trecutul și viitorul, prezentul m-ar mulțumi atât de mult încât aș putea, ca și Faust, să cer timp trecător:
„Oprește-te, o clipă, ești frumoasă”5.
Claire este cu noi acum; moartea copilului, se pare, i-a redat liniștea sufletească. Caracterul ei s-a schimbat oarecum. E vorbăreață și plină de viață și, deși uneori mă enervează, îmi face plăcere. Mary nu este acum prea nemulțumită de prezența ei, desigur, temporară și necesară în circumstanțele actuale.
-18. VI. 1822]

Lord Byron este în Livorno. A echipat o navă magnifică - o mică goeletă în stil american; Trelawney va fi căpitan. Cât timp va începe formidabilul nostru Pirat să se supună capriciilor Poetului - vom vedea.
Cât despre Hunt, el este incapabil să vadă sau să simtă neajunsurile de care ar putea suferi personal. Nu prea scriu acum. Este imposibil să creezi fără această ridicare, ceea ce provoacă încredere că vei găsi un răspuns. Imaginați-vă pe Demostene ducând filipicul spre valurile Atlanticului! Lord Byron este norocos în acest sens. A atins coarda la care au răspuns un milion de inimi, iar sunetele vulgare pe care le-a tras din liră pentru a-i plăcea au fost pași către acea perfecțiune de care se apropia acum. Am plecat de la „Carol primul”. Sunt prea nesigur de viitor și prea nemulțumit de trecut pentru a aprofunda serios în orice subiect. Parcă stau pe marginea unui abis, unde m-am înălțat cu mare primejdie, dar nu pot coborî fără și mai mare primejdie: și mă bucur că cerul deasupra mea este senin, cel puțin acum.
Nu scrii cum ți-a plăcut „Cain”. Ai raportat doar părerea mulțimii, pe care, după cum știi, nu o prețuiesc. Am mai citit câteva piese de teatru de Calderon. Cel mai bun dintre ele este „Los dos amantos del cielo”*, cu excepția unei scene din „Devoción de la cruz”**. Citesc și greacă și mă gândesc să scriu.

Spune-i sincere salutări doamnei Gisborne și Henry. Nu cred prea mult la elevul ei, căruia nu-i place Metastasio6; motto-ul nil admirări ***, chiar dacă este aplicat corespunzător, este un semn rău pentru un tânăr. Aș prefera ca elevul meu să-l admire chiar și pe Marini însuși decât să-l reproșeze pe cel mai prost autor. Acum, dacă ea, din proprie inițiativă, admiră cele mai bune scene din Purgatorio ****, sau introducerea în Paradiso *****8, sau un alt exemplu pe nedrept uitat de înaltă pricepere, se poate aștepta mult de la ea.
Ramas bun; Nu am suficientă hârtie, deși nu mi-a fost teamă că nu ai avea răbdare să mă citești.
Te iubesc mereu
P. B. Sh.
P, S. Am așteptat trei zile ca acest stilou să fie ascuțit; dar a trebuit să le scriu.
* „Iubitul ceresc” (Yen.).
** „Adorarea Crucii” (yen.).
***. Nimic de admirat (lat.).
**** Purgatoriu (italiană).
***** Rayu8 (italiană)

187
EDWARD JOHN TRELAUNY 1
Lerici, 18 iunie 1822 Dragă Trelawny!
I-am scris lui Gebhard2 ca să-ți plătesc 154 de coroane toscane, adică suma pe care ți-o datoram, după calculele lui Roberts3, pe care o păstrez pentru liniștea ta, după deducerea celor 60 de aubergiste * plătite de mine la Pisa (total 214). În această dimineață v-am văzut la aproximativ 8 mile de coastă, dar vântul s-a potolit și nu sperăm că veți ajunge la Livorno până seara. „Vă rugăm să ne trimiteți o relatare completă, veridică și detaliată a întregii călătorii — cum îi place lui Lord Byron nava — care sunt planurile dumneavoastră pentru vară — și când putem spera să vă revedem pe tine sau pe el din nou în părțile noastre — și mai ales dacă există vești despre Hunt. Roberts și Williams echipează cu sârguință Don Juan; ei vor să vină la Livorno în toată gloria lui. Nu sunt un expert în aceste lucruri, dar îi sunt foarte recunoscător primului dintre ele și mă bucur foarte mult că al doilea îi face plăcere să-i învețe pe puii de cuc ca pe o vrabie.
„Ești, desigur, în societatea din Livorno; dacă întâlnești o persoană învățată care ar putea extrage acidul cianhidric sau uleiul esențial de migdale amare, te rog să-mi iei niște. Acidul trebuie preparat cu mare grijă și trebuie să fie de concentrație mare; Sunt gata să plătesc orice preț pentru acest medicament. Ține minte, am discutat recent despre asta cu tine și amândoi și-au exprimat dorința de a-l avea; Îmi doresc serios acest lucru, pentru că aș dori să evit suferința inutilă. Trebuie să vă asigur că nu am nicio intenție să mă sinucid acum - dar, mărturisesc, m-aș simți mai calm dacă aș avea această cheie de aur a templului odihnei eterne. Acidul cianhidric în doze infinitezimale este folosit în medicină, dar un astfel de medicament este prea slab și nu are concentrația care vindecă cu siguranță toate afecțiunile. „O picătură este suficientă, chiar mai puțin, pentru a provoca paralizie. — Yas a aflat cu interes despre cartea despre Lord Byron4 și cercul său pisan. „Sper să nu-l enerveze — nu-mi pasă deloc. „Dacă nu i-ai arătat scrisoarea aia a mea, nu o fă până nu vine Hunt și atunci ne vom întâlni cu siguranță.

Prietenul tău sincer
77. B. Shelley
PS Mary este mai bună, dar este încă extrem de slabă.
* Hangiu (franceză).

188
LEE HANTU
Lerici, 19 iunie 1822
Drag prieten!
Vă scriu în cazul în care sunteți încă la Genova când sosește scrisoarea mea. Al tău era adresat Pisei, apoi a fost trimis aici, altfel probabil m-aș fi dus la tine la Genova; dar acum sunt atât de puține șanse să te găsesc acolo încât nu vreau să risc să nu ne vedem mai mult timp dacă ne întindem picioarele pe drum. Prin urmare, de îndată ce aud că ai navigat, voi pleca imediat spre Livorno. „Acum locuim într-o casă albă boltită lângă Lerici, în Golful La Spezia. Familia Williams locuiește cu noi. El este unul dintre cei mai buni oameni din lume, iar soția lui Jane este o creatură fermecătoare – în opinia noastră comună – direct legată de doamna pe care am descris-o în „Mimosa” \ deși a fost într-adevăr o epifanie a viitorului, pentru că a fost scris cu un an înainte de a o cunoaște. Și Claire locuiește cu noi; starea ei de spirit și caracterul ei s-au îmbunătățit de la pierderea ei 2. - Ei bine, dacă nu trebuie să navighezi pe lângă Lerici, dar mă tem că o vei face - și apoi uită-te la casa albă și amintește-ți de noi.
Bun venit, cel mai bun prieten al meu, pe acest tărâm minunat - munții și mările nu-i vor mai despărți pe cei care sunt uniți prin afecțiune. Când ne vom întâlni la Livorno, vor fi multe de gândit și de discutat, dar rezultatul va fi pacea pentru tine și pentru mine cea mai mare plăcere pe care am avut-o de la despărțirea noastră.
Transmiteți salutări tandre lui Marianne: boala ei nu va trece încet - împreună cu cauzele care au dat-o naștere. Dacă dintr-un motiv oarecare trebuie să faceți o oprire în Lerici, va fi o surpriză încântătoare pentru noi. „Săraca Mary, care îți trimite cele mai bune urări, a fost grav bolnavă după un avort spontan. „Încă nu se poate ridica de pe canapea și trebuie să fie foarte atentă o vreme, altfel ar merge cu mine la Livorno.
Lord Byron se află în villégiatura * lângă Livorno - și, în plus, îl veți întâlni pe domnul Trelawney, un marinar nesăbuit, dar cu suflet bun.
Când ajungeți, întrebați-l pe domnul Dunn, proprietarul magazinului englezesc, pentru toate informațiile. Venirea ta mă va înviora atât de mult încât aproape totul nu va fi nimic pentru mine. Și nu pot explica lipsa de vigoare nici prin dragoste, nici prin cotlet de vițel. În prezența dumneavoastră sper să mă bucur de prima și să absorb multe dintre cele din urmă4
* Dacha (italiană).

Mulțumit de ceea ce sunt, sper să uit ce aș putea fi. Vă îmbrățișez pe toți cu dragoste.
Mereu a ta
77. B, Sh.

P S. Poate că mai devreme mă anunță de sosirea ta.

189

HOREIS SMITH

Lerici, 29 iunie 1822

După cum puteți vedea, nu ar trebui să vă fiu mai puțin recunoscător pentru refuzul dvs. \ decât pentru îndeplinirea cererii expuse în scrisoarea mea anterioară. „Te-am abordat pentru că am promis că o voi face, dar fără tragere de inimă, pentru că cred că toți banii pe care îi împrumuți lui Godwin pentru afacerile lui sunt bani aruncați în vânt. I-ai dat un sfat excelent și, deși nu cred că l-ar urma de la sine, necesitatea îl poate forța să ia unele măsuri așa cum i-ai recomandat. Nu am absolut niciun fond care să permită evitarea acestui lucru și nici cea mai mică intenție de a lua bani pe seama unei moșteniri, deja mult reduse.

Vă rog să-i mulțumiți lui Moore pentru cuvintele sale amabile2 — la fel de bine mi-aș exprima opinia înaltă despre talentul și meritul său personal. „Eu însumi i-aș scrie pe tema ultimei mele scrisori, dar nu știu dacă am dreptul să fac asta, deși Lord Byron nu a ascuns faptul că mi-a spus totul. Mi se pare că starea critică actuală a societății cere tuturor să fie conștienți de măsura în care religiile existente, precum și sistemele politice, sunt improprii fie pentru a ghida oamenii, fie pentru a-i reține. Trebuie să ne confruntăm cu adevărul, oricare ar fi acesta. - Cu greu este posibil ca scopul unei persoane să fie atât de scăzut încât să se nască doar pentru a muri; iar dacă da, cu greu poate fi exaltat de erori, mai ales de cele la fel de grosolane și absurde ca religia existentă; dacă fiecare ar spune ce crede, ea nu ar rezista nici măcar o zi. Cu toate acestea, fiecare este într-un fel sau altul supus mediului și prin această ipocrizie ei înșiși hrănesc răul de care se plâng. Anglia pare să fie într-o situație disperată, Irlanda și mai rău, și nici una dintre clasele care subziste din muncă socială nu vrea să admită că trebuie să-și modereze revendicările. Și totuși guvernul trebuie să se mulțumească cu taxe mai puține, proprietarul terenului cu chiria mai mică, deținătorul de titluri cu dobândă mai mică, altfel nu vor primi nimic sau chiar mai rău. Am intenţionat odată să studiez aceste întrebări şi

scrie sau acţionează în consecinţă. „Mă bucur că bunul meu geniu mi-a șoptit: abține-te. Văd puține exemple de înalte sentimente civice și prevăd că lupta pentru sânge și aur va continua - și cu aceste substanțe, oricât de puține sunt în vene și în buzunar, nu aș vrea să mă despart. — Lord Byron este încă în Leghorn; tocmai fusese trimis de la Genova un iaht minunat, care a fost construit acolo la comanda lui. A mai compus două cântece Don Juan3, dar nu le-am citit. Am primit o scrisoare de la Hunt, care a sosit la Genova. De îndată ce ysHáio, că a plecat de acolo, voi ridica imediat ancora în micul meu iaht și îl voi urma până la Livorno, unde trebuie să-l ajut să negocieze cu Lord Byron4. „Între noi, mi-e foarte teamă că nu va veni nimic din unirea lor, căci eu, care înainte nu puteam servi decât ca intermediar între două descărcări fulgerătoare, acum nici măcar nu sunt de acord cu acest rol, și cât poate dura unirea unei ciocârle. și vultur, nu prezum să prezic. Te implor sa nu spui nimanui aceste indoieli ale mele, pentru ca i-ar putea face rau lui Hunt si, in plus, pot fi nefondate.muzica. Prietenii ne vizitează, iar singurul meu regret este că vara va trece

și că Mary nu împărtășește predilecția mea pentru aceste locuri, altfel nu aș pleca nicăieri de aici.
Ramas bun. –
Prietenul tău recunoscător și iubitor
P. B. Shelley

190
JANE WILLIAMS1
Pisa,
4 iulie 1822

Probabil îl vei vedea pe Williams înainte ca eu să trec printr-o mulțime de afaceri. „Mă întorc la Livorno în această seară și voi insista să plece cu primul vânt favorabil, fără să mă aștepte. Astfel, în schimbul tuturor celorlalte plăceri, voi avea plăcerea de a te face fericit - și nu-ți las niciun alt motiv de regret, în afară de absența cuiva care nu merită regretat. Mă tem că ești singur și trist la Villa Magny. Deși acasă trebuie să împărtășesc mai multă durere, văd în mintea mea un nor de tristețe pe chipul tău, care mi-a adus atâta mângâiere.
Cât de repede au zburat, cât de încet se întorc pentru a zbura din nou, și poate pentru totdeauna, orele fericite pe care le-am petrecut

împreună! – La revedere, dragă prietene – Scriu aceste rânduri numai de dragul conștiinței plăcute că vor fi citite de tine. Toate știrile îți vor fi raportate de Mary.
SH.

191
MARY SHELLY
Pisa, 4 iulie 1822

Draga Maria!
Am primit amândouă scrisorile voastre și voi îndeplini toate comenzile cuprinse în ele.– Nu am intenționat să cumpăr Bolívarul; Lordul B[iron] vrea să-l vândă, dar probabil că l-ar prefera pentru bani gheață; despre casa de lângă Pugnano1 încă nu m-am întrebat - tot timpul meu este ocupat cu treburile lui Hunt; Zabovin aici împotriva voinței mele și, se pare, Williams va ajunge la tine pe o goeletă înaintea mea; dar asta se va decide mâine. Lucrurile sunt rele pentru bietul Hunt. Marianne este grav bolnavă, iar la sosirea mea la Pisa am trimis după Vacca. Acest diagnostic a considerat necesar să-l comunice lui Hunt, indicând în același timp tratamentul foarte precis, în cazul în care se mai înșela. Această știre a stins ultima scânteie de speranță în Hunt și era deja deprimat. Copiii sunt sănătoși și foarte dulci. – Lord Byron este pe cale să părăsească Toscana. Familia Gamba este expulzată și el dorește să împărtășească exilul lor. La început a vrut să plece în America, apoi în Elveția, la Genova, iar în cele din urmă s-a stabilit la Lucca. Toată lumea este disperată și confuză. Trelawney se pregătea să navigheze spre Genova, pentru a transporta Bolivarul pe uscat până la Lacul Geneva și deja îmi ceruse cu încredere să nu-l descurajez pe Lord Byron de la această navigație pe uscat. Apoi a primit ordin să ridice ancora și să plece la Lerici. Acum, fără să primească ordin, merge posomorât și nemulțumit. Va fi cel mai rău pentru bietul Hunt, dacă nu trece furtuna. Și-a pus toate speranțele pe publicarea revistei4, a făcut totul pentru asta, iar acum din cele 400 de lire sterline nu mai este decât o datorie de 60 de coroane.
„Desigur, lordul Byron trebuie să-i ofere acum suma necesară, din

moment ce eu nu pot; dar pare hotărât să plece fără nicio explicație și fără să facă nimic pentru Hunt. Va trebui să intervin, renunțând la scrupulozitate. Pentru primul număr, el sugerează „Viziunea Curții” a lui Hunt5. Dacă oferta este sinceră, este mai mult decât suficient pentru a pune în funcțiune revista și a rezolva totul.
YACHT „DON JUAN” (sus) și „BOLIVAR”.
Desen de Edward E. Williams.

[4.VL.1822]
Și ce mai faci, preaiubita mea Maria? Scrie în primul rând despre sănătatea și starea ta de spirit; și te-ai împăcat cu ideea de a rămâne în Lerici, măcar pentru vara asta.
Nu vă puteți imagina cât de ocupat sunt. „Nu am nici un moment liber, dar vă voi scrie cu următorul e-mail.
Îți iubești mereu
SH.
[PS] Am găsit traducerea „Feast”6.
A supraviețuit fragmente de scrisori către EMILIA VIVIANI * SCRISOAREA I
... nu are niciun efect asupra celor bogați și nobili. Declarându-mă în mod deschis un dușman al oricărei tiranie, politice și interne, i-am impus pe toți tiranii împotriva mea. Tiranii nu conduc lumea? Sunt gata să vă ofer tot ce am – o, dacă aș avea mai mult!
Gândește-te la toată lumea și la toate. Vino cu mai multe motive. Nu dispera; ai încredere că pericolul pentru țara mea nu mă va opri; în tot ce mă pot gândi să te ajut, mă voi ghida numai după binele tău.
SCRISOAREA II
Am vorbit despre tine cu una dintre prietenele mele și, pentru a trezi în ea și mai multă participare la soarta ta nefericită, ți-am arătat ultima scrisoare (iartă-mă această indiscreție, justificată de cele mai bune intenții). Ea a promis că va scrie despre nenorocirea ta priorului Sf. Nicolae în Pisa și roagă-l să te viziteze și prin toate mijloacele posibile să-l forțeze pe tatăl tău să se căsătorească cu tine.
SCRISOAREA III
Legați de o scurtă prietenie, de o șansă ciudată a veni împreună din diferite părți ale pământului, noi, poate, ne vom dovedi a fi o consolare unul pentru celălalt. Vă doresc vouă și nouă, așa cum spune Dante, să navigam în mare, astfel încât după bunul plac,
O barcă s-a repezit împotriva vântului,
* Originale în italiană.

Pentru ca averea, gelozia ascunsă, să nu interfereze cu o întâlnire strălucitoare...
As mai adauga si asta:
Și ușor supusă suflului Iubirii, ar cunoaște bucuria de a fi
SCRISOAREA IV
Emilia, erai mai frumoasă decât un crin alb pe tulpină verde și mai proaspătă decât mai, când...
SCRISOAREA V
[Întregul pasaj tăiat]
Te văd în ochii minții mele și mă umbrești cu frumusețea ta divină. De câte ori [?] văd ochii tăi întunecați deasupra mea, mereu frumoși. Îți simt mâna pe ale mele și pe buzele tale – dar apoi închid ochii, iar când nu-mi mai răspunzi, flacăra se stinge, lipsită de mâncare. Astăzi

sunt foarte rău. Ochii tăi dulci zâmbesc undeva în inima mea. Nu mă mai gândesc la moarte; Eu cred că sufletul pe care îl iubești nu poate...
19 Shelly
ISTORIA UNEI CĂLĂTORII DE ȘASE SĂPTĂMÂNI.
PENTRU UNELE ZONE DIN FRANTA, ELVETIA, GERMANIA SI OLANDA
cu litere atașate care descriu navigarea în jurul lacului Geneva și ghețarului Chamonix
CUVÂNT ÎNAINTE
Această mică carte nu poate fi mai modestă. Conține o poveste despre rătăcirile unei tinere companii prin locuri care sunt acum atât de cunoscute de compatrioții noștri încât aproape nicio informație despre ei a scăpat atenției multor observatori mai experimentați și mai precisi care și-au publicat notele de călătorie. Autorii noștri au dat doar oarecare ordine la puținul conținut într-un scurt jurnal de călătorie și în câteva scrisori către prieteni din Anglia. Acum, când mica lor poveste este oferită cititorului, ei regretă de ce aceste materiale nu au fost mai abundente și mai complete. Ei așteaptă reproșurile corecte ale acelor cititori care caută nu atât distracție, cât oportunitatea de a condamna. Dar cei care și-au petrecut tinerețea, ca și autorii, care s-au străduit - cu ce succes, nu contează - ca o rândunică, pentru vara schimbătoare a frumuseții și a bucuriei care ne luminează lumea, aceia, poate, nu fără plăcere vor urma autor, soțul și sora ei în rătăcirile lor pe jos prin Franța și Elveția și navigând de-a lungul Rinului încoronat de castel, printre peisaje frumoase în sine, dar cărora marele poet1 le-a dăruit de atunci o viață nouă, divină. Vor fi interesați să citească despre vizitele la Meyeri, Clarans, Chillon și Vevey - locuri care au devenit deja clasice2, locuite de imagini tandre și inspirate ale prezentului și trecutului.
Cititorii, poate, nu trebuiau să-i asculte pe cei care, cu toată încântarea tinereții, contemplau ghețarii, lacurile, pădurile și pâraiele maiestuoase ale Alpilor. Poate că vor ierta neajunsurile narațiunii de dragul evenimentelor și sentimentelor descrise în ea și din interesul pe care îl trezesc toate aceste locuri celebre.
Poezia intitulată „Mont Blanc” este a scrisorilor din Chamonix și Vevey. A fost compus sub afluxul de profund și puternic
Note despre o călătorie de șase săptămâni
291
sentimente cauzate de contemplarea a ceea ce autorul încearcă să descrie; această revărsare neîngrădită de sentimente poate prezenta un oarecare interes ca o încercare de a portretiza puterea sălbatică și inexpugnabilitatea maiestuoasă care au stârnit aceste sentimente.
NOTE PRIVIND O CĂLĂTORIE DE ȘASE SĂPTĂMÂNI ÎN UNELE ZONE DIN FRANȚA, ELVETIA, GERMANIA ȘI OLANDA
Au trecut aproape trei ani de la această călătorie; jurnalul pe care l-am ținut atunci conținea doar note scurte; dar am povestit atât de des despre aventurile mele și am descris locurile prin care am trecut, încât probabil îmi amintesc tot ce are orice semnificație.
Am părăsit Londra pe 28 iulie 1814, într-o zi foarte caldă, așa cum se întâmplă o singură dată la mulți ani în clima noastră. Nu sunt un călător rezistent și am suferit foarte mult din cauza acestei călduri, până când, când am ajuns la Dover, m-am împrospătat cu o baie de mare. Întrucât ne-am dorit să facem deplasarea cât mai repede posibil, nu am așteptat barca de pachete care a plecat a doua zi (era pe la patru după-amiază), și am închiriat o barcă mică, hotărând să traversăm în aceeași seară. , care, conform asigurărilor barcagiilor, ar dura vreo două ore.

Seara a fost frumoasa, vremea aproape linistita; pânzele abia se mișcau sub briza leneșă; luna s-a înălțat, întunericul s-a îngroșat și odată cu ea a apărut o umflatură moartă, apoi a suflat vântul, ridicând astfel un val pe mare, încât barca noastră a fost aruncată cu violență. Am suferit de rau de mare si, ca de obicei in astfel de cazuri, am dormit cea mai mare parte a noptii, iar de fiecare data cand ma trezeam intrebam unde suntem si de fiecare data primeam un raspuns dezamagitor.Inca nu eram nici la jumatatea drumului.
Sufla un vânt puternic în contra; dacă nu am putea ateriza la Calais, barcagii s-au oferit să ne ducă la Boulogne. În loc de cele două ore promise, au trecut multe, iar noi eram încă departe de obiectiv; luna era ascunsă în nori roșii de furtună și înainte de zori un fulger palid fulgeră pe cer.
Ne deplasam cu greu împotriva vântului, când deodată o furtună a lovit pânza, iar valurile au spălat barca; chiar bărcii au recunoscut că pericolul nu era mic; dar au reușit să scoată vela; vântul s-a schimbat curând și am putut merge direct la Calais deja în vânt. M-am trezit dintr-un somn agitat chiar când intram în port și un soare roșu uriaș răsare pe un cer fără nori deasupra debarcaderului.
19*

FRANŢA
Obosit de mișcare și de pitch, eu împreună cu tovarășii mei 1 am rătăcit pe malul nisipos până la hotel. Pentru prima dată am auzit murmurul vag al unor voci care vorbeau într-o limbă străină, neobișnuită, și am văzut oameni îmbrăcați diferit față de cei de pe partea noastră de strâmtoare: femei în șapcă și jachete scurte, bărbați cu cercei, doamne cu pălării înalte. sau coafuri *, pieptănate astfel încât tot părul să fie cules de coroană și nici măcar o buclă să nu se scoată pe tâmplă sau pe obraz. Cu toate acestea, există ceva foarte plăcut în manierele locuitorilor din Calais, care dispune în favoarea lor. Un englez ar putea să-și amintească aici că atunci când Calais a fost luat, Edward al III-lea2 a expulzat locuitorii indigeni și a populat aproape complet orașul cu compatrioții săi; dar manierele aici, din păcate, nu sunt englezești.
Toată prima zi am petrecut-o în Calais și aproape toată următoarea: în ajunul a trebuit să ne lăsăm bagajele la vama engleză și trebuia să fie trimise cu o barcă de pachete, iar din cauza vântului în contra, a sosit. numai noaptea. She[elli] și cu mine ne-am plimbat de-a lungul fortificațiilor din afara limitelor orașului; erau pajiști unde se usca fânul. Peisajul era destul de rustic și foarte plăcut.
Pe 30 iulie, pe la ora trei după-amiaza, am plecat din Calais într-un cabriolet tras de trei cai. Pentru oamenii care până atunci nu văzuseră decât vagoane englezești elegante cu postilioane, era ceva nespus de comic la căruța noastră. Un decapotabil este oarecum asemănător cu un vagon rutier, dar pe două roți și, prin urmare, nu are uși laterale; se așează în ea din față, iar pentru aceasta partea din față se lasă pe spate. Toți cei trei cai sunt înhămați unul lângă altul, cel mai înalt la mijloc; pare și mai mare din cauza hamului de neînțeles, asemănător cu o pereche de aripi de lemn prinse de spate. Structuri de frânghie. În spatele postelionului stătea un omuleț ciudat, cu o coadă lungă; a pocnit din bici și am plecat, urmați de privirea unui bătrân cioban abătut cu o pălărie cu trei colțuri.
Drumurile s-au dovedit a fi excelente, dar căldura a fost insuportabilă și am suferit foarte mult din cauza asta. Prima noapte am petrecut-o la

Boulogne, unde ne-am amintit de o servitoare urata, dar foarte prietenoasa. Aici am observat mai întâi cât de diferite sunt de engleză. La noi sunt primitori, iar când devin măcar oarecum confortabili, devin obrăznici. În Franța, oamenii de rând se comportă așa. la fel de politicos și liber ca englezii bine crescuți; ei ți se adresează ca pe egali și, prin urmare, insolența este imposibilă.
Am rezervat cai pentru noapte, dar eram prea obosiți să îi folosim. Șoferul a cerut bani pentru întreaga călătorie. „Ah, doamnă...
* Coafuri (franceză).

spuse servitoarea, „pensez-y; c'est pour dédommager les pauvres chevaux d'avoir perdu leur doux sommeil" *. O servitoare engleză nu ar glumi așa.
Primul lucru care a lovit ochii noștri englezi au fost câmpurile neîmprejmuite; cu toate acestea, pe ei s-a copt o recoltă excelentă. Nu am văzut podgorii până la Paris.
Vremea caldă a persistat, iar călătoria a fost extrem de obositoare pentru mine. Acest lucru i-a determinat pe tovarășii mei să se grăbească; așa că în noaptea următoare nu ne-am oprit nicăieri și pe la ora două după-amiaza am ajuns la Paris.
Nu există hoteluri în care să poți sta pentru orice perioadă de timp: așa că a trebuit să închiriem camere într-un hotel pentru o săptămână. Erau scumpe și nu foarte confortabile. Ca și în altă parte în Franța, camera principală era dormitorul. Era și un dulap, unde era și un pat, și un hol de intrare, pe care l-am transformat în living.
Căldura era de așa natură încât nu puteam ieși decât seara. În prima seară ne-am plimbat în Grădina Tuileries; este o grădină franțuzească tipică: copacii sunt tăiați și nu există iarbă deloc. Bulevardele mi s-au părut incomparabil mai plăcute. Inelul lor aproape înconjoară Parisul și se întinde pe opt mile; bulevardele sunt foarte largi și mărginite de copaci pe ambele părți. La un capăt se află o fântână magnifică, stropită constant cu pâraie proaspete. În apropiere se află Porte Saint-Denis cu o sculptură frumoasă. Nu știu în ce măsură este acum mutilată de barbaria cuceritorilor, care nu s-au mulțumit să cucerească trofeele napoleoniene, ci au distrus, într-o furie neputincioasă, aceste monumente ale înfrângerilor lor. Apoi am văzut porțile în toată splendoarea lor, ceea ce m-a făcut să cred că măreția Romei antice a reînviat la Paris.
După ce am petrecut o săptămână la Paris, am primit un mic transfer de bani care ne-a eliberat din captivitate, care devenea dureroasă. Unde să merg mai departe? După ce am discutat multe planuri, ne-am hotărât pe unul, destul de excentric, dar ne-a captivat tocmai prin romantismul lui. În Anglia, nu am fi putut să o ducem la îndeplinire fără a fi supuși unei batjocuri constante; in Franta, capriciile altora sunt mult mai tolerante. Ne-am hotărât să ocolim Franța pe jos; dar fiindcă eram prea slăbită pentru marșurile lungi și nici sora mea nu ar fi putut merge la fel de mult într-o zi ca Schelli], ne-am hotărât să cumpărăm un măgar care să ne ducă geanta și, la rândul nostru, unul dintre noi. Așa că luni, 8 august, dis-de-dimineață, Sh[elli] și K[ler] au mers la târgul de măgari și au cumpărat un măgar; restul zilei a fost dedicat pregătirilor pentru plecare; am fost vizitați de gazda hotelului,
* Ah, doamnă, gândiți-vă; bietii cai trebuie rasplatiti pentru o noapte nedormita (franceza).

pândind pentru a descuraja de la planul nostru. Ea și-a amintit că o mare armată tocmai fusese desființată în țară, că soldații și ofițerii se împrăștiaseră peste tot și les dames seroient certainement enlevées *. Dar toți am rămas surzi la convingerile ei; După ce am împachetat lucrurile esențiale, astfel încât restul bagajelor să fie transportate cu diligența, am pornit de la hotel într-un taxi, urmați de un măgar. La avanpost îl lăsăm pe taximetrist să plece. A început să se întunece; măgarul, se părea, era complet incapabil să ne poarte pe niciunul dintre noi și era epuizat sub greutatea sacului, deși unul mic. Dar ne-am distrat și milele ni s-au părut scurte. Pe la zece am ajuns la Sharan-ton.
Charenton este situat frumos în valea Senei, unde șerpuiește între maluri, acoperit de copaci. Privind la asta, K[ler] a exclamat: „Ce frumos! Să ne stabilim aici.” Ea a exclamat același lucru în fiecare loc nou și, din moment ce fiecare era mai frumos decât precedentul, ea a spus: „E bine că nu am stat în Charenton, dar să ne instalăm cu siguranță aici!”
Nevăzând că nu folosește măgarul, l-am vândut înainte de a continua călătoria și am cumpărat un catâr pentru zece napoleoni. Pe la ora nouă am mers mai departe. Eram în rochii de mătase neagră. Am călărit pe un catâr, care purta și o pungă, iar Ishchelly] și K[ler] au urmat, purtând un coș cu provizii. Pe la ora unu după-amiaza am ajuns la Gros Bois și acolo, la umbra copacilor, am mâncat pâine și fructe și am băut vin, amintindu-ne de Don Quijote și Sancho.
Țara prin care am trecut era bine cultivată, dar nu pitorească; se vedeau doar câmpuri, unde se agitau pâini de aur. Am întâlnit mai mulți călători, dar metoda noastră de călătorie, cu toată neobișnuința ei, nu a stârnit nici cea mai mică curiozitate sau remarcă. Am petrecut noaptea în orașul Guignes, în aceeași cameră și aceleași paturi în care au dormit Napoleon și unul dintre generalii săi în ultima campanie. Micuța bătrână care se afla la han a fost foarte încântată să poată povesti despre asta și a vorbit cu entuziasm despre împărăteasa Josephine și Marie-Louise, fiecare dintre ele, la un moment dat, pe acest drum.
Primul oraș pe drum, care ni s-a părut interesant, a fost Provins. Acolo urma să petrecem noaptea; ne-am apropiat de ea la apus. Din vârful dealului ni se întindea un oraș, întins mai jos, în vale; pe o parte se înălța o stâncă abruptă, culmea cu ruinele unei cetăți cu multe turnuri; dedesubt și dincolo era catedrala; toate împreună au făcut un complot excelent pentru imagine. După două zile de călătorie pe teren neremarcabil, ochii noștri stăruiau de plăcere
* Doamnele vor fi cu siguranță răpite (franceză).

la fiecare spectacol. În Provins eram prost hrăniți și imobilizați la pat inconfortabil, dar amintirea peisajului ne consola perfect.
Ne-am apropiat acum de locuri care trebuiau să ne amintească de ceea ce aproape am uitat: că evenimente teribile s-au petrecut recent în Franța. Nozhan, unde am ajuns la prânz a doua zi, a fost complet distrus de cazaci. Acești barbari nu au lăsat nicio piatră neîntoarsă în calea lor. Poate că și-au amintit de Moscova și de ruinele satelor rusești; dar acum eram în Franța; iar durerea locuitorilor, ale căror case au fost arse, vitele lor distruse, proprietatea lor distrusă, m-a făcut să urăsc războiul cu o vigoare reînnoită, precum poate doar unul care a trecut printr-o țară devastată de acest dezastru, pe care o aduce o persoană în mândria lui. asupra vecinului său.

La scurt timp după Nogent am deviat de la drumul principal pentru a ajunge la Troyes. Pe la ora șase seara am ajuns la Sainte-Aubin, un sat drăguț înconjurat de verdeață; dar de aproape au văzut case fără acoperiș, grinzi negre, ziduri ruinate – doar câțiva oameni au rămas în sat. Am cerut lapte – n-au avut nimic; toate vacile au fost capturate de cazaci. A trebuit să mai facem câteva ligi în acea zi, dar s-a dovedit că acestea nu erau ligi obișnuite, ci numărate de localnici cumva în felul lor și aproape de două ori mai lungi. Drumul trecea printr-o câmpie pustie, noaptea se apropia și din când în când pierdeam din vedere pista – singurul nostru reper. Când s-a întunecat complet, nu am mai putut distinge nici un drum, dar o grămadă de copaci în depărtare părea să indice apropierea satului. Pe la zece am ajuns la Trois-Maisons, am cinat acolo cu lapte și pâine acră și ne-am culcat unde am putut; dar doar mocasinii sufera de insomnie; după o zi obositoare, am adormit adânc și am adormit până dimineața târziu, deși paiele îmi serveau drept pat, acoperite cu un cearșaf.
She[elli] s-a rănit atât de tare la picior cu o noapte înainte, încât a trebuit să călărească pe catâr toată ziua următoare. Am trecut printr-o țară neobișnuit de goală și de tristă; nici iarba nu a crescut pe sol calcaros; unde au încercat să planteze ceva, spicele rare de porumb doar arătau mai clar cât de sterp era pământul aici.
Peisajul rural era plin de insecte albe ca drumul; cerul era fără nori, soarele ne ardea cu razele lui reflectate de pe drum și aproape că mi-am pierdut cunoștința din cauza căldurii.
În cele din urmă am văzut în depărtare un sat unde puteam spera să ne odihnim. Acest lucru ne-a dat putere, dar satul era distrus și avea puțin de oferit. Cândva era mare și locuită, dar acum casele erau fără acoperiș; moloz împrăștiat, grădini cu praf de var, grinzi negre carbonizate și oameni în zdrențuri – totul era o priveliște tristă a distrugerii. Doar o casă a supraviețuit - o tavernă; acolo ni s-a dat lapte, piept putred, pâine acrișoară și niște legume pe care trebuia să le gătim singuri.

În timp ce ne pregăteam cina în noroiul care ar putea să ucidă orice poftă, sătenii s-au adunat în jurul nostru, murdari și zdrențuiți, cu fețele nepoliticoase.
Erau ca despărțiți de lume și nu știau ce se întâmplă în ea. În Franța, satele sunt mult mai izolate decât în Anglia. Acest lucru se datorează cel mai probabil sistemului de pașapoarte. Locuitorii satului nu auziseră de răsturnarea lui Napoleon, iar când am întrebat de ce nu și-au reconstruit colibe, au spus că le este frică că cazacii îi vor nimici din nou la întoarcere. Ashmin (cum este numit acest sat) a fost amintit de mine ca fiind cel mai infam loc pe care l-am văzut vreodată. La două leghe de acolo, pe același drum, am văzut satul Pavillon, atât de diferit de Ashmin, încât se putea imagina pe cealaltă parte a pământului; aici totul a strălucit de curățenie și prietenie; multe case au fost distruse, dar locuitorii le-au reparat. Ce ar putea explica o diferență atât de puternică?
Drumul mai trecea prin pământuri necultivate, iar întinderile albe fără un singur tuf oboseau privirea. Spre seară am ajuns la o mică vie, și ni s-a părut una dintre acele oaze verzi care se găsesc în deșertul libian, dar strugurii nu erau încă copți.
She[elli] nu putea merge deloc; K[ler] și cu mine eram foarte obosiți când am ajuns la Troyes.

Aici ne-am petrecut noaptea, iar a doua zi a fost dedicată discutării planurilor ulterioare. She[elli] avea o entorsă de ligament, ceea ce făcea imposibilă călătoria pe jos. Așa că am vândut catârul și am cumpărat pentru cinci napoleondore o trăsură deschisă cu patru roți, iar pentru încă opt am angajat un om și un catâr pentru a ajunge la Neuchâtel în șase zile.
Suburbiile Troyesului au fost distruse, iar orașul însuși era murdar și neatrăgător. Am stat la han și am început să scriu, în timp ce Sch[elli] și K[ler] făceau respectiva cumpărare și examinau catedrala orașului; a doua zi dimineața am plecat cu o trăsură spre Neuchâtel. Ieșind din oraș, am întâlnit un exemplu curios de vanitate franceză. Șoferul nostru a arătat câmpia din jur și a raportat că a avut loc o bătălie între ruși și francezi. — În care au câștigat rușii? „O, nu, doamnă, francezii nu cunosc înfrângerea.” „De ce, atunci, rușii au intrat în Troyes?” „Au fost bătuți, dar s-au apropiat într-un sens giratoriu și așa și-au făcut drum în oraș.”
Vandeuvre este un orășel plăcut și aici ne-am oprit la amiază. Ne-am plimbat prin parcul nobilului local; parcul este amenajat în mod englezesc și se învecinează cu pădurea; ne-a adus aminte de patria noastră. La ieșirea din Vandeuvre peisajul s-a schimbat deodată: dealuri abrupte acoperite cu vii și pâlcuri de copaci înconjurau o vale îngustă prin care curgea râul Aube. Ne-am întâlnit cu pajiști verzi, plantații de plopi și sălcii albe; văzut

turlele bisericilor satelor cruţate de cazaci. Dar chiar și în cele mai pitorești locuri au fost multe sate devastate de război.
Seara am ajuns la Bar-sur-Aube, un oraș drăguț la gura unei văi unde dealurile coboară brusc. Am urcat pe cel mai înalt dintre ele, dar abia ajunsesem în vârf, când a căzut ceața și ploaia a căzut; când am ajuns la han, eram udați până la piele. Era seară, dar din cauza norilor de plumb, întunericul părea dens, parcă la miezul nopții, și numai în vest prin ceață a strălucit o strălucire roșie aprinsă, dând romantism plimbării noastre. Luminile satului se reflectau în râul liniștit, iar dealurile întunecate din spatele lui păreau niște munți uriași și posomorâți.
Plecând de la Bar-sur-Aube, ne-am luat o vreme rămas bun de la dealuri. După orașele Chaumont, Langres (care se află pe un deal și înconjurat de fortificații antice), Champlitte și Grey, am condus aproape trei zile prin teren ușor deluros, care nu este la fel de obositor pentru ochi ca și avionul, dar nu nu provoacă mult interes. Prin aceste câmpii, mărginite ici-colo de copaci, curg râuri lente; mii de molii și libelule drăguțe se repezi peste ele. A treia zi a fost ploioasă pentru prima dată în călătoria noastră. Curând ne-am udat complet și ne-am oprit bucuroși într-o mică tavernă pentru a ne usca. Am primit o primire nu prea amabila; toată lumea a continuat să stea în jurul focului, nevrând să cedeze locurile în fața nou-veniților umezi. Spre seară, vremea s-a limpezit și, pe la ora șase, am intrat în Besançon. Toată ziua erau vizibile dealuri la orizont și ne-am apropiat treptat de ele; dar asta nu ne-a pregătit pentru spectacolul care ni s-a deschis la intrarea în porțile orașului. Retrăgându-se din zidurile orașului, drumul șerpuia de-a lungul unei râpe adânci; pe partea opusă dealurile se înălțau mai blând, iar valea verde care se întindea între ele era udată de un râu pitoresc; în faţa amfiteatrului se înălţau alte dealuri, acoperite cu vii, dar stâncoase. Ultimele porți ale orașului au fost străpunse într-o stâncă abruptă, care în acel loc bloca drumul.

Acest peisaj muntos ne-a condus în răpire; a avut un alt efect asupra șoferului nostru: era din câmpia Troyesului, iar munții îl înspăimântau atât de mult, încât părea că și-a pierdut mințile. Trecând prin vale un drum șerpuit, am început să urcăm pe munții care o închideau; lăsând trăsura, am mers pe jos, bucurându-ne de fiecare nou peisaj.
După ce am mers o milă și jumătate în munți, am găsit șoferul nostru la ușa unei taverne mizerabile; a desprins catârul din trăsură și dorea invariabil să petreacă noaptea în satul More. Trebuia să ne supunem, pentru că era surd la obiecțiile noastre și doar repeta: „Je ne puis plus” *.
* Hé poate face mai mult (franceză).

Paturile noastre erau de așa natură încât somnul era exclus: ni s-a oferit o singură cameră, iar gazda ne-a spus clar că și șoferul nostru va petrece noaptea acolo. Nu a contat, din moment ce ne-am hotărât să nu ne culcăm oricum. Seara a fost bine; după ploaie, aerul era saturat cu multe arome minunate. Am urcat pe marginea stâncoasă a muntelui cu vedere spre sat și am rămas acolo până la apus. Am petrecut noaptea lângă vatra bucătăriei, încercând să tragem un pui de somn, dar nu am putut. La ora trei dimineața am mers mai departe.
Drumul ducea în vârful munților din jurul Besançonului. De pe unul dintre aceste vârfuri, toată valea se deschidea către noi, plină de ceață albă ondulată, din care, ca niște insule, se deschideau munți trandafiri acoperiți de păduri de pini. Soarele tocmai răsărise, iar razele lui roșii cădeau pe aceste valuri instabile. În vest, împotriva soarelui, lumina părea că țintuie ceața pe stânci într-o masă uriașă spumoasă, apoi s-a pierdut în depărtare, contopindu-se cu norii pufoși.
Șoferul nostru a cerut o oprire de două ore în satul Noe, deși nu am putut lua nimic de mâncare acolo și am vrut să ne continuăm drumul. Am spus deja că munții l-au copleșit și a devenit intratabil, posomorât și prost. În timp ce ne aştepta, am intrat în cea mai apropiată pădure; era o pădure splendidă acoperită cu muşchi; pe alocuri, deasupra ei atârnau stânci, unde tinerii pini creșteau din crăpături, oferind umbră; căldura amiezii era deja puternic simțită și ne-am bucurat să ne ascundem de ea, la umbra acestei păduri minunate.
Revenind în sat, am aflat cu cea mai mare surprindere că șoferul plecase deja de o oră și ne-a spus să spunem că ne va întâlni pe drum. Piciorul lui Schelley încă nu-i permitea să meargă prea mult, dar nu era nimic de făcut și ne-am dus pe jos până la Maisons Neuve, care era la patru mile și jumătate distanță.
La Maisons Neuve ni s-a spus că șoferul plecase în orașul de frontieră Pontarlier și că, dacă nu eram acolo până seara, va lăsa trăsura la han și se va întoarce cu catârul la Troyes. Am fost uimiți de o asemenea îndrăzneală, dar servitorul de la han ne-a liniștit, asigurându-ne că poate merge pe drumul cel mai scurt, pe unde trăsura nu putea trece și să ne depășească ușor șoferul. L-am trimis și noi înșine l-am urmat încet. Ne-am cazat la cea mai apropiată tavernă să așteptăm cina; două ore mai târziu, băiatul s-a întors. Șoferul a promis că ne așteaptă la cârciumă, care era încă la două leghe distanță. She[elli] o durea foarte tare piciorul, dar nu ne-am putut lua o căruță, soarele era deja jos și a trebuit să mergem. Seara a fost frumoasa, peisajul atat de frumos incat ne-am uitat de oboseala; luna cu coarne atârna în lumina apusului, care arunca raze de foc asupra munților împăduriți și a văilor adânci și întunecate care se întindeau între ei ; în pădure erau

poieni cu pâlcuri pitorești de copaci; pini întunecați se aplecau peste drum.

Două ore mai târziu am ajuns la destinație, dar nici șoferul nostru nu era acolo; dupa ce baiatul s-a despartit de el si-a continuat drumul spre Pontarlier. Am reușit în sfârșit să luăm un fel de cărucior. She[elli] nu a putut merge mai departe. Luna s-a îngălbenit și s-a scufundat mai jos, spre cel mai împădurit orizont. Uneori am ațipit, dar căruța noastră era prea tremurată. M-am uitat la stele - viziuni de vis au invadat realitatea, iar constelațiile au început un dans rotund bizar. Așa că am ajuns la Pontarlier, unde am găsit șoferul nostru, care, sub formă de scuze, a compus multe fabule; Acesta a fost sfârșitul aventurilor zilei.
ELVEŢIA
Imediat dincolo de granița franceză, se pot observa diferențe uimitoare între cele două națiuni care trăiesc în vecinătate. Cabanele elvețiene sunt mult mai curate, iar locuitorii înșiși alcătuiesc același contrast cu francezii. Femeile elvețiene poartă de bunăvoie lenjerie albă, iar toate hainele lor sunt izbitor de curate. Această puritate se datorează în primul rând diferențelor religioase; cei care au călătorit în Germania au observat același contrast între orașele protestante și catolice, adesea la doar câteva leghe distanță.
În acea zi am trecut cu mașina pe lângă cele mai pitorești locuri - munți acoperiți cu pini, stânci goale și insule cu o verdeață nedescris de frumoasă. După o coborâre de aproape o legă între stânci maiestuoase acoperite de pini și presărate cu poieni verzi cu iarbă scurtă, moale și uimitor de proaspătă, am ajuns în satul Saint-Sulpice.
Catârul a început să șchiopătească rău, iar șoferul a devenit atât de insolent încât am decis să angajăm un cal pentru tot restul călătoriei. Șoferul nostru era înaintea noastră, dar nu și-a anunțat intenția; în acest sat a hotărât să ne părăsească și a luat măsurile necesare. Acum am angajat un țăran elvețian bogat, care era mândru de munții și de țara lui. Arătând spre poienile împrăștiate printre păduri, a spus că sunt frumoase și sunt pășuni excelente; că vacile se hrănesc bine acolo și deci dau lapte excelent, din care se face cea mai bună brânză și unt din lume.
După Saint-Sulpice, munții au devenit mai înalți și mai frumoși. Am trecut printr-o vale îngustă între două lanțuri muntoase împădurite; în fundul văii curgea un râu, iar pe ambele maluri ale canalului său îngust, hotarele văii se ridicau abrupte. Drumul a fost sculptat de-a lungul coastei muntelui; stânci atârnau sus deasupra noastră, iar dedesubt erau pini uriași și un râu, vizibile doar pentru că reflecta cerul. Munții din acest cel mai frumos defileu sunt închiși atât de strâns încât în timpul războiului cu Franța defileul este blocat cu un lanț de fier. La două leghe de Neuchâtel am văzut Alpii;
grădină zoologică

nou Alpi. Erau încă la o sută de mile depărtare, dar sunt atât de înalți încât arată ca nori de nori albi orbitori care se adună la orizont vara. Imensitatea lor lovește imaginația și astfel depășește tot ce s-a văzut, încât este greu de crezut că fac parte din pământ.
De acolo am coborât la Neuchâtel, situat într-o vale îngustă între munți și un lac imens, și nimic mai mult decât atât, deloc remarcabil. În acest oraș am petrecut ziua următoare discutând ce să facem în continuare. „Banii pe care i-am luat de la Paris se terminau deja, dar

bancherul local a scos nota de plată și ne-a dat vreo 38 de lire în argint; cu asta ne-am hotărât să mergem la Lacul Uri, pentru a căuta o colibă unde să locuim. în pace în acea zonă romantică.și izolare.Așa erau visele noastre, care probabil s-ar fi împlinit, dacă nu ar fi lipsa obiectului de bani atât de necesar, care ne-a obligat să ne întoarcem în Anglia.
Un elvețian, pe care S[elli] l-a întâlnit la poștă, s-a interesat cordial de noi și a ajutat la închirierea unei trăsuri până la Lucerna, principalul oraș de pe malul lacului cu același nume, legat de Lacul Uri. Acest om a fost simbolul curtoaziei și a încercat să ofere servicii esențiale și a considerat ceremoniile ca fiind lucruri neimportante.
Pe 21 august am plecat din Neuchâtel; prietenul nostru elvețian ne-a însoțit la ieșirea din oraș. Călătoria la Lucerna a durat puțin peste două zile. Terenul era plat și plictisitor, iar dacă nu ar fi divinii Alpi, vizibili uneori în depărtare, nu ar fi nimic de interes. Lucerna ne-a promis ceva mai bun și, de îndată ce am ajuns (23 august), am închiriat o barcă în care intenționam să ocolim lacul în căutarea unei locuințe potrivite, sau chiar, poate, să ajungem la Aldorf, să traversăm Sf. Gotthard și să privim spre sud. din Alpi au o climă caldă și un aer sănătos, mai potrivite pentru sănătatea proastă a lui Schell decât regiunile dure din nord. Lacul Lucerna este înconjurat din toate părțile de munți înalți care se ridică abrupt din apă; în unele locuri, pantele lor goale sunt complet abrupte și aruncă o umbră întunecată asupra apei, iar în unele locuri sunt acoperite de pădure densă, printre care se găsește granitul gol - pe ea au prins rădăcini copacii. Oriunde se despartea pădurea, pământul era cultivat, iar printre copaci se vedeau case. Cele mai frumoase insule stâncoase sunt împrăștiate în jurul lacului, acoperite cu mușchi și copaci înclinați spre apă. Mulți stau statui de ceară de sfinți făcute grosolan.
Lacul se întinde de la est la vest, iar apoi, întorcându-se în unghi drept, merge de la nord la sud; această parte a ei *are un alt nume - Lacul Uri. Primul lac se împarte și el la mijloc, parcă, în două părți, unde proeminențele pământului aproape converg, iar malurile stâncoase aruncă o umbră deasă asupra strâmtorii înguste prin care navighezi. Vârfurile mai multor munți care înconjoară lacul dinspre sud sunt acoperite cu gheață veșnică; despre unul dintre ei

cel vizavi de Brunnen, există o legendă: un preot oarecare și iubita lui, fugind de persecuție, s-au refugiat într-o colibă chiar la hotarul zăpezilor. Într-o noapte de iarnă, au fost îngropați sub o avalanșă, iar în nopțile ploioase se aud vocile lor plângătoare care cheamă ajutor de la locuitori.
Brunnen este pe partea de nord a unghiului format de lac; Aici se termină Lacul Lucerna. Aici ne-am oprit pentru noapte, după ce ne-am eliberat canoșii. Nu este nimic mai frumos decât priveliștea de aici. Eram înconjurați de munți înalți, umbrind apele lacului; în depărtare, pe malul Uriului, se vedea capela lui William Tell6: aici a condus o conspirație împotriva asupritorului patriei sale și, într-adevăr, un lac magnific, munți maiestuosi și păduri sălbatice par demne de un leagăn de fapte îndrăznețe și eroice. Cu toate acestea, la actualii săi compatrioți, nu am găsit urme ale spiritului său înalt. Elvețienii ni s-au părut — iar experiența a confirmat această impresie — lent în gândire și în acțiune; dar ei s-au înțărcat de sclavie și nu mă

îndoiesc că sunt capabili să dea o respingere îndrăzneață oricui le încalcă libertatea.
Acestea erau gândurile noastre; am petrecut toata seara pe malul lacului, povestind, bucurand-o de briza usoara si contempland cu admiratie frumusetile care ne inconjoara.
A doua zi am discutat despre poziția noastră și ne-am uitat prin zonă. Un vent d'Italie * (vânt de sud) furios s-a repezit peste lac; a ridicat valuri uriașe și a aruncat stropi mari, ploaia căzând în lac. Valurile s-au izbit de țărmurile stâncoase. Asta a durat toată ziua, dar seara vântul s-a stins. She[elli] și cu mine am ieșit la o plimbare de-a lungul țărmului. Aşezat pe pietrele debarcaderului, Schelli a citit cu voce tare de la Tacit descrierea asediului Ierusalimului7.
Între timp am încercat să găsim locuințe, dar am găsit doar două camere nemobilate într-o casă mare și urâtă numită Castelul. Le-am închiriat pentru o guinee pe lună, am pus paturile și ne-am mutat a doua zi. Dar locul era urât, fără niciun fel de facilități. Cu greu am reușit să ne pregătim mâncare; era frig și ploua și am ordonat să inundăm. Au tras într-o sobă uriașă care ocupa colțul camerei. Nu s-a încălzit repede, iar când s-a încălzit, s-a stins o căldură atât de nesănătoasă, încât a fost nevoie să deschizi ferestrele larg deschise pentru a nu se sufoca; În plus, în Brunnen era o singură persoană care vorbea franceză, căci în această parte a Elveției se vorbește un fel de germană barbară. Prin urmare, ne-a fost greu să obținem cele mai simple cereri îndeplinite. Scrisul a fost hobby-ul nostru principal. She[elli] a început un roman despre asasini8, iar eu am scris sub dictarea lui.
* Vânt din Italia (franceză).

Aceste neplăceri ne-au determinat să discutăm serios despre situația noastră. La început ne-am gândit să mergem în Italia trecând pe Sf. Gotard, dar aveam doar 28 de lire și până în decembrie nu ne-am putut baza cu încredere pe altceva. Prezența lui Shelley la Londra a fost indispensabilă pentru a primi banii. Ce trebuia să facem? Aveam nevoie. Și așa, după ce am cântărit toate împrejurările, am decis să ne întoarcem în Anglia.
Ajunși la această decizie, nu am putut amâna; proviziile noastre mici se terminau repede și părea că 28 de lire sterline nu erau în mod clar suficiente pentru o călătorie atât de lungă. O călătorie prin Franța de la Paris la Neuchâtel ne-a costat 60; dar acum ne-am hotărât să călătorim mai economic. Cea mai ieftină cale este să călătorim pe apă, iar noi, din fericire, am putea ajunge în Anglia pe râurile Reuss și Rin fără nici măcar o milă pe uscat. Acesta era planul nostru; a trebuit să călătorim 800 de mile; Este posibil pentru o sumă atât de mică? Dar nu era de ales și numai Schelli] știa cât de nesemnificative erau mijloacele noastre.
A doua zi dimineața am plecat spre Lucerna. La începutul călătoriei ploua puternic, dar până am ajuns noi cerul s-a limpezit și soarele ne-a secat și ne-a înveselit. Din nou, pentru ultima dată, am văzut malurile stâncoase ale frumosului lac, insulele sale verzi și munții înzăpeziți.
Aterizarea la Lucerna, am petrecut acolo noaptea, iar a doua zi dimineața (28 august) diligența par-eau* ne-a dus la Loffenberg, oraș de pe Rin, în apropierea repezirilor care împiedicau această navă să meargă mai departe. Însoțitorii noștri de data aceasta erau oameni de rând; fumau necontenit și erau zgomotoși. În mijlocul zilei, când ne-am întors la navă după micul dejun, ni s-au luat locurile; ne-am așezat pe

alții, dar apoi cei care stătuseră acolo mai devreme s-au întors și ne-au alungat furioși, aproape cu forța. O asemenea grosolănie față de noi, care nu le cunoșteam limba, l-a făcut pe Ishchelly] să lovească unul dintre instigatori și să-l doboare; nu s-a luptat, ci a continuat să certa, până când marinarii au intervenit și ne-au găsit un loc.
Râul Reiss este extrem de rapid; am trecut de mai multe repezi, dintre care unul avea peste opt picioare înălțime. (În acest moment, majoritatea pasagerilor au debarcat, intenționând să se îmbarce din nou când nava se afla în ape calme, dar noi, la sfatul marinarilor, am rămas la bord.) și într-o secundă te găsești la fund și te grăbești cu viteza mare conferită de coborâre. În Rhône apa este albastră, în timp ce în Reuss este verde închis. Mi se pare că fundul acestor râuri este cauza, iar diferența nu poate fi explicată în întregime prin reflectarea malurilor și a cerului.
După ce am petrecut noaptea la Dettingen, am ajuns a doua zi dimineață la Loffenberg, unde am închiriat o mică canoe care să ne ducă la Mumf. Le-am dat acestor bărci un nume indian, pentru că sunt extrem de primitive -
* Diligență de apă (franceză).

lung, îngust și cu fundul plat; acestea sunt, de fapt, mai multe scânduri de molid nevopsite, ciocnite împreună atât de neglijent încât apa pătrunde constant în crăpături și trebuie să fie scoasă tot timpul.
Râul de acolo este rapid și bate de nenumărate pietre, abia acoperite cu apă. A fost puțin ciudat când ambarcațiunea noastră fragilă a alunecat printre vârtejurile care fierbeau lângă stânci, o coliziune cu care amenința cu moartea; iar când era de ajuns să se aplece puțin pentru ca barca să se răstoarne imediat.
În Mamfa nu am putut lua o barcă și ne-am gândit că am avut norocul să întâlnim un cabriolet care se întoarce la Rheinfelden. Totuși, norocul nu ne-a însoțit mult timp: nici măcar la o legă de Mamf, cabrioletul s-a stricat, și a trebuit să mergem mai departe pe jos. Din fericire, un grup de soldați elvețieni, care fuseseră trimiși acasă, ne-au prins din urmă și ne-au dus lucrurile la Rheinfelden, unde ni s-a arătat drumul spre cel mai apropiat sat, unde de obicei putem închiria o barcă. Aici, deși nu fără nicio dificultate, am închiriat o barcă la Basel și am navigat din nou de-a lungul râului rapid în întunericul care se înainta; aerul era umed și rece. Călătoria a fost însă scurtă și pe la ora șase seara eram deja la destinație.

GERMANIA

Înainte de a merge la culcare, Sch[elli] a făcut aranjamente cu barcagiul să ne ducă la Mainz; iar a doua zi de dimineață, luându-ne rămas bun de la Elveția, ne-am urcat într-o barcă încărcată cu mărfuri, dar fără pasageri, care ne-ar putea tulbura liniștea cu grosolănia lor.
Sufla un vânt în contra, dar datorită curentului și a unor eforturi ale canoșilor, am mers înainte. Soarele strălucea, Sh[elli] ne citea cu voce tare din Mary Wollstonecraft din Norvegia, iar timpul a trecut foarte plăcut.
Seara s-a dovedit a fi neobișnuit de bună; odată cu apropierea lui, malurile râului, până atunci plate și neatrăgătoare, au devenit surprinzător de frumoase. Râul s-a îngustat brusc, iar barca s-a repezit cu o viteză incredibilă de-a lungul coastei stâncoase, acoperită de pini; pe o altă stâncă, ieșind în râu, se înălțau ruinele unui turn, căscandu-se trist cu ferestrele lor; apusul a luminat munții

și norii îndepărtați, aruncându-și reflexia purpurie în valurile furtunoase.
Sclipirea și jocul de culori de pe suprafața unui flux rapid era ceva nou și frumos; soarele apunea, umbrele s-au adâncit, iar când am aterizat și ne-am îndreptat de-a lungul celui mai frumos golf spre hotelul nostru, luna plină a răsărit, iar valurile, odinioară purpurie, scânteiau de argint.
A doua zi dimineata am continuat cu o barca usoara, unde era periculos sa ne miscam; dar acum pârâul nu mai era atât de repede, stâncile dispăreau din calea lui, malurile erau joase și acoperite de sălcii. Am trecut de Strasbourg, iar a doua zi ni s-a cerut să mergem mai departe cu diligența pe apă, căci navigația era periculoasă pentru fragila noastră ambarcațiune.

Pe lângă noi, erau doar patru pasageri, dintre care trei studenți ai Universității din Strasbourg: Schwyz, un tânăr arătos și cuminte; Hoff, o creatură fără formă, cu o față germană grea și urâtă; iar Schneider, aproape un idiot, peste care tovarășii săi și-au luat neîncetat de râs; al patrulea însoțitor era o femeie cu un copil.
Peisajul rural nu era foarte pitoresc, dar vremea era frumoasă și ne-a plăcut să dormim pe punte sub cerul liber. Nu era aproape nimic care merită văzut pe țărm, cu excepția orașului Mannheim, care era surprinzător de îngrijit și curat. Este situat la o milă de malul râului, iar drumul către acesta este mărginit pe ambele părți de frumoși salcâmi. Ultima parte a călătoriei am mers aproape de țărm, pentru că vântul din față era atât de puternic încât, în ciuda curentului rapid, cu greu ne-am putut mișca. Ni s-a spus (și cu anumite motive) să ne bucurăm că ne-am schimbat de la canoea noastră, căci râul era foarte lat în acest loc, iar vântul ridica valuri mari pe el. În aceeași dimineață, o barcă cu cincisprezece pasageri s-a răsturnat în timp ce traversa chiar în mijlocul râului și toți au murit. Am văzut o barcă răsturnată plutind odată cu curentul. A fost o priveliște tristă, dar batelierul nostru *, care nu știa aproape nimic în franceză în afară de cuvântul seulement**, a spus foarte amuzant despre el. Întrebat ce s-a întâmplat, el a răspuns, subliniind cuvântul lui preferat: C'est seulement un bateau, qui était seulement renversé et tous les peuples sont seulement noyés ***.
Mainz este unul dintre orașele germane puternic fortificate. Este mărginit la est de un râu lat și iute, iar pe dealuri, timp de trei leghe în jur, se văd fortificații. Orașul în sine este vechi, străzile înguste și casele înalte; catedrala și turnurile orașului încă mai poartă urme de bombardamente din timpul războiului revoluționar 10.
Ne-am luat locurile în diligența acvatică îndreptată spre Köln și am plecat la mare în dimineața următoare [4 septembrie]. Nava arăta mai mult cu o navă comercială engleză decât cu orice am văzut până acum. Era ceva ca o navă cu aburi, cu o cabină și o punte înaltă. Cei mai mulți dintre pasageri au preferat o cabină - din fericire pentru noi, căci nu este nimic mai dezgustător decât oamenii de rând germani care fumă și beau și s-au dovedit a fi însoțitorii noștri; vorbeau tare și lăudăroși, [s-au îmbătat] și s-au sărutat - priveliște deosebit de neplăcută pentru englezi; totusi, printre ei se aflau doi sau trei negustori, oameni curtenosi si luminati.
Partea Rinului pe care navigăm acum este descrisă splendid de Lord Byron în Cantul III al lui Childe Harold. Citim cu admirație
* Boatman (franceză).

** Numai (franceză).
*** E doar o barcă, tocmai s-a răsturnat, toți oamenii tocmai s-au înecat (franceză răsfățată).

poezii înfățișând aceste peisaje minunate cu toată strălucirea și acuratețea picturii și cu tot farmecul pe care le oferă stilul nobil și imaginația arzătoare.
Am măturat repede în aval; de ambele părți erau dealuri acoperite cu vii și copaci, stânci accidentate culcate cu turnuri, insule împădurite unde ruinele pitorești se zăreau din frunziș, reflectate în apele furtunoase care le zguduiau fără a le denatura. Am ascultat cântecele culegătorilor de struguri; trebuie să fie că apropierea dezgustătorilor germani nu ne-a permis să admirăm peisajele atât de senin pe cât mi se pare acum; dar memoria, ștergând tot ce este întunecat, îmi pictează această parte a Rinului ca pe cel mai frumos paradis pământesc.
Am avut timp suficient să ne bucurăm de aceste poze, pentru că barcagii, lăsând vâslele și cârma, au pus nava în derivă și s-a întors tot timpul pe măsură ce mergea.
Vorbind cu dezgust despre tovarășii noștri germani, trebuie să observ că într-unul dintre hoteluri am întâlnit singura femeie drăguță din toată călătoria. Acesta, aparent, este un tip de frumusețe pur german: ochii căprui-cenusii păreau neobișnuit de blânzi și deschiși. Tocmai își revenise după febră, iar acest lucru a adăugat frumusețea aspectului ei, dându-i o fragilitate neobișnuită.
A doua zi ne-am despărțit de dealurile Rinului; acum trebuia să ne deplasăm încet prin câmpiile Olandei până la sfârșitul călătoriei noastre; in plus, albia a devenit sinuoasa; După ce am numărat banii rămași, ne-am hotărât să încheiem călătoria într-o diligență de uscat. Nava noastră a rămas peste noapte la Bonn, iar noi, pentru a nu pierde timpul, am pornit în acea seară spre Köln, unde am ajuns foarte târziu, căci în Germania rar se reușește să facă mai mult de un mile și jumătate pe oră.
Köln ni s-a părut uriaș în timp ce mergeam cu mașina pe străzile sale până la hotel. Înainte de a merge la culcare, ne-am rezervat locuri în diligența, care a plecat la Klev a doua zi dimineață.
Nu este nimic mai deprimant decât să călătorești într-o diligență germană: trăsura este stângace și incomodă și am condus atât de încet, ne-am oprit atât de des încât părea că nu vom ajunge niciodată acolo. Ni s-au dat două ore la prânz, am mai pierdut două ore seara când am schimbat trăsura. Apoi, din moment ce nu erau locuri pentru toată lumea în diligență, ni s-a cerut să ne transferăm într-un cabriolet special prevăzut. Am fost de acord cu ușurință, sperând acum să mergem mai repede decât într-o diligență grea; dar nici un astfel de noroc: am mers cu greu toată noaptea în spatele acestei trăsuri voluminoase. Dimineaţa, la o escală, ni s-a părut pentru o clipă că am ajuns la Cleves, care era la numai cinci leghe de tabăra noastră de ieri; dar în acele șapte sau opt ore călătorisem doar trei leghe și mai aveam opt mile de parcurs. Dar și aici am stat trei ore fără să primim micul dejun sau vreo mângâiere; pe la ora opt am pornit din nou si abia spre amiaza, slabiti de foame si de oboseala, am ajuns la Klev.

OLANDA

Sătui de călătoria lentă cu diligența, ne-am hotărât să facem restul călătoriei cu vagonul poștal. Acum am părăsit granițele Germaniei și am condus cam la aceeași viteză ca în Anglia. Terenul aici este complet plat, iar drumurile sunt nisipoase, astfel că caii se deplasează cu greu. Singurele decorațiuni sunt fortificațiile de gazon din jurul orașelor. La Nimgen am trecut de podul zburător menționat în scrisorile Lady Mary Wortley Montague n. Am intenționat să conducem toată noaptea, dar la Triel, unde am ajuns pe la ora zece, ni s-a asigurat că nici un postilion nu va fi de acord să mergem. atât de târziu din cauza tâlharilor, de care plin drumurile. Aceasta a fost o minciună clară; totusi, negasind nici cai nici sofer, am fost nevoiti sa petrecem noaptea acolo.
Pe tot parcursul zilei următoare, drumul nostru a alergat între canale care traversau țara în toate direcțiile. Drumurile de aici sunt excelente, dar olandezii tot au încercat să inventeze multe inconveniente. Cu o zi înainte am trecut pe lângă o moară de vânt, care stă atât de aproape de drum, încât trebuie să te ghemuiești pe partea opusă și să treci repede ca să nu fii lovit de vreo aripă.
Lățimea drumurilor dintre canale este de așa natură încât să poată trece o singură trăsură; când întâlneam pe altul, eram uneori forțați să dăm înapoi până la jumătate de milă până ajungem la unul dintre podurile mobile care duceau în câmp, moment în care una dintre trăsuri se rostogolea pentru a o lăsa pe cealaltă să treacă. Există ceva și mai dezastruos: inul este mai întâi înmuiat în noroiul canalului, apoi uscat pe copacii plantați de ambele părți ale drumului; mirosul pe care îl emană sub razele soarelui nu poate fi îndurat decât cu mare dificultate. În canale am văzut multe broaște și broaște uriașe; singurul lucru care a făcut plăcere ochiului era verdele delicat al câmpurilor, unde ierburile nu erau mai puțin abundente și suculente decât în Anglia, iar acest lucru nu se vede des pe continent.
Rotterdam este un oraș extrem de curat; olandezii își spală casele din cărămidă chiar și afară. Aici am petrecut o zi și am întâlnit un om cu o soartă foarte grea: fiind născut în Olanda, a călătorit atât de mult în Anglia, Franța și Germania, încât a învățat limbile din toate aceste țări și a vorbit foarte rău în toate. dintre ei. El a declarat că știe cel mai bine engleza, dar cu greu putea spune nimic.
În seara zilei de 8 septembrie am pornit de la Rotterdam, dar un vânt contrar ne-a întârziat aproape două zile la Marslois, un oraș la aproximativ două leghe de Rotterdam. Aici ne-am petrecut ultima Guinee și am fost surprinși să aflăm că am parcurs 800 de mile fără să cheltuim 30 de lire sterline, am trecut prin cele mai frumoase locuri, ne-am bucurat de Rinul maiestuos și de toate frumusețile pământului și ale cerului și, probabil, am văzut mai multe de pe puntea o navă decât am putut vedea din trăsura închisă, de pe drumul care ocolește munții.
[La Marsloys, Shelley a continuat să-și scrie romanul] 12.

Nava noastră era căpitanată de un englez care servise cândva ca pilot regal. Rifturile Rinului de sub Marslois sunt atât de periculoase, încât corăbiile olandeze îndrăznesc să le depășească doar cu vântul cel mai favorabil; totuși, căpitanul nostru s-a aventurat, deși vântul nu ne era în întregime favorabil; aproape că s-a pocăit de hotărârea sa, dar a fost mândru și bucuros când, sfidând timida olandeză, a trecut prin puști și a adus în siguranță corabia în larg. Întreprinderea prezenta într-adevăr un fel de pericol; marea a fost foarte agitată toată noaptea și, deși a devenit mai calmă dimineața, valuri înalte tot

ocoleau ruptura. După ce am zăbovit în portul unde nava a eșuat, am întârziat jumătate de oră la ora stabilită. Valurile erau gigantice și ni s-a spus că nu mai mult de doi picioare despărțeau fundul navei de nisipuri. Arborele, izbindu-se de părțile laterale cu mare forță, s-au ridicat vertical deasupra noastră și uneori chiar atârnau. În aceste ape turbulente, mulți delfini uriași s-au zbătut senin. Am trecut cu bine de pericol și, după o trecere foarte rapidă, am ajuns la Gravesend în dimineața zilei de 13 septembrie, a treia zi după părăsirea Marsloys.

20*

Scrisori scrise în cursul unei șederi de trei luni în afara Genevei, în vara anului 1816.

1

Geneva, 17 mai 1816

Am ajuns la Paris pe 8 a acestei luni și am stat acolo două zile pentru a obține semnăturile necesare pe pașapoartele noastre de călătorie, pentru că guvernul francez, după evadarea lui Lavalette 1, a devenit mult mai captiv. Nu aveam scrisori de recomandare, nici prieteni în oraș și, prin urmare, nu prea am mers nicăieri, cu excepția unui hotel, unde trebuia să luăm camere timp de o săptămână, deși la început ne așteptam să stăm doar o zi; dar la Paris nu poți obține un loc de muncă de zi nicăieri.

Manierele francezilor sunt curioase, deși mai puțin atractive, cel puțin pentru englezi, decât erau înainte de ultima invazie aliată; nemulțumirile și bezna se manifestă necontenit. Și nu este de mirare că ei transferă supușilor unui guvern care le-a inundat țara cu trupe ostile acea amărăciune și indignare care ar fi trebuit să fie îndreptate doar asupra guvernului însuși. Asemenea sentimente fac onoare francezilor și încurajează poporul tuturor națiunilor Europei, care simpatizează cu cei asupriți și hrănesc speranța indestructibilă că cauza libertății trebuie să triumfe în cele din urmă.

De la Paris la Troyes calea noastră trecea prin aceeași țară neremarcabilă pe care o străbătusem pe jos cu aproape doi ani în urmă; dar după Troyes am ocolit drumul care duce la Neuchâtel și am luat drumul care trebuia să ne conducă la Geneva. În seara celei de-a treia zile după plecarea din Paris, am intrat în Dijon, iar apoi, trecând pe lângă Dole, am ajuns la Poligny. Acest oraș este construit la poalele Jurei, ridicându-se abrupt deasupra câmpiei întinse. Stâncile atârnă chiar peste case. Aici am zăbovit până la lăsarea întunericului, neputând să luăm imediat caii, iar la lumina unei luni furtunoase ne-am dus la Champagnol, un mic sat din inima munților. Drumul era întortocheat și foarte abrupt; pe de o parte se vedeau vag stânci abrupte, pe cealaltă, o prăpastie în care se năvăleau nori întunecați. În sunetul pârâurilor de munte invizibile, care vorbeau despre faptul că câmpiile Franței au fost lăsate în urmă, ne-am ridicat încet la Sham-

pagnol, unde am ajuns la miezul nopții, în a patra noapte după părăsirea Parisului.

A doua zi dimineața am mers mai departe și am continuat să urcăm printre golurile și cheile munților. Peisajul devenea din ce în ce mai frumos și maiestuos; din toate părțile se întindeau păduri de pini de nepătruns, neatinse și inaccesibile. Uneori pădurile coboară de-a lungul drumului în văi, iar rădăcinile noduroase ale copacilor se lipesc de crăpăturile stâncilor goale; uneori drumul merge sus în

tărâmul frigului și acolo pădurile devin mai subțiri, ramurile copacilor se îndoaie sub greutatea zăpezii, iar pinii uriași înșiși sunt pe jumătate îngropați sub straturile de zăpadă. Primăvara, după cum ne-au spus locuitorii, a venit astăzi neobișnuit de târziu și într-adevăr a fost foarte frig; pe măsură ce urcam mai sus, aceiași nori care plouaseră peste noi în văi plouau acum fulgi mari de zăpadă. Din când în când, soarele strălucea prin ei, luminând magnificele chei de munte și pinii gigantici, când încovoiați sub zăpadă, când răsuciți într-o ceață ușoară, când străpungea cerul azuriu limpede cu vârfurile lor întunecate.
Cu cât era mai aproape de noapte și cu cât urcam mai sus, cu atât zăpada ne deveni mai multă, la început albă doar pe vârfurile stâncilor; a venit în fulgi groși când am ajuns în satul Le Rousse, unde urma să petrecem o noapte într-un hotel prost și paturi murdare. Căci de acolo două drumuri duc la Geneva; unul prin Nyon, pe pământ elvețian, unde se circulă mai puțin pe munte, și unde în această perioadă a anului se trece relativ ușor, întrucât drumul este acoperit de câteva leghe cu un strat de zăpadă de mare grosime; al doilea trece prin Zhex și este prea lung și periculos la această oră târzie. Pașaportul nostru avea însă Zhex pe el și ni s-a spus că nu avem voie să schimbăm direcțiile; dar toate aceste reglementări ale poliției, atât de stricte în sine, pot fi atenuate printr-o mită, astfel încât această dificultate am depășit-o în sfârșit. Am angajat patru cai și zece oameni pentru a susține trăsura și am plecat din Rousse la ora șase după-amiaza, când soarele era deja jos; fulgii de zăpadă care se loveau de ferestrele trăsurii și întunericul care a urmat nu ne permitea să vedem Lacul Geneva și Alpii îndepărtați.
Cu toate acestea, zona înconjurătoare era suficient de maiestuoasă încât să ne atragă atenția; nicăieri nu vei vedea un peisaj mai trist. Copacii de aici sunt neobișnuit de mari și se ridică printre deșertul înzăpezit în pâlcuri separate; pe vasta câmpie albă, doar acești pini uriași se întunecă și chiar repere care indică drumul; nici râu, nici poiana printre stânci, care să dea odihnă ochiului și să reînvie tabloul maiestuos cu măcar o lovitură pitorească. Tăcerea inerentă acestui deșert pustiu a fost ruptă brusc de vocile ghizilor noștri, care, gesticulând puternic și chemându-se unii pe alții pe un patois *, format dintr-un amestec de

* Dialect local (franceză).

Cuvintele franceze și italiene, singure, au adus vanitate acolo unde nu fusese niciodată.
Și acolo unde am ajuns acum, totul este complet diferit! Iată soarele cald și bâzâitul albinelor încălzite de el. De la ferestrele hotelului nostru puteți vedea un lac minunat, albastru, precum cerul care se uită în el și strălucind cu străluciri aurii. Cealaltă coastă este blândă și acoperită cu vii, care însă nu împodobesc încă peisajul în această perioadă a anului. Vilele sunt împrăștiate de-a lungul malurilor, creste întunecate ale munților se ridică în spatele lor și chiar mai mult înconjurate de vârfuri alpine înzăpezite - maiestuosul Mont Blanc, care se ridică în mod regal deasupra tuturor. Așa este priveliștea reflectată în lac; este un peisaj limpede de vară, fără acea singurătate solemnă și liniște adâncă care ne-au încântat în Lucerna.
Nu am găsit încă locuri deosebit de plăcute în care să ne plimbăm, dar știți că cel mai mult ne place să mergem pe apă. Am închiriat o barcă și în fiecare seară la ora șase ne plimbăm pe malul lacului și este

întotdeauna minunat - fie că alunecăm pe o oglindă ca o apă netedă sau ne grăbim de vânt puternic. Aici, pe lac, nu sufăr din cauza zgomotului care îmi otrăvește călătoria pe mare; dimpotrivă, legănarea bărcii mă înviorează și mă amuză extraordinar. Amurgul este scurt aici, dar acum luna strălucește pentru noi, crezând în fiecare zi, și rareori ne întoarcem înainte de zece, iar malul ne întâlnește cu o aromă delicioasă de flori și fân proaspăt, ciripit / lăcuste și păsări cântătoare de seară.

Nu suntem aici în societate, dar timpul trece repede și plăcut. În căldura amiezii citim autori latini și italieni, iar când apune soarele ne plimbăm în grădina hotelului, ne uităm la iepuri, ridicăm insecte căzute și privim nenumăratele șopârle care trăiesc pe peretele sudic al grădinii. Știți că tocmai am fugit din iarna mohorâtă a Londrei și, în acest colț minunat, pe vremea asta minunată, sunt la fel de fericit ca un pui proaspăt eclos. Și nu-mi pasă la ce ramură zbor, atâta timp cât îmi încerc aripile noi. O pasăre mai experimentată ar fi probabil mai selectivă în alegerea unui cuib; dar în starea mea actuală, flori înflorite, iarbă proaspătă de primăvară și creaturi fericite care trăiesc și se bucură în jurul meu - acest lucru este suficient pentru a mă face să mă bucur și să mă bucur, chiar dacă norii ascund Mont Blanc de ochii mei. Ramas bun!

m.

2

COLIGNY-GENEVA-PLAINPALAY 1

Campanie * C *** lângă Coligny, 1 iunie

Până la data acestei scrisori, puteți vedea că, de când v-am scris, ne-am schimbat locul de reședință. Acum locuim într-o căsuță de cealaltă parte a lacului și am schimbat priveliștea Mont Blanc cu aiguilles înzăpezite ** cu Yura întunecată și mohorâtă, în spatele căreia urmărim soarele cu ochii în fiecare zi; seara coboară în valea noastră din spatele Alpilor, care apoi sunt pictați cu acea culoare roz strălucitoare pe care norii din Anglia o strălucesc în serile de toamnă.

La picioarele noastre este un lac, iar o barcă ne așteaptă într-un mic golf, în care încă ne plimbăm cu plăcere seara. Din păcate, acum nu ne putem lăuda cu vremea senină care ne-a întâlnit pentru prima dată la sosirea aici. Ploaia aproape neîncetată ne ține acasă în cea mai mare parte; dar când soarele apare, degajă o strălucire și o căldură necunoscute în Anglia. Nu am văzut niciodată furtuni atât de maiestuoase și groaznice ca aici. Le observăm apropierea de pe partea opusă a lacului, vedem fulgere fulgerând ici și colo printre nori și în zig-zag năvălind de-a lungul vârfurilor împădurite ale Jurei, întunecate de norii suspendați, iar în acest moment soarele poate străluci deasupra noastră. Într-o noapte ne bucuram de cea mai frumoasă furtună pe care am văzut-o vreodată. Lacul era tot luminat – se vedeau pinii de pe Jura, întregul cartier s-a luminat puternic pentru o clipă, numai ca să se cufunde într-un întuneric de nepătruns, iar în acest întuneric tunetul a bubuit peste capetele noastre.

Dar încă descriu periferia Genevei când deja vă așteptați să descriu orașul în sine; și totuși nu există nimic acolo care să-l răsplătească pe călător pentru că a mers pe străzile sale pietruite denivelate. Casele sunt înalte, străzile înguste și adesea abrupte și nicio clădire publică nu atrage privirea sau captivează prin arhitectura sa. Orașul este înconjurat de un zid cu trei porți, care sunt încuiate exact la ora zece, iar apoi (spre deosebire de Franța) nicio mită nu le poate

debloca. La sudul orașului este un loc preferat pentru plimbările locuitorilor din Geneva - o câmpie ierboasă cu mai multe pâlcuri de copaci, numită Plainpalais. Aici s-a ridicat un mic obelisc spre gloria lui Rousseau, iar aici (o astfel de vicisitudine a sorții) membrii magistratului, urmașii celor care l-au alungat pe Rousseau din patria2, au fost împușcați de popor în timpul Revoluției3, la care a contribuit atât de mult cu scrierile sale și care, în ciuda vărsării de sânge și a nedreptății, temporar
* Clădire: localitate (franceză).
** Vârfuri (franceză).

a profanat-o, a adus foloase de durată omenirii și nu pot fi anulate nici de viclenia oamenilor de stat, nici măcar de marea conspirație a monarhilor. Onorând memoria predecesorilor lor, niciunul dintre actualii părinți ai orașului nu vizitează Plainpalais. Un alt divertisment de duminică pentru orășeni este o plimbare până în vârful Mont Saleve. Acest munte se află la o distanță de o legă de oraș și se ridică abrupt din câmpia cultivată. Se urcă din cealaltă parte și, judecând după locație, această lucrare este răsplătită cu o priveliște încântătoare asupra Ronului, Arva și malurile lacului. Încă nu am fost acolo.
Inegalitatea socială este vizibil mai mică aici decât în Anglia. Consecința acestui fapt este că manierele straturilor inferioare ale populației sunt mai libere și mai puțin grosolane decât ale noastre. Doamnele engleze arogante sunt probabil indignate de aceste fructe ale sistemului republican, căci slujitorii Genevei se plâng foarte des de cearta lor, care este complet necunoscută aici.
Dar țăranii elvețieni sunt departe de vivacitatea și grația francezilor. Sunt mai curați, dar lenți și proști. Cunosc o fată de douăzeci de ani care a trăit toată viața printre vii, dar nu mi-a putut spune în ce lună au fost culesi strugurii și am constatat că ordinea lunilor îi era complet necunoscută. N-ar fi surprinsă dacă aș vorbi despre căldura lunii decembrie și fructele coapte sau gerul din iulie. Între timp, ea nu este deloc proastă.
Există mult puritanism în obiceiurile de la Geneva. Este adevărat că păstrează obiceiul de a dansa duminica, dar imediat după plecarea autorităților franceze, părinții orașului au închis teatrul și au ordonat să fie demolat clădirea acestuia.
Vremea a fost din nou frumoasă în ultima vreme și nu este nimic mai plăcut decât să-i ascultăm pe viticultori cântând seara. Toate sunt femei și majoritatea au voci plăcute, deși joase. Cântecele lor sunt despre ciobani, despre dragoste, despre turme și despre prinți care s-au îndrăgostit de ciobane frumoase. Melodiile acestor cântece sunt monotone, dar în liniștea serii sună plăcut când admiri apusul de pe dealul din spatele casei noastre sau de la lac.
Acestea sunt distracțiile noastre aici, care ar fi mult mai multe dacă vremea ar fi mai favorabilă, căci principalul lucru în ele este soarele și o adiere ușoară caldă. Încă nu am făcut o singură plimbare prin împrejurimi, dar am planificat deja câteva și vă vom scrie despre ele; cu ajutorul magiei cuvintelor, vom încerca să transferăm partea imponderabilă a ființei tale la poalele Alpilor, la pâraiele de munte și pădurile care îmbracă munții, iar pâraiele umbrită cu umbra lor uriașă.
Ramas bun!
m, sh.

3
T. P., ESQUIRO1
Montalegre, lângă Coligny, Geneva, 12 iulie
În curând se vor împlini două săptămâni de când m-am întors din Vevey. Călătoria a fost încântătoare 2 din toate punctele de vedere, dar mai ales pentru că frumusețea invențiilor divine ale lui Rousseau și „Julia” lui mi-a fost dezvăluită pentru prima dată. Este imposibil de transmis ce farmec dă paginilor lui contemplarea zonei locale, cărora ea, la rândul ei, le-a conferit cel mai emoționant farmec. Dar vă voi povesti pe scurt despre călătoria, care a durat opt zile; dacă aveți o hartă a Elveției, ne puteți urma calea.
Am plecat din Montalegra pe 23 iunie, la două și jumătate. Lacul era liniştit, iar după trei ore de vâslit am ajuns la Hermans, un sat drăguţ, unde se află ruinele unui turn construit, după cum spun locuitorii, de Iulius Cezar. Mai existau trei astfel de turnuri, pe care genevenii le-au demontat în 1560 pentru fortificații4. Am intrat în turn printr-un fel de fereastră. Pereții săi sunt incredibil de groși, iar piatra din care sunt construite este atât de tare încât încă mai păstrează urme de daltă. Barcagii au spus că turnul era de trei ori mai înalt decât acum. Două scări se potrivesc în grosimea pereților, dintre care una este complet distrusă, iar cealaltă este jumătate, iar la ea se poate ajunge doar cu o scară. Orașul însuși - acum un mic sat de pescari - a fost fondat de o anumită regină a Burgundiei și adus în starea actuală de către locuitorii Bernei, care au ars și au distrus tot ce au putut.
Plecând spre Ermans, am ajuns la apus în satul Nerni. Privind prin camerele noastre - sumbre și murdare - ne-am plimbat de-a lungul lacului. Frumoasă era întinderea largă de „nisipuri aurii spălate de mare” 5 și ape mov cețoase, presărate lângă țărm cu insulițe stâncoase. Mulți pești se jucau în lac; stome întregi de ei s-au adunat lângă stânci în urmărirea muștelor care se încolăceau acolo.
Întorcându-ne în sat, ne-am așezat pe un gard de piatră lângă lac și am început să-i privim pe copii jucând ceea ce părea ca niște popice. Copiii de aici arată extrem de urâți și bolnăvici. Majoritatea sunt deformate, cu guse mari; dar un băiat se distingea printr-o asemenea frumusețe și grația mișcărilor, pe care nu le-am văzut încă la un copil. Cel mai frumos lucru de pe chipul lui era expresia. În ochi și buzele lui era un amestec de mândrie și tandrețe, semne de sensibilitate care, odată cu educația căreia i-a fost destinat, l-ar face fie nefericit, fie criminal; dar blândețea a prevalat asupra mândriei, de parcă această mândrie înnăscută ar fi fost înfrânată de o manifestare obișnuită

sentimente bune. Însoțitorul meu6 i-a dat o monedă, pe care a luat-o în tăcere, i-a mulțumit cu un zâmbet dulce și s-a întors degajat la joc. Totul părea un vis; dar într-o seară senină și strălucitoare, într-un sat retras, romantic, lângă un lac liniștit, pe care am ajuns, imaginația a reînviat involuntar chiar și obiecte neînsuflețite. Întorcându-ne la han, am văzut că servitorul ne făcuse curățenie în camere și erau departe de a fi atât de plictisitoare. Însoțitorului meu i-au amintit de Grecia; au trecut cinci ani, a spus el, cum nu a dormit într-un astfel de pat. Amintirile care ne reînviaseră pentru scurt timp conversația s-au secat și m-am dus să mă odihnesc, gândindu-mă la

călătoria de a doua zi și la plăcerea cu care voi descrie accidentele rutiere la întoarcere.
Dimineața am trecut pe lângă Yvoire, un sat cu un castel străvechi întins printre copaci, nu departe de Nerni, pe un promontoriu care iese dintr-un golf adânc lat de câteva mile. Pornind de la acest cap, malurile lacului au devenit mai sălbatice și mai maiestuoase. Munții Savoia, scânteind de vârfuri înzăpezite, coborau abrupt până la apă; în vârful munților era o pădure de pini întunecată, care devine din ce în ce mai deasă și mai largă până la graniță, unde pe stâncile ascuțite goale tăind cerul albastru zac doar gheață și zăpadă; dar dedesubt, plantații de nuci, castani și stejari și peluze verzi, mărturisesc un climat mai blând.
Trecând pe malul opus, am văzut râul Drance curgând dintr-o crăpătură de munte; la confluenţa cu lacul formează o vale tăiată de numeroase ramuri. Mii de besoleți - păsări de apă frumoase, ca pescărușii, dar mai mici, cu o tentă violetă a spatelui, se cocoțează în apa puțin adâncă, unde râul se varsă în lac. Pe măsură ce se apropiau de Evian, munții coborau din ce în ce mai abrupt până la lac, iar stânci împădurite atârnau peste o turlă strălucitoare.
Am ajuns la Evian pe la ora șapte, după ce am experimentat mai multe schimbări bruște ale vremii într-o zi decât văzusem vreodată. Dimineața era umedă și rece; apoi a suflat un vânt de est și nori înalți s-au repezit; mai târziu au fost furtuni, iar vântul se schimba necontenit; apoi a suflat dinspre sud, iar nori de vară atârnau peste vârfuri, prin care cerul strălucea albastru strălucitor. La o jumătate de oră după sosirea noastră în Evian, fulgerele au fulgerat de mai multe ori dintr-un nor întunecat chiar deasupra noastră și încă mai fulgera când norul se risipăse deja. Diespiter per puro tonantes egit equos *. Totuși, acest fenomen nu a avut asupra mea același efect ca și asupra lui Horațiu.
Nu-mi amintesc o priveliște mai mizerabilă și mai mizerabilă decât priveliștea locuitorilor din Evian. Trebuie spus că contrastul dintre supușii regelui Sardiniei și cetățenii Republicii Elvețiene libere, despărțiți unul de celălalt de doar câteva mile, vorbește elocvent despre pernicios.
* Jupiter conduce caii Thunderer peste cerul senin (lat.).

nom act de tiranie. Aici sunt ape minerale, eaux savonneuses * cum sunt numite. Seara am avut unele dificultăți cu pașapoartele, dar de îndată ce sindicul 9 a auzit numele și titlul însoțitorului meu, și-a cerut scuze pentru întârziere. Hanul era bun. Pe drum, am vazut de la distanta, pe un deal acoperit cu paduri de pini, ruinele unui castel, care mi-au adus aminte de castelele de pe Rin.
Am plecat din Evian a doua zi dimineața, cu un vânt atât de puternic încât a mai rămas doar o velă. Valurile erau uriașe, iar barca noastră era atât de încărcată încât era un pic de pericol. Cu toate acestea, am ajuns cu bine la Meyeri, trecând repede pe lângă pădurile puternice care atârnau deasupra lacului, peluze verzi minunate și munți cu vârfuri de gheață goale care creșteau direct din stânci, la poalele cărora valurile se prăbușiră înfundat.
Aici am auzit că împărăteasa Marie-Louise 10, în memoria Sfântului Preux, petrecuse noaptea la Meyeri înainte de a fi construit actualul han, iar când nenorocitul sat nu-și putea permite mângâiere.
Cât de minunat este că sentimentele umane, când un geniu mijlocește pentru ele la porțile Puterii, îi excită chiar și pe cei care sunt mai

presus de toate înălțați mai presus de îndatoririle și bucuriile simple. Recunoașterea lor a fost pe chipul împărătesei și confirmă buna amintire pe care ea însăși a lăsat-o unui popor mare și luminat. Bourbonii nici nu ar îndrăzni să-l pomenească pe Rousseau. Împărăteasa datorează acest lucru acelei democrații, de care dinastia soțului ei abuzase, dar pe care această dinastie o reprezenta totuși într-o oarecare măsură în rândul popoarelor. Acest mic caz arată că vechile vederi, ca orice putere care caută să le revigoreze, nu au nici drepturi, nici șanse de existență pe termen lung.
Aici am luat masa si am gustat miere – cea mai buna pe care am mancat-o in viata mea, parfumata, ca florile de munte. Este posibil să fi dat satului numele11. Meyeri este cunoscut drept locul unde a fost exilat Sfântul Preux; dar chiar şi fără vrăjitorul Rousseau ar fi fost un loc cu adevărat magic. S-a refugiat la umbra pinilor si a padurilor de castani si nuci, vaste si opulente, fara egal in Anglia. Pădurile sunt presărate cu scobituri de un verde strălucitor punctate cu multe flori rare și cimbru parfumat.
Când am plecat din Meyeri, valurile păreau să se fi mai potolit puțin; ne-am apropiat de mal; a devenit din ce în ce mai frumos cu fiecare pelerină pe care o rotunjim. Cu toate acestea, ne-am bucurat prea devreme; vântul a început să se întărească și a ajuns la mare putere; zburând din capătul îndepărtat al lacului, a ridicat valuri de mare înălțime și a transformat suprafața apei în spumă clocotită. Unul dintre barcagii noștri, un tip extrem de prost, a vrut cu siguranță să navigheze când barca putea fi în orice moment
* Lit.: apă cu săpun (franceză).

zguduit de un uragan. Văzându-și greșeala, a coborât complet vela și pentru o clipă barca a încetat să se supună cârmei; în plus, volanul era atât de rupt încât era greu de controlat; Un val s-a prăbușit peste noi, urmat de altul. Însoțitorul meu, un excelent înotător, și-a scos redingota, eu am făcut la fel și ne-am încrucișat brațele, așteptând în fiecare clipă ca barca să se scufunde. Cu toate acestea, vela a fost ridicată din nou, nava a ascultat de cârmă și, deși valurile erau încă înalte, iar pericolul nu a trecut, după câteva minute am intrat într-un golf liniștit din apropierea satului Saint-Gengou.
Apropierea morții mi-a trezit diverse sentimente, inclusiv frica, deși nu era cea principală. Mi-ar fi mai ușor dacă aș fi singur; dar știam că tovarășul meu va încerca să mă salveze și a fost umilitor pentru mine să cred că își va pune viața în pericol pentru a mea. Când am ajuns la Saint-Gengou, locuitorii adunați pe țărm, care rareori văd bărci atât de firave ca ale noastre și nu îndrăznesc deloc să navigheze pe o asemenea vreme, au schimbat priviri uluite și de aprobare cu barcagii noștri, care, ca și noi, erau pas încântat pe teren solid.
Saint-Gengou este chiar mai frumos decât Meyeri; munții de aici sunt mai înalți și coboară mai abrupt până la lac. Vârfurile lor încă stochează multă zăpadă în crăpăturile lor și în canalele pâraielor invizibile. Una dintre cele mai înalte se numește Roche Saint Julien; pădurea de sub ea este mai deasă și mai întinsă; castanele dau acestei zone un farmec aparte; va rămâne în memoria mea, diferită de toate celelalte locuri montane în care am fost.
Deoarece am ajuns acolo devreme, am închiriat o trăsură pentru a merge până la gura Ronului. Drumul mergea între lac și munți, la umbra unor plantații puternice de castani, de-a lungul pâraielor care se hrăneau cu zăpezile de munte și formau stalactite pe stâncile din care cădeau.

Am văzut o castan gigantic doborât de furtuna de dimineață. Acolo unde Ronul se varsă în lac, s-a ridicat o creastă de metereze uriașe; râul de aici este la fel de repede ca atunci când părăsește lacul, dar noroios și întunecat. Am călătorit cam încă o legă pe drumul spre La Valais și ne-am oprit la castelul Latour de Bouverie; aici, se pare, se află granița dintre Elveția și Savoia, întrucât ne-au cerut pașapoarte, crezând că mergem mai departe în Italia.
Pe o parte a drumului se profila marea Roche-Saint-Julien, iar prin porțile castelului se vedeau munții înzăpeziți din La Valais învăluiți în nori; pe de altă parte se întindea valea Rhonului, acoperită de sălcii, în contrast izbitor cu restul peisajului, care este închis de munți întunecați care se înalță deasupra Clarans și Vevey și lacul care le desparte. În mijlocul văii! se înalță un mic deal singuratic, unde turla albă a bisericii se zărește din crâng de castani. Ne-am întors la Saint-Gengou înainte de apus și mi-am petrecut seara citind pe Julie.
Deoarece tovarășul meu se trezește târziu, a doua zi dimineața, înainte de micul dejun, am reușit să urc până la cascadele din susul râului, care se varsă în lac în acest punct. Pârâul se repezi de-a lungul unei astfel de abrupte, încât întregul este format

cascade care bubuie necontenit peste patul său stâncos și stropesc cu praf de apă frunzele și florile care împodobesc țărmurile sălbatice. Tronul, care alerga de-a lungul pârâului, s-a îndepărtat acum de abrupt și a traversat pajiști, apoi s-a agățat chiar de marginea stâncilor abrupte, înțepate de peșteri. Pe pajiști am adunat un buchet de flori pe care nu le văzusem niciodată în Anglia și de aceea mi s-au părut și mai frumoase.
Când m-am întors, am luat micul dejun și am mers cu barca la Clarens, intenționând să vizităm mai întâi cele trei guri ale Rhonului, iar apoi castelul Chillon; Vremea era grozavă, lacul era liniștit. Din apele albastre ale lacului am călărit în apele Rhonului; sunt repezi chiar și departe de confluența lacului; aceste ape turbulente se contopesc cu apele lacului, dar se contopesc fara tragere de inima (vezi „New Eloise”, 17, 4) 12. Citesc „Julia” toata ziua; aici, printre peisajele pe care această carte le-a populat cu minunatele ei imagini, se poate observa cât de marele talent și extraordinara forță a sentimentelor revărsă în ea. Meyeri, Castelul Chillon, Clarans, munții La Valais și Savoy 13 apar imaginației ca monumente ale unor evenimente familiare și ale oamenilor dragi nouă. Toate acestea, desigur, sunt o creație a ficțiunii, dar o ficțiune atât de puternică încât aruncă o umbră de îndoială asupra a ceea ce se numește realitate.
Apoi am mers mai departe spre Chillon și i-am examinat cazematele și turnurile. Temnițele sunt amplasate sub nivelul lacului; în cea principală, tavanul se sprijină pe capitelurile de șapte coloane. Chiar la zidurile castelului, adâncimea lacului ajunge la 800 de picioare; inelele de fier sunt încorporate în coloane; multe nume sunt sculptate pe ele - unele aparțin vizitatorilor, iar altele, fără îndoială, prizonierilor cărora însăși amintirea a dispărut; ei au fost cei care au trecut astfel de zilele de singurătate, pe care au încetat de mult să le mai simtă. Una dintre date a fost „1670”. La începutul Reformei, și pentru mult timp după aceea, cei care au șovăit sau au negat fundamentele idolatriei, de care omenirea abia acum începe să se elibereze treptat, au fost aruncați în închisoare.
Lângă această cazemată lungă și înaltă se află o cameră îngustă, iar în spatele ei se află o alta, mai mare și mai înaltă, foarte întunecată,

sub două bolți neîmpodobite. O grindă, înnegrită și putredă, a fost bătută într-una din bolți; aici erau spânzurați prizonierii în secret. Nicăieri nu am văzut un monument mai groaznic al tiraniei inumane la care o persoană și-a supus cu plăcere vecinii. Acesta este unul dintre multele spectacole teribile când cuvintele marelui Tacit despre „pernicies humani generis” * apar ca o profeție înțeleaptă și de necontestat. Jandarmul, care ne-a însoțit la inspecția noastră a castelului, a spus că de acolo un pasaj ducea în lac, încuiat cu un izvor secret - un pasaj cu care toată temnița putea fi inundată înainte ca prizonierii să aibă timp să scape!
Am condus spre Claran cu vânt contrar și valuri mari. Debarcând în Claran, am simțit mai puternic ca niciodată că fostul spirit a plecat
* Moartea rasei umane (lat.).

locuri pe care le-au iubit cândva. Cât de des, m-am gândit, Julia și Saint-Preux mergeau de-a lungul acestor margini; m-am uitat la acești munți, pe care îi contempl acum; a călcat pământul pe care acum calc. De la ferestrele noastre gazda ne-a arătat bosquet de Julie*. În orice caz, localnicii sunt convinși că aici au trăit cu adevărat eroii romanului. Seara am mers acolo. Acesta este cu adevărat crângul Juliei. Fân uscat sub copaci; copacii erau bătrâni, dar încă puternici; între ei s-au ridicat creșteri tinere, care sunt menite să le înlocuiască și, când vom muri, să adăpostim la umbra lor viitorii iubitori de natură; vor iubi sentimentele tandre și pașnice care și-au găsit aici o casă imaginară. Am trecut pe lângă podgorii, terase înguste coborând spre aceste locuri de neuitat. De ce m-au forțat regulile reci ale lumii să rețin lacrimile de dulce tristețe, pe care mi-aș fi făcut nesfârșit plăcere să le văr până când întunericul nopții a ascuns obiectele care le-au provocat?
Am uitat să spun — însoțitorul meu a observat asta — că furtuna ne-a cuprins tocmai în locul în care Julia și iubitul ei aproape s-au înecat 14 și unde Saint-Preux a vrut să se arunce în lac cu ea.
A doua zi am mers să privim castelul de la Clarans, o cetate pătrată aproape fără ferestre, înconjurată de o terasă dublă cu vedere la vale, sau mai bine zis, câmpia Claransului. Un drum care șerpuiește o pantă abruptă printre plantații de nuci și castani duce la castel. Pe terasă am smuls trandafiri, care ni s-au părut descendenți din cei care fuseseră plantați de mâna Iuliei. Petalele lor ofilite le-am trimis prietenilor noștri îndepărtați.
Apoi ne-am întors la Saint-Gengou și am constatat că locul în sine nu exista, iar acolo unde stătuse odată capela, s-a îngrămădit un morman de pietre. În timp ce blestemam pe autorii acestei barbari absurde, ghidul ne-a spus că pământul aparține mănăstirii Sf. Bernard și că distrugerea fusese făcută din ordinul călugărilor. Știam înainte că, dacă inimile oamenilor sunt împietrite de avariție, atunci puterea religiei este și mai ostilă sentimentelor naturale ale omului. Știu că unei persoane individuale i se va rușina uneori să jignească amintirea reverentă a unui geniu care a descris cândva natura și mai frumoasă decât este; dar există asociații de oameni care, parcă, își sfințesc chiar unirea, călcând în picioare toată delicatețea și umanitatea și toate reproșurile conștiinței; totul adevărat, totul tandru și sublim.
Din Claran am navigat spre Vevey. „Orașul Vevey este mai frumos prin simplitate decât orice am văzut vreodată. Piața sa spațioasă mărginită de copaci are vedere la munții Savoia și La Valais, la lac și valea Ronului. În Vevey, Rousseau a avut ideea pentru „Julia” 15.

* Crângul Iuliei (fran,.).

Din Vevey am ajuns la Ouchy, un sat de lângă Lausanne. Țărmurile cantonului Vaud, deși abundă de sate și vii, sunt pline de liniște și frumusețe aparte, ispășind pe deplin absența singurătății atât de dragă mie. Dealurile sunt foarte înalte și pietroase, cu pădure care crește pe și între ele. Cascade sclipitoare de departe cad zgomotoase de pe stânci. Într-un loc am văzut urmele a două pietre uriașe căzute de pe munte. Unul dintre ei a intrat în camera în care dormea tânăra fără să-i facă rău. Și peste tot în calea ei a măturat vii și a aruncat în aer pământul.
În Ushi am fost întârziați de ploaie timp de două zile. Cu toate acestea, am mers la Lausanne și am vizitat casa Gibbon. Ni s-au arătat un pavilion dărăpănat unde își termina Istoria I6, și salcâmi bătrâni pe terasă, de pe care, după ce a scris ultima frază, a admirat Mont Blanc. Există ceva impresionant și chiar emoționant în regretele pe care le-a exprimat la sfârșitul eseului său. A fost conceput pe ruinele Capitoliului. Despărțirea de munca sa iubită și familiară, precum moartea unui prieten apropiat, ar fi trebuit să-l condamne la singurătate și dor.
Însoțitorul meu, în amintirea lui, a smuls câteva frunze de salcâm. Nu am făcut asta, temându-mă să jignesc marea și sfânta amintire a lui Rousseau; contemplarea creațiilor sale nemuritoare nu lăsa loc în inima mea pentru nimic pământesc. Gibbon avea o minte rece și impasibilă. Niciodată nu am fost atât de înclinat să râd de lucruri ca atunci când „Julia” și Claran, Lausanne și „Imperiul Roman” m-au făcut să compar pe Rousseau cu Gibbon.
Când ne-am întors, soarele a ieșit pentru prima dată în toată ziua, iar eu am mers de-a lungul digului, spălat de valurile lacului. Un curcubeu a pășit peste lac; mai degrabă, un capăt se odihnea pe apă, iar celălalt - la poalele munților Savoia. Un grup de case albe putea fi văzut în strălucirea sa aurie - poate era Meyeri.
Sâmbătă, 30 iunie, am plecat de la Oucha și, după două zile de navigație plăcută, am ajuns duminică seara la Montalegre.
4
T.P.
SFÂNTUL MARTIN - SERVO - CHAMONI - MONTANVER - MONT BLANC
Hotel de Londres, Chamouni*,
22 iulie 1816
În timp ce tu, prietene, ne cauți o locuință, noi căutăm impresii cu care dorim să o decoram. Nu mă înșel când cred că sunteți profund interesat de tot ce este frumos și maiestuos în natură; dar cum să-ți descriu priveliștile care mă înconjoară acum? Epuizează toate epi
* London Hotel, Chamonix (franceză).

cei care exprimă uimire și admirație, toată plinătatea încântării, când pare că tot ceea ce se poate aștepta s-a împlinit, înseamnă asta să-ți prezin ochiului minții acele imagini cu care ochii mei sunt acum plini? Eu însumi am citit revărsările entuziaste ale călătorilor; exemplul lor îmi servește drept avertisment; Voi enumera pur și simplu ce pot și ce vă va ajuta să vă imaginați ce am făcut și ce am văzut după dimineața zilei de 20, adică după plecarea de la Geneva.
Ne-am început călătoria la Chamonix la nouă și jumătate dimineața. Am trecut prin țara deschisă care se întinde de la Mont Salev până la

poalele Alpilor Înalți. Această zonă este destul de fertilă, acoperită cu câmpuri și livezi și străbătută de dealuri cu vârfuri plate. Ziua era senină și foarte caldă. Alpii erau tot timpul în fața noastră, iar poalele lor se apropiau din ce în ce mai mult în drumul nostru. Am traversat peste pod râul care se varsa în Arva. Arva însăși, puternic umflată de ploi, curge tot timpul în dreapta drumului.
În timp ce ne apropiam de Bonneville de-a lungul unui bulevard de plopi frumoși care plâng, am observat urme de inundații pe câmpurile de pe ambele părți. Bonneville este un orășel curat, fără obiective turistice, cu excepția turnurilor albe ale închisorii, o clădire mare care domină orașul. Alpii încep la Bonneville; unul dintre vârfuri, îmbrăcat în pădure, se ridică imediat în spatele râului.
De la Bonneville la Clews, drumul trece printr-o câmpie vastă și fertilă, înconjurată din toate părțile de munți, acoperită, ca la Meyeri, de păduri de pini și castani. La Cluz drumul cotește la dreapta, urmând Arva de-a lungul unui defileu pe care trebuie să-l fi săpat râul printre munții abrupti. Peisajul devine aici mai sălbatic și mai grandios; valea se îngustează astfel încât să conţină doar albia şi drumul. Pinii coboară până la țărm, repetând cu vârfurile lor neuniforme contururile piscurilor piramidale, ridicându-se sus deasupra liniei pădurii într-un cer albastru închis printre nori albi orbitori. Aici, lângă Clews, peisajul diferă de Matlock, cu excepția unor proporții mai mari și întinderi inumane, unde doar caprele care pasc pe versanți sunt vizibile ocazional.
Lângă Maglan am văzut două cascade la mai puțin de o legă distanță. Sunt formate din mici pâraie de munte, dar înălțimea de la care cad, nu mai puțin de o mie două sute de picioare, le conferă un caracter pe care nu l-ar aștepta de la începuturile lor umile. Prima cade de pe marginea neagră a abisului pe o stâncă care seamănă foarte mult cu o statuie uriașă a vreunei zeițe egiptene. Spărgându-se de capul acestei figuri și despărțindu-se frumos, cade din el în pliuri spumoase, mai asemănătoare nu cu apa, ci cu o ceață, cu voalul cel mai subțire. Atunci jeturile se unesc din nou, ascunzând sub ele partea inferioară a statuii și ei înșiși dispar în meandrele canalului, cad din nou de pe margine și, în drum spre Arve, traversează drumul pentru noi.

A doua cascadă este mai mare și mai continuă. Forța cu care cade îl face să arate mai mult ca niște nori bizari de vapori decât ca apa, căci muntele se întunecă în spatele lui, ca în spatele unui nor.
Aceeași țară se întinde până la Saint-Martin (marcată pe hărți ca Sallanches); munții sunt din ce în ce mai sus, iar în jurul fiecărei cotituri de drum apar vârfuri din ce în ce mai abrupte, păduri din ce în ce mai vaste și maiestuoase, chei din ce în ce mai întunecate și adânci.
A doua zi dimineața am pornit din Saint-Martin spre Chamonix pe catâri, însoțiți de doi ghizi. Ca și în ziua precedentă, am mers de-a lungul pârâului Arvei, printr-o vale înconjurată de munți uriași, în care crăpăturile întunecate alternează în vârf cu benzi de zăpadă orbitoare. Și aici, poalele lor sunt acoperite de păduri veșnice, din ce în ce mai dese și mai întunecate pe măsură ce cineva se apropie de inima munților.
Într-un sătuc, la o legă de Saint-Martin, am descălecat, iar ghizii ne-au condus să privim cascada. Am văzut o masă uriașă de apă căzând de la o înălțime de două sute cincizeci de picioare, de la stâncă la stâncă, stropindu-se într-o ceață, unde atârnau multe curcubee, acum dispărând,

acum aprinzându-se cu o strălucire uimitoare, de îndată ce soarele schimbător a zărit. din nori. Pe măsură ce ne apropiam, spray-ul a ajuns la noi, iar hainele noastre erau îmbibate cu particule de apă mici, dar care cădeau dens. Cascada s-a cufundat într-un abis adânc de piatră la picioarele noastre și acolo, devenind un râu de munte, a alergat spre Arva, foșnind în jurul stâncilor care îi blocau calea.
Drumul nostru a continuat de-a lungul văii, care s-a transformat într-un defileu - crearea formidabilei Arva și în același timp albia ei. Urcam tot mai sus, printre munti, lovind imaginatia cu imensitatea lor. A trebuit să traversăm un pârâu care cu trei zile în urmă se formase din topirea zăpezii și a spălat drumul.
Am luat masa la Servo, un mic sat unde sunt depozite de plumb si cupru, precum si un cabinet de curiozitati de curiozitati naturale, asemanator celor din Keswick si Betgelert. În acest cabinet de curiozități am văzut coarnele unei capre, precum și coarnele unui animal extrem de rar numit buchet, care trăiește în deșerturile înzăpezite de la sud de Mont Blanc; este un animal inrudit cu cerbul; coarnele lui cântăresc cel puțin 27 de lire engleze. Este imposibil de imaginat cum un animal atât de mic poartă o asemenea greutate. Coarnele au o structură foarte particulară; sunt largi, masive, ascuțite la capete și înconjurate de inele, prin care, după cum se spune, se poate determina vârsta animalului; pe cel mai mare dintre coarne erau șaptesprezece astfel de inele.
De la Servo erau doar trei leghe până la Chamonix. Mont Blanc se profila în fața noastră, Alpii, cu nenumărați ghețari care curgeau din diferite direcții într-o vale întortocheată, păduri de o frumusețe nespus de maiestuoasă, un amestec de fag, pin și stejar, deasupra drumului sau în retragere, făcând loc unor peluze cu atât de strălucitoare. verdeata ca niciodata

nu a văzut și, retrăgându-se, s-a întunecat. Înaintea noastră se ridica Mont Blanc, dar era acoperit de nori; se vedea doar baza ei, brăzdată cu crăpături adânci. Prin nori, pe alocuri, se uitau prin zăpadă vârfurile orbitoare ale crestei adiacente. Până acum nu știam – și nu îmi puteam imagina ce sunt munții. Înălțimea enormă a acestor vârfuri, dezvăluită brusc ochiului, a provocat un extaz asemănător nebuniei. Și toate acestea erau în jur, totul ne înconjura. Piramidele îndepărtate de zăpadă, care se înălțau spre cerul albastru, păreau să înceapă chiar deasupra cărării noastre; un defileu acoperit de pini gigantici și atât de adânc încât nici zgomotul nestăpânitului Arva care curgea prin el nu ajungea în vârf – toate acestea ne aparțineau atât de mult, de parcă noi înșine am creat pentru alții impresiile care ne-au umplut. Aici însăși Natura a fost poetul, iar armonia ei ne-a fascinat, așa cum nu puteau cel mai mare dintre poeți.
Când am intrat în valea Chamonixului (care este de fapt o continuare a celor care se întind de la Bonneville și Cluse), norii atârnau pe munți, la o altitudine de aproximativ 6000 de picioare, ascunzând nu doar Mont Blanc, ci și alte aiguilles alăturate*, precum se numesc aici. Conduceam prin vale când deodată am auzit un sunet ca un tunet înfundat; totuși, era ceva pământesc în ea care spunea că nu poate fi un tunet. Ghidul arătă grăbit spre muntele opus, de unde venea sunetul. A fost un colaps. Am văzut amprenta lui fumegând printre stânci și, uneori, am auzit vuietul căderii lui. A căzut în albia pârâului, l-a

forțat să iasă și în curând ape maronii s-au revărsat peste tot defileul în care curgea.
Astăzi nu am vizitat, așa cum ne-am propus, ghețarul Boisson, deși se află la doar câteva minute de mers pe jos de șosea, pentru că am dorit să îl vizităm după ce ne-am odihnit mai întâi. Acest ghețar, apropiindu-se de câmpia fertilă, l-am văzut pe drum; suprafața sa este împărțită în o mie de figuri bizare; conuri de gheață și piramide la mai mult de 50 de picioare înălțime de la el; stânci magnifice de gheață atârnă peste pădurile și pajiștile văii. Ghețarul, șerpuind, urcă, iar acolo se contopește cu masa de gheață care i-a dat naștere, asemănător unei centuri ușoare aruncate în mijlocul pinilor negri. Acest peisaj este izbitor nu numai prin măreția sa; maiestuoase sunt contururile în sine; culorile în care sunt pictați acești munți uimitori sunt de nedescris frumos - totul are un farmec aparte inerent doar lor, independent chiar și de dimensiunile lor gigantice.
24 iulie
Ieri dimineață ne-am dus la sursele din Arveyron. Sunt cam la o legă de sat; râul izbucnește violent de sub bolta înghețată și se întinde în mai multe ramuri de-a lungul văii,
* Vârfuri (franceză).

pe care o distruge în timpul unei inundații. Ghețarul care alimentează râul se ridică ca niște blocuri de gheață groasă deasupra acestei bolți, deasupra câmpiei și a pădurilor de pini din jur. Pe cealaltă parte se ridică marele ghețar din Montanver, lung de 50 de mile, ocupat de o crăpătură între munți de înălțimi de neimaginat și atât de abrupt și ascuțit încât par să străpungă cerul. Din ghețarul nostru, așezați pe o stâncă în apropierea uneia dintre ramurile Arveyronului, am văzut cum blocuri de gheață s-au desprins din el și s-au repezit în vale cu un vuiet tern. Forța căderii i-a transformat în praf care a căzut de pe stânci ca niște cascade.
Seara, cu ghidul meu Ducret, singurul om cumsecade pe care l-am întâlnit în aceste părți, am mers la ghețarul Boisson. Acest ghețar, ca și Montanver, se apropie de vale, atârnând peste pajiști verzi și păduri întunecate, cu depresiuni și puncte albe orbitoare, ca niște turle de cristal strălucitoare, acoperite cu un model de argint mat. Ghețarii se varsă continuu în vale, în mișcarea lor lentă, dar constantă, măturând pășunile și pădurile din jur și producând timp de secole aceeași devastare pe care lava le-ar putea face într-o oră, dar mult mai ireparabilă; căci acolo unde gheața a trecut cândva, cea mai nepretențioasă plantă nu va crește, chiar dacă — ceea ce se întâmplă doar în cele mai rare cazuri — odată ce începe să avanseze, se retrage. Ghețarii se deplasează constant în jos cu o rată de un picior pe zi, iar mișcarea lor începe la marginea înghețului etern, unde se nasc atunci când apele rezultate din topirea parțială a zăpezilor eterne se transformă din nou în gheață. Din zona de formare ei poartă cu ei toate resturile de munte, stânci uriașe și acumulări de nisip și pietre. Toate acestea sunt duse de un curent puternic de gheață solidă; iar acolo unde panta este destul de abruptă, totul cade în jos, făcând ravagii în calea ei. Am văzut una dintre aceste stânci căzând primăvara (iarna aici este cea mai liniștită și mai liniștită perioadă); stânca avea cel puțin 40 de picioare înălțime și lată.
Marginea unui ghețar precum Boisson prezintă cea mai severă imagine imaginabilă. Nimeni nu îndrăznește să se apropie de aici; căci gheață uriașă cad din el și cresc din nou. Pe marginea pădurii, de care se

sprijină ghețarul, sunt pini căzuți. Ceva nespus de groaznic se vede în trunchiurile goale cele mai apropiate de ghețar, care sunt încă ținute pe pământul de creștere.Luncile mor sub nisip și pietre. Acești ghețari s-au scufundat la 300 de picioare în vale în ultimul an. Naturalistul Saussure 3 spune că masa lor crește și scade periodic; locuitorii de aici au o cu totul alta parere, ceea ce mi se pare mai justificat. În general, se recunoaște că pe Mont Blanc și pe vârfurile învecinate zăpada se acumulează continuu, iar gheața, sub formă de ghețari, nu se topește în valea Chamonix în timpul verii scurte și schimbătoare. Dacă masa de zăpadă dă 21*

începutul ghețarului crește, iar căldura din vale nu este capabilă să topească masele de gheață care au coborât deja, rezultă că ghețarii vor crește până vor umple valea cu ei înșiși.
Nu voi dezvolta aici ipoteza impunătoare, dar sumbră a lui Buffon4, că într-o zi planeta noastră va fi complet înghețată din cauza înaintării gheții de la poli și de pe cele mai înalte vârfuri muntoase. Vă las pe voi, proorocind biruința lui Ahriman5, să vă închipuiți cum va domni între aceste zăpezi aspre, în aceste castele morții și ale veșnicului frig, cioplite, în toată splendoarea lor îngrozitoare, de mâna nemiloasă a nevoii; și cum împrăștie în jur, sub forma primelor semne ale victoriei sale, avalanșe, cascade, stânci și furtuni și, cel mai important, toți acești ghețari mortali care servesc drept dovadă și, în același timp, simbol al puterii sale; adaugă la aceasta degenerarea oamenilor reprezentați în aceste părți ca schilodi și imbecili, în cea mai mare parte lipsiți de tot ceea ce poate plăcea și încânta. Acesta este un subiect mai puțin înalt și mai trist; dar nici poetul, nici filozoful nu ar trebui să-l neglijeze.
În această dimineață, care promitea o zi frumoasă, am mers la ghețarul Montanver. Această parte a acesteia, care umple valea în pantă, se numește Marea de Gheață. Valea se află la o altitudine de 950 toises, sau 7.600 de picioare deasupra nivelului mării. Nu mersesem departe înainte să înceapă să plouă, dar am perseverat până am ajuns la mai bine de jumătatea drumului, apoi ne-am întors, îmbibați până la piele.
Chamonix, 25 iulie
Tocmai ne-am întors de la ghețarul Montanver, altfel numit Marea de Gheață, o priveliște cu adevărat uluitoare. Poteca care duce acolo de-a lungul coastei muntelui, mărginită acum de pădure, acum străbătută de goluri pline de zăpadă, este largă și abruptă. Cabana din Montanvers este la trei leghe de Chamonix; jumătate din această călătorie se face pe catâri, care nu sunt deloc atât de siguri, căci ai mei au căzut în prima zi, făcând, după cum spun călăuzii, mauvais pas *, iar eu abia am căzut în prăpastie. Am traversat o scobitură acoperită de zăpadă, peste care pietre uriașe se coboară adesea. Unul dintre ei s-a prăbușit cu o zi înainte, la scurt timp după ce ne-am întors; ghizii ne-au grăbit să trecem, căci ei spun că uneori este de ajuns cel mai mic sunet pentru a grăbi căderea unei astfel de pietre. Cu toate acestea, am ajuns în siguranță la Montanver.
Valea de aici este inconjurata de pretutindeni de munti abrupti, unde domneste frigul nemilos; versanții lor sunt acoperiți cu gheață și zăpadă, care fie se adună în grămezi, fie deschide goluri. Vârfurile sunt vârfuri ascuțite, goale, atât de abrupte încât zăpada nu se va ține de ele. În crăpăturile lor verticale, gheața se acumulează ici și colo, strălucind puternic prin ceața plutitoare; străpung norii, la fel ca deloc

Pas fals (franceză).

străin de pământ. Întreaga vale este umplută cu o masă de gheață în creștere și se ridică imperceptibil până la limitele cele mai îndepărtate ale acestor deșerturi teribile. Are doar o jumătate de legă (aproximativ două mile) lățime și pare mult mai mic. Se pare că gerul a îngăduit brusc valurile și vârtejurile unui pârâu puternic. Am mers puțin de-a lungul ei. Valurile de gheață se ridică la doisprezece până la cincisprezece picioare deasupra suprafeței, rupte de crăpături lungi și fără fund, unde gheața este mai albastră decât cerul. Totul în aceste părți este schimbător și totul este în mișcare. O masă uriașă de gheață continuă, zi și noapte, înainte; ceva în ea trosnește și se sparge în mod constant, unele valuri se ridică, altele cad și întregul ei se schimbă constant. Ecourile căderii pietrelor, gheții și zăpezii, care cad în abis sau se rostogolesc din înălțimile transcendentale, aproape că nu se opresc. S-ar putea crede că Mont Blanc, la fel ca zeitatea stoicilor, este un animal gigantic7, iar sângele său înghețat curge constant prin venele de piatră.

Am luat prânzul (M[ery], K[ler] și eu) pe iarbă, în aer liber, în fața toată această splendoare. Aerul de aici este limpede și rarefiat. Apoi am coborât, căzând acum într-o bandă de nori, acum în soare, iar pe la ora șapte am ajuns la hotelul nostru.

Montalegre, 28 iulie

A doua zi dimineața ne-am întors la Saint-Martin în ploaie. Peisajul nu mai părea atât de grandios; nori densi atârnau pe vârfurile cele mai înalte; totuși, în intervalele dintre averse, soarele se zărea, în golurile norilor albi ca zăpada care aduceau ploaia, cerul era albastru; uneori, vârfurile străluceau orbitor între norii de deasupra capetelor noastre și toată frumusețea maiestuoasă era din nou în fața noastră. Am traversat din nou Pontul Pelissier, un pod de lemn peste Arva, și chiar defileul Arvei. Am mers din nou cu mașina prin pădurea de pini care înconjura defileul, pe lângă castelul Saint-Michel, locuit de ruine fantomatice agățate pe marginea prăpastiei, la umbra pădurii eterne. Am trecut din nou prin Valea Cervaux, mai frumoasă – pentru mai înfloritoare – decât Valea Chamonix. Mont Blanc formează și aici una dintre limitele văii, iar cealaltă parte a acestuia este un semicerc neuniform de munți uriași; unul dintre ei este rupt în bucăți; acum cincizeci de ani a lovit partea superioară a văii; praful pe care l-a ridicat era vizibil în Piemont, iar oamenii veneau din Torino să vadă dacă în Alpi a apărut vreun vulcan. Prăbușirea a durat multe zile, umplând cartierul cu vuiet și semănând spaima peste tot. Seara am ajuns la Saint-Martin. A doua zi am trecut prin valea pe care am descris-o mai sus, iar spre seară eram acasă.

Pe Mont Blanc am achiziționat câteva exemplare de minerale și plante și două sau trei sigilii de cristal ca amintire a vizitei noastre la el. Chamonix, ca și Keswick, Matlock și Clifton, are un muzeu

Histoire naturelle*, al cărei stăpân este cel mai josnic specimen al ticălosului rase de șarlatani, alături de o armată de cârciumi și ghizi, care se hrănesc cu slăbiciunea și credulitatea călătorilor ca lipitorile pe sângele bolnavilor. Cel mai interesant dintre achizițiile mele este un set de semințe din toate plantele alpine rare în pungi, pe care sunt scrise numele lor. Vreau să le plantez în grădina mea din Anglia și poți alege ce îți place. Aceștia sunt prieteni pe care o

adevărată celandină nu ar trebui să-i neglijeze; sunt la fel de sălbatici ca el și mai curajoși și îi vor spune povești nu mai puțin înduioșătoare și sublime decât cele pe care le citim în ochii cântărețului primăverii.
Ți-am scris că în munții aceștia trăiesc haite de lupi? Iarna coboară în văi, acoperite cu zăpadă jumătate de an, și devorează tot ce reușesc să găsească neacoperit sub acoperiș. Lupul este mai puternic decât cel mai feroce și mai puternic câine. Nu există urși în aceste părți. În timp ce ne aflăm în Lucerna, am auzit că se găsesc ocazional în pădurile din jurul lacului. Ramas bun.
SH.
Jurnalul de la Geneva
Geneva, duminică, 18 august 1816
L-am întâlnit pe groparul lui Apollo \ care ne-a spus multe secrete ale meșteșugului său. Vorbim despre fantome. Nici Lord Byron, nici M. G. L[lewis] nu par să creadă în ei; amândoi spun, contrar rațiunii, că nu poți crede în fantome dacă nu crezi în Dumnezeu. Nu cred că toți cei care pretind că nu cred în spirite chiar nu cred în ele; iar dacă nu cred în lumina zilei, atunci singurătatea și întunericul îi fac cu siguranță mai respectuoși față de lumea umbrelor.
Lewis a citit o poezie pe care o compusese la cererea Prințesei de Wales. El a spus că prințesa nu crede doar în fantome, ci și în magie și vrăjitorie și asigură că profețiile auzite în tinerețea ei s-au adeverit.
Povestea era despre o doamnă germană.
Această doamnă, pe nume Minna, era extraordinar de atașată de soțul ei și ei au jurat că oricine dintre ei va muri primul îi va apărea celuilalt sub forma unei fantome. Într-o zi, stătea singură în camera ei când a auzit niște pași neobișnuiți pe scări. Ușa s-a deschis și înainte
* Istorie naturală (franceză).

a văzut fantoma soțului ei în armură militară cu o rană adâncă pe frunte. Ea s-a cutremurat, iar fantoma a spus că de acum înainte, când va veni în vizită, va auzi glasul morții, iar chiar deasupra urechii ei cuvintele: „Minna, sunt aici”. S-a dovedit că soțul ei fusese ucis în luptă în aceeași zi. Comunicarea femeii cu fantoma a continuat de ceva vreme, astfel încât a uitat de orice frică și a dat drumul la dragostea pe care o avea vie pentru el. Într-o seară s-a dus la un bal și acolo s-a lăsat curtată de un anume florentin, cel mai duhovnic, grațios și blând, după cum i se părea, dintre toți cei pe care îi cunoștea. Tocmai dansa cu ea când a sunat glasul morții. Fascinată de florentină, Minna nu a auzit zgomotul sau l-a ignorat. Sunetul a devenit mai puternic, înspăimântând pe toți cei prezenți; Minna a auzit șoapta obișnuită și, privind în sus, a văzut o fantomă în oglindă, aplecându-se asupra ei. Se spune că a murit de frică.
Lewis a mai spus patru povești, toate întunecate.
eu
Un tânăr din cler a primit o parohie după un preot decedat. A avut loc într-o anumită zonă a Germaniei, locuită de catolici. A ajuns la casa bisericii sâmbătă seara; era vara; trezindu-se la ora trei, când se făcuse deja zorii, a văzut că un om respectabil stătea la fereastră la o carte cu o expresie de cea mai profundă tristețe pe chip, iar lângă el erau doi băieți drăguți, pe care îi îşi fixă privirea plină de tristeţe. Dar apoi s-a ridicat, băieții l-au urmat și toți au dispărut.

Tânărul preot s-a ridicat în mare confuzie, fără să știe dacă totul era un vis sau o visare cu ochii deschiși. Ca să se distreze, s-a dus la biserică, pe care paznicul o pregătea deja pentru slujba de dimineață. Primul lucru pe care l-a văzut acolo a fost un portret, extrem de asemănător cu bărbatul care tocmai stătea în camera lui. Era obiceiul în acea zonă să atârne în biserică câte un portret al fiecăruia dintre preoții decedați.
A întrebat cu atenție despre predecesorul său și a aflat că era un favorit obișnuit, un om de o bunătate și decență fără egal; dar că un fel de tristețe secretă nesățioasă îl roadea. Se spunea că motivul era dragostea pentru o anumită tânără, cu care demnitatea lui nu-i permitea să se căsătorească. Alții susțineau că el era încă în legătură cu ea, iar ea chiar îi aducea uneori doi băieți drăguți, rodul iubirii lor.
Nimic remarcabil nu s-a întâmplat până iarna, când noul preot a ordonat să se aprindă soba din dormitorul său. O duhoare groaznică s-a răspândit imediat din cuptor și au fost găsite în el oasele a doi copii bărbați.

II
Un străin s-a alăturat lordului Littleton și prietenilor săi la vânătoare. Sub el era un cal excelent și a dat dovadă de atât de curaj, sau mai degrabă, de o pricepere atât de nebună, încât nimeni nu putea ține pasul cu el. La sfârșitul vânătorii, domnii l-au invitat pe străin să ia masa cu ei. Străinul s-a dovedit a fi un conversator strălucit. A surprins și captivat ascultătorii și a reușit să capteze atenția chiar și a celor mai indiferenți. Odată cu apariția nopții, vânătorii obosiți se retrăgeau unul câte unul să se odihnească, mult mai târziu decât ora obișnuită; cel mai curios dintre ei a petrecut cel mai mult timp cu străinul extraordinar. Văzând că toată lumea se împrăștie, și-a dublat eforturile, încercând să-i țină. În cele din urmă, când au rămas foarte puțini, a început să-i roage să rămână cu el; dar toți au pledat că vânătoarea i-a obosit și, în cele din urmă, s-au împrăștiat. La mai puțin de o oră mai târziu, au fost treziți de țipete teribile care veneau din camera străinului. Toată lumea s-a repezit acolo. Ușa era încuiată. După o clipă de ezitare, l-au deschis și au văzut că străinul zăcea într-o baltă de sânge și se zvârcolea de agonie. Când au apărut, s-a ridicat, aparent cu cea mai mare dificultate, și le-a rugat să plece și să-l lase în pace, iar dimineața le va explica totul. S-au supus. Dimineața camera lui era goală și nu se mai auzea nimic despre el.
III
Miles Andrews, un prieten al lui Lord Littleton, stătea singur într-o seară, când Lordul Littleton i-a apărut brusc și i-a spus că a murit și a devenit o fantomă. Andrews i-a cerut iritabil prietenului său să nu facă glume stupide, pentru că nu avea chef. Fantoma a plecat. Dimineața, Andrews și-a întrebat servitorul la ce oră a venit lordul Littleton. Servitorul a spus că nu l-a văzut, dar s-a descurcat. Și când a făcut-o, s-a dovedit că Lord Littleton nu a venit deloc și ușa nu a fost deschisă nimănui toată noaptea. Andrews a trimis la Lord Littleton și a aflat că a murit chiar în ceasul în care a apărut fantoma lui.
IV
Dorind să viziteze un prieten care locuia la marginea unei păduri întinse din estul Germaniei, un anume domn și-a pierdut drumul. A rătăcit câteva ore printre copaci și în cele din urmă a văzut o lumină

în depărtare. Apropiindu-se, a fost surprins să constate că lumina strălucea în ruinele mănăstirii. Înainte de a bate, a decis să se uite pe fereastră. A văzut multe pisici înconjurând mormântul mic; patru dintre ei au coborât sicriul pe care stătea coroana. Lovit de acest spectacol și crezând că se află într-o adunare de diavoli sau vrăjitoare, călătorul a sărit pe cal.

și a plecat în grabă. A ajuns foarte târziu acasă la prietenul său, dar l-au așteptat acolo și nu au dormit. Un prieten a întrebat despre cauza emoției reflectate pe chipul sosirii. A început să povestească despre aventura lui, dar numai după multă convingere, pentru că a înțeles că era puțin probabil să fie crezut. De îndată ce a pomenit de sicriul cu coroană, pisica, moștenind lângă foc, a sărit în sus, a strigat: „Acum, atunci, eu sunt regele pisicilor!", s-a repezit în horn și a dispărut.
joi, 29 august La nouă dimineața plecăm de la Geneva. Elvețienii conduc foarte încet; în plus, trebuie să urcăm pe Yura; așa că azi am condus puțin. Zona este foarte frumoasa. Vedem multe peisaje magnifice. Trecem pe lângă Le Russe 3, care data trecută, primăvara, a fost acoperit de zăpadă. Cazare în Morrese.
Vineri 30. Plecăm din Morreze și ajungem seara în Dole, după ce am experimentat mai mult de o schimbare a vremii în timpul zilei.
Sâmbătă, 31. Din Dole mergem cu mașina spre Rouvre, unde ne oprim pentru noapte. Trecând Dijon; iar după Dijon cotim pe un alt drum - nu pe cel pe care am circulat ambele ori precedente. Terenul este bun; contururile munților care înconjoară Val de Suzon sunt deosebite. Dealuri joase, dar abrupte acoperite cu vii sau păduri, iar mai jos - un râu, pajiști și plopi.
Duminică, 1 septembrie. Părăsim Ruvru, trecem de Auxerre și luăm masa acolo; orasul este foarte frumos; la ora două ajungem la Villeneuve-le-Guire.
Luni 2. Din Villeneuve-le-Guiard ajungem la Fontainebleau. Zona din jurul castelului este sălbatică. Solul este stâncos; acesta, aparent, este granit, iese peste tot de sub stratul de pământ. Dealurile sunt joase, dar abrupte. Văile, la fel de sălbatice, sunt acoperite de pădure. Există un castel în această sălbăticie. Unele dintre camerele sale sunt la fel de magnifice ca orice mi-aș putea imagina. Acoperișurile sunt decorate cu sculpturi aurii, draperiile sunt de catifea. Din Fontainebleau mergem spre Versailles pe drumul Rouen. Ajungem la Versailles la nouă.
Marți, 3. Am examinat palatul și grădinile din Versailles, Grand și Petit Trianon. Sunt superiori lui Fontainebleau. Grădinile sunt pline de statui, vaze, fântâni și colonade. Dar nu există aproape nimic care să constituie adevărata frumusețe a grădinii. Sera este o structură absurd de scumpă. Un portocal, care nu pare foarte bătrân, a fost plantat în 1442. În Petit Trianon am văzut doar grădinile și teatrul. Grădinile sunt în stil englezesc și foarte frumoase. Marele Trianon a fost

deschis. Acesta este un palat de vară, o clădire ușoară, dar magnifică. Am putea să dedicăm doar puțin timp galeriei de artă, mai puțin decât merită. Există un portret al doamnei de La Vallière4, amanta pocăită a lui Ludovic al XIV-lea. Este tristă, dar remarcabil de frumoasă și este înfățișată înaintea unei crucificari, cu un craniu în mână, palidă, cu ochii în jos.

Apoi ne-am dus la marele palat. Camerele sale sunt nemobilate, dar chiar mai magnifice decât în Fontainebleau. Sunt decorate cu marmura de diverse culori, bazele si capitelurile coloanelor sunt aurite, tavanul este si el aurit si decorat cu picturi. Adevărat, există ceva răsfățat și regal în acest decor. Dacă arhitectul grec ar fi avut banii și munca care au fost cheltuite la Versailles, ar fi creat ceva ce nu s-a văzut încă în întreaga lume. Ne-am uitat prin sala lui Hercule și balconul din care regele și regina s-au arătat mulțimii pariziene. Oamenii care ne-au dus prin palat au refuzat cu încăpăţânare să vorbească despre Revoluţie. Nici nu am putut afla în care dintre camerele palatului l-au prins rebelii din 10 august pe rege.Am văzut și Sala Operei, unde acum sunt adunate portrete ale regilor. Prinții Casei Orleans, cu excepția Egalite 6, sunt toți foarte frumoși. Există un portret al doamnei de Maintenon 7, iar lângă ea este o fetiță drăguță, fiica lui La Vallière. În timpul Revoluției, portretele erau ascunse. Am vizitat și biblioteca lui Ludovic al XIV-lea. Bibliotecarul a ocupat la un moment dat o anumită funcție la curtea Mariei Antonieta. S-a întors cu Bourbonii și acum așteaptă o întâlnire mai bună. Ne-a arătat o carte pe care o salvase în timpul Revoluției. Aceasta este o carte de gravuri care înfățișează un turneu la curtea lui Ludovic al XIV-lea; starea actuală mizerabilă a Franței, furia poporului jignit și faptele teribile pe care le-a făcut în răzbunare pentru lungi ani de chin, au fost consecința firească a risipei nebunești a unor astfel de turnee. Camerele goale ale palatului simbolizează strălucirea goală și putredă a monarhiei. După ce am examinat toate acestea, ne-am dus în direcția Le Havre și am petrecut noaptea la Auxerre.
Miercuri, 4. Am traversat Rouen cu mașina și ne-am uitat în jurul catedralei — un exemplu de cel mai magnific gotic. Interiorul catedralei este dezamăgitor. Am văzut și mormintele lui Richard Inimă de Leu8 și ale fratelui său. Altarul de marmură este foarte frumos. Cazare în Yveto.
Joi 5. Ajunși în Le Havre și așteptăm barca cu pachete. Vântul este urât

PUBLICISTIC
SI STUDII FILOZOFICE

PROPUNERE DE SUPONAREA REFORMEI LA VOT NAȚIONAL'

Compilat de pustnic de Marlo

Întreaga țară este preocupată de o singură întrebare mare, pe care o persoană sau un partid nu are dreptul să o decidă; și cum va fi rezolvată este imposibil de prevăzut. Între timp, depinde de decizia lui dacă vom fi sclavi sau oameni liberi.
Nu este nevoie să repetă aici tot ce s-a spus despre reformă. Toți sunt de acord că Camera Comunelor nu reprezintă Poporul. Rămâne de hotărât dacă Poporul trebuie să facă el însuși legile, sau dacă ar trebui să se supună legilor și să plătească taxe excesive impuse prin decretele unei adunări care reprezintă mai puțin de o miime din întreaga națiune. Cred că astfel de legi și astfel de taxe sunt nedrepte. Numai într-un azil de nebuni s-ar putea juca o comedie atât de întunecată precum marea noastră națiune; când o persoană ia de la o mie de vecini ai săi toate averile prin amenințări și înșelăciune, apoi îi calcă și disprețuiește, chiar dacă ar fi un degenerat nenorocit, și ei aveau amândoi putere în mâini și curaj în inimă. Un astfel de sistem politic provoacă cea mai mare indignare și furie.
Prerogativele Parlamentului sunt exercitate cu totală desconsiderare a Poporului; după toate legile naturii umane, aceste prerogative nu-i aduc decât nenorocire și durere. Oamenii caută să facă sclavi din cei

pe care îi dispreţuiesc, pentru ca umilinţa lor să servească drept scuză pentru dispreţ. Scopul reformatorilor este de a returna Poporului puterea care serveşte acum la umilirea lor. Acesta este si scopul meu, altfel as tace acum.
Prezentarea este uneori voluntară. Poate că Poporul însuşi vrea sclavie; poate că el este din proprie voinţă în umilinţă, ignoranţă şi lipsă; poate că nu recunoaşte decât un singur zeu - obiceiul şi, supunându-i, este gata să tremure de frig şi să se ofilească de foame, dacă nu numai să renunţe la acest idol; poate că majoritatea poporului va decide că nu vrea să fie reprezentat în Parlament şi nu va priva

puterea celor care l-au redus la starea sa actuală mizerabilă. Dacă aceasta este voia lui, atunci aceasta este treaba lui. Dacă aceasta este decizia lui, atunci luptătorii pentru drepturile omului şi toţi cei care simpatizează cu nenorocirile şi iluziile umane ar trebui să se retragă în tăcere şi să aştepte până când Poporul îşi revine în fire sub jugul suferinţei lor.
Ceea ce trebuie să se stabilească acum este dacă majoritatea populaţiei adulte a Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei doreşte să fie pe deplin reprezentată în Adunarea sa legislativă.
Nu am nicio îndoială că aceasta este voinţa lui şi asta este ceea ce cred majoritatea oamenilor care cunosc opinia publică. Cu toate acestea, înainte de a acţiona, trebuie să ne convingem în sfârşit de acest lucru.Dacă majoritatea populaţiei adulte îşi declară solemn dorinţa de a alege reprezentanţi care vor constitui Camera Comunelor, acest lucru va pune capăt tuturor disputelor. Parlamentului trebuie să i se ceară – nu să fie petiţionat – să ia măsuri eficiente pentru a duce la îndeplinire voinţa poporului; iar dacă Parlamentul refuză, întreaga responsabilitate pentru consecinţe va cădea pe refuzul său îndrăzneţ. Aceasta va însemna că Parlamentul s-a ridicat împotriva Poporului.
Dacă majoritatea populaţiei adulte, atunci când este interogată, decide pe orice motiv, oricât de eronat, că inovaţiile reformei parlamentare vor fi un rău mai mare decât consecinţele unei guvernări proaste, care acum este legitimată de constituţie, ar trebui să tacem. ; vom fi noi înşine vinovaţi de crima pe care am atribuit-o în mod condiţionat Camerei Comunelor, dacă, în ciuda faptului că voinţa poporului aprobă prezentul sistem, vom incita, prin convocarea de şedinţe sau prin orice altă acţiune, o minoritate să încalce acest voi.
Deci primul pas spre reformă trebuie să fie constatarea voinţei Poporului. În acest scop, consider că următorul plan este cel mai bun:
Să aibă loc o întâlnire la Crown and Anchor Tavern pe 1 a lunii cutare sau cutare dată, pentru a găsi cea mai sigură cale de a determina dacă reforma parlamentară este în voinţa majorităţii naţiunii engleze.
Fie ca cei mai elocvenţi, cei mai vrednici şi mai merituoşi dintre prietenii libertăţii să-şi folosească toată autoritatea şi talentul pentru a-i convinge pe oameni să uite orice vrăjmăşie şi chiar să lase deocamdată toate chestiunile asupra cărora există diferenţe; şi, conjurându-i, în numele iubirii pentru patria suferindă, să facă totul pentru a stabili principalul lucru - dacă Poporul vrea sau nu reforma parlamentară.
Fie ca reformatorii din toată ţara, printr-un ultim şi hotărât efort, să aducă un răspuns la întrebarea care să pună capăt temerilor sau speranţelor lor; toţi cei care pot să meargă la Londra şi cei care nu pot - dar simt că ar putea fi de folos prin talentul lor - să-şi

prezinte părerile în scris președintelui reuniunii; lăsați aceste scrisori să fie citite cu voce tare și lăsați totul să fie condus deschis în general.

Lăsați adunarea să propună o rezoluție după cum urmează:
1. Toți cei care cred că poporul britanic ar trebui să ceară o asemenea reformă a Camerei Comunelor care să facă din această Cameră adevăratul purtător de cuvânt al voinței poporului și că poporul are dreptul să-și îndeplinească această datorie, s-au adunat în această reuniune pentru a afla dacă majoritatea Poporului dorește cu adevărat să facă acest lucru.datorie și exercită acel drept.
2. Populația Marii Britanii și a Irlandei va fi împărțită în trei sute de districte cu un număr egal de locuitori în fiecare2; Trei sute de persoane special desemnate vor fi direcționate să viziteze personal fiecare persoană din district și să o întrebe dacă este de acord să semneze declarația prevăzută în paragraful trei, îndemnându-l să adauge la semnătură orice explicație sau declarație a opiniilor sale pe care le dorește. . Declarația trebuie să aibă următorul conținut:
3. Întrucât Camera Comunelor nu exprimă voința poporului britanic, noi, subsemnatii, declarăm și afirmăm prin propriile noastre semnături convingerea noastră profundă că libertatea, fericirea și demnitatea marii națiuni căreia suntem mândri că îi aparținem sunt amenințați și degradați de sistemele vicioase și nedrepte de alegeri pentru Camera Comunelor; prin urmare, declarăm înaintea lui Dumnezeu și în fața țării noastre că, dacă ne aflăm într-o minoritate, vom considera că este de datoria noastră să facem petiții; dacă ne regăsim în majoritate, vom cere camerei să realizeze reforme care să facă din membrii săi adevărați reprezentanți ai națiunii.
4. Adunarea nu trebuie dizolvată până nu s-a hotărât în detaliu cum să cunoască cel mai bine voința Poporului în ceea ce privește reforma parlamentară.
5. Această Adunare neagă orice implicare, chiar îndepărtată, în tulburările revoluţionare, care sunt pe nedrept atribuite prietenilor reformei, şi declară că intenţionează să acţioneze exclusiv prin mijloace constituţionale.
6. Pentru a acoperi costul acestei campanii, trebuie să vă declarați un abonament.
În „Proiectele de rezoluție” tocmai citate pentru „Întâlnirea națională a prietenilor reformei” am evitat în mod deliberat detalii. Dacă se dovedește că mi-am permis să sugerez ceva unor oameni care și-au câștigat popularitate prin sacrificii personale și superioritate mintală, cu care nu îndrăznesc să fac egalitate, să elaboreze ei înșiși toate propunerile referitoare la marea cauză a libertății, hrănite (și aceasta nu este o metaforă) prin sudoare, sânge și lacrimi; unii l-au prețuit în închisoare, alții au suferit foamea pentru el și toți i-au rămas credincioși, în ciuda defăimării și persecuțiilor, fără teama de persecuția guvernamentală - așa că lasă-i să termine ceea ce au început.

Prin urmare, voi menționa o singură circumstanță referitoare la partea practică a propunerii mele. Implementarea sa va necesita inevitabil costuri semnificative, care vor necesita strângere de fonduri pentru a le acoperi. Am un venit de o mie de lire pe an, pe care îl cheltuiesc pentru întreținerea decentă a soției și a copiilor mei, dar și pentru

ajutorul obligatoriu al tuturor celor aflați în nevoie. Dacă decideți să realizați un plan precum v-am propus, voi contribui cu 100 de lire sterline în acest scop, adică o zecime din venitul anual; totuși, nu sunt atât de plin de îngâmfare încât să cred că voi rămâne singur de îndată ce orice plan rezonabil pentru binele societății va primi o aprobare demnă de oameni care s-au dedicat acestui bine.
Pentru succesul cauzei este necesară unitatea prietenilor sinceri ai reformei. Susținătorii votului universal sau limitat, ai parlamentelor de un an sau trei ani, trebuie să se pună de acord asupra acestor puncte de dispută pentru ei, dacă se dovedește că Poporul vrea ceea ce este de acord cu toții.
A discuta despre ce fel de reformă avem nevoie este un exercițiu gol, încă nu este clar dacă va fi deloc.
În așteptarea acestui lucru, îmi rămâne doar să îmi exprim clar părerile mele despre reformă. Acesta este ceva special, care nu are legătură cu propunerile mele și aș aștepta să vorbesc până când va trebui să semnez o declarație ca cea pe care am propus-o mai sus, dacă nu ar fi întrebarea care apare firesc - care este opinia personală a persoanei respective. a face astfel de propuneri; și nu se poate răspunde mai precis și mai bine decât expunând aici această opinie.
Cred că ar trebui introdus imediat un parlament de un an, pentru că aceasta este o măsură care vizează libertatea și fericirea oamenilor. Ea va dezvolta în oameni acea activitate care este necesară unui cetățean al unei țări libere, paznicul de drept al bunăstării acesteia, pentru a-și îndeplini datoria civică. Îi va obișnui pe oameni cu libertatea, făcând obișnuite acele forme în care se exercită. Instituțiile politice sunt cu siguranță capabile de o îmbunătățire așa cum nimeni nu crede că este posibilă, în timp ce marea majoritate a oamenilor rămân în umilința la care au fost reduse de viciile flagrante ale sistemului actual de guvernare. Cea mai sigură cale către aceste schimbări benefice este gradul și prudența; altfel, în locul ordinii și libertății, care acum sunt călcate în picioare, după părerea prietenilor reformei, la noi vor domni anarhia și despotismul. Deci - susțin din toată inima parlamentul de un an. Nu voi da argumentele generale în favoarea acesteia, pe care domnul Cobbet și alți scriitori le-au făcut deja cunoscute societății noastre.
În ceea ce privește votul universal, mărturisesc că, având în vedere actuala nepregătire a opiniei publice, consider introducerea lui plină de pericole. Consider că în prezent, doar cei care plătesc cel puțin suma minimă a impozitului direct ar trebui să trimită reprezentanți în parlament.

drepturi pentru întreaga populație masculină adultă, am pune puterea în mâinile unor oameni pe care secolele de sclavie i-au făcut nepoliticoși, proști și feroce. Am presupune așadar că calitățile care disting un demagog sunt suficiente pentru un legiuitor. Recunosc argumentele de nerefuzat ale maiorului Cartwright4: teoretic, fiecare persoană are dreptul de a participa la guvernarea țării. Totuși, argumentele domnului Payne sunt la fel de irefutabile: Republica, așa cum se poate dovedi ușor și evident, este acel sistem social care asigură cel mai bine fericirea și adevărata măreție a omului. Și totuși nimic nu ar fi mai nesăbuit, sau mai puțin bun, decât să desființăm regalitatea și aristocrația în constituția noastră, înainte ca societatea să ajungă treptat la acea maturitate în care poate renunța la aceste simboluri ale copilăriei sale.
Regretăm penajul, uitând de pasărea pe moarte 1.

APEL LA OAMENI
DESPRE MOARTEA PRINȚESEI CHARLOTTE Scrisă de sihastrul din Marlowe
I.   Prințesa Charlotte a murit. Ea este nemișcată și insensibilă. Ea este fără viață, ca pământul în care va fi îngropată. Este groaznic să crezi că a devenit un cadavru, iar în urmă cu doar câteva zile era plină de viață și speranță - că o femeie tânără, inocentă și frumoasă este ruptă brusc din cercul familiei, lăsând golul pe care defunctul îl lasă mereu. in spate,
II. Aceasta este ceea ce are în comun moartea Prințesei Charlotte cu moartea a multor mii de oameni. Câte femei mor la naștere, condamnând copiii orfanului și soții unei existențe sumbre, umbrite de o pierdere grea. Câte femei, pline de neobosit bunătate, blânde, iubitoare și înțelepte, a căror viață i-a unit pe cei dragi, întruchipând pentru ei fericirea și armonia, și rupându-le, lipsindu-le pentru totdeauna - câte dintre ele au murit și au fost jeliți cu un dor care nu poate fi exprimat în cuvinte! Alții au murit în sărăcie și rușine, iar copilul lor orfan s-a trezit printre străini, abandonat și disprețuit. Soții s-au așezat în fruntea soțiilor lor muribunde și și-au pierdut mințile din cauza durerii, auzind groaznicul morții clocotind în pieptul lor, iar între timp copilul roz dormea în poala unei bone indiferente. În disperare, soțul s-a uitat în fața medicului, citind acolo propoziția scrisă clar. Toate acestea au fost și sunt. Te plimbi vesel pe străzile marelui nostru oraș, fără să te gândești că în jurul tău se joacă astfel de scene. Nu numări câte mame mor de la naștere. Și acesta este cel mai rău dintre decese. Bolnavului, bătrânului, războinicului de pe câmpul de luptă, moartea vine, parcă, în propria lui casă; dar în vremea bucuriei și a speranței, când urmează să se nască o nouă viață, iar familia adunată așteaptă un nou membru, cel mai tânăr și mai iubit - pentru ca soția, mama, cea care i-a unit pe toți cu ea. iubire, moare brusc! Și totuși, aceasta este soarta a mii de cei mai săraci dintre săraci, pentru care durerea este agravată de multe lucruri, despre care este nepotrivit să vorbim aici. Nu au atasamente? Să nu le bată inimile, să nu vărsă lacrimi

din ochi? Nu sunt aceiași oameni? Oricum, nimeni nu-i deplânge – nimeni nu se dărâmă peste ei – iar când le sunt coborâte sicriele în mormânt (dacă doar parohia are suficiente sicrie), nimeni nu se oferă să se cufunde în durere.
III. Era un bun obicei în rândul atenienilor să sărbătorească cu doliu public moartea celor care întăreau puterea republicii prin curajul și înțelepciunea lor sau o glorificau prin creații strălucite. În general, este bine ca oamenii să plângă morții; asta dovedește că suntem capabili să iubim mai mult decât pe noi înșine; iar cel care vede moartea unei persoane dragi și fără emoție îl însoțește pe „un pământ necunoscut de unde nu există întoarcere la rătăcitorii pământești” 2. Și să-i plângă pe cei care și-au slujit cu folos patria este o datorie nobilă, care este și mai mult. care să conducă la cultivarea unor sentimente mai bune. Când a murit Milton, toți englezii ar fi trebuit să se îmbrace în negru și toate orașele ar fi trebuit să audă glasul morții. Francezii ar fi trebuit să declare doliu când au murit Rousseau și Voltaire. Nu suntem capabili să plângem sincer pentru fiecare mort din afara cercului celor dragi. Dar moartea favoriților poporului, care și-au meritat admirația și recunoștința, este ceva pentru fiecare persoană care invadează cercul apropiat. De asemenea, ar fi bine să se declare doliu nu doar pentru morți, ci și cu ocazia oricărui dezastru

social care s-a abătut asupra țării sau a lumii întregi. Aceasta ar contribui la întărirea legăturii dintre om și om și cu toți oamenii, pe care se sprijină viața societății. Doliu general ar trebui să marcheze acele evenimente pe care toți oamenii cinstiți le plâng în suflet: arbitrariul tiranilor străini sau autohtoni, abuzul de încredere publică, reinterpretarea legilor vechi respectabile în scopul executării nevinovaților, persecuția persoanelor care alcătuiesc floarea națiunii, pentru devotamentul lor față de binele public. Astfel, dacă Horn-Took și Hardy ar fi găsiți vinovați de înaltă trădare, ar fi necesar ca indignarea și tristețea nu numai să umple toate inimile, ci și să își găsească expresia exterioară. Și când Republica Franceză a fost distrusă, întreaga lume ar fi trebuit să intre în doliu.

IV Este imposibil, însă, să apelezi în zadar la sentimentele oamenilor; nu trebuie irosite cu ocazii insuficiente lacrimile salutare care curg în timpul doliului general. Ele ar trebui să marcheze doar cele mai grave dezastre, doar pe cele care sunt percepute ca atare de toți îndoliați pentru binele patriei și întregii omeniri; ar trebui să fie o calamitate generală, nu una anume.

V. Vestea morții Prințesei Charlotte și execuția lui Brandreth, Lad Lam și Turner au venit aproape în același timp. Dacă frumusețea tinereții

farmecul inocenței și virtuților familiei a fost suficient pentru a declara doliu public, moartea unei prințese ar fi meritat-o. Era ultima din felul ei și cea mai bună. Totuși, mii de alții, nu mai puțin înzestrați cu virtuți personale, pierd și ei în floarea vârstei. Accidentul nașterii ei nu adaugă nimic la virtuțile ei și nu-i face moartea mai regretabilă. Prințesa nu a făcut nici bine, nici rău societății; educația ei îi răpise capacitatea de amândoi. S-a născut prințesă; iar cei născuţi pentru a stăpâni pe oameni nu sunt obligaţi să dobândească nici măcar acea fracţiune de cunoaştere şi experienţă care este necesară pentru a se guverna pe ei înşişi. Aceasta nu a fost Lady Jane Grey4 sau Regina Elisabeta 5 - femei cu o educație profundă și versatilă. Nu a realizat nimic, nu a aspirat la nimic și nu știa nimic despre chestiunile politice de care depindea fericirea viitorilor ei supuși. Dar aceasta nu se spune în condamnare, ci mai degrabă cu simpatie; să nu vorbim de rău pe morți. Aceasta este nenorocirea și neputința regilor, că din leagăn nu li se permite să devină astfel încât să merite cel mai bun dintre toate premiile - după o conștiință curată - premiul iubirii și tristeții oamenilor.

VI. Execuția lui Brandreth, Ludlum și Turner este un eveniment cu totul diferit. Acești oameni au fost ținuți multe luni într-o temniță mohorâtă sub amenințarea unei morți cumplite și a unui chin veșnic în iad, apoi au fost aduși la eșafod și spânzurați. Aveau, de asemenea, afecțiuni de familie și toți erau bărbați cu un înalt merit personal. Poate că, din cauza poziţiei lor joase, aceste afecţiuni s-au dezvoltat în ei cu o asemenea forţă, care nu se potriveşte unui rang superior. Au avut fii și frați, surori și tați care probabil i-au iubit mai mult decât cei pe care eticheta curții i-a ținut constant la distanță de ea i-ar putea iubi pe Prințesa Charlotte. Soțul ei i-a înlocuit tatăl, mama și frații. Dar Ludlum și Turner erau oameni de ani de maturitate, iar afecțiunile lor au avut timp să se maturizeze și să devină mai puternice. Nu voi vorbi despre ceea ce au trăit suferinzii. Dar care a

fost chinul lung și teribil al celor dragi, poate fi judecat de Edward Turner, care, văzând cum fratele său a fost târât la eșafod, a țipat sălbatic, s-a lovit într-o criză și a fost dus fără sens. Care a fost groaza lor în ziua aceea în care, stând singuri, au auzit un strigăt cu multe voci, care anunța că capul drag lor le-a fost despărțit de trup! Da, au auzit strigătul teribil pe care spectatorii l-au scos; au auzit zgomot de zece mii de picioare, țipete și țipete, din care și-au dat seama că în acel moment călăul a arătat mulțimii un cap mutilat. Suferinții au murit. Ce este moartea? Cine îndrăznește să spună ce ne așteaptă dincolo de mormânt? *
„Deci moartea ta are ochi în frunte, deși nu am văzut-o niciodată descrisă ca fiind văzătoare” 6.

Brandreth era calm și se pare că credea că dincolo de această mare linie vine sfârșitul tuturor iluziilor pământești. Ludlum și Turner se temeau că Dumnezeu îi va scufunda în focul veșnic. Domnul Pickering, preotul, a făcut tot posibilul să se asigure că Brandreth, în falsul lui calm, nu pierde singura șansă de a se împăca cu conducătorul lumii celeilalte. Nimeni nu știa și nu putea ști ce este moartea. Și totuși au decis să-i cufunde pe acești oameni într-o prăpastie fără fund; iar acest lucru a fost făcut de alți oameni care știau la fel de puțin și nu se gândeau la suferințele prezente sau viitoare ale victimelor lor. Nu există nimic mai rău decât să luați viața unei persoane pentru orice ar fi. Pentru toate celelalte necazuri există un leac sau o mângâiere. Când puterea care dă viața însăși o ia de la o persoană, ne întristăm și plângem; dar este o povară de purtat și o întristare care înnobilează sufletul. Dar când o persoană varsă sângele alteia, un lanț de răzbunare și ură, execuții, crime și persecuții se întinde în spate, fără sfârșit.
VII. Acestea sunt câteva dintre considerentele referitoare la moartea acestor oameni. Oricât de trist ar fi un astfel de eveniment, tot nu ar fi un motiv de doliu public dacă ar fi doar un eveniment privat. Dar aici vedem ceva mai mult. Circumstanțele care au dus la moartea acestor nefericiți sunt tocmai un dezastru social. Nu voi acuza juriul care i-a găsit vinovați de trădare; poate legea ordonă să numească astfel infracțiunea lor. Fără îndoială, este necesar să-i frânăm cumva pe cei nesăbuiți care se gândesc să lupte împotriva violenței prin violență, chiar dacă asupritorii i-au dus la această extremă, care le-a adus moartea. Sunt doar instrumente ale răului, mai puțin vinovate decât mâinile care le pun în mișcare, dar inspiră și frică. Și totuși execuția lor prin spânzurare și decapitare, și toate împrejurările pe care le aduce la capăt, este o calamitate pe care poporul englez trebuie să o plângă cu o durere de neconsolat.
VIII. În orice moment, regii și slujitorii lor diferă de ceilalți oameni prin extravaganță și sete de sânge. Înainte de războiul american7, a existat în țara noastră, oricât de ușor, un obstacol, care a oprit această tendință nefericită. Până la proclamarea Republicii Americane, Anglia a fost probabil cea mai liberă și mai glorioasă țară din lume. Ea nu era tot ce s-ar putea dori, ci tot ceea ce era posibil în absența autoguvernării. Și totuși, acest defect fundamental nu a întârziat să se arate. Guvernul, care, din cauza imperfecțiunii corpului nostru ales, era alcătuit dintr-o mână de aristocrați, a recurs intens la împrumuturi inventate de miniștrii lui Wilhelm al III-lea8, garantate cu venituri fiscale viitoare, și a acumulat astfel o

datorie uriașă. Acest lucru a continuat în timpul războiului împotriva Fran
22*

al Republicii Franceze, astfel încât acum doar dobânda datoriei naționale este de peste două ori costul trezoreriei pentru întreținerea unei armate permanente, a familiei regale, beneficiari ai pensiilor guvernamentale și proprietarii de sinecură profitabilă. Consecința acestei datorii este o repartizare atât de inegală a bunurilor vieții, încât subminează întreaga ordine socială.

În locul unei singure aristocrații, deja destul de împovărătoare, au apărut două și de două ori mai mulți oameni au avut ocazia să trăiască în lux și lenevie în detrimentul săracilor harnici. Și aceasta nu le vine pentru înțelepciune sau merit deosebit în comparație cu alții, nu pentru că își dedică timpul liber grijii binelui public sau acelei lucrări a rațiunii și a imaginației, ale cărei roade înnobilează și împodobesc țara. Spre deosebire de vechea nobilime, aceștia nu sunt deloc oameni de onoare, sans peur et sans tache *, ci sclavi nesemnificativi, mizerabili, care au devenit creditori ai societății fie prin bursă, fie prin slujirea puterilor, fie printr-o altă ticăloșie. . Acestea nu sunt „capitele corintice care decorează o clădire publică”9, ci mici târâtoare care îi strică frumusețea.

Ca urmare a acestui sistem, zilierul nu câștigă acum pentru șaisprezece ore de muncă zilnică decât câștiga pentru opt. Exprim esența problemei în cel mai simplu și mai evident mod. Muncitorul, cel care țese pânză, din câștigurile sale, pe care ar trebui să le aducă soției și copiilor, plătește pentru luxul și confortul celor care primesc patruzeci și patru de milioane pe an de la poporul englez. Anterior a sprijinit armata, beneficiarii de pensii guvernamentale, familia regală și proprietarii de pământ; iar această crudă necesitate trebuia respectată. Multe nenorociri sunt generate de opresiune, dar iată nenorocirea care pare să le întruchipeze pe toate - atunci când o persoană este obligată să lucreze pentru alta, și nu numai de dragul menținerii diferențelor sociale existente, ci în așa fel încât această nedreptate să submineze. chiar fundamentele a tot ceea ce este mai bun în viața societății și dă naștere anarhiei, care este în același timp dușmanul libertății și urmașul guvernării proaste și răzbunarea pentru aceasta. Echilibrată pe marginea a două prăpastii, țara s-a săturat de pericolele, umilințele și dezastrele constante care rezultă din aceasta; opinia publică a cerut cu voce tare reprezentarea populară liberă. A devenit clar că niciun alt organism de conducere nu poate face față situației. Nimeni, cu excepția poporului însuși, nu îndrăznește să decidă întrebarea: dacă aceste patruzeci și patru de milioane anuale ar fi plătite pentru totdeauna, în plus față de cheltuielile necesare întreținerii statului. Atmosfera s-a schimbat în bine; dragoste de libertate, patriotism și respect de sine, inseparabile de aceste sentimente înalte, reînviate în oameni. Guvernul era în cea mai disperată extremă.

* Neînfricat și fără pată (franceză).

IX. În regiunile industriale din Anglia, nemulțumirea și neliniștea domniseră de mulți ani. Aceasta a fost o consecință a stăpânirii a două aristocrații, generată de motivele menționate mai sus. De la muncitori, acești iloți ai luxului, sistemul prezent le fură de pâine, afecțiuni,

sănătate, petrecere a timpului liber și orice oportunitate de iluminare care i-ar putea abate de la avântul beat al lipsei și incertitudinii cu privire la viitor. Exista un câmp larg pentru orice aventurier care, cu orice scop, ar dori să incite oamenii întunecați la ultraje ilegale. De îndată ce a devenit clar că cererea de reprezentare populară va trebui satisfăcută, dacă nu s-au creat prejudecăți împotriva acesteia, s-a format o conspirație ticăloasă. Nu ne este dat să știm în ce măsură cele mai înalte sfere guvernamentale sunt responsabile pentru faptele agenților lor diabolici 10. Nu ne este dat să știm câți dintre acești agenți au fost și cum anume au acționat și cu ce iluzorie. speră că vor continua să atragă oamenii ignoranți într-un laț și la eșafod. Un lucru se știe: de îndată ce țara a cerut cu voce tare reforma parlamentară, au apărut provocatori. Au fost recrutați printre cei mai disprețuitori și criminali mizerii societății și trimiși la muncitorii înfometați și analfabeți. Acești oameni au fost însărcinați să creeze revolte acolo unde nu existau. Ei au fost însărcinați să găsească victime, fie nevinovate, fie vinovate. Ei au fost instruiți să dea impresia că în orice încercare reușită de a obține libertatea sau de a reduce povara datoriilor și a impozitelor care ne asupresc, o mulțime înfometată se va ridica și va zdrobi orice ordine, toate distincțiile, toate instituțiile și legile. Ei urmau să înarmeze guvernul cu concluzia că despotismul trebuie păstrat pentru totdeauna. Pentru a întări această credință binefăcătoare în mintea noastră, au târât câțiva săteni nevinovați și nebănuiți într-o crimă pedepsită cu moarte cumplită. O grămadă de muncitori flămânzi și ignoranți, seduși de promisiunile pompoase ale acestor negustori de sânge fără scrupule, au început ceea ce se numește revoltă. Și totul era deja gata, iar optsprezece dragoni au dus victimele uluite la închisoare, de unde au căzut direct în mâinile călăului. Instigatorii cruzi s-au retras, după ce au primit o sumă groasă câștigată din răutate. Protestul public a fost înecat de vocile iubitorilor de sine timizi care și-au aruncat frica în cântar; iar Parlamentul a investit din nou puteri de urgență în executiv, care nu pot fi revocate niciodată, decât prin vărsare de sânge sau prin decizia guvernului legitim care reprezintă națiunea. Ne aflăm așadar în fața unei alegeri: despotism, revoluție sau reformă.
X.   7 noiembrie Brandreth, Turner și Ludlam au urcat pe eșafod. Noi simpatizăm mai puțin cu Brandreth, pentru că se pare că a ucis un bărbat. Dar să ne amintim cine l-a incitat la acțiunile care au dus la crimă. Înainte de moartea sa, Brandreth a spus că „Oliver l-a adus la asta”, că

„Dacă nu ar fi fost Oliver, el nu ar fi aici chiar acum”. Și Ludlum și Turner cu fiii, frații și surorile lor au îngenuncheat și s-au rugat îngroziți. Ei au văzut iadul înaintea lor și s-au cutremurat de frică ca nu cumva păcatele lor nerăscumpărate să-i condamne la focul veșnic. În așteptarea acestei pedepse groaznice, care servește drept garanție a veridicității sale, Turner a spus cu voce tare și distinct, în timp ce călăul ne-a pus lațul pe el: ASTA ESTE TOTUL OLIVER ȘI GUVERNUL. Nu știm ce ar mai fi spus, căci preotul nu l-a lăsat să continue. Soldații călare, fulgerând cu săbiile desenate, îl despărțiră de mulțimea care se adunase pentru acest spectacol revoltător. „La sunetul toporului, publicul a scos un strigăt de groază. Când capul tăiat a fost arătat mulțimii, acesta a fugit țipând, parcă cuprins de o nebunie bruscă. Cei care au rămas acolo se plângeau și strigau tare. Dacă permitem să conducă peste noi oameni care, din orice motive, sunt capabili să

încurajeze o conspirație care atinge scopul cu prețul unei asemenea vărsări de sânge și unei asemenea suferințe, acesta este un dezastru național. Dacă scopul acestui lucru este distrugerea drepturilor și libertăților noastre și nu ne rămâne decât anarhia sau lipsa drepturilor; dacă domnitorii noștri se bucură, văzând că țara uluită o alege pe a doua; dacă mențin o uriașă armată permanentă și sporesc an de an o datorie națională despre care știu că nu poate fi plătită și care, atunci când eroarea va fi risipită, va aduce la fel de multă confuzie și durere tuturor secțiunilor societății, pe cât aduce deja lipsă și umilință. celor neputincioși săraci; dacă defăimează cu calomnii și aruncă în închisoare, după arbitrariul lor, pe toți cei care încearcă să-i acuze, atunci cum să nu ne întristăm?

XI. Îndurerați, englezi. Îmbrăcați-vă în doliu. Sună clopotele de înmormântare. Reflectați la fragilitatea și efemeritatea tuturor lucrurilor. Căutați singurătatea și întunericul pentru a vă răsfăța acolo întristarea sacră. Exprima-ți durerea în orice mod poți. Plâng - plâns - tânguire. Anunță marea Capitală și câmpurile nemărginite cu suspine și bocete. O prințesă frumoasă a murit - cea care urma să devină regina poporului ei iubit și ai cărei descendenți urmau să conducă aici pentru totdeauna. Îi plăcea bucuriile în familie; ea a apreciat artele care împodobesc viața și curajul care o protejează. Era bună și ar fi devenit înțeleaptă; dar era tânără și moartea a smuls-o în floarea tinereții. LIBERTATEA este moartă. Sclav! Nu îndrăzni să te amesteci cu alte tristeți, nesemnificative, în întristarea noastră profundă și solemnă. Dacă a murit care, ca și Libertatea, era tânără, nevinovată și frumoasă și, ca ea, trebuia să conducă țara noastră, să știți că moartea ei a venit cu îngăduința lui Dumnezeu, iar această durere îi privește doar pe câtiva. Iar Libertatea a fost ucisă de oameni și, în timp ce viața curgea din rănile ei, toate mințile și toate inimile au simțit-o.

* Descriere preluată din The Examiner, duminică 9 noiembrie.

nenorocire fatală. Suntem apăsați de cătușe mai grele decât fierul, pentru că ne-au legat sufletele. Lâncezim într-o temniță mai îngrozitoare decât zidurile umede și înghesuite, căci pământul îi servește drept podea, iar cerul ca acoperiș. Să ducem cu evlavie rămășițele British Liberty în mormânt. Și dacă deodată apare o Vedere strălucitoare și își ridică tronul pe fragmentele de săbii și sceptre și pe coroane împărătești aruncate în țărână, să ne spunem că Spiritul Libertății este cel care a înviat din mormânt, lăsând acolo un muritor muritor. coajă; și să îngenunchem și să o proclamăm Regina noastră.

despre viata

Viața și întreaga lume - sau cum numim ființa și senzațiile noastre - este un lucru uimitor. Miracolul existenței ne este ascuns în spatele brumei vieții de zi cu zi. Admirăm unele dintre manifestările sale trecătoare, dar cel mai mare miracol este el însuși. Ce înseamnă schimbarea guvernelor și moartea dinastiilor, alături de credințele pe care s-au sprijinit? Ce înseamnă ascensiunea și căderea doctrinelor religioase și politice în comparație cu viața? Ce înseamnă zborul planetei noastre în spațiu și toate transformările substanțelor sale constitutive în comparație cu viața? Care este universul stelelor și al sorilor, căruia îi aparține și pământul nostru, care este mișcarea și soarta lor în comparație cu viața? Viața, aceasta cea mai mare dintre minuni, nu o admirăm tocmai pentru că este o minune. Și este bine că familiaritatea acestui fenomen în același timp atât de sigur și atât de

misterios ne ferește de uimire, care altfel ar absorbi și ar suprima activitatea vitală a însăși ființei vii în care se manifestă viața. Dacă soarele, stelele și planetele nu ar exista, iar artistul și le-a imaginat doar lui însuși și apoi ne-a prezentat în cuvinte sau culori pe pânză același spectacol care ne apare în fiecare noapte pe cerul nopții și l-a explicat ca un înțelept. astronom, uimirea noastră ar fi imensă. Dacă și-ar fi imaginat peisajele pământului nostru, munții, mările și râurile, iarba și florile, toată varietatea formelor de frunze de pădure, culorile răsăritului și apusului, culoarea cerului, senin sau furtunos, și toate acestea nu ar fi există cu adevărat, am fi uimiți, dar s-ar putea spune pe bună dreptate despre artist1: „Non merita nome di creatore, sennon Iddio ed il Poeta" *.
Acum privim natura fără surprindere, iar dacă cineva este încântat la vederea ei, aceasta este venerată ca un semn al unei naturi deosebit de rafinate, excepționale. Majoritatea oamenilor nu-i acordă atenție. La fel este și cu Viața — care îmbrățișează totul.
Ce este viața? De bunăvoie sau involuntar, gândurile și sentimentele se nasc în noi și le exprimăm în cuvinte. Ne naștem, dar nu ne amintim de nașterea noastră și ne amintim de copilărie doar fragmentar;'; trăim și, în timp ce trăim, ne pierdem simțul vieții. Ar fi în zadar să sperăm că secretul ființei noastre
* „Nimeni nu merită să fie numit creator, în afară de Dumnezeu și Poetul" (italiană).

cuvintele pot pătrunde! Dacă sunt folosite cu pricepere, ele nu pot decât să ne dezvăluie ignoranța noastră; cu toate acestea, și acest lucru este deja mult. Pentru ce suntem? De unde suntem și unde mergem? Ar trebui să privim nașterea drept începutul și moartea ca sfârșitul existenței noastre? Și ce este nașterea și ce este moartea?
Abstracțiile logice rafinate duc la o percepție a vieții care, deși surprinzătoare la început, este tocmai ceea ce a fost tocit în noi de familiaritate și repetiție. Se pare că rupe vălul pictat din scena vieții. Mărturisesc că aparțin celor care nu pot nega recunoașterea filozofilor care susțin că totul există doar în măsura în care este perceput.
Adevărat, toate senzațiile noastre se răzvrătesc împotriva acestui lucru și trebuie să fim convinși multă vreme că întreaga lume stabilă este creată „din aceeași substanță ca visele noastre"2. Absurdurile uimitoare ale filozofiei convenționale, care împarte lumea în spirit și materie, consecințele ei fatale pentru morală și dogmatismul său fanatic cu privire la problema cauzei fundamentale a tuturor lucrurilor, m-au condus la materialism în prima tinerețe. Materialismul este tentant pentru mințile tinere și superficiale. El permite adepților săi să vorbească și îi scutește de nevoia de a gândi. Dar nu eram mulțumit de imaginea vieții pe care o oferea; aspirațiile înalte sunt caracteristice unei persoane, el „se uită atât înainte, cât și înapoi"3, „gândurile sale îmbrățișează eternitatea", nu vrea să se recunoască ca fiind de scurtă durată și perisabil, nu își poate imagina inexistența; ea există doar în viitor și în trecut, nefiind ceea ce este, ci ceea ce a fost și va fi. Oricare ar fi scopul său adevărat și ultim, un spirit trăiește în el, în dușmănie cu inexistența și distrugerea. Așa este toată viața. Fiecare este atât un centru cât și un cerc; punctul în care totul converge și linia care cuprinde totul. Aceste argumente sunt în egală măsură contrare materialismului și

filozofiei general acceptate a spiritului și materiei; este compatibil doar cu un sistem filosofic intelectual.
Ar fi absurd să oferim aici argumente lungi deja destul de familiare acelor minți curios, la care numai scrierile filozofice pot apela. Probabil cea mai clară și mai elocventă expunere a filozofiei intelectuale se găsește în Academic Questions a lui Sir William Drummond. După o astfel de prezentare, ar fi zadarnic să încercăm să re povestim cu alte cuvinte ce ar pierde inevitabil în putere și acuratețe. Cele mai exigente minți nu au putut găsi nimic în cursul raționamentului său care să nu conducă constant la concluzia pe care am exprimat-o deja.
Ce rezultă din asta? Ea nu stabilește niciun adevăr nou și nu aruncă o lumină nouă asupra esenței celei mai interioare a omului sau a manifestărilor sale. Filosofia, oricât de nerăbdătoare ar fi să roiască sistemul cât mai curând posibil, mai are încă multă muncă preliminară de făcut la curse.

curățarea desișurilor străvechi. A făcut deja un pas spre acest obiectiv: distruge amăgirea și rădăcinile ei. În același timp, lasă ceea ce orice reformator din domeniul politicii și moralității este prea des obligat să părăsească, și anume, gol. Redă minții libertatea de care s-ar fi putut bucura dacă nu ar fi fost abuzul de cuvinte și semne pe care ea însăși le-a creat. Când spun „semne”, mă refer la un concept larg – atât la ceea ce se înțelege de obicei prin acest cuvânt, cât și la ceea ce îl numesc. În acest sens, aproape toate obiectele care ne sunt familiare sunt semne, denotându-se pe ele însele dar altceva, pentru că sunt capabile să evoce un gând care presupune un întreg lanț de alte gânduri. Întreaga noastră viață este astfel un exercițiu de amăgire.
Să ne amintim sentimentele noastre din copilărie. Cât de clară și clară era atunci percepția noastră despre lume și despre noi înșine! O mulțime de lucruri din viața publică erau importante pentru noi, ceea ce nu ne mai îngrijorează acum. Dar nici măcar nu mă refer la acea comparație. În copilărie, ne separăm mai puțin impresiile și senzațiile de noi înșine. Toate acestea sunt ca un singur întreg. În acest sens, unii oameni rămân copii pentru totdeauna. Oamenii care sunt predispuși la gândire visătoare par să se dizolve în lumea din jurul lor sau lumea este absorbită de ei. Ei nu simt granița dintre unul și celălalt. O astfel de stare precede sau însoțește o percepție deosebit de acută și vie sau o urmează. Ca adulți, oamenii pierd de obicei această abilitate și dobândesc obiceiuri mecanice. Astfel, sentimentele, și apoi raționamentul, sunt rezultatul multor gânduri vagi și a unei serii de așa-zise impresii, care prind rădăcini în percepția repetată.
Viziunea asupra vieții care decurge din filozofia subtilă a intelectualismului se distinge prin unitate. Nimic nu există decât dacă este perceput de simțuri. Diferența dintre cele două tipuri de gândire numite în mod obișnuit idei și obiecte ale lumii exterioare este pur nominală. Continuând acest raționament, vom descoperi că ideea existenței multor conștiințe separate, precum a mea, care acum se reflectă asupra ei însăși, este, de asemenea, o amăgire. Cuvintele EU, TU, EI nu exprimă nicio diferență reală între ideile astfel desemnate; sunt doar semne adoptate pentru a indica diferite modificări ale conștiinței unificate. ''
Nu ar trebui să se creadă că această învățătură duce la o afirmație monstruoasă că numai eu, care acum scriu și reflectez, sunt această

conștiință. Sunt doar o parte din ea. Cuvintele EU, TU și EI sunt doar termeni gramaticali inventați pentru comoditate și nu conțin sensul profund și exclusiv care le este de obicei dat. Este dificil să găsești cuvinte pentru a exprima un concept atât de profund precum conceptul de filozofie intelectuală. Cu ea ajungem

marginea unde ne lasă cuvintele și nu este de mirare că privirea în abisul întunecat al ignoranței noastre ne amețește.
În orice sistem filozofic, raportul dintre obiecte rămâne neschimbat. Sub obiect se înțelege „orice obiect al gândirii, adică orice gând în legătură cu care un alt gând este posibil, realizat ca separat de acesta". Relația lor rămâne neschimbată; sunt subiectul cunoștințelor noastre.
Unde este sursa vieții? De unde a venit și ce forțe străine în raport cu ea au acționat sau acționează asupra ei? Toate istoriile cunoscute ale unei generații au agonisit răspunsul la această întrebare; iar rezultatul a fost Religia. Între timp, este clar că spiritul nu poate sta la baza tuturor lucrurilor, așa cum afirmă filosofia convențională. Din câte știm din experiență — și în afara experienței, cât de zadarnice sunt toate raționamentele! - spiritul nu este capabil să creeze, este capabil doar să înțeleagă. Ni se spune că el este cauza principală. Dar rațiunea este doar un cuvânt care denotă o anumită viziune asupra omului asupra modului în care două fenomene sunt legate între ele.Cât de nesatisfăcător rezolvă filozofia acceptată această mare întrebare - toată lumea poate fi convinsă de aceasta; este suficient ca el să urmeze fără prejudecăți cum se dezvoltă gândirea în propria sa conștiință Este destul de incredibil ca sursa conștiinței, adică a existenței, să fie identică cu conștiința însăși.
DESPRE DRAGOSTE
Ce este dragostea? Întrebați-i pe cei vii ce este viața. Întreabă-l pe cel care se roagă ce este Dumnezeu.
Nu știu ce se ascunde în interiorul altor oameni, chiar și în tine, cărora mă adresez acum. Văd că în unele trăsături exterioare acești oameni îmi seamănă; dar când, înșelat de această înfățișare, am îndrăznit să fac apel la ceva comun tuturor și le-am dezvăluit sufletul meu, s-a dovedit că vorbesc într-o limbă de neînțeles pentru ei, de parcă m-aş fi aflat într-un loc îndepărtat și ţară sălbatică. Cu cât am acumulat mai multă experiență, cu atât distanța dintre noi devenea mai mare și cu atât ceea ce era consonant în noi se îndepărta mai mult. Înzestrat cu un suflet care nu poate suporta o asemenea încercare, un suflet tremurător și slăbit, tocmai pentru că este tandru, am căutat înțelegere peste tot, dar am întâlnit respingere și am experimentat amărăciune.
Și te întrebi ce este iubirea? Este o atracție puternică pentru tot ceea ce ne imaginăm, ne temem și sperăm în afara noastră; atunci când descoperim în noi înșine un gol căscator de nemulțumire și ne străduim să trezim în tot ceea ce există ceva în comun cu ceea ce noi înșine experimentăm. Dacă raționăm, vrem să fim înțeleși; dacă ne răsfățăm într-un joc de imaginație, ne dorim ca creațiile aerisite ale fanteziei noastre să renaască în creierul altuia; dacă simțim, vrem să tremure un alt suflet la unison cu al nostru, pentru ca ochii cuiva să se lumineze pentru a ne întâlni, să-și reverse lumina în ai noștri, pentru ca buzele care arde de sângele fierbinte al inimii să nu întâlnească buzele înghețate și nemișcate. Asta este dragostea. Aceasta este o legătură și un sacrament care leagă o persoană nu numai cu o persoană,

ci și cu toate lucrurile vii. Venim pe lume și „din primul moment, ceva din noi se străduiește din ce în ce mai mult spre propriul său fel. Acest lucru se exprimă probabil și prin faptul că copilul se întinde spre sânul mamei; pe măsură ce ne dezvoltăm, această aspirație crește și ea. În eul nostru spiritual vedem vag, parcă, o copie în miniatură a întregii noastre ființe, dar fără tot ceea ce condamnăm sau disprețuim; prototipul perfect al tot ceea ce frumos ne putem imagina în natura umană. Nu numai aspectul nostru exterior, ci și colecția celor mai mici particule care ne alcătuiesc *; o oglindă care reflectă doar

* Aceste cuvinte sunt alegorice și insuficiente. Acestea sunt cuvintele în cea mai mare parte. — Nu poți face nimic în privința asta.

imagini de puritate și lumină; un suflet în sufletul nostru, conturându-și paradisul cu un cerc magic dincolo de care nici suferința, nici întristarea, nici răul nu îndrăznesc să pătrundă. Cu ea, ne comparăm neobosit toate sentimentele, încercând să găsim asemănări. Găsește-ți potrivirea; întâlni o minte capabilă să o aprecieze pe a ta; imaginație, capabilă să înțeleagă cele mai subtile nuanțe subtile de sentimente pe care le-ai prețuit în secret; un corp ai carui nervi vibreaza cu ai tai, precum coardele a doua lire care insotesc vocea frumoasa a unui cantaret; să găsim toate acestea în combinația după care tânjește sufletul nostru — acesta este scopul invizibil și de neatins spre care se străduiește iubirea; pentru a atinge acest scop, încurajează o persoană să prindă cel puțin o umbră slabă din aceea, fără de care inima, unde domnește, nu își găsește odihnă. De aceea, în singurătate sau în acel deșert care ne înconjoară printre oameni care nu ne înțeleg, iubim florile, iarba, apa, cerul. În fluturarea frunzelor de primăvară, în aerul albastru, găsim apoi consonanțe secrete cu inimile noastre. Este elocvență în vântul fără limbă, este melodie în zgomotul pârâului și a stufului care îl mărginește; iar legătura lor de neînțeles cu ceva din noi dă naștere la o încântare uluitoare în suflet; trezește în ochi lacrimi de tandrețe de neînțeles, la fel ca mândria patriotică sau vocea unei iubite care cântă numai pentru tine se trezește. Stern spune că, dacă ar fi în deșert, i-ar plăcea niște chiparos. Când această aspirație și această abilitate moare, o persoană se transformă într-un mormânt viu: tot ce rămâne din el este o coajă a ceea ce a fost înainte.

FRAGMENTE LITERARE, PREFAȚE ȘI ARTICOLE LITERAR-CRITICE

ASSASSINS 1 (Fragment din poveste)

CAPITOLUL I

Întăriți de opresiunea și tirania constantă a Romei2, locuitorii Ierusalimului au uitat lupta lor interioară pentru a se ridica împotriva unui dușman comun și a unui despot. Cedând dușmanului în orice, cu excepția unei sete indestructibile de libertate, și-au înconjurat orașul cu fortificații extrem de puternice, iar în fața templului au ridicat un detașament din cei mai disperați viteji, gata să facă orice de dragul patriei lor. si credinta. Chiar și femeile au preferat să moară, chiar dacă nu pentru a supraviețui morții patriei lor. Când trupele romane s-au apropiat de zidurile orașului sfânt, pregătirea, disciplina și numărul lor mărturiseau convingerea comandantului că trebuie să cucerească nu barbarii obișnuiți. Odată cu apropierea romanilor, toți străinii au părăsit orașul.

Printre mulții nou-veniți din întreaga lume care locuiau în Ierusalim la acea vreme, era o mică comunitate creștină. Ea nu era numeroasă sau influentă. Nu existau filozofi sau poeți printre membrii săi.

Nerecunoscând alte legi decât cele ale lui Dumnezeu, fiecare dintre ei, în relațiile cu vecinii săi, a fost ghidat de propria înțelegere a modului în care să aplice aceste legi în practică. Simplitatea și severitatea moravurilor lor au arătat că disprețul față de instituțiile umane s-a dezvoltat din ele naturi întregi și absorbite de sine, care se înălțau asupra sclaviei obiceiurilor păgâne și a erorilor grosolane ale vechilor superstiții. Multe dintre opiniile lor erau apropiate de cele ale sectei care mai târziu a devenit cunoscută sub numele de gnostici. Ei considerau mintea umană drept judecătorul suprem al acțiunilor umane; ei susțineau că cele mai misterioase adevăruri ale religiei nu necesită nimic altceva pentru interpretare decât eforturile sârguincioase ale minții umane. Li s-a părut incredibil că orice doctrină care amenința binele public nu putea fi infirmată prin argumente bazate pe însăși natura lucrurilor. Aderarea evlavioasă la preceptele lui Hristos era combinată în ele cu o dorință neînfricată de a găsi calea cea dreaptă în diverse situații ale vieții. Călăuziţi în acţiunile lor de milă şi

dreptate, lăsată moștenire de Mântuitorul, nu au fost de acord să admită că în învățătura lui dumnezeiască există cel puțin o regulă împietrită, potrivit căreia acesta și nu un alt act ar trebui considerat în sine împlinirea voinței Învățătorului. .

Disprețul cu care judecătorii și preoția au tratat această sectă obscură de visători, deocamdată, a salvat-o de persecuție. Dar curând ea a atins acea faimă și influență, care sunt urâte în special de bogații și puternicii acestei lumi. Exodul din Ierusalim i-a pecetluit soarta. Dacă ar continua să caute refugiu temporar într-unul dintre orașele Imperiului Roman, persecuția nu ar întârzia să lase o amprentă asupra opiniilor și comportamentului membrilor săi; îngustimea și intoleranța sectară aveau să îndepărteze în curând frumusețea spirituală dobândită în timpul libertății.

Iubind viața pașnică mai presus de toate, disprețuind și urand obiceiurile și distracțiile mulțimii depravate, modesta comunitate a celor fericiți și buni s-a refugiat în deșerturile Libanului.

Majestatea solemnă a acestor locuri pustii era deosebit de atractivă pentru arabi, care erau și ei obsedați de ideea lor. Concepția lor despre datoria omului față de aproapele îi cerea ca toți să lucreze ca egali; încât, răsturnând stăpânirea lupului și a tigrului, pe ruinele împărăției lor au ridicat împărăția rațiunii și a virtuții. De acum înainte, închinătorii zeului Naturii nu vor fi obligați la munca a sute de mâini și își vor satisface ei înșiși nevoile modeste. Otrava unei civilizații putrede nu le va otrăvi hrana. Ei nu își vor datora existența viciilor, superstițiilor și nebunilor omenești. Singurele motive pentru muncă vor fi dragostea, prietenia și filantropia. Plugarul va lucra de dragul iubitului sau al prietenului său; el va uita de sine, dar alții se vor ocupa de nevoile lui. „Domnul hrănește corbii flămânzi și îmbracă crinii văilor, astfel încât nici Solomon, în toată slava lui, nu poate fi comparat nici măcar cu unul dintre ei.” 4.

Roma era până atunci doar o umbră a ceea ce era înainte. Strălucirea și măreția lui s-au stins. Ultimul și cel mai nobil dintre poeții și cronicarii săi, îndurerat, a prezis căderea lui iminentă. Moartea spiritului uman - un spectacol mai îngrozitor decât distrugerea celor mai maiestuoase temple - a aruncat o umbră mohorâtă asupra palatelor aurite, care au rămas nevăzute pentru mulțimea ignorantă, dar i-a cufundat pe conducători în frică și disperare. Ruinele Ierusalimului,

fără apărare și pustii, s-au ridicat din nisipurile fierbinți; uimirea i-a cuprins pe toți cei care au vizitat acest loc blestemat și pustiu. Legenda spune că în ruinele înnegrite ale templului trăia o făptură pe care nu îndrăzneau să o numească om - < mâinile îi erau încleștate, privirea era nemișcată, fața speriată de calmul ei.
Soarta regatelor și religiilor nu depinde de mulțimea schimbătoare, nu de fluctuațiile constante ale majorității slabe de voință. Sunt doar impletituri

material din care o minte remarcabilă creează monumente trainice. Cei care guvernează treburile pământești își spun voia de pe un tron ascuns în întuneric și furtună.
Da, puterea omului este mare.
După multe zile de rătăcire, Asasinii și-au așezat corturile în Valea Betzatanai. Această vale fertilă a fost ascunsă timp de secole de exploratorii îndrăzneți de crestele munților înzăpeziți. În cele mai vechi timpuri a fost locuit. Mormane de marmură și fragmente de coloane care supraviețuiseră din clădiri care, se părea, nu puteau fi creațiile brute ale omului, ci erau create de imaginația mai bogată a cuiva, îngrămădite pe malul lacului și erau vizibile în apele lui transparente. Porticurile ruinate erau acoperite cu portocale, balsam și arbuști parfumați. Bolile fântânilor s-au revărsat; șerpi galbeni cuibăreau printre vegetația luxoasă care încadra fântânile, netulburați de nimeni. Tigrul și ursul au venit aici să vâneze animale cândva domesticite care uitaseră siguranța în care trăiau strămoșii lor. Când un prădător înfometat a părăsit aceste limite ale deșertului, pe care el însuși tocmai le devastase, liniștea a fost întreruptă doar de strigătul ascuțit al unei barze, de batetul greu al aripilor peste vreo coloană singuratică și de țipătul unui zmeu flămând care ratase. prada sa. Înțelepciunea străveche a fost imprimată în scrierile misterioase din stâncă. Spiritul uman și mâna omului au făcut odată cele mai mari minuni aici. Aici se afla un templu dedicat zeului Cunoașterii și Adevărului. Poate că palatele Califilor și Cezarilor au depășit aceste ruine ca mărime și splendoare; dar acelea au fost concepute de tirani si construite de sclavi. Iar Betzatanai a fost conceput și împlinit prin înalt geniu și înțelepciune desăvârșită. Fiecare linie a sculpturilor sale capricioase conținea o semnificație profundă. Simboluri nemai înțelese de nimeni, cândva atât de frumoase și poetice, chiar distruse, mai difuzează ceva plin de înțeles misterios.
Dar chiar și la apogeul ei, arta din Valea Betzatanai nu putea concura cu natura. Toate frumusețile ei par să se fi adunat în acest loc retras. Elementele capricioase păreau să fi găsit aici constantă și și-au luat cele mai frumoase forme. Pentru a forma acest colț fericit al pământului, munții Libanului s-au despărțit până la picioare; vârfurile lor înzăpezite din toate părțile urcau spre cerul albastru strălucitor, imitând contururile minaretelor, cupolelor ruinate sau coloanelor erodate de timp. Mult mai jos de ei, nori argintii se răsuceau în cele mai frumoase viziuni și dădeau naștere unor pâraie care, sărind peste abisuri întunecate sub formă de nenumărate curcubee scânteietoare, cădeau într-o vale liniștită, răsucită între chiparoși și plantații de palmieri și se revarsa în lac. Hulks de munți abrupti, piramidele de zăpadă ale vârfurilor lor întunecau soarele, care nici la zenit nu se putea ridica deasupra acestor giganți. Dar din oglinzile lor înghețate

lumina moale, nepământeană reflectată; străpungând norii sidefați, a creat o varietate nesfârșită de culori și tonuri. Iarba de aici este întotdeauna verde, acoperind cele mai întunecate colțuri ale pădurii și peșterilor de munte.
În această izolare, unde nimic nu o tulbura, Natura a devenit o vrăjitoare; aici ea a adunat tot ce este numai minunat în arsenalul atotputerniciei ei. Până și vânturile se vindecau aici și insuflau bucurie, tinerețe și curaj unei persoane. Fluxuri transparente stropite printre flori parfumate, adăugând prospețime aromelor lor. Ramurile de pin au devenit instrumente complicate, din care fiecare suflare a brizei extragea melodii noi și încântătoare. Cioburile de meteori, sclipind mai strălucitoare decât lumina lunii, se agățau de norii zburători sau se învârteau într-un dans rapid peste jeturile fântânilor. Sub stânci și printre ruine, șuvițe albastre de ceață, răsucindu-se în figuri bizare, se mișcau cu călcarea liniștită a fantomelor.
În răsărit, printr-o crăpătură îngustă din munți, la capătul unui pasaj lung sclipitor de toate comorile lumii interlope, luna strălucea, revărsându-și razele într-un pârâu de aur solid. Mai sus, mai aproape de tărâmul zăpezilor, primăvara și toamna domneau alternativ. Frunzele ofilite, căzând, au oprit curgerea pâraielor lente; ceață rece atârna diamante pe fiecare ramură; în serile întunecate și reci vânturile cântau cântece triste în copaci. Mai sus strălucea încă tronul de gheață al iernii, transparent și orbitor. Uneori, fulgii de zăpadă, luminați de apusul soarelui, cădeau ca o ploaie de sulf de foc. Cascadele, înghețate în căderea lor rapidă, păreau să sprijine frontoanele întunecate ale stâncilor cu coloane de cristal. Uneori, un vârtej de gheață biciuia zăpada pufoasă în sus, unde se amesteca cu meteoriți șuierători și împrăștia scântei în aerul subțire.
Aceste imagini grandioase, în care totul se amesteca într-o dezordine bizară, înconjurând și înconjind valea din toate părțile, sporeau farmecul liniștii sale indestructibile, dulce. Toți cei care au fost acolo au crezut involuntar că un spirit înțelept și puternic a intenționat ca aceste locuri izolate și frumoase să fie un mare sacrament.
Acțiunea unui astfel de spectacol, prezentată brusc în ochii muritorilor, este rareori consemnată în relatările martorilor oculari. Chiar și cel mai indiferent sclav al familiarului își amintește mereu acele momente rare în care suflarea primăverii, sau pufurile norilor la apus, și luna palidă care se uită prin contururile lor ușoare, sau cântecul unei păsări solitare pe un singur copac al unora. luminiș părăsit, a trezit în el un simț al naturii. Și arabii au venit în valea Betzatanai - oameni care se închinau naturii și zeului ei; pentru care iubirea, gândurile înalte, aspirațiile pure ale sufletului erau însăși esența vieții. Părăsind agitația lumească urâtă, ei cu toată căldura inimilor de foc au respins legile adoptate acolo. Ei nu au recunoscut și disprețuit acele lanțuri,

cu care naturile aspre și joase înfrânează impulsurile sufletului, străduindu-și locul de odihnă. Un foc nou, sacru a ars în inimile lor și a strălucit în ochii lor. Fiecare mișcare a lor, fiecare trăsătură, cea mai mică faptă a fost luminată de inspirația sfântă, care a coborât asupra spiritului lor iscoditor. Această inspirație s-a răspândit ca un fulger în toate inimile. Au devenit îngeri fără trup și au trăit deja

în paradis. A trăi, a respira, a se mișca – în sine a adus bucurie infinită fiecăruia dintre ei. Conștientizarea naturii umane a fost de fiecare dată o descoperire fericită pentru omul norocos și comunicată tuturor organelor, unde spiritualul se îmbină cu cel trupesc, un simț mai ascuțit și mai subtil a tot ceea ce este divin în ele. A iubi și a fi iubit a devenit o sete atât de nesățioasă, încât părea că universul, cu toată diversitatea și splendoarea lui nesfârșită, nu va fi suficient pentru a-l satisface.
Dar, vai! De ce sunt aceste suișuri și coborâșuri spirituale atât de scurte! De ce aceste momente, când spiritul nostru se ridică la egalitate cu tot ceea ce măreț și frumos și-l poate imagina, nu durează o viață și ne însoțesc dincolo de linia fatală!
Frumusețea unui apus de primăvară în voaluri de nori violet dispare rapid pentru ca într-o zi să ne întoarcem pe neașteptate și să înveselim nopțile întunecate ale disperării cu o blândă tristețe.
Da, răpirea înălțătoare care trăia în pieptul fiecărui asasin dispăruse cu timpul. Nevoile și greutățile cotidiene, care sunt destinate fiecărei persoane, au îngropat sub ele, deși nu au stins, focul veșnic sacru. Cu toate acestea, în fiecare dintre acești oameni a lăsat o urmă de neșters; întreaga viaţă a comunităţii lor a fost determinată şi formată sub influenţa lui.

CAPITOLUL II

Roma a căzut. Senatul lui a devenit o groapă ticăloasă de hoți și înșelători; templele sale maiestuoase sunt arena disputelor teologice pentru predicatorii religiilor monstruoase, care au recurs la foc și sabie în loc de argumente. Capitala monstrului Constantin5, care, prin însăși istoria întemeierii sale, a simbolizat imoralitatea și slăbiciunea urmașilor săi, a fost doar o imitație jalnică a Romei cândva glorioase. Pelerinii noii credințe în creștere s-au adunat în ruinele Ierusalimului pentru a plânge și a se ruga la mormântul zeului etern. Cearta, confuzia și ruina au domnit pe pământ. În numele binelui dezinteresat, jumătate din lumea civilizată s-a înarmat împotriva celeilalte jumătăți. Superstiții dezgustătoare și teribile au otrăvit viața oamenilor. Aroganța, prejudecățile, răutatea răzbunătoare au înlocuit atașamentele naturale și credința străveche.
Au trecut astfel patru secole, marcate de cele mai pernicioase schimbări. Între timp, Asasinii, netulburați de frământările din jur, își cultivau valea fertilă. Poziția lor specială a ajutat

să dezvolte obiceiuri destul de speciale. Ceea ce nu-i mai ducea în extaz, ca la început, a devenit legea invizibilă a vieții lor, sprijinul lor spiritual. În conformitate cu dezvoltarea lor morală, credințele lor s-au schimbat și ele. Acum mai rar mulțumiu spiritului bun, care nu numai că le-a creat sufletele, ci și-a ispășit păcatele; cu toate acestea, el nu a încetat să fie gardianul lor, confidentul gândurilor lor cele mai intime și judecătorul suprem al fiecărei fapte lor. Ei sunt obișnuiți să identifice acest binefăcător invizibil cu sentimentul vesel că se naște printre stâncile deșertului și trăiește atât în culorile schimbătoare ale cerului, cât și în adâncurile peșterilor subterane. Viitorul exista pentru ei doar în pacea fericită a prezentului. Timpul era măsurat prin viciile și dezastrele oamenilor și nu era nimic în comun între ei și fericitul trib de asasini. Pentru el, a sosit deja timpul pentru fericirea veșnică. Întunericul nu mai domnea la porțile deschise ale morții.

Credințele Asasinilor și modul lor de viață le-au influențat acțiunile într-un mod deosebit și unic. Departe de locurile aglomerate, refugiul lor retras a devenit pentru ei un refugiu sacru, unde totul era în armonie, nederanjat de despotismul nimănui și nicio dușmănie. Toate gândurile lor erau îndreptate către un singur scop, către un singur subiect. Fiecare membru al comunității s-a dedicat fericirii aproapelui său. S-au întrecut constant în fapte bune; și nu era prefăcută și fără suflet filantropie a unui negustor, ci acea adevărată virtute care se reflectă în cele mai mici mișcări și în fiecare trăsătură a feței. Viciile și nenorocirile oamenilor care trăiau în afara locuinței lor pașnice erau necunoscute și de neînțeles pentru ei. Neîmpovărați de convențiile unei societăți civilizate, ei nu și-au putut imagina fericirea pe care nu te străduiești să o împărtășești cu ceilalți și să o răspândești constant în jurul tău. Pe drumul spre virtute și fericire, nu au văzut obstacole. În orice caz, au ales calea de acțiune care a dus la cea mai mare fericire. Ei nu și-au închipuit că o persoană, din simțul datoriei, ar putea refuza cu orice preț să-și dea lui însuși și altuia cea mai mare și deplină bucurie.
De aici au apărut particularitățile moravurilor, care nu au dus la consecințe urgente doar pentru că asasinii nu comunicau cu lumea, unde în loc de bunătate și dreptate, domneau alte principii și alte motive de acțiune. Ar fi dificil pentru acești oameni sinceri și simpli să prevadă rezultatele finale ale acțiunilor lor în mijlocul unei mulțimi de sclavi corupți. Ei nu ar fi putut să aleagă mijloacele pentru a-și duce la îndeplinire intențiile. Nevoia de a provoca durere sau de a perturba ordinea stabilită de dragul binelui viitor este în concordanță cu cele mai înalte învățături religioase și morale, dar provoacă întotdeauna indignarea majorității. Odată accidental într-o societate civilizată, un asasin în principiu ar conduce o luptă încăpățânată împotriva acestor prejudecăți și preferințe. Ar trebui să folosească mijloace pe care oamenii nu le-ar accepta pentru un scop pe care nu l-ar putea înțelege.

Protejat de încrederea în adevărul său cel mai înalt, curat ca lumina cerului, el ar fi fost defăimat și persecutat între oameni. Neputând să-i înțeleagă motivele, l-ar clasa printre cei mai ticăloși dintre ticăloși. Cu obrăznicia ignoranței, ar disprețui pe cineva care este nemăsurat de superior tuturor. Pentru că ardea de o sete nestinsă de a le face bine, ei, batjocoritor și batjocoritor, îl vor duce la o moarte rușinoasă, așa cum l-au condus cândva pe marele său Învățător.
Cine ar ezita să omoare un șarpe otrăvitor care s-a târât până la un PRIETEN adormit, cu excepția unei persoane egoiste care se teme că reptila vicioasă își va întoarce furia împotriva lui? Și dacă șarpele a căpătat o formă umană, iar otrava lui diferă de cea a șarpelui doar printr-o putere mai mare de distrugere, oare se va retrage într-adevăr salvatorul și răzbunătorul în fața prejudecății care consideră viața umană sacră? Este forma umană doar un drept la atrocități nepedepsite? Se poate ca o forță care se hrănește cu slăbiciunea celor asupriți sau cu ignoranța celor înșelați să permită opresiunea și înșelăciunea fără piedici?
Un cetățean al statului sau un adept al oricăruia dintre sistemele instituționalizate de superstiție nu ar îndrăzni să pună o astfel de întrebare. De dragul viitorului bine, el suportă ceea ce el consideră un rău trecător și privește cu răbdare declinul moral al omului. Dar

credințele asasinului îi cer alte virtuți, cu excepția smereniei, când vecinii geme sub jugul tiraniei sau sunt reduși la starea de animale care nu-și simt lanțurile. Asasinul crede că o persoană este în primul rând o persoană și abia atunci are dreptul la avantajele poziției sale atunci când aduce un tribut zeității Naturii atât cu inima, cât și cu mintea. Și cei depravați, vicioși, josnici - ce sunt ei? Doar umbre dintr-un vis urât, create de spiritul Răului; sabia unui războinic milostiv trebuie să-i alunge din lumea noastră frumoasă. Sunt coșmaruri neîncarnate, fantome ale durerii și ale răului, așezate pe tronuri aurite și în vizuini împuțite ale lipsei. Niciun asasin nu ar putea suporta cu umilință viciul sau să devină complice milostiv al minciunilor și nenorocirilor. Calea lui prin deșert, numită societate civilizată, va fi marcată cu sângele asupritorilor și distrugătorilor. Nenorocitul, în fața căruia națiunile tremură cu umilință, va ispăși nenumărate crime legalizate sub mâna lui pedepsitoare.
Câți sfinți mincinoși, câți paraziți sub măști impunătoare ar arunca din patul lor luxos și ar arunca într-un mormânt deschis, astfel încât făpturi verzi cu multe picioare, locuitori ai cimitirelor, le-ar roade fețele, pe care sunt scrise răutate și viclenie. Așa-zisul om venerabil, un ticălos strălucitor, zâmbitor, venerat de întreg orașul, care și-a făcut înșelăciunea și uciderea meseria, trăind din sângele și lacrimile oamenilor, avea să fie aruncat în hrana corbilor. Un asasin ar face o faptă bună, livrând pradă vulturilor și viermilor mormânți fără ochi.

Dar aici, în locuința lor liniștită, dragostea și credința i-au făcut pe acești oameni neobișnuit de blânzi și blânzi. Curajul, virtutea militantă, ura de viciu, crescută la o pasiune irezistibilă, dormeau în ele precum dorm vulcanii, precum dorm fulgerele în norii aurii de seară. Erau nevinovați, dar capabili de ceva mai mult, pentru că nu uitau de marile temelii ale credinței lor și se îndreptau neîncetat către ei; gustând pacea senină, nu au uitat cui îi datorează.
Au trecut astfel patru secole, nemarcate de evenimente mari. Oamenii mureau, lacrimile acelei tristeți care înmoaie inima se vărsau peste mormintele lor. Cupluri de îndrăgostiți au murit împreună, lăsând tristețea sacră prietenilor lor; tristețea, în care există ceva dulce. Bebelușii alăptați au devenit adulți; adulții, îmbătrânind, au murit; peste rămășițele lor erau țesute ierburi groase care crescuseră în jurul locuințelor lor. Această viață liniștită era ca marea de vară, care se leagănă atât de liniștit încât stelele se reflectă în ea și culorile apusurilor multicolore nu se schimbă.
CAPITOLUL III
Când totul este atât de calm, cel mai mic eveniment devine memorabil. La sfârșitul secolului al VI-lea s-a întâmplat un lucru ciudat. Un tânăr locuitor al văii, pe nume Albedir, rătăcind prin pădure, a auzit strigătul unei păsări de pradă și, privind în sus, a observat că sângele curgea din ramurile de cedru. S-a cățărat într-un copac și a văzut o priveliște îngrozitoare. Un corp uman a fost înfipt în țeapă pe o ramură ruptă. A fost oribil de mutilat; toți membrii ei erau zdrobiți astfel încât părea o batjocură îngrozitoare a vieții. Simțind prada, un șarpe uriaș de munte se apropia deja de el și un vultur flămând s-a înălțat deasupra capului. Pe chipul însângerat al nefericitului, ieșeau în evidență doar niște ochi întunecați pătrunzători, care ardeau de o lumină nepământeană. Ei citesc calmul și puterea minții nemuritoare, care nu se teme de distrugere. Un zâmbet amar de dispreț și dezgust i-a

răsucit buzele rănite - părea că își observă împrejurimile, iar stăpânirea de sine nu i-a părăsit trupul schilod.
Albedir se apropie de creanga de care era atârnat cadavrul. La apropierea lui, șarpele și-a dezvoltat fără tragere bobinele strălucitoare și s-a târât spre peștera sa întunecată. Vulturul, lipsit de pradă, a zburat în munți, răsunând de strigătele lor ascuțite. Vântul s-a înălțat, iar ramurile de cedru trosneau sub greutatea corpului. Și asta a fost tot – liniștea moartă domnea de jur împrejur. Dar apoi suferintul a vorbit. O șoaptă răgușită i-a scăpat din piept. Părea că termină un fel de monolog pe care numai el îl putea înțelege. Discursul lui a fost abrupt și incoerent, iar intervalele lungi de tăcere erau pline de o semnificație misterioasă.

„ Tiranul este neputincios, deși triumfă. Glorie! Slavă adversarului său răstignit! Slavă viermelui pe care îl călcă în picioare! Ha! La urma urmei, este ca și cum ai încerca să distrugi tot ce există - și pe tine însuți, sinucidere nebună! Bucuria și exultarea domnesc la porțile închise ale morții. „Nu mă tem de umbra lor neagră și sumbră. Aici se termină puterea ta! Tu creezi - Eu distrug și distrug. - Am fost sclavul tău - De acum înainte sunt egal cu tine - Sunt adversarul tău. Mii tremură înaintea tronului tău, dar la chemarea mea vor smulge coroana de aur din capul tău nevrednic.
El s-a oprit. Tăcerea după-amiezii îi înghiți cuvintele. Albedir strânse mai strâns copacul, incapabil să privească în altă parte. Tremurând de groază, a rămas tăcut.
- Albedir! spuse aceeași voce. „În numele lui Dumnezeu, vino mai aproape de mine”. Cel ce m-a aruncat aici ne vede; duhurile milostive și milostive ale iubirii pământești nu se pot bucura de spectacolul chinului. În numele compasiunii, în numele zeului tău blând, te implor, Albedir, vino mai aproape! Vocea suna blând și blând, ca o harpă eoliană. A ajuns la urechile lui Albedir, ca suflarea caldă a lunii iunie, care plutește liniștită din plantațiile verzi. Lacrimi de milă îi curgeau în ochi. Părea să audă vocea unui prieten apropiat. Un tovarăș al jocurilor din copilărie, iubit de el ca un frate, părea să cheme ajutor și să-i reproșeze întârzierea. Nu a putut rezista chemării magice și, apropiindu-se de rănit, l-a eliberat cu grijă. Apoi a coborât încet din copac cu povara lui nefericită și a pus-o pe pământ. A fost liniște. Groaza a lăsat treptat loc în el unui alt sentiment – milă dureroasă; iar apoi auzi din nou aceeași voce argintie vrăjitoare: „Nu plânge peste mine, Albedir! Nu există un astfel de suferind care să nu prindă viață aici, în paradisul tău. Sunt rănit și sufăr; dar adăpostindu-se în aceste locuri, și în tine prieten, sunt mai vrednic de invidie decât de milă. Du-mă pe ascuns la coliba ta; Nu vreau să-l sperii pe prietenul tău blând cu aspectul meu. Dar în curând mă va iubi mai tare decât fratele ei. Mă voi juca cu copiii tăi; Simt deja dragoste paternă pentru ei. Aspectul meu nu ar trebui să pară misterios. Dacă oamenii nu erau predispuși la erori și exagerări, ce este ciudat că un străin, rătăcind prin munții Libanului, a căzut de pe o stâncă în valea ta? Albedir, continuă el, iar vocea lui sună solemnă, ca răspuns la dragostea pe care o am pentru tine și pentru cei dragi, ești obligat să mă asculți de data aceasta.
Albedir s-a supus implicit; nici nu s-a gândit să nu asculte. Și-a luat din nou povara și a pornit spre casă. Acolo a așteptat până când Khaled a plecat și l-a dus pe străin în camera de oaspeți. Oaspetele a cerut

să încuie ușa în siguranță și să nu-l deranjeze până a doua zi dimineață.

Albedir aștepta cu nerăbdare întoarcerea lui Khaled. Un secret neobișnuit îi îngreuna, ca un blestem, inima lui ingenuă. Discursurile străinului îi inspirau vise obscure și încântătoare. Speranțele atât de vagi, încât nu putea să-i numească l-au cuprins, oricât de iluzorii erau. Era și anxietate în jurul lor. În gândurile lui domnea confuzia, dar era stăpânită de mâna fermă a destinului însăși. Albedir s-a plimbat prin grădină, trecând în minte tot ce era legat de incidentul din acea zi. A încercat să-și amintească cele mai mici detalii. Degeaba – cineva părea să-i spună alții. Uimirea, groază, milă insuportabilă și o agitație emoțională ciudată l-au lipsit de capacitatea de a gândi și au înlăturat cu putere toate încercările de a se gândi la ceea ce se întâmplase și de a-l înțelege.
Întoarcerea lui Khaled l-a scos din reverie. Ea a intrat în casa ei pașnică convinsă că schimbarea ar putea întoarce lumea peste cap înainte de a invada acest sanctuar. Văzându-l pe Albedir, s-a alarmat. Fără preambul, el i-a povestit în grabă evenimentele zilei. Meek Khaled cu greu a putut ține pasul cu ritmul rapid al poveștii sale. Vorbirea lui neclară, privirea lui confuză au șocat-o și au uimit-o.
CAPITOLUL IV
A doua zi, Albedir s-a trezit la răsăritul soarelui și a intrat la străin. Era deja ridicat și împodobește gratiile ferestrei cu flori din grădină. Întreaga sa înfățișare și însăși ocupația lui indicau că era complet ca acasă cu noul loc. Reședința lui Albedir părea să fi fost întotdeauna casa lui. S-a adresat gazdei cu acel salut afectuos și vesel, care trezește invariabil un sentiment reciproc.
„Prietene”, a spus el, „roua acestei văi este un adevărat balsam; sau poate că vânturile au conspirat pentru a aduce în grădina ta cele mai dulci parfumuri pe care le pot găsi? Lasă-mă să mă sprijin pe mâna ta, căci sunt încă foarte slab. A vrut să meargă, dar neputând să meargă mai departe, s-a aşezat lângă uşă. Câteva minute au tăcut, dacă se poate numi tăcerea schimbul de priviri fericite. În cele din urmă, văzu o lopată sprijinită de perete. – Ai doar o lopată, frate, spuse el; - și alte arme, de asemenea, probabil una câte una. Între timp, grădina dvs. trebuie extinsă. Acest lucru trebuie făcut cât mai curând posibil. Încă nu voi putea să-mi câștig cina azi sau mâine, dar poimâine nu voi mai mânca pâinea ta în lene. Știu că sunteți gata să vă asumați munca suplimentară pe care o va cere existența mea; De asemenea, știu că lucrând pentru mine vei experimenta chiar și o oarecare plăcere, dar tocmai această plăcere nu intenționez să ți-o fac. Ochii îi erau încă langozi, iar vocea îi suna obosită.

În timp ce vorbeau, Khaled a venit. Străinul i-a arătat un loc lângă el și, luându-i mâinile în ale lui, i-a privit cu atenție chipul blând. Khaled a întrebat dacă a dormit bine. El a răspuns cu un râs vesel și fără griji; și apoi, punându-și una dintre mâini în cea a lui Albedir, a spus: „Dacă acesta este un vis, aici, în această vale parfumată, unde zâmbete plutesc peste noi și voci iubitoare răsună, - dacă acesta este un vis, sora mea, atunci după chiar și cel care se culcă în agonie, se ridică ușor ca o molie. Am venit la tine dintr-o lume agitată atât de diferită de aici. Și deodată m-am trezit printre voi și în mijlocul unei vieți la care nici nu îndrăzneam să o visez. Trebuie să rămân

aici, nu voi pleca”. Khaled, trezindu-se din admirația în care o duseseră cuvintele și conduita străinului, l-a asigurat că compania lui îi va oferi o mare bucurie. Albedir, chiar mai puternic decât ea, încântat de evenimente, a exprimat din nou sentimentele arzătoare pe care străinul le-a inspirat în el. Zâmbi blând la sinceritatea arzătoare care răsuna în cuvintele lor și se ridică, intenționând să se retragă în casă; dar apoi Khaled a spus: „Nu ne-ați văzut încă pe copiii noștri, Maimunu și Abd Allah. Acum sunt pe lac, jucându-se cu șarpele lor preferat. Trebuie doar să trecem prin acel crâng și să coborâm poteca de pe stânca care atârnă deasupra lacului - acolo îi vom găsi - (malul formează acolo un golf, iar stâncile și pădurea îl închid din toate părțile. Dar poți să ajungi acolo? - „Să-ți văd copiii, Khaled? Cred că pot, cu ajutorul lui Albedir și al tău.” Și au trecut printr-un crâng de chiparoși bătrâni, între care înfloreau multe flori strălucitoare, scânteind ca stelele în umbra lor poetică. Trecând pe lângă o poiană verde, au intrat într-un defileu, plin de ierburi parfumate.În cele din urmă, pe o potecă șerpuită prin desișuri, au ajuns la lac.Din stânca care atârna deasupra lui, au putut vedea toate creațiile naturii și ale artei . care îi înconjura și împodobeau malurile.Străinul privea totul cu aceeași expresie de gânditor Khaled își strânse mâna și spuse încet, dar insistent: „Uite, uită-te acolo!” Ea se aplecă peste stâncă; părul negru, încadrându-i chipul, scotea trăsături delicate care străluceau cu o dragoste inexprimată. Străinul îi urmă privirea și văzu copiii de dedesubt; apoi, ridicând ochii, schimbă priviri afectuoase cu ea, exprimându-și aprobarea și bucuria. Băiatul avea opt ani, fata cu doi ani mai mică. Fețele și trupurile lor erau atât de frumoase încât pentru toți cei care le vedeau, li s-au părut un vis minunat. Erau îmbrăcați în haine largi de in, care nu ascundeau contururile minunate ale corpului lor. Neștiind că sunt urmăriți, și-au continuat munca. Din scoarța unui copac, au construit o barcă, i-au țesut o pânză de pene și au aruncat-o în apă. Pe piatra albă plată unde stăteau, un șarpe mic zăcea încovoiat; după ce și-au terminat treaba, s-au ridicat și ceva cu blândețe

i-a cântat șarpelui, care, se pare, i-a înțeles. Căci ea s-a întors și s-a târât spre barcuța mică; de îndată ce a ajuns acolo, fata a dezlegat barca și a plecat. Copiii alergau de-a lungul malului golfului, bătând din palme și strigând melodic, iar șarpele s-a răsucit ca și cum ar fi răspuns. Dar acum bătea vântul de pe mal, barca s-a întors și s-a dus la ieșirea din golf; șarpele, observând acest lucru, a sărit în apă și a înotat la picioarele copiilor. Fata i-a cântat ceva și a alunecat pe piept; fata și-a încrucișat brațele frumoase peste piept, parcă i-ar fi dat adăpost. Apoi băiatul a cântat, iar șarpele i-a scăpat de sub mâini și s-a târât spre el. În mijlocul acestei piese, Maimuna ridică privirea și, văzându-și părinții pe stâncă, alergă spre ei pe o potecă abruptă; Abdallah, lăsând șarpele, s-a repezit cu bucurie după el.

COLISEUM

Fragment

La prânz, de sărbătoarea Paștelui, în Colosseumul roman au intrat un bătrân și o fată, se pare că fiica lui. Au trecut repede prin arenă și, găsind un loc retras între arcadele părții de sud a clădirii, s-au așezat pe o coloană prăbușită și, ținându-se de mână, au contemplat în tăcere împrejurimile. Dar privirea fetei era nituită pe buzele tatălui ei, iar chipul lui, maiestuos și blând, dar nemișcat, ca cel al

bustului lui Praxitele al celui mai mare dintre poeți, trimitea lumii zâmbete care nu erau o reflectare a frumuseții sale vizibile.
A fost sărbătoarea strălucitoare a Învierii, iar toți locuitorii Romei, împreună cu străinii care vin la această sărbătoare din toate țările, s-au adunat lângă Vatican. Cea mai maiestuoasă dintre toate religiile lumii s-a desfășurat într-un mediu de splendoare pământească, iar mulțimile s-au adunat să se minuneze și să se închine în fața creaturilor proprii puterii. Pe străzi și pe potecile înierbate care duceau la Colosseum nu a mai rămas niciun trecător. Tatăl și fiica au venit aici de îndată ce au ajuns în oraș.
Pe drum au dat peste o anumită persoană care poate fi găsită la Roma doar noaptea sau într-un loc pustiu - printre templele abandonate ale Forumului sau în galeriile pline de vegetație ale Colosseumului. Corpul lui, în ciuda subțirii sale, remarcat printr-o grație uimitoare, era îmbrăcat în haine de o croială veche, ascunzându-și parțial fața; picioarele ei albe ca zăpada erau încălțate cu sandale de fildeș, împodobite cu sculpturi rafinate sub forma a două siluete feminine cu aripi care se închideau la gleznă și buzele întredeschise care, de asemenea, păreau să dorească să se întâlnească. Era un chip pe care, odată văzut, nimeni nu l-a putut uita. Liniile gurii și ale bărbiei semănau cu trăsăturile arzătoare și tandre ale statuilor lui Antinous; dar în loc de expresia răsfățată, capricioasă a ochilor și de fruntea îngustă și netedă de pe frunte, ai văzut amprenta unui gând adânc și ascuțit; fruntea era deschisă și luminoasă, iar ochii adânci, ca niște bazine de cristal care reflectă cerul atotvăzător. Expresia generală era timiditatea și tandrețea feminină, care contraziceau calmul neînfricat a mișcărilor și, în același timp, se combinau ciudat cu ea. A evitat cu grijă orice comunicare cu italienii, a căror limbă părea să o înțeleagă cu greu, dar uneori putea fi prins vorbind.

cu vreun străin educat care, prin înfățișarea sau prin gesturi, l-a atras în timpul plimbărilor sale solitare. Vorbea fluent latină, și mai ales greacă, cu un accent deosebit, dar plăcut; se pare că știa și limbile țărilor din nordul Europei. Nimic din el nu i-a trădat naționalitatea, originea sau ocupația. Hainele lui erau neobișnuite, dar bogate și magnifice. Era mereu singur. Literații romani * s-au minunat de el, dar era ceva misterios, dar impresionant în felul lui, care îi făcea să se abțină în tăcere de la intruziune. Sătenii, întorcându-se la lumina stelelor din piața de la Campo Vacchino, îl întâlneau din când în când și, îmbinând capricios, precum le place în Italia, creștinismul și antichitatea, îl numeau Il Diavolo di Bruto **.
Acesta a fost omul care a rupt contemplația – dacă asta era ceea ce erau absorbiți extratereștrii – adresându-se lor în limba lor, în termeni care erau corecti, dar trădau un străin. „Străini, sunteți doi; iar eu–) al treilea din tot marele oraş, căruia îi este mai dragă vederea acestor ruine maiestuoase decât superstiţiile absurde care au distrus aceste ziduri.
„ Nu văd nimic”, a spus bătrânul.
- Ce cauţi aici?
- Ascult cântecul dulce al păsărilor, iar respirația fiicei mele mă liniștește, ca murmurul blând al apei, - Simt briza încinsă de soare -1 și mă simt bine.
„ Bătrân nefericit, nu știi că înainte de tine sunt ruinele Colosseumului?

—	Vai! Străin, spuse fata, iar vocea ei suna ca o muzică jale. - Nu spune asta -. pentru că este orb.
Ochii străinului s-au umplut brusc de lacrimi, iar expresia i s-a înmuiat. "ORB!" exclamă el pe un ton angoasă care exprima ceva mai mult decât scuze; și s-a așezat la oarecare distanță pe treptele cu mușchi și șubrede ale scărilor, care șerpuiau printre ruine.
„	Dragă Elena”, a spus bătrânul, „nu mi-ai spus că acesta este Colosseumul.
„	Cum aș putea spune, dragă tată, când nu mă cunoșteam?” Eram pe cale să cer indicații către această clădire, dar apoi am intrat în cercul ruinelor și până când străinul s-a apropiat de noi, am tăcut, timid la priveliștea care mi s-a prezentat.
„	De obicei, dragă copilă, îmi descrii tot ce-ți place. Iluminezi totul cu lumina blândă a cuvintelor tale, iar când vorbești, slăbiciunea care mă face să depind de o creatură atât de dragă mi se pare o binecuvântare. De ce taci acum?
* Persoane educate (lag.).
** Brutus Diavolul (italian).

„	Nu știu — mai întâi din surprinderea spectacolului, apoi cuvintele străinului, la care m-am gândit, și întreaga lui înfățișare — și acum, dragă tată, propriile tale cuvinte. . .
"	Deci spune-mi, ce vezi?"
—■ Văd un cerc uriaș în care arcadele se ridică una peste alta și de jur împrejur se află pietre ynàBinne care au fost cândva un zid solid. Arbuști, mirt, măslini, mărăcini groși și ierburi luxuriante cresc în crăpături și pe acoperișurile boltite , așa cum nu am mai văzut. Pietrele sunt uriașe și masive și atârnă una peste alta. Există goluri mari în pereți și ferestre largi prin care poate fi văzut un nibo albastru. Se pare că aici sunt mai mult de o mie de arcade; unele s-au prăbușit, altele sunt încă intacte și toate sunt de mare înălțime. Unele sunt doar parțial distruse, iar tufișurile se leagănă ca sultanii pe vârfurile lor prăbușite. Coloane uriașe sparte zac în jurul nostru - fragmente de capiteluri și cornișe, decorate cu cele mai fine reliefuri.
Și	deasupra noastră cerul albastru? întrebă bătrânul.
—	Da. Prin goluri și ferestre se vede adâncimea transparentă a cerului; florile, iarba și mușchii târâtori sunt umezite de ploaia cerească. Deasupra noastră este cerul albastru — un cer vast, senin, albastru — se revarsă în golurile de deasupra și între ramurile goale ale smochinului de marmură și între frunzele și florile tufișurilor sălbatice, pătrunzând chiar și sub bolțile întunecate de dedesubt. . Văd și simt cum razele ei atotpătrunzătoare umplu lumea întreagă, străpung vântul vesel cu viață și lumină și luminează totul cu splendoarea lor, chiar și pe mine. Da, și deasupra atârnă o lună palidă de amiază, parcă cioplită dintr-o bucată de cer, ceea ce înseamnă că aerul este atât de limpede încât îl simți și tu.
-	Ce mai vezi?
—	Nimic.
—	Nimic?
„	Numai pământ verde strălucitor și mușchi, presărat cu smocuri de trifoi ud de rouă, care crește și în crăpăturile arcadelor care se prăbușesc și în jurul fiecărei epave.
„	La fel ca pe peluzele cu iarbă scurtă și moale dintre pădurile de pini din Alpii Savoia?”

„ Serios, tată, privirea ta vede mai clară decât a mea.
- Și arcadele uriașe prăbușite și întreaga masă de ruine, acoperite de copaci tineri și mai mult ca resturi lăsate în munți de un cutremur decât rămășițele creațiilor umane - cum este?
Ea surprinde și surprinde.
„ Nu sunt ruinele ca peșterile pe care o femelă sălbatică le-ar putea alege în jungla indiană pentru puii ei? sau la grote spațioase pentru a adăposti uriași monștri marini dacă s-ar întâmpla ca marea să inunde pământul?

„ Părinte, cuvintele tale pictează totul așa cum mi-aș dori, dar vai! - Nu stiu cum.
„ Aud foșnetul frunzelor și murmurul apei – dar nu este ploaie – este mai degrabă ca picăturile care cad într-un fel de izvor de pădure.
„ Apa curge din ruinele deasupra capetelor noastre – trebuie să fie apă de ploaie acumulată în crăpăturile acestor ruine, abandonate de om, transformată de magia Naturii în asemănarea propriilor ei creații și împărtășind cu ei nemurirea!” Transformat într-un munte, tăiat de goluri împădurite, atârnând peste râpe întortocheate, formând stânci abrupte. Norii înșiși, agățați de aceste vârfuri ascuțite, își hrănesc sursele eterne cu ploaie. Coloana pe care stau trebuie să fi servit drept suport pentru un templu sau teatru, iar în zilele sacre ale festivităților, mulțimea mergea pe poteca abruptă pentru a vedea jertfa sau jocurile. Și templul însuși era un spectacol *.
-1 Elena! Ce fel de aripi urlă peste noi?
„ Atunci porumbeii sălbatici se întorc la puii lor. Auzi gâghiul celor care stau în cuiburi?
Da , așa își exprimă fericirea. Ei sunt la fel de fericiți ca și noi, copile, oh, într-un mod diferit. Ei nu cunosc sentimentele pe care aceste ruine le evocă în noi. Cu toate acestea, le place să se stabilească aici; contururile acestor clădiri, peste care zboară, dau naștere unor imagini în ele, la fel de sacre pentru ele precum sunt pentru noi ale noastre. Viața interioară a fiecărei ființe este circumscrisă unui cerc dincolo de care alții nu pot pătrunde; această respingere reciprocă este ghinionul vieții. Există, însă, un cerc care cuprinde toată viața, precum și un cerc din care este exclus. Iar pentru o persoană, fericirea publică și personală constă în îngustarea cercului, incluzându-i pe toți cei ca el, până când se contopește cu ei împreună. Tocmai pentru că înțelegem gândurile, intențiile și destinele celorlalți, contemplarea epavei puterii umane trezește un sentiment de reverență care înalță sufletul. Prin urmare, atât în ocean, cât și în ghețar
* Gândul la scopul posibil al templului nu împiedică pe cineva să se simtă entuziasmat. Timpul își aruncă umbra purpurie peste acest spectacol, lăsând vizibilă doar eternitatea puterii și geniului uman, garanția a tot ceea ce este frumos și demn de admirat în veacurile viitoare. Temple maiestuoase, unde s-a întâlnit senatul care a condus peste lume, palate, arcuri de triumf și coloane care merg în nori, decorate cu imagini sculpturale de cuceriri și victorii - pentru ce fapte, ce gânduri au fost destinate? Rituri superstițioase, care, chiar și în formele lor cele mai inocente, jignesc mintea și plictisesc simțul moral al unei persoane; comploturi de ucidere în masă, devastare, stăpânire nedreaptă și aservire și, în cele din urmă, triumful tuturor acestor planuri - un om care se întoarce printre strigăte de bucurie, conducând mii de oameni din felul său, înrobit și

înlănțuit la carul său și pretinzând gloria pentru că a distrus munca de secole și creațiile geniilor prin forță brută, puse ca o sabie în mâinile lui; și cel mai groaznic și respingător dintre ochelari - el însuși, o ființă în mod firesc capabilă de sentimente tandre și amabile - „convins că a făcut ceva viteaz! Nu uităm astfel de lucruri. ..

pe cer, și în cascadă, și în furtună, și în vulcan, există un spirit care ne face toată ființa să tremure de bucurie. Prin urmare, cântecul păsărilor, foșnetul frunzelor, senzația pământului parfumat de sub picioarele tale și prospețimea vântului trezesc un sentiment dulce. Aceasta este Iubirea. Aceasta este religia eternității, ai cărei închinători au devenit proscriși printre oameni. „O, Atotputernic", a exclamat bătrânul, ridicând ochii orbi spre soarele care strălucea prin ceață, „tu care pătrunzi tot ce există, fără de care lumea noastră magnifică ar fi Haos oarbă și fără formă, ești Iubire, Bunătate, Dumnezeu , Doamne și Tată! Prieten al tuturor celor care te închină! Două inimi singuratice strigă către tine: să nu se despartă niciodată! Dacă nenorocirile lor sunt generate de luptele triburilor umane; dacă prin soartă și prin propria lor alegere au fost desemnați să dea și să caute fericirea întruchipată în tine; dacă în monumentele impunătoare ale puterii de felul lor ei văd promisiunea a ceea ce i-ai judecat tu să devină; dacă au aspirat la dreptate, libertate, frumusețe și adevăr – urmele tale pe pământ – nu-i despărți! V-a fost dat să vă uniți și să perpetuați; să dai viață dincolo de mormânt celor care ți-au lăsat monumente printre cei vii. Când acest trup se preface în praf, să nu se stingă în fiica mea speranțele, dorințele și bucuriile care îl animă acum; iar dacă va fi coborâtă în mormânt, amintirea mea să devină o cronică vie a perfecțiunilor ei inexprimabile!
Când a tăcut, chipul bătrânului, luminat de cuvintele lui inspirate, a revenit la liniștea ei obișnuită; a auzit suspinele fiicei sale și și-a amintit că vorbise despre moarte.
– O, părinte! Cum pot să-ți supraviețuiesc? spuse Elena.
„ Să nu vorbim despre moarte", a început bătrânul pe un alt ton. „Heraclit a murit cu adevărat la vârsta mea, iar dacă aș avea un caracter atât de prost, aș putea fi deja considerat mort. Și Democrit a trăit până la o sută douăzeci de ani și totul datorită veseliei și curajului de neînvins. Da, și a murit doar pentru că lângă el nu era un spirit păzitor tandru și iubit, ca Elena a mea, de dragul căreia ar fi fericit să trăiască. Îți amintești cum bătrâna veselă, sora lui, i-a cerut să aștepte să se înfometeze până se întoarce ea de la sărbătoarea Ceresului; spunând că altfel i-ar strica vacanța; la urma urmei, imediat după moartea unei rude, nu se poate participa la o procesiune festivă; și cu câtă bunăvoință i-a ascultat înțeleptul cererea. Bătrânul nu a putut vedea zâmbetul recunoscător al fiicei sale, dar a simțit strângerea de mână cu care ea și-a exprimat-o. „Într-adevăr", a continuat el, „moartea este o schimbare misterioasă, de care noi, atât pentru noi, cât și pentru ceilalți, nu ar trebui să invocăm și nici să ne temem. Nu știm dacă este bine sau rău, știm doar că este. Atât bătrânii cât și tinerii pot muri; niciodată, nicăieri, la orice vârstă suntem imuni de moarte. Dacă morții simt ceva, nu știm cum să facem aceste sentimente plăcute și dacă evenimentele actuale din viața noastră contribuie la asta. Nu vă gândiți la moarte sau gândiți-vă la ea ca la ceva

comună tuturor. S-a întâmplat”, a spus el cu o voce plină de suferință, „că tații și-au îngropat copiii.
— Vai! Dragă tată, cât de milă de tine. Să nu mai vorbim despre asta.
S-au ridicat să părăsească Colosseumul, dar omul care le-a vorbit le-a vorbit din nou:
„ Nobilă fecioară”, a spus el, „dacă este posibil să ispășești o greșeală cu durere, atunci regret profund cuvintele pe care le-am spus însoțitorului tău. Oamenii care au trăit cândva aici și cei de la care și-au adoptat înțelepciunea, au onorat slăbiciunea și bătrânețea. Dacă l-am jignit fără gând pe acest om onorabil, atât de maiestuos și, în același timp, lipsit de apărare, pot spera la iertare?
„ Mă doare să văd că îți plângi greșeala”, a spus ea. „Dacă poți uita de asta, fii sigur că am iertat-o.
„ M-ați confundat cu unul dintre cei care sunt orbi din punct de vedere spiritual”, a spus bătrânul, „și dacă cineva merită dispreț și condamnare, ei sunt. Iar eu, contemplând această clădire, deși numai în oglinda sufletului fiicei mele, sunt umplut de surpriză și bucurie; de parcă sufletul generațiilor trecute mă locuiește și îmi umple toată ființa. Străinule, dacă ți-am exprimat ceea ce s-a întâmplat să simți, trebuie să ne cunoaștem mai bine.
„ Sunetul vocii tale și structura gândurilor tale mă încântă”, a spus tânărul, „și mă bucur să văd o ființă la fel de frumoasă și bună ca fiica ta; dacă mă răsplătești pentru actul meu nepoliticos, permițându-mi să te recunosc, atunci a fost deja răscumpărat și nu-ți amintești cuvintele mele rele. Duc o viață solitară și întâlnesc rar străini cu care ar fi plăcut să vorbesc; în plus, gândurile lor, poate chiar și ale oamenilor de știință, nu sunt întotdeauna de acord cu ale mele; Sunt gata să-i iert pentru asta, dar ei nu iartă. Niciodată nu am explicat nimănui de ce port aceste haine și de ce vorbirea și obiceiurile mele mă deosebesc de toți cei pe care îi întâlnesc. Cu toate acestea, îmi este greu să trăiesc fără comunicare cu creaturi care gândesc și iubesc. Și simt ca și cum ești.

PREFAȚĂ LA POEZIUL „REVOLIREA ISLAMULUI

Poezia pe care o pun acum în lume este o încercare de la care cu greu îndrăznesc să mă aștept la succes și în care eșecul nu poate fi rușinos nici măcar pentru cei mai cunoscuți scriitori. Aceasta este o încercare de a testa starea de spirit și de a afla ce a supraviețuit furtunilor care ne-au zdruncinat epoca și dacă setea pentru o structură morală și politică mai perfectă a societății încă trăiește printre oamenii iluminați. Armonia versului, jocul aerisit al ficțiunii, tranzițiile rapide și subtile ale sentimentelor — într-un cuvânt, tot ceea ce constă de obicei o poezie, încerc să fac să servească unui scop moral înalt; Mă străduiesc să aprind în inimile cititorilor acea admirație nobilă pentru principiile libertății și dreptății, acea credință și speranță pentru ce este mai bun, pe care nici persecuția, nici calomnia și nici prejudecățile nu le pot distruge în totalitate în oameni. Pentru aceasta, am ales o poveste despre pasiunile umane în forma lor cea mai generală, presărată cu episoade emoționante și romantice și făcând apel, în ciuda tuturor opiniilor și instituțiilor create artificial, la sentimentele care trăiesc în fiecare om. Nu încerc în mod consecvent să afirm și să apăr principiile cu care aș dori să le înlocuiesc pe cele care predomină astăzi. Nu caut decât să trezesc inimile, să arăt cititorului frumusețea adevăratei virtuți și să-l conduc la reflecții care m-au condus la propriile mele opinii morale și politice, împărtășite de unele dintre cele mai mari minți ale omenirii. Astfel, poezia (cu excepția primului cântec introductiv) este o

narațiune, dar nu o lecție. Aceasta este o serie de imagini care arată dezvoltarea spirituală a unei persoane care luptă spre perfecțiune și plină de dragoste pentru oameni; efectul înnobilant și purificator al acestei străduințe asupra celor mai îndrăznețe impulsuri ale imaginației, minții și sentimentelor: intoleranța ei față de tot felul de asuprire care domnește pe pământ; dorința lui de a trezi speranța în societate, de a o lumina și de a o îmbunătăți; rezultate rapide ale acestei activități; trezirea unui mare popor aflat în sclavie și umilință, conștientizarea demnității și libertății lor morale; răsturnarea fără sânge a sclavilor; dezvăluirea înșelăciunii religioase care a ajutat să-i mențină pe cei asupriți în supunere; triumful pașnic al patrioților, toleranța și bunăvoința filantropiei autentice; viclenia și ferocitatea soldaților angajați; o încercare de a eradica viciile nu prin pedeapsă și cruzime, ci prin compasiune și bunătate; perfidia tiranilor; conspirație a conducătorilor lumii și restaurare

o dinastie exilată2 cu ajutorul unei armate străine; exterminarea patrioților și victoria vechii ordini; consecințele puterii despotice sunt războiul civil, foametea, ciuma, domnia superstiției și dispariția completă a atașamentelor familiale; uciderea legalizată a adepților libertății; triumful temporar al asupritorilor este garanția sigură a căderii lor definitive inevitabile; trecătoarea ignoranței și a erorii și nemurirea geniului și a virtuții. Acestea sunt imaginile care compun poezia. Și dacă sentimentele înalte pe care m-am străduit să le pun în narațiunea mea nu trezesc în cititor impulsuri generoase, o sete pasională de bine, un interes profund și intens, precum subiectele mai puțin importante nu sunt în stare să le trezească, să nu concluzioneze. de aici că astfel de supuși înalți nu pot captiva deloc oamenii. Poetul trebuie să fie capabil să comunice altora bucuria și încântarea provocate de imaginile și sentimentele care, așezându-se în sufletul său, constituie pentru el atât o sursă de inspirație, cât și în același timp cea mai bună dintre recompense.
Groaza de panică, care a cuprins, ca o epidemie, toate secțiunile societății la vederea extremelor Revoluției Franceze, „cede treptat loc unei judecăți sănătoase. Nu mai credem că generații întregi trebuie să se împace cu tărâmul sumbru al ignoranței și al nenorocirii doar pentru că oamenii, fiind în sclavie și întuneric de secole, nu au reușit să arate înțelepciunea și calmul inerente oamenilor liberi atunci când o parte din lanțurile lor au fost rupte. . Că acțiunile lui nu ar fi putut fi altfel decât crude și necugetate, acesta este faptul istoric din care libertatea trage o lecție și defăimează cele mai rele invenții ale sale. Dar refluxul valului se transformă într-un val și, după furtunile recente, ne va aduce speranțele naufragiate într-un port sigur. Cred că vremea disperării s-a încheiat pentru generația actuală. Revoluția Franceză poate fi privită ca una dintre manifestările stării generale a unei societăți civilizate, cauzată de o discrepanță între nivelul cunoștințelor acesteia și ordinele politice, care ar fi trebuit îmbunătățite sau desființate treptat . Anul 1788 poate fi considerat anul uneia dintre cele mai mari crize provocate de o asemenea stare de spirit. Aceste evenimente au găsit un răspuns simpatic în fiecare sân. Cele mai nobile și mai omenești naturi le simpatizau mai ales. Dar de la aceste evenimente se aștepta numai bunătate și mai mult decât atât era posibil. Dacă Revoluția ar avea succes în toate privințele, opresiunea și superstiția și-ar pierde trăsăturile cele mai respingătoare, căci atunci ar fi lanțuri pe care prizonierul le poate

rupe cu ușurință cu o singură mișcare a degetelor, și nu acelea care corodează sufletele omenești cu rugina lor otrăvitoare. . Brutalitatea demagogilor și restabilirea în Franța a tiraniei după alta au provocat o schimbare foarte bruscă de atitudine față de ea, palpabilă în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii civilizate. Dar cum ar putea victimele care au suferit sub jugul ordinii sociale, care permite unul

te îneci în lux, în timp ce îi privești pe alții de o bucată de pâine? Poate sclavul de ieri să devină imediat liber cugetător, tolerant și independent? Aceasta vine ca urmare a unui sistem social diferit, care poate fi realizat doar prin perseverență, determinare, credință de nezdruncinat, curaj răbdător și eforturile continue ale generațiilor întregi de oameni de înaltă moralitate și minte înaltă. Aceasta este lecția pe care ne-a dat-o experiența. Și totuși, chiar la primele vicisitudini care s-au abătut asupra libertății franceze, străduința nerăbdătoare pentru bine a depășit soluția acestor întrebări și s-a stins pentru o vreme - atât de neașteptate au fost rezultatele acesteia. Mulți dintre cei mai înflăcărați și sensibili zeloți ai binelui public au suferit o prăbușire morală, deoarece, în percepția lor unilaterală, cursul deplorabil al evenimentelor părea să vestească soarta deplorabilă a tuturor speranțelor lor prețuite. De aceea, deznădejdea și mizantropia au devenit un semn al timpului nostru, un refugiu pentru cei dezamăgiți, care își găsesc inconștient alinare în exagerarea capricioasă a propriei lor disperări. Această lipsă de speranță a lăsat o amprentă tristă asupra literaturii timpului nostru. Scrierile filozofice*, morale și politice sunt aproape în întregime reduse la încercări zadarnice de a reînvia prejudecăți învechite, sau la sofisme – precum discursurile domnului Malthus ** 4 – menite să-i convingă pe asupritori că puterea lor nu se va sfârși niciodată. Romanele și poeziile noastre sunt afectate de aceeași descurajare contagioasă. Totuși, mi se pare că omenirea iese deja din această stupoare. Cred că văd semne ale unei schimbări lente, treptate, imperceptibile. Cu această încredere mi-am scris Poemul.

Nu încerc să concurez în ea cu marii poeți ai timpului nostru. Nici eu nu vreau să merg pe urmele predecesorilor mei. Am încercat să evit să imit orice stil sau vers caracteristic creatorului său; astfel încât, chiar dacă creația mea eșuează, ea va fi în continuare a mea. Nu am vrut ca forma exterioară să distragă atenția cititorului de la lucrul important pe care aș putea să-l creez și să-l facă să se minuneze de ingeniozitatea cu care am reușit să-i stric impresia după toate regulile poeziei. Pur și simplu mi-am pus gândurile în acele cuvinte care mi s-au părut cele mai clare și mai potrivite. Cine este familiarizat cu natura și cu cele mai mari creații ale geniului uman, cu greu poate greși dacă are încredere în alegerea cuvintelor instinctul care s-a dezvoltat în el datorită acestei cunoștințe.

* Ar fi trebuit să fac o excepție pentru Academic Questions5 a lui Sir W. Drummond, o lucrare filozofică de mare perspectivă și putere.

** Ca semn al speranțelor renaștere în societate, este remarcabil că în noile ediții ale operei sale, domnul Malthus atribuie abstinenței conștiente un rol decisiv în problema populației. Această concesie elimină toate concluziile nefavorabile perfecțiunii omului care pot fi trase din doctrina sa și transformă Eseul asupra populației într-un comentariu care ilustrează concluziile de nerefuzat ale Justiției Politice.

Există o școală, deosebit de necesară poetului, fără de care talentul și simțirea cu greu îi pot servi pe deplin. Desigur, nicio școală nu dă dreptul la titlul de poet unei persoane plictisitoare și neobservătoare, sau unuia care nu este nici ascuțit, nici observator, dar cărora gândurile îi este greu să se exprime. Nu este de competența mea să judec dacă nu aparțin uneia dintre aceste soiuri. Mă străduiesc să fiu deasupra lor. Circumstanțele educației mele au favorizat aceste aspirații. Din copilărie am cunoscut munții, lacurile, marea și sălbăticia. Pericolul, zbuciindu-se pe marginea abisului, a fost prietenul jocurilor mele. Am urcat pe ghețarii Alpilor și am trăit la umbra Mont Blanc. Am rătăcit prin câmpurile îndepărtate. Am coborât cursul râurilor puternice; în timp ce navigam zi și noapte de-a lungul pârâului rapid de munte, am văzut soarele răsărind și apus și stelele strălucind. Am văzut orașe zgomotoase și am urmărit pasiunile care izbucnesc și izbucnesc printre masele de oameni, dispar și sunt înlocuite de altele. Am văzut cele mai evidente exemple de distrugere adusă de război și tiranie: orașe și sate transformate în ruine înnegrite, și locuitori săraci și flămând care stăteau lângă cuiburile lor ruinate. Am vorbit cu genii moderni. Poezia Greciei și Romei antice, a Italiei moderne și a propriei țări, ca și natura, a fost pentru mine un obiect de dragoste și de încântare. Acestea sunt sursele din care am extras imaginile poeziei mele. Consider poezia în sensul cel mai larg; Am citit poeți, > istorici și filozofi accesibili mie și am contemplat frumusețile maiestuoase ale naturii, văzând atât în prima cât și în a doua sursa acelor impresii pe care poetul este chemat să le îmbine și să le reproducă. Cu toate acestea, această contemplare și aceste sentimente în sine nu fac încă poeți din oameni. Ei pregătesc doar cititorii pentru poeți. În ce măsură dețin darul principal al poetului, adică capacitatea de a trezi în alții sentimente care îmi excită propriul piept, eu, sincer, nu știu; dar mă pregătesc, cu toată smerenia, să învăț asta din impresia pe care o voi face cititorilor mei.
După cum am spus, am evitat să imit oricare dintre stilurile moderne. Dar între toți scriitorii unei anumite perioade trebuie să existe o asemănare care nu depinde de voința lor. Ei nu pot scăpa de influența comună care este alcătuită din nenumăratele elemente caracteristice timpului lor, deși fiecare dintre ei își creează într-o oarecare măsură această influență, pe care o experimentează cu întreaga sa ființă. Astfel, tragedienii lui Periclov în secolul al VI-lea, italienii care au reînviat cultura antichității 7, mințile puternice ale țării noastre în perioada de după Reforme, traducătorii Bibliei 8, Shakespeare, Spencer, dramaturgii elisabetani. vârsta de 9 ani și Lord Bacon ** și, în cele din urmă, mințile mai reci din perioada ulterioară - în fiecare astfel de pleiadă totul
* În acest sens, se poate vorbi de capacitatea operelor literare de a se perfecționa, în ciuda afirmațiilor frecvente ale susținătorilor progresului omenirii că această capacitate aparține numai științelor.
** Milton a fost singur în epoca lui și singur a luminat-o.

asemănătoare între ele și nu asemănătoare cu următoarea. În acest sens, Ford nu poate fi numit un imitator al lui Shakespeare, la fel cum Shakespeare nu este un imitator al lui Ford. Nu era prea puțină asemănare între ei, în afară de acea asemănare care a fost generată de

influența comună și inevitabilă a timpului lor. Această influență nu poate scăpa ultimului hack-uri și nici celui mai mare dintre genii de orice vârstă; Nici eu nu am încercat să o evit.
Am ales strofa 11 a lui Spencer (un metru neobișnuit de frumos) nu pentru că o consider un standard mai înalt de armonie poetică decât versul 12 al lui Shakespeare și Milton, ci pentru că acest vers nu poate servi drept refugiu pentru mediocritate; trebuie fie să cadă, fie să câștigi. Acesta este, probabil, ceea ce ar trebui să se străduiască curajoșii. Dar m-a atras și splendoarea sonoră pe care un poet, crescut îndrăgostit de muzică, o poate crea în această strofă prin aranjarea corectă și armonioasă a pauzelor. Cu toate acestea, în unele locuri încercarea mea a eșuat complet; si rog cititorul sa considere ca o greseala toate acele cazuri in care, in mijlocul unei strofe, se afla, datorita neglijarii mele, un vers alexandrin.
De data aceasta, ca întotdeauna, am scris fără teamă. Nenorocirea timpului nostru este disprețul scriitorilor pentru nemurire și sensibilitatea lor excesivă la laudele sau certarea contemporanilor lor. Frica de criticile din revistă nu îi părăsește când scriu. Dar o astfel de critică s-a născut într-o epocă a stagnării, când nu exista poezia. Poezia și arta care ar dori să o reglementeze și să o limiteze nu se pot înțelege. Longinus 13 nu putea fi un contemporan cu Homer, iar Boileau 14 un contemporan cu Horațiu. Cu toate acestea, acest tip de critică nu a pretins niciodată independența de judecată; spre deosebire de adevărata știință, el a urmat întotdeauna opinia publică, dar nu a anticipat-o, iar acum caută să cumpere cu lingușire ieftină pe câțiva dintre cei mai mari poeți ai noștri, astfel încât să-și impună lanțuri voluntare imaginației și să devină complici fără să vrea la uciderea zilnică a tuturor talentelor, mai puțin curajoși sau mai puțin fericiți decât ai lor. Prin urmare, m-am străduit să scriu așa cum ar scrie, după părerea mea, Homer, Shakespeare și Milton, fără a ține cont de criticile anonime. Sunt convins că calomnitorii îmi pot stârni milă, dar nu îmi vor tulbura liniștea. Voi înțelege tăcerea expresivă a adversarilor deștepți care nu îndrăznesc să vorbească. Din mustrări, jigniri și înjurături, voi încerca să trag acele lecții care să ajute la corectarea deficiențelor, pe care criticii sunt probabil să le găsească în această primă adresare serioasă către publicul cititor. Dacă alți critici ar fi pe atât de perspicace, pe atât de răuvoitori, cât de mult s-ar putea folosi scrierile lor otrăvitoare! Dar acum mi-e teamă că eu însumi voi râde caustic de mașinațiunile lor patetice și atacurile stângace. Dacă cititorii consideră că creația mea nu are valoare, mă voi înclina în fața curții acestui tribunal care i-a acordat nemurirea lui Milton; iar dacă sunt destinat

pentru a trăi, voi încerca să trag putere din însăși înfrângerea pentru o nouă încercare, care, poate, va fi considerată nu lipsită de merit. Nu cred că Lucretius, când cultiva poemul15, care constituie până astăzi baza cunoștințelor noastre filozofice și care a surprins omenirea prin elocvența ei, a tremurat în fața criticii că opera sa ar putea întâlni sofiștii, care erau pe salariul nobilimii romane depravate si ignorante. Când Grecia a devenit prizonieră, iar Asia a devenit un afluent al Republicii Romane, care scădea rapid spre sclavie și declin, mulți sclavi sirieni, fanatici ai cultului obscen al lui Ashtarot 16 și mulți succesori nedemni ai lui Socrate și Zeno 17, au devenit slobozi, hrăniți cu păcatul în jumătate cu cei care țineau vicii și deșertăciunea celor puternici ai lumii. Acești oameni jalnici

au știut cum, cu ajutorul unor sofisme frivole, dar la prima vedere convingătoare, să învețe acel dispreț pentru virtute, care este soarta sclavilor, și acele superstiții - cel mai trist înlocuitor al sentimentelor bune, care, răspândindu-se din țările înrobite din Est, au inundat Occidentul. Nu de acesti oameni, nu de condamnarea lor, ar fi trebuit să se teamă duhul înțelept și înalt Lucretius? Ultimul și, poate, cel mai nedemn dintre adepții săi și nu ar fi de acord să accepte aprobarea din mâinile lor.
Compunerea poeziei, prezentată acum cititorului, a durat ceva mai mult de șase luni. L-am urmărit cu o pasiune neîncetată. Pe măsură ce s-a născut, am evaluat-o cu atenție și strictețe. Înainte de a-l publica, i-aș da de bunăvoie acea finalitate pe care o aduce munca îndelungată. Dar s-a dovedit că, câștigând ceva exact prin asta, riscam să pierd prospețimea și puterea imaginilor și cuvintelor care se revărsau din condei. În plus, deși compoziția a durat doar șase luni, gândurile exprimate în ea s-au maturizat încet de-a lungul atâtor ani.
Sper că cititorul va putea să distingă punctele de vedere care sunt potrivite doar în gura personajelor pe care trebuie să le caracterizeze de cele care sunt ale mele. Deci, de exemplu, poemul conține declarații împotriva ideilor eronate și josnice ale oamenilor despre Ființa Supremă, dar nu împotriva lui. Judecățile unor oameni superstițioși, pe care le-am dedus – incompatibile cu conceptul de providență atot-bună – sunt foarte diferite de ale mele. În timp ce proclamam nevoia unor mari schimbări în toate instituțiile sociale, am evitat să apelez la pasiuni violente și malefice, mereu gata să umbrească cele mai binefăcătoare schimbări. Alung fără milă răzbunarea, invidia și prejudecățile. Eu glorific iubirea ca singura lege care ar trebui să guverneze lumea morală.

CUVÂNT ÎNAINTE
LA POEZIUL „PROMETEU ELIBERAT”

Tragedienii greci, alegând ca temă un episod din istoria națională sau mitologie, l-au interpretat cu oarecare libertate. Ei nu s-au considerat deloc obligați să adere la interpretarea acceptată sau să imite în complot, precum și în titlu, rivalii și predecesorii lor. Imitarea ar echivala cu renunțarea la speranța de a-i depăși pe acești rivali și tocmai aceste speranțe îi motivează pe scriitori la munca lor. Povestea lui Agamemnon a fost prezentată pe scena ateniană în atâtea versiuni câte drame au fost compuse despre el.
Mi-am permis aceeași libertate. În Prometheus Unbound by 1 Aeschylus, reconcilierea lui Jupiter cu sacrificiul său a fost prețul pentru care a cumpărat un avertisment cu privire la pericolul care amenința regatul său dacă se căsătorește cu Thetis. Cu această interpretare a complotului, Thetis a fost căsătorit cu Peleus, iar Prometeu, cu acordul lui Jupiter, a fost eliberat de Hercule. Dacă ar fi să urmez acest tipar, ar fi doar o încercare de a reconstrui drama pierdută a lui Eschil; și chiar dacă aș prefera doar o astfel de variantă a intrigii, tot aș ezita să o duc la îndeplinire, temându-mă să cerșesc comparație cu un model înalt. Dar, să spun adevărul, nu mi-a plăcut un deznodământ atât de patetic precum împăcarea Apărătorul poporului cu Asupritorul lor. Forța morală a mitului, cuprinsă mai ales în suferința lui Prometeu și intransigența lui, ar fi anulată dacă ne-am putea imagina că el renunță la discursurile sale mândre și tremură în fața unui adversar victorios și perfid. Singura imagine fictivă care seamănă cu Prometeu este Satana 2; Cu toate acestea, mi se pare mai poetică

imaginea lui Prometeu, căci el nu este doar curajos, maiestuos și cu o fermitate răbdătoare se opune forței atotputernice, ci și eliberat de ambiție, invidie, răzbunare și dorința de a înălța, care ne împiedică pe deplin. simpatizând cu eroul din Paradisul pierdut. Chipul lui Satan dă naștere în mintea noastră unor sofisme vătămătoare, forțându-ne să cântărim vinovăția și suferințele lui și să le îndreptățim pe cele dintâi prin imensitatea celor din urmă. Pentru acei cititori care judecă această lucrare magnifică ca credincioși, ea dă naștere la ceva și mai rău. Iar Prometeu este un model de perfecțiune morală și intelectuală , condus către cel mai nobil scop de cele mai pure și mai înalte motive.
Poezia mea a fost scrisă mai ales pe dealurile unde se înalță ruinele Băilor Caracallei, printre poienile presărate de flori și desișuri înflorite parfumate, care se întindeau fantezie acolo pe platforme uriașe și arcade amețitoare care atârnă în aer. Albastru

cerul roman, trezirea puternică a primăverii în acest tărâm minunat, sentimentul de viață nouă cu care ne revarsă și ne îmbătă toată ființa — asta m-a inspirat.
Imaginile poemului meu, după cum va vedea cititorul, sunt adesea împrumutate din domeniul gândirii umane sau din acele acțiuni exterioare în care se exprimă. Acest lucru este neobișnuit în poezia modernă, deși Dante și Shakespeare abundă în exemple similare; Dante - mai mult decât toți ceilalți poeți și cu cel mai mare succes. Dar în rândul poeților Greciei, care cunoșteau toate modalitățile de a trezi interesul contemporanilor lor, acest dispozitiv era obișnuit și sunt gata să fiu de acord că folosirea lui ar trebui să fie atribuită studiului operei lor (fiind un merit mai mare, probabil, vor fi recunoscute).
De asemenea, este necesar să stipulez cât de mult s-a reflectat influența literaturii moderne în opera mea, căci tocmai aceasta este învinuită pentru poeziile care se bucură - și cu totul meritat - de mult mai multă popularitate decât a mea. Este imposibil să fii contemporan cu astfel de scriitori care se află acum în fruntea literaturii noastre și afirmă cu sinceritate că stilul și linia ta de gândire nu au fost influențate de aceste minți extraordinare. Este adevărat că formele în care creativitatea lor a îmbrăcat — dar, desigur, nu spiritul ei — sunt generate mai degrabă de caracteristicile morale și intelectuale ale mediului înconjurător decât de caracteristicile propriei personalități. Astfel, mulți scriitori au adoptat forma, dar nu și spiritul, celor ai căror imitatori sunt reputați că au; căci primul îl primesc din timpul lor, iar al doilea trebuie să fie trăsnetul propriului suflet.
Imaginile speciale, vii și atotcuprinzătoare care disting literatura engleză modernă nu sunt deloc rezultatul imitației unui singur autor. Suma talentelor din orice epocă este cam aceeași; dar împrejurările care le cheamă la existenţă se schimbă constant. Dacă Anglia ar fi fost împărțită în patruzeci de republici, egale ca populație și spațiu cu Atena, nu avem niciun motiv să ne îndoim că, cu un sistem nu mai perfect decât cel al Atenei, fiecare dintre ele ar fi avut filozofi și poeți egali cu cei din Atena, pe care nimeni nu l-a depăşit până în ziua de azi (în afară de Shakespeare). Marii scriitori ai epocii de aur4 a literaturii noastre îi datorăm acelei treziri furtunoase a conștiinței publice care a făcut praf pe cea mai veche și mai despotică dintre bisericile creștine. Milton a apărut ca o dezvoltare ulterioară

a aceluiași spirit. Să nu uităm că marele Milton a fost un republican și un curajos student al moralității și religiei. Iar marii scriitori ai timpului nostru, după cum avem motive să credem, sunt tovarășii și precursorii unei schimbări încă fără precedent în sistemul nostru social sau în convingerile pe care se bazează. Norul de tunete al conștiinței sociale este gata să arunce fulgere gigantice, iar corespondența dintre ordinea publică și

gândirea socială este restabilită sau ar trebui să fie restabilită în curând.

În ceea ce privește imitația, poezia este în general o artă imitativă. Ea creează, dar creează prin combinare și reproducere. Abstracțiile poetice par frumoase și noi deloc pentru că elementele lor constitutive nu au mai existat până acum nici în mintea omului, nici în natură; dar pentru că întregul pe care îl formează are o analogie evidentă și frumoasă cu aceste surse ale sentimentelor și gândurilor noastre și cu starea lor prezentă; un mare poet este o creație frumoasă a naturii, pe care un alt poet este obligat să o studieze. Nu ar fi mai rezonabil și nici mai ușor să refuzăm să contemplăm frumusețea conținută în creațiile unui mare contemporan decât să refuzăm să reflectăm în mintea noastră toată frumusețea care există în lumea din jurul nostru. Un astfel de refuz ar fi aroganță din partea tuturor, cu excepția celor mai mari genii; iar consecința refuzului, chiar și pentru ei, ar fi forțată și nefirească. Poetul creează o combinație a acelor forțe interne care afectează natura altor oameni și a acelor influențe externe prin care aceste forțe sunt generate și hrănite; el nu este unul dintre ei, ci o combinație între primul și al doilea. În acest sens, conștiința oricărei persoane este formată din toate creațiile naturii și ale artei, din fiecare cuvânt și gând care îl afectează; este o oglindă în care toate imaginile sunt reflectate și unde se contopesc într-un singur lucru. Poeții, precum filozofii, artiștii, sculptorii și muzicienii sunt, pe de o parte, creatori, iar pe de altă parte, creații ale epocii lor. Chiar și cei mai mari nu sunt scutiți de această dependență. Există asemănări între Homer și Hesiod5, Eschil și Euripide, Vergiliu și Horațiu, Dante și Petrarh, Shakespeare și Fletcher6, Dryden7 și Pope8; fiecare astfel de pereche este unită prin afinitate ancestrală, în cadrul căreia se află diferențele individuale. Dacă această asemănare este rezultatul imitației, atunci sunt gata să recunosc că am imitat.

Aș dori să profit de această ocazie pentru a afirma că am o „pasiune pentru a reface lumea” 9, așa cum o numește un anumit filozof scoțian; ce fel de pasiune l-a determinat să scrie și să-și publice cartea, tace despre asta. În ceea ce mă privește, prefer să merg în iad cu Platon și Lord Bacon decât să merg în rai cu Paley și Malthus. Poezia didactică mă dezgustă; tot ceea ce poate fi exprimat cu același succes în proză este plictisitor și de prisos în poezie. Obiectivul meu până acum a fost pur și simplu acela de a familiariza cititorii selecționați și imaginativi de poezie cu exemple frumoase de perfecțiune morală; căci sunt convins că atâta timp cât sufletul nu a învățat iubirea, admirația, credința,

speranța și statornicia, instrucțiunile morale raționale vor fi semințe aruncate în praful drumului, pe care călătorul le calcă nepăsător, deși i-ar aduce o recoltă de fericire. Dacă sunt destinat să-mi îndeplinesc

planul, și anume, să scriu o istorie a ceea ce mi se pare cele mai importante elemente care alcătuiesc societatea umană, adepții nedreptății și prejudecăților să nu spere că îl voi lua pe Eschil mai degrabă decât pe Platon ca pe un model.
Dacă sunt aici, pur și simplu și liber, vorbesc despre mine, nu am nevoie să mă justific în fața unui cititor fără prejudecăți; dar să știe cei cu prejudecăți că, pervertizând cuvintele mele, ei îmi fac mai puțin rău decât propria lor minte și inimă. Oricine este înzestrat, chiar și într-un grad nesemnificativ, cu capacitatea de a ocupa și de a învăța oamenii, este obligat să exercite aceste abilități; dacă încercările lui eșuează, lasă scopul neîmplinit să-l servească drept pedeapsă suficientă; și nimeni să nu încerce să-și acopere ostenelile cu cenușa uitării; căci, îngrămădindu-l pe un deal întreg, vor indica astfel locul mormântului său, care altfel ar fi rămas necunoscut de nimeni.
PREFAȚĂ LA DRAMA „CHENCHI”
În timpul călătoriilor mele în Italia, mi s-a oferit o copie a unui manuscris, păstrat în arhivele Palazzo Cenci din Roma, care detaliază ororile care în 1599, sub Papa Clement al VIII-lea, au dus la dispariția unuia dintre cei mai nobili și bogați. familiile romane. Manuscrisul vorbește despre un bătrân care și-a petrecut viața în desfrânare și fapte rele și aprins de o ură ineradicabilă față de propriii săi copii; în relaţie cu una dintre fiice, ea a căpătat înfăţişarea unei pasiuni incestuoase, împovărată cu toate manifestările imaginabile de cruzime şi violenţă. După multe încercări zadarnice de a evita ceea ce i s-a părut o rușine de neșters pentru trup și suflet, fiica, împreună cu mama ei vitregă și fratele ei, au complotat să-și ucidă chinuitorul comun. Tânăra fată, care a fost împinsă la această faptă teribilă de o necesitate și mai teribilă, era evident o creatură blândă și blândă, creată pentru a inspira admirație și a comis violență împotriva naturii ei numai din cauza unor circumstanțe fatale. Crima a fost descoperită curând și, în ciuda mijlocirii fierbinți a multor oameni influenți din Roma, ucigașii au fost executați. În timpul vieții sale, bătrânul s-a întâmplat de mai multe ori să cumpere de la papă iertare pentru păcatele cele mai negre și inexprimabile; l-a costat o sută de mii de coroane; prin urmare, execuția victimelor sale poate fi explicată cu greu printr-o dorință de dreptate. Printre alte motive care l-au determinat pe papa să dea dovadă de severitate a fost, se pare, faptul că ucigașii contelui Cenci l-au privat

vistieria papală de venituri credincioase și abundente *. O astfel de poveste, spusă în așa fel încât să arate cititorului toate sentimentele participanților săi, speranțele și temerile lor, încrederea și temerile, diversele lor interese, pasiuni și gânduri, care, interacționând între ele, erau îndreptate către un singur obiectiv teribil - o astfel de poveste poate lumina cele mai întunecate și mai ascunse adâncuri ale inimii umane.
Ajuns la Roma, eram convins că pomenirea lui Cenci trezește invariabil un interes profund și viu în rândul italienilor; și că în același timp exprimă mereu simpatie romantică pentru suferința eroinei, care zace în pământ de două sute de ani, și justifică cu pasiune fapta sângeroasă la care împrejurările au forțat-o. Povestea ei era cunoscută în termeni generali de toate secțiunile societății și toate împărtășeau interesul arzător pe care ea, ca prin farmec, l-a generat în inima omului. Aveam

o copie a portretului Beatricei lui Guido, care este păstrat în Palazzo Colonna, iar servitorul meu l-a recunoscut imediat ca fiind La Cenci.
A fost faima îndelungată a acestui eveniment printre toate secțiunile populației marelui oraș, unde mâncarea abundentă este întotdeauna pregătită pentru imaginație, care mi-a sugerat ideea adecvării sale ca subiect pentru o dramă. De fapt, este deja o tragedie care a câștigat succes și aprobare pentru capacitatea sa de a trezi simpatie în oameni. Mi s-a părut că nu mai rămâne decât să-l îmbrac în astfel de cuvinte și acțiuni care să ajungă la inimile compatrioților mei. Cea mai mare și profundă dintre poveștile tragice, Regele Lear, precum și cele două piese despre Oedip 2, existau deja sub formă de legende și erau cunoscute oamenilor înainte ca Shakespeare și Sofocle să le facă proprietatea tuturor generațiilor ulterioare.
Istoria familiei Chenci este cu adevărat monstruoasă; o reproducere uscată a acestuia pe scenă ar fi inacceptabilă. Cine preia un astfel de complot trebuie să-și exacerbeze tragedia poetică, dar să înmoaie oroarea evenimentelor reale, astfel încât poezia cuprinsă într-o suferință și răutate atât de violentă să reducă impresia dureroasă provocată de contemplarea diformității morale. De asemenea, nu ar trebui să existe nicio încercare de a subordona acest spectacol unui așa-zis scop instructiv. Cea mai înaltă edificare la care aspiră cele mai bune drame este aceea de a învăța inima omului să se autocunoaște prin compasiune și mânie; și cu cât această autocunoaștere este mai profundă, cu atât o persoană este mai înțeleaptă, mai dreaptă, mai sinceră, mai tolerantă și mai bună. Dacă prin dogmă se poate obține mai mult, cu atât mai bine; dar nu au locul în dramă. Nimeni nu poate fi dezonorat de fapta altuia; iar cel mai bun răspuns la cele mai grave nemulțumiri este bunătatea, răbdarea și determinarea

* Anterior, guvernul papal a luat precauții extreme împotriva publicării faptelor care mărturisesc atât de tragic slăbiciunea și depravarea sa; astfel încât, până de curând, nu a fost o sarcină ușoară să te familiarizezi cu manuscrisul.
** Signorina Cenci (italiană).

să îndepărteze pe cel delict de rău cu blândeţe şi dragoste.
Răzbunarea, represaliile și răscumpărarea sunt iluzii pernicioase. Dacă Beatrice ar fi crezut așa, ar fi fost mai înțeleaptă și mai bună, dar nu ar fi devenit un personaj tragic; puţinii care ar putea fi interesaţi de ea nu o vor aduce pe scenă, ştiind că interesul lor nu va fi împărtăşit de majoritatea. Căci tocmai zelul neliniștit cu care oamenii caută cele mai sofisticate scuze pentru Beatrice, simțind în același timp că are nevoie de justificări; groaza superstițioasă cu care se uită la suferința și răzbunarea ei – tocmai asta dă dramă la ceea ce a îndurat și la ceea ce a făcut.
Am încercat să înfățișez personajele cât mai aproape de ceea ce ar putea fi ele și aș considera că este o greșeală să le fac să guverneze după propriile mele noțiuni despre bine și rău, bine sau greșit; transformând astfel, sub pseudonime transparente, oamenii și evenimentele secolului al XVI-lea în întruchipări intelectuale ale propriilor mele gânduri. I-am prezentat pe acești oameni ca fiind catolici și, în plus, profund religioși. Pentru un protestant, există ceva nefiresc în acel sentiment constant de legătură între Dumnezeu și oameni, care a pătruns în tragedia familiei Chenci. Protestantul este impresionat mai ales de combinarea unei convingeri neîndoielnice în adevărurile religiei cu o inveterătate cu sânge rece în cele mai grave

păcate. Dar în Italia religia nu este, ca în țările protestante, o mantie purtată doar în anumite zile; sau un pașaport pe care îl poartă cu ei și îl prezintă pentru a evita reclamațiile; sau o dorință sumbră de a pătrunde în secretele de nepătruns ale ființei noastre – secrete care îl înspăimântă pe însuși contemplator când această dorință îl duce la marginea unui abis întunecat. În sufletul catolicilor italieni, religia se îmbină cu credința în tot ceea ce oamenii au cele mai sigure informații. Este țesut chiar în țesătura vieții. Aceasta este închinare, credință, smerenie, pocăință, desfătare oarbă, dar nu regulile unui comportament respectabil. Nu are nicio legătură obligatorie cu niciuna dintre virtuți. Cel mai josnic ticălos poate să fie evlavios și să-și arate evlavia fără să jeneze pe nimeni. Religia pătrunde în întregul edificiu al societății; și, în funcție de sufletul cui locuiește, devine o pasiune, o convingere, o scuză sau un refugiu, dar nu este niciodată un căpăstru. Cenci însuși a construit o capelă în curtea castelului său, a închinat-o Apostolului Toma și a ordonat slujbe pentru pomenirea sufletului său. În prima scenă a celui de-al patrulea act, Lucreția îi dă soțului o băutură de somn și, cu riscul de a se uzura, vrea, cu ajutorul unei povești fictive, să-l inducă să se spovedească înainte de moarte, ceea ce este venerat de catolici ca un condiție necesară pentru mântuirea sufletului; renunță la această intenție a ei doar atunci când este convinsă că insistențele ei o vor supune pe Beatrice la noi batjocuri.
Componând această piesă, am evitat cu grijă ceea ce se numește de obicei poezie pură și cred că aproape că nu există nimic care să nu aibă legătură cu acțiunea.

comparație sau descriere, cu excepția ca atare, monologul Beatricei despre defileul 3, unde s-a decis să-și omoare tatăl*.
Într-o compoziție dramatică, imaginile și sentimentele trebuie să apară în întrepătrundere, primele servind doar la dezvoltarea și relevarea celor din urmă. Imaginația poetică este ca un zeu nemuritor care, pentru a ispăși pasiunea pământească, trebuie să se întrupeze într-o ființă de carne și oase. Prin urmare, atât imaginile cele mai abstracte, cât și cele mai familiare pot servi în egală măsură obiectivelor dramaturgului dacă sunt folosite pentru a reprezenta un sentiment puternic care ridică totul la jos și face lucrurile înalte accesibile înțelegerii și reflectă propria sa măreție asupra tuturor.
În rest, am fost mai neglijent, adică nu am fost prea scrupuloasă și pedantă în alegerea cuvintelor. Aici sunt pe deplin de acord cu acei critici moderni care susțin că cititorul poate fi cu adevărat atins doar de cuvintele familiare tuturor și că trebuie să învățăm de la marii noștri strămoși, poeții vechii Anglie, cum să facem pentru vremea noastră ceea ce au făcut ei pentru a lor. Dar ar trebui să fie tocmai limba comună tuturor, și nu dialectul stratului social din care aparține autorul. Aceasta este ceea ce încercam să obțin; ceea ce, desigur, nu înseamnă succes, mai ales pentru cineva care a intrat abia de curând în dramaturgie.
Când am fost la Roma, am încercat să mă familiarizez cu toate monumentele legate de tema mea, care sunt disponibile unui străin. Portretul Beatricei din Palazzo Colonna este magnific ca operă de artă; Guido a scris-o în timp ce era în închisoare. Dar acest portret este cel mai remarcabil ca o imagine adevărată a uneia dintre cele mai frumoase creaturi ale naturii. Chipul palid al fetei încremeni într-un fel de calm trist; este limpede că este cuprinsă de durere, dar

disperarea este atenuată de o expresie de blândeţe răbdătoare. Capul îi este înfășurat în pliuri de pânză albă, de sub care izbucnesc fire de păr auriu care îi cad pe gât. Trăsăturile feței ei uimesc cu grație; sprâncenele curbate clar; buzele vorbesc despre o imaginație arzătoare și o sensibilitate pe care suferința nu le-a șters și, se pare, nici moartea nu le poate distruge. Fruntea este înaltă și curată; ochii, care, conform poveștilor, se remarcau printr-o uimitoare viață, sunt umflați și estompați de lacrimi și totuși arată tandru și clar. Întreaga ei apariție este plină de simplitate și demnitate, care, combinate cu frumusețea încântătoare și durerea profundă, entuziasmează de nedescris privitorul. După cum puteți vedea, Beatrice Cenci a fost una dintre acele personalități rare în care energia și tandrețea se înțeleg fără să se îndepărteze reciproc; era o fire sinceră și profundă. Crimele și nenorocirile la care a fost participantă și victimă au fost ca o mască și o mantie, în care soarta a îmbrăcat-o pentru a evolua pe scena vieții.
* Unul dintre gândurile acestui monolog a fost inspirat de replicile magnifice din El Purgatorio de San Patricio (Purgatoriul Sf. Patrick) de Calderon; acesta este singurul împrumut conștient din întreaga piesă.

Palazzo Cenci este foarte extins; parțial a fost reconstruit într-un mod modern; dar cea mai mare parte a volumului sumbru a rămas așa cum a fost în timpul evenimentelor teribile care alcătuiesc complotul acestei tragedii. Palatul este situat într-o parte îndepărtată a orașului, lângă cartierul evreiesc; de la ferestrele sale superioare se vede Dealul Palatin 5 cu ruinele sale uriașe, pe jumătate ascunse în spatele copacilor îngroziți. Într-o aripă a palatului se află o curte interioară (poate aceeași în care Cenci a construit capela Sfântului Toma), înconjurată de coloane de granit, decorată cu frize fine antice și înconjurată, așa cum era obiceiul în Italia, cu balcoane ajurate în mai multe niveluri. Am fost impresionat în mod deosebit de una dintre porțile palatului, făcută din pietre uriașe și care ducea într-un pasaj întunecat, iar de acolo în încăperi subterane sumbre.
Despre castelul Petrella 6 nu am putut obține alte informații decât cele conținute în manuscrisul în sine.
PREFAȚĂ LA POEZIUL „HELLAS”
Poezia „Hellas”, scrisă sub influența evenimentelor recente, este doar o improvizație; dacă poate fi interesant, doar datorită simpatiei arzătoare a autorului pentru cauză cântă L.
În prezent, despre acest subiect nu se poate scrie decât într-un mod liric, iar dacă am numit poezia mea dramatică, pe motiv că a fost scrisă sub formă de dialog, atunci aceasta nu este mai multă libertate decât cea permisă de alții. poeții care și-au numit creațiile sunt epici pentru niciun alt motiv decât că sunt formați din douăsprezece sau douăzeci și patru de cântece.
Perșii din Eschil mi-au servit drept model inițial; dar din moment ce rezultatul glorioasei bătălii care se poartă acum în Grecia nu este încă decis, nu poate exista nici un deznodământ aici, precum întoarcerea lui Xerxes și înfrângerea perșilor. Prin urmare, m-am limitat la o serie de tablouri lirice, iar pe vălul viitorului coborât peste acțiunea neterminată, abia am conturat imaginile victoriei viitoare a grecilor, care vor contribui la victoria civilizației și progresul social. .
Totuși, drama (dacă o numiți într-adevăr așa) este atât de nepretențioasă încât, citită din căruța lui Thespis 3 în fața sătenilor

atenieni la festivitățile lui Dionysos, cu greu ar fi primit Recompensa Caprei 4. Sunt gata să suferă cu blândețe orice pedeapsă mai mare decât privarea de această răsplată, la care aristahii de față consideră că este necesar să mă condamne. Singurul cântec de capră 5 pe care l-am pus cap la cap, în ciuda complotului ingrat, a câștigat mai multe laude decât mă așteptam și decât merită.

Detaliile evenimentelor care mi-au constituit poezia le-am luat exclusiv din surse cunoscute și trebuie să cer îngăduința cititorilor dacă sunt nevoit să mă aflu cu erudiția ziarului. Până la sfârșitul războiului, nu putem obține o relatare suficient de sigură pentru un istoric; dar poeții au privilegiile lor și cert este că grecii au săvârșit fapte de înalt curaj, că au câștigat mai multe bătălii pe mare, iar înfrângerea lor în Țara Românească este marcată de fapte eroice mai glorioase decât victoria.

Indiferența conducătorilor lumii civilizate față de urmașii poporului căruia îi datorează această civilizație și care acum, spre surprinderea tuturor, a răsărit din cenușă, este ceva cu totul de neînțeles pentru fiecare simplu spectator într-un spectacol de viață. La urma urmei, toți suntem greci. Legile noastre, literatura noastră, religia noastră, arta noastră - toate își au rădăcinile în Grecia. Dacă nu ar fi Grecia, atunci Roma - mentorul, cuceritorul sau patria strămoșilor noștri - nu ar putea duce iluminarea pe sulițele sale și am rămâne totuși sălbatici și păgâni, sau mai rău, am ajunge la o stagnare socială completă, în care se află China şi Japonia.

Corpul uman și spiritul uman au ajuns la perfecțiune în Grecia, întruchipate în creații impecabile, care, chiar și sub formă de fragmente, sunt mostre inaccesibile pentru arta modernă; acea perfecțiune care, în multe feluri, fie că este deschisă sau ascunsă, va înnobila și va încânta omenirea atâta timp cât va exista.

Greacul modern este descendentul acelor oameni minunati în care doar cu mare dificultate ne recunoaștem propriul neam; el a moștenit o mare parte din sensibilitatea, gândirea rapidă, entuziasmul și curajul lor. Dacă sclavia morală și politică o reduce adesea la cele mai josnice vicii care îi sunt inerente - și, făcând aceasta, o reduce chiar și sub adâncimea obișnuită a căderii - să ne amintim că este cea mai bună care, în decăderea sa, dă naștere la cel mai rau; şi se poate spera că moravurile care există numai sub o anumită ordine socială vor dispărea de îndată ce vor fi schimbate. Într-adevăr, din moment ce moravurile grecilor și-au găsit adevărata reflectare în excelentul roman Anastasius, acolo au avut deja loc 7 schimbări foarte importante; floarea tinereții grecești, întorcându-se acasă de la universitățile din Italia, Germania și Franța, le-a prezentat concetățenilor săi ultimele realizări ale acelei civilizații, ale căror origini datează de la strămoșii lor. Până la începutul revoltei, la Universitatea din Chios erau opt sute de studenți, inclusiv câțiva germani și americani. Generozitatea și energia multor prinți și negustori greci, care vizează renașterea patriei lor, sunt demne de orice laudă - energie și înțelepciune, dintre care există puține exemple.

Englezii le permit propriilor asupritori să-și urmeze simpatia naturală pentru tiranul turc și, astfel, să-și aducă asupra lor

stigmatizarea eternă a unei alianțe rușinoase cu dușmanii fericirii umane, creștinismul și civilizația.

Rusia caută să ia în stăpânire Grecia, nu să o elibereze; ea ar dori să vadă cum dușmanii ei originari - turcii - și grecii, pe care ea caută să-i înrobească, se slăbesc unul pe altul până când unul dintre adversari, sau ambii, cad în plasa ei. Anglia ar fi acţionat cu înţelepciune şi generozitate dacă ar fi ajutat lupta grecească pentru independenţă, sprijinindu-i atât împotriva Rusiei, cât şi împotriva Turciei; Dar a fost vreodată asupritorul generos și drept?
Dacă poporul englez va deveni vreodată liber, se va reflecta asupra rolului jucat în marea dramă a renașterii libertății de către cei care se angajează să-i reprezinte; și gândește cu asemenea sentimente pe care ar trebui să le simtă acum. Secolul nostru este secolul războiului asupriților împotriva asupritorilor, iar toți liderii bandelor privilegiate de ucigași și escroci numite suverani își caută ajutor unii altora împotriva unui inamic comun și își uită vrăjile în fața unui pericol mai formidabil. . Toți despoții pământului sunt incluși în această uniune sacră. Dar o nouă rasă a apărut în Europa, crescută în ură față de opiniile care o îngătesc, iar noile generații execută o judecată pe care tiranii o anticipează și la care tremură.
Peninsula Spaniolă este deja liberă. Franța a fost parțial eliberată de relele pe care guvernul ei crud, dar slab, încearcă în zadar să le reînvie. În Italia au fost semănate sămânța vărsării de sânge și a nenorocirii, iar acolo crește un trib puternic pentru a culege recolta. Lumea așteaptă acum doar vești despre revoluția din Germania și vom vedea cum tiranii care s-au bazat pe inerția de acolo vor fi aruncați într-o prăpastie din care nu se mai pot ridica. Acești dușmani ai omenirii știu bine cine este adversarul lor, când atribuie revolta grecească aceluiași spirit de care se tem atât de mult în toată Europa; iar acest adversar le cunoaște perfect puterea și viclenia și stă la pândă pentru momentul inevitabil al slăbiciunii și luptei lor între ei, pentru a le smulge din mâinile lor sceptrele sângeroase.
DESPRE MANDEVILUL lui GODWIN Scrisoare către editorul The Examiner
Domnule!
Autorul cărții Mandeville este una dintre mințile marcante ale timpului nostru. El dezvăluie varietatea și amploarea talentelor care îi deosebesc pe cei care sunt destinați unei faime durabile de autorii care au câștigat faimă doar temporară. Dacă meritele sale constau doar în cercetările sale extinse și profunde în științele morale și politice, atunci și atunci i-ar fi greu să-și găsească un rival. Să renunțăm la toate propozițiile filozofiei sale morale care pot fi dezbătute și să vorbim numai despre cele care sunt suficiente pentru a fi spuse a fi stabilite și care aparțin celor mai importante adevăruri, astfel încât cel care le proclamă mai degrabă să amintească omenirea dintre ei decât îl instruiește.
„Justiția politică” 1 este primul sistem de filozofie morală, bazat pe negarea drepturilor și afirmarea îndatoririlor, iar înțelegerea sa vagă formează baza oricărei libertăți politice și a tuturor virtuților personale. Dar autorul său este și autorul lui Caleb Williams 2; și dacă de la el ar supraviețui doar unul dintre pasajele care înfățișează imaginea Falkland, am spune fără îndoială: „Iată un intelect extraordinar, care cu siguranță a fost capabil de cele mai mari realizări”.
St. Leon și Fleetwood 3, deși nu sunt la fel de cunoscute, sunt marcate de aceeași combinație de subtilitate și forță. The Experience of the Tombs 4 este scrisă cu toată seriozitatea și profunzimea sentimentelor care distinge o persoană care, ca un prieten apropiat, are grijă de generațiile viitoare și împărtășește preocupările generațiilor trecute.

Într-adevăr, Godwin nu este apreciat de cei dintre compatrioții săi de care depinde faima pe viață. Dacă și-ar fi folosit talentele pentru a măguli egoismul celor bogați sau pentru a predica învățăturile de care au nevoie cei care dețin puterea pentru a-și întări puterea, fără îndoială, ei i-ar oferi sprijin în schimb și el s-ar putea bucura mai bine de razele acestui soare. decât domnul Malthus.sau doctorul Paley. Dar diferența dintre ele ar rămâne la fel de mare ca și diferența dintre faimă și glorie.
Godwin este pentru vremea noastră în filozofia morală ceea ce Wordsworth este pentru poezie. Interesele personale ale acestuia din urmă ar fi avut probabil de suferit nu mai puțin din servirea principiilor adevăratului gust în poezie, decât reputația de-a lungul vieții a lui Godwin a suferit din cauza afirmației sale îndrăznețe a adevăratelor fundamente ale moralității; cu toate acestea, nu este

acordul cu opiniile puternicilor lumii, așa cum le-a exprimat Wordsworth, s-a dovedit a fi ușor compatibil cu servilismul, căutarea și supunerea față de prejudecăți. Este de remarcat faptul că alte țări ale Europei au anticipat judecata posterității; că numele lui Godwin, și, de asemenea, al femeii remarcabile, răposata lui soție6, este pronunțat acolo cu respect chiar și de către cei puțin familiarizați cu literatura engleză; și că scrierile lui Mary Wollstonecraft au fost traduse și citite pe scară largă în Franța și Germania, în timp ce în rândul NDS vocea ei a fost mult timp redusă la tăcere de oponenții fanatici.
Mandeville este ultima lucrare a lui Godwin. Acest roman nu este, fără îndoială, inferior lui „Caleb Williams”, dar în anumite privințe îl depășește. Adevărat, acolo nu există nicio imagine ca Falkland, pe care autorul, prin puterea argumentelor iscusite care cer toleranță și îngăduință, ne obligă să-l iubim, deși acțiunile sale nu încetează să ne uimească și să ne revolte. Mandeville evocă în noi compasiune, dar nimic mai mult. Iluziile lui au cauze interioare profunde, dintre care principala este suspiciunea înnăscută, care se transformă curând în ură, dispreț și mizantropie fără rod; iar când nu există geniu sau virtute, atunci fructele corespund pământului în care au crescut. Erorile din Falkland își au sursa într-o înțelegere ridicată, deși incorectă, a demnității naturii umane, o simpatie arzătoare pentru oameni și convingerea că o persoană cu o reputație nepătată ar trebui să meargă pe drumul său, inaccesibil murdăriei și nu datorează nimănui. un cont. Dacă autorului i se poate reproșa că plasează în centrul narațiunii o figură care nu poate suporta comparația cu Falkland, atunci Mandeville merită acest reproș. Dar dacă diversitatea caracterelor umane, profunzimea și complexitatea motivelor umane, din care provin puterea și slăbiciunea omului și care fac apel la îngăduința și toleranța noastră - dacă toate acestea sunt demne de a fi descrise în literatura fină, atunci "Mandeville" nu este inferioară ca fascinație și semnificație față de niciuna dintre scrierile autorului nostru.
Limbajul romanului este mai bogat și mai variat, elocvența mai plăcută urechii, fără a pierde puterea și claritatea caracteristice Justiției Politice și Caleb Williams. Reflecțiile morale sunt mai consistente și mai îndrăznețe decât în alte romane ale autorului. Discursul Henriettei, adresat lui Mandeville, care s-a trezit din nebunie, unde îl cheamă la virtute și la activitate în folosul oamenilor, este cea

mai frumoasă pagină din literatura modernă. Aceasta este doctrina „Justiției politice”, enunțată cu o claritate și expresivitate uimitoare și îmbrăcată în cuvinte atât de eufonice încât se poate spune despre ele, aproape ca în scrierile lui Platon, după Milton:
Mare filozofie! Și nu TeMHá, Și nu uscat, așa cum cred oamenii proști,
Ci sună dulce, ca lăuta lui Phoebus.

Discursul lui Clifford despre bogăție este, de asemenea, bun, în care este ușor să separați adevărul de eroare. Imaginea lui Clifford, lipsită de trăsăturile obișnuite ale sublimului, poate fi, totuși, numită sublim - atât de captivantă este puritatea lui. Prima întâlnire a Henriettei cu Mandeville în moșia sa strălucește cu toate culorile zorilor vieții; ea aduce în minte multe viziuni — sau, poate, numai una: acea viziune, pe care desfătarea înșelătoare a primei, încă nefrântă, speră să o îmbrace cu strălucirea roz a zorilor, dar care, spre deosebire de zori, odată stins, nu se mai întoarce. Henrietta se vede tuturor pe care o inimă impresionabilă o vede în obiectul primei ei iubiri. Cu greu o putem vedea, este atât de frumoasă. Este înconjurată de o strălucire de farmec orbitor, ascunzându-se de ochii a tot ce este muritor în frumusețea ei nemuritoare. Dar strălucirea se estompează treptat, iar acum este deja „de nedistins în lumina slabă a vieții de zi cu zi”8. Acțiunile ei, și chiar și sentimentele ei, nu au acea înălțime care îi deosebește opiniile și acea puritate neînfricata care ar trebui să însoțească - și să însoțească - veridicitatea și virtutea. Iar Henrietta se bifurcă în sentimentele ei. Cum a putut cea mai pură Henrietta, în dragostea ei pentru Clifford, să socotească accidentele goale și umilitoare ale bogăției și faimei și vorbea unei bătrâne jalnice, cum a putut ea, după ce a ascultat discursurile pasionale și nebune ale lui Mandeville, să meargă fără ezitare la ea sărbătoare de nuntă?
Poate că este chiar bine că scriitorul a arătat cum speranțele oamenilor se prăbușesc, pentru că altfel tabloul lui ar fi fost luminat de o singură rază; ne-a dovedit cu pricepere că „totul este deșertăciune” și „casa de doliu pentru morți. ..mai bine decât o casă de ospăţ”9; și ar trebui să fim recunoscători celor care ne fac să simțim instabilitatea naturii noastre, astfel încât să acumulăm cunoștințe care să servească drept fundație solidă pentru aceasta și să prețuim atașamentele din suflet care o strâng în siguranță. Dar ne pare rău că Henrietta, care din punctul ei de vedere era atât de înaintea contemporanilor ei și era atât de frumoasă încât părea printre oameni o creatură nepământeană, încât această Henrietta a acționat și a simțit la fel ca cele mai obișnuite creaturi ale sexului ei; și este și mai jalnic că autorul, care a putut concepe ceva atât de frumos și demn de admirat, din cauza temei pe care a ales-o, nu și-a realizat pe deplin planul. Poate că, după imaginea Henriettei, a vrut să exprime ceva prea semnificativ și neobișnuit pentru a fi realizat; iar acest gând ne lasă oarecum dezamăgiți.
Totuși, toate acestea, în comparație cu subiectul principal al romanului, sunt doar detalii externe. Fluxul de evenimente, din ce în ce mai sumbru și mai rapid, se mișcă firesc și inevitabil, ca soarta însăși; nu suntem șocați; de la bun început suntem pregătiți pentru ce e mai rău, deși ne întrebăm de unde ia scriitorul umbrele din care întunericul moral este atât de îngroșat și devine plin și sinistru spre final. Narațiunea ne prinde rapid și profund. A-i rezista este inutil

ca o pânză pentru a zbura împotriva unei furtuni. În acest sens, romanul excelează.

plimbă „Caleb Williams”; evenimentele din Caleb Williams se mişcă la fel de repede ca şi în Mandeville, dar sunt mai puţin profunde. „Mandeville” este ca un vânt care ridică valuri chiar din fundul oceanului gândirii. Pe măsură ce se apropie de sfârşit, atrage cititorul din ce în ce mai puternic. Şi în cele din urmă, cuvântul Smorfia * atinge vreo sfoară care rezonează în adâncul sufletului şi, se pare, îl doare până la sânge; şi ni se pare că zâmbetul cu care Mandeville coboară în mormânt se reflectă în acel moment pe chipul nostru.

R[cavaler] E[fov]

DESPRE ROMANUL „FRANKENSTEIN”

Romanul „Frankenstein, sau Modernul Prometeu” prin însăşi intriga sa este, fără îndoială, una dintre cele mai originale şi integrale lucrări din ultima vreme. Pe măsură ce o citim, ne întrebăm uimiţi care ar fi putut fi reflecţiile – şi care este experienţa de viaţă care a dus la ele – care au produs în imaginaţia autorului combinaţiile uimitoare de motive şi evenimente şi catastrofa finală zdrobitoare care alcătuieşte această poveste. . Poate, prin câteva semne minore, se poate concluziona că ea este prima încercare de a scrie. Cu toate acestea, această judecată, bazată pe diferenţe subtile, poate fi eronată; căci romanul este scris de la început până la sfârşit cu o mână fermă şi încrezătoare. Interesul creşte treptat pe măsură ce povestea se apropie de sfârşit odată cu viteza crescândă a pietrei care se rostogoleşte pe panta. Privim cu răsuflarea tăiată cum evenimentul se adună pe eveniment, iar pasiunea evocă pasiunea reciprocă. Strigăm: „Stai! Destul!” – dar noi evenimente ne aşteaptă înainte; ca şi sacrificiul autorului, credem că nu mai putem suporta, dar mai sunt încă de suportat. Pelion se adună pe Ossa, iar Ossa pe Olimp. Urcăm un vârf după altul până când ni se deschid privirii distanţe nemărginite; capul ni se învârte, iar pământul ne alunecă de sub picioare.
Principalul avantaj al romanului este capacitatea de a excita sentimente profunde şi puternice. Avem în faţa noastră impulsurile originare ale omului; şi, poate, doar cei care sunt obişnuiţi să se adâncească în originile şi direcţia lor în gândire vor putea înţelege pe deplin acţiunile care decurg din ele. Dar, din moment ce toate se bazează pe natura umană, cu greu există un cititor capabil să fie interesat de altceva decât de o nouă poveste de dragoste care să nu le răspundă cu unele dintre cele mai interioare şiruri ale sufletului. Căci sentimentele descrise sunt atât de tandre şi

* Zd .: grimasă (italiană).

inocentă - imaginile personajelor secundare ale acestei drame extraordinare sunt luminate de o lumină atât de blândă - imaginile vieţii domestice sunt simple şi înduioşătoare; patosul poveştii este profund şi puternic. Însăşi atrocităţile şi furia fiarei singuratice 3 - oricât de terifiante sunt ele - nu sunt cauzate de o dorinţă fatală de rău, ci decurg inevitabil din cauze cunoscute care le explică pe deplin. Ele sunt, parcă, produse ale Necesităţii şi ale Naturii Umane. Aceasta este morala cărţii – probabil cea mai importantă şi universal valabilă morală care poate fi sugerată prin exemple. Fă rău unui om şi el va deveni rău. Răspunde dragostei cu dispreţ; pune o persoană,

indiferent de motiv, în poziția unui proscris; excomunicați-l, o ființă socială, din societate și îl veți forța inevitabil să fie rău și egoist. Exact asta se întâmplă prea des în societate: cei care, mai degrabă decât alții, ar putea deveni binefăcătorii și podoabele ei, sunt marcați cu dispreț dintr-un motiv întâmplător și, sortiți singurătății spirituale, sunt transformați într-un flagel și un blestem pentru oameni.
Monstrul din Frankenstein este, fără îndoială, o creatură înfricoșătoare. S-a dovedit a fi o ființă socială, nu putea să nu întâlnească cu oamenii primirea pe care a avut-o. A fost o ciudată, o anomalie; deși sufletul său, sub influența primelor impresii, era iubitor și sensibil, originea lui este atât de neobișnuită și de groaznică, încât atunci când toate consecințele acestui lucru au ieșit la iveală, bunătatea sa inițială s-a transformat în răzbunare și ură nestăpânită față de oameni. Scena de cabină dintre Bestia și orbul De Lacy este unul dintre cele mai înalte exemple de patetic pe care ne putem aminti. Este imposibil să citești acest dialog - ca multe altele asemenea - fără ca inima să sară o bătaie și „lacrimile să nu curgă pe obraji”4. Întâlnirea și cearta dintre Frankenstein și Bestia pe marea înghețată este similară ca putere cu argumentul lui Caleb Williams cu Falkland. Într-adevăr, prin stilul și caracterul său, amintește oarecum de remarcabilul scriitor căruia autorul lui Frankenstein i-a dedicat cartea și a cărui operă este evident că o cunoaște bine.
Cu toate acestea, urme de ceva asemănător cu imitația pot fi găsite într-un singur episod al romanului: debarcarea lui Frankenstein în Irlanda. Caracterul său general este de neegalat în literatură. După moartea Elisabetei, acțiunea, ca un pârâu care devine mai rapid și mai adânc în cursul său, capătă o măreție formidabilă și o putere magnifică a unei furtuni.
Scena de la cimitir, când Frankenstein vizitează mormintele celor dragi, plecarea lui din Geneva și drumul prin stepele tătare până la țărmurile Oceanului Arctic sunt asemănătoare în același timp cu mișcările teribile ale unui cadavru reînviat și rătăcirile unui anumit spirit. Scena din cabina lui Walton - discursul maiestuos pe care Bestia îl rostește asupra cadavrului victimei sale - mărturisește puterea intelectului și a imaginației, care, așa cum cititorul va recunoaște fără îndoială, a fost rareori depășită.
DESPRE RENESTIREA LITERATURII
În secolul al XV-lea d.Hr., evenimente noi și extraordinare au trezit Europa din letargia ei și au pus bazele măreției ei actuale. Lucrările lui Dante din secolul al XIII-lea și ale lui Boccaccio din secolul al XIV-lea erau lumini strălucitoare care dădeau străluciri de cunoștințe literare călătorului forțat să urce pe dealul gloriei în întuneric aproape total. Dar după cucerirea Constantinopolului, o lumină nouă a strălucit deodată; norii întunecați ai ignoranței s-au risipit; mulți călugări învățați au inundat Europa și chiar mai mult - manuscrise învățate, pe care le-au luat cu ei din cenușă. Turcii s-au stabilit la Constantinopol, nefiind adoptat nimic de la greci în afară de viciile lor; au neglijat chiar și acele rămășițe ale civilizației lor străvechi, care, deși slăbite și corupte de amestecul absurd de vederi păgâne și creștine, fiind transferate în Europa, s-au dovedit a fi o scânteie care a aprins treptat lumina cunoașterii peste lume.
Italia, Franța și Anglia – în ceea ce privește Germania, au rămas mai puțin civilizate timp de câteva secole decât vecinii săi – erau pline de mănăstiri și călugări. Superstițiile care privesc atât cele pământești, cât și cele cerești rămân încă jugul care leagă o persoană

de pământ, împiedicând geniul său să se avânte în elementul său ceresc nativ. Realizările minții umane sunt uimitoare, dacă nu mai mult; creațiile naturii sunt materiale și tangibile; vedem deja parțial în esența lor și adesea le prezicem cu exactitate acțiunea. Dar spiritul pare să guverneze lumea fără mijloace vizibile sau palpabile. Nașterea lui este necunoscută; acțiune și influență imperceptibile; iar existenţa este evident eternă. Pentru un umanist și filozof, nimic nu este mai regretabil decât să se gândească la cât de mult a întârziat superstiția dezvoltarea spirituală și, în consecință, fericirea umană. Călugării din mănăstirile lor s-au angajat în dispute goale și ridicole; s-au mulțumit să prezinte dogmele religiei turmei lor, apoi s-au repezit cu nerăbdare în sălile universitare, unde s-au certat cu răutate și răutate, ceea ce nu se potrivea bine cu pretențiile lor de sfințenie. Dar viața de călugăr este cel mai nefiresc lucru pe care l-ar putea crea fanatismul, atât de ingenios în cruzime; viciile călugărilor pot fi scuzate, căci ei au devenit așa la porunca câtorva prelați aroganți și nesimțiți care au înrobit lumea pentru a trăi ei înșiși liber în ea.

Disputele monahale erau aproape întotdeauna scolastice; erau dispute despre cuvinte care nu aveau nimic de-a face cu moralitatea. Morala este un instrument grozav și, în același timp, un mare scop al omului, - potrivit lor, se potrivește complet pe câteva sute de pagini dintr-o anumită carte, pe care alții au declarat-o de atunci a fi doar fragmente din spusele martirilor pe moarte, cineva ne-a colectat și impus. În complexitatea filozofiei scolastice, omenirea era în pericol să piardă ultimele firimituri de adevărată înțelepciune pe care o mai avea; singurul lucru valoros în aceste dispute au fost încercările de a dezvolta opiniile filozofilor peripatetici.2 Platon, cel mai înțelept și mai profund dintre gânditorii antici, și Epicur, cel mai blând și mai uman dintre ei, au fost complet neglijați de călugări. Platon a contrazis părerile lor deosebite despre treburile cerești, iar Epicur, care apăra dreptul omului la bucurie și fericire, ar fi fost un contrast prea seducător cu codul lor moral sumbru și mizerabil. Este adevărat însă că sfinții părinți s-au amuzat în timpul liber cu închinarea secretă a lui Epicur și au profanat filozofia care apăra drepturile tuturor în timp ce exercitau cu egoism drepturile celor puțini. Așa stau lucrurile: legile naturii sunt imuabile, iar omul se leapădă de ele pentru a avea plăcerea de a trece prin labirinturile greutăților pentru a merge din nou la ele.

Plăcerea sinceră și nevinovată, după o logică ciudată, se numește viciu; între timp, omul (lanțul necesității îl ține atât de strâns – atât de irezistibil că se străduiește să-și împlinească destinul pământesc) – omul îl caută cu orice preț și, prin urmare, devine ipocrit și este pregătit pentru chinurile iadului.

Literatura greacă – cea mai bună produsă vreodată – a fost în sfârşit înapoiată lumii; am învățat-o din manuscrisele care au supraviețuit din timp, de la goți și chiar mai feroce turci. Un mare dezastru a fost incendiul din Biblioteca din Alexandria3. Se spune că această bibliotecă ar fi conținut lucrările celor mai buni autori greci.

NOTE PRIVIND SCULPTURA ROMEI ȘI FLORENTEI

eu

ARCUL TITA1

În interiorul Arcului lui Titus există un basorelief care înfățișează un oraș devastat. Pe o parte sunt zidurile Templului, cuprinse de

flăcări și gata să se prăbușească. Tot ceea ce însoțește capturarea orașului este arătat pe fundal: fete înghesuite, mame, copii și bătrâni; soldați cruzi și nestăpâniți. În prim plan se află alaiul învingătorilor, purtând sfeșnicele sacre profanate de aceștia, mese pentru pâine și alte obiecte ale cultului evreiesc. Pe partea opusă, spre deosebire de acest tablou trist, este Titus încoronat cu lauri, stând pe un car tras de patru cai, printre o mulțime de războinici învingători, în timp ce preoți captivi, conducători militari și filozofi sunt târâți după el în lanțuri. În spatele lui stă Victorie cu aripi de vultur.
Acum arcul s-a transformat în ruine, iar basoreliefurile, care au văzut schimbarea de cincizeci de generații, sunt aproape șterse. În spatele acestui monument, care comemorează înfrângerea evreilor, se află mormântul cuceritorului lor, acum el însuși redus în praf.
Amfiteatrul Flavian a devenit casa bufnițelor și a liliecilor. Din puterea pe care a personificat-o cândva și căreia îi servește acum ca monument, nu mai rămâne decât o amintire. Nu există Ierusalim, dar nu există nici Roma. II
II
UNLAO3
Intriga din Laocoon este neplăcută, dar în compoziție și execuție poate concura cu cele mai bune dintre monumentele antice care au ajuns până la noi. Sculptura înfățișează un tată și cei doi fii ai săi. Byron constată că Laocoon suferă nu pentru el însuși, ci pentru copiii săi și că chinurile unui muritor sunt combinate cu răbdarea unui ceresc. Dar nu este. Principalul lucru care exprimă imaginea lui Laocoon este crunta suferință fizică, împotriva căreia protestează cu toată conștiința nedreptății sale, întorcându-și fața plină de disperare spre cer; și în același timp acest chip este plin de demnitate, ceea ce înnobilează tortura.

Acum să trecem la copiii lui. În trăsăturile și ipostazele lor, este vizibilă devotamentul și dragostea filială fără margini, care a înghițit toate celelalte sentimente. Acest lucru este vizibil mai ales la cei mai în vârstă. Ochii lui sunt îndreptați spre Laocoon, se întinde spre el și, parcă, se contopește cu el. Deosebit de elocventă este mâna pe care i-a întins-o tatălui său nu pentru ajutor, ci ca și cum ar fi încercat instinctiv să o ofere el însuși. Nimic nu este mai încântător decât contururile feței și trupului său și expresia buzelor lui, întredeschise nu pentru plângere sau rugăciune - căci el este conștient de inutilitatea lor - ci pentru cuvinte tandre de mângâiere adresate părintelui nefericit. Suferința lui trupească se exprimă doar în piciorul drept ridicat, pe care încearcă în zadar să-l elibereze de viciul puternic care îl strânge.
Surpriza, durerea și disperarea sunt scrise pe chipul băiatului mai mic. Nu a atins încă vârsta la care mintea lui este suficient de matură și fermă pentru a înțelege dezastrul care l-a lovit pe el și pe cei dragi. Era nebun de groază. Se pare că îi auzim țipetele. Cu mâna stângă, el împinge capul unui șarpe care și-a înfipt dinții în lateral, iar încercările sale zadarnice și fără speranță de a scăpa întăresc impresia. Fiecare membru, fiecare mușchi, fiecare venă a Laocoonului înfățișează cu o fidelitate uimitoare acțiunea otravii și greutatea sufocantă a groaznicelor spirale ale șarpelui, atât de încurcate încât nu pot fi urmărite cu ochiul. Niciodată până acum dalta unui sculptor nu s-a sculptat cu atât de adevăr și forțează mușchii încordați ai

mâinii care strânge gâtul monstrului și este pe cale să-l sufoce; iar gura unui aspid uriaș cu dinți îngrozitori clar vizibili, gata să străpungă inima victimei și să se alăture acolo, îl face pe privitorul, care vede acest miracol al sculpturii, să se întoarcă cu un fior, îndoindu-se de realitatea a ceea ce a văzut.

XXIX

BACCHUS SI AMPEL4

Sunt mai puțin frumoase aici decât în colecția regală napolitană, dar totuși surprinzător de bune. Siluetele par să se miște încet, vorbind din mers, iar acest lucru se exprimă în mișcările lor fine și grațioase. O mână a lui Bacchus se sprijină pe umărul lui Ampel; cealaltă este frumos întinsă înainte, în timp cu mișcarea piciorului, iar toate degetele ei cu articulații flexibile par a fi animate. Sandalele și jambierele lui sunt prinse cu două capete de șarpe, iar piciorul lui este împletit cu șerpi. El este încununat cu o viță de vie, îngreunată cu ciorchini mari; frunzele sale ofilite atârnă pe părul des, care este frumos despărțit pe frunte și cade în bucle ușoare pe gât și pe piept. Ampel, îmbrăcat într-o piele de animal, ține un vas în mâna dreaptă, iar cu stânga îmbrățișează pe jumătate tabăra lui Bacchus. Așa, undeva într-o poiană retrasă a unei grădini de școală, s-ar putea să vezi (dar rar vezi, din cauza tiraniei obiceiurilor dezbinate) școlari juniori și seniori legați de o prietenie duioasă, atât de asemănătoare cu oricare alții.

bov. - Chipul fermecător al lui Bacchus exprimă o jucăușă blândă, parcă ca răspuns la privirea vicleană a lui Ampelus, care și-a întors fața veselă spre el, de parcă i-ar fi oferit unui prieten un fel de truc amuzant. Fața lui Bacchus este plină de frumusețea divină a celui care trece prin viață neîntinat de grijile ei josnice; cel care, inconștient, dar cu bucurie, dă altora fericire și pace. Rotunjimea grațioasă a pieptului și a abdomenului său, trecând unul în altul, continuă lin în extremitățile inferioare. Este ca un acord armonic care îmbrățișează sufletul și lasă în el o satisfacție surprinsă și veselă; este asemănător cu fericirea iubirii, când o dorință stinsă lasă în urmă o bucurie strălucitoare. Chipul lui Ampel este mai rău din toate punctele de vedere; pare dur; dar Bacchus strălucește de frumusețe nemuritoare.

XXXIII

VENUS ANADIOMENES5

Părea că tocmai a ieșit din ape și încă se bucură de prospețimea lor. Toată ea este bucurie blândă și tandră, iar liniile curbe ale corpului ei frumos curg una în alta cu un farmec infinit. Chipul ei exprimă langoarea iubirii, dar este o beatitudine liniştită, nevinovată, străină de prefăcătorie, străină de îndoieli; este dorința și plăcerea și bucuria pe care le aduc.

Buzele nu exprimă pasiune violentă, cum ar fi 6 sau o respirație impunătoare

inovații, ca în Apollo capitolin7, sau o combinație a tuturor acestora, așa cum vedem în Apollo Belvedere; sunt plini de dorință vicleană, dar curată și afectuoasă; colțurile gurii, despărțite de un zâmbet fluturând în jurul lor, curba lor tremurândă, exprimând o poftă nesățioasă, vârful ușor vizibil al limbii, parcă în langourare, agățat de buza inferioară - totul vorbește despre dragoste și numai despre iubire.

Ochii încețoșați de plăcere; o frunte mică formează deasupra lor o ușoară umflătură, apoi o scobitură, iar această linie trece până la obraji, dând feței o expresie de tandrețe ingenuă.
Gâtul rotunjit se ridică, parcă dintr-un oftat fericit, și se îmbină lin cu liniile impecabile ale corpului.
Acest corp este cu adevărat perfect. Ea este pe jumătate ridicată când iese din cochilie, iar toate membrele ei rotunjite, impecabil sculptate respiră în același timp energie și viață. Te frapează perfecțiunea cu care sunt transmise liniile spatelui ei ușor arcuit, trecând în șolduri, și mușchii abdominali, subliniindu-i postura. Poziția mâinilor ei, a căror frumusețe depășește imaginația, este naturală și confortabilă. Aceasta este probabil cea mai frumoasă reprezentare a lui Venus, zeița dorinței senzuale, în sculptura antică. Asemenea sâni în formă de para, ascuțiți, veșnic fecioare ar fi putut fi la Fecioara Maria, dar vai! [. . .]

XXXIV STATUA MINERVA9
Mâna statuii a fost restaurată. Capul ei este frumos. Poartă o cască strânsă, din care este smuls părul, desfăcut pe frunte. Fața răsturnată dezvăluie un gât fără cusur și o bărbie plină, frumos definită, ceea ce la oamenii vii este un semn al unei naturi drepte și întregi. Chipul ridicat spre cer exprimă o seriozitate profundă și pasională, o rugăciune fierbinte și concentrată nu pentru sine, ci pentru durerea comună inevitabilă a cuiva. În acest chip există dulceața și poezia tristeții, care face durerea frumoasă și sentimentului, numită durere în limbajul uman imperfect, deși conține nu numai durere, amestecă ceva care face nu numai pe cel care trăiește acest sentiment, ci și pe cel care trăiește acest sentiment. privitorul , preferă-l decât ceea ce se numește plăcere - și nu este întotdeauna doar plăcere. Este greu de crezut că acest cap, cu toată frumusețea sa sublimă, o înfățișează pe Minerva, deși atât atributele, cât și poziția jumătății inferioare a statuii indică acest lucru. Grecii au înfățișat rareori pe fețele zeităților lor entuziasmul sentimentelor umane (dacă nu se numără inspirația poetică a lui Apollo printre astfel de sentimente); iar aici chipul dumnezeiesc este însuflețit de angoasă adâncă și pătimașă. Este cu adevărat divin; înțelepciunea, personificată în Minerva, se roagă Puterii Supreme și tânjește pentru că rugăciunea ei este zadarnică. O bufniță stă la picioarele statuii. Pliuri de îmbrăcăminte, picioare frumoase, o postură frumoasă - toate acestea pot fi văzute în multe alte statui ale acelei epoci extraordinare; dar un asemenea chip este rar.
Statuia stă pe un altar acoperit cu imagini în relief realizate într-un spirit complet diferit. Este posibil ca altarul să fi fost destinat cultului lui Bacchus sau unei urne funerare. Pe ea scrie: D. M. M. ULPIUS. TERPNUS. FECIT. Sibi et Ulpiae Secundillae libertae. B. M.*
Sub ghirlandele de fructe și flori 10 în colțuri cu cranii de capră, în mijloc - o floare răsturnată pe o tulpină răsucită, sunt înfățișate patru menade, pe care a coborât frenezia divină. Este greu de imaginat ceva mai sălbatic și mai teribil decât gesturile convulsive care le denaturau siluetele frumoase și zvelte. Totuși, nimic aici nu depășește limitele a ceea ce este posibil în natură, deși se apropie de ele. Extazul superstițios, intensificat de ebrietate și ajungând la nebunie, i-a luat ca un vârtej și i-a purtat peste pământ ca un vârtej învolburat de furtună; ca un pârâu de munte poartă și răsucește

frunzele. Părul lor liber se bucle după alergarea lor furtunoasă, fețele lor sunt aruncate înapoi în unele

* Ulpius Terpnus a ridicat pentru el și Ulpia Sekundilla, o femeie libertă (lat.).

epuizare ciudată și privesc la cer, în timp ce ei înșiși, poticnindu-se, se învârte într-un dans frenetic. Unul dintre ei - poate Agave cu cap de Pen-fey 1 - ține un cap de om într-o mână și un cuțit lung în cealaltă; cel de-al doilea ţinte o suliţă încununată cu un con de pin, care le slujea ca tirs; al treilea dansează într-o frenezie voluptuoasă; al patrulea loveşte un fel de tamburin.

Era o superstiție cu adevărat monstruoasă, posibilă doar în Grecia, căci numai acolo frumusețea ideală și inspirația poetică înaltă puteau fi combinate cu amăgirile nebune care curgeau din ele. La Roma totul era mai obișnuit, mai supărat și mai sec – asemenea lucruri erau străine de conceptele stricte și precise ale romanilor; iar când acest cult a încălcat stricta lor morală, a suferit mult mai mult, deloc ca grecii, cu care totul - superstiția, și prejudecățile, și crima și nebunia - totul a devenit Frumusețe.

LX

NIOBE 12

Dintre toate sculpturile Greciei antice, aceasta este poate cea mai perfectă în frumusețea feței, așa cum Vaticanul Apollo 13 le depășește pe toate în frumusețea corpului. Mărimea figurii este colosală; dimensiunea unei opere de artă își înmulțește frumusețea, deoarece oferă privitorului mai multe oportunități de a lua în considerare din diferite unghiuri toate nuanțele nesfârșite de expresie care alcătuiesc orice operă aproape de perfecțiune; aici este imaginea unei mame care caută să-și protejeze ultimul copil de moarte.

Copilul, șocat de moartea de neînțeles a surorilor și fraților săi, s-a repezit la mama sa, ascunzându-și capul în faldurile hainelor ei, întinzându-și mâna către ea, în care până acum găsise mereu ocrotire de toate; iar marmura pare să tremure de groază. Copilul poartă o tunică ușoară din cea mai fină țesătură, iar părul ei este strâns într-un nod, probabil de o mamă grijulie care nu mai este destinată să facă acest lucru.Niobe ține haine spațioase cu mâna stângă, acoperind instinctiv copilul. cu ei, deși mintea ei îi spune că necazurile sunt inevitabile. Cu mâna dreaptă - și acest lucru este înțeles corect de restaurator - ea apasă copilul de ea și cu aceeași mișcare instinctivă îl liniștește. Dar chipul ei este cea mai înaltă întruchipare a frumuseții feminine maiestuoase pe care o poate crea imaginația, o adevărată capodoperă a armoniei poetice în marmură - chipul ei exprimă alte sentimente. Citește conștiința inevitabilității destinului, care părea să fi depășit-o deja. Disperarea și frumusețea s-au combinat aici pentru a exprima farmecul divin al durerii. Dacă postura statuii exprimă o credință inconștientă în capacitatea de a proteja copilul și dorința obișnuită de a-l alina cu blândețe în brațele ei, unde până acum și-a găsit întotdeauna refugiu, atunci chipul ei arată că a înțeles cu mintea cât de neputincioasă. muritorii sunt aici.

Nu există frică pe această față, doar durere profundă. Nu există furie în el - căci la ce folosește să fii supărat pe zeii atotputernici? Nici în el nu există teamă egoistă de propria suferință; nu există groază înaintea puterii supranaturale - într-un cuvânt, nu există nici măcar

un gând despre sine. Nenorocirea care a lovit-o este atât de mare încât nu lasă loc acestor sentimente.
Totul era mistuit de durere. În așteptarea săgeții inevitabile care o va depăși pe victimă, care s-a refugiat în brațele ei, ea și-a întors fața către atotputernicul ei adversar 14. Este imposibil să obții mai mult în sculptură decât această întruchipare uimitor de frumoasă a disperării, calmului și în același timp. timp de neconsolat. Când săgeata lovește ultimul ei copil, Niobe, după cum spune mitul, va izbucni într-o fântână de lacrimi; dar acesta va fi doar un vag simbol al acelei dureri fără speranță în care, simțim, vor trece restul anilor ei.
Este dificil să vorbești despre frumusețea feței ei: este greu de exprimat în cuvinte prin ce mijloace a fost atinsă o astfel de perfecțiune. Capul ei este oarecum aruncat pe spate pe un gât plin, frumos conturat, parcă în așteptarea unei lovituri inevitabile. Părul este frumos despărțit deasupra frunții, iar fruntea largă și curată, umbrită de ele, strălucește de o frumusețe blândă. Întreaga față este, de asemenea, largă: trăsăturile sale sunt sculptate cu armonia îndrăzneață a măiestriei încrezătoare în sine. Este ceva în asta, care amintește de nepăsarea maiestuoasă cu care Natura creează acele creații rare și cele mai bune, în care armonia formelor exterioare se naște din armonia interiorului. Și toate acestea nu sunt doar compatibile, ci și inseparabile de acel farmec clar și tandru, care este o expresie atât a inocenței spirituale, cât și a înălțimii spirituale, a purității și a puterii - tot ceea ce atinge cele mai intime corzi din mine, care dă naștere muzicii în interiorul meu. , iar sentimentele exterioare lovesc uimirea. Pentru a vedea acest lucru, priviți mai întâi statuia din față și apoi de sub brațul stâng, deplasându-vă spre dreapta până când linia frunții coincide cu linia mâinii.
DESPRE DIAVOL SI DIAVICI
Definiția naturii și activității Diavolului este o mare parte a mitologiei europene. Cine sau ce este el, de unde vine, unde este, la ce este destinat și cât de puternic este - acestea sunt întrebările care îi nedumeresc până și pe cei mai vicleni teologi și la care niciun credincios nu îndrăznește să răspundă direct. Diavolul este punctul slab al religiei convenționale, burta vulnerabilă a crocodilului.
Doctrina maniheică 1 despre originea lumii și despre cine o conduce, dacă nu este adevărată, atunci cel puțin este o ipoteză care nu contrazice experiența reală. Presupunerea că lumea a fost creată și controlată de două principii opuse, dar egale ca forță, este doar personificarea luptei dintre bine și rău pe care o simțim în noi înșine și o observăm în lumea din jurul nostru. Presupunerea că principiul binelui este mai puternic și că va învinge întruchipează speranțele noastre și acea sete de bine, fără de care răul care domnește astăzi ar fi insuportabil. Oamenii obișnuiți sunt toți manihei - din credințele general acceptate a mai rămas doar o singură carapace. Nimic mai simplu: să ne despărțim senzațiile plăcute și neplăcute de circumstanțe și limite specifice, să adăugăm conceptul de forță activă, pe care o simțim și în noi înșine, să atribuim superioritatea sau victoria finală a ceea ce ne este mai plăcut, înzestrând-o. cu toate epitetele laudative și pentru a marca ceea ce nu ne place cu cuvinte de dezgust și groază, profețând înfrângere pentru el - aceasta va fi linia de raționament prin care o persoană simplă ajunge la conceptele familiare despre Dumnezeu și Diavol.
Cei mai înțelepți dintre gânditorii antici au explicat existența răului fără a aduce Diavolul în imagine. Diavolul a fost, fără îndoială,

inventat de caldeeni, pentru prima dată auzim despre el după întoarcerea evreilor din a doua captivitate asiriană. El este menționat în Cartea lui Iov[2]; dar această împrejurare nu numai că nu dovedește că cartea aparține unui timp foarte timpuriu, ci confirmă mai degrabă originea ei ulterioară. Măreția și puritatea stilului ei, toată măreția ei sugerează în mod persistent că ea este contemporană cu copilăria înfloritoare a unor comunități umane. Cu siguranță că nu a fost compusă de un evreu înainte de a doua captivitate, pentru că pomenește despre Diavol, iar acest personaj nu se regăsește în niciuna dintre multele lucrări ale vremii. Că nu a fost scrisă deloc de un evreu se poate deduce din faptul că autorul folosește constant și cu multă pricepere imagini extrase dintr-o natură mai severă decât cea palestiniană.

Dar înapoi la Diavol. — Cei ai filozofilor greci, a căror imaginație poetică a dat naștere la întrupări figurative ale cauzei primare a lumii, s-au descurcat totuși fără Diavol. Democrit[3], Epicur[4], Teodor[5] și, poate, chiar Aristotel[6] s-au abținut să admită un Principiu Activ viu și gânditor, analog unei persoane gânditoare, ca creator al lumii sau conducător al acesteia. Platon [7], urmând profesorul său Socrate [8], care a fost uimit de frumusețea și noutatea ipotezei teiste, așa cum a fost exprimată pentru prima dată de mentorul lui Pericle [9], și-a asumat existența lui Dumnezeu și și-a armonizat sistemul moral, care era dintre cele mai natura universală și includea doctrina trecutului, prezentului și viitorului omului, cu o concepție umblă a supravegherii morale exercitate de această primă cauză spirituală. Cât despre stoici,[10] .., dar nu vom urmări toate modificările acestei învăţături în şcolile ulterioare. Aceste ipoteze, deși destul de primitive, nu sunt atât de ridicole și contradictorii. Reflecțiile subtile asupra existenței obiectelor externe nouă sunt reflecții care sugerează ideea existenței materiei, asupra căreia Platon a atras mai întâi atenția părții gânditoare a umanității[11] ... O interpretare parțială a acesteia a devenit treptat baza pentru toate cele mai puțin inspirate prevederi ale religiei noastre.
Cu toate acestea, filozofii greci nu l-au introdus pe Diavol. Ei au explicat existența răului prin eternitatea materiei și prin faptul că Dumnezeu, creând lumea, nu a creat în niciun caz ce este mai bun din ceea ce nu numai el, ci chiar și mintea inferioară în comparație cu el, a fost capabil să conceapă; din materialul încăpățânat și neînduplecat la îndemână, el a modelat doar o corespondență aproximativă cu perfecțiunea pe care o avea în minte. Astfel, un ceasornicar iscusit, care știe să facă ceasuri de cea mai bună lucrare din diamante, oțel, cupru și aur, nu poate crea un mecanism brut și imperfect decât dacă are la dispoziție doar lemn. Cu toate acestea, teologii creștini au respins constant această ipoteză pe motiv că eternitatea materiei este incompatibilă cu atotputernicia lui Dumnezeu.
Ca niște sclavi lași în fața unui despot supărat și suspicios, au reușit constant să vină cu tot felul de sofisme lingușitoare, încercând să-l liniștească cu cele mai contradictorii laude, încercând să explice cumva atotputernicia, bunătatea și dreptatea Creatorului de o astfel de lume, în care binele și răul sunt indisolubil împletite, iar cele mai bune aspirații de fericire și prosperitate se confruntă invariabil cu dezastru și distrugere. Și astfel, pentru a ieși din aceste greutăți, creștinii l-au inventat sau l-au împrumutat pe Diavol. Explicația lor despre originea Diavolului este foarte curioasă: conform credințelor acceptate, Cerul este reprezentat de o anumită țară aerisită în care

trăiește Ființa Supremă, precum și multe spirite de rang inferior. În ceea ce privește locația sa, teologii nu sunt complet unanimi, dar este general acceptat că se află în spatele celei mai îndepărtate constelații vizibile pentru noi.

diy. Aceste spirite, ca și sufletele care se presupune că locuiesc în corpul animalelor și al oamenilor, sunt considerate a fi create de Dumnezeu, care a prevăzut în același timp consecințele datorate naturii lor. El le-a făcut cele mai bune cu putință, dar natura substanței din care au fost făcute, sau legile irezistibile care au modificat această substanță la creație, nu le-au permis să fie atât de perfecți pe cât și-ar fi dorit el. Unii spun că el i-a înzestrat cu liberul arbitru, cu alte cuvinte, i-a creat, fără să-și dea seama pe deplin ce avea să iasă din ele, și le-a lăsat posibilitatea de a decide asupra unui act sau altul, indiferent de forțele generale care operează în mod firesc în rest. al universului.. Acest lucru a fost în mod evident făcut de el pentru a se putea justifica în fața propriei sale conștiințe chinuind aceste spirite nefericite când l-au înfuriat fiind mai rău decât se aștepta. O astfel de explicație a originii răului nu este, în cel mai bun caz, nici mai măgulitoare pentru Ființa Supremă și nici mai puțin dăunătoare dogmei atotputerniciei și bunătății sale decât învățătura lui Platon.
Apoi, după cum povestesc teologii, șeful spiritelor, într-o bună dimineață, a hotărât să se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu, atrăgând alături de el o treime din toți îngerii veșnici care erau cu persoana Creatorului și Atotputernic al Cerului și al Pământului. După mai multe lupte disperate între cei care au rămas loiali vechii dinastii și răzvrătiți, aceștia din urmă au fost învinși și alungați înapoi într-un anumit loc numit Iadul, care a devenit mai degrabă stăpânirea lor decât o temniță și unde Dumnezeu le-a atribuit rolul primilor ispititori. , iar apoi temniceri și călăi ai unei noi rase de ființe create de el cu aceleași imperfecțiuni și în aceeași preștiință a consecințelor triste. Primii creatori de mituri nu spun nimic despre cauza revoltei. Milton crede că Dumnezeu a adoptat și numit moștenitor odată (dar cât valorează o moștenire după un proprietar nemuritor?) o ființă diferită de alte spirite, aparent, o anumită parte a lui însuși, care ulterior a coborât pe pământ în chip familiar. a lui Iisus Hristos. Diavolul pare să fi fost indignat de această preferință și a început să o conteste cu armele în mâini - nu știu pe cine se bazează Milton aici, dar toată lumea este de acord că rebeliunea a fost urmată de înfrângerea rebelilor și răsturnarea lor în Iad. Nu există nimic mai maiestuos și mai puternic decât imaginea lui Satana în Paradisul pierdut. Aici îl avem pe Diavol, foarte spre deosebire de întruchiparea general acceptată a răului, și ar fi o greșeală să credem că el este conceput ca personificarea urii implacabile, a înșelăciunii și a ingeniozității rafinate în a inventa chinuri pentru dușman; toate aceste trăsături, care sunt scuzabile unui sclav, sunt de neiertat pentru stăpân, sunt răscumpărate de la învins prin multe lucruri care sunt nobile în înfrângerea lui, dar sunt agravate de biruitor de tot ceea ce este rușinos în biruința sa.
Satana lui Milton este moral la fel de mai înalt decât Dumnezeu, precum cel care crede în dreptatea cauzei sale și luptă pentru ea, fără să se teamă de înfrângere și tortură, este mai mare decât cel care vine dintr-o ascunzătoare sigură.

ADVERSENUL O ATACĂ SHELLY ÎN TANIROLT. Shelley desenează pe un paravan de lemn.

victoria sigură doborî asupra inamicului cea mai crudă răzbunare — și nu pentru că vrea să-l oblige să se pocăiască și să nu stăruie în dușmănie, ci pentru a-l aduce în mod deliberat la noi acte disperate care să-i aducă noi pedepse.
Milton este atât de contrar tuturor credințelor convenționale care pot fi predicate și dovedite că el nu atribuie Dumnezeului său nicio superioritate morală față de Satana. Parcă ar fi amestecat trăsăturile naturii umane, precum vopselele sunt amestecate pe o paletă, iar pe marea lui pânză le-a aranjat după legile adevărului epic, adică după acele legi după care acțiunile ființelor. înzestrați cu rațiune și moralitate, descrise în rânduri ritmice, sunt chemați să excite simpatia sau resentimentele generațiilor viitoare. Un poet care ar dărui frumusețe și măreție unui creator atotputernic victorios și răzbunător ar trebui să se mulțumească cu titlul de bun creștin; nu ar fi putut deveni un mare poet epic. Într-o țară în care recunoașterea directă a unor adevăruri atrage cele mai monstruoase pedepse din partea legii și a opiniei publice, este greu de decis dacă Milton a fost creștin când a scris Paradisul pierdut. Este posibil ca Socrate să fi crezut serios că Esculapius12 ar putea fi propiciat sacrificându-i un cocoș? Un lucru este cert: Milton îi oferă Diavolului toate avantajele posibile; iar argumentele cu care expune nedreptatea și neputința adversarului său sunt de așa natură încât dacă ar fi publicate separat, și nu în numele unui personaj poetic, răspunsul la ele ar fi cel mai convingător dintre silogisme - persecuția.
Oricum ar fi, Paradisul Lost a adus mitologia modernă în sistem. Când timpul mereu curgător adaugă o altă superstiție tuturor celor care au trăit și au supraviețuit timpului lor pe pământ, comentatorii și criticii învățați vor studia religia Europei antice, care nu va fi complet uitată pentru că participă la creația nemuritoare a geniului * . Cât despre Diavol, îi datorează totul lui Milton. Dante și Tasso ni-l prezintă în cea mai neatrăgătoare formă. Milton îşi scoase înţepătura, copitele şi coarnele; înzestrat cu măreția unui spirit frumos și formidabil — și revenit în societate.
Mă tem că credința în Diavol este foarte zdruncinată printre credincioși în aceste zile. Recomand ca episcopii să arate cu strictețe preoților din eparhiile lor această abatere periculoasă de la dogmă. Diavolul este avanpostul doctrinei creștine — veriga ei cea mai slabă; probabil ați observat că necredincioșii încep întotdeauna cu îndoieli jucăușe cu privire la existența Diavolului.
Fii sigur - atunci când o persoană începe să se gândească: poate Diavolul chiar nu există? - pornește pe o cale periculoasă. În bine
* Întregul curs al acestei povești este ispita Evei — și pedeapsa urmașilor nevinovați ai strămoșilor noștri.

societatea, în special în rândul clerului, a început să cocheteze cu conceptul de Diavol, iar acest lucru nu este bine. Este definită ca înclinația Rău, considerată un sinonim pentru carne. Ei caută să-l priveze de orice individualitate; de la abstractizare la reducere la concret; inversează modul în care s-a format conceptul despre el — ceea ce nu este în niciun caz permis în raport cu Dumnezeu. Se consideră bune maniere să negați că Diavolul are „și un loc de locuit și un

nume.” 13 Chiar și cei neluminați încep să-l urască. Iadul este declarat o metaforă care denotă chinul unei conștiințe necurate și nu are o locație geografică. Nimeni nu pomenește de focul veșnic sau de un vierme otrăvitor care îl roade pe păcătos. Toate acestea sunt interpretate ca remușcări și cred că cei mai aroganți dintre noi pot spune cu îndrăzneală: „Oamenii din diferite țări sunt egali într-una” 15.
În același timp, Raiul este considerat a fi un loc foarte definit, iar binecuvântarea celor drepți este ceva foarte real. O astfel de atitudine față de o persoană care ocupă un loc atât de important în sistemul mitologic duce inevitabil la neîncredere. Într-adevăr, când predicatorii și adepții oricărei religii, în loc să insiste cu mândrie și încăpățânare asupra celor mai neplăcute sau de neînțeles dogme ale credinței lor, încep să înmoaie și să explice prevederile pe care strămoșii lor, mai fermi în credință, le-au acceptat cu încredere, tandru și entuziasm - aceasta anunță deja sfârșitul apropiat al oricărei religii. Se poate dovedi, desigur, că o persoană nu se gândește deloc dacă Diavolul există; s-ar putea să nu conteze deloc pentru el. Dar se poate întâmpla ca el să fie nevoit să-și exprime o părere sau alta despre asta – încrederea cu care va face acest lucru depinde de ce fel de primire așteaptă pentru declarația sa. Un exemplu este un episod din viața doctorului Johnson16, ultimul dintre oamenii eminenti care au arătat aderarea la credința tradițională și a cărui viață și moarte, în comparație cu viața și moartea contemporanului său Hume,17 este un exemplu de mângâierile creștinismului, așa cum Hume este un exemplu de necredință. Cineva l-a întrebat pe Johnson cum a înțeles cuvintele „a fost blestemat”. „M-am dus în Iad, la chinul veșnic”, a răspuns el. Împărăția celor drepți.
Diavolul este Διάβολος, adică Acuzatorul. Tocmai în această calitate s-a arătat, printre ceilalți fii ai lui Dumnezeu, înaintea tronului Tatălui, cerând permisiunea să-l ispitească pe Iov cu tot felul de nenorociri pentru ca Dumnezeu să-l trimită în Iad. Dumnezeu pare să fi avut motive speciale pentru a-l patrona pe Iov; nu prea înțelegem de ce l-a cruțat până la urmă. Protestul cu care Iov se întoarce la Dumnezeu este foarte îndrăzneț; de la un creștin, cu siguranță nu ar fi tolerat-o. Dacă Dumnezeu ar fi știut un lucru sau două despre asta – așa cum nu s-ar crede niciodată când citești Ezechielul său,18 – i-ar fi plăcut poezia fastuoasă și maiestuoasă a plângerilor lui Iov, neîntrecută în literatura antică, cu atât mai puțin în literatura modernă. În acest caz, el (adică Diavolul) este atât Informatorul, cât și 26*
404
Despre Diavol și Diavoli
Procuror general și temnicer al Curții Cerești. Combinarea tuturor acestor lucruri într-o singură persoană nu este recomandată, în orice caz, este contrară constituției. Diavolul trebuie să fie extrem de interesat să obțină o judecată de vinovăție de la judecător; căci cred că nu va fi nici un juriu la Judecata de Apoi – și dacă există, vor tremura atât de mult în fața judecătorilor și a avocatului coroanei încât vor susține orice decizie pe placul instanței. Desigur, jumătate din recompensă este dată informatorului pentru a-i recompensa eforturile. Cât de mult trebuie să conţină Iadul spioni şi spioni sub conducerea maestrului-şef - Diavolul! Câte conspirații și 19...
Dacă Diavolul primește din chinul păcătoșilor cel puțin jumătate din plăcerea pe care Dumnezeu, care și-a dat osteneala să se creeze mai întâi pe ei înșiși, și apoi un întreg sistem de cazuistică, pentru a justifica condamnarea lor la chin, această răsplată ar trebui să fie

semnificativă. Imaginați-vă cât de zelos va fi un informator dacă jumătate din tot ceea ce se poate obține prin condamnarea unui păcătos, fie că este el însuși sau proprietatea lui, merge în folosul lui. Tiberius, Bonaparte sau Lordul Castlereagh nu au acordat niciodată pentru descoperirea sau pentru fabricarea unei conspirații o asemenea recompensă pe care guvernul lui Dumnezeu a hotărât ca Diavolul să ispitească, să distrugă și să aducă nefericiți în fața justiției. Acești doi bărbați puternici par să fi încheiat un acord prin care cel mai slab își asumă toată vina pentru acțiunile lor comune, astfel încât cel mai puternic să se poată portretiza ca o persoană respectabilă, dar în același timp să participe la activitatea lor comună preferată: prăjirea. oameni pe un foc etern. Diavolul face treaba murdară, la fel ca un nenorocit flămând, angajat pentru o anumită parte din pradă de către rege sau ministru, pentru a aduce la moarte un număr de alți nenorociți flămânzi, când regele sau ministrul consideră că este necesar să-i mustre pe ceilalți. spânzurând câțiva dintre cei care mormăie prea tare.
Nu este greu de înțeles de ce tiranii pământeni apelează la ajutorul unor astfel de agenți și de ce Dumnezeu a făcut același lucru cu Satana și Aggelii săi20; și de ce oricare dintre cei de la putere ia astfel de măsuri când se tem că ar putea smulge puterea de la el. Dar să-i ispitești pe oameni pentru a-i condamna la chinul veșnic - acest lucru din partea lui Dumnezeu și chiar din partea Diavolului nu poate veni decât din dragostea pură pentru chin, care este rar observată pe pământ.
Mai presus de toate, este ca o grămadă de băieți urâți leneși când torturează pisicile, jupuiesc anghile vii, fierb homari de vii, sângerează viței sau biciuiesc un purcel până la moarte; oamenii de știință naturii care desfășoară câini vii (un câine are tot atâtea drepturi și mai multe motive să-i curățeze un om de știință) nu sunt nimic în comparație cu Dumnezeu și cu Diavolul atunci când judecă, condamnă și apoi chinuiește sufletul unui păcătos nefericit. Ei spun că lui Dumnezeu nu-i place asta, dar aceasta este doar niște timiditate și afectare, pentru că totul se face conform

voia lui și nu putea trimite în Iad dacă nu voia. Diavolul are scuze mai bune, căci el, fiind creat de Dumnezeu, nu poate avea alte dorințe și înclinații decât cele puse în el de creatorul său; și întrucât Dumnezeu a creat orice altceva, atunci înclinațiile lui s-au putut dezvolta numai în măsura și numai în acea direcție, așa cum a permis mișcarea dată de Dumnezeu întregului univers. A învinovăți Diavolul pentru faptele sale rele este la fel de nedrept ca și a învinovăți un ceas pentru că nu funcționează cu acuratețe; în primul caz, Dumnezeu este în întregime de vină, la fel ca în al doilea, ceasornicarul.
Există o altă considerație, îndemnată de creatorii de mituri, care ne face să simpatizăm cu Diavolul, deși această considerație este mai puțin în concordanță cu teoria omnipotenței lui Dumnezeu decât cele discutate mai sus. Se spune că înainte de căderea sa, Satana, fiind un înger de cel mai înalt rang și calități excelente, iubea mai ales să facă binele. Măreția spiritului său, întărită de conștiința țelurilor pure și înalte, l-a făcut atât de insensibil la torturile obișnuite, încât nu i-a fost ușor lui Dumnezeu să găsească o pedeapsă demnă pentru acest răzvrătit; a încercat în zadar pe învelișul său exterior tot felul de sufocare, înghețare, prăjire și sfâșiere - Satana râdea doar de răutatea impotentă a cuceritorului. În cele din urmă, bunătatea și

blândețea dușmanului i-au sugerat lui Dumnezeu calea cea mai sigură a unei execuții teribile și lentă. El a transformat binele Diavolului în rău și, folosindu-și atotputernicia, i-a insuflat impulsuri care îl obligă, contrar firii sale, să facă ceea ce îi este mai dezgustător și să fie executorul tuturor intrigilor în care el însuși devine un victimă. Diavolul este necontenit chinuit de compasiune și iubire față de cei pe care îi nimicește; este chinuit de indignarea neputincioasă împotriva calamităților pe care le aduce asupra poporului; este ca un om forțat de vreun tiran să-și dea foc proprietății, să fie martor împotriva celor mai dragi prieteni și rude, apoi să le acționeze ca călău și să-i supună celor mai sofisticate și prelungite torturi. Dacă ar fi bărbat, atunci, neavând altă opțiune, ar putea muri; dar Dumnezeu este înfățișat ca atotputernic, iar Diavolul ca nemuritor. Milton a întruchipat toate acestea în imagini grandioase și sublime.
Este în general acceptat că Diavolul are exact atâta putere cât îi este dată de providența divină. Creștinii se îndeamnă reciproc să disprețuiască ispitele satanice și să aibă încredere în Dumnezeu. Când speranțele nu sunt justificate, le este greu, mai ales dacă ne amintim că Dumnezeu a aranjat astfel încât Diavolul să primească o parte considerabilă din sufletele omenești. Prietena mea devotată, domnișoara ***, spune că, în opinia ei, aproximativ nouăsprezece din douăzeci de oameni sunt sortiți Iadului. Anterior, se credea că toți cei care nu mărturiseau creștinismul, sau chiar o anumită varietate a acestuia, cădeau în Iad. Acum această teorie este abandonată sau recunoscută doar de câțiva. Conform credințelor noi, nu este ușor să spui cine ajunge acolo și cine nu.

De asemenea, este dificil să se determine sfera activităților Diavolului. Invenția telescopului și ultimele sale îmbunătățiri ne-au extins foarte mult înțelegerea limitelor universului. Se constată că Pământul este o planetă relativ mică într-un sistem de multe altele care orbitează în jurul Soarelui; și nu există niciun motiv să negați că toate celelalte sunt locuite de ființe gânditoare. Stelele fixe par a fi sori și fiecare formează centrul unui sistem ca al nostru. Micile pete, vizibile în nopțile senine, s-au dovedit a fi compuse dintr-un număr mare de sori, fiecare dintre care probabil este centrul unui întreg sistem de planete. S-a descoperit că sistemul căruia îi aparține pământul nostru aparține unuia dintre grupurile mai mari de sori, care de la distanță apar ca niște pete strălucitoare; iar banda luminoasă numită Calea Lactee s-a dovedit a fi capătul unui șir gigantic de sori; al nostru este unul dintre ei. Cerurile sunt presărate cu un număr nenumărat de astfel de puncte luminoase și, cu cât telescoapele devin mai perfecte, cu atât se găsesc mai multe; iar ceea ce s-a contopit într-o strălucire albă solidă se dovedește a fi stele. Toate acestea erau necunoscute pe vremea când mitologia creștină se crea treptat; acest lucru nici măcar nu a fost bănuit de acei barbari care trăiau la periferia îndepărtată a Imperiului Roman, care au fost primii care au acceptat-o. Dacă nenumărate cete de sori, planete, sateliți și comete sunt locuite de cineva, este posibil să presupunem că Dumnezeu i-a creat pe locuitorii lor mai bine și mai plăcut lui decât primele spirite, îngerii care i-au înconjurat tronul, cei dintâi și cei mai desăvârșiți dintre creaturile lui care s-au răzvrătit și au fost aruncate în iad? Sau și-a îmbunătățit treptat priceperea, ca un sculptor sau pictor, iar de la primele încercări nereușite a trecut la altele mai perfecte, astfel încât creațiile sale ulterioare s-au

dovedit a fi mai bune decât primele? Sau, poate, a intervenit un fericit accident, asemănător cu cel care l-a ajutat pe artist, când a disperat să înfățișeze spumă pe un cal spumat, când deodată locul șters cu un burete a luat exact forma acestui „săpun”; iar acest accident a dat calități excelente uneia sau mai multor specii de ființe vii. Este greu de imaginat că multe dintre planete au fost locuite de creaturi care sunt mai capabile să reziste instigărilor Diavolului decât noi.
Totuși, este Diavolul omniprezent, ca Dumnezeu? Dacă da, atunci el și Dumnezeu se întrepătrund și există împreună; căci metafizicienii au asemănat prezența lui Dumnezeu în spațiu cu sarea dizolvată în apă.
Dacă Diavolul nu este omniprezent, atunci trebuie să trimită pe unul dintre subalternii săi pe una sau alta planetă pentru a-i convinge pe locuitori să nu asculte de Dumnezeu, iar apoi să-i convingă să respingă toate condițiile mântuirii; și pentru acest ultim scop este necesară propria sa prezență constantă, pentru că el sau Dumnezeu, prin a cărui voință este autorizat, sau mai degrabă constrâns, să acționeze, cu greu poate încredința o chestiune atât de importantă unui înger de rang inferior. Este foarte îndoielnic că Diavolul însuși - și nu vreun meschin

demon, a sedus si a cufundat in pacat pe locuitorii Pamantului; și că nu ar trebui să-l prefere pe Jupiter, o planetă capabilă să găzduiască de o sută de ori mai mulți locuitori decât Pământul, dacă vorbim doar de planetele sistemului nostru, sau Soarele, care ar putea găzdui de un milion de ori mai mulți.
Ar fi în zadar să obiectăm la aceasta că există mulți diavoli. Se poate presupune că există de un milion de ori mai mulți diavoli decât stele.
Pe un astfel de subiect, orice presupunere este în general posibilă.
Toți creatorii de mituri sunt de acord că există mulți diavoli și că apar în grupuri de șase sau șapte sau mai mult. Adevărat, creștinii nu admit că în vremurile noastre diavolii apar pe pământ în trup și cred că aceștia acționează din ce în ce mai mult invizibil și pe furiș, pe măsură ce ne apropiem de vremea noastră și, în general, de vremurile de succese semnificative în științele istorice sau naturale. . Pe vremea lui Isus Hristos, erau mulți diavoli în Iudeea, iar el și alții au devenit faimoși pentru ceea ce se numea scoaterea demonilor. În special, ni se spune o poveste amuzantă despre cum Iisus Hristos a condus o legiune de demoni într-o turmă de porci, care au fost atât de derutați de asta încât s-au aruncat de pe o stâncă într-un lac și s-au înecat. Erau porci ipohondri cu un mod de gândire înalt, destul de diferit de orice porc cunoscut de noi; disprețuiau viața, deoarece trebuiau să trăiască atât de aproape de demoni; iar porcirii au fost probabil surprinși de decizia lor neobișnuită. Ce s-a întâmplat cu demonii după moartea porcilor; dacă au luat în stăpânire peștele, pentru a pătrunde apoi prin organele digestive în creierul populației mâncatoare de pește din Gadara22; fie că s-au întors în Iad sau au rămas în apă – despre aceasta Istoricul ne lasă doar să speculăm. Aș dori foarte mult să știu dacă un evreu cerșetor i-a prins și i-a vândut în piața din Gadara și care a fost efectul cărnii unui porc posedat care s-a sinucis asupra celor care au gustat-o. Demonii i-au cerut lui Iisus Hristos să le insufle porcilor, iar Fiul lui Dumnezeu era mai înclinat să placă demonilor decât să aibă grijă de interesele proprietarilor de porci. Fără îndoială, spun creștinii, el avea motivele lui. Și ei, săracii, probabil că au fost distruși de asta.
Locuitorii din Gadara nu au fost de acord cu această metodă de

exorcizare a demonilor – li s-ar putea părea că Isus a arătat o dependență nedreaptă de aceste creaturi neplăcute – și i-a trimis o delegație cerând să părăsească pământul lor. Este puțin probabil ca actualii țărani să-l trateze atât de blând. Dar Isus Hristos nu a prevăzut acest lucru. Mă întreb ce i-ar fi spus Ulise lui Eumeus dacă porcirul lui i-ar fi raportat că toți porcii s-au înecat de durere pentru că un profet rătăcitor le-ar fi insuflat o legiune de demoni. Dacă aș fi porci, aș învârti orice fabulă, dar nu și pe aceasta, unui maestru cunoscut pentru perspicacitatea și experiența sa.
Printre teoriile eronate despre locul unde se află diavolii, se numără cele care folosesc ipoteza pitagoreică23, dar, în același timp, îi perversează esența umană, făcând din ea o scuză pentru cruzime. Ei cred că animalele, și în special animalele domestice, sunt locuite de diavoli și că

maltratarea acestor creaturi nefericite de către om este o răzbunare inconștientă asupra ființelor responsabile de căderea lui în păcat. Conform acestei teorii, Actul lordului Erskine24 ar putea fi numit „Legea de protecție a diavolului”. Cum locuiesc dracii în oameni, nimeni nu explică asta. Nu se poate ca ele să anime corpul în maniera a ceea ce se numește suflet sau principiu de viață, pentru că se crede că sufletul îl ocupă în întregime. Unii au sugerat că se află în corpul uman sub formă de tot felul de paraziți și organisme microscopice; dar este puțin probabil ca persoanele care suferă de viermi să fie a priori mai susceptibile la invazia diavolilor, deși se poate spune cu siguranță despre ele că suferă chinuri diavolești. Gândind în acest fel, se poate atribui păduchii influenței demonice și consideră fiecare insectă ca locuință a unui demon. - Alții credeau că diavolii trăiesc în soare și că acest luminator magnific este Iadul; și fiecare dintre stele fixe este, de asemenea, Iadul, fiecare slujind propriul său sistem de planete, unde majoritatea locuitorilor, aparent, sunt sortiți chinurilor veșnice dacă au nevoie să mărturisească o anumită religie pentru mântuire, iar adevărurile sale sunt la fel de întunecate și obscure. ca cei de pe planeta noastră. Nu-i invidiez pe teologii care au inventat această teorie. Cultul soarelui ca creator și conducător al lumii face mult mai multă onoare creatorilor săi. Este în esență o imagine poetică a realității, înainte ca știința modernă să împingă atât de mult granițele lumii vizibile; împreună cu deismul pur, sau personificarea tuturor puterilor pe care le cunoaștem sau ne putem imagina, este cea mai puțin dăunătoare dintre religii.
Dacă Iadul este așezat la soare, atunci Diavolul are o locuință magnifică, ridicată deasupra lumii ca un tron imperial. Dar dacă îi dăm Diavolului cel mai bun loc despre care știm, ce fel de reședință ne putem imagina pentru adversarul său mai puternic? Se presupune că Diavolul ocupă centrul, iar Dumnezeu circumferința universului și că unul dintre ei este rupt în interior, ca o forță centripetă, în timp ce celălalt se străduiește veșnic spre exterior dintr-un centru îngust, ca o forță centrifugă? , și că lupta lor constantă dă naștere acelui amestec de bine și rău, armonie și discordie, frumusețe și urâțenie, prosperitate și decădere, care este legea generală a lumii morale și materiale? Vai! Bietul teolog nu s-a nedumerit niciodată cu o asemenea prostie filozofică și s-a mulțumit cu presupunerea că Dumnezeu trebuie să fie undeva; iar Diavolul, cu toți îngerii săi și cu o mulțime din ce în ce mai mare de păcătoși, arde pentru totdeauna de viu în focul acelui corp ceresc care susține viața multor planete locuite, inclusiv

* Zd.: astfel (lat.).
** Senzorial (dat.).

și pământ. Alții au sugerat că Iadul este situat pe comete, care în acest caz sunt o serie de temnițe zburătoare, unde arde un foc nestins; această idee este exprimată de marele poet modern când numește cometa „iad zburând spre infinit”25.
Suferința și nedreptatea fac o mare impresie în poezie, căci cel mai valoros lucru în ea este trezirea simpatiei, iar în oamenii care sunt în strânsoarea superstițiilor umilitoare și sumbre, este mult mai ușor cauzată de viziuni asupra teribilului decât de cel teribil. frumoasa.
Pentru a face din frumusețe, virtute și armonie obiectele poeziei – adică să le îmbraci în astfel de imagini și ritmuri care ar afecta cel mai puternic cititorii – necesită mai multă artă de la poet decât să transforme nedreptatea, urâțenia, dizarmonia și groaza în imagini poetice. ; Raphaelis sunt mai rare decât Michelangelo și s-au scris poezii mai bune despre Iad decât despre Paradis. Foarte puțini oameni au citit „Purgatoriul” sau „Paradisul” lui Dante în comparație cu cei care cunosc bine „Iadul” – și totuși „Purgatoriul” este mai bun decât „Iadul”, cu excepția a două locuri celebre.
Nesigur de simpatia cititorilor săi, niciun poet nu compune cu intensitatea inspirației pe care o dobândește atunci când știe că ei sunt în puterea lui.
Cât despre Diavol, demoni și păcătoși, ei cu greu trăiesc în soare. Cometele sunt mai potrivite în acest scop; deși unii astronomi sugerează că orbitele lor se transformă treptat în elipse, astfel încât în cele din urmă încep să se miște pe orbite concentrice cu orbitele planetelor, să se răcească, să scadă în dimensiune și să se supună acelorași legi care guvernează viața animală și vegetală de pe suprafața alt celest tel. Într-un asemenea caz, Diavolul și păcătoșii, fără intervenție miraculoasă, sunt locuitorii unei lumi foarte plăcute; și întrucât nenorocirea lor comună ar trebui să-i apropie, iar șederea lor lungă împreună ar trebui să-i învețe să evite certurile cu înțelepciune, ei par să-și guverneze colonia foarte armonios și cu succes. Cu toate acestea, există o obiecție împotriva teoriei Iadului solar și planetar și anume: nimeni nu a dovedit că soarele sau cometele ard. Este la fel cu focul ca și cu inteligența; un om, ca Falstaff, poate să nu fie el însuși plin de duh, dar, ca el, le oferă altora un motiv să fie duhovnic. Deci soarele, fiind sursa de foc, însuși, poate, are puțin din el la suprafață. Descoperirile lui Herschel26 sugerează că acesta este cazul. El a observat că sursa comună de lumină și căldură nu este substanța arzătoare a soarelui în sine, ci un înveliș de vapori de fosfor care înconjoară soarele pe multe mii de mile. Acești vapori îl înconjoară la o distanță nu tocmai calculată, dar cu siguranță foarte mare și îl învăluie, formând peste el, parcă, o boltă ușoară, scânteietoare, a cărei suprafață interioară joacă, probabil, același rol în procesele vieții. in soare ca cel exterior joaca.pentru viata pe planete. Un anumit sprijin pentru această ipoteză este

faptul că interiorul carcasei este mai întunecat decât exteriorul, în măsura în care se poate aprecia din aspectul suprafețelor laterale; așa-numitele pete de pe soare nu sunt altceva decât goluri gigantice, aparent formate în masa nemișcată de vapori de curenții de aer și care permit să se vadă masa densă a soarelui însuși. Toate acestea reduc

probabilitatea ca Iadul să fie plasat pe soare, deoarece arată că nu avem niciun motiv să considerăm că este mult mai fierbinte decât planetele. Ca să nu mai vorbim de faptul că diavolii pot fi ca acele viețuitoare microscopice în bulion de carne, care pot fi fierte cât vrei, și toți vor fi vii și bine.
Ipoteza că iadul este în soare este o încercare de a reînnoi vechea noțiune că iadul este plasat în centrul pământului. Dar dacă diavolii și păcătoșii ar fi așezați într-un spațiu atât de limitat, ei s-ar afla într-o aglomerație teribilă de-a lungul secolelor.
Diavolul și Aggelii lui sunt numiți Spirite ale aerului, iar Diavolul însuși este numit Lucifer. Nu reușesc să aflu de ce se numește Lucifer - decât poate din cauza unui vers interpretat greșit din profetul Isaia, unde poetul se bucură de căderea regelui asirian care i-a asuprit țara: „Cum ai căzut din cer, Lucifer, fiule. al zorilor?” 27
Asumând treptat coarnele, copitele, coada și urechile zeităților antice ale pădurii, Diavolul le-a pierdut treptat din nou, dar i s-au adăugat aripi. Nu este clar de ce oamenii l-au înzestrat cu aceste accesorii speciale pentru a-l face urât și înfricoșător. Silvanele și faunii, cu conducătorul lor, marele Pan,28 erau creaturi extrem de poetice și, în imaginația păgânilor, se îmbinau cu toate bucuriile vieții. Erau considerați creaturi nevinovate, ale căror morale diferă puțin de morala păstorilor pe care îi patronau. Însă creștinii au reușit să transforme ruinele mitologiei grecești – precum și puținul din filozofia antică pe care îl puteau înțelege – în slujba minciunii și a urâțeniei. Probabil că înțepătura cu care era înarmat Diavolul îi dădea o asemănare cu un dragon și cu un șarpe veninos.
Înțeleg de ce părintele Răului a fost înfățișat ca un șarpe; această creatură, prin însuși aspectul ei, amintea de multe dintre rudele sale otrăvitoare. Dar așa a fost doar printre evrei, printre care, în cele mai vechi mituri ale lor, șarpele acționează ca sursă a tuturor relelor. Grecii considerau șarpele o creatură binevoitoare. Ea a fost un atribut al lui Esculapius și Apollo. În Egipt, șarpele hieroglif însemna eternitatea. Și conform tradiției iudaice, șarpele a convins primul cuplu de oameni să guste din fructele pe care Dumnezeu le-a interzis să-l guste și, pentru aceasta, Dumnezeu i-a alungat din frumoasa grădină în care mai înainte le-a permis să trăiască. Atunci Dumnezeu l-a pedepsit și pe șarpe, poruncindu-i să se târască de acum înainte pe burtă. Rămâne de presupus că înaintea faptei sale s-a mișcat sărind pe coadă; iar dacă aș fi șarpe, aș considera un asemenea mod de transport o pedeapsă mai aspră. Creștinii au transformat acest șarpe în Diavolul lor și au adaptat toate tradițiile la noua lor teorie a păcatului, ispășirii etc.

PROTECȚIA POEZIEI

PARTEA I

Există un punct de vedere asupra a două tipuri de activitate mentală, numită raționament și imaginație, conform căruia primul are în vedere relația dintre un gând și altul, indiferent de ceea ce le generează; în timp ce al doilea luminează aceste gânduri cu propria sa lumină, iar din ele, ca din elemente, gânduri noi, fiecare dintre ele fiind ceva integral. Numai aceasta este τό ποιεΐν, sau sinteza, și se ocupă de lucruri comune naturii și vieții; celălalt este τό λογίζειν, sau analiza, considerând relațiile lucrurilor pur și simplu ca relații, iar gândurile nu în întregul lor viu, ci ca formule algebrice din care se poate deduce un rezultat general. Raționamentul este o enumerare a unor cantități deja cunoscute; imaginația este evaluarea lor, individual și în ansamblu. Raționamentul ține cont de diferențe, în timp ce

imaginația ține cont de ceea ce au lucrurile în comun. Raționamentul se referă la imaginație ca armă la subiectul acțiunii, ca trup la spirit, ca o reflectare la esență.
Poezia poate fi definită în general ca întruchiparea imaginației; poezia are aceeași vârstă cu omul. Omul este un instrument supus acțiunii diferitelor forțe externe și interne, la fel cum vântul schimbător cântă la harpa eoliană, extragând din ea o melodie în continuă schimbare. Totuși, în om, și poate în toate ființele capabile de a simți, există ceva diferit de harpă și dă naștere nu numai melodiei, ci și armoniei, care se creează prin coordonarea internă a sunetelor provocate sau mișcarea cu impresiile pe care le provoacă. le-a provocat. Așa ar fi dacă harpa ar fi capabilă să potrivească sunetul coardelor sale cu mișcările a ceea ce le lovește, așa cum un cântăreț își armonizează cântarea cu sunetele unei harpe. Un copil care se joacă singur își exprimă bucuria cu vocea și mișcările sale; și fiecare intonație, fiecare gest, este direct proporțional cu impresiile plăcute care le-au evocat, sunt reflectările lor. Așa cum harpa încă tremură și sună când vântul s-a stins, tot așa și copilul, prelungind ecoul bucuriei sale cu vocea și mișcările sale, încearcă prin aceasta să prelungească sentimentul cauzei sale. Aceste expresii de bucurie sunt, în raport cu obiectele care încântă copilul, ceea ce este poezia în raport cu obiectele superioare.

Sălbaticul (căci starea sălbatică este pentru omenire ceea ce copilăria este pentru om) exprimă, de asemenea, sentimentele pe care le evocă lumea din jurul lui; discursul și gesturile sale, precum și sculptura sau desenele, reflectă atât impactul însuși al acestei lumi asupra lui, cât și conștientizarea lui. Iar într-o societate civilizată, persoana socială însuși cu bucuriile și pasiunile sale devine obiect al bucuriei și al pasiunii pentru o persoană; o nouă zonă a sentimentelor îmbogățește mijloacele de exprimare; vorbirea, gesturile și artele vizuale devin în același timp o imagine și mijloacele ei - o pensulă și o imagine, o daltă și o statuie, o coardă și o coardă armonică. Acolo unde există cel puțin două ființe umane împreună, acolo se formează legături sociale, sau acele legi din care, ca din elemente, se construiește societatea. Viitorul este în prezent, ca o plantă într-o sământă; egalitatea, diferența, unitatea, opoziția și interdependența devin singurele motive care impulsionează la acțiune voința omului ca ființă socială; Lor le datorăm faptul că printre senzații există unele plăcute, printre sentimente sunt bune, în artă este frumusețe, în raționament există adevăr, iar în relațiile umane este iubire. De aceea, chiar și acolo unde societatea este încă la început, oamenii observă o anumită ordine în vorbirea și acțiunile lor, diferită de cea în obiectele și impresiile pe care le desemnează, căci fiecare expresie este supusă legilor a ceea ce îi dă începutul. . Dar să lăsăm aceste considerații generale, care ar necesita o examinare a înseși fundamentele societății, și să ne limităm la o privire de ansamblu asupra modului în care imaginația își înțelege formele.
În zorii istoriei omenirii, oamenii dansează, cântă și reprezintă obiecte, observând în aceste acțiuni, ca și în toate celelalte, un anumit ritm sau ordine. Deși toți oamenii respectă aceeași ordine, nu este același lucru pentru mișcările unui dans, pentru melodia unui cântec, pentru combinații de cuvinte și pentru reproducerea obiectelor din artele vizuale. Căci fiecare dintre aceste imitații ale vieții are o ordine sau un ritm special, care oferă ascultătorului și privitorului

o plăcere mai puternică și mai pură decât oricare alta; autorii moderni numesc capacitatea de a aborda această ordine – gust. În copilăria artei, se observă un ritm mai mult sau mai puțin apropiat de cel care dă cea mai mare plăcere; dar diferențele nu sunt încă exprimate clar pentru a fi recunoscute, cu excepția cazurilor în care capacitatea de a aborda frumosul (căci așa îndrăznim să numim relația celei mai mari plăceri cu cauza care o provoacă) - când capacitatea de a aborda frumosul este excepțional de grozav.. Cei care sunt înzestrați cu ea din belșug sunt poeți în sensul cel mai general al cuvântului; plăcerea oferită de capacitatea lor deosebită de a exprima impactul asupra sufletului lor al naturii și al societății este comunicată celorlalți și din aceasta, parcă, se dublează. Limbajul lor constă din metafore vii, adică marchează corelații neobservate anterior între obiecte și

întărește aceste observații, astfel încât cuvintele care le exprimă devin în timp denumirile unor părți sau categorii ale conceptului, în loc să fie imagini ale unor obiecte întregi; iar dacă nu ar exista poeți noi care să recreeze asociațiile astfel distruse, limba ar fi moartă, nepotrivită celor mai nobile scopuri ale comunicării umane. Despre aceste asemănări sau relații, lordul Bacon spunea celebru că sunt „aceleași amprente ale pașilor naturii lăsate pe diverse obiecte” * \\ El consideră că capacitatea de a le observa ca fiind sursa adevărurilor comune tuturor cunoașterii. În zorii societății umane, fiecare autor este involuntar un poet, pentru că limbajul însuși este poezie; iar a fi poet înseamnă a percepe ceea ce este adevărat și frumos, cu alte cuvinte, cel mai bun care stă, în primul rând, în relația dintre existență și percepție și, în al doilea rând, între percepție și expresie. Orice limbă originală care este încă aproape de sursa ei este o poezie într-o dezordine haotică. Acumulări abundente de vocabular și reguli gramaticale sunt opera vremurilor ulterioare; este doar catalogarea și aranjarea a ceea ce a creat poezia.
Cu toate acestea, poeții, adică cei care creează și exprimă această ordine indestructibilă, nu sunt doar creatorii de limbaj și muzică, dans și arhitectură, sculptură și pictură; ei sunt creatorii legilor, întemeietorii societății, inventatorii meșteșugurilor și mentorilor, adunând într-o oarecare măsură cu frumosul și adevărat acea conștientizare parțială a lumii invizibile, care se numește religie. Toate religiile sunt alegorice sau gravitează către alegorie și, ca Ianus, au două fețe; au o latură falsă și una adevărată. Poeții, în funcție de timp și țară, erau numiți cândva legiuitori sau profeți; poetul prin natura sa include si imbina ambele aceste roluri. Căci el nu numai că vede clar prezentul așa cum este și descoperă legile după care trebuie guvernat, ci vede și viitorul în prezent; gândurile lui sunt semințe, care în epocile ulterioare devin flori și fructe. Nu spun că poeții sunt profeți în cel mai adevărat sens al cuvântului și pot prevesti formele viitorului la fel de sigur pe cât prevăd ei spiritul lui. Numai superstiția consideră poezia ca fiind un atribut al profeției, în loc să considere profeția ca fiind un atribut al poeziei. Poetul este implicat în etern, infinit și unul; nu există timp, loc sau pluralitate pentru desenele lui. Formele gramaticale care exprimă timpul, locul și persoana pot fi înlocuite fără niciun prejudiciu de altele în poezia înaltă; exemple ar fi corurile din Eschil, cartea lui Iov și Paradisul lui Dante, dacă dimensiunea lucrării mele ar lăsa loc pentru citate. Creațiile sculptorilor, pictorilor și compozitorilor sunt și mai ilustrative ilustrații.

* De augment, scient., cap. eu, lib. III. [Despre multiplicarea științelor] (lat.).

Cuvintele, culorile, formele, riturile religioase și civile — toate sunt mijloacele și materialul poeziei; ele pot fi numite poezie prin acea figură de stil care consideră efectul ca fiind sinonim cu cauza. Într-un sens mai restrâns al cuvântului, poezia este un discurs construit într-un mod special, în primul rând ritmic, generat de o nevoie imperioasă care este inerentă naturii interioare a omului. De asemenea, provine din însăși natura limbajului; exprimă mai direct mișcările și sentimentele noastre interioare, capabile de combinații mai variate și subtile decât culorile, formele sau mișcarea, mai flexibile și mai bine subordonate nevoii care l-a creat. Căci limbajul a apărut din voința imaginației și aparține în întregime domeniului gândirii, în timp ce toate celelalte materiale și mijloace de artă sunt legate între ele, iar acest lucru ridică bariere între idee și exprimarea ei și o limitează. Prima, adică limbajul, este o oglindă care se reflectă, în timp ce celelalte sunt un nor care ascunde lumina pe care toți sunt chemați să o răspândească. De aceea gloria sculptorilor, pictorilor și muzicienilor - chiar și atunci când, prin puterea talentului, marii maeștri ai acestor arte nu sunt în niciun fel inferiori celor care au ales limbajul pentru a-și exprima gândurile - nu s-ar putea compara niciodată cu gloria lui poeți în sensul propriu al cuvântului; la fel cum doi interpreți la fel de pricepuți extrag deloc sunete echivalente dintr-o chitară și dintr-o harpă. Doar legislatorii și fondatorii de religii, atâta timp cât trăiesc învățăturile lor, par să câștige o glorie mai tare decât poeții în sensul restrâns al cuvântului; dar dacă scădem din gloria lor partea pe care o primesc pentru a-și răsfăța gusturile grosolane ale mulțimii și, de asemenea, ceea ce le aparține de cel mai înalt drept în calitate de poeți, nu poate exista nicio îndoială că nu va fi nimic mai mult decât asta.
Astfel, am limitat sensul cuvântului „poezie” la acea artă, care este atât cea mai familiară, cât și cea mai perfectă expresie a principiului poetic. Este necesar, totuși, să-i restrângem și mai mult sensul și, pentru aceasta, să se determine diferența dintre vorbirea ritmică și cea neritmică; căci împărțirea acceptată în proză și versuri este nepotrivită unei analize serioase a chestiunii.
Asemenea gândurilor, sunetele stau în anumite relații, atât între ele, cât și cu ceea ce reprezintă, iar percepția unei ordini diferite în aceste relații este invariabil asociată cu percepția ordinii în gândurile însele exprimate. Prin urmare, vorbirea poetică s-a remarcat întotdeauna printr-o alternanță uniformă și armonioasă a sunetelor, fără de care nu ar fi poezie și care este aproape la fel de necesară pentru perceperea sa ca și cuvintele în sine. De aceea este zadarnic să-l traducem; a încerca să transferi operele poeților dintr-o limbă în alta este ca și cum ai arunca violetele într-un creuzet pentru a găsi secretul culorilor și parfumului lor. Planta trebuie să crească din nou din sămânță, altfel nu va înflori - aceasta este consecința blestemului babilonian 3.

Observațiile privind alternanța armonică corectă a sunetelor în limba poeților, precum și legătura acesteia cu muzica, au dus la apariția dimensiunilor, adică a unui fel de sistem tradițional de armonie a

vorbirii. Totuși, pentru a menține armonia care este sufletul poeziei, nu este deloc necesar ca poetul să-și adapteze limbajul la aceste forme tradiționale. Sunt convenabile și recunoscute și ar trebui preferate, mai ales atunci când forma și acțiunea joacă un rol important în lucrare; dar fiecare mare poet introduce inevitabil în versiunea sa ceva nou în comparație cu predecesorii săi. Împărțirea în poeți și prozatori este o amăgire grosolană. Împărțirea în filozofi și poeți este prea grăbită. Platon a fost în esență un poet - veridicitatea și splendoarea imaginilor sale și eufonia limbajului său sunt la cea mai înaltă înălțime pe care ți-o poți imagina. El a respins metrul acceptat pentru epopeea, dramaturgia și poezia lirică, pentru că s-a străduit pentru o armonie a gândurilor independente de formă și acțiune și nu a inventat niciun ritm nou definit căruia să-i poată subordona diferitele pauze ale discursului său. Cicero a încercat să-și imite cadențe, dar fără prea mult succes. Lord Bacon a fost și poet. Stilul său are un ritm frumos și maiestuos, plăcut urechii nu mai puțin decât înțelepciunea aproape supraomenească a raționamentului său satisface mintea; aceasta este o melodie care extinde percepția ascultătorilor, pentru ca apoi să iasă din ea și, împreună cu ea, să se contopească în elementul lumii, cu care se află într-o armonie constantă. Oricine face o revoluție în domeniul gândirii este la fel de neapărat un poet, și nu numai pentru că creează ceva nou sau pentru că cuvintele sale dezvăluie corespondențele eterne ale ființei prin imagini care participă la viața adevărului, ci și pentru că el scrie în perioade armonice și ritmice care cuprind elementele principale ale versului – acest ecou al muzicii eterne a ființei. Dar chiar și acei mari poeți care au folosit contoare tradiționale de dragul formei și acțiunii operelor lor nu sunt mai puțin capabili să înțeleagă și să predice adevărul decât cei care au respins aceste forme. Shakespeare, Dante și Milton (pentru a numi doar autori moderni) sunt cei mai mari filozofi.
O poezie este o imagine a vieții, înfățișând ceea ce este etern adevărat în ea. Diferența dintre o poveste și o poezie este că povestea este o listă de fapte separate conectate doar prin relațiile de timp, loc, circumstanțe, cauză și efect; în poem, acțiunea este supusă principiilor invariabile ale naturii umane, așa cum există în conștiința creatorului lor, reflectând toate celelalte conștiințe. Primul este ceva particular, referindu-se doar la un anumit timp și la anumite combinații de evenimente care s-ar putea să nu se mai repete; al doilea este ceva universal, conținând în sine începuturile de rudenie cu orice motive sau acțiuni posibile pentru natura umană. Timpul distruge frumusețea și valoarea poveștii despre

evenimentele individuale, dacă nu sunt îmbrăcate cu poezie, ci sporesc farmecul Poeziei, dezvăluind fațete din ce în ce mai frumoase ale adevărului etern conținut în ea. Nu fără motiv, tot felul de prezentări concise sunt numite molia istoriei –< ei extermină poezia în ea. O poveste despre fapte separate este o oglindă care întunecă și distorsionează ceea ce ar fi trebuit să fie frumos; Poezia este o oglindă care transformă în mod miraculos ceea ce este distorsionat 5.
Se întâmplă ca părțile individuale ale unei opere să fie poetice, dar întregul, cu toate acestea, nu se adaugă la o poezie. Uneori, o singură frază poate fi considerată ca un întreg, chiar dacă este înconjurată de părți fără legătură; și chiar și într-un singur cuvânt un gând nemuritor poate scânteia. Toți marii istorici – Herodot, Plutarh, Titus Livius – au fost poeți6 și, deși planul căruia îi este subordonată

narațiunea, în special cel al lui Titus Livius, i-a împiedicat să dezvolte din plin această calitate, ei mai mult decât ispășesc această subordonare, intercalând narațiunea cu imagini vii.
După ce am definit ce este poezia și cine sunt poeții, să luăm în considerare impactul poeziei asupra societății.
Poezia însoțește invariabil plăcerea; toți asupra cărora a coborât devin receptivi la înțelepciunea amestecată cu această încântare. În copilăria omenirii, nici poeții, nici ascultătorii lor nu erau pe deplin conștienți de cât de frumoasă este poezia; căci în acţiunea ei există ceva de neînţeles şi divin, care trece dincolo de limitele conştiinţei; și numai generațiile ulterioare pot vedea și măsura puternicele cauze și efecte în toată puterea și toată splendoarea confluenței lor. Chiar și în vremurile moderne, niciun poet nu a atins apogeul faimei sale în timpul vieții; căci juriul care îndrăznește să-l judece, care aparține tuturor timpurilor, trebuie să fie egal cu el; ei trebuie să fie aleși de Timp dintre cei mai înțelepți oameni din multe generații. Poetul este o privighetoare care cântă în întuneric, încântându-și singurătatea cu sunete minunate; ascultătorii săi sunt ca niște oameni vrăjiți de melodia unui muzician invizibil; sunt emoționați și atinși, fără să știe de ce. Poeziile lui Homer și ale contemporanilor săi au încântat tânăra Grecie; făceau parte din acea ordine socială, care, ca o coloană, a devenit pilonul de bază al întregii civilizații de mai târziu. Homer a întruchipat în imaginile sale idealurile timpului său; nu există nicio îndoială că ascultătorii săi erau dornici să devină ca Ahile, Hector și Ulise; în creațiile sale nemuritoare, prietenia, dragostea pentru patria și fidelitatea față de scop s-au prezentat în toată măreția și frumusețea; asemenea imagini sublime și frumoase, fără îndoială, au înnobilat și îmbogățit sentimentele ascultătorilor; din admirație au trecut la imitație, iar în imitație, s-au identificat cu obiectele admirației lor. Și să nu ne opună, spunând că acești eroi sunt departe de perfecțiunea morală și în niciun caz nu pot fi considerați exemple instructive.

ramie de urmat. Fiecare epocă își îndumnezeiește propriile iluzii sub nume mai mult sau mai puțin plauzibile; Răzbunarea este acel Idol gol adorat de epocile semi-barbare; iar Auto-amăgirea este o Imagine voalată a răului necunoscut, în fața căreia luxul și sațietatea se prosternează. Însă poetul privește viciile contemporanilor săi ca pe o veșmânt temporară pentru creațiile sale, acoperind, dar fără ascunderea armoniei lor eterne. Personajul unei epopee sau a unei drame, parcă, le poartă în suflet, la fel cum poartă armuri străvechi sau o uniformă modernă pe corp, deși nu este greu să-și imagineze haine mai frumoase pentru el. Frumusețea interioară nu poate fi atât de ascunsă sub veșminte aleatorii, încât spiritul ei să nu comunice cu această veșmânt în sine și să nu indice, nici măcar în modul de a o purta, ce anume se ascunde sub ea. „O figură impunătoare și mișcări grațioase sunt vizibile chiar și sub ea. hainele cele mai barbare și lipsite de gust.Puțini sunt printre cei mai mari poeți care își afișează ideile în splendoarea lor nedisimulata;poate costumele, obiceiurile etc., sunt chiar adaosuri necesare pentru a îndulci această muzică a sferelor la urechile muritorilor.
Tot ce se spune despre imoralitatea poeziei își are izvorul într-o amăgire despre felul special în care poezia contribuie la îmbunătățirea morală a omului. Etica pune în ordine valorile create de poezie și oferă tipare și exemple din viața civilă și de familie; dacă oamenii se

urăsc, disprețuiesc, defăimează, înșală și asupresc unii pe alții, nu se datorează în niciun caz lipsei unor doctrine morale excelente. Poezia urmează alte căi divine. Ea trezește și îmbogățește chiar mintea omului, făcând-o un recipient pentru mii de gânduri necunoscute anterior. Poezia ridică vălul asupra frumuseții ascunse a lumii și comunică familiarului trăsăturile necunoscutului; tot ce vorbește, ea reproduce; iar imaginile, luminate de lumina ei nepământeană, rămân în sufletul celor care le-au văzut cândva, ca o amintire a unei răpiri fericite, îmbrățișând toate gândurile și toate acțiunile la care ea participă. Dragostea este esența oricărei moralități; iubirea, adică depășirea limitelor „eu-ului" cuiva și contopirea cu frumosul care este conținut în gândurile, faptele sau personalitatea altcuiva, nu ale noastre. Pentru a fi cu adevărat bun, o persoană trebuie să aibă o imaginație vie; trebuie să se poată imagina pe sine în locul altuia și al multor alții; tristețea și bucuria felului său trebuie să fie ale lui. Imaginația este cel mai bun instrument de îmbunătățire morală, iar poezia contribuie la rezultat acționând asupra cauzei. Poezia extinde sfera imaginației, hrănind-o cu tot mai multe bucurii care au puterea de a atrage toate celelalte gânduri și de a forma noi recipiente care tânjesc să fie umplute cu tot mai multă hrană spirituală. Poezia dezvoltă această abilitate, care este organul moral al omului,

la fel cum exercițiul dezvoltă membrii corpului său. Prin urmare, poetul nu trebuie să întrupeze în creațiile sale, care aparțin lumii întregi și tuturor timpurilor, propriile sale concepte despre bine și rău, care aparțin de obicei timpului și țării sale. Asumându-și rolul inferior de interpret al rezultatelor, pe care, în plus, este puțin probabil să-l facă bine, poetul se lipsește de gloria unui participant la cauză. Homer și alți mari poeți nu s-au înșelat cu privire la destinul lor și nu au renunțat la puterea asupra celei mai vaste dintre posesiunile lor. Cei în care elementul poetic, deși mare, dar nu atât de puternic - și anume: Euripide, Lucan, Tasso, Spencer - își pun adesea o sarcină morală, iar impactul poeziei lor este redus la fel de mult pe cât ne obligă să ne amintim acest lucru. scopul lor...
În urma lui Homer și a poeților ciclici7 după un timp au venit poeții dramatici și lirici ai Atenei, contemporani ai tot ce este mai frumos în alte arte: în arhitectură, pictură, muzică, dans, sculptură, filozofie și, să adăugăm, în public. viaţă. Căci, deși societatea ateniană suferea de multe imperfecțiuni, pe care poezia cavalerească și creștinismul le-a eradicat din obiceiurile și instituțiile sociale ale Europei, în niciun alt moment nu a existat atâta energie, frumusețe și virtute; Niciodată forța oarbă și materia inertă nu au fost atât de supuse voinței umane și niciodată această voință nu a fost atât de în armonie cu dictatele frumosului și adevăratului, ca în secolul care a precedat moartea lui Socrate. Nici o singură epocă istorică nu ne-a lăsat monumente care să descrie atât de clar principiul divin în om. Poezia, întruchipată în forme, mișcări sau cuvinte, a făcut această epocă memorabilă printre toate celelalte, un tezaur de tipare pentru toate timpurile. Căci poezia scrisă exista la acea vreme împreună cu alte arte și ar fi zadarnic să întrebăm care dintre ele erau o reflexie și care erau sursa luminii, cu care toate, strânse într-un punct comun, au luminat întunericul secolele următoare. Nu putem judeca cauza și efectul decât printr-o coincidență constantă: poezia se dovedește întotdeauna a fi o contemporană a altor arte care contribuie la

fericirea și îmbunătățirea oamenilor. Pentru a face distincția între cauză și efect aici, vă îndemn să apelați la ceea ce a fost deja stabilit.
În perioada descrisă s-a născut Drama; și chiar dacă vreunul dintre scriitorii de mai târziu a egalat sau a depășit puținele exemple mari de dramă ateniană care au ajuns până la noi, este cert că arta dramatică în sine nu a fost nicăieri atât de înțeleasă și practicată în spiritul adevăratei sale filozofii ca în Atena. Căci atenienii foloseau mijloacele de vorbire, acțiune, muzică, pictură, dans și rit religios pentru un singur scop: prezentarea celor mai înalte idealuri ale pasiunii și puterii. Fiecare dintre arte a atins cele mai mari culmi în mâinile artiștilor care au stăpânit-o perfect și s-au combinat cu altele,

formând o unitate armonioasă. Pe scena actuală sunt folosite concomitent doar câteva dintre mijloacele capabile să exprime intenția poetului. Avem o tragedie fără muzică și dans; iar muzica și dansul nu întruchipează ideile înalte pe care sunt chemați să le ducă; și toate acestea sunt separate de religie, iar religia este în general alungată din scenă. În teatrul modern, am îndepărtat de pe chipul actorului masca care unia toate expresiile specifice personajului portretizat într-o singură constantă și neschimbătoare; acest lucru este bun numai pentru detalii, potrivit doar pentru un monolog, când toată atenția este îndreptată către expresiile faciale ale unui mare maestru de scenă. Principiul modern al îmbinării comediei cu tragedia, deși duce în practică la multe abuzuri, extinde, fără îndoială, posibilitățile dramei; dar atunci comedia trebuie să fie, ca în Regele Lear, înaltă, ideală și atotcuprinzătoare. Poate că acest principiu îi oferă regelui Lear un avantaj față de Oedip Rex8 sau Agamemnon9 sau, dacă doriți, trilogiile în care sunt incluse; și poate doar puterea extraordinară a poeziei, cuprinsă în coruri, poate echilibra cântarul. Regele Lear, dacă suportă această comparație, poate fi considerat exemplul cel mai perfect al artei dramatice care există, în ciuda granițelor înguste în care a plasat-o ignoranța autorului său cu privire la filosofia dramei care a predominat de atunci în Europa modernă. Calderón, în Autos*10, a încercat să îndeplinească unele dintre standardele înalte ale dramei pe care Shakespeare le-a neglijat: de exemplu, el apropie drama de religie și le combină cu muzica și dansul. Dar uită condiții care sunt și mai importante și pierde mai mult decât câștigă, înlocuind întruchipările vii ale pasiunilor umane întotdeauna cu aceleași produse rigid delimitate ale superstițiilor urâte.
Cu toate acestea, ne abatem de la subiect. — Autorul cărții Four Ages of Poetry evită cu grijă să vorbească despre influența Dramei asupra vieții și moravurilor. Întrucât l-am recunoscut pe Cavaler după emblema de pe scutul său, îmi este suficient să înscriu pe Filoctetul meu și, sau pe Agamemnon, sau pe Othello, să pun la fugă giganticele Sofisme care l-au vrăjit, la fel ca oglinda din mâna lui. cel mai slab dintre paladini a orbit lumina insuportabilă și a împrăștiat armate întregi de vrăjitori și păgâni. Legătura spectacolelor de teatru cu îmbunătățirea sau declinul moravurilor este recunoscută de toți; cu alte cuvinte, absența sau prezența Poeziei în forma sa cea mai perfectă și universală s-a dovedit a fi asociată cu virtutea sau viciul în obiceiurile și comportamentul oamenilor. Depravarea moravurilor atribuită influenței teatrului începe acolo unde se termină în teatrul Poezie; Să ne întoarcem la istoria moravurilor și vom vedea că întărirea primei și

declinul celui de-al doilea sunt la fel de strâns legate ca orice cauză și efect.

* Drame religioase (yen.).

În Atena, ca și în alte locuri unde s-a apropiat de perfecțiune, drama a fost contemporană cu grandoarea morală și intelectuală a epocii. Tragediile poeților atenieni 12 sunt ca oglinzile, în care privitorul se vede doar puțin deghizat și eliberat de orice, cu excepția înaltelor perfecțiuni și aspirații, care sunt pentru fiecare prototipul a ceea ce iubește, admiră și și-ar dori să devină. Imaginația este îmbogățită prin simpatizarea cu chinurile și pasiunile atât de puternice încât percepția lor extinde însăși facultatea de percepție; mila, indignarea, groaza si tristetea intaresc sentimentele bune la privitor; iar după tensiunea acestor sentimente înalte vine un calm sublim, pe care privitorul îl ia cu el, chiar revenind la forfota cotidianului; crima însăși pare pe jumătate la fel de îngrozitoare și își pierde puterea unui exemplu contagios atunci când este arătată ca o consecință fatală a căilor inscrutabile ale naturii; amăgirea nu mai pare voită; omul nu se poate agăța de ea ca rezultat al liberei sale alegeri. Există puține lucruri de condamnat sau de urât în cea mai mare dintre drame; mai degrabă, ei învață autocunoașterea și respectul de sine. Nici ochii, nici mintea umană nu sunt capabile să se vadă pe ei înșiși decât ca reflectate în ceva asemănător cu ei înșiși. Drama, când conține Poezie, este o oglindă prismatică și cu multe fețe, care adună cele mai strălucitoare raze emise de natura umană, le zdrobește și le recompune din cele mai simple elemente, le conferă frumusețe și măreție și înmulțește tot ceea ce reflectă, înzestrandu-l. cu capacitatea de a da naștere a unui soi propriu peste tot unde cad aceste raze.

Dar într-o eră a declinului social, Drama reflectă acest declin. Tragedia devine o imitație rece a formei exterioare a marilor opere ale antichității, lipsită de acompaniamentul armonic al artelor înrudite și adesea incorectă chiar și exterior; sau o încercare stângace de a preda anumite dogme pe care autorul le consideră adevăruri morale și, de obicei, aceasta este doar o dorință deghizată în mod plauzibil de a măguli vreun viciu sau slăbiciune cu care sunt infectați atât autorul, cât și publicul. Un exemplu al primului este Cato I3 de Addison, numită dramă clasică și domestică; acestea din urmă, din păcate, sunt atât de numeroase încât exemplele ar fi de prisos. Poezia nu poate fi subordonată unor astfel de scopuri. Poezia este o sabie de foc, mereu scoasă; arde teaca în care ar vrea să fie băgat. De aceea toate aceste opere dramatice sunt extrem de nepoetice; ei pretind că înfățișează sentimente și pasiune, dar în absența imaginației poetice, toate acestea sunt doar nume sub care se ascund capriciul și pofta. În țara noastră, perioada celui mai mare declin al dramei a fost domnia lui Carol al II-lea, când toate genurile obișnuite de poezie s-au transformat într-o sărbătoare a victoriilor regale asupra libertății și virtuții. Numai Milton luminează acest timp nedemn. În astfel de momente, drama este impregnată de spirit de calcul, iar poezia dispare din ea.

Comedia își pierde universalitatea ideală; umorul este înlocuit de inteligență; râsul este cauzat nu de bucurie, ci de triumful mulțumit de sine; locul veseliei este ocupat de răutate, sarcasm și dispreț; Nu

mai râdem, doar zâmbim. Obscenitatea, această batjocură blasfemioasă a frumuseții divine a vieții, acoperită cu un văl, devine din aceasta, dacă mai puțin dezgustătoare, dar mai îndrăzneață; este un monstru căruia corupția moravurilor îi furnizează continuu hrană proaspătă, pe care o devorează în secret.
Deoarece drama este forma în care poate fi combinat cel mai mare număr de mijloace diferite de exprimare poetică, tocmai în ea se poate observa cel mai clar legătura dintre poezie și binele public. Fără îndoială că cea mai mare înflorire a dramei a corespuns întotdeauna celei mai bune ordini sociale; iar declinul sau dispariția dramei acolo unde a înflorit cândva este un semn al declinului moravurilor și al dispariției acelor forțe care susțin sufletul viu al societății. Dar, așa cum spune Machiavelli despre instituțiile politice, această viață poate fi păstrată și reînviată dacă apar oameni care sunt capabili să readucă drama pe calea ei adevărată de odinioară. Același lucru este valabil și pentru Poezie în sensul cel mai larg: limbajul și toate formele de creație a limbii trebuie nu numai să apară, ci și să fie menținute; poetul rămâne fidel naturii sale divine: el este creatorul, dar este și providență.
Războiul civil, cuceririle din Asia și victoriile, mai întâi ale armelor macedonene și apoi ale romanelor, au fost etape în declinul forțelor creatoare ale Greciei. Poeții bucolici, patronați de despoții luminați ai Siciliei și Egiptului, au fost ultimii reprezentanți ai unei epoci glorioase. Poezia lor este extraordinar de melodică: ca mirosul de tuberoză, se satură cu o dulceață excesivă; în timp ce poezia predecesorilor lor a fost vântul de iunie care amestecă parfumurile tuturor florilor sălbatice și le adaugă propriul său suflu revigorant, care nu lasă percepțiile noastre să se obosească de încântare. Rafinamentul bucolic și erotic al poeziei corespunde efeminației în sculptură, muzică și alte arte, precum și în maniere și ordine sociale; aceasta este ceea ce distinge epoca în cauză. În această lipsă de armonie, nici principiul poetic în sine, nici aplicarea incorectă a acestuia nu este de vină. O sensibilitate asemănătoare față de influența sentimentelor și pasiunilor o găsim în operele lui Homer și Sofocle: primul a fost mai ales capabil să dea o atracție irezistibilă față de senzual și patetic. Superioritatea acestor autori asupra celor de mai târziu constă în prezența în ei a gândurilor referitoare la lumea interioară a omului, și nu în absența celor care sunt conectate cu lumea exterioară; perfecțiunea lor constă în combinarea armonioasă a ambelor. Slăbiciunea poeților erotici nu este ceea ce au, ci ceea ce le lipsește. Ei pot fi considerați implicați în depravarea moravurilor timpului lor, nu pentru că ar fi fost poeți, ci pentru că au fost

nu sunt suficiente. Dacă această dezintegrare ar putea stinge în ei și susceptibilitatea față de plăcere, pasiune și frumusețea naturii, care le este pusă pe seama unei lipse, atunci triumful răului ar fi definitiv. Căci scopul ultim al dezintegrarii sociale este distrugerea oricărei capacități de senzații plăcute; despre asta este vorba despre descompunere. Începe cu imaginația și intelectul, adică din miez, iar de acolo, ca o otravă paralizantă, se răspândește în simțuri și în cele din urmă chiar în dorințele senzuale - până când totul se transformă într-o masă moartă în care conștiința abia sclipește. Odată cu apropierea unui astfel de timp, poezia se îndreaptă mereu către acele abilități umane care se sting ultimele și, ca pașii Astreei 14,

părăsind lumea, glasul ei se aude din ce în ce mai îndepărtat. Poezia oferă invariabil oamenilor toată plăcerea pe care sunt capabili să o experimenteze; rămâne mereu lumina vieții, izvorul a tot ceea ce este frumos, nobil și adevărat care mai poate exista în vremuri de întuneric. Fără îndoială, cei din locuitorii răsfățați din Siracuza și Alexandria care admirau poeziile lui Teocrit au fost mai puțin lipsiți de inimă, cruzi și senzuali decât restul. Înainte ca poezia să dispară, carnea însăși a societății umane trebuie să se dezintegreze: verigile sacre ale acelui lanț, care, trecând prin multe inimi, urcă la minți mari și de acolo trimite o emanație invizibilă, conectând totul și susținând viața pretutindeni, au niciodată complet dezintegrat. Ea este cea care conține în același timp începuturile propriei ei și ale renașterii sociale. Mai mult, influența poeziei bucolice și erotice nu trebuie să se limiteze la cei cărora s-a adresat cândva. Aceștia puteau percepe frumusețea ei nemuritoare doar ca fragmente separate. Cititorii înzestrați cu o susceptibilitate mai fină, sau născuți într-o epocă mai fericită, pot vedea în el părți din acel mare poem pe care toți poeții, asemenea gândurilor armonioase ale unei minți mari, l-au compilat de la începutul timpului.

Același ciclu, deși în limite mai înguste, a trecut prin Roma antică; dar acolo viața publică, se pare, niciodată nu a fost atât de saturată de principiul poetic. Romanii par să creadă că grecii ajunseseră la perfecțiune atât în manierele lor, cât și în urma naturii; ei nu au încercat să creeze, fie în poezie, sculptură, muzică sau arhitectură, nimic care avea o legătură directă cu propria ființă, ci doar ceva care reflectă ceva comun întregii lumi. Cu toate acestea, judecăm acest lucru pe baza unor date incomplete și, prin urmare, poate, cu o exhaustivitate insuficientă. Ennius 15, Varro I6, Pacuvius 17 și Actius 18 - toți cei patru mari poeți - nu au ajuns la noi. Lucretius 19 poseda un dar creativ la cel mai înalt grad, Virgil 20 într-un grad foarte înalt. Cu aceasta din urmă, rafinamentul expresiilor este ca o ceață ușoară, acoperind de la cititor veridicitatea uluitoare a portretului său.

viata lumii. Livy este plin de poezie. Totuși, Horațiu21, Catul22, Ovidiu23 și toți ceilalți mari poeți, contemporani ai lui Vergiliu, au văzut omul și natura în oglinda artei grecești. Guvernul și religia au fost, de asemenea, mai puțin poetice la Roma decât în Grecia, deoarece o umbră este întotdeauna mai palidă decât carnea vie. Prin urmare, poezia romană a urmărit mai degrabă îmbunătățirea vieții politice și de familie decât a sunat în ton cu ea. Adevărata poezie a Romei a trăit în instituțiile sale civile; căci tot ceea ce era frumos, adevărat și maiestuos care era în ele nu putea fi generat decât de începutul care a creat chiar această ordine a lucrurilor. Viața lui Camille24; moartea lui Regulus25; senatori care așteaptă solemn sosirea galilor victorioși; refuzul Republicii de a face pace cu Hannibal după bătălia de la Cannae26 nu a fost rezultatul unui calcul și calcul al posibilelor beneficii personale ale acestui curs particular al evenimentelor pentru cei care au fost atât scriitorii, cât și actorii acestor drame nemuritoare. Imaginația, contemplând frumusețea acestei societăți, a creat-o după chipul și asemănarea ei; consecința a fost stăpânirea lumii, iar răsplata a fost gloria veșnică. Toate acestea sunt aceeași poezie, deși quia carent vate sacro *27. Toate acestea sunt episoade ale unui poem ciclic pe care Timpul îl scrie în memoria

oamenilor. Trecutul, ca un rapsod inspirat, îl cântă generațiilor în continuă schimbare.
Dar, în cele din urmă, religia și cultura antică au încheiat ciclul dezvoltării lor. Iar lumea ar fi cu totul cufundată în haos și întuneric, dacă printre creatorii culturii creștine și cavalerești nu ar exista poeți care să creeze modele de gândire și acțiune necunoscute până atunci; reflectate în mintea oamenilor, ei, ca niște comandanți, au preluat comanda regimentelor confuze ale gândurilor și sentimentelor lor. Nu este treaba mea să iau în considerare relele cauzate de aceste idei; Repet doar, pe baza propunerilor de mai sus, că poezia cuprinsă în ele nu este în nici un fel de vină pentru acest lucru.
Este posibil ca uimitoarea poezie a lui Moise, Iov, David, Solomon și Isaia28 să fi făcut o impresie asupra lui Isus și ucenicilor săi. Fragmente separate, păstrate pentru noi de biografii acestui om extraordinar, sunt pline de cea mai vie Poezie. Dar învățătura lui pare să fi fost în curând coruptă. La ceva timp după victoria ideilor bazate pe această doctrină, cele trei categorii29 în care Platon a împărțit abilitățile spirituale ale omului au fost, parcă, canonizate și au devenit obiect de cult în Europa. Și aici trebuie să recunoaștem, „lumina se estompează” și
... un corb într-o pădure în ceață
Muste. Forțele bune ale zilei au adormit. Slujitorii nopții ies la pradă.
* „Soarta poetului nu le-a dat profeticul” (lat.).

Dar observați ce ordin splendid s-a născut31 din noroiul și sângele acestui haos furios! Și cum lumea, parcă a înviat, a decolat pe aripile de aur ale cunoașterii și speranței și încă își continuă zborul către cerurile timpului. Ascultă muzica, care nu este auzită de o simplă ureche și este ca un vânt etern invizibil, care dă viteză și putere acestui zbor nesfârșit.
Poezia cuprinsă în învățăturile lui Hristos și în mitologia și modul de viață al cuceritorilor celtici ai Imperiului Roman, a supraviețuit frământărilor care au însoțit apariția și victoria lor și a prins contur într-un nou sistem de moravuri și idei. Ar fi o greșeală să atribui ignoranța Evului Mediu învățăturii creștine sau dominației triburilor celtice. Tot ce putea fi rău în ei a fost cauzat de dispariția principiului poetic pe măsură ce se dezvoltau despotismul și superstiția. Din motive prea complicate de discutat aici, oamenii au devenit insensibili și egoiști; voința lor a fost slăbită și totuși ei erau sclavii ei, și astfel sclavii voinței altcuiva; pofta, frica, lăcomia, cruzimea și înșelăciunea au distins generații în care nu era nimeni capabil să creeze, fie că era vorba de statui, poezii sau instituții sociale. Anomaliile morale ale unei asemenea societăți nu pot fi atribuite niciunui eveniment contemporan; iar acele evenimente sunt cele mai demne de aprobare, care le-ar putea distruge cu cel mai mare succes. Din păcate pentru cei care nu știu să facă distincția între cuvinte și gânduri, multe dintre aceste anomalii au intrat în religia noastră principală.
Impactul poeziei creștinismului și cavalerismului a început să se facă simțit abia în secolul al XI-lea. Principiul egalității a fost descoperit și aplicat de Platon în „Republica” sa ca o regulă teoretică conform căreia toate obiectele de plăcere și instrumentele de putere create de munca și arta comună a oamenilor ar trebui să fie distribuite între ei. Granițele acestei reguli, susține el, sunt determinate doar

de rațiunea fiecăruia sau de considerente de bine comun. În urma lui Timeu32 și lui Pitagora, Platon a construit și un sistem moral și intelectual care acoperă trecutul, prezentul și viitorul omului. Hristos a revelat omenirii adevărurile sacre și eterne conținute în această filozofie; Creştinismul, în forma sa pură, a devenit expresia exoterică a principiilor ezoterice ale poeziei și înțelepciunii antice. După ce s-au contopit cu popoarele slăbite din sud, celții le-au adus poezia mitologiei lor și a modului lor de viață. Rezultatul a fost o anumită sumă alcătuită din acțiunea și reacția tuturor factorilor; căci se poate considera că nici o naţiune sau religie nu poate cuceri alta fără a absorbi o parte din ceea ce reprimă. Printre aceste consecințe s-a numărat abolirea sclaviei personale și domestice și eliberarea femeilor de majoritatea lanțurilor umilitoare ale antichității.

Abolirea sclaviei personale este fundamentul celei mai mari speranțe politice pe care o poate avea omul. Eliberarea femeii a creat poezia iubirii sexuale. Dragostea a devenit o religie; obiectele cultului ei erau constant în fața ochilor ei. Se părea că statuile lui Apollo și Muzele au prins viață, s-au mișcat și s-au amestecat cu mulțimea admiratorilor lor, astfel încât locuitorii raiului au apărut pe pământ. Lucrurile obișnuite și spectacolele obișnuite ale vieții au devenit minunate și minunate; din ruinele Edenului s-a creat un nou paradis. Creația ei însăși este poezia și, prin urmare, creatorii au fost poeți; limba era instrumentul lor: „Galeotto fù i) libro, e chi lo scrisse” *. Trouverii din Provence, care înseamnă „inventatorii” 33, au fost înaintașii lui Petrarh, ale cărui poezii, asemenea incantațiilor, dezvăluie izvoarele secrete magice ale fericirii conținute în chinurile amoroase. Este imposibil să le percepem și să nu devenim în același timp o părticică din frumusețea pe care o contemplăm; cu greu este necesar să dovedim că aceste sentimente sacre, trezind tandrețe și înălțând sufletul, sunt capabile să-i facă pe oameni mai buni, mai generoși și mai înțelepți și să-i ridice deasupra întunericului slab al unei mici lumi egoiste. Dante a înțeles misterele iubirii chiar mai bine decât Petrarhul. „Vita Nuova” ** a lui este o sursă inepuizabilă de sentimente pure și limbaj pur; aceasta este o poveste poetizată a acelor ani din viața lui care au fost dedicați dragostei. Apoteoza Beatricei în poemul „Paradis”, transformarea treptată a iubirii sale și a frumuseții ei, care, parcă în trepte, îl conduce la tronul Cauzei Prime Supreme - toate acestea sunt cea mai frumoasă creație a Poeziei lui. timpuri moderne. Cei mai perspicaci dintre critici judecă părțile poemului diferit de mulțime și le aranjează pe bună dreptate în grade de perfecțiune într-o altă ordine, și anume: „Iad”, „Purgatoriu”, „Paradis”. Acesta din urmă este un imn către Iubirea veșnică. Dragostea, care în lumea antică a găsit un cântăreț vrednic doar în Platon, în vremurile moderne este cântată de un întreg cor al celor mai mari poeți; aceste cântece au pătruns în toate temnițele societății, iar ecourile lor îneacă încă zgomotul discordant al armelor și urletele superstiției. Ariosto, Tasso, Shakespeare, Spencer, Calderon, Rousseau și marii scriitori ai secolului nostru, fiecare la rândul său, au glorificat iubirea, parcă ar fi livrat omenirii trofeele marilor victorii asupra senzualității și a forței brute. Adevărata relație dintre cele două sexe este acum mai bine înțeleasă; iar dacă amăgirea care a luat diferențele dintre abilitățile ambelor sexe ca semn al inegalității lor s-a risipit parțial în opinia publică a Europei

moderne, atunci acest fenomen încurajator îl datorăm cultului care a legitimat cavalerismul, și predicat de poeți.
Poezia lui Dante poate fi considerată ca un pod aruncat peste fluxul timpului și care leagă lumea modernă de cea antică. Distorsionat
*
**
Iar cartea a devenit Galeotul nostru”85 (italiană).
¡Viață nouă" (italiană).

concepțiile iluzorii ale forțelor invizibile, obiectele de cult ale lui Dante și ale rivalului său Milton, nu sunt decât mantii și măști sub care acești mari poeți mărșăluiesc în eternitate. Este greu de determinat cât de conștienți erau ei de diferențele dintre propriile convingeri și cele ale oamenilor. Dante, în orice caz, caută să arate aceste diferențe în deplină măsură atunci când îi atribuie lui Ripheus, pe care Vergiliu îl numește justissimus unus *, un loc în Paradis, iar în distribuirea recompenselor și pedepselor el urmează cele mai eretice capricii. Iar poemul lui Milton conţine o infirmare filosofică a însăşi dogmele asupra cărora, printr-un contrast ciudat, dar firesc, trebuia să servească drept suport principal. Nimic nu se poate compara în putere și splendoare cu imaginea lui Satana în Paradisul pierdut. Ar fi o greșeală să sugerăm că el ar putea fi conceput ca personificarea răului. Ură ireconciliabilă, viclenie răbdătoare și inventivitate rafinată în a inventa chinuri pentru dușman — acesta este rău; este încă de iertare pentru un sclav, dar de neiertat pentru un stăpân; răscumpărat de la învins prin multe lucruri care sunt nobile în înfrângerea lui, dar agravate de biruitor de tot ce este rușinos în biruința sa. În Milton, din punct de vedere moral, Satana este mult mai înalt decât Dumnezeu, precum cel care crede în dreptatea cauzei sale și luptă pentru ea, fără să se teamă de înfrângere și tortură, este mai mare decât cel care, de la adăpostul de încredere al victoriei sigure, dezlănțuie cea mai crudă răzbunare asupra dușmanului — și nu pentru că asta vrea să-l oblige să se pocăiască și să nu stăruie în vrăjmășie, ci pentru a-l conduce în mod deliberat la noi infracțiuni care să-i aducă o nouă pedeapsă. Milton denaturează atât de mult credința convențională (dacă poate fi numită o denaturare) încât nu atribuie Dumnezeului său nicio superioritate morală față de Satana. Această neglijare îndrăzneață a sarcinii moralizării directe este cea mai bună dovadă a geniului lui Milton. Parcă ar fi amestecat trăsăturile naturii umane, așa cum se amestecă culorile pe o paletă, și le-a aranjat pe marea lui pânză după legile epice ale adevărului, adică după acele legi conform cărora interacțiunea dintre exteriorul. lumea și ființele înzestrate cu rațiune și moralitate excită simpatia multor generații umane. Divina Comedie și Paradisul pierdut au sistematizat mitologia timpurilor moderne; iar când, în decursul timpului, la mulţimea superstiţiilor se mai adaugă una, interpreţi învăţaţi vor studia din ele religia Europei, care nu va fi uitată cu desăvârşire numai pentru că este marcată cu pecetea nepieritoare a geniului.
Homer a fost primul, iar Dante al doilea dintre poeții epici, adică al doilea dintre cei ale căror creații sunt în mod cert și clar legate de cunoștințele, sentimentele, credințele și structura politică a erei lor și a erelor ulterioare și s-au dezvoltat în conformitate cu lor. dezvoltare. Yibo Lou
* „Drepția este cel mai bun gardian” (lat.).

Cretius a umezit aripile spiritului său trecător în sedimentele lipicioase ale lumii sensibile; Vergiliu, cu o modestie nepotrivită geniului său, a vrut să treacă drept un imitator, deși a creat din nou tot ce a copiat; și nici unul dintre batjocoritori – nici Apollonius din Rodos, nici Quintus Calaber din Smirna, nici Nonnius, nici Lucan, nici Statius, nici Claudian – deși cântau dulce – nu îndeplinește cerințele adevărului epic. Al treilea poet epic a fost Milton. Căci dacă titlul de epopee38 în sensul său cel mai înalt, Eneida, este negat, atunci Roland Furios, Ierusalimul Eliberat, Lusiadele sau Regina Zânelor merită cu atât mai puțin.
Dante și Milton erau amândoi profund impregnați de credințele antichității; spiritul ei este prezent în poezia lor în aceeași măsură în care formele sale exterioare au fost păstrate în religia noii Europe înainte de Reforme. Unul dintre ele a precedat, al doilea - a urmat Reformei la intervale de timp aproape egale. Dante a fost primul dintre reformatorii religioși, iar Luther îl depășește mai mult prin causticitate decât prin îndrăzneala denunțurilor sale asupra arbitrarului papal. Dante a fost primul care a trezit Europa care-l admira; dintr-un haos de barbari disonante a creat un limbaj39, care în sine era muzică și elocvență. El a fost cel care a adunat mințile mari care au înviat învățarea; Lucifer al acelei turme stelare40, care în secolul al XVI-lea, parcă din cer, strălucea din Italia republicană peste o lume cufundată în întuneric. Însuși cuvântul lui este spiritualizat; fiecare este ca o scânteie, o particulă de foc de gândire de nestins. Multe dintre ele sunt acoperite cu cenuşă şi ascund un incendiu pentru care încă nu a fost găsit combustibil. Poezia înaltă este nesfârșită; este ca prima ghinda, germenul tuturor stejarilor viitori. Poți să ridici un văl după altul și să nu ajungi niciodată la frumusețea goală a sensului ascuns sub ele. Un mare poem este o fântână, veșnic revărsată de ape de înțelepciune și frumusețe; când o singură persoană și o întreagă epocă scot din ea toată umezeala divină pe care o pot percepe, alții vin să le înlocuiască și să descopere tot ce este nou și nou în ea, primind o plăcere pe care nu s-au așteptat și nu și-au putut imagina.
Secolul de după Dante, Petrarh și Boccaccio a fost marcat de o renaștere în pictură, sculptură, muzică și arhitectură. Chaucer41 a fost aprins de acest foc sacru și astfel literatura engleză s-a ridicat pe o fundație italiană.
Să nu ne lăsăm însă distrași de la sarcina noastră de a apăra Poezia și de a ne ocupa de istoria ei critică și de influența ei asupra societății. Este suficient să spunem că poeții, în sensul cel mai larg și adevărat al cuvântului, și-au influențat vârsta și pe toate cele ulterioare și să ne referim la exemplele individuale deja citate în susținerea opiniei contrare celei exprimate de autorul celor Patru.
Ages of Poetry 42,

Dar el aduce încă un argument pentru a dezminți poeții în favoarea gânditorilor și a oamenilor de știință. Recunoscând că jocul imaginației este cel mai plăcut, el consideră că munca minții este mai plină de satisfacții. Pentru a accepta o astfel de împărțire, să vedem ce anume se înțelege aici prin utilitate. Plăcerea sau binele se numește în general ceea ce o ființă înzestrată cu sentimente și rațiune se străduiește în mod conștient și la care se complace atunci când o găsește. Există două faze sau grade de plăcere, una durabilă, generală

și permanentă, cealaltă trecătoare și particulară. Un beneficiu poate fi ceva care este un mijloc de a realiza primul sau al doilea. Dacă este primul, atunci este util tot ceea ce ne întărește și purifică atașamentele, deschide spațiu pentru imaginație și spiritualizează tărâmul senzualului. Dar autorul cărții Four Ages of Poetry pare să folosească cuvântul „beneficiu” într-un sens mai restrâns: ca ceea ce satisface nevoia naturii noastre animale, face viața mai sigură, risipește cele mai grosolane superstiții și insuflă oamenilor toleranță reciprocă față de măsura în care este compatibilă cu motivele de câștig personal.
Fără îndoială că fanii utilităţii în acest sens limitat îşi au şi locul lor în societate. Ei calcă pe urmele poeților și își copiază poeziile pentru uzul de zi cu zi. Ei creează spațiu și creează timp. Munca lor este foarte valoroasă atâta timp cât se limitează la îngrijirea nevoilor inferioare, fără a aduce atingere celor superioare. Scepticul să distrugă superstițiile grosolane, dar să nu denatureze, așa cum au făcut alți autori francezi, adevărurile eterne întipărite în sufletele oamenilor. Lăsați inventatorul mașinilor să faciliteze, iar economistul politic să reglementeze munca umană, dar să se ferească ca activitățile lor, care nu sunt legate de principiile de bază aparținând lumii spirituale, să adâncească - așa cum s-a întâmplat în Anglia modernă - abisul dintre lux și sărăcie. Ei au pus în practică Evanghelia zicând: „Celui care are i se va da, dar celui care nu are i se va lua.” 43
Bogaţii s-au îmbogăţit, iar săracii au devenit mai săraci; iar nava noastră de stat navighează între Scylla a anarhiei și Charybdis a despotismului. Acestea sunt consecințele inevitabile ale dominației indivize a calculului.
Este dificil să definești plăcerea în sensul său cel mai înalt, deoarece această definiție conține o serie de paradoxuri aparent. Astfel, din cauza unei lipse inexplicabile de armonie în natura umană, suferința ființei noastre fizice aduce adesea bucurie eului nostru spiritual. Tristețea, frica, anxietatea și chiar disperarea marchează adesea abordarea către cel mai înalt bine. Aceasta este baza percepției noastre despre tragedie; tragedia ne încântă prin faptul că ne face să simțim partea de plăcere conținută în suferință. Aceasta este și sursa acelei tristeți, care este inseparabilă de cea mai frumoasă melodie. Plăcerea conținută în tristețe este mai dulce decât plăcerea însăși.

De aici și zicala: „Mai bine să mergi într-o casă de doliu pentru morți decât într-o casă de ospăț.”44 Acest lucru nu înseamnă că cel mai înalt nivel de plăcere este neapărat asociat cu suferința. Bucuriile iubirii și prieteniei, admirația naturii, bucuria poeziei și cu atât mai mult a creativității poetice, adesea nu conțin un astfel de amestec.
A oferi plăcere în acest sens cel mai înalt al ei este adevăratul beneficiu. Și poeții sau poeții-filozofi sunt cei care oferă și prelungesc această plăcere.
Activitatea lui Locke, Hume, Gibbon, Voltaire, Rousseau* și a discipolilor lor în apărarea umanității asuprite și înșelate merită recunoștință. Cu toate acestea, nu este greu de calculat în ce stadiu al progresului moral și intelectual ar fi lumea dacă nu ar trăi deloc în lume. În decurs de un secol sau doi, s-ar spune ceva mai multă prostie și mai mulți bărbați, femei și copii ar fi arși pentru erezie. Probabil că nu ar trebui să ne bucurăm acum de distrugerea Inchiziției spaniole. Dar este imposibil să ne imaginăm starea morală a lumii dacă nu ar exista Dante, Petrarh, Boccaccio, Chaucer, Shakespeare, Calderon,

Lord Bacon și Milton; dacă Rafael și Michelangelo nu ar fi trăit niciodată, dacă nu ar fi fost tradusă poezia ebraică; dacă nu ar fi fost reînviat studiul literaturii greceşti; dacă poezia zeilor antici a dispărut odată cu cultul lor. Fără acești stimuli, mintea umană nu s-ar fi trezit niciodată nici la crearea științelor naturii, nici la aplicarea analizei raționale la erorile sociale, pe care acum încearcă să le pună deasupra manifestării directe a creativității.
Am acumulat mai multe adevăruri morale, politice și istorice decât știm să punem în practică; avem cunoștințe științifice și economice mai mult decât suficiente, dar nu le folosim pentru distribuirea corectă a produselor, care, datorită acestor cunoștințe, sunt produse în cantități tot mai mari. În aceste științe, poezia este îngropată sub o grămadă de fapte și calcule. Nu avem lipsă de cunoaștere a ceea ce este mai bun și mai înțelept în morală, în știința guvernării și în economia politică, sau cel puțin ce ar fi mai înțelept și mai bun decât starea actuală de lucruri cu care ne-am suportat. Dar, ca săraca pisică din proverb, „vreau" nostru este mai slab decât „nu îndrăznesc"45. Ne lipsește creativitatea de a recrea în imaginația noastră ceea ce știm; ne lipsește generozitatea de a duce la îndeplinire ceea ce ne imaginăm; ne lipsește poezia vieții; calculele noastre au depășit ideile noastre; am mâncat mai mult decât putem digera. Dezvoltarea acelor științe care au extins puterea omului asupra lumii exterioare, din cauza lipsei poeziei

* Urmăresc clasificarea adoptată de autorul cărții Patru secole de poezie, dar Rousseau a fost în primul rând poet. Restul, chiar și Voltaire, sunt doar raționatori.

începutul logic a restrâns în consecință lumea lui interioară; după ce a înrobit elementele, omul însuși rămâne sclav. Cum, dacă nu prin dezvoltarea științelor mecanice în detrimentul principiului creator, care stă la baza tuturor cunoștințelor, se poate explica faptul că toate invențiile care facilitează și eficientizează munca nu fac decât să crească inegalitatea între oameni? Din ce motiv, dacă nu din acest motiv, invențiile, în loc să ușureze, au sporit blestemul care l-a cântărit pe Adam? Locul lui Dumnezeu și Mamona46 în societatea noastră este ocupat de Poezie și Egoism întruchipate în Bogăție.
Principiul poetic acționează în două moduri: în primul rând, creează noi obiecte care servesc cunoașterii, puterii și bucuriei, pe de altă parte, creează în minte dorința de a le reproduce și de a le subordona unui anumit ritm și ordine, care poate fi numite frumusețe și bunătate. Niciodată nu este atât de necesară poezia ca în acele vremuri când, datorită dominației egoismului și calculului, cantitatea de bunuri materiale crește mai repede decât capacitatea de a le stăpâni conform legilor interioare ale naturii umane. În astfel de momente corpul devine prea voluminos pentru spiritul care îl animă.
Poezia este cu adevărat ceva divin. Este în același timp centrul și întreaga sferă a cunoașterii; ceea ce cuprinde toate științele și ceea ce prin care fiecare știință trebuie verificată. Este atât rădăcina cât și floarea tuturor celorlalte feluri de gândire; ceea ce decurge totul și ceea ce împodobește totul cu sine; când Poezia este distrusă, ea nu produce nici fructe, nici sămânță; iar lumea, lovită de sterilitate, este lipsită atât de hrană, cât și de lăstari noi pe pomul vieții. Poezia este chipul frumos al lumii, cea mai bună culoare a ei. Pentru noi este parfumul și culorile pentru substanțele care alcătuiesc un trandafir; la fel ca frumusețea nepieritoare pentru un trup sortit

decăderii. Ce ar fi Virtutea, Dragostea, Patriotismul, Prietenia - care ar fi frumusețile lumii noastre frumoase - ce ne-ar servi drept mângâiere în timpul vieții și la ce am putea spera după moarte, dacă Poezia nu ne-ar aduce foc din acele înălțimi veșnice , unde calcul , nu îndrăznește să se ridice pe aripile lui de bufniță? Spre deosebire de rațiune, Poezia nu aparține facultăților care pot fi folosite în mod arbitrar. O persoană nu poate spune: „Acum voi lua și voi compune o poezie”. Nici cel mai mare dintre poeți nu poate spune asta; căci spiritul creator este ca un cărbune mocnit, avântat pentru moment de o suflare invizibilă, schimbător ca vântul; puterea poetică se naște undeva în interior, ca culorile unei flori care se schimbă în timp ce înflorește și apoi se estompează; iar conștiința noastră este incapabilă să prezică apariția sau dispariția ei. Dacă acțiunea sa ar putea fi prelungită și, în același timp, să-și păstreze puritatea și puterea inițială, rezultatele ar fi grandioase; dar când Poetul începe să compună, inspirația este deja în scădere, iar cele mai mari creații de poezie cunoscute lumii sunt probabil doar o umbră slabă a originalului.

intenţia poetului. Aș vrea să-i întreb pe cei mai buni poeți ai timpului nostru: se poate spune cu adevărat că cele mai bune versuri poetice sunt rodul muncii și al învățării? Lucrarea negrabită recomandată de critici nu este, într-adevăr, altceva decât așteptarea sârguincioasă a minutelor inspirate și completarea artificială a golurilor dintre ceea ce sugerează aceste procese-verbale cu ajutorul diverselor locuri comune – necesitate care este cauzată doar de limitarea puterii poetice. Căci Milton a conceput Paradisul Lost ca un întreg înainte de a începe să-și îndeplinească planul în părți. El însuși ne spune că Muza i-a pus în gură „versuri necompuse” 47; şi să fie acesta un răspuns celui care dă exemplul celor cincizeci şi şase de variante ale primului rând din Roland Furious.48 Poeziile astfel compuse au aceeaşi relaţie cu poezia ca mozaicul cu pictura. Natura instinctivă și intuitivă a creativității poetice este și mai vizibilă în sculptură și pictură; o mare statuie sau tablou crește sub mâinile artistului ca un copil în pântecele unei mame; și nici chiar mintea care dirijează mâna creativă nu este capabilă să înțeleagă unde apare procesul creativ, cum se dezvoltă și în ce moduri.

Poezia este înregistrarea celor mai bune și mai fericite momente trăite de cele mai fericite și mai bune minți. Prindem în ea reflecții trecătoare de gânduri și sentimente, uneori legate de un anumit loc sau persoană, alteori raportate doar la viața noastră interioară; aceste reflecții apar mereu pe neașteptate și dispar împotriva voinței noastre, dar ele înalță sufletul și ne încântă nespus: astfel încât bucuria se amestecă cu dorința și regretele pe care le lasă de la sine, - căci așa este firea lor. Este ca și cum vreun principiu superior ne pătrunde; dar mișcările sale sunt ca zborul vântului deasupra mării – urmele sale sunt șterse de liniștea care a urmat, rămânând întipărite doar în ondulațiile ondulate ale nisipului de coastă. Acestea și stările de spirit similare sunt predominant lotul oamenilor înzestrați cu sensibilitate subtilă și imaginație vie; sufletul se adaptează în același timp la o dispoziție înaltă, ostil oricărei dorințe de bază. Virtutea, dragostea, patriotismul și prietenia sunt indisolubil legate de această stare de spirit: cât durează, interesele individului par a fi ceea ce sunt cu adevărat, adică un atom în comparație cu cosmosul. Poeții, fiind cele mai subtile naturi, nu sunt doar supuși unor

asemenea stări de spirit, ci își pot picta toate creațiile în culorile evazive ale acestor sfere nepământene; un cuvânt, o linie în descrierea oricărei scene sau pasiuni este capabilă să atingă șirul magic și să reînvie în cei care au experimentat deja astfel de sentimente odată, o imagine adormită, răcită și îngropată de mult timp a trecutului. Poezia dă astfel nemurire tot ceea ce este mai bun și mai frumos din lume; ea surprinde viziuni trecătoare care zboară în cer și, îmbrăcându-le în cuvinte sau contururi, le trimite în lume ca o binecuvântare și o binecuvântare.

veste demnă, celor în sufletul cărora trăiesc viziuni asemănătoare, dar nu găsesc o ieșire de acolo către univers. Poezia nu permite ca minutele să piară atunci când o zeitate coboară asupra unei persoane. Poezia transformă în mod miraculos tot ce există: face frumusețea și mai frumoasă, iar urâțenia dă frumusețea. Combină împreună bucuria și groaza, tristețea și bucuria, eternitatea și schimbarea; sub jugul ei ușor ea unește tot ce este incompatibil. Ea transformă tot ceea ce atinge, iar fiecare obiect care se regăsește în sfera ei radiantă suferă o transformare magică pentru a întruchipa spiritul care trăiește în ea; alchimia misterioasă a Poeziei transformă în aur topit chiar și acele ape otrăvitoare cu care moartea otrăvește pe cei vii; ea smulge din realitate vălurile de mult familiare, holbare, iar noi contemplăm frumoasa ei adormită goală, cu alte cuvinte, sufletul ei.
Totul există în măsura în care este perceput; cel putin pentru destinatar. „Spiritul este propria sa patrie și în sine Iadul creează din Rai, Raiul din Iad”49. Dar Poezia învinge blestemul care ne subordonează impresiilor întâmplătoare ale ființei. Indiferent dacă își desfășoară propria țesătură cu model sau rupe vălul întunecat al vieții de zi cu zi de la obiectele din jurul nostru, ea ne creează întotdeauna viață în viața noastră. Ne duce într-o lume în comparație cu care lumea obișnuită apare ca un haos dezordonat. Recreează Universul, din care suntem o particulă, în timp ce îl percepem simultan; ne curăță privirea interioară de atingerea familiarității care ne ascunde miracolul existenței noastre. Ne face să simțim ceea ce percepem și să ne imaginăm ceea ce știm. Recreează lumea distrusă în mintea noastră de impresii tocite de repetare. Ea justifică cuvintele îndrăznețe și adevărate ale lui Tasso: „Non merita nome di Creatore se non Iddio ed il Poeta” * 50.
Dăruind altora cele mai mari comori de înțelepciune, bucurie, virtute și glorie, poetul însuși trebuie să fie cel mai fericit, cel mai bun, cel mai înțelept și mai faimos dintre oameni. Cât despre gloria lui, să decidă Timpul dacă gloria oricărui alt organizator al vieții umane poate fi comparată cu gloria unui poet. cei mai mari poeți au fost oameni cu cea mai nepătată virtute și cu cea mai înaltă înțelepciune și – dacă cineva se uită în secretele vieții lor – și cei mai fericiți dintre oameni; excepțiile – referitoare la cei care posedau un grad înalt, dar nu cel mai înalt, de facultate poetică – confirmă mai degrabă această regulă decât o infirmă. Să coborâm pentru o clipă la judecăţile de bun-simţ şi, însuşindu-ne şi îmbinând în persoana noastră îndatoririle incompatibile de acuzator, martor, judecător şi executor al sentinţei, vom hotărî – fără probe şi
* „Nimeni nu merită să fie numit Creator, decât Dumnezeu și Poetul” (italiană).

procedura judiciară, că cei care sunt „înălțați mai presus de toți muritorii” 51 s-au întâmplat să se comporte reprobabil. Să presupunem că Homer era un bețiv, Virgil un lingușător, Horace un laș, Tasso un nebun, Bacon un om lacom, Rafael un libertin și Spencer un poet laureat. În această parte a tratatului nostru52, ar fi nepotrivit să enumerăm poeții în viață, dar acele nume mari pe care tocmai le-am menționat au primit deja o justificare deplină de la posteritate. Nelegiuirile lor au fost cântărite și găsite pe cântar mai ușor decât praful; să le fie păcatele mai roșii decât purpuria – acum sunt albe ca zăpada, căci au fost spălate de sângele Timpului atotîmpăcător și atotmântuitor. Observați confuzia absurdă dintre adevăr și minciună în calomnia modernă a Poeziei și a poeților; Gândiți-vă cât de des lucrurile nu sunt ceea ce par, sau nu par ceea ce sunt; Priviţi şi la voi înşivă şi nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi.
După cum am menționat deja, Poezia diferă de logică prin faptul că nu este supusă direct efortului mental, iar manifestarea ei nu este neapărat asociată cu conștiința sau voința. Ar fi prea îndrăzneț să afirmăm că acestea sunt condițiile indispensabile ale oricărei legături cauzale în domeniul gândirii, când există consecințe care nu pot fi urmărite până la aceasta. Nu este greu de imaginat că exploziile frecvente ale puterii poetice pot crea în mintea poetului o ordine armonică obișnuită, în concordanță cu propria sa natură și cu influența sa asupra altor minți. Dar în intervalele dintre exploziile de inspirație, de obicei frecvente, dar nu lungi, Poetul devine un om obișnuit și este supus dintr-o dată tuturor influențelor care îi afectează constant pe alți oameni. Distins printr-o dispoziție mentală mai subtilă și o sensibilitate incomparabil mai mare la suferință și la bucurie, a lui și a altcuiva, o evită pe prima și se străduiește la a doua cu o pasiune incomparabil mai mare decât ceilalți oameni. Iar când pierde din vedere că bucuria, la care toată lumea se străduiește, și suferința, pe care toată lumea o evită, sunt uneori deghizate și apar una în loc de alta, se face ținta calomniilor.
Cu toate acestea, aceste iluzii nu sunt în niciun caz întotdeauna criminale, iar cruzimea, invidia, răzbunarea, lăcomia și cea mai diabolică dintre patimile nu au fost niciodată printre acuzațiile aduse poeților.
De dragul triumfului adevărului, am crezut că este mai bine să aranjez aceste note în ordinea în care mi-au apărut atunci când am luat în considerare subiectul în sine, în loc să urmez tratatul care m-a îndemnat să le public. Departe de a fi un răspuns polemic la acesta în toată forma ei, aceste note, dacă cititorul le va recunoaște drept drepte, conțin o infirmare a părerilor exprimate în cele patru epoci ale poeziei; cel putin in prima parte. Nu este greu de ghicit ce anume l-a enervat pe om de știință și gânditor autor al acestei lucrări. Ca și el, nici eu nu sunt înclinat să admir „Tezeidele” lui Codri 53 răgușit modern.

Babius și Maevius au fost și rămân creaturi insuportabile. Totuși, dacă criticul este în același timp un filozof, el trebuie să distingă mai degrabă decât să confunde.
Prima parte a observațiilor mele se referă la principiile de bază și esența poeziei; în măsura în care dimensiunea limitată a acestei lucrări mi-a permis, am arătat că poezia în sensul propriu al cuvântului are o sursă comună cu toate celelalte forme de frumusețe și

armonie în care poate fi exprimat conținutul vieții umane și ele constituie Poezia. în sensul său cel mai înalt.
În a doua parte a notelor mele, intenționez să aplic aceste principii generale la starea actuală a poeziei și, de asemenea, să susțin încercarea de a transpune viața și viziunile moderne în poezie și de a le subordona principiului creativ, poetic. Căci literatura engleză, care a cunoscut invariabil o ascensiune puternică la fiecare exercițiu măreț și liber al voinței populare, renaște acum la o nouă viață. În ciuda invidiei scăzute, care urmărește să slăbească demnitatea autorilor moderni, timpul nostru va fi amintit ca o epocă a înaltelor realizări spirituale55; trăim printre gânditori și poeți incomparabil superiori tuturor celor care au apărut de la ultima luptă națională pentru libertăți civile și religioase. Poezia este cel mai fidel mesager, tovarăș de arme și însoțitor al unui mare popor atunci când se trezește la lupta pentru schimbări benefice în opinia sau ordinea socială. În astfel de momente, crește capacitatea noastră de a percepe și de a pronunța un cuvânt înalt și înflăcărat despre om și natură. Cei care sunt înzestrați cu această putere pot fi adesea, la prima vedere, în multe feluri, departe de spiritul binelui al cărui vestitori sunt. Dar, chiar renunțând la ea, ei sunt nevoiți să slujească Domnului care domnește în sufletul lor.
Este imposibil să citești operele celor mai glorioși scriitori ai timpului nostru și să nu fii uimit de viața intensă cu care cuvintele lor sunt electrizate. Cu o perspectivă extraordinară, ei îmbrățișează toată diversitatea și măsoară toate profunzimile naturii umane și, poate mai mult decât alții, sunt surprinși de manifestările acestei forțe, pentru că nu este atât propriul lor spirit, cât spiritul epocii. Poeții sunt preoți de inspirație de neînțeles; oglinzi care reflectă umbrele gigantice pe care viitorul le aruncă astăzi; cuvinte care exprimă ceea ce ei înșiși nu înțeleg; trâmbițe care cheamă la luptă și nu le aud chemarea; o forță care îi mișcă pe alții în timp ce ea însăși rămâne nemișcată.
Poeții sunt legiuitorii nerecunoscuți ai lumii.
APLICAȚII
A.A.Elistratova
PROZA LUI SHELLEY
Scrisori alese, jurnale, fragmente de ficțiune, articole de critică literară și jurnalism ale lui Shelley, prezentate în această ediție, deschid cititorilor acea latură a moștenirii acestui remarcabil poet romantic revoluționar, care nu a fost prea cunoscută în țara noastră până acum.
Între timp, acesta nu este un material „auxiliar” pentru biografia lui Shelley, ci în marea majoritate a cazurilor, lucrări care sunt la fel de interesante atât în gândire, cât și în formă de exprimare, care demonstrează faptul că Shelley a murit fals - la fel ca în Byron și Keats. , - Literatura europeană a pierdut nu numai un mare poet, ci și un minunat prozator.
În Operele complete ale lui Shelley, în trei volume, traduse de K. D. Balmont (1907), proza sa a fost parțial prezentată \ Adevărat, sub condeiul lui Balmont, fragmentele, articolele și schițele lui Shelley (precum și poemele sale) au căpătat adesea un caracter dulce. nuanță neobișnuită pentru ei în elocvența originală.
Trebuie, totuși, să-i facem dreptate lui Balmont: în notele sale, el a apreciat scrierile în proză ale lui Shelley. „Aici se simte un suflet adânc și un mare talent poetic nu mai puțin clar” 1 2 decât în creațiile sale poetice. El a scos în evidență „Apărarea poeziei” —

acest manifest estetic al lui Shelley. „Ideea generală a schiței", a scris Balmont, „poate servi drept ghid pentru toți cei care doresc să vorbească despre poeți, iar pasajele individuale strălucitoare, pline de laconism fermecător, indică faptul că Shelley a fost capabil să dea exemple adevărate nu numai în versuri, dar şi în proză. versuri filozofice" 3.

1 Aproximativ o treime din ultimul volum al acestei ediții este consacrat Fragmentelor narative, Note, Articole, aranjate în ordine cronologică, începând cu Asasinii și terminând cu Apărarea poeziei. În plus, Balmont, care este foarte important, a reprodus în ediția sa cele mai interesante prefețe ale lui Shelley la operele sale majore, care au fost de obicei omise, fără niciun motiv, în edițiile ulterioare.

2 K. D. Balmont. Note. - În carte: Shelley. Opere complete traduse de K. D. Balmont. Noua ediție revizuită în trei volume, vol. 3. Sankt Petersburg, „Cunoașterea", 1907, p. 421.

3 Ibid., p. 422.

În epoca sovietică, „Protecția poeziei" (în fragmente) a fost publicată în traducere de 3. E. Aleksandrova4. Scrisorile lui Shelley, din câte știm, au fost publicate în rusă doar în mici fragmente în articole și cărți dedicate lui de cercetătorii sovietici.

De fapt, operele de artă nu sunt cea mai importantă parte a moștenirii prozatorului Shelley. Romanele sale timpurii Zastrozzi (1810) și St. Irvyne, or the Rosicrucian (1811) sunt acum doar de interes biografic. Prima dintre acestea a fost scrisă și tipărită în timp ce Shelley era încă școlar la Eton; a doua a fost începută în același timp. Intricate și confuze în compoziție, pline de secrete de rău augur, crime și mistere care rămân adesea nerezolvate, ele arată ce forță atrăgătoare au avut ficțiunile fantastice ale „romanului gotic" pentru tânărul poet. Și, în același timp, ca primă piatră de hotar pe calea lui, ei mărturisesc clar cât de repede s-a dezvoltat și s-a maturizat talentul său: într-o scrisoare autobiografică către Godwin din 10 ianuarie 1812, Shelley, în vârstă de nouăsprezece ani, vorbește despre aceste lucrări cu dispreț: „amândouă sunt complet necaracteristice pentru mine acum, dar îmi exprim starea sufletească atunci. Am încetat să citesc romane; înainte de asta am trăit într-o lume fantomatică; acum am văzut că pe pământul nostru există destule lucruri care pot trezi inima și pot ocupa mintea.

Următoarea intenție a lui Shelley ca prozator, aparent, romanul sau povestea „Hubert Covin" (Hubert Cauvin) – a reflectat direct această tranziție de la „lumea fantomă" la interesele pământești, sociale și politice. Shelley a lucrat la această carte la Keswick în 1811-1812. După cum se poate aprecia din scrisorile sale către E. Hitchener, el intenționa „să arate cauza înfrângerii Revoluției franceze și starea moralei și a opiniei publice în Franța în ultimii ani ai monarhiei". Promițând că „unele dintre pasiunile conducătoare ale minții umane își vor găsi, desigur, un loc în țesătura sa", tânărul autor a adăugat cu severitate: „Intenționez să exclud pasiunea sexuală." , care chiar în acest moment devine - pentru o vreme – stăpânul gândurilor lui Shelley. „Hubert Covin", dintre care 200 de pagini au fost deja scrise de autor, nu a fost finalizată, iar manuscrisul său nu a fost păstrat. Și când în „Laon și Cytne" (un poem redenumit mai târziu „Ascensiunea Islamului") Shelley

4 Cititor despre literatura străină a secolului XIX, compilat de A. A. Anikst, partea 1. M., Uchpedgiz, 1965. „Defense of Poetry", o

prefață la „The Rise of Islam” și câteva mostre din jurnalismul politic al lui Shelley au fost incluse în antologia poeziei și prozei sale , publicată pentru cititorii sovietici în limba originală la Moscova (Percy Bysshe Shelley. Poetry and Prose. M., Editura de literatură în limbi străine, 1959; compilator, autor al articolului introductiv și al notelor de I. G. Neupokoeva).
5 Percy Bysshe Shelley. scrisori. Ed. de Frederick L. Jones, voi. I. Oxford. Clarendon Press, 1964, p. 218. Vezi scrisoarea lui Shelley către Hitchener din 7 ianuarie 1812 (p. 57 din această ediție) pentru mai multe despre intenția Hubert Coven.

îndreptată către tema Revoluției Franceze și a înfrângerii acesteia, ideea civică revoluționară a epopeei sale s-a dovedit a fi inseparabilă de apoteoza eroică a iubirii, care depășește atât înfrângerea, cât și moartea însăși.
Shelley a rămas poet și în proză. Acest lucru este valabil și pentru jurnalismul său, și cu atât mai mult pentru fragmentele supraviețuitoare de romane sau nuvele pe care le-a început și nu le-a terminat. Colosseumul este, în esență, ca un magnific poem în proză. Imaginea ruinelor grandioase, unde tot ceea ce a creat prin munca umană și care amintește de istoria Romei antice, pare să se fi supus naturii și dizolvat în viața ei veșnică, vine în prim-planul poveștii. Dialogul dintre un bătrân tată orb și o fiică tânără care îi descrie arcuri dărăpănate împletite cu liane, copaci, arbuști înfloriți și mușchi care cresc pe fragmente de pereți și coloane de marmură și cerul albastru strălucitor deasupra Colosseumului, se pare, Shelley are cel mai mult nevoie. dintre toate pentru ca alternarea replicilor cu schimbarea lor de intonație i-a permis să moduleze tonurile emoționale ale acestui tablou. În ceea ce privește personajele tatălui, fiicei și străinului misterios care s-au alăturat conversației lor, ele abia sunt conturate și este dificil să speculăm ce întorsătură ar putea lua povestea lor. Fragment mult mai dramatic „Asasini”. Adevărata istorie a sectei șiite musulmane medievale cunoscută sub acest nume, care a existat în secolele XII-XIII. în Persia și Siria, nu era probabil bine cunoscut de Shelley. Prima lucrare istorică serioasă pe această temă, Hammer's History of the Assassinen (Nashsheg, Geschichte der Assassinen) a fost publicată în Germania în 1818, iar Shelley a lucrat la Asasinii în 1814. Dar detaliile romantice ale luptei disperate a Asasinilor împotriva cruciatii, pe care i-au exterminat fara mila, facand iesiri bruste din cetatile lor de munte, ascunse in cheile inexpugnabile ale Libanului, i-au atras imaginatia. Acest lucru s-a datorat probabil faptului că în această bătălie mortală a „condamnat” (cum se numeau Asasinii înșiși) cu străinii creștini care le-au invadat țara, Shelley a putut vedea un prototip simbolic al luptei pentru libertate împotriva urâtului despotism creștin, înarmat cu cruce și sabie. Această luptă însăși rămâne în afara fragmentului, a cărui acțiune, aparent, aparține unei epoci mai îndepărtate. Dar apariția într-o vale retrasă, unde, ca într-un nou Eden, asasinii duc o viață fericită și pașnică, un străin misterios (pe care cineva, investit cu o putere supraomenească, a încercat să-l trădeze o execuție monstruoasă, care seamănă vag cu o crucificare) deja prefigurează. schimbări și conflicte inevitabile. Cine este acest străin, mânat de soartă și înzestrat cu înțelepciune nepământească? Poate că Satan însuși (unul dintre eroii preferați ai lui Shelley), un luptător cu Dumnezeu și filantrop, un fel de Prometeu al mitologiei creștine, care îi va inspira pe Asasini să lupte

împotriva creștinilor? Dar acest lucru poate fi judecat doar ipotetic: fragmentul se termină prea devreme,

Shelley nu a reușit să traducă niciunul dintre aceste modele fictive în proză. Și, în același timp, se poate susține că a lăsat în urmă un monument, care, indiferent de semnificația sa documentară, formează un adevărat roman epistolar, marcat de un înalt talent poetic, plin de foc și pasiune. Aceasta este o colecție de scrisori ale lui Shelley.
Nu e de mirare că Hogg, publicând primele scrisori ale prietenului său într-o biografie dedicată lui, a dat pe unele dintre ele „fragmente dintr-un roman"; și Mary Shelley, întorcându-se mental la lunile dificile ale vieții lor la Londra în toamna și iarna anilor 1814-1815, când Shelley se ascundea de creditori, iar ea, respinsă de tatăl și mama ei vitregă, s-a înghesuit singură în camere prost mobilate, trăind în așteptarea unor vești sau a unei întâlniri rare cu soțul, a împrumutat din corespondența lor de atunci multe episoade din romanul ei Lo-dor (1835).
Pe măsură ce talentul lui Shelley s-a maturizat, literele lui au căpătat din ce în ce mai multă expresivitate figurativă plastică. Natura Italiei și Elveției se ridică parcă vie din paginile scrisorilor sale către Peacock; se pare că vedem aceste peisaje nu numai cu Shelley, ci prin ochii lui. Alte scrisori sunt percepute ca episoade integrale finalizate sau capitole ale unui roman nescris (sau scris de viața însăși). Așa este, de exemplu, o scrisoare din 15 august 1821, care înfățișează o nepăsătoare, dar în același timp acoperită de un nor ușor de tristețe, ziua petrecută de poet cu micuța sa preferată, Allegra Byron, în vârstă de cinci ani. , în grădina mănăstirii Bagnacavallo, unde tatăl ei a plasat-o la internatul mănăstirii. Ambele - atât fata plină de viață, cât și prietena ei - așteptau deja o moarte prematură.
Spre deosebire de Byron, care a prevăzut adesea că scrisorile sale vor deveni cunoscute nu numai unui destinatar, ci și unui întreg cerc de cititori sau ascultători[6] și a luat în considerare posibilitatea publicării lor postume, Shelley nu se gândea de obicei la tipărirea scrisorilor sale[7] și îi păsa puțin de siguranța lor.
O serie de alte circumstanțe au contribuit la dispersarea și, în unele cazuri, chiar la falsificarea directă a moștenirii sale epistolare. Tatăl poetului, Sir Timothy Shelley, care a supraviețuit fiului său cu douăzeci și doi de ani, s-a opus cu încăpățânare răspândirii ideilor și scrierilor sale. Când nora lui văduvă s-a întors cu fiul ei copil în Anglia, Sir Timothy, acordându-le o alocație modestă, a pus o condiție ca Mary Shelley să nu îndrăznească să scrie o biografie a soțului ei. Când, totuși, s-a aventurat să ocolească această interdicție incluzând notele ei biografice, documentate de scrisorile poetului, în ediția postumă a operelor poetice ale lui Shelley, socrul ei furios aproape că i-a privat pe ea și pe nepotul ei de mica lor pensie.
6 Acesta a fost cazul, de exemplu, cu scrisorile lui către mama sa din prima sa călătorie în străinătate, iar mai târziu cu scrisorile către Murray, editorul londonez al lui Byron.
7 Excepție fac scrisorile către Peacock atașate la „Note despre o călătorie de șase săptămâni prin anumite regiuni din Franța, Elveția, Germania și Olanda".

Cu toate acestea, unii dintre „prietenii” lui Shelley au provocat aproape mai multe daune moștenirii sale epistolare decât adversarii notorii și nedoritorii.
Thomas Jefferson Hogg a câștigat palma de neinvidiat aici. Tovarăș al lui Shelley de la Universitatea Oxford, expulzat împreună cu el pentru libera gândire și propagandă a ateismului, a purtat o corespondență plină de viață cu viitorul poet într-una dintre cele mai tulburi perioade din viața tânărului Shelley; împreună cu el s-a răzvrătit împotriva tiraniei părintești, a visat să se căsătorească – prin răpire! – cu sora lui (pe care o văzuse doar o dată pe furiș prin fereastra unei biserici), a fost avocat pentru ideile sale literare, planurile de viață și secretele inimii și, în mod perfid. târât după ambele soții – mai întâi pe Harriet și apoi pentru Mary.
Pregătindu-și biografia lui Shelley (1858) pentru publicare, Hogg, deja un avocat respectabil la acea vreme, la șaptezeci de ani, a încercat în cel mai hotărât mod să-și „editeze” tinerețea exuberantă retrospectiv, în măsura în care se reflecta în corespondenta cu poetul. Deci, de exemplu, în conformitate cu spiritul prim al Angliei victoriane, în scrisorile lui Shelley a înlocuit cuvântul „ateu” cu altele mai vagi: „sceptic” și „filosof”, iar „creștinismul” cu „ortodoxie”. În acele scrisori în care Shelley și-a mustrat amarnic prietenul pentru trădarea și frivolitatea sa, el a înlocuit fără rușine pronumele „tu” cu pronumele „eu” și a făcut alte „amendamente”, dând impresia că Shelley nu a adus acuzații împotriva lui, Hogg, dar s-a pocăit de propriile sale păcate ... În cele din urmă, uneori, el compunea pur și simplu scrisori întregi inexistente pentru Shelley.
Falsificarea scrisorilor lui Shelley Hogg a fost observată la scurt timp după publicarea primelor două volume ale biografiei sale despre poet. Cumnata lui P. B. Shelley, Lady Shelley, o înflăcărată admiratoare și propagandistă a moștenirii sale, și soțul ei, fiul poetului, Sir Percy Florence Shelley, au confiscat materialele scrise de mână ale lui Hogg din arhiva familiei sale și au refuzat să autorizeze ultimul volum. a operei sale, care nu a fost niciodată publicată. Cu toate acestea, ei înșiși și sub presiunea lor „Corectările” lui Hogg nu au fost complet eliminate nici măcar în ediția lui Ingpen, care a fost foarte solidă în multe alte privințe.
Pentru falsificarea scrisorilor lui Shelley de către Hogg, a se vedea prefața editorială a lui F. L. Jones în primul volum al ediției sale (Thè Letters of Percy Bysshe Shelley. Ed. Frederick L. Jones, vol. I. Oxford, Clarendon Press, 1964, pp. VI-VII). Ca exemplu flagrant, Jones, la paginile 176-177 ale aceluiași volum, citează pentru comparație textul original al părții finale a scrisorii lui Shelley către Hogg și textul pe care acesta din urmă l-a creat în schimb. Shelley scrie că nu are încredere în fermitatea lui Hogg, se teme că el nu va ceda din nou pasiunii sale pentru Harriet și, prin urmare, refuză cererea lui Hogg de a se stabili din nou împreună. Shelley scrie despre durerile de conștiință ale lui Hogg, despre „scorpionii nesatisfăcuți”, despre „găinarul iadului al rușinii”. Hogg înlocuiește fără rușine această scrisoare cu alta a lui, în care, în numele lui Shelley, se laudă: „Nu m-am îndoit niciodată de tine, tu, fratele meu de suflet, obiectul interesului meu arzător; tema panegiricului meu inspirator!

iar primul biograf serios al lui Shelley, Edward Dowden, 9 s-a îndepărtat de adevăr în anumite privințe, creând un fel de legendă despre Shelley. Lady Shelley, publicând cărțile documentare Shelley

Memoriais (1859) și Shelley și Mary în patru volume (Shelley și Magu), publicate într-o ediție închisă, „privată” într-o ediție mică în 1882, a început biografia poetului cu unirea cu Mary Godwin și a ignorat în mod deliberat documentele referitoare la o perioadă anterioară a vieții sale.
Peacock și Trelawney, prieteni apropiați ai poetului care erau încă în viață la acea vreme, au acuzat-o pe Lady Shelley de interpretarea părtinitoare a faptelor și de ascunderea documentelor.10 Biografii și criticii textuali de mai târziu împărtășesc în unele cazuri acest punct de vedere.
Au existat și „specialiști” profesioniști care s-au ocupat de fabricarea și vânzarea scrisorilor falsificate ale lui Shelley (precum și Byron). Ca în secolul al XIX-lea interesul pentru opera și viața intimă a acestor poeți a crescut, acest meșteșug a devenit profitabil. Louise Schutz Boas, autoarea unei biografii bine documentate a primei soții a lui Shelley („Harriet Shelley. Five Long Years”), reînvie din uitare două figuri colorate care, se pare, au avut o mână în moștenirea epistolară a poetului. Primul, care se numea maiorul George Byron, fiul nelegitim al lui Lord Byron și o femeie spaniolă nobilă, le-a vândut lui Mary Shelley și fiului ei un număr semnificativ de scrisori de la P. B. Shelley, printre care erau atât originale, cât și false. Major a fost expus după ce una dintre „scrisorile lui Shelley” fabricate s-a dovedit a fi un extras textual dintr-un eseu al lui Francis Polgrave. Editorul Moxon, care a fost victima acestei fraude, a fost nevoit să retragă în grabă de la vânzare un volum din Scrisorile lui Shelley (1852) pe care le tipărise, căruia poetul Robert Browning îi scrisese o prefață. Un alt furnizor, chiar mai calificat, de astfel de falsuri a fost un Thomas J. Wise, cunoscut ca un colecționar desăvârșit de manuscrise rare. Prin mâinile sale, în special, una dintre cele două copii existente ale acelei scrisori de la Shelley către Mary (datată 16 decembrie 1816, - vezi p. 115 din această ediție), unde vorbește despre motivele sinuciderii lui prima lui soție cu grosolănie, uimind neplăcut pe cititor. „Controversa încă înfurie cu privire la autenticitatea acestei scrisori”, scrie Louise Boas; aduce

9 Există dovezi documentare că Dowden era deja gata să refuze să-și termine biografia lui Shelley – atât de mare era presiunea pe care Sir Percy Florence și Lady Shelley au pus-o asupra lui. Vezi N.I. Whiie. Shelley, voi. I. New York, 1940, p. 677.

10 Iată un exemplu tipic. În jurnalul ei din 12 februarie 1839, Mary Shelley scria: „Săraca Harriet, căreia îi atribui tristeței mele atât de multe dintre durerile mele dureroase, ca ispășirea pe care soarta a cerut-o pentru moartea ei”. Lady Shelley a tipărit aceste rânduri în colecția ei de documente Shelley and Mary. Dar apoi, răzgândindu-se, ea, se pare, le-a tăiat cu foarfecele din toate exemplarele acestei ediții, cu excepția unuia în care au fost păstrate. Aparent, acest loc a fost, de asemenea, înnegrit în manuscrisul Jurnalului de propria ei mână.

argumentele ei în favoarea faptului că fraza despre soarta lui Harriet nu a aparținut condeiului lui Shelley însuși, par destul de convingătoare p.
Pe lângă posibilitatea acestui tip de fals și ascundere, stabilirea unui canon precis din punct de vedere textual al moștenirii epistolare a lui Shelley este, de asemenea, împiedicată de fragmentarea acestuia. Unele dintre scrisorile originale ale poetului sunt în posesia

moștenitorilor săi - descendenții lui Lady Ebinger, fiica adoptivă a fiului său, Sir Percy Florence Shelley (a cărui căsătorie a fost fără copii) și descendenții lui John Shelley, fratele poetului, fiul cel mai mic al lui Sir Timothy Shelley, care a moștenit în cele din urmă moșia familiei Field Place. Multe scrisori sunt păstrate la British Museum, la Biblioteca Bodleian din Oxford și altele. Dar multe sunt împrăștiate în arhive private, nu numai în Anglia, ci și în străinătate. Frederick L. Jones, editor al colecției în două volume a lui The Letters of Percy Bysshe Shelley (1964), a reușit să includă în ediția sa 106 scrisori care nu fuseseră incluse anterior în scrisorile colectate ale poetului. Dar, așa cum scrie în prefață, el a putut verifica doar 453 din cele 745 de scrisori pe care le-a publicat față de manuscrisele originale. „Este cunoscută existența a 26 de litere, ale căror texte nu sunt disponibile” 11 12, notează, în special, Jones.

Când se studiază și publică moștenirea epistolară a lui Shelley, apar dificultăți semnificative în procesul de descifrare a textelor în sine. Shelley, mai ales în prima tinerețe, scria, supunând unei schimbări de dispoziție, în grabă, uneori fără a termina fraze, abătându-se de la ortografia general acceptată. Scrisul său de mână este adesea atât de greu de citit încât dă naștere la diverse interpretări, uneori chiar direct opuse în sens.

În selectarea scrisorilor, ne-am ghidat dorința de a evidenția cât de pe deplin ne permite dimensiunea acestui volum, principalele etape ale scurtei, dar furtunoase și dramatice trasee de viață a lui Shelley, pentru a da o idee despre amploarea și diversitatea intereselor sale. și activități și despre trăsăturile caracterului său. În același timp, am dori să oferim cititorilor sovietici ocazia de a judeca meritele literare ale prozei epistolare a lui Shelley, ale cărei scrisori, ca și ale contemporanilor săi Byron și Keats, sunt printre cele mai remarcabile monumente ale prozei autobiografice din vremea romantismului. și au, luate în ansamblu, indiferent de valoarea sa istorică, documentară, valoare artistică durabilă.

Scrisorile lui Shelley sunt direct adiacente jurnalelor plasate în această ediție: „Note despre o călătorie de șase săptămâni în unele regiuni din Franța, Elveția, Germania și Olanda” (publicată în timpul vieții lui Shelley, în 1817) și așa-numita „Geneva”.

11 Louise Schutz Boas. Harriet Shelley. Cinci ani lungi. L., Oxford Univ. Press, 1962, p. 211-214.

12 Percy Bysshe Shelley. Letters, ed. de Frederick L. Jones, 1-2. Oxford, Clarendon Press, 1964 p. v.

jurnal, publicat postum. Scrise împreună cu Mary Shelley, sunt pline de detalii biografice pline de viață; Jurnalul de la Geneva este remarcabil, în special, pentru faptul că reflecta interes curios. Shelley la tot ce este încă necunoscut, misterios și enigmatic în psihicul uman.

„Știința inimii umane” (cum a folosit însuși Shelley într-o scrisoare deschisă către Lee Hunt — vezi p. 193 din această ediție) a fost înțeleasă de el în încercări, lupte și chinuri severe. Înzestrat cu o organizare mentală subtilă și excitabilă, el a răspuns neobișnuit de viu la toate impresiile vieții și a fost cu adevărat „Cor cordium” („inima inimilor”), așa cum spune inscripția de deasupra mormântului său din Roma. Această receptivitate, ardoarea imaginației și rapiditatea impetuoasă în exprimarea sentimentelor și luarea deciziilor conferă scrisorilor lui Shelley tonul lor liric și, în același timp,

profund dramatic. Foarte curând după primele scrisori - o notă scrisă
de un băiat de zece ani preocupat de pregătirile pentru un picnic
prietenesc și o scrisoare în glumă către un prieten pe care Shelley, în
vârstă de șaptesprezece ani, și sora lui de cincisprezece ani îl
încurcă. cu cifruri criptice și aluzii misterioase, parodiând
tradițiile „romanului gotic” - intrăm în zonă de furtuni și rămânem în
ea până la sfârșitul scurtei vieți a poetului.
Expulzarea de la universitate, ruptura cu tatăl și tatăl vitreg acasă.
Căsătoria la vârsta de 19 ani cu o școală de șaisprezece ani Harriet
Westbrook, care a fost părăsită de el trei ani mai târziu pentru Mary
Godwin. sinuciderile lui Harrieg. Pierderea prin sentința Curții
Cancelariei a drepturilor paterne față de fiica și fiul născuți în
căsătorie cu ea. Moartea, unul câte unul, a celor trei copii ai Mariei.
Calomnie și un sentiment amar de dezamăgire în mulți foști prieteni.
Chiar și această listă scurtă de fapte binecunoscute din biografia
intima a lui Shelley le permite cititorilor scrisorilor sale să prevadă
că vor găsi multe „inimi de note dureroase”. Dar pentru a înțelege
drama vieții reale trăite de poet și împreună cu el și cu oamenii
apropiați, ar trebui să aprofundăm caracterul său și să înțelegem
motivele din spatele acțiunilor sale.
Porecla „Don Quijote”, care a fost adesea aplicată iluminatorilor
umaniști ai secolului al XVIII-lea. „Fielding, Godwin, Sheridan –
prieteni și inamici – niciunul dintre ei nu se aplica la fel de mult ca
tânărului Shelley.
Nu e de mirare că „Don Quijote al nostru” – atât cu afecțiune cât și
puțin batjocoritor – și-a numit-o pe Mary Shelley soțul, vorbind despre
o încăierare de stradă în care acesta, neștiind încă nimic despre
cauzele și esența certurii, s-a grăbit să ia partea. a celui care i se
părea cel mai slab dintre doi adversari.
Crescut în literatura iluminismului, pe care a cunoscut-o temeinic, a
intrat în viață înarmat cu idealul dreptății sociale, o credință fermă
în capacitatea „naturală” a omului de a fi liber.

perfecțiune și în puterea Cuvântului (și a cuvintelor înțelepților și a
poeților) ca mijloc de reconstrucție a lumii. Acesta a fost cu adevărat
ultimul cavaler al umanismului iluminist, care a trebuit să treacă prin
tragedia istorică a prăbușirii iluziilor iluministe, pe ruinele cărora
a apărut romantismul european, pe propria experiență personală și
socială.
El a trimis pamfletul său „Necesitatea ateismului” către stâlpii
Bisericii Anglicane, în speranța că aceștia se vor grăbi să intre într-
o dispută cinstită cu el și apoi, în conștiință, să admită că au fost
învinși. Există o întreagă uniune . de oameni asemănători din jurul
lui: invită întreaga familie Godwin sub modestul său adăpost (încă nu
bănuiește că una dintre fiice îi va deveni apoi a doua soție); se
gândește să găsească un tovarăș demn în lupta pentru fericirea omenirii
în cumnata sa, Eliza Westbrook; găsește, după cum i se pare, adevărata
„sora sufletului său” în profesoara de școală de provincie Elizabeth
Hitchener și o convinge să-și închidă pensiunea și să-i accepte
ospitalitatea. Si ce?! Domnișoara Hitchener, venită de la frumoasa ei
distanță, se dovedește a fi o bătrână bătrână, mulțumită de sine și
gălăgioasă, un „demon brun”, de la care Shelley cu greu reușește să
plătească cu promisiunea unei rente viagere. Eliza Westbrook, fiica
prudentă și cu pumnii strâns a fostului hangier din „fecioara amabil”
devine în ochii săi o „reptilă” și nu-și poate vedea fetița în brațe

fără un fior. Nantes. Și Godwin? Acesta este locul în care Shelley a fost, poate, cea mai mare dezamăgire dintre toate. Autorul cărții Un studiu asupra justiției politice, căruia tânărul poet s-a închinat drept profesorul său spiritual, înțelept și stoic, s-a dovedit a fi, la o cunoaștere mai apropiată, „fostul Godwin” - un ipocrit laș, un bârf și o adevărată lipitoare în tot ceea ce privea propriile sale interese pecuniare. Dezamăgiri similare în oameni l-au așteptat de mai multe ori pe Shelley în viitor. Dar, la fel ca nobilul erou al lui Cervantes, el a refuzat să se recunoască învins în principal - în credința în idealurile sale și a refuzat să depună armele.
În aceste idealuri la început era mult cap, a priori. Ei s-au exprimat atât de bine în conversații pasionate cu prietenii, revărsate atât de elocvent în scrisori sincere - și, în același timp, au ajuns uneori într-o discrepanță flagrantă, tragică, cu interesele vitale ale altor oameni. Prăbușirea primei căsătorii a lui Shelley și soarta teribilă a soției sale Harriet fac parte din prețul uman greu pe care l-au plătit atât pentru graba cu care s-au supus primului impuls al sentimentelor încă copilărești, cât și pentru bunătatea cu care sperau. că Rațiunea și Natura i-ar ajuta să treacă peste toate testele vieții. Shelley a fost destul de sincer când, în scrisoarea sa din Elveția, i-a sugerat ca Harriet să vină și să se stabilească cu el și Mary, cu privire la drepturile

bun prieten, în alianță tripartită. Iar Harriet - la acea vreme deja mama celor doi copii ai săi - a exclamat disperată într-o scrisoare către o prietenă irlandeză în vârstă, doamna Nugent: „Bărbatul pe care l-am iubit cândva a murit; Și acesta este un vampir! 13
A fost nevoie de multe lecții de viață triste, reflecții și experiență socială pentru a se ridica deasupra uscăciunii raționaliste și, în același timp, a naivității acestor scheme de tineret, care păreau să fie împrumutate direct din „Studiul asupra justiției politice”, unde Godwin a denunțat nebunia legăturilor de familie, a profețit eliberarea omenirii nu numai de familie, ci chiar de naștere și a anunțat că, dacă ar avea de ales: să-și salveze propria mamă sau Fenelon în timpul incendiului, atunci, bineînțeles, îl va salva pe din urmă, lăsând mama să moară în foc: ce înseamnă pentru omenire moartea vreunei femei de rând în comparație cu viața scriitorului lui Telemah!
Convinsă de limitările și natura iluzorie a schemelor de cap iluministe ale fericirii universale a omenirii, Shelley a continuat să creadă în realizabilitatea acestei fericiri. Romantismul său includea atât durere, cât și un sentiment de singurătate - dar, după cum se poate vedea din scrisorile sale, din jurnalism și din manifeste literare și, în același timp, sociale atât de minunate, cum ar fi, de exemplu, prefața la " Revolta islamului” și în special „Apărarea poeziei”, el nu numai că nu a făcut aceste stări absolute, ci, dimpotrivă, a considerat datoria lui sfântă să ajute la depășirea lor atât în sine, cât și în ceilalți.
Studiul „Despre viață” se deschide cu un adevărat imn către gloria ființei. Shelley încurajează cititorii să vadă marele „miracol al existenței dincolo de ceața mondenului”. „Variabilitatea” tuturor viețuitoarelor (căreia poetul Shelley i-a dedicat două poezii cu același nume) i se pare o garanție a unui mare viitor deschis omenirii. Această gândire filosofică, întruchipată în poemul „Regina Mab” într-o formă relativ didactică (care mai târziu, după cum se vede din scrisorile sale, nu l-a mulțumit pe autor însuși), este afirmată în

„Freed Prometheus” în imagini simbolice grandioase ale înflorirea viitoare a vieții oamenilor transformați pe un pământ jubilat și reînnoit. Această idee a marii legi înțelese dialectic a variabilității - și, în consecință, a variabilității - a ființei este dezvoltată și în lucrările literar-critice și teoretico-estetice ale lui Shelley.
__ În „Apărarea poeziei” el propune un concept remarcabil pentru acea vreme a dezvoltării istorice a literaturii în legătură cu schimbarea formelor sociale. În prefața la Ascensiunea Islamului, el clarifică cu o perspectivă surprinzătoare rădăcinile socio-istorice ale artei romantice, arătând ce rol a jucat în apariția acesteia și

13 L.S. Boas. op. cil. R. 168.

revoluția din 1789-94 în Franţa şi reacţia care a urmat. Intervenind direct cu această prefață în lupta literară și politică, Shelley profețește sfârșitul unei ere a atemporității și a descurajării.
Multe dintre gândurile acestei prefațe au găsit un răspuns atât în corespondența lui Shelley cu Byron, cât și în poemul „Julian și Maddalo”, unde contemporanii i-au recunoscut cu ușurință pe Shelley și pe însuși Byron în imaginile celor două personaje principale și în transmiterea disputelor lor.
Scrisorile lui Shelley către Byron, în măsura în care se referă la opera celui din urmă, sunt izbitoare prin perspicacitatea și curajul lor și, în același timp, prin tactul cu care cel mai tânăr dintre cei doi poeți îl îndeamnă pe cel mai în vârstă să se ridice deasupra unilateralității. a concepției sale melancolice asupra vieții (în timpul creării lui Manfred), să iasă din contemplarea propriei disperări și să creeze o operă de proporții epice demne de talentul său. Această nouă epopee modernă, pe care Shelley o aștepta de la autorul lui Childe Harold, probabil i s-a părut oarecum diferită ca ton și culoare decât Don Juan. Cu atât mai admirabilă este amploarea viziunii și înțelegerii pe care Shelley le-a arătat în fața capodoperei lui Byron: el a fost singurul dintre prietenii lui Byron – și criticii profesioniști ai vremii – care a apreciat măreția și relevanța profundă a lui Don Juan. .
La rândul său, Byron, care era în dezacord cu Shelley în multe privințe și în anii săi de maturitate nu era deloc predispus la sentimentalism în relația cu prietenii săi, a scris despre el: „În ceea ce privește bietul Shelley, care. .. ți se pare că ție și întreaga lume ești un fel de monstru, atunci îl cunosc drept cel mai blând și cel mai puțin egoist dintre oameni - care, mai mult decât oricine cunosc, le-a dat oamenilor atât bani, cât și putere spirituală "14. Aceasta a fost scris în timpul vieții lui Shelley. Și sub impresia proaspătă a morții sale premature, Byron a scris: „Aici a plecat o altă persoană, cu privire la care societatea, în furia și ignoranța ei, s-a înșelat grosolan. Acum că nu mai este nimic de făcut, poate că îi va face dreptate.”15
Dorința de „întoarcerea deplină la oameni a tuturor puterilor lor spirituale a fost, într-adevăr, motorul principal atât al vieții, cât și al diverselor activități ale lui Shelley. Nu este nimic mai ușor decât să ironic naivitatea unui tânăr care și-a sigilat pamfletele politice în sticle și le-a aruncat în mare, în voința valurilor de a fi purtate în jurul lumii și a visat la o alianță de oameni asemănători . oameni, care de cele mai multe ori s-au destrămat imediat ce au apărut. O asemenea ironie, uneori arogantă (ca în celebra judecată a lui Matthew Arnold despre Shelley - „un înger neputincios care-și bate aripile în gol”), uneori sceptic binevoitor, ca în popularul

14 Byron. Jurnalele. Scrisori. M., „Nauka”, 1965, p. 298 (scrisoare către T. Moore din 4 martie 1822).
Ibid., p. 301 (scrisoare către T Moore, 8 august 1822).

Biografia romanizată a lui Mo-rua „Ariel” ignoră principalul lucru din opera lui Shelley - vitalitatea sa cea mai profundă.
Jurnalismul prezentat în această ediție dezvăluie cititorilor astfel de aspecte ale talentului său, care, poate, nu au avut încă timp să fie întruchipate în poezia sa. Așa este, de exemplu, minunatul studiu „Despre diavol și diavoli”. Shelley se opune aici bisericii și religiei ca succesor direct și moștenitor al polemiciștilor liber-gânditori ai Iluminismului, complet înarmați cu un inteligență voltairiană strălucitoare. Deja primul paragraf al studiului său, proclamând că „diavolul este punctul slab al religiei general acceptate, burta vulnerabilă a crocodilului” (sublinierea mea. - A.E.), aduce în minte celebra chemare a lui Voltaire: „Zdrobiți reptilă!” Cu un umor inimitabil, Shelley „își prezintă” tema în cele mai neașteptate întorsături și unghiuri; observând o seriozitate imperturbabilă imperturbabilă, își ridiculizează adversarii, susținătorii ortodoxiei religioase, întorcând împotriva lor arma logicii, bazându-se pe discuția despre posibila existență a diavolilor cele mai recente date științifice, de la astrofizică și microbiologie până la critica filologică a textelor biblice.
Și, în același timp, această lucrare este impregnată de spiritul ironiei romantice. Pe lângă logica zdrobitoare, ea este spiritualizată și de fantezie, obligându-l pe poet, parcă jucându-se, să treacă una după alta prin ipoteze polemice capricioase, jucăușe, cu un rânjet viclean, atacându-și adversarii din cele mai neașteptate părți. Când Shelley suspină cu regret comic despre „bietul teolog” care a intrat în necazuri sau își amintește cu tristețe cum creștinismul a mutilat tradițiile străvechi, transformând faunii și sylvanii poetici, prieteni ai păstorilor, în diavoli dezgustători și răutăcioși, intonațiile lui te fac să-ți amintești de Heine. Și întregul studiu în ansamblu face ecoul „Cainului” lui Byron, cu aceeași indignare denunțând un sistem de gândire care subordonează o persoană arbitrarului tiranic al unui conducător suprem imaginar, pe care diavolul, conform mitologiei creștine, îl slujește. în același timp, după cum scrie Shelley, atât un informator, cât și un procuror, și un temnicer. Imaginea lui Byron despre Lucifer este în consonanță cu interpretarea pe care Shelley o dă imaginii Satanei lui Milton, ca rebel revoluționar-romantic și campion al adevărului, care „crede în dreptatea cauzei sale și luptă pentru ea, fără să se teamă de înfrângere și tortură” 16.
Dar, spre deosebire de scepticismul tragic care predomină în „Cain” al lui Byron, studiul lui Shelley „Despre diavol și diavoli” este impregnat de o încredere optimistă în eficacitatea minții umane și
16 O caracterizare remarcabilă a imaginii lui Milton despre Satan este dată și în Apărarea poeziei.

în faptul că o persoană va fi capabilă să-și ia pe pământ locul cuvenit ca maestru cu drepturi depline al vieții.
Voința de a lupta este impregnată de alte monumente ale jurnalismului lui Shelley prezentate mai sus. Alături de excelenta Adresă către oameni despre moartea Prințesei Charlotte, aș dori să atrag atenția cititorilor asupra unei scrisori deschise mai puțin cunoscute a lui

Shelley către Leigh Hunt (3 noiembrie 1819), cauzată de cazul juridic al lui R. Carlisle, un editor radical care a fost condamnat pe nedrept pentru retipărirea The Century Reason „T. Payne. Ca monument literar, această scrisoare-broșură este deosebit de interesantă pentru relieful cu care dezvăluie legătura caracteristică a lui Shelley cu cele mai bune tradiții ale jurnalismului educațional din secolul al XVIII-lea, combinată cu o nouă, ardoare romantică și o emoționalitate patetică a imaginilor și stilului. Scrisoarea, clocotită de indignare, se deschide, însă, cu un argument juridic strict logic. Conform legislației britanice privind juriul, inculpatul trebuie judecat de persoane „egale cu el". Între timp, liber gânditorul Carlisle a fost judecat de oameni cu vederi vădit străine și ostile, cu prejudecăți față de inculpat. Sistemul de argumente juridice logice se desfășoară precis și clar, cu o secvență care mărginește, s-ar părea, chiar și pedanteria. Însă flacăra furiei și a pasiunii sparge brusc această construcție raționalistă de la sfârșitul scrisorii, unde vocea poetului romantic revoluționar sună din toată puterea ei: „Trăim vremuri prospere, draga mea Hunt. Știm sigur căruia mă voi alătura; și orice revoluții ar avea loc, oricum opresiunea și-ar putea schimba numele. ., partidul nostru va fi întotdeauna partidul libertății, partidul oprimaților. . Ora bătăliei pare să se apropie. ..".
Dorința de intervenție eficientă în viața oamenilor este laitmotivul întregii moșteniri literare a lui Shelley, inclusiv scrisorile sale, jurnalismul și manifestele sale literare. A fost adesea acuzat — sau încercat, cu cele mai bune intenții, să justifice din acuzații — de idealism. Dar, în acea etapă a dezvoltării gândirii sociale și estetice, idealismul era important și necesar pentru Shelley, romantismul revoluționar, ca mijloc de depășire a metafizicii contemplative a materialismului iluminist premarxist. De aceea Democrit, Anaxagoras și Lucretius, iar mai târziu Spinoza, s-au putut combina în mintea lui cu Platon. În idealism, spre care s-a îndreptat, a fost atras în primul rând de dialectica relației dintre ființă și conștiință, de proclamarea posibilității de influență creatoare asupra lumii materiale.
Shelley și-a imaginat această influență în cele mai diverse forme. El a prevăzut înflorirea strălucită a științelor naturale și tehnice și a așteptat multe de la ele pentru eliberarea omenirii. A fost foarte interesat de medicină și când a fost la Londra (cât de diferită de imaginea tradițională inventată a „eterului" Shelley!) a vizitat teatrul de anatomie de mai multe ori și a fost prezent la autopsie. El intră

a urmărit cu atenție progresul astronomiei, geologiei, fizicii și a visat la o revoluție pe care dezvoltarea aeronauticii o va produce în viața popoarelor. Cu toată ardoarea firii sale fierbinți, și-a dat cu generozitate timpul, energia și banii pentru diverse proiecte tehnice - construcția unui baraj uriaș pentru drenarea fundului golfului din Tremadoc (Țara Galilor), construcția unei mări cu abur. vas - în Italia. Cunoștințele sale de chimie, de care îi plăcea încă din anii de școală, erau atât de profunde încât, potrivit unuia dintre prietenii săi, el însuși, dacă ar vrea, „ar putea deveni un Newton printre chimiștii secolului al XIX-lea". Dar nu se aștepta mai puțin de la artă și de la gândirea etică și socială, care în opinia sa erau inseparabile (nu degeaba L. Tolstoi a pus cuvintele lui Shelley ca epigraf la

articolul său „On Political Figures”: „The cea mai distructivă greșeală care a fost făcută vreodată în lume, a existat o separare a științei politice de știința morală” 17).
O înțelegere profund dialectică a relației dintre poezie și societate este exprimată cu cea mai mare consistență și strălucire artistică în Apărarea poeziei. În primul rând, Shelley, urmând iluminatorii, propune o teză generală: „omul este un instrument supus acțiunii diferitelor forțe externe și interne, la fel cum vântul schimbător cântă la harpa eoliană, extragând din ea o melodie în continuă schimbare”. Dar, depășind unilateralitatea materialismului mecanicist iluminator al secolului al XVIII-lea, el insistă și asupra puterii active, creatoare și generalizatoare a conștiinței umane. Omul se deosebește de harpa eoliană prin aceea că impresiile provocate în sufletul său de influența împrejurărilor formează armonii complexe, în care există deja un element de selecție și generalizare. Arta, conform celeilalte metafore preferate a lui Shelley, este oglinda vieții; dar, generată de viață, ea însăși își aruncă asupra ei lumina sa puternică și participă la transformarea ei. Poezia, - proclamă Shelley, - ("trezește și îmbogățește însăși mintea unei persoane, făcând-o un recipient pentru mii de gânduri necunoscute anterior lui." Aceasta nu a fost o afirmație a arbitrarului subiectiv al poeților. Imaginația pentru Shelley este un mijloace puternice de a prevedea posibilități încă ascunse, dar reale de dezvoltare a vieții, în acest sens nu se opune rațiunii, ci o ajută. Darul poetic nu desparte poetul de societate - dimpotrivă, „puternica ascensiune” a literatura din țara natală, potrivit lui Shelley, a precedat sau a însoțit întotdeauna fiecare „manifestare mai mare și liberă a voinței populare” Sarcina poeziei este de a exprima spiritul poporului și de a servi societatea. Astfel, un romantic magnific, dar la în același timp, definiții profund vitale sunt pregătite în finalul „Apărării poeziei”:
17 L. N. Tolstoi. Poli. col. cit., vol. 35. M., 1950, p. 199. Shelley Tolstoi a inclus aceleași cuvinte în Cercul de lectură (Pol. sobr. soch., vol. 41, M., 1957, p. 273).

„Poeții sunt preoți de inspirație de neînțeles; oglinzi care reflectă umbrele gigantice pe care viitorul le aruncă astăzi; cuvinte care exprimă ceea ce ei înșiși nu înțeleg; țevi care cheamă la luptă...” Si altul:
„Poezia este cel mai fidel mesager, tovarăș de arme și însoțitor al unui mare popor atunci când se trezește la lupta pentru schimbări benefice în opinia sau ordinea socială”.
Aceasta este proza lui Shelley în cele mai înalte realizări.

NOTE
Prezenta ediție, în măsura în care se referă la fragmente din ficțiunea, pamflete, articole și schițe ale lui Shelley, se bazează pe „Opere complete” în zece volume ale lui Shelley (așa-numita „Ediție Julian”), editată de Roger Ingpen și Walter E. Peck \ Cât priveşte epistolarul moştenirii lui Shelley, iată, de regulă, textele scrisorilor lui Shelley, publicate în colecţia în două volume a Letters of Percy Bysshe Shelley, ed. Frederick L. Jones* 2 care a reușit să adauge semnificativ la compoziția scrisorilor în comparație cu ediția menționată mai sus și să verifice multe dintre ele cu originalele scrise de mână. Totuși, compilatorul, traducătorul și editorul au ținut cont de textul scrisorilor, care este prezentat în vol. VIII-X „Ediția

Julian”, publicată sub redacția lui Roger Ingpen. În cazurile în care lectura de către Ingpen a pasajelor controversate sau obscure părea mai potrivită cu sensul și spiritul contextului decât cu cea a lui Jones, prima a fost preferată. Toate astfel de cazuri, precum și cele mai importante discrepanțe din textele epistolare în general, sunt discutate în notele traducătorului, care fac parte din comentariul acestei ediții.
Pentru comoditatea cititorilor, numele proprii indicate în litere prin inițiale au fost descifrate (la prima mențiune din fiecare literă) între paranteze drepte. Atribuțiile altor persoane la scrisorile lui Shelley sunt reproduse doar în câteva cazuri excepționale, atunci când sunt incluse organic în scrisoare și constituie o parte esențială a acesteia (cum ar fi, de exemplu, inserții separate ale surorii lui Shelley, Elizabeth, sau ale primei sale soții). , Harriet Shelley).
SCRISORI
1. DOAMNA CAT
78 iulie 1803 Kat - Katherine Pilfold, o rudă a lui Shelley; scrisoarea a fost scrisă când Shelley nu avea încă unsprezece ani.
2 Volum - Thomas Medwin (1788-1869) vărul secund al lui Shelley, cu care a fost apropiat în copilărie, apoi în Italia.
Percy Bysshe Shelley. Opere complete, noua ed. de Roger Ingpen și Walter E. Peck în zece volume. Publicat pentru Ediția Julian. Londra, Benn, New York, Scribner's Sons, 1926-1930. Numele „Ediția Julian” se întoarce la poemul lui Shelley „Julian și Maddalo”, unde în imaginea lui Maddalo Shelley îl portretiza pe Byron, iar în fața lui Julian - se. Această ediție este prescurtată ca „Ingpen” în notele de subsol
.
2 Percy Bysshe Shelley. Scrisori, v.1-2, ed. de Frederick L. Jones. Oxford, Clarendon
Press, 1964. Această ediție este prescurtată „Jones” în notele de subsol.

2. EDWARD FERGUS GRAHAM
23 aprilie 1810 Graham, Edward Fergus (1787-1852) - unul dintre primii corespondenți ai lui Shelley; a crescut în casa tatălui lui Shelley din Horsham, moment în care a studiat la Londra. Scrisoarea jucăușă, răutăcioasă, scrisă de Shelley în numele său și al surorii sale Elizabeth, se referă la o presupusă călătorie la Londra pe 25 aprilie pentru a-și vedea verii Grove și surorile Mary și Ellen.
2 Doamna Fanning este directoarea școlii din Clapham unde a studiat surorile Shelley Harriet Westbrook, viitoarea lui soție.
3 Dacă Satana nu ar fi căzut în iad II Atunci iadul te-ar fi așteptat - aceste rânduri de poezie sunt plasate la începutul capitolului al nouălea din romanul lui Shelley „Sfântul Irvine sau Rozicrucianul” (1810). În toate cazurile în care numele traducătorului nu este indicat, traducerile extraselor și citatelor individuale aparțin lui Z. E. Aleksandrova.
4 Zastrozia (1810) este primul roman al lui Shelley.
3. CĂTRE JOHN JOSEPH STOCKDALE
11 noiembrie 1810 Stockdale, John Joseph (1770-1847) - editor londonez, primul care a publicat scrisorile lui Shelley: în 1826-1827. în revista „Stockdale budget” a publicat note despre cunoștința lui cu Shelley și nouă scrisori de la Shelley către el.
2 tratat în ebraică. - Potrivit lui Ingpen (vol. VIII, p. 17), se înțelege cartea lui Ben Abraham (1642), tradusă de M. Mokatta sub

titlul „Credință întărită”. Interesul lui Shelley pentru ea pare să fie legat de începutul lucrării sale asupra tratatului The Necessity of Atheism (1811).

4. THOMAS JEFFERSON HOGG

20 decembrie 1810 Hogg, Thomas Jefferson (1792-1862) - un prieten apropiat al lui Shelley, mai ales în 1810-1812. În martie 1811, împreună cu Shelley, a fost expulzat din universitate în legătură cu cazul pamfletului „Necesitatea ateismului”. În 1832 și 1833 în The New Mansley Magazine, Hogg a publicat o serie de articole despre viața lui Shelley la Oxford. Mai târziu (1855) familia Shelley l-a însărcinat să scrie o biografie a poetului; au fost publicate două volume (1858), biografia a fost adusă până în primăvara anului 1814. Hogg a manifestat un mare interes pentru literatură; Shelley a dedicat o notă romanului său The Memoirs of Prince Aleksei Kheimatov (1814) în Critical Review (decembrie a aceluiași an).

2 din eseul tău. — Referindu-se la romanul lui Hogg Leonora, la care lucra în acel moment.

3 Wilkie și Robinson sunt editori de carte din Londra. Robinson a publicat A Study on Political Justice (1793) de W. Godwin.

4 . Mr. Mundy - Joseph Mundy, editor din Oxford.

5 .. înaintea altarului iubirii jignite. - În scrisorile către verișoara lui, Harriet Grove, de care Shelley era îndrăgostit la acea vreme, el și-a exprimat liber opiniile radicale, acest lucru l-a alarmat pe corespondentul său și, în curând, a avut loc o pauză. Vezi scrisoarea către T J. Hogg, 16 ianuarie 1811.

6 Poeziile tale. .—„În acest moment, Hogg se gândea să se apuce de poezie.

7 Scriu un poem satiric despre l'infâme. - L'Infâme - reptilă (fr); o aluzie la celebra zicală a lui Voltaire - „Ecrasez Finíame” („Zdrobiți reptilul!”), care însemna biserica, cu care a însoțit multe dintre scrisorile sale în vremea luptei active împotriva fanatismului și sălbăticiei; Mai târziu în scrisoare, Shelley folosește expresia 3το a lui Voltaire. Poezia nu a ajuns la noi.

... nu William Godwin, ci John... - Shelley, care nu l-a cunoscut încă pe Godwin, se înșeală: W. Godwin locuia pe Skinner Street, Holborn Hill; John Godwin este fratele lui W. Godwin.

9 Wedgwood - preot; Shelley și Hogg au purtat o corespondență polemică cu el pe chestiuni religioase sub pseudonime.

10 Pritimen, Tomline George (1750-1827) - Episcop de Lincoln (1797) și Winchester (1820-1827), rector al Catedralei Sf. Paul; unul dintre destinatarii corespondenţei polemice.

11 ... anatemele Sfântului Atanasie ... - Aceasta se referă la anatema ereziei ariene, care neagă dogma esenței unice a trinității, proclamată la Sinodul de la Niceea (326) de către Atanasie, Episcopul Alexandria (293-373).

12 Domnule Dayrel, John este un prieten comun cu Shelley și Hogg.

5. THOMAS JEFFERSON HOGG

3 ianuarie 1811

1 „Toți suntem doar părți ale unei comunități uriașe” - A. Pop. Experiență despre om (I, 267).

2 ... cred. — Citatele nu sunt închise în original.

3 ... nu mai este a mea ... dar ea însăși avea aceleași păreri. .. - Probabil, Shelley înseamnă Harriet Grove. Vezi Nota 5 la Scrisoarea 4.

4 ...sora mea...–adică. e. Elizabeth Shelley (1794-1831); sa bucurat de încrederea și dragostea fratelui ei, și-a împărtășit pasiunile literare și a colaborat cu el la colecția Poezii autentice ale lui Victor și Kazira (1810). În acest moment, Shelley a avut în vedere o alianță între Elizabeth și Hogg.
5 Robinson - vezi nota. 3 la litera 4.
6 Wedgwood - vezi nota. 9 la litera 4.
8 Timothy Shelley
6 februarie 1811
1 Shelley, Timothy (1753-1844), baronet din 1815, tatăl poetului. Om cu vederi și credințe conservatoare, cu dispoziție despotică, din copilărie a evocat fiului său un sentiment de înstrăinare; după o pauză cu fiul său, și-a limitat mijloacele; situația s-a schimbat oarecum în bine abia după moartea bunicului poetului, în 1815. Când Shelley a murit, Sir Timothy i-a dat o dispoziție modestă nepotului său, Percy Florence, cu condiția ca Mary Shelley să nu scrie despre soțul ei și să-și promoveze scrieri.
2 Henry Home, Lord Cames (1696-1782) - autor al multor lucrări educaționale istorice și filozofice, inclusiv „Experimente despre principiile moralei și ale religiei naturale" (1751).
3 Hume, David (1711-1776) - cel mai mare filozof al iluminismului matur din Anglia, supus scepticismului nu numai misticismului și religiei, ci și posibilităților minții și cunoașterii umane.
4 Gibbon, Edward (1737-1794) - autor al cărții The History of the Decline and Fall of the Roman Empire Ț1776-1788), operă pătrunsă de tendință anticlericală.
5 ... după Sfântul Atanasie ... - vezi nota. 11 la litera 4.
9. LEE HANTU
2 martie 1811
1 Hunt, James Henry Lee (1784-1859) - critic literar, poet și publicist, editor (1808-1821) al săptămânalului liberal The Examiner, publicat de fratele său, John Hunt. În acest moment, Shelley îl cunoștea încă în absență pe Lee Hunt, dar s-au întâlnit curând și au devenit prieteni. După plecarea lui Shelley din Anglia (1818), corespondența și colaborarea cu Hunt au reînviat. Shelley dedicată

Hunt tragedia „Cenci" și a contribuit la sosirea lui Hunt în Italia, unde urma să participe, împreună cu Byron și Shelley, la crearea revistei „Liberal" (1822-1823), al cărei editor era J. Vânătoare. Hunt a fost prezent la arderea cenușii lui Shelley, el deține cuvintele înscrise pe piatra funerară a poetului - Cor cordium (Inima inimilor). În memoriile sale, Lord Byron and Some of His Contemporaries (1828), Hunt recreează imaginea lui Shelley.
2 ... te felicit pentru victoria ta... - 24 februarie 1811 Examinatorul a retipărit materiale dintr-un ziar provincial despre pedepsele corporale în armata engleză; pentru aceasta, frații Khanty au fost acuzați de „calomnie" și puși în judecată, dar achitați.
3 Iluminismul este o mișcare religios-politică secretă, în principal în Germania în secolul al XVIII-lea. A fost initiat de Adam Weishaupt (1748-1830), lider religios german, autor a mai multor carti; societatea iluministă, fondată de el în 1776, a căutat să înlocuiască monarhia cu o republică și a promovat deismul.
10 Timothy Shelley
29 martie 1811

. . despre ghinionul care s-a întâmplat pe mine și pe prietenul meu, domnul Hogg. — Shelley are aici și de acum încolo în minte circumstanțele expulzării sale (25 martie 1811) din Oxford în legătură cu tratatul „Necessitatea ateismului”. Hogg a fost de asemenea eliminat. Pe 27 martie, Shelley și Hogg au închiriat un local pe strada Poland din Londra.

11. TIMOTHY SHELLEY

9 aprilie 1811

.conexiune cu Hogg.

12. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

18 aprilie 1811

1 Whitton - William Whitton, avocatul lui Timothy Shelley, prin intermediul căruia a comunicat cu fiul său după expulzarea acestuia din urmă din Oxford.

2 . .. daca imi dau... Este vorba despre Timothy Shelley.

3 .. . schitul Lord Edgecombe. . . „Se referă, probabil, la moșia lordului Richard Edgecombe, o cunoștință a lui Shelley și Hogg, în Cornwall, unde prietenii intenționau să se stabilească.

4 Mr. Pilfold - James Pilfold, unchiul matern al lui Shelley.

5 Domnișoara Westbrook și sora ei... . — Harriet Westbrook, viitoarea soție a lui Shelley și sora ei mai mare, Eliza Westbrook.

13. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

24 aprilie 1811

1 Galileeanul este Hristos.

2 M-am dus cu sora ei la domnișoara X[oaks]. . . - Este vorba de școala („închisoarea”) a doamnei Fanning din Clapham, condusă de domnișoara Hawkes; Shelley era acolo cu Eliza Westbrook.

3 John Grove este vărul lui Shelley; Timothy Shelley i-a încredințat negocierile cu fiul său, iar apoi el însuși a ajuns la Londra în legătură cu o scrisoare de la J. Grove.

4 ...prin „propunerile” mele.—Într-una dintre scrisorile sale din aprilie 1811 către tatăl său, Shelley trimite „Propuneri”—condiții în care el și Hogg au convenit să facă un compromis cu părinții lor. Shelley și Hogg au promis de acum înainte „să nu impună nimănui păreri ateiste”, „să se abțină de la a publica doctrine și chiar reflecții ateiste”, „să-și întoarcă imediat fiecare familiei sale”,

dar în același timp au cerut corespondență „nerestricționată” între ele; Shelley intenționa să „alege un mod de viață care să fie compatibil cu aspirațiile sale” (vezi Jones, vol. I, p. 60).

5 Florian este probabil un alt corespondent ai lui Shelley și Hogg.

6 Brewster - cunoştinţa lui Hogg din Ellesmere, unde se afla.

14. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

28 aprilie 1811

1 ... bietul prieten. . . — Harriet Westbrook.

2 Sora mea. .- Elizabeth Shelley; Vezi nota. 4 la litera 5.

3 „Vântul îl va ajuta pe rapidul lama să se îndepărteze...” — Acest poem a fost publicat pentru prima dată de Hogg în 1858 în biografia sa despre Shelley (vezi nota I la scrisoarea 4); în V. M. Rossetti în „Operele poetice ale lui Shelley” — sub titlul „Victima fanatismului”.

4 ... nu recurge la ipoteca. - Întrucât au intrat în conflict cu părinții lor, prietenii erau lipsiți de bani și au fost nevoiți să recurgă la economii.

15. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

29 aprilie 1811

1 ... să-i cer scuze familiei Griffith... - Adică membrii consiliului colegiului de la Oxford; șeful ei era doctorul James Griffiths; Timothy Shelley dorea ca fiul său să fie readmis la universitate.
2 Willis este medic în Ellesmere, unde era Hogg atunci.
16. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
9 1811
...despre Ahile și broasca țestoasă. . . –Aceasta se referă la paradoxul filosofului grec antic Zenon sau al profesorului său Parmenide (secolul al V-lea î.Hr.), bazat pe o concluzie falsă: o broască țestoasă care este cel puțin oarecum înaintea lui Ahile nu va fi niciodată depășită de acesta, deoarece atâta timp cât el depășește jumătate din fiecare distanță care îi separă în acel moment, țestoasa va avea timp să meargă înainte - și așa mai departe la infinit.
2 Voi începe cu à la Faber... – Shelley se referă la relația ei cu Harriet Westbrook și la poziția lui J. S. Faber, care a apărat vehement concepțiile tradiționale despre căsătorie; căsătoria lui Shelley și Harriet a avut loc la 28 august 1811, după evadarea lor din Londra. Faber, George Stanley (1773-1854), curat care locuia lângă casa soților Hogg din Norton; Shelley și Hogg au avut o corespondență polemică cu el.
3 Oh, desigur că nu! – Aici și mai departe în scrisoare, Shelley notează subtil și critică pe bună dreptate criteriul abstract al lui Godwin al raționalității, oportunității, utilitarismul lui Godwin, concretizat în tratatul său An Inquiry into Political Justice (1793).
4 .. . Eloise, care s-a lepădat de ea însăși pentru altul. . - Shelley amintește de povestea tragică, care se reflectă în celebrele „Scrisori ale lui Heloise și Abelard” (sec. XII); după ce a pierdut ocazia de a se conecta cu persoana iubită, Eloise s-a retras din lume la o mănăstire.
5 Macheath este un personaj din piesa lui John Gay (1685-1732) The Beggar's Opera (1728), un tâlhar.
6 ... este Antigone imorală? . . - Aici Shelley înseamnă actul fiicei lui Oedip, Antigona, care nu a ascultat de ordinul conducătorului Tebei, Creon, și a săvârșit un ritual de înmormântare asupra fratelui ei Polinice, care a murit în luptă. Acest conflict a stat la baza tragediei lui Sofocle „Antigona”.
Eliza este sora lui Shelley.

. scrie-mi în numele căpitanului Pilfold... – John Pilfold, unchiul matern al lui Shelley, locuia lângă Field Place; un asociat al lui Nelson, Pilfold a comandat o fregată la Trafalgar. Shelley era în relații amicale cu el.
17. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
12 mai 1811
1 Îi voi scrie și lui F[aber]. . .- Vezi nota. 2 la litera 16.
2 ... despre care vorbește Helvetius. - Shelley se referă la lucrarea principală a remarcabilului filozof și ateu materialist francez Claude-Adrian Helvetius (1715-1771) „Despre minte” (1758).
3 Locuiesc cu unchiul meu - Adică cu John Pilfold.
4 . . numit J. - Nu s-a stabilit numele medicului.
5 „Necesitatea ateismului” (1811) – un tratat de Shelley.
6 Cea mai mică este în temniță... - Harriet Westbrook era la școală doamna Fanning.

7 Nu am citit niciodată un roman Delivele, dar din al meu trebuie să fi existat un pla. . . - Shelley, cel mai probabil, îl are în minte pe Jacques Delisle (1738-Ï813), poet francez, traducător al lui Virgil, Milton, Pope, care a trăit o vreme în Anglia. Jones reprezintă acronimul „plagiat”.

18. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

14 mai 1811

1 Eseu general. . . – Hogg plănuia o lucrare comună cu Shelley.

2 .. „Mărturisirea” Rousseau ... - În această lucrare (1782-1789) J.-J. Rousseau (1712-1778) și-a exprimat păreri intime filozofice și etice.

3 Abingdon Publisher - Editor King of Abingdon, care a încetat să mai lucreze cu Shelley și Hogg după ce au fost expulzați din Oxford.

4 Cât despre mine... – Implicând Shelley's St. Irvine.

5 ... „Nevoi”. . . – adică tratatul său „Necesitatea ateismului”.

6 Una dintre rudele mele este Timothy Shelley, tatăl poetului.

7 . unchiul meu. . . – John Pilfold.

19. ELIZABETH HITCHENER

5 iunie 1811 Hitchener, Elizabeth (1782?-1822) - unul dintre corespondenții obișnuiți ai lui Shelley în perioada 1811-1812; i se adresează o serie valoroasă de scrisori, în care părerile sale filozofice și etice sunt expuse în mod viu. Shelley a cunoscut-o în iunie 1811 la casa lui John Pilfold, una dintre ale cărui fiice frecventase școala din apropiere a domnișoarei Hitchener.

La început, Shelley a fost fascinată de Hitchener. Totuși, așa cum a arătat viitorul, Shelley și-a creat în absență o imagine în mare măsură imaginară a corespondentului său și, prin urmare, dezamăgirea crește treptat, iluziile se pierd, mai ales după ce ea s-a stabilit în casa lui în 1812. Această evoluție în relația dintre Shelley și Hitchener se reflectă. în literele plasate .

2 „Blestemul lui Kehama” (1810) – o poezie de R. Southey.

3. .. „Iluminarea Poporului” Ensor. - Cartea lui George Ensor (1769-1843) „Despre învăţământul public” (1811).

4 „Viziunea lui Don Roderick” (1811) – o poezie de W. Scott.

20. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

19 iunie 1811

1 Owenson, Sidney (1776--1859), Lady Morgan - scriitoare engleză, autoarea cărții The Missionary, an Indian Tale (3 vol., 1811),

2 „Cea mai dulce stea! Tu turnezi...” – Poezia a fost publicată pentru prima dată de Hogg în 1858 în biografia lui Shelley (vezi nota 1 la scrisoarea 4); V. M. Rossetti în Shelley's Poetic Works publicat sub titlul „Towards a Star”.

8 „Cât durează speranța?”. – Poezia a fost publicată pentru prima dată de Hogg în 1858, în aceeași ediție; V. M. Rossetti a publicat-o sub titlul „Dragostea trandafirului”.

21. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

23 iunie 1811

1 ... obiectul sentimentelor tale tandre. . . Este vorba despre Elizabeth Shelley.

22. ELIZABETH HITCHENER

13 iulie 1811

1 Tortola este una dintre micile insule din Indiile de Vest Britanice, parte a grupului Insulelor Virgine.

2 ... următoarele rânduri excelente ... - Se pare că Shelley citează cartea lui Helvetius „On the Mind” (1758).
23. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Pe la 3 august 1811... Harriet Westbrook decide. – În continuare, scrisoarea vorbește despre evadarea unui tânăr cuplu, care a avut loc pe 25 august.
2 ... în numele lui (Edward) Graham ... - Pentru E. Graham, vezi nota. 1 la litera 2.
25. TIMOTHY SHELLEY
27 septembrie 1811
1 Așa că nu judecați, ca să nu fiți judecați. – Parafrazarea unei vorbe din Evanghelia după Matei (VII, 1).
2 Trebuie să aduci roade demne de pocăință. – Parafrazarea unei vorbe din Evanghelia după Matei (III, 8).
26. SIR BYSH SHELLEY
13 octombrie 1811
1 Sir Bysshe Shelley (1731–1815) – bunicul lui Shelley; Apelul de ajutor al lui Shelley nu a avut succes.
28. ELIZABETH HITCHENER
16 octombrie 1811 ... deși nu ar trebui să fie abandonat... - La fel și cu Jones. În ediția lui Ingpen, demisia este înlocuită cu cere, ceea ce schimbă sensul sintagmei: „deși nu poate decât să fie cerut”. (Notă. Traducător).
2 ... „despica stejarul puternic” – V. Congreve. Mireasă în doliu (I, 1),
3 ... rude pe care le am. - Ingpen aici, în loc de posedă, citește profess, adică crede că ar trebui citită fraza: „... rude pe care le recunosc”. (Notă. Traducător).
4 ... neam de suflete este o prostie... - Ingpen in loc de nonsenso descifrează romantismul, adică: „... neam de suflete este romantism”. (Notă. Traducător).
5 ... și el este un frate... Hogg este subînțeles.
6 Unchiul meu... – John Pilfold.

29. ELIZABETH HITCHENER
8 noiembrie 1811
1 El nu a căzut ca Lucifer, ca să nu se învie din nou. - Shelley îl parafrazează oarecum pe Shakespeare (W. Shakespeare. Heinrich Vili, (III, 2).
30. ELIZABETH HITCHENER
14 noiembrie 1811
1 ... despre un eveniment teribil recent... - Shelley face aluzie la transgresiunea lui Hogg față de Harriet; vezi scrisoarea anterioară către Hitchener și, de asemenea, scrisoarea următoare către Hogg.
31. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
14(?) noiembrie 1811
1 Ea l-a înțeles... – Aici îl urmăm pe Ingpen, care a descifrat ceea ce este perceput; Jones a citit (a citit). (Notă. Traducător).
32. THOMAS CHARLES MEDWIN
26 noiembrie 1811
1 Medwin, Thomas Charles (d. 1829) – Unchiul Shelley, tatăl lui Thomas Medwin, avocat în Horsham.
2 Witton - vezi nota. 1 la litera 12.
3 . .stinging postscript ... - Ingpen in loc de poze (stinging)passing

(fluent). (Notă. Traducător).
4 ... la Ducele de N[orfolk] în Greystoke. - Howard, Charles (1746-1815), Duce de Norfolk, o figură influentă în partidul Whig, a fost dispus față de Shelley și a încercat să-l împace cu tatăl său; avea o moșie lângă Horsham și, de asemenea, nu departe de Keswick, unde locuia Shelley la acea vreme - Greystoke.
33. THOMAS CHARLES MEDWIN
30 noiembrie 1811
1 „Nu voința este de acord, ci sărăcia”. - W. Shakespeare. Romeo și Julieta (V, 1). Traducere de T. L. Shchepkinoi-Kupernik.
34. ELIZABETH HITCHENER
10 decembrie 1811
1 ... alaiul ducelui ... - adică ducele de Norfolk.
2 ... fără trucuri. - Îl urmăm pe Ingpen, care a citit arte, în timp ce Jones a descifrat acest cuvânt ca acte (fapte, fapte). (Notă. Traducător).
3 Wellesley, Richard Cowley (1760-1842), ministru de externe englez (1809-1812), fratele ducelui de Wellington, oponent al reformei parlamentare.
4 Filosofia morală a lui Paley. - Paley William (1743-1805), celebru teolog englez, autor al unui număr de tratate în apărarea bisericii și religiei, printre care și cartea Principles of Moral and Political Philosophy (1785).
5 ... împotriva lui Tullius ... - adică Cicero; urmează-l pe Jones, citit ca Taffy de către Ingpen. (Notă. Traducător).
8 ... intenționăm să vizităm Irlanda ... - Prima mențiune a acestui plan, realizată în vara anului 1812
7 ... am conceput o poezie. - Poezia „Regina Mab” se referă la.
8 ... despre o persoană ciudată. .. – Vorbim despre William Calvert, fiul fostului administrator al moșiei ducelui de Norfolk din Greystoke. Calvert și soția lui au devenit prietenii lui Shelley în Keswick.

9 Voi vedea, de asemenea, Southey, Wordsworth și Coleridge. - Cu excepția lui Southey, întâlnirea cu acești poeți, precum și cu De Quincey și J. Wilson, care locuiau în acele locuri, nu a avut loc. Întâlnirea cu Southey a avut loc în casa lui V. Calvert.
10 Ann este secția domnișoarei Hitchener.
11 ... despre întreprinderea mea ... - probabil un indiciu de excursie în Irlanda și natura posibilă a activităților de acolo.
36. ELIZABETH HITCHENER
15 decembrie 1811 „Deci pofta, fii cu ea un înger strălucitor. ." - W. Shakespeare. Hamlet (I, 5). Traducere de M. Lozinsky.
2 .. . indignare și dispreț. - Aici, în loc de conmpi indignate, Yngpen a citit conmpi indiferente, iar atunci fraza ar avea cam așa: „din indiferență și dispreț”. (Notă. Traducător).
3 . care ura fanatismul, tirania și legea. . - Shelley are în vedere motivele rebele ale primelor lucrări ale lui Southey, când a creat Ioana d'Arc (1790), Wat Tyler (1798) şi alţii, remarcând în continuare evoluţia acestui scriitor, care a devenit un cântăreţ de reacţie politică şi bisericească; este posibil ca Shelley să fi avut în plus
informații despre dispozițiile și priveliștile din Southey în această perioadă de la W. Calvert.

Scrisoarea menționează liderii politicii reacționare din Anglia: Wellesley - vezi nota. 3 la lit. 34; Paget, Henry William (1'768-1854), marchez de Anglesey și conte de Uxbridge; Prinț - Prinț Regent (1810-1820), moștenitor al tronului, Prinț de Wales, viitor rege George al IV-lea (1820-1830).
4 ... entuziasmat de războiul spaniol... - Shelley se referă la sprijinul lui Southey pentru politica externă expansionistă a Angliei în timpul invaziei napoleoniene a Spaniei.
5 a luptat împotriva atotputerniciei Naturii. . —Ingpen în sintagma Natura care este domn descifrează ultimul cuvânt ca fiind rău; într-un asemenea caz, sintagma ar însemna: „. . . luptat împotriva răului înnăscut”. (Notă. Traducător).
6 Wordsworth. . atât de sărac încât nici măcar nu are cămașă. Shelley exagerează puțin.
38. ELIZABETH HITCHENER
26 decembrie 1811 ...trei statui la Kehama. . — R. Southey. Blestemul lui Kehama, Cantul XXIII, strofele 14-15.
2 ... în acea scrisoare minusculă către tine ... - vezi scrisoarea din 10 decembrie 1811.
3 . unchiului și mătușii mele. . . - adică John Pilfold și soția sa.
4 ... despre titluri și regi. - Îl urmăm pe Ingpen, care a citit primul cuvânt ca titluri (titluri) este în mod clar mai corect decât Jones, care sugerează citirea tabelelor (tabelelor). (Notă. Traducător).
5 Prietene, trupe au fost trimise la Nottingham. - Yngpen a citit: Prietenii mei militari
sunt trimiși la Nottingham, adică „Prietenii mei militari au fost trimiși la Nottingham”. (Notă. Traducător).
Acest loc este magnific prin expresia și spiritul său democratic. Shelley ia partea muncitorilor Angliei, luditi, vorbeste indignat despre actiunile guvernului, asigurate de aprobarea in Parlament a legii pedepsei cu moartea pentru distrugatorii de masini; aici este de acord cu poziția lui Byron, care a ținut un discurs în apărarea luditilor în Camera Lorzilor la 28 februarie 1812.
răzbunarea furioasă a celor asupriți... — „Ingpen, în loc de furios, citește
distructiv." (Notă. Traducător).
7 Mi-am lăsat poezia deocamdată. - Este vorba despre poezia „Regina Mab”.
8 Poezii mici. -grădină. scrisoare din 10 decembrie 1811,

9 „Voi cânta și cântecul meu spre libertate va fi dulce”. - Aici Shelley trece la un fel de formă poetică de narațiune în scrisoarea sa.
10 Parkinson, James (1755-1824) - medic englez, a descris pentru prima dată paralizia tremurătoare („boala Parkinson”); pe lângă lucrările de medicină, a publicat cărți populare despre educație etc.; el deține un eseu despre geologie, Organic Remains of the Former World (3 vol., 1804-1811).
11 Xenofan (c. 540-500 î.Hr.) — poet și filozof grec, fondator al școlii eclectice.
,2 „Political Justice”—„Study of Political Justice” (1793) de W. Godwin.
39. CĂTRE WILLIAM GODWIN

3 ianuarie 1812 Godwin, William (1756-1836) - scriitor și filozof, cel mai proeminent reprezentant al mișcării democratice din Anglia la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, tatăl celei de-a doua soții a lui Shelley, Mary Wollstonecraft Godwin. Aceasta este prima scrisoare a lui Shelley către Godwin, care dezvăluie povestea cunoștinței lor personale.

40. ELIZABETH HITCHENER

7 ianuarie 1812 ...din munca în care sunt acum absorbit. . - în loc de scrieri (eseuri), Ingpen citește aici discuție (conversație). (Notă. Traducător).

. Nu voi fi băgat la închisoare. — În acest caz, îl urmăm pe Ingpen, întrucât corectitudinea lecturii sale este confirmată de textul următor. Jones în loc de închis (închis) citește otrăvit (otrăvit). (Notă. Traducător).

3 Blackstone, William (1723-1780) - autor al Comentariilor fundamentale asupra legilor Angliei (4 vol., 1765-1769); numele lui a devenit sinonim cu autoritatea incontestabilă în acest domeniu.

4 Payne, Thomas (1737-1809) - un publicist revoluționar-democrat remarcabil, un participant activ în lupta pentru independența SUA; cartea Drepturile omului (1791-1792) a adus asupra lui persecuție aprigă prin reacție. Numele lui Payne se găsește adesea în scrisorile lui Shelley, el a fost un model pentru el în perioada de creare și distribuire a pamfletelor irlandeze („Appeal to the Irish People”, etc.).

Burdett, Francis (1770-1844) - Membru al Parlamentului pentru Westminster, unul dintre susținătorii activi ai reformei parlamentare, a fost arestat sub acuzație politică.

6 Percival, Spencer (1762-1812) - prim-ministru al Angliei (1809-1812); asasinat la 11 mai 1812 în Palatul Parlamentului.

domnișoara Adams - profesor E. Hitchener; într-o scrisoare din 26 ianuarie 1812, Shelley o numește „mama mea”, întrucât E. Hitchener era „sora sufletului său”.

8 ... poveste. — în continuare Shelly își dă numele - „Hubert Coven”; după 26 ianuarie 1812 însă nu mai este pomenită.

9 Îți trimit o poezie. . . - Publicat pentru prima dată de V. M. Rossetti în Shelley's Poetic Works (1870) sub titlul „Mama și fiul”. În „Ediția Julian” apare sub titlul autentic, verificat prin manuscris, „A Tale of Society as It Is. Pe baza faptelor din 1811.

41. CĂTRE WILLIAM GODWIN

10 ianuarie 1812, înainte de a împlini vârsta de șaptesprezece ani... — Shelley recunoaște o inexactitate: „Zastrozzi” a fost publicat când avea 17 ani, iar „Sf. Irvine” când avea 18 ani.

Am fost exmatriculat de două ori. .— poate că Shelley vrea să spună că tatăl său a fost sfătuit de două ori să-și ia fiul din Eton.

3 Am publicat un pamflet... - este vorba despre „Necesitatea ateismului”.

4 Edward Coplestone (1776-1849), profesor de poezie și membru al Consiliului Colegiului, Oxford, mai târziu episcop și decan al Catedralei Sf. Paul.

5 „O anchetă asupra motivelor pentru care Revoluția Franceză nu a reușit să aducă fericirea omenirii”. - Aceasta se referă la povestea „Hubert Coven”, vezi nota. 8 la litera 40.

42. ELIZABETH HITCHENER

26 ianuarie 1812

1 Ann - vezi nota. 10 la litera 34.
2 ... semințele pe care le-ați semănat vor încolți printre buruieni și spini... - Shelley folosește o imagine din Pilda Semănătorului (Evanghelia după Matei, XIII).
3 ... o grădină moartă ... - imaginea este preluată din tragedia lui Shakespeare „Hamlet” (II, 2).
4 Harriet v-a scris despre eveniment... - În seara zilei de 19 ianuarie 1812, Shelley a fost atacat la casa lui din Keswick; Harriet a relatat despre acest incident în înregistrarea ei.
5 „Appeal to the Irish” – adică pamfletul „Appeal to the Irish People” (1812), care a fost deja publicat la Dublin.
6 ... femeile americane... - Vorbim despre copiii americani care au fost crescuți la școala lui E. Hitchener.
...moartea unui libertin inveterat. - Deci, potrivit lui Ingpen, în timp ce Jones în loc de reprobat (libertin) citește apostat (apostat). (Notă. Traducător).
8 Calverts - vezi nota. 8 la litera 34.
9 Castelul Dublin este o cetate construită în secolul al XIII-lea. de către britanici, o fortăreață și un simbol al opresiunii Irlandei, reședința viceregelui regelui englez.
43. CĂTRE WILLIAM GODWIN
24 februarie 1812 ... pamflet ... - adică „Apel la poporul irlandez”.
... act de unire; faptele prințului... - După ce a reprimat cu brutalitate o altă revoltă din Irlanda, guvernul britanic, condus de prințul regent, încălcând drepturile sale politice, la 1 ianuarie 1801, a promulgat o lege („Act of Union”) , conform căreia Parlamentul irlandez a desființat prin „fuziunea” cu Parlamentul britanic.
3 ...o altă broșură. .. - Sunt subînţelese „Propunerile pentru o Asociaţie Filantropică”, apărute la 2 martie 1812.
Curran , John Philpot (1750-1817), poet, avocat și celebru orator irlandez. A devenit celebru ca luptător pentru reforma parlamentară și emanciparea catolicilor; a apărat patrioții irlandezi în procese. Fiica sa Amelia, o artistă, a făcut cunoștință pentru scurt timp cu familia Shelley din Roma în 1819. Ingpen vede o influență directă a discursurilor lui Curran asupra unor locuri în Adresa către poporul irlandez (vol. VIII, p. 275).
5 .. . locul de întâlnire al lui Fleetwood și Ruffiny... - Fleetwood și Ruffigny sunt personajele din romanul lui W. Godwin „Fleetwood, or the New Man of Feeling” (1805), întâlnirea lor a avut loc într-o vale pitorească elvețiană, lângă poalele Sfântul Gotard.
6 ... un prieten foarte drag nouă... - E. Hitchener.
7 ... pamfletul pentru care am fost exmatriculat. - Aceasta se referă la tratatul „Necesitatea ateismului” (1811).
44. CĂTRE HAMILTON ROWAN
25 februarie 1812
1 Rowan, Archibald Hamilton (1751-1834) - un susținător ferm al emancipării catolicilor, membru al Societății Irlandezilor Uniți, a fost arestat în 1794, apărat de J. F. Curran.

... pamflet ... - Adresă către poporul irlandez.
... un mic pamflet.- „Propuneri pentru o asociație filantropică”.
45. ELIZABETH HITCHENER
27 februarie 1812
1 ... pamfletul lui ... – adică Adrese către poporul irlandez.

2 . .. broșura mea. .. - Vezi nota. 3 la litera 43.
3 Asociația noastră filantropică. . . — Vezi scrisoarea către W. Godwin din 24 februarie 1812.
4 Nu pot auzi laudele Glorioasei Revoluții din 1688. — Aici și mai jos, Shelley se referă la circumstanțele loviturii de stat din 1688 din Anglia, care a avut un caracter inconsecvent, de compromis, dar a fost numită în istoriografia oficială burgheză „Revoluția glorioasă”; prin decizie a parlamentului
puterea de la Iacob al II-lea Stuart a trecut la William al III-lea de Orange și a soției sale, Maria II Stuart, fiica monarhului depus.
5 Sidney, Algernon (1622—1683), republican acuzat de trădare și executat.
6 John Hampden (1594-1643), republican, participant la revoluția burgheză engleză, a căzut pe câmpul de luptă.
7 Nu l-am citit pe E. Flower... - Probabil Benjamin Flower (1755-1829), redactor al ziarului radical The Cambridge Informant; în 1799 a fost închis pentru că a vorbit împotriva episcopului Watson; mai târziu a publicat săptămânalul Index politic (1807-1811).
8 „Memorii despre iacobinism” se referă la „Istoria iacobinismului” (1797) de O. Barruel, tradusă din franceză de R. Clifford sub titlul „Memorii care illustrează istoria iacobinismului” (1797-1798).
9 ... O'Connor, fratele rebelului Arthur ... - Roger O'Connor (1762-1834) și fratele său, Arthur O'Connor (1763-1852), - membri ai „Society of United Irishmen” ; in 1797 au fost arestati si au fost inchisi o vreme.
10 . .. rămășițe ale Irlandezilor Unite. - Organizația revoluționară „Society of United Irishmen”, care a luptat pentru o Irlanda republicană independentă, împotriva privilegiilor bisericii, proprietarilor de pământ și dominației engleze, a existat în 1791-1798; sub conducerea ei, în 1798, a avut loc o revoltă în Irlanda, care a fost înăbușită fără milă de Anglia, iar membrii „societății” au fost supuși unei represiuni și persecuții severe.
11 ... într-un mic eseu pe care l-am conceput. „Shelley vorbește probabil aici despre volumul de Extrase din Biblie pe care l-a pregătit.
12 ... femeile americane mici — vezi nota. 6 la litera 42.

46. CĂTRE WILLIAM GODWIN

8 martie 1812

1 „Convingerea că acționează pentru bine este prezentă în fiecare act al omului.” — Shelley, oarecum parafrazând, citează scrisoarea lui Godwin către el, 4 martie 1812.
2 ... argumentele domnului Malthus! — Shelley se referă la tratatul reacționar al lui T. R. Malthus An Essay on the Law of Population (1798), în care autorul a luat arme împotriva gândirii radicale din timpul său, în special Godwin și tratatul său Political Justice (1793). Pentru Malthus, vezi nota. 10 la prefața la Prometeu Nelegat.
3 Am sugerat o „Asociație Filantropică”... — Shelley face aluzie la „Propuneri pentru o Asociație Filantropică”.
4 „Apel”—‘„Apel la poporul irlandez”.

5 „Sugestii”, „Observații” - aceasta se referă la broșura „Sugestii pentru o asociație filantropică”; „Observații” nu au fost tipărite.
6 Trimit un ziar... - Potrivit lui Godwin, Mesagerul Săptămânal, unde a fost făcută o relatare despre adunarea în masă din 28 februarie

1812, la care Shelley a ținut un discurs mare. Răspunsuri la aceasta au apărut într-o serie de ziare din Dublin.
47. ELIZABETH HITCHENER
10 martie 1812 ... tiranie legalizată ... - Ingpen sugerează să citească nu licențiat (legalizat), ci fără licență (fără lege). (Notă. Traducător).
2 ...un irlandez...—Numele lui era Redfern; pentru circumstanțele cazului său, în care Shelley a luat parte activ, vezi scrisoarea din 7 mai 1812 către Catherine Nugent.
3 Beresford, William Carr (1768-1854) — a fost mareșal în armata portugheză în 1811.
4 Burdett - vezi nota. 5 la litera 40.
5 Lawless, John (1773-1837) - agitator irlandez, supranumit „Honest Jack Lawless”, a fost descalificat de la practicarea dreptului; a editat Weekly Messenger și a publicat (7 martie) o notă despre discursul lui Shelley; Vezi nota. 6 la litera 46.
G departe de unchi. — John Pilfold.
7 . cea mai jenantă greșeală. „O copie a Adresei către poporul irlandez a fost trimisă lui Hitchener și, la fel ca Godwin, a trebuit să plătească o poștă mare.”
8 Cu „Asociația” lucrurile se mișcă încet. . - Este vorba despre organizarea societății, ale cărei principii sunt expuse de Shelley în Proposals for a Philanthropic Association.
9 Republica Mexicană este înfloritoare. - În 1810, în Mexic a avut loc o răscoală și s-a format o republică.
48. CĂTRE WILLIAM GODWIN
18 martie 1812
...supune-te deciziei tale. . - Într-o scrisoare din 14 martie 1812, Godwin, speriat de natura activității viguroase a lui Shelley în Irlanda, îi dă o serie de instrucțiuni, al căror sens este dezvăluit mai târziu în această scrisoare.
2 Am retras din circulație scrierile... - Adică „Apel către poporul irlandez” și „Propuneri pentru o asociație filantropică”.
3 .. . numită Libertate. .. — În engleză Liberty — Freedom.
4 O persoană cu talente excepționale. . . — E. Hitchener.
49. ELIZABETH HITCHENER
16 aprilie 1812
...la doar o milă de domnul Grove.—T. din moșia unchiului Shelley, Thomas Grove, Cum Elan.
2 Declarația drepturilor este tratatul politic al lui Shelley, scris în Irlanda (1812).
3 Franklin, Benjamin (1706-1790) - un remarcabil om de știință, scriitor și om politic american, unul dintre redactorii „Declarației de independență” a Statelor Unite (1776).
4 Habeas corpus este o lege privind inviolabilitatea persoanei și a locuinței, adoptată de Parlamentul englez în 1679.
5 Acel ticălos Prinț de Wales are nevoie din ce în ce mai mulți bani, și prințesele, și domnul McMahon. - Aici Shelley scrie destul de în spiritul discursurilor

presa radicală engleză, care l-a denunțat în repetate rânduri pe Prințul Regent, a cărui domnie a fost marcată de sărăcia crescută și depresia economică. Ingpen subliniază că Shelley a avut în vedere un fapt specific: la o ședință a Camerei Comunelor din 23 martie, 18’12, s-a discutat despre cheltuielile familiei regale, precum și despre

salariul unui anume colonel MacMahon, numit o nouă funcție de instanță (vol. VIII, p. 308-309).

6 ... ucigașul familiei Marr... - Shelley face aluzie la un anume Williams, care a comis crime brutale cu câteva luni în urmă și apoi s-a sinucis.

7 Am scris poezii despre Robert Emmett... - Robert Emmett (d. 1803) - liderul mișcării de eliberare a Irlandei, șeful „Society of the United Irishmen”, după înăbușirea revoltei din 1803 a fost executat. Shelley se referă la poezia „Pe mormântul lui Robert Emmett”, care poate fi scrisă la Dublin.

8 Doamna Nugent, o femeie irlandeză pe care Shelley a cunoscut-o la Dublin în februarie 1812, este o patriotă pasionată.

51. CĂTRE WILLIAM GODWIN

25 aprilie 1812

1 Fleetwood - vezi nota. 5 la litera 43.

2 Curran - vezi nota. 4 la litera 43.

3 ... și un alt prieten de-al meu... - adică despre E. Hitchener.

52. KATHRYN NEWGENT

7 mai 1812

1 ... Domnul Newman este un cojocar din Dublin care l-a angajat pe K. Nugent.

2 ... tulburările noastre englezești... - Shelley se referă aici la revoltele masive ludite care au avut loc în Anglia în acest moment.

3 ... Căpitanul Henry și Sir [James] Craig s-au ocupat de asta. - Craig, James Henry (1748-1812) - General, guvernator al Canadei (1807-1811), a agravat relațiile deja tensionate dintre Anglia și America prin trimiterea căpitanului John Henry într-o misiune specială de recunoaștere la Boston; Statele Unite au declarat război Angliei pe 18 iunie 1812.

4 Scrisori de la Redfern... - vezi nota. 2 la litera 47.

5 Reynolds se pare că este o cunoștință a lui Shelley din Dublin.

6 ...Discursul lui Sir F. Burdett despre cazarma de la Marylebone. .. - discursul a fost rostit în Camera Comunelor la 1 mai 1812; despre Burdette, vezi nota. 5 la litera 40.

53. CĂTRE WILLIAM GODWIN

3 iunie 1812

1 Albert cel Mare (c. 1193-1280) a fost un savant și filozof german medieval.

2 Paracelsus, Philip Aurelius (1493-1541)– medic și om de știință.

3 Reed, Thomas (1709-1796) – filozof, profesor de etică la Glasgow, autor a mai multor eseuri despre cunoaștere și natura minții; eseul său An Inquiry into the Human Mind (1764) a fost un răspuns la D. Hume.

4 Tocmai am citit „Le Système de la Nature par M. Mirabaud” – „The System of Nature” (1770) – cea mai completă expunere a ideilor materialiste ale Iluminismului, de P. A. Holbach (1723-1789); cartea a fost publicată sub numele O. G. R. Mirabeau, în august 1812 Shelley a început să o traducă.

54. CĂTRE WILLIAM GODWIN

7 iulie 1812

1 Kum Elan - vezi nota. 1 la litera 49.

2 Domnul Eaton este proprietarul unei case din Chepstow, pe care Shelley intenționa să o închirieze înainte de a pleca la Lymouth.

3 Fanny - Fanny Imlay (1794-1816), fiica lui Mary Wollstonecraft, soția lui Godwin, locuia în familia Godwin și era cunoscută ca Fanny Godwin.

56. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

3 decembrie 1812 ...grimgriffinhoff traces...—Shelley recurge la o derivare care înseamnă: urme de „grifly vigilent alertness (griffin)”.

2 Brown Demon - Elizabeth Hitchener; în acel moment, a avut loc o schimbare drastică în relația ei cu Shelley. Hitchener, la invitația lui Shelley, a venit la casa lui din Țara Galilor în aprilie 1812 și a locuit acolo timp de patru luni. După o cunoaștere mai apropiată, Shelley și familia lui au fost amar dezamăgiți de ea și s-au bucurat după plecarea ei.

57. THOMAS HOOKEM

17 decembrie 1812

1 Thomas Hookel Jr. (1787-1867), editor și vânzător de cărți londonez.

2 ...Veți primi „Fragmente din Biblie”... - vezi nota. 11 la litera 45.

3 Eaton, Daniel Isaac - Librărie radical, întemnițat și pus la piloți în 1812 pentru activitățile sale.

4 Se atașează o listă de cărți... - În lista sa, Shelley numește următoarele publicații: E. Gibbon. Istoria decăderii și căderii Imperiului Roman (1776-1788); D. Hume. Istoria Angliei (1759-1762); D. Hume. Experimente de morală, politică și literatură (1741-1742); E. Darwin. Zoonomia sau legile vieții organice (1794-1796); R. O. Verto. Istoria revoluțiilor din Republica Romană (Paris, 1719); J. Gilli. Istoria Greciei antice (4786); J. Adolphus. O continuare a istoriei Angliei (1802); E. Moore. Panteonul indian (1810); R. Southey. Istoria Braziliei (1810-1829).

5 Contele Rumford, Thompson Benjamin (1753-1815) - fizician englez, care a fost deosebit de fructuos în studierea problemelor căldurii și a pus bazele unor descoperiri majore în acest domeniu al științei.

6 Cabanis, Pierre-Jean-Georges (1757-1808) — medic și filozof senzaționalist, autor al cărții Despre relația dintre natura fizică și morală a omului (1802).

58. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG

27 decembrie 1812

Castlereagh, viconte, Stuart Robert (1769-1822) - una dintre cele mai odioase figuri reacţionare din viaţa politică a vremii; Ministrul de Externe al Angliei (1812-1822).

2 ... victorii câștigate în Nord ... - Aceasta se referă la evenimentele din Rusia din iarna anului 1812, retragerea armatei lui Napoleon.

3 Discursul de apărare al lui Broom... - La 9 decembrie 1812, proeminentul politician englez Henry Broom (1778-1868) a vorbit la ședința Curții Supreme în cazul lui Lee și John Hunt, care au fost urmăriți „pentru calomnie” din cauza la faptul că în jurnalul lor The Examiner (22 martie 1812), au făcut atacuri ascuțite împotriva Prințului Regent; în special, acesta din urmă a fost atestat ca un „încălcător de cuvânt”, un libertin, un „domn gras de cincizeci”, care, în ciuda unei vârste atât de respectabile, nu aducea niciun beneficiu nici Angliei, nici propriei familii. Curtea Supremă, prezidată de Lord Ellenborough, i-a condamnat pe Hunts la doi ani de închisoare fiecare și o amendă. Shelley s-a oferit voluntar să participe la semnarea pentru Hunts, dar ei au refuzat ofertele de ajutor și au plătit ei înșiși amenda.

4 ...răspunsuri de la Ducele de Norfolk. Ducele de Norfolk a încercat din nou să-l împace pe Shelley cu tatăl său.

59. CĂTRE THOMAS HOOKEM
26 ianuarie 1813
1 ... argumentele lui Sir William Drummond ... - W. Drummond (vezi nota 5 la prefața poemului „Ascensiunea Islamului") a interpretat poveștile Vechiului Testament ca alegorii astronomice.
2 „Oedip" — opera lui W. Drummond (1811).
60. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
7 februarie 1813 ... se ocupă cu un baraj ... - În timp ce locuia în Tremadoc (Nordul Țării Galilor), Shelley a luat parte în 1813 la construcția unui baraj cu scopul de a recuceri o bucată de pământ din mare ; era pasionat de construcții și manifesta un mare interes pentru ea.
2 ... „Talaba" de Southey — adică poezia lui R. Southey „Talaba distrugătorul" (1801).
3 ... a unei mulțimi volubile ... - Yingpen în loc de „volunt" (inconstant) citește consecvent „(inconsecvent). (Notă. Traducător).
4 ... poezia lui - adică poezia „Regina Mab".
61. CĂTRE THOMAS HOOKEM
75 februarie 1813... despre o sentință scandalos de nedreaptă... - Vezi nota. 3 la litera 58.
... săracii care au fost spânzurați în Porke... - Shelley se referă la soarta tragică a celor paisprezece distrugători de mașini, muncitori ludiți.
3 ... trimite sute de mii ... - Shelley face aluzie la împrumuturile englezești către guvernul țarist.
62. THOMAS HOOKEM
6 martie 1813
În drum spre Dublin... - În legătură cu bullying-ul intensificat din Tremadoc, Shelley pleacă în Irlanda pentru o lună.
2 Adresa mea... - Se indică adresa lui J. Lawless (vezi nota 5 la lit. 47).
64. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
16 martie 1814 ... în familia doamnei B[oinville] ... - În primăvara anului 1814, Shelley s-a stabilit în Bracknell, Berkshire, pentru a fi lângă familia Boinville, rude ale lui J. F. Newton (vezi mai jos, nota 7) , cu ai căror membri a devenit ulterior apropiat. Doamna Boyneville, fiica ei Cornelia (doamna Turner), fiul Alfred, cercul de prieteni al doamnei Boyneville sunt menționate în multe dintre scrisorile lui Shelley.
2 Amintiți-vă, în Burns... - Shelley citează în continuare rândurile 59-62 din poemul lui R. Burns „Tam O'Shanter" (1790). Traducere de S. Ya. Marshak.
3 Eliza este încă cu noi - nu aici! - dar va fi cu mine... - Până atunci, relația lui Shelley cu Eliza Westbrook se deteriorase brusc; în momentul de față era cu Harriet și cu fiica mică a lui Shelley, Ianthe, la Windsor.
4 Beccaria, Cesare (1735? - 1794) - filosof-educator și publicist italian, autor al celebrului „Studiu asupra crimelor și pedepselor" (1764), în care condamnă pedepsele penale și tortura, apărând ca mijloc metoda de educație. de prevenire a criminalităţii.

5 Dumont, Pierre Étienne Louis (1759-1829), student și popularizator al lui Jeremy Bentham, a întreprins o compilare sistematică a învățăturilor sale în scrieri
„Discurs despre legislația civilă și penală” (1802) și „Despre pedeapsă și pedeapsă” (1811), scrise în limba franceză.
treizeci*

6 Am compus doar o strofă... - Poezia a fost publicată pentru prima dată de Hogg în 1858 în biografia sa despre Shelley; dedicat fie doamnei Boyneville, fie fiicei ei, Cornelia Turner, cel mai probabil ultima care a citit italiană cu Shelley.
7 Newtons - John Frank Newton (1767-1837), doamna Newton și copiii lor; Shelley l-a cunoscut pentru prima dată în familia Godwin.
65. HARRIET SHELLEY
13 august 1814 ... un catâr ne-a purtat bagajele, și de asemenea Mary. - 28 iunie 1814 Mary Wollstonecraft Godwin și-a unit soarta cu Shelley și au pornit într-o călătorie către continent; scrisoarea din conținutul ei este legată de „Istoria unei călătorii de șase săptămâni” (1817).
2 Păun - vezi nota. 1 la litera 74.
3 Thurden – un avocat, îl cunoștea bine pe Godwin.
66. MARY WALSTONKRAFT GODWIN
24 octombrie 1814'
1 Ne putem întâlni în siguranță. . . - În acest moment, Shelley se afla în circumstanțe extrem de îngrădite, sub amenințarea arestării pentru datorii și a fost nevoită să se ascundă de creditori.
67. MARY WALSTONKRAFT GODWIN
24 octombrie 1814
1 Bollahi este un amanet care i-a împrumutat bani lui Shelley.
2 ...nedreptatea rece a lui Godwin. – Godwin a condamnat căsătoria civilă a lui Shelley și Mary.
3 Vă trimit Times. – Ingpen (vol. IX, p. 99) subliniază în această privință că o lungă scrisoare a fost plasată în The Times pentru 24 octombrie 1814, care anunța abolirea comerțului cu sclavi.
4 Salută-l pe Jane.–T. e. Claire Mary Jane Claremont (1798-1879); era fiica celei de-a doua soții a lui Godwin din prima căsătorie. I-a însoțit pe Shelley și pe Mary în călătoriile lor pe continent în 1814 și 1816; în 1818 li sa alăturat în Italia. În soarta fiicei sale din Byron, Allegra, Shelley și soția lui au luat un rol înflăcărat.
68. MARY WALSTONKRAFT GODWIN
27 octombrie 1814
1 Fanny - Fanny Godwin; Vezi nota. 3 la litera 54.
69. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
Sfârșitul lui august 1815
1 Lawrence, William (1783-1867), medicul lui Shelley din Londra.
2 Discursuri împotriva lui Burres. . . - Shelley se referă la faimoasele dezvăluiri ale lui Cicero din 70 î.Hr. e. împotriva lui Verres, guvernator în Sicilia, în apărarea sicilienilor ruinați de el.
3 „Pharsalia” – vezi. Notă 37 la „Protecția poeziei”.
70. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
22 septembrie 1815
1 . . dintr-o excursie pe Tamisa... – În septembrie 1815, Shelley și Mary, însoțiți de Peacock, au făcut un tur cu barca prin Tamisa.

... mai multe planuri literare. . . - Inclusiv sfârșitul poeziei „Alastor” (1816).
3 discurs în apărarea poetului Arhiy. . . - unul dintre cele mai bune discursuri ale lui Mark Tullius Cicero (106-43 î.Hr.), pe care l-a rostit în 62 î.Hr. e. în apărarea poetului grec Archius (sfârșitul secolului al II-lea - începutul secolului I î.Hr.); acesta din urmă a fost acuzat de deturnarea drepturilor cetăţeniei romane. Pe lângă legal, acest discurs are, în primul rând, un aspect profund umanist, reprezentând o apologie a poeziei, a artei literare.
4 Bayle, Pierre (1647-1706) - Filosof și critic francez, autor al Dicționarului istoric și critic (1697), care a anticipat în mare măsură libera gândire sceptică a Iluminismului.
71. CĂTRE WILLIAM GODWIN
6 martie 1816
1 Turner - Thomas Turner; Vezi nota. 1 la litera 64.
2 .. . copil... - William, fiul lui Shelley și Mary.
3 Bryant este un amanet cu care a fost implicat Yi Godwin.
72. ROBERT SAUTEY
7 1816
.poezie mică .. - „Alastor” (1816).
73. CĂTRE WILLIAM GODWIN
3 1816
1 Tribunalul Cancelariei a decis. .. - În continuare vorbim despre testamentul și moștenirea defunctului Sir Bysshe Shelley, bunicul scriitorului. Curtea cancelariei - în secolul al XIX-lea. Curtea supremă de control și apel, care era condusă de Lordul Cancelar, care era și ministrul Justiției al Angliei; deciziile Curții Cancelariei au fost emise sub forma unui „ordin” al Lordului Cancelar, nelimitat în acțiunile lor de legile parlamentare. Așa-numitele curți superioare de drept comun erau subordonate curții cancelarului, una dintre acestea fiind Curtea Bancii Regelui (în trecut, regele participa la ședințele acesteia), care examina cazuri de abatere și trădare.
2 Hayward este avocatul lui Shelley.
74. THOMAS LOVE PIKOKU
75 mai 1816
1 Peacock, Thomas Love (1785-1866), romancier englez, poet, eseist, prieten și unul dintre corespondenții obișnuiți ai lui Shelley în anii petrecuți în Elveția
și Italia; autorul unor romane morale satirice - „Hedlong Hall” (1816), „Melincourt” (1817), „Abbey of Nightmares” (1818), care au fost foarte apreciate de Shelley (în ultima lucrare, Peacock a profitat de unele dintre ele ale lui Shelley). trăsături, creând imaginea lui Saitrop), etc. Shelley și Peacock erau legați de un interes pentru studiul culturii antice, problemele teatrului, teoria poeziei etc.; toate acestea se reflectă în scrisorile lui Shelley către Peacock, în special din Italia, și, de asemenea, în tratatul său A Defense of Poetry (1821). Peacock a scris memorii interesante și informative despre Shelley (Revista Frazer pentru 1858, 1860 și 1862).
2 ... multă ploaie... - În loc să scrie shoivers (ploi numeroase), Jones citește may shoivers (ploi mai). (Notă. Traducător).
3 maniere franceze. Ingpen omite totul, de la acele cuvinte până la sfârșitul paragrafului. (Nota traducătorului),

.. . ca Wordsworth. .. — Scrisoarea exprimă puternic sentimentul de dor de casă. Jones (vol. I, p. 475) sugerează că Shelley trebuie să se fi

referit la poemul lui Wordsworth „Am călătorit printre oameni necunoscuți”.
5 Longdill este avocatul lui Shelley.
75. THOMAS LOVE PIKOKU
17 iulie 1816
1 Lady L. este probabil proprietarul casei de pe Bishopgate unde locuia Shelley.
2 Presupunem... - Acest plan pentru o călătorie lungă se limita la o călătorie de-a lungul coastei lacului Geneva cu Byron (23-30 iunie 1816).
3 Dar poezia mea? Shelley se referă la poemul Alastor.
4 ... despre ruina iminentă. . . „Vorbim despre demolarea casei în care Shelley intenționa să se stabilească când s-a întors în Anglia.
76. LORD BYRON
22 iulie 1816
1 ... „Palatele naturii”. . – Byron. Pelerinajul lui Childe Harold (III, 62); melodia era deja terminată, dar nu a fost publicată.
2 . micul nostru William. . - fiul lui Shelley în vârstă de 6 luni, care a rămas în vecinătatea Genevei, unde locuia Byron la acea vreme.
3 Claire - vezi nota. 4 la litera 67.
77. DOMNULUI BYRON
8 septembrie 1816 despre venirea în siguranță a „Copilului”. – Cântul al III-lea din Pelerinajul lui Childe Harold, pe care Shelley l-a adus din Elveția la Londra editorului lui Byron, J. Murray (1778-1843).
2 ... „speranța este datoria noastră sfântă și mama tuturor celorlalte virtuți”. – Jones nu corelează acest citat cu niciuna dintre lucrările lui Coleridge, notând doar motive similare într-una dintre poemele sale, precum și în sonetul lui Wordsworth (vol. II, p. 125).
3 J. K. Hobhouse, S. B. Davies, prieteni ai lui Byron, care au fost cu el în Elveția la Vila Diodati, lângă Geneva.
4 Polidopu, John William (1795-1821) - secretarul personal și medic de familie al lui Byron, de care s-au despărțit la Geneva. „Jurnalul” pe care l-a ținut în 1816 (publicat de V. M. Rossetti în 1911) conține multe informații interesante despre Shelley și Byron.
78. DOMNULUI BYRON
11 septembrie 1816
1 ... o poezie–■ adică e. Cantul III din Pelerinajul lui Childe Harold.
2 Stahl, Anna Louise Germain de (1766-1817) - scriitor francez, un reprezentant de seamă al liberalismului european, a trăit la un moment dat în Anglia, s-a întâlnit cu Byron.
3 Kinneard, Douglas James William (1788-1830), prietenul lui Byron.
4 ...romanul este foarte avansat. - Adică romanul lui Godwin „Mandeville” (1817).
5 Northcote, James (1746-1831), pictor englez.
6 Glenarvon este un roman de Caroline Lamb (1785-1828), Lady Melbourne, publicat anonim (1816), care spune povestea aventurii ei de dragoste cu Byron.

79. DOMNULUI BYRON
29 septembrie 1816
1 ...cu sora ta. - Augusta Lee (1783-1851), sora vitregă a lui Byron, prietenă apropiată a poetului. Shelley mai face aluzie la zvonul despre relația incestuoasă a lui Byron cu Augusta, care circula în înalta societate din Londra.

2 Acum sunteți în Italia. . . - Byron, însoțit de Hobhouse, a părăsit Geneva abia la începutul lunii octombrie și a ajuns la Veneția pe 11 noiembrie 1816.
3 . . . „adevărul lucrurilor”... – Shelley parafrazează probabil rândul 49 din poemul lui Wordsworth „Lines written near Tintern Abbey” (1798).
4 Henson, John – avocatul lui Byron.
5 . .. micul Willy. . - Fiul lui Shelley - William.
80. LORD BYRON
20 noiembrie 1816
1 Gifford, William (1756-1826) - scriitor și jurnalist, editor al Quarterly Review (1809-1824), Byron și-a apreciat opinia literară, deși nu împărtășea poziția sa conservatoare.
2 Edinburgh Review a tipărit o recenzie despre Christabel... – Poezia Christabel a lui Coleridge a fost criticată în Edinburgh Review, 1816 (nr. 27); A fost afectat și Byron, care la un moment dat a recomandat publicarea poeziei și i-a apreciat foarte mult meritele poetice. Shelley a citit „Christabel” pe 26 august 1816 la Geneva.
81. LEE HANTU
8 decembrie 1816
...numar de saptamana trecuta. - În „Examiner” din 1 decembrie 1816, a fost plasat un articol de L. Hunt „Young Poets” care examina lucrările lui Shelley, J. G. Reynolds și J. Keats.
2 ... pentru a vă abona la „Imnul frumuseții spirituale”... - La începutul lunii octombrie 1816, Shelley a trimis o poezie „Examinatorului” spre examinare, semnând-o cu un pseudonim - „Cavalerul elfilor”, - deci și-a numit în glumă soțul Mary. Cu indicarea numelui adevărat al autorului, „Imnul” a fost publicat în același jurnal la 19 ianuarie 1817.
3 „Rimini” - Poezia lui L. Hunt „Povestea din Rimini” (1816).
4 Headlong Hall, Melincourt - vezi nota. 1 la litera 74.
82. MARY GODWIN WALSTONECRAFT
16 decembrie 1816 ... la această moarte tragică. „Referitor la sinuciderea soției lui Shelley, Harriet. La începutul lui septembrie 1816, după ce a părăsit casa tatălui ei, ea s-a stabilit separat. S-a înecat în Serpentine, la Londra; cadavrul ei a fost descoperit la 10 decembrie 1816.
2 Desse este avocat al familiei Westbrook.
3. . . condus la prostitutie... s-a legat cu un mire pe nume Smith. .. - Nu există informații sigure despre circumstanțele vieții lui Harriet Shelley în ultimele luni. Există îndoieli cu privire la autenticitatea acestei părți a scrisorii (vezi articolul).
4 ... acea reptilă ticăloasă, sora ei. . . – Eliza Westbrook.
5 William este fiul lui Shelley și Mary.

83. DOMNULUI BYRON
17 ianuarie 1817
... cele mai neașteptate și grave nenorociri. .–Shelley implică circumstanțele și consecințele morții lui Harriet (vezi mai târziu în această scrisoare).
2 ... o fată drăguță.- La 12 ianuarie 1817, la Bath, i s-a născut o fiică lui Claire Clairmont, care se numea Alba (adică Dawn); în 1818, la cererea tatălui ei, Byron, numele a fost schimbat, iar Alba a devenit Allegra.

3 ... o lovitură mult mai severă ... - La 9 octombrie 1816, sora mai mare a lui Mary, Fanny Godwin, s-a sinucis.
4 . o femeie disolută și răzbunătoare. . – Eliza Westbrook.
84. DOMNULUI BYRON
23 aprilie 1817
1 . .. cea mai grea lovitură... - Prin ordinul Curții Cancelariei din 17 martie 1817, Shelley a fost lipsită de drepturile paterne în raport cu copiii lui Harriet - Panta și Charles; Shelley a fost acuzată de încălcarea legilor bisericii (căsătoria civilă cu Mary Godwin), de lipsă de Dumnezeu etc.
2 ... împotriva „Reginei Mab”. . - În legătură cu cazul custodiei copilului, poezia „Regina Mab” a fost folosită ca dovadă împotriva lui Shelley ca dovadă a neîncrederii și a „nevoienței”.
85. LORD BYRON
9 iulie 1817
Rogers , Samuel (1763-1855), poet englez cu care Byron a fost în relații amicale.
2 .. . de la scena din Colosseum. . . – Byron. Manfred (III, 4).
3 ...reclamă vânzarea Newsted. – Moșia lui Byron, Newstead Abbey, a fost vândută colonelului Wildman pentru 94.500 de lire sterline.
4 ...o recidivă a bolii mele permanente. .-T. e. boli pulmonare.
86. DOMNULUI ELDON
1 Eldon, John Scott (1751-1839) – corp reacționar englez, Lord Cancelar (1801-1827). Nu se știe dacă a fost trimis; dacă da, cererea a fost respinsă.
2 Miss Westbrook - Eliza Westbrook.
20 septembrie 1817
act politic-scrisoare la adresa;
87. DOMNULUI BYRON
24 septembrie 1817
1 ... Voi fi un Leu cu aceasta mica Una. - Byron, se pare, i-a cerut lui Shelley să se ocupe de livrarea lui Alba (Allegra) în Italia. Shelley se referă la un episod din poemul lui E. Spencer „The Fairy Queen” (cartea I, canto III, strofele 5-9), care spune cum frumusețea lui Una (Adevărul) îl îmblânzește pe puternicul Leu, iar el o însoțește, protejând-o. din pericol.
2 Ți-am scris deja... - vezi scrisoarea din 9 iulie 1817.
3 ... sentimentele tânărului Tasso ... - Byron. Plângerea lui Tasso (VI, 149-173).
4 Edinburgh Review îl laudă foarte mult pe Manfred. –Shelley menționează un articol de F. Geoffrey (august 1817).
5 . . . aşteptând cântecele IV. . . - adica Cantul IV al Pelerinajelor lui Childe Harold.
6 ..Maria mi-a născut o fiică. Clara Everina Shelley s-a născut pe 2 septembrie 1817.

7 Am scris o poezie... - Aceasta se referă la poezia „Laon și Cytna, sau revoluția în orașul de aur” (1817). Vezi începutul notelor la prefața poeziei „Ascensiunea Islamului”.
88. MARY SHELLY
6 octombrie 1817
1 Madox este cunoscutul lui Shelly de la Marlo.
2 Smith, Horace - vezi nota. 1 la litera 171.
3 ... cartea ei. .. – Titlul acestei lucrări de Claire Clairmont nu a fost stabilit.

4 Leckingtons, Taylor, Hessey - edituri londoneze; The Leckingtons, adică Leckington & Co., au publicat romanul lui Mary Shelley Frankenstein (1818), ultimele două de către editorii lui Keats.
89. Editura
13 octombrie 1817
1 Editorul este probabil Longman & Co., care publicase recent poezia lui T. Moore Lalla Rook (1817).
90. CHARLES OLLIER
3 decembrie 1817
1 Ollier, Charles (1788-1859), editor londonez care a publicat majoritatea scrierilor lui Shelley; autor al mai multor opere de artă - „Oltam” (1818), „Inezilla” (1821) etc.
2 Macmillan este editorul care a tipărit The Revolt of Islam (1818).
3 . . .tipărire poezie. - Aici și mai departe în scrisoare vorbim despre poezia „Laon și Cytna”.
4 . . . ar trebui anunțat. . . - Ingpen în loc de „ar trebui să fie anunțat” (ar trebui să fie anunțat) citește „ar putea fi anunțat” (ar putea fi anunțat). (Notă. Traducător).
5 ... Sunt destul de indiferent... - Ingpen in loc de tolerabil indiferent (destul de indiferent) citeste total indiferent (complet indiferent). (Notă. Traducător).
91. CĂTRE WILLIAM GODWIN
7 decembrie 1817
1 Richardson este creditorul lui Godwin.
2 ... despre William al tău - adică despre William Godwin, Jr. (1802-1832), fiul lui Godwin de la a doua soție.
92. CHARLES OLLIER
11 decembrie 1817.. ediţia cărţii mele. .. - În continuare vorbim despre poezia „Revolta islamului”, publicată de Ch. Ollier în 1818.
2 Sherwood și Neely sunt editori din Londra.
3 ... un motto excelent pe sigiliul tău... - Acestea erau cuvinte latine: „In omnibus libertas” („Libertate în toate”).
.. o scrisoare foarte bună și încurajatoare din partea domnului Moore .. . - Se pare că Longman, căruia Shelley i-a trimis pentru prima dată poezia sa, i-a prezentat lui T. Moore, trimițându-i-o spre revizuire.

93. THOMAS MURU
16 decembrie 1817
1 Ediție existentă a lui Laon și Cytna... - Shelley i-a trimis lui Moore o copie a lui Laon și Cytna cu inscripția „De la autor”.
2 Cărțică... - „Istoria unei călătorii de șase săptămâni” (1817).
3 scrisori din Geneva... . — Vezi începutul notei. la „Povestea unei călătorii de șase săptămâni”.
4 . . . secret literar. . . Romanul lui Mary Shelley Frankenstein.
94. DOMNULUI BYRON
17 decembrie 1817 ... dă-i numele tău... - Fata a fost botezată la Londra la 9 martie 1818 și a numit-o Claire Allegra.
2 Am auzit deja de Cantul IV și ultimul... — Cantul IV din Pelerinajul lui Childe Harold a fost publicat la 28 aprilie 1818; la sfârșitul acesteia, Byron a anunțat că poemul nu va fi continuat.
95. LEE HANTU
22 martie 1818

1 „Foiage” - un volum de lucrări de L. Hunt (1818); conținea poezia „Către Percy Shelley”.
2 ... Marianne și sora ei. .. - adică soția lui Hunt și Elizabeth (Bessie) Kent.
96. THOMAS LOVE PIKOKU
6 aprilie 1818
1 Fuseli, Henry (1741-1825), profesor și curator al Academiei Regale de Arte; numele adevărat al acestui artist elvețian este Johann Heinrich Füssli, care lucrează în Anglia în ultimii 35 de ani. Shakespeare ilustrat, Milton etc.
2 ... Miss Millani - dansatoare; la o reprezentație cu participarea ei, Shelley a fost cu Peacock.
3 „Otello” - un balet al celebrului dansator și coregraf italian Salvatore Vigano (1769-1821) pe muzica lui Rossini, prezentat pentru prima dată la Milano la 6 februarie 1818.
4 ... mai ales unul ... - Ideea tragediei despre T. Tasso; s-a păstrat un plan incomplet al acestei tragedii, „Scene for Tasso” (27 de rânduri) și „Song for Tasso” (26 de rânduri). În acest moment, Shelley a făcut cunoștință cu diverse materiale despre viața lui Tasso, de exemplu, cu cartea lui Giovanni Battista Manso „The Life of Torquato Tasso” (1619) etc.
5 . . . mai multe foi de probă. - Corectarea unei părți din poezia „Rosalind și Helena” (1819), începută în Anglia și finalizată în august 1818.
98. THOMAS LOVE PIKOKU
20 aprilie 1818
1 Pliniu cel Tânăr - Caius Pliniu Caecilius Secundus (c. 61-c. 113), scriitor și orator roman, s-a născut și a trăit lângă Lacul Como.
2 ... vârfuri sculptate... -Asta are Jones. Ingpen împreună sculptat (cioplit) citește acest cuvânt ca clusiered (strâns înghesuit). (Notă. Traducător).
3 ... "Fazio" ... "Bertram". . - tragedia lui H. H. Milman (1791-1868) „Fazio” (1815) și C. R. Maturin (1782-1824) „Bertram” (1816).
4 „Rhododaphne” (1818) – Poezia lui Păun.

100. LORD BYRON
28 aprilie 1818
1 Hunt îți trimite a lui .. - colecția „Foliage” (1818).
2 . . . micul nostru favorit. – Allegra Byron.
3 ... partea a doua a "Călătorie în Coreea" ... - parte a lucrării lui E. D. Clark "Călătorie în diferite țări din Europa, Asia și Africa" (6 vol., 1810-1823).
4 „Beppo” - poezia lui Byron „Beppo, o poveste venețiană” (1818).
5 Elisa este o bonă elvețiană care a însoțit-o pe Allegra la Veneția.
101. THOMAS LOVE PIKOK
5 iunie 1818
... ultimele două părți din Călătoriile lui Clark ... - vezi. Notă 3 la litera 100.
... Sunt abonat acolo. - Tatăl lui Thomas Hookem (vezi nota 1 la scrisoarea 57) era proprietarul bibliotecii londoneze cu împrumutul de cărți la domiciliu; Shelley a rămas abonat după ce a părăsit Anglia.
102. CĂTRE IOAN ŞI MARIA DIN GISBORN
10 iulie 1818

Gisborne, John (d. 1836) și Maria (1770-1836) - prieteni apropiați ai lui Shelley în timpul perioadei italiene a vieții sale; M. Gisborne a fost legat de mulți ani de cunoștință cu familia Godwin; a ajutat-o pe Shelley în studiul limbii și literaturii spaniole.
2 ... traducerea ... elocvența minunată a „Sărbătoarei” lui Platonov... -Shelley a lucrat la traducerea dialogului în perioada 10-17 iulie; era mândru de asta, dar traducerea a fost publicată doar postum, în 1840.
3 . .. mergând la amiază. .-Ingpen citește în loc de pop-moon, „adunare-
sunt adunați până la amiază”, dar „sunt adunați de lună”. (Notă. Traducător).
4 Machinist - o poreclă prietenoasă în glumă pentru fiul Mariei Gisborne din prima ei căsătorie, inginerul Henry Revly, care a proiectat un iaht cu aburi; Shelley a sprijinit cu fermitate acest angajament.
103. THOMAS LOVE PIKOK
25 iulie 1818
... șaisprezece picioare lungime și zece picioare lățime” este o parafrază a rândului 33 din poemul lui Wordsworth „Spinii” (1798).
2 ... recenzenti neprietenos de la Quarterly ... - Vezi nota. 2 și 3 la lit. 113.
3 Nota lor despre mine. .. Vezi nota. 2 la litera 113.
4 Am primit o scrisoare... - Godwin, într-o scrisoare către Shelley din 7 iulie 1818, a relatat despre înfrângerea lui G. Broom la alegerile din Westmoreland.
5 Ce ticălos și nenorocit Wordsworth. - Într-o scrisoare din 5 iulie 1818, Peacock a informat-o pe Shelley despre anumite circumstanțe ale campaniei electorale din Westmorland, unde a candidat G. Broom; Wordsworth, în publicația sa „Appeal to the Westmorland Landowners” (1818), făcând campanie împotriva lui Broom, a declarat că nu trebuie să alegeți un om atât de sărac ca el, deoarece securitatea este o garanție a stabilității politice etc.
6 Simonide din Ceos (c. 556-467 î.Hr.) - un remarcabil liric grec antic, a trăit la curțile multor conducători, inclusiv în ultimii ani - la curtea tiranului sicilian Hieron.
7 ... la Ben Jonson. .. - B. Johnson. Fiecare în felul lui (III, 1).

104. CĂTRE WILLIAM GODWIN
25 iulie 1818 ... ideea propusă de dvs. ... - Într-o scrisoare din 8 iulie 1818, Godwin a schițat planul cărții „Biografii ale republicanilor” și a sugerat că acest subiect ar putea fi de interes pentru Mary ca scriitoare. .
2 ... citește Ariosto. .. – Vorbim despre poezia lui Ariosto „Roland furios”.
3 ... eseu .. - Publicat de Mary în 1840 sub titlul An Essay on the Literature, Arts and Customs of the Athenians. Fragment".
4 ... Te-ai întors la polemica cu Malthus... - Rezultatul a fost tratatul „Despre populație. Răspuns la „Experiența” domnului Malthus (1820).
5 ... inclusiv Walter Scott* în Blackwood Magazine. – Articolul din această revistă a fost cel mai laudativ; este posibil ca Scott să fi scris-o. Shelley, în numele autorului, i-a trimis o copie a romanului

la 2 ianuarie 1818; Opinia înaltă a lui Scott despre Frankenstein este cunoscută.

105. THOMAS LOVE PIKOK

16 august 1818

1 Pietre - în mitologia romană, zeițele patronează arta.

2 ... o poezie mică ... - „Rosalind și Elena”; Vezi nota. 5 la litera 96.

3 Am tradus „Sărbătoarea” ... - vezi nota. 2 la litera 102.

4 . .. tratat ... - „Un eseu despre literatura, artele și obiceiurile atenienilor”.

5 . .. când Nimfa este o Poliada – adică o „nimfă de oraș”.

6 Îți place sau nu, sper că nu ți-ai părăsit povestea nimfoleptică. - Planul neîmplinit al lui Peacock, pe care l-a raportat lui Shelley.

7 ... loc în „Fedra”. . . Shelley se referă la episodul celebru din Fedroul lui Platon, în care Socrate vorbește despre percepția poetică drept „nebunie divină”.

8 . .. cuvinte înalte și mândre ale lui Tasso. . . - Vezi nota. 50 la „Protecția poeziei”.

106. MARY SHELLEY

16 august 1818

1 Vetturino - șofer (it.).

2 ... saw Albe ...–i.e. e. cu Byron; în scrisorile lui Shelley, Byron apare adesea sub această poreclă și sub porecla albaneză.

3 Paolo - vezi nota. 5 la lit. 162.

4 ... Willy-mouse și micuța Ka ... - fiul lui Shelley, William și fiica lui - Clara Everina.

5 Am citit Rudele nobile. . . - Aceasta se referă la tragicomedia „Două rude nobile”, publicată pentru prima dată în 1634 ca o piesă de J. Fletcher și W. Shakespeare; dualitatea modului stilistic este clar vizibilă.

107. MARY SHELLEY

23 august 1818

1 Doamna Hoppner - Isabella Hoppner, soția lui Richard Belgrave Hoppner (1786-1872), consul general britanic la Veneția.

2 ... „plin de semne de rău augur pentru cauza noastră”. – J. Milton. Pierdut-
ny Paradise (IX, 325).

3 ... domnișoara Byron... - Harriet Byron, eroina romanului epistolar de S. Richardson „Istoria lui Sir Charles Grandison” (1754).

4 ... Eliza și micuța Ba. „Vorbim despre Allegra Byron, care locuia la acea vreme în casa Hoppner, și dădaca ei.

5 ... pentru a preveni o astfel de decizie - adică decizia Curții Chancery de a priva Shelley de drepturile de paternitate; Vezi nota. 1 la litera 84.

6 ... despre cântecul lui al IV-lea ... - adică despre cântecul al IV-lea din Pelerinajul lui Childe Harold.

7 ... despre „frunziș”. . . - Vezi nota. 1 la litera 95.

8 Paolo - vezi nota. 5 la lit. 162.

9 .. . a cunoscut o doamnă. . . – cu doamna Hoppner.

108. CLAIRE CLAIRMONT

25 septembrie 1818

1 Copilul nostru a început să slăbească... - În continuare, vorbim despre boala și moartea fiicei lui Shelley și Mary, Clara Everina, care tocmai împlinise un an.

2 Alba - vezi nota. 2 la litera 106.
109. THOMAS LOVE PIKOK
8 octombrie 1818 ... scrisoarea mea către tine ... - Vezi scrisoarea lui Shelley către Peacock din 16 august 1818 ... cu dedicația lui Southey. . . - Pentru prima dată această dedicație satirică a fost publicată în ediția lucrărilor lui Byron abia în 1833.
3 „Prometheus Unbound” - dramă lirică de Shelley „Prometheus Unbound” (1820)
... în Cicero ... despre drama lui Eschil ... - Cicero vorbește despre drama lui Eschil în Convorbirile Tuskulane (II, 10).
5 ...am citit Malthus. .. - adică „Un eseu despre legea populației” (1798).
6 ... strofe frumoase despre nimfa Egeria? — Byron. Pelerinajul lui Childe Harold
(IV, 115-119).
110. THOMAS LOVE PIKOK
6 noiembrie 1818
1 Pasithea - în mitologia greacă, una dintre zeițele fertilității.
2 ... similar cu cel descris în "Georgics" ... — Vezi Virgil. Georgici (I, 258-271).
3 Ariosto, Tasso, Guarini. În această scrisoare, Shelley se ocupă de trei poeți proeminenți ai Renașterii care au trăit în Ferrara la curtea ducilor d'Este. Ariosto, Lodovico (1474-1533), autor al poemului în octave „Roland furios” (1532); Tasso, Torquato (1544-1595), cel mai mare poet epic al Renașterii italiene, autorul cărții Jerusalem Delivered (1575), a fost închis în 1579 ca pacient psihic timp de șapte ani în spitalul Sf. Ana; Guarini, Giovanni Battista (1538-1612), autor al dramaticei pastorale The Faithful Shepherd (1590).
111. THOMAS LOVE PIKOK
9 noiembrie 1818
1 Guido, Reni (1575-1642) - artist italian, multe dintre ale cărui picturi au fost create la Bologna și sunt păstrate în muzeul acestui oraș; Shelley numește o serie dintre lucrările sale celebre. Correggio, Antonio Allegri da (1494-1534); Franceschini, Marcantonio (1648-1729); Rafael Santi (1483-1520); Shelley menționează una dintre capodoperele lui Raphael - „Sf. Cecilia”; Domenichino (adică Domenico Zampieri, 1581-1641); Albano, Francesco (1578-1660); Guercino (adică Giovanni Francesco Barbieri, 1590-1666); Sarranni Elisabetta (1638-1665).
2 ... „ne grăbim spre pășuni noi”. — J. Milton. Lysidas, 193.
3 Zeuxis, Apelles - artiști greci antici.
4 Vă rugăm să le păstrați pe masă separat de Cobbets. Lasă-i să lupte mai bine în mintea ta. - Shelley aici, pe de o parte, are în vedere problemele filozofice și estetice speciale ale scrisorilor sale despre artă și, pe de altă parte,

caracterul de actualitate acută a materialelor care au fost publicate în săptămânalul „Index politic” de W. Cobbet și au fost destinate unei game largi de cititori.
112. THOMAS LOVE PIKOK
20 noiembrie 1818
1 Antoninus Pius (Cuvios) (86-161) - împărat roman (138-161).
2... l-a învins pe Hasdrubal; .. . la Libia. .. — Comandantul cartaginez Gazdrubal, venit din Spania pentru a-și ajuta fratele Hannibal, a fost învins de consulii romani Livius Salinator și Claudius Nero în Umbria, pe râul Metaurus în anul 207 î.Hr. Titus Livy (59 î.Hr.

- 17 d.Hr.) - cel mai mare istoric al lumii antice; locul menționat de Shelley se găsește în a sa Istoria Romei (XXVII, 47-49). O
3 Belisarius, Narses - comandanți ai împăratului roman de Răsărit Iustinian I (527-565), care au făcut campanii în Italia împotriva goților.
113. LEE HANTU
20 decembrie 1818
ți-a ieșit cartea... - Într-o scrisoare din 12 noiembrie 1818, Hunt a informat despre publicația pe care o plănuise - calendarul literar-anual „A Literary Notebook, or Companion to an Art and Nature Lover”; a scris că în secțiunea „Poezie originală” a inclus poemul lui Shelley „Visul lui Marianne”, scris înapoi în Anglia în 1817 și dedicat Mariannei Hunt; a fost publicat în Sputnik pentru 1819.
2 La Veneţia am văzut Quarterly. .. - În continuare, Shelley se oprește asupra celei de-a doua cărți a Revistei trimestriale pentru 1818, unde a fost revizuită romanul /Mary Shelley „Frankenstein”, colecția lui Hunt „Foliage”; un critic fără nume l-a atacat pe Shelley, acuzându-l că este lipsit de respect față de „instituțiile noastre civice și religioase” etc.
3 Southey, nu Gifford. - Hunt, într-o scrisoare către Shelley din 12 noiembrie 1818, a sugerat că W. Gifford, editor al Quarterly Review, a fost autorul unei recenzii critice a Foliage.
4 . . . Domnișoara Kent - vezi nota. 2 la litera 95.
114. THOMAS LOVE PIKOKU
25 februarie 1819
.. . chinui câinele. - „Peștera câinilor” de pe coasta lacului Agnano se remarcă prin gazele otrăvitoare eliberate în ea; cei care doreau puteau să cumpere un câine și să-și testeze efectul asupra acestuia.
2 Titus Andronicus (1594) este o tragedie a lui Shakespeare.
3 Titian (1477-1576) - un artist remarcabil al Renașterii italiene. Annibale Carraci (1560-1609), pictor italian.
115. THOMAS LOVE PIKOK
6 aprilie 1819
1 ... rezultatul cazului dvs. cu India House ... - Peacock a fost candidat pentru un oficial în Compania Indiilor de Est, pe care l-a luat mai târziu; Casa India este clădirea în care se aflau instituțiile ei.
2 Împăratul austriac a sosit... - Se referă la împăratul Franz I (1792-1835).
3 Marie Louise - vezi nota. 5 la „Istoria unei călătorii de șase săptămâni” („Jurnal”).

.. . celebrul Miserere... - „Miserere” - începutul psalmului 51 penitenţial („Ai milă de mine, Doamne”), pus pe muzică de numeroşi compozitori, este interpretat anual în Capela Sixtină din Roma. Shelley se referă la „Miserere” de Gregorio Allegri (1590-1652).
5 Rezultatele alegerilor ... - John Cam Hobhouse (1786-1869), scriitor englez, prieten cu Byron, a candidat pentru Westminster ca radical și a pierdut concursul electoral; John Lam este rivalul lui Hobhouse. Shelley, zelos în ceea ce privește consolidarea forțelor radicale, greșește, totuși, în reproșul lui lui Cobbet, a fost în 1810-1820. exprimând tendinţele cele mai democratice din viaţa politică a Angliei.
6 Octavia - fiica lui J. F. Newton; Vezi nota. 7 la litera 64.

7 „Prometheus Unchained” al meu este terminat... — Shelley terminase trei acte până atunci, intenționând să încheie lucrarea acolo.
8 Rolle, Medox sunt creditorii lui Shelley.
116. LEE HANTU
29 mai 1819 ... aceasta este ultima sa lucrare. — Tragedia „Cenci” a fost tipărită de Shelley într-un număr mic de exemplare la Livorno în 1819, apoi trimisă în Anglia și publicată aici de Ollier în 1820.
118. THOMAS LOVE PIKOK
20 iunie 1819
1 Îl consider pe Saitrop bine conceput și înfățișat... - vezi nota. 1 la litera 74.
2 „Pentru numele lui Dumnezeu, vorbește ca un cetățean al acestei lumi”—V. Shakespeare. Henric al IV-lea, (II, V, 3). Traducerea lui Vl. Moritz.
3 Unul dintre volumele lui Berkbeck. . . - În toamna anului 1818, Peacock i-a trimis lui Shelley din Anglia două cărți de M. Burkbeck - „Notes on a Journey Through America” și „Letters from Illinois”, publicate în același an.
119. THOMAS LOVE PIKOK
1819
1 . .. vești despre succesul tău. .. — Vorbim despre succesul lui Peacock în serviciu.
2 Am compus o tragedie. .. - „Cenci”.
3 . . . traducerea unui manuscris italian... - Traducerea acestui manuscris de cronică, care dezvăluie istoria familiei Chenci, urma, conform planului lui Shelley, să fie publicată simultan cu tragedia; a fost publicată abia în 1839 de Mary Shelley. Manuscrisul a subliniat vicisitudinile dramatice ale vieții șefului unei familii nobile romane, contele Francesco Cenci, care, plătind pentru tirania și depravarea monstruoasă, a fost ucis în 1598 în castelul familiei Rocca Petrella cu participarea directă a soției sale și fiica lui, Beatrice. Circumstanțele acestei povești au servit drept bază pentru o serie de lucrări literare și picturi ale pictorilor.
... principala împrejurare... - Shelley face aluzie la violența pe care Francesco Cenci a comis-o împotriva propriei sale fiice.
5 The Remorse, o piesă a lui Coleridge, a fost pusă în scenă la Drury Lane Theatre la începutul anului 1813.
O'Neill (1791-1872), actriță tragică engleză. În 1815, Shelley a văzut-o ca Bianca în piesa lui Milman Fazio.
7 Keane, Edmund (1787-1833) — un remarcabil tragedian englez al tendinței romantice, renumit în special în rolurile lui Shakespeare; Shelley l-a văzut ca Hamlet în 1814.

8 Din moment ce acest lucru este imposibil... — În 1819, Keane mergea în turneu în America. Din cauza unui contract cu Teatrul Drury Lane, călătoria sa a fost amânată și a avut loc în 1820-1821.
9 ... teatrul o va respinge. . . - Tragedia „Cenci” nu a fost pusă în scenă în timpul vieții lui Shelley: refuzul Teatrului Covent Garden a fost motivat ipocrit de faptul că piesa se presupune că jignește simțul moral. Tragedia a fost prezentată pentru prima dată pe 7 mai 1886 într-un spectacol închis al „Shelley Society” din Londra.
10 ... o copie a portretului ei. . . pe tot parcursul secolului al XIX-lea. portretul Beatricei Cenci a fost atribuit lui Guido Reni; paternitatea acestuia din urmă este contestată.

11 „Prometeu” deși gata. . - Vezi nota. 7 la litera 115.

120. LEE HANTU

15 august 1819

... in curand voi termina o alta bucata. „Mă refer la finisarea finală a Cenciului.

2 „Prietene, rămâi în neștiință, ca să te bucuri imediat”... - V. Shakespeare. Macbeth (III, 2).

3 ... o poezie mică. .. - Poezia „Julian și Maddalo” a fost publicată de Mary Shelley în „Posthumous Works” (1824), prezintă imaginile lui Shelley (Julian) și Byron (Maddalo).

4 ... despre eclogul meu... - Aceasta se referă la poezia „Rosalind și Elena, o eclog modern”, pe care L. Hunt a apreciat-o foarte mult (vezi, în special, analiza favorabilă a acestei poezii în „Examinatorul” de pe 9 mai 1819 G.).

5 ... încă teribil de deprimat. „Shelly se referă la starea de spirit a lui Mary în legătură cu moartea fiicei și a fiului ei.

6 Care este numele tragediei tale) . . – Tragedia necunoscută a lui Hunt, care se pare că nu a fost niciodată publicată. El a informat-o pe Shelley despre asta într-o scrisoare din iulie 1819.

121. THOMAS LOVE PIKOK

24 august 1819 ...ceva din Slocenberg. Shelley se referă la tratatul umoristic despre nas din cartea a IV-a din The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman (1760-1767), a lui L. Stern.

... simpozion lunar... „Mă refer la întâlnirile amicale obișnuite de la casa lui Peacock.

3 Calderon de la Barca, Pedro (1600-1681) - cel mai mare dramaturg spaniol.

122. CĂTRE CHARLES OLLIER

6 septembrie 1819

1 ... un articol din Quarterly ... - adică o recenzie a „Revoltei Islamului”; Vezi nota. 1 la litera 125.

2 ... încă o lucrare... - tragedia lui „Cenci”; Vezi nota. 1 la litera 116.

3 . .. fostele condiții ale familiei Leckington... - Shelley se referă la condițiile nefavorabile pentru ca Mary să aibă romanul ei Frankenstein publicat de Leckington & Co. în 1818.

4 .. . cartea sa... - Al doilea roman de Mary Shelley - „Valperga, or the Life and Adventures of Castruccio, Prince of Lucca”, publicat abia în 1823 de J. și W. Whittaker. Ollier a refuzat o ofertă de a publica cartea.

5 ... Oltham-ul tău, poemul lui Keats și scrierile lui Lam – Shelley înseamnă povestea

Ch. Ollier (1818), poemul lui J. Keats „Endymion” (1818) și două volume din lucrările lui Ch. Lam publicate de Ollier (1818).

6 „Inesilya” - vezi nota. 1 la litera 90.

7 ... despre evenimentele din Manchester. . . - Un eveniment binecunoscut din viața politică a Angliei acelor ani, care a intrat în istorie sub numele de „Masacrul de la Manchester”, care a avut loc la 16 august 1819; guvernul a întrerupt o întâlnire la Peterfield, lângă Manchester, la care au participat câteva zeci de mii de participanți. Într-o ciocnire cu soldații, mulți au fost răniți și uciși.

Eu „Nu, trebuie făcut ceva; II ce - nu știu ... ”- P. B. Shelley. Cenci (III, 1). Traducere de L. Schiffers.

9 Jones este celebrul savant englez în antichitate William Jones (1746-1794).

123. THOMAS LOVE PIKOK

9 septembrie 1819

1 Vă trimit o tragedie. . . - Chenchi.

2 „Oedip” - tragedia lui Sofocle „Oedip Rex”.

124. LEE HANTU

27 septembrie 1819 ..lăsând în urmă ciuma... toate plăcerile povestitorilor Boccaccio... - Aici și mai jos, Shelley înseamnă Decameronul lui G. Boccaccio; el amintește de o situație intriga ciudată în această lucrare: în timpul ciumei de la Florența din 1348, zece tineri părăsesc orașul pentru sânul naturii, într-o moșie retrasă, care, sfidând nenorocirea, petrec timpul dansând, conversațiilor pline de spirit, povestind alternativ amuzant. și povești instructive.

2 „Buzele nu se micșorează de un sărut, ci sunt reînnoite ca o lună”. - G. Boccaccio, Decameron. Ziua a doua, nuvela a 7-a. Traducere de A. N. Veselovsky.

3 Lloyd, Charles (1775-1839) - unul dintre primii poeți ai „școlii lacului”, mai ales apropiat de Coleridge și Lam; Lloyd ținea poezia lui Shelley la mare stima.

4 Berkeley, George (1687-1753) - filozof englez, idealist subiectiv, episcop, autor al unui număr de cărți, printre care „Experiența unei noi teorii a viziunii” (1709), „A Treatise on the Principles of Human Knowledge” (1810), etc.

5 Lam, Charles (1775-1834), scriitor romantic englez,

125. CĂTRE CHARLES OLLIER

15 octombrie 1819 Discursul amuzant al lui Quarterley și mijlocirea generoasă a lui Hunt. . . L. Hunt, în The Examiner, 26 septembrie și 3 octombrie 1819, a respins hotărât atacurile asupra Shelley de către Quarterly Review (recenzia The Rise of Islam în numărul din aprilie al aceluiași an).

2 ... 250 de exemplare ale operei ... - adică tragedia „Cenci”; Vezi nota. 1 la litera 116.

3 Recenzie... a scris Southey... - Shelley a greșit: recenzia poeziei „Ascensiunea Islamului” a fost scrisă de John Taylor Coleridge (1790-1876), colegul de clasă al lui Shelley la Eton.

4 ... a dedicat o lucrare acestui om excelent... - Shelley înseamnă dedicarea lui L. Hunt a tragediei sale „Cenci”.

126. CĂTRE EDITORUL EXAMINATORULUI [LEE HUNT]

3 noiembrie 1819

1 Carlisle, Richard (1790-1843) - unul dintre cei mai activi participanți la mișcarea radicală din Anglia, editor și publicist, a fost urmărit și arestat în mod repetat. La 12 octombrie 1819, a fost judecat sub acuzația de insultare a creștinismului, ca „deist”, pentru tipărirea „blasfemiei-

lucrări, în special - „Age of Reason” de T. Payne, și a fost condamnat la o amendă de o mie și jumătate de lire și trei ani de închisoare.

2 „Fă altora cum vrei să-ți facă vouă” – Evanghelia după Matei, VII, 12; Evanghelia după Luca, VI, 31.

3 Unitarism - zd.: Protestantism.

4 Wahhabi este un wahhabi, membru al unei secte musulmane formată în secolul al XVIII-lea. în Arabia.

5 Tupinambo - un grup de triburi indiene din America de Sud.

6 Unitar – negarea sfintei treimi.
7 Romilly, Samuel (1757-1818) - parlamentar englez, avocat cunoscut, susținător al reformei parlamentare.
8 Smith, Jones, Belsham - parlamentari englezi celebri.
9 Un Quaker este membru al unei secte religioase fondată în Anglia în secolul al XVII-lea; carta sa, în special, neagă jurământul judiciar.
10 Curtea Bancii Regelui - vezi nota. 1 la litera 73.
11 The Enquirer este o carte de eseuri de W. Godwin The Enquirer. Reflecții despre educație, morală și literatură" (1797).
12 Burdon, William (1764-1818), scriitor englez, autor al cărții Matter for Reflection (1803, 1812).
13 Bentham, Jeremiah (1748-1832) - economist și avocat englez, fondator al teoriei „utilitarismului" în etică.
14 Owen, Robert (1771-1858) - marele socialist utopic, care a trăit în 1800-
1829 în New Lanark (Scoția).
15 Linnaeus, Carl (1707-1778), un naturalist remarcabil suedez.
16 ... elocvența lui Socrate în Apologia sa, citată de Platon. - Se referă la discursul defensiv al lui Socrate în fața curții ateniene, despre care Platon scrie în dialogul „Apologia lui Socrate".
17 Newgate este o închisoare criminală din Londra.
18 Bathurst, Henry (1744-1837), episcop de Norwich (1805), sa distins prin opinii liberale.
19 Rivington, Charles (1754-1831), editor englez ereditar.
20 ... un articol împotriva lui Socrate... - În Revista trimestrială (aprilie 1819) a fost pusă o recenzie asupra traducerii lucrărilor lui F. Schlegel (1818), unde autorul acesteia, condamnându-l pe Socrate, a susținut că Aristofan avea dreptate ridiculizându-l în Nori.
21 O parte din The Watcher a lui Cumberland... – Referindu-ne la drama lui Richard Cumberland (1732-1811), The Watcher (1785).
22 ... așa cum s-a făcut pentru domnul Hon ... - W. Hon, editor și publicist, prieten cu R. Carlisle, a fost judecat în 1817 sub acuzația de blasfemie și insultă guvernului, dar a fost achitat sub presiunea publicul democratic; Shelley a participat la semnarea în favoarea onorului.
23 ... Tu, pe care cei mai buni oameni ai țării l-au vizitat în închisoare ... - Shelley își amintește de închisoarea lui L. Hunt în 1813-1814. (A se vedea nota 3 la litera 58).
24 . . . crime odioase la Manchester. ... - Vezi nota. 7 la litera 122.

127. CĂTRE IOAN ŞI MARIA DIN GISBORN

6 noiembrie 1819

1 ... litera ... despre cazul Carlisle. . . - Vezi nota. 1 la litera 126.
2 ... creditori ai guvernului englez... - Shelley i-a recomandat în acest moment lui J. Gisborne să-și retragă depozitul de la Banca Angliei.
3 Henry - Henry Revly; Vezi nota. 4 la litera 102.
4 Lordul Fitzwilliam a fost deposedat de funcția de guvernator. - Fitzwilliam, William Wentworth (1748-1833), om de stat, a fost eliberat din postul administrativ din Yorkshire pentru că a condamnat masacrul de la Manchester din august 1819.

5 Teocrit (sec. III î.Hr.) – poet al perioadei elenistice, maestru al poeziei bucolice.
6 Am părăsit grădinile parfumate ale Belles Lettres și am pornit într-o călătorie de-a lungul nisipului
sălbăticia politicii... - Ingpen (vol. X, p. 121) și Jones (vol. II, p. 150) consideră că Sto este prima aluzie a lui Shelley la tratatul său neterminat „A Philosophical View of Reform”, care a fost scrisă între noiembrie 1819 și mai 1820; publicat pentru prima dată în 1920
128. LEE HANTU
13 noiembrie 1819
1 Maria mi-a născut fiul ieri dimineață. – Percy Florence Shelley (1819-1889).
2 ...fața serioasă și bună care atârnă acum în fața patului lui Mary.· - Shelley vorbește despre portretul lui Wildman al lui Leigh Hunt.
3 . . . Ultimele cinci luni au fost groaznice pentru noi. - În acest timp, fiica și fiul lui Shelley și Mary au murit.
129. HENRY REVLY
17 noiembrie 1819 Scrisoarea ta a fost extrem de interesantă pentru mine. – În scrisoarea sa din 10-13 noiembrie 1819, G. Revly l-a informat pe Shelley despre progresul lucrărilor de finalizare a construcției iahtului cu aburi.
2 Meloria este o insulă din Marea Ligurică, lângă Livorno.
3 Charles (Clairemont) – fratele lui Claire Clairmont.
130. CĂTRE THOMAS MEDWIN
17 ianuarie 1820
... la adresa Livorne ... - Adresa permanentă a lui Shelley în Italia; Soții Gisborn au fost mereu informați despre locul și călătoriile lui.
2 ... lac ... - Lacul Geneva. T. Medvin locuia la acea vreme în Elveția.
131. CĂTRE CHARLES OLLIER
6 martie 1820 ... la „Paradisul Exililor” local – adică în Italia; Shelley citează rândul 57 din Julian și Maddalo. Găsim și acest citat într-o formă ascunsă în scrisoarea anterioară către T. Medvin.
132. LEE HANTU
5 aprilie 1820. .. data scadentă pentru pianul meu și al tău. – Vorbim despre un pian cumpărat în rate pentru trei ani de la Joseph Kirkman în timpul șederii lui Shelley în Anglia, la Marlo (1817), cu participarea lui V. Novello.
2 . . . Doamna irlandeză și soțul ei... - Aceasta se referă la Lady Mountkashel și George Tay, care, fiind într-o căsătorie civilă, locuiau în Pisa sub numele de Mason. Doamna Mason era o cunoştinţă apropiată a lui Mary Shelley.
3 ... de dragul faptelor glorioase care acum se fac acolo.- La 1 ianuarie 1820 a început o revoluție în Spania. Aceste evenimente au inspirat Oda Libertății a lui Shelley (1820).
4 ...tragedia ta. - Vezi nota. 6 la litera 120.
5 ... parerea ta despre a mea. - Adică despre tragedia lui „Cenci”.
6 Teatrul a respins piesa în cei mai îndrăzneți termeni. – Teatrul Covent Garden, unde Peacock aplicase la cererea lui Shelley, a refuzat categoric să accepte

„Cenci”, motivând aceasta prin extrema inferioritate a tragediei din punct de vedere moral; refuzul a fost exprimat în termeni categoric.

7 „Robin Hood” – o poezie de L. Hunt, publicată mai târziu în „The Companion of the Lover of Art and Nature”, în 1821.
8 ... despre obținerea „Peter Bell”. - „Peter Bell al treilea” a fost publicat de Mary în a doua ediție a poeziei lui Shelley în 1839. Titlul este explicat de următoarele circumstanțe. Prima care a apărut a fost o poezie de J. G. Reynolds, Peter Bell, o parodie a poeziei anunțate de Wordsworth cu același nume. Shelley a fost amuzat de acest lucru și s-a alăturat acestei controverse cu „Peter Bell”. Poezia a fost finalizată în octombrie 1819 și trimisă lui L. Hunt la începutul lunii noiembrie.
9 Urmează apoi [„Study on Legislation”] al lui Thornton... – Aici glumește Shelley: compară argumentele fiului de zece ani al lui L. Hunt, Thornton, cu argumentele celebrelor autorități burgheze din domeniul economiei iar legea -I. Bentham şi C. Beccaria.
10 . .. scrisoare despre Carlisle. .. - Vezi nota. 1 la litera 126.
133. CĂTRE THOMAS MEDWIN
16 aprilie 1820
...cartea menționată în scrisoarea ta. „Probabil Oswald Edwin al lui Medwin. eseu oriental” (1820).
2 ... asemănător cu „Pindarei”... - După cum se vede din scrisoare, Shelley face cunoștință cu manuscrisul poemului pe tema orientală „Pindarei” de T. Medwin, care va fi publicat de Ollier în 1821.
3 Mă pregătesc să public ceva... - Este subînțeles cartea „Prometeu eliberat și alte poezii” (1820).
4 Peter Pindar - pseudonimul satiristului John Walcott (1738-1819); lucrările au câștigat o mare popularitate în rândul cititorilor moderni.
5 ... cu o doamnă fermecătoare și prietenul tău. . . - Shelley se referă la Jane Williams și la soțul ei, Edward E. Williams (vezi nota 1 la scrisoarea 190); locuiau la Geneva în aceeași casă cu Medwin.
6 Fathom - Fathom, 6 ft.
134. CĂTRE THOMAS JEFFERSON HOGG
20 aprilie 1820
1 Păun în postul său indian. – Vezi. Notă 1 la litera 115.
2 ... maximă creștină. . . - Urmează zicala din Evanghelia după Matei (V, 37).
3 ... evenimente teribile. . . - boala și moartea Clarei și William, copiii lui Shelley și Mary.
4 ... cu o femeie foarte interesantă. – Lady Mountcashel (doamna Mason) Vezi nota. 2 la lit. 132.
5 ...sesiunea începe la mijlocul lunii noiembrie... - În 1817, Hogg a devenit avocat și a participat la aseze.
6 . .. după ce a mâncat un lotus, ca marinarii lui Ulise. . - În rătăcirile lor, Ulise și tovarășii săi vizitează țara lotofagilor; cel care a gustat minunatul lotus rămâne în el pentru totdeauna, uitându-și trecutul. (Homer. Odiseea, IX, 82-104).
135. LEE HANTU
1 mai 1820 ...laudati-mi cartea. – Hunt, într-o scrisoare către Shelley din 6 aprilie 1820, i-a apreciat pe Cenci extrem de înalt.

„întregul teatru al altora”. - W. Shakespeare. Hamlet (III, 2). Traducere de M. Lozinsky.
. . . un volum mic de cântece pentru oameni. În acest moment, Shelley are în vedere publicarea unei colecții de poezii politice adresate unui cerc larg de poporului englez. Mary Shelley a indicat că unele dintre

ele au fost scrise; printre ei - „Anglia în 1819”, „Bărbații Angliei”, etc. Cu toate acestea, nu a fost posibilă lansarea unei astfel de colecții din diverse motive.
.. un ziar parizian în engleză. . . Shelley se referă la Gazeta lui Galignani, publicată la Paris de Giovanni Galignani.
. tragedia mea. . - Chenchi.
136. LORD BYRON
26 mai 1820
1 Ți-am citit Don/Kuan. . — Cantos I-II, publicat de J. Murray, 15 iulie 1819.
2 Cât de înfricoșătoare este furtuna pe mare și cât de adevărați sunt ambii părinți și, în același timp, ce contrast! Shelley se referă la două pasaje din Cantul II: strofele 26-68 și 87-90.
3 O scrisoare de dragoste cu toate detaliile. — Acesta se referă la un episod din Cantul I al lui Don Juan (strofele 192-197).
137. CĂTRE ROBERT SOUTHEY
26 iunie 1820
1 . . . autorul recenziei „Ascensiunea Islamului”... — Vezi nota. 3 la litera 125.
2 Scurta noastră cunoștință personală. — Shelley își amintește că s-a întâlnit cu Southey la Keswick în toamna anului 1811.
3 . . . Ai renunțat la cauza cântată în creațiile tale timpurii. - Vezi nota despre asta. 3 la litera 36.
4 . Sunt sigur că voi primi un răspuns. — A supraviețuit o scrisoare de răspuns a lui Southey către Shelley, datată iulie 1820 (vezi Jones, vol. II, p. 205), unde Southey își neagă calitatea de autor.
138. THOMAS LOVE PIKOKU
12 iulie 1820
1 Aubert este probabil o cunoștință comună a lui Shelley și Peacock.
2 „Sunt două voci”, spune Wordsworth, „una din munți, alta din mare și amândouă sunt puternice”. — W. Wordsworth. Gânduri ale unui britanic despre cucerirea Elveției (1-2).
3 unul din munți... — În martie 1820, Peacock s-a căsătorit cu Jane Griffith din Kornwonshire.
4 altele - mare, - casa din India... - Un indiciu de îndatoririle birocratice ale lui Peacock; Vezi nota. 1 la litera 115.
5 ... ca... cu romantism? — Ingpen crede că se referă la Peacock's Maid Marian, care a fost publicată mai târziu, în 1822 (X, p. 186); Jones, la rândul său, consideră că cuvântul „romanț” ar trebui citit ca „venit” (venit anual).
6 Moartea nedureroasă a lui Cobbett pare să se apropie și cred că cu ocazia apoteozei datoriei naționale vei avea festivități foarte gălăgioase. - Shelley sugerează posibilitatea „morții civile” W. Cobbet (1762-1835) în acest moment ca editor al săptămânalului radical „Index politic”; această figură politică și publicist remarcabil a fost forțată să ducă mulți ani de luptă inegală cu cenzura și autoritățile. Temerile nu au fost justificate, „Indexul Politic” a fost publicat până în 1835.
7 ridicat la eroina zilei, Majestatea Sa Regina. Aici Shelley se referă în mod ironic la o poveste scandaloasă ridicolă care a avut loc la curtea engleză. Prințul regent, urcând pe tron în vara lui 1820, a cerut ca fosta sa soție, Caroline, de care divorțase în 1796, să fie lipsită de drepturile nominale ale reginei; El

Note
și-a motivat ipocrit decizia prin aventurile foarte frivole ale Karolinei. Aceasta din urmă a făcut apel la Parlament, s-a declanșat un proces, în urma căruia i-a rămas titlul. Aceste evenimente, care au scos la iveală gradul extrem de declin al moravurilor instanțelor, au fost prilejul speculațiilor partidelor politice etc., i-au servit lui Shelley ca imbold pentru a crea drama satirică Oedip the Tyran (august 1820).
8 ziar parizian... - „Vestitorul lui Galignani”.
9 ..Pastoralul lui Long ... - Romanul lui Long (secolele II-III d.Hr.) „Daphnis și Chloe”.
10 ... „Imnul lui Mercur” al lui Homer.” — Traducerea „Imnului” a fost finalizată la 14 iulie 1820; publicat în 1824 în Shelley's Posthumous Writings.
Beck și English sunt creditori cu care Shelley a fost asociat în timpul său la Marlow, în 1817.
12 Mai trimit două poezii... - Una dintre aceste poezii este „Oda libertății”; Strofele 15 și 16 notate de Shelley conțin atacuri ascuțite la adresa regalității și a bisericii. „Oda Libertății” a fost publicată împreună cu „Prometheus Unchained” (1820).
13 Lexicon Shreveliev. - Cartea se referă la: Schrevelius, Cornelius. Lexicon Manuale Graeco-Latinum et Latino-Graecum (1663); au existat ediţii din 1817 şi
1818
14 Răspunsul lui Godwin către Malthus. . . - Vezi nota. 4 la litera 104.
15 ... ediția a II-a a „Cenci”. . - Publicarea a fost realizată de C. Ollier în 1821.
139. CĂTRE JOHN KEETTS
27 iulie 1820
Keats, John (1795-1821). — Scrisoarea transmite foarte exact sentimentele de simpatie și interes pe care Shelley le-a avut întotdeauna pentru Keats; Shelley și-a urmărit îndeaproape poezia, a apreciat foarte mult multe părți din Endymion și a fost uluit de Hyperion. El a scris elegia „Adonais” la moartea lui Keats.
2 .. . „Este departe de a fi bine, dar se poate certa cu cei mari”. - Linia finală a odei lui T. Gray „Procession of Poetry” (1759).
140. MARY SHELLEY
30 iulie 1820
1 Tatty este domnul Mason, din a cărui casă scrie Shelley.
2 Vești proaste au venit de la Palermo... - Aici și mai jos vorbim despre celebra răscoală carbonarilor din Napoli, care a început în iulie 1820 și față de care Shelley o simpatiza cu ardoare.
3 ...ca Napoli. „Vorbim despre victoria revoltei Carbonari de la Napoli.
4 . .. livrați mandatul de plată. .. - Traducere pentru Charles Clairmont, care era la Viena.
5 ...și încă ceva... - Aluzia lui Shelley la posibila moarte a tatălui său, Timothy Shelley, și la moștenire.
141. CĂTRE ROBERT SAUTEY
17 august 1820
1..scrisoarea ta . Într-o scrisoare către Shelley (iulie 1820), Southey a negat cu fermitate acuzația că ar fi recenzorul The Revolt of Islam în Quarterly Review.
2 ...la Murray's... - John Murray (1778-1843) a fost editorul revistei trimestriale.

3 ... „să nu fiți judecați”. – Evanghelia după Matei (VII, 1).
4 ...aruncă cu prima piatră într-o femeie vinovată de adulter! – Shelley parafrazează o zicală din Evanghelia după Ioan (VIII, 7).

. . . Luați o pagină. . . – adică povestea despărțirii lui Shelley de Harriet Westbrook.
6 ... consecințele la care faci aluzie... - adică sinuciderea lui Harriet.
7 ... „în treburile oamenilor există un flux și reflux” – W. Shakespeare. Iulius Cezar (IV, 3). Traducere de M. Zenkevich.
8 ...credințe pe care le-ați împărtășit cândva. – Un indiciu al simpatiilor revoluționare ale lui Southey în tinerețe.
9 Sper că găinile nu se întorc la adăpost! „Aceasta se referă la epigraful poemului lui Southey The Curse of Kehama (1810), în care erau cuvintele: „Blestemele sunt ca găinile: se întorc mereu la adăpostul lor”.

142. MARY SHELLEY
1 septembrie 1820
1 Del Rosso este un avocat din Livorne care este o cunoștință a lui Shelley.
2 Jackson este probabil unul dintre cunoscuții lui Shelley din Leghorn.
3 ... este o mare răscoală la Paris. .. – Aceasta este o exagerare evidentă; la Paris la vremea aceea au fost tulburări în masă.
4 Ce va fi cu Gisborne... Soții Gisborn se întorceau în Italia în acest moment, după o călătorie în Anglia.

143. DOMNULUI BYRON
17 septembrie 1820
1 Galignani relatează ... - adică „Vestitorul lui Galignani”; de fapt, Byron era la Ravenna.
2 . cea mai puternică adunare din lume... este o definiție ironică a Parlamentului englez.
3 Dacă m-aș duce în Levant și în Grecia... - Shelley prinde încă o dată intenția de a merge în Est, ceea ce se reflectă într-un număr de scrisori din această perioadă (Vezi, de exemplu, scrisoarea 145).

144. MARIANNE HUNT
29 octombrie 1820
... de către „Indicatori” și „Examinatori” ... - numele săptămânalelor lui Lee Hunt („Index” și „Cercetător”).
2 . .. Noua carte a lui Keats. .. - Colecția „Lamia, Isabella, Ajunul Sf. Agnes și alte poezii” (1820).
3 ... restul lucrurilor din acest volum. .. – Shelley se referă la secțiunea Scene dramatice din Barry Cornwall (pseudonim pentru Brian Waller Procter, 1787-1874), care include și Gyges. Procter, care a admirat opera lui Shelley, i-a prezentat Dramatic Scenes (1819).
4 Se preface doar a fi libertin. .. - implică Procter.
5. Căpitanul Medein–Thomas Medwin.

145. CLAIRE CLAIRMONT
29 octombrie 1820
1 Tantini sunt prietenii italieni ai lui Shelley, care i-au vizitat adesea casa din Florența, Pisa, Livorno.
2 prietenii lui Medwin. . .–Williams; Vezi nota. 1 la litera 190.
3 ... vizitați Grecia, Siria și Egiptul ... - Vezi nota. 3 la lit. 143; numele unui om foarte bogat” nu a fost stabilit.

4 Soții Gisborn se descurcă cel mai rău în afacerea cu iahturile cu aburi. - Aici și mai departe în scrisoare se remarcă urme ale răcirii care au avut loc la acea vreme în relațiile reciproce.

între Shelley și Gisborne și reflectată în vicisitudinile construcției iahtului (vezi nota 4 la scrisoarea 102 și nota 1 la scrisoarea 129).
5 Dr. Boity este un profesor florentin în a cărui casă a locuit Claire la un moment dat.
6 Molini este vânzător de cărți și proprietar al unei biblioteci din Florența.
146. CĂTRE WILLIAM GIFFORD, EDITORUL QWATERLY REVIEW
noiembrie 1820
1 ... articol calomnios ... - Vezi nota. 1 la litera 125.
2 "M-am stabilit unde nu va zbura." — Shelley parafrazează un vers din Paradisul pierdut (IV, 829) de J. Milton.
3 Un alt lucru.... autorul „Endymion”. .. - În continuare, Shelley își amintește articolul
J. Wilson Crocker despre „Endymion” al lui Keats, în Quarterly Review (aprilie 1818); ea a făcut o impresie deprimantă lui Keats, ceea ce a contribuit la sănătatea lui defectuoasă.
4 În curând va veni la mine în Italia... - Keats a sosit deja în Italia (17 septembrie 1820).
5 . . . a doua sa carte. . . - Vezi nota. 2 la litera 144.
6 ...ar fi ofensator pentru tine. - Nota lui Mary Shelley a fost păstrată pe scrisoare: „Această scrisoare, mi se pare, nu a fost trimisă”.
147. THOMAS LOVE PIKOK
8 noiembrie 1820
...cu tratatul tău... - Adică „Patru epoci ale poeziei” (1820) de Peacock; vezi introducerea la notele la The Defense of Poetry.
. . . Domnești peste Haosul buletinelor și rapoartelor, în cripta unde crisalida lui Psyche multicoloră este amorțită în somn adânc. - Shelley, apreciind talentul artistic al lui Peacock, batjocorește activitatea birocratică seacă care l-a smuls de creativitate și speră la o revenire la poezie; Psyche - grecii antici personificau sufletul uman, cel mai adesea descris ca un fluture sau o fată tânără cu aripi de fluture.
3 . . . prieten de școală. . . — Thomas Medwin.
4 Mary scrie un roman. .. — Vorbim despre romanul „Valperga, sau viața și aventurile lui Castruccio, principe de Lucca” (1823).
5. trebuie să dai pianului. .. - Vezi nota. 1 la litera 132.
148. CĂTRE CHARLES OLLIER
10 noiembrie 1820
1 Anexez câteva poezii pentru a fi adăugate lui Julian și Maddalo. - În ciuda insistențelor repetate ale lui Shelley, Ollier nu a întreprins niciodată publicarea Juliana și Maddalo, aceasta a fost realizată de Mary Shelley în Shelley's Posthumous Writings; printre poeziile pe care Shelley le-a cerut să fie incluse în colecție ar fi trebuit să fie un fragment din „Prințul Athanaz”, „Vrăjitoarea din Atlas” etc.
2 Trimit o altă poezie. .. — Care, nu este stabilit.
3 . . . poezii despre vânătoarea în India. . . - Aceasta se referă la colecția lui T. Medwin „Schițe în Hindoostan și alte poezii”, care a fost publicată de C. Ollier în 1821.
149. THOMAS LOVE PIKOK

15 februarie 1821
1 ... denunţuri de poezie ... - Vezi nota. 1 la litera 147.
2 Urania - una dintre cele nouă muze din mitologia greacă antică, patrona astronomiei, care conduce cursul anotimpurilor.

3 ... un cavaler al scutului fantomatic și o suliță de gossamer. - Vezi nota. 2 la litera 81.
4 ... Răspunsul lui Godwin către apostolul celor bogați ... - Vezi nota. 4 la litera 104.
5 Armatele napolitane și austriece se închid cu repeziciune. .— Shelly se referă la etapa finală a luptei Alianței Sacre împotriva răscoalei carbonarilor din Napoli. După înfrângerea de la Rieti la începutul lunii martie 1821, răscoala a fost condamnată.
6 ... legi pentru India etc. - Un indiciu despre natura activităților birocratice ale lui Peacock.
150. CĂTRE CHARLES OLLIER
16 februarie 1821
1 „Oda lui Napoli” — scrisă în perioada 18-25 august 1820, publicată de Mary Shelley în Posthumous Writings (1824).
2 ...—Jones (Vol. I, p. 269) crede că este sonetul „Ye basten to the grave”, publicat în The Art and Nature Lover's Companion, 1823.
3 „Epipsihididie”. - Acest poem filosofic liric a fost publicat de C. Allier în 1821 sub titlul comun „Epipsychhidion. Poezii adresate nobilei și nefericitei doamne Emilia V[iviani], acum închisă într-o mănăstire...” Punctul de plecare pentru acest poem romantic au fost circumstanțele vieții Emilia Viviani, pe care Shelley a cunoscut-o în toamna anului 1820. În acest moment, Emilia avea aproximativ 20 de ani; prin hotărârea tatălui ei, a fost închisă la mănăstirea Sf. Ana, unde a rămas trei ani, până la căsătorie (8 septembrie 1821). Shelley a vizitat-o pe Amelia și a corespondat cu ea; poziția ei, frumusețea rară, a trezit în el o dorință arzătoare de a ajuta la eliberarea Emilia, deși Shelley a experimentat mai târziu dezamăgirea în ea. E. Viviani este asociată cu unele dintre poeziile sale din acest timp („Către Emilia Viviani”, „Fugații”, etc.), precum și scrisorile către ea, care au ajuns la noi în fragmente.
4 avertismentul va corespunde adevărului. — În pre-notificarea menționată mai sus către Epipsihihidion, semnată cu litera „Ш”, s-a raportat că autorul poemului „a murit la Florența, pregătindu-se pentru o călătorie pe una dintre cele mai sălbatice insule Sporade dobândite de el, unde a a restaurat ruinele unei clădiri străvechi și în care spera să întruchipeze un anumit plan de viață, corespunzător, probabil, acelei cele mai fericite și mai bune lumi, în care este acum locuitorul, dar cu greu fezabil în acest sens ”(Jones, II, 263).
5 Există speranță pentru o a doua ediție a Ascensiunii Islamului? - În acest moment, Shelley se referă în mod repetat în scrisorile publicate către editorul său cu o întrebare similară, considerând că este oportun să republiceze poemul. Ollier nu s-a conformat insistențelor lui Shelley.
151. CĂTRE DR. THOMAS HUM
17 februarie 1821
1 Yuya, Thomas (1781-1857) — un medic englez proeminent; conform deciziei Curții Cancelariei, copiii lui Shelley din prima căsătorie - Charles Bysshe și Ianta au fost dați să fie crescuți în familia doctorului Hume, taxa de creștere a fost stabilită la 200 de lire sterline pe an: Shehli a trebuit să plătească 120 de lire sterline.

lire sterline, 80 de lire sterline - familia Westbrook. T. Hume a fost vecin și prieten cu avocatul Shemi Longdill.
2 . prietenului meu, domnul Smith... - Horace Smith; Vezi nota. 1 la lit. 171.
152. CLAIRE CLAIRMONT
18 februarie 1821
1 Când am trimis cecul, am scris doar câteva cuvinte... - Aceasta se referă la scrisoarea lui Shelley din 16 februarie 1821, care însoțește un cec pentru plata unei datorii către familia Boyty (vezi nota 5 la scrisoarea 145).

. . . prinţesă. .. - unul dintre cunoscuții florentini din înalta societate a lui Claire, Montemiletto Caraffa; Claire căuta un loc de muncă ca guvernantă.
3 ...în spiritul Criticii Rațiunii Pure. - O aluzie în glumă la I. Kant (1724-1804) și la lucrarea sa Critica rațiunii pure (1781).
4 . .. armată bine echipată. - Prin decizia Congresului Sfintei Alianțe de la Laibach (ianuarie 1821), Austria a fost autorizată să suprime mișcarea de eliberare națională din Italia.
5 Sgricci, Tommaso (1788-1836) - celebru poet-improvizator, a vizitat casa lui Shelley din Pisa. Răscoala napolitană a carbonarilor la care se face referire în scrisoare a fost primită de Sgricci cu ostilitate.
6 . precum a fost cu francezii si spaniolii. . - Shelley face probabil aluzie la Revoluția Franceză din 1789-1794. și revoluția spaniolă din 1820.
7 Din partea toscanilor, este intenționat să trateze Napoli în acest fel. „Așa este și cu Ingpen. Jones în loc de toscani (toscani) probabil că citește masele? (masele?). (Notă. Traducător).
8 . .. altădată alianță atât de reușită împotriva puterii imperiale. .. - Shelley, după toate probabilitățile, are în vedere rolul orașelor-comune lombarde, unite în lupta lor comună pentru independența Italiei de Nord împotriva împăraților așa-numitului „Sfânt Imperiu Roman” (a doua jumătate a 12-prima jumătate a secolului al XIII-lea).
9 . De asemenea, Germania va smulge de la asupritorii săi puterea ce le-a fost transferată în condițiile pe care ei au refuzat să le îndeplinească... - Prin hotărârea Congresului de la Viena (1814-1815) al Sfintei Alianțe, o asociație de câteva zeci de state germane mari și mici a fost a creat capul său a fost nominal dieta aliată; totuși, toată puterea era în mâinile Austriei și ale Sfintei Alianțe, care au întărit presa politică reacționară din ținuturile germane.
10 Chiar și Castlereagh fără principii. .—În acest moment Castlereagh (vezi nota 1 la scrisoarea 58), fiind ministru al Afacerilor Externe, a urmat cu fermitate politica internaţională reacţionară a Angliei; cu toate acestea, urmărindu-și propriile interese, în special, nedorind întărirea Austriei în Italia, guvernul britanic nu a susținut decizia Congresului de la Laibach (1821) al Sfintei Alianțe de a suprima revoluția din Regatul Napoli, precum și ca să se amestece imediat în treburile interne ale Spaniei revoluţionare.
11 ... petiția Emiliei. — unul dintre episoadele din istoria lui E. Viviani; Vezi nota. 3 la litera 150.
12 ... Madame Martini sau Madame Orlandini ... - cunoscuți influenți ai lui Claire din Florența.
13 Del Rosso - vezi nota. 1 la litera 142.

14 „Fii fericit, fii puternic și iubește” - J. Milton. Paradisul pierdut (VIII, 633). Traducere de E. Kudasheva.
15 Keats în Napoli și foarte bolnavi. - Până atunci, Keats era deja la Roma, a murit în noaptea de 23 februarie 1821, adică cinci zile mai târziu.

153. CĂTRE CHARLES OLLIER
22 februarie 1821
1 Eseu de Peacock. . - Vezi nota. 1 la litera 147.
2 articolul său despre poezie... - tratatul „Protecția poeziei”.
3 . . Jurnalul tău. . . - vezi partea introductivă a comentariilor la Apărarea Gesiei.
4 . . . sonet ... - vezi nota. 2 la litera 150.
5 Cred că poezia „Julian și Maddalo” a fost deja publicată. - Vezi nota. 1 la litera 148.
6 Ultima poezie pe care am trimis-o. .- „Epipsihihidion”.
7 Mă îndoiesc de „Carol primul”. . . - Conform memoriilor lui Merz, Shelley a încurajat-o să scrie o dramă pe această temă; în 1821-1822 el însuşi a preluat

bot, dar drama nu se terminase. Fragmente din această piesă au fost publicate în Posthumous Works (1824).
3 ... cred că Southey a scris asta. - Southey deține în trei volume „Istoria războiului în Peninsula Iberică”, care a fost publicată mai târziu (1823-1832).
9 Istoria lui Burnet din timpul său. –Istoria timpului meu a lui Gilbert Burnet (1643-1715), publicată postum (1724-1734).
'° ... „The Old English Drama” în trei volume. - Aparent, „Old English Drama” (3 vol., 1810).
Procter - vezi nota. 3 la lit. 144.

154. THOMAS LOVE PIKOKU
21 martie 1821
Prima parte a unui eseu în trei părți. . – Tratatul „Apărarea poeziei” nu a fost finalizat; doar partea 1 a fost scrisă.
...să nu fim ca domnul Price și Payne Knight. .–Price, Evidale (1747-1829) - autor al mai multor cărți despre principiile amenajării grădinilor și parcurilor, printre care An Experience on the Picturesque (1774); Knight, Richard Payne (1750-1824) - autor al poemului didactic „Landscape” (1794), „Experience on the Picturesque with Practical Notes on Rustic Ornament” (1795), etc. Shelley sugerează dezacordurile și controversele care au existat între ei în interpretarea întrebărilor comune pentru ei (vezi Ingpen, X, 248).
3 ... actualele Bavia si Mevia. . . - Vezi nota. 54 la „Protecția poeziei”.
1 . . . mai mult decât Codrus l-a înfuriat pe Juvenal. .. - În I Satira, Juvenal numește un anume Codrus și poezia lui „Tezeid”; acest nume și opera, aparent, sunt fictive și luate de Juvenal pentru a-și exprima judecata negativă despre poeții moderni.
Colson, Walter (1790?-1860) - jurnalist și avocat, cunoștința lui Shelley din Marlo; a fost membru al cercului de cunoștințe al lui L. Hunt.
... a făcut o cunoștință interesantă - cu un prinț grec ... - Shelley înseamnă prințul Alexander Mavrocordato (1791-1865), care se afla în centrul unui grup de emigranți greci în Italia, a plecat în Grecia la 26 iunie 1821, de îndată ce a început o răscoală împotriva Turciei;

primul președinte al Greciei. Mavrocordato i-a dat Mariei lecții de greacă. Shelley i-a dedicat poemul Hellas (1821).
7 . . .singurul italian... - Vorbim de E. Viviani.
8 Gemma este o piatră sculptată care înfățișează o inscripție, o față umană, un obiect.
9 . cu capul lui Alexandru. . . - adică Alexandru cel Mare.
!° „Eu sunt profetul luptelor victorioase” – Sofocle. Oedip la Colon (1080).
155. LORD BYRON
16 aprilie 1821
1. Ați publicat o tragedie... - „Marino Faliero, Doge al Veneției” (1821).
2 scene de blestem în Manfred. . . – Byron. Manfred (I. 1).
... o piesă despre Chillon în Cantul III din „Copilul Harold”... - Se pare că aici nu vorbim despre „Pelerinajul copilului Harold”, ci despre „Sonetul la Chillon”, care a fost publicat cu poezia „Prizonierul”. din Chillon” (1816).
4. .. apelează la Ocean. – Byron. Pelerinajul lui Childe Harold (IV, strofele 179-184).
5 Critică specială a revistei trimestriale - Vezi nota. 3 la litere) 146.

156. HENRY REVLY
19 aprilie 1821 ... am citit Numancia. .–adică tragedia istorico-eroică a lui Cervantes (1584); Maria de Gisborne a ajutat-o pe Shelley în studiul limbii și literaturii spaniole.
157. LORD BYRON
4 mai 1821 ... „mult loc și spațiu” – versul 51 din oda „The Bard” a poetului englez Thomas Gray (1716-1771).
2 ...știrile despre· Keats sunt de încredere. – adică vestea morții lui. Vezi nota. 15 la litera 152.
3 Nu ți-am citit pamfletul. . . - În continuare, unul dintre cele mai importante manifeste estetice ale lui Byron, în care și-a dezvoltat în mod polemic concepțiile literare, se înțelege - o „Scrisoare deschisă către John Murray privind judecățile defăimătoare ale reverendului W. L. Bowles despre viața și scrierile lui Pop”, scrisă în începutul lunii februarie și publicat în martie 1821. Poetul și criticul William Leslie Baule (1762-1850) a publicat în 1806 o ediție în zece volume a lucrărilor lui A. Pope, însoțită de remarci dure despre Pope ca persoană și poet. Acestea din urmă, precum și pamfletul lui Bauls The Immutable Laws of Poetry (1819), au dat naștere controversei Papei, la care Byron a luat parte activ. Apărându-l pe Pope în „Scrisoarea către Murray”, Byron a luptat în același timp pentru arta de mare conținut social. Baule a răspuns brusc și, pe 25 martie 1821, Byron a scris a doua sa scrisoare către John Murray, care, totuși, nu a fost publicată decât în 1835; la sfârșitul acesteia sunt remarci despre Keats.
4 Tragedie ... - Vorbim despre tragedia lui Byron „Marino Faliero”.
5 Milman – vezi nota. 3 la litera 98.
6 Barry Cornwall - Procter.
7 ... Keats s-a opus lui Pop... - Keats a făcut asta fără să-l numească pe Pop în poemul său Somn și poezie (1816), versurile 181-206.
8 Tragedia mea „Cenci” pare să fi fost un eșec total – cel puțin judecând după tăcerea editorului. - A doua ediţie a „Cenci”, a cărei publicaţie o aştepta Shelley, a fost realizată de Ollier mai târziu, în

acelaşi 1821; în ansamblu, tragedia este una dintre cele mai populare din viața lui Shelley dintre lucrările sale.
9 „Prometeu” este, de asemenea, foarte imperfect. - O astfel de judecată despre „Prometheus Unbound” este paradoxală și nu corespunde evaluării efective a acestei lucrări de către Shelley însuși; cel mai probabil a fost generat de marile pretenții ale lui Shelley asupra propriei sale creativități.
10 tentativă de lovitură de stat în Italia. – Se referă la evenimentele napolitane din vara anului 1820. Vezi scrisoarea 140.
. . Buletinele domnului Zambelli. – Secretarul lui Byron, Antonio Aera Zambelli, a trimis rapoarte lunare despre Allegra.
158. CĂTRE CHARLES OLLIER
8 iunie 1821 ... din aproximativ patruzeci de strofe Spencer. - Poezia lui Shelley „Adonais” este formată din 55 de strofe. Pentru strofa lui Spencer, vezi nota. 11 la prefața poeziei „Ascensiunea Islamului”.
. . . atacuri contondente ale Revistei trimestriale, care au cauzat boala din care a murit. – Vezi nota. 3 la litera 146.
3. eseul meu... - „Protecția poeziei”; vezi partea introductivă a comentariilor la „Apărarea poeziei”,

159. LEE HUNT, EDITOR <EXAMINATOR"
22 iunie 1821 ... în secret de la mine... - În 1821, librarul londonez W. Clark a republicat în mod arbitrar „Regina Mab”; totuși, ca urmare a urmăririi penale, după ce a distribuit cel mult 50 de exemplare ale poeziei, a fost nevoit să nu mai vândă restul tirajului.
2 ... la vârsta de optsprezece ani... - De fapt, „Regina Mab” a fost scrisă în 1812-începutul anului 1813, adică când Shelley avea peste 20 de ani.
3 ...cazul Wat Tyler al domnului Southey... - Drama lui Southey Wat Tyler, scrisă în 1793, nu a fost publicată din motive politice; „Wat Tyler” a fost publicat abia în 1817, împotriva voinței lui Southey, care până atunci își schimbase convingerile radicale din tinerețe.
4 ... încălcarea gravă a celor mai sacre legături... - Shelley face aluzie la decizia Curții Cancelarului, care l-a lipsit de drepturile la copii din prima căsătorie.
160. CĂTRE JOHN TUFF
4 iulie 1821 Tuff, John (1788-1862) poet irlandez, cunoștință a lui Shelley și Byron în Italia.
2 Rosini, Magouli - cunoscuții italieni ai lui Shelley.
3 . .. recitind acest pasaj... - Vezi „Adonais” (strofa 34).
4 ... „zilele sunt țesute în pași mici” - W. Shakespeare. Macbeth (V, 5). Traducere de A. Radlova.
5 ... Domnul Granger este un cunoscut al familiei Shelley.
161. LORD BYRON
16 iulie 1821
...nici tragedie, nici „Scrisoare”, nici „Profeția lui Dante”...–T. e. tragedia „Marino Faliero”, prima „Scrisoare către John Murray” (vezi nota 3 la scrisoarea 157) și poemul „Profeția lui Dante”; tragedie și poem publicat împreună la 21 aprilie 1821.
.. . cum l-a dat Diomede lui Glaucus... - vezi Homer. Iliada, canto VI.
... la moartea lui Keats ... - În continuare, Shelley scrie despre poemul „Adonais” și despre prefața acesteia.
4 ...corespondență cu Southey. – Vezi scrisorile din 26 iunie și 17 august 1820.

5 ... sau domnul Gifford. - Shelley a greşit; Vezi nota. 3 la litera 125.
6 Cât despre poezie... - Adică poezia „Adonais”.
7 ...micul meu prieten. - Allegra.
162. MARY SHELLEY
7 august 1821
1 ... despre soarta bietei Emilia - E. Viviani.
2 Fletcher - William Fletcher, servitorul credincios al lui Byron.
3 ... aderarea la teorie ... - În timp ce lucra la tragediile sale istorice, Byron s-a bazat pe tradițiile clasicismului revoluționar (în primul rând Alfieri), tradiția „dramei corecte”; Shelley nu a fost de acord cu aceste puncte de vedere estetice ale lui Byron.
4 „Doge al Veneției”, „Doge” - tragedia lui Byron „Marino Faliero, Doge al Veneției” (1821).
... făcând echipă cu soțul ei ticălos... - Adică Paolo Fogi, servitorul italian al lui Shelley, un șantajist care sa căsătorit cu slujnica lor Eliza.

163. MARY SHELLEY
ύ august 1821 ... Literaturnaya Gazeta atacă... - Săptămânalul Literaturnaya Gazeta este unul dintre periodicele care l-au persecutat în mod deosebit pe Shelley; a trecut în revistă Cenci, Prometheus Unbound și alții.În acest caz, Shelley are cel mai probabil în minte un atac asupra noii ediții a reginei Mab (1821) (vezi nota 1 la scrisoarea 159) și asupra lui personal.
2 Anticipation (lat. anticipano) - anticipare.
3 ... toți erau împărați. - După moartea lui Teodosie I cel Mare (346-395), Imperiul Roman a fost împărțit între fiii săi Arcadius (377-408), care a primit așa-numitul Imperiu de Răsărit, și Honorius (384-432), care a devenit conducător al așa-numitului Imperiu de Vest; în semn de recunoștință pentru meritele militare deosebite ale comandantului său Constanțiu, împăratul Honorius și-a căsătorit sora sa Galla Placidia și l-a făcut co-dogător. În timpul domniei fiului lui Constanțiu și al lui Placidia, Valentinian al III-lea (419-455), mama sa se ocupa în principal de treburile guvernamentale.
4 .. . nu poți scrie... - Shelley face aluzie la activitățile subterane active ale lui Byron în rândurile Carbonari în anii șederii sale în Italia.
5 .. . muta in Elvetia. .. – La un moment dat s-a discutat posibilitatea ca Byron și T. Guiccioli să plece în Elveția la cererea acestuia din urmă.
6 ... fratele ei. .. - Contele Pietro Gamba.
7 Bagnacavallo - locul unde se afla în pensiunea mănăstirii Allegra.
8 . . . una dintre cântecele inedite ale lui Don Juan. . . - Vorbim despre V, vezi scrisoare către Păun din 10 august 1821.
9 ... i-a dat biografia lui... lui Moore... - Shelley se referă la manuscrisul pierdut din Notele autobiografice ale lui Byron, pe care l-a predat / lui T. Moore în 1819, pentru ca acesta din urmă să le publice după moartea sa. ; cu toate acestea, T. Moore, având nevoie de fonduri, a vândut Notele editorului lui Byron, J. Oderrey; după moartea poetului, au fost arse (17 mai 1824) în casa lui Murray în prezența mai multor persoane, inclusiv executorul lui Byron Hobhouse și reprezentanți ai soției și surorii sale etc., ca document care ar fi discreditat memoria acestuia. .

10 ... cum merge cartea ta? - Adică romanul „Valperga, sau viața și aventurile lui Castruccio, prinț de Lucca”.
11 Ea este Teresa Guiccioli; Vezi nota. 1 la litera 164.
12 Venetian Titus - Falchieri, Giovanni Battista (1798-1874), gondolier,
Servitorul credincios al lui Byron, la fel ca și Fletcher, care l-a însoțit în Grecia.
13 Vești bune vin aici din Grecia. - Shelley se referă la succesele mișcării de eliberare națională din Grecia, care a luptat împotriva Turciei; Rusia a sprijinit revolta greacă, în ciuda faptului că guvernul țarist era membru al Sfintei Alianțe.
14 Ca Eschil... - În plus, Shelley citează versetele 759-760 din tragedia lui Eschil „Agamemnon”.
164. TERESA GVICCIOLI
9 august 1821
1 Guiccioli, Teresa (1800-1873) - născută Contesa Gamba, în 1820 a divorțat de soțul ei, contele Guiccioli, și a legat soarta ei cu Byron; membrii familiei Gamba erau carbonari și persecutați.
2 . .. mutarea la Geneva.. . - Vezi nota. 5 la litera 163.
165. THOMAS LOVE PIKOK
10 august 1821
1 ... o copie a „Elegiei la moartea lui Keats”—vol. e. „Adonais”.
2 .. . trebuie să dormi sau să moară, ca șarpele de mare din Kehama lui Sarti. — Vezi R. Southey. Blestemul lui Kehama (XVI, strofa 19).

3 Lord Byron te consideră autorul pamfletului... - Autorul pamfletului „John Bull” a fost J. G. Lockhart (1794-1854), ginerele lui W. Scott.
4 ... mic străin. „Vorbim despre primul copil al lui Peacock, fiica lui Mary Ellen.
5 Colson - vezi nota. 5 la litera 154.
6 ... în acest palat al lui Circe ... - O comparație jucăușă a casei lui Byron cu palatul vrăjitoarei Circe, care a transformat străinii în animale.
166. MARY SHELLEY
11 august 1821 Citirea „Anastasia” — romanul lui Thomas Hope „Anastasia, sau Memoriile unui grec modern” (1819).
2 ... ultimele trei cântece ale lui Don Juan; - Vorbim despre cântecele III, IV și V ale lui Don Juan.
3 Am citit scrisoarea lui Alba către Bauls... . - Vezi nota. 3 la litera 157.
167. MARY SHELLEY
15 august 1821
Pacchiani - Francesco Pacchiani, profesor la Universitatea din Pisa, membru al cercului Zanian „al cunoscuților lui Shelley.
2 ... acuzațiile diabolice ale Elizei... - vezi scrisoarea către Mary Shelley din 7 august 1821.
3 ...atacuri asupra mea în Gazeta Literară. . - Vezi nota. 1 la litera 163.
4 . .. un vizitator surd... - După toate probabilitățile, vorbim despre o cunoștință florentină a lui Shelley Honeymans, care a decis să se stabilească la Pisa și a apelat la el în acest scop pentru protecție; Shelley ia furnizat lui Honeymans o scrisoare către Mary, care se afla în acel moment în Pisa, iar aceasta din urmă a vizitat-o (Vezi Jones, II, 315, 316).

5 Domnul Tai - Vezi nota. 2 la lit. 132.
168. LEE HANTU
26 august 1821
. . „Pământ cald binecuvântat”. — J. Milton. Komus, 4.
. . incepe o revista... —■ Vorbim despre organizarea revistei „Liberal”, din care doar patru numere au fost publicate după moartea lui Shelley J. Hunt la Londra (octombrie 1822-iulie 1823).
3 . .. „Amintae” dumneavoastră... este o traducere a operei cu același nume de T. Tasso, dedicată lui L. Hunt Keats (1820).
4 „Nilfs” (1818) - o poezie de Leigh Hunt.
5 ... căci el este menționat acolo... - vezi „Adonais” (strofa 30), unde Shelley i-a aplicat lui Byron o imagine pe care el însuși a găsit-o, numindu-l „Pilgrim in Eternity” (vezi „Childe Harold's Pilgrimage”, III, strofa 70).
6 ... dar să rămână între noi. - Un exemplu de divergență în opiniile poeților asupra naturii dramei; Vezi nota. 3 la litera 162.
7 ... și dorește cu el ceea ce vrei. - Poezia a fost publicată pentru prima dată de T. Melvin în 1836.
169. LORD BYRON
1 Lega - Antonio Lega Zambelli; Vezi nota. 11 la litera 157.
26 august 1821

170. LORD BYRON
14 septembrie 1821
Signor Pietro Gamba este fratele lui T Guiccioli.
... Providență care nu îngăduie să cadă nici măcar o vrabie... - Parafrazând Hamletul lui Shakespeare (V, 2).
3 Prietenul meu de la mănăstire. . . - E. Viviani.
4 ... tocmai a fost relansat la Paris. - Canturile III-V ale lui Don Juan au fost publicate în Anglia la 8 august 1821.
5 Doamna Williams - vezi nota. 1 la litera 190.
6 pe baza experienței mele. . — Mă refer la povestea lui E. Viviani.
171. HOREIS SMITH
14 septembrie 1821 Smith, Horace (1779-1849) scriitor englez, prieten cu Shelley; în colaborare cu fratele său, James Smith, a creat celebra colecție de parodii satirice Rejected Speeches (1812).
2 ... un motiv trist. - X. Smith era în drum spre Italia, dar din cauza stării de sănătate a soției sale a fost nevoit să se oprească în Franța.
3 Gebhard este o firmă comercială și bancară a Gebhard & Co. din Livorne.
4 . .. Dramă de tip nou. . . Aici și mai jos, Shelley revine din nou la diferențele sale estetice cu Byron pe tema genului dramei.
5 Alfieri, Vittorio (1749-1803) - un poet și dramaturg italian remarcabil; Vezi nota. 3 la litera 162.
6 . .. Nu am citit încă o pastorală dramatică. . . - v. „Amarinthus Nympholeptus” (1821).
7 După evenimentele din iarna trecută... — O aluzie la rezultatul răscoalei napolitane, înăbușită de Sfânta Alianță.
8 exemplar din „Queen Mab” în ediția Clark... - vezi nota. 1 la litera 159.
172. CĂTRE CHARLES OLLIER
25 septembrie 1821

... despre romanul doamnei Shelley... - Adică despre „Valperga, sau viața și aventurile lui Castruccio, prinț de Lucca”. Shelley îi recomandase anterior cu căldură romanul lui Ollier, care, totuși, nu l-a publicat niciodată. Romanul a fost publicat abia după moartea lui Shelley, în 1823, într-o altă editură.
2 . . . pentru un scop anume. .. - Acest scop este sprijinul material al tatălui Mariei, V. Godwin.
3 ... povestiri ale lui Machiavelli. .. - Machiavelli, Niccolo (1469-1527), scriitor, om politic și istoric italian; printre operele sale se numără o biografie romanizată a Vieții lui Castruccio (în cartea a doua a Poveștilor Florentine).
4 La început a fost un exilat și un aventurier... - Castruccio Casgracani (1281-1328), forțat să fugă din Florența din motive politice, a fost condotier, a servit la curțile diverșilor domnitori, inclusiv în trupele regelui englez. Edward al II-lea (1284-1327); prin înșelăciune și forță, a atins deplinătatea puterii, a obținut titlul de ducal, a luat în stăpânire multe orașe italiene, inclusiv Florența.
5 The Innkeeper's Tales este un ciclu de romane de W. Scott, creat în 1816-1819: The Black Dwarf, The Puritans, The Edinburgh Dungeon, The Lammermoor Bride și The Legend of Montrose.
6 ..Togo, care însuși s-a ridicat deasupra noastră datorită tunetelor sale. — J. Milton. Paradisul pierdut (I, 257-258). Shelley se referă la cuvintele lui Satana, doborât

la lumea interlopă: „Nu contează, II Dacă rămân ce ar trebui să fiu: II Numai sub cel ridicat de tunete”. Traducere de S. N. Protasyev.
7 Mirandola (1821) este o dramă de W. W. Procter.
8 .. . partea a doua a Apărării poeziei mele. — Vezi yayaLo pentru notele la The Defense of Poetry.
173. LORD BYRON
á/ octombrie Ì82Ì
Mulțumesc mult pentru Don Juan. - Aici și mai jos vorbim despre cântecele III, IV și V ale lui Don Juan.
... zoyl-urile tale de pe fruntea străzii marl.. . — Albemarle Street, Londra, a fost casa lui J. Murray, editorul Quarterly Review, unde se întâlneau liderii și personalul acelei reviste conservatoare.
3 Este dificil să judeci multe lucruri după ureche... - Byron i-a citit lui Shelley V cântecul „Don Juan” în timpul ultimei sale vizite la Ravenna, în vara anului 1821.
4 ... un grup de eterişti ... - Heterişti - membri ai societăţilor secrete patriotice greceşti - heteria, care au luat parte activ la răsturnarea despotismului turc. În martie 1821, unul dintre liderii eteriştilor, Alexandru Ipsilanti (1783-1828), a ridicat o răscoală armată în Moldova şi Ţara Românească, dar în curând a fost învinsă. Vezi nota. 6 la prefața poeziei „Hellas”.
174. CĂTRE JOHN GISBORN
22 octombrie 1821
1 ... pentru a publica o revistă cu Hunt. .. - Vezi nota. 2 la lit. 168.
2 Henry - Henry Reveley.
3 ... compune-ți propriul „Sărbătoare” pentru a explica toate acestea. - Adică să acționezi ca Platon, care și-a expus părerile estetice în dialogul „Sărbătoare”.
4 . . . Se pare că citez greșit. .. - Shelley citează inexact rândurile 634-635 din partea I a Faustului lui Goethe.

5 Edinburgh Review minte. - La sfârșitul lunii septembrie 1821, Edinburgh Review a publicat o recenzie critică a lucrării lui W. Godwin „Despre populație. Răspuns la „Experiența” domnului Malthus (1820).
6 Francis Bacon (1561-1626), mare filozof și scriitor materialist englez.
Maid of Orleans (1801) este o dramă de F. Schiller.
... câțiva greci care au supraviețuit înfrângerii din Țara Românească. . - Vezi nota. 6 la prefața poeziei „Hellas”.
II75. CHARLES OLLIER
11 noiembrie 1821 ...răspuns la sugestia doamnei Shelley. - Vorbim despre publicarea romanului „Val-Perga”; Vezi nota. 1 la litera 172.
2 ... „Oda lui Napoleon” ar trebui tipărită la sfârșit. - Poezia „Rânduri scrise la știrea morții lui Napoleon” a fost publicată de Ollier într-un volum cu Hellas (1822), la sfârșitul cărții.
176. CLAIRE CLAIRMONT
11 decembrie 1821 ... compania este formată din Gamba, Taff, Medwin și Floarea de Sud ... - Compoziția principală a „Cercului Pisan”: Pietro Gamba, John Tuff, Thomas Medwin, Shelley („Floarea de Sud”) și Byron.
2. , - tramontana - vant rece de nord si nord-est.

... o adiere proaspătă... - Deci la Ingpen. Jones în loc de „vânt proaspăt” (vânt proaspăt) citește „vânt grecesc” (vânt grecesc) (Notă. Traducător).
... o poziție înaltă în guvernarea republicii nou-născute. - Vezi nota. 6 la lit. 154.
177. CLAIRE CLAIRMONT
31 decembrie 1821
1 Persoana aşteptată... - Evident, persoana cu vestea despre Allegra, pe care Byron a trimis-o la mănăstirea Bagnacavallo, unde se afla.
2 ... îngrijorat de bietul Hunt... - De fapt, L. Hunt și familia lui au fost reținuți de vreme rea și au plecat din Anglia abia pe 13 mai 1822.
3 Grecii se descurcă de minune; masacrele de la Smirna și Constantinopol nu vor dăuna cauzei lor. - Guvernul turc, ca răspuns la succesele luptei de eliberare națională, a doborât represiunile asupra populației grecești în zonele în care puterea sultanului era încă deținută. Acesta a fost cazul, în special, în Smirna și Constantinopol. În primăvara anului 1821, la Constantinopol și Smirna, turcii au atacat cartierele grecești și au măcelărit cu brutalitate locuitorii credinței creștine.
4 Doamna Beauclerk - o cunoștință a lui Shelley și Mary din Pisa; Prietenii lui Shelley, Medwin, Trelawny, Williams, i-au vizitat casa.
5 Molini - vezi nota. 6 la litera 145.
178. THOMAS LOVE PIKOK
11 ianuarie 1822
1 ...pregătește un document și o semnătură... — Unul dintre episoadele relației de afaceri cu creditorii englezi Beck și English.
2 . . . după ce l-ai citit pe Cain? Nu am citit Foscari si Sardanapal. . . - „Cain” a fost publicat împreună cu „Sardanapalus” și „Doi Foscari” la 19 decembrie 1821. După cum se poate vedea din textul scrisorii, Shelley trebuia să citească „Cain” în manuscris; Mary scrie despre asta în jurnalul ei.

3 ... fiul meu mic, imaginea scuipătoare a lui William. Shelley îl compară pe Percy mai tânăr cu fiul său mort, William.
4 ... ca poșeta lui Fortunat... - Poșeta magică a lui Fortunat, eroul artei populare germane, era inepuizabilă.
5 ... nu mă liniștiți despre India... - În toamna anului 1821, lui Shelley i-a venit ideea să plece în India și să ocupe postul de consilier al unuia dintre maharajași. De exemplu, el scrie despre asta într-o scrisoare către Hogg din 22 octombrie, îi cere lui C. Alllier (scrisoare din 11 octombrie 1821) să trimită cartea lui J. Mill „History of British India” (3 vol., 1817), în cele din urmă, îl întreabă pe Peacock, pe atunci ofițer cu afaceri indiene, despre posibilitatea unei astfel de călătorii. Peacock (scrisoare din octombrie 1821) a dezaprobat acest proiect, deoarece nu este în concordanță cu calitățile fizice sau spirituale ale lui Shelley.
6 ...Steaua ta și Raiul... Shelly se referă la fiica și soția lui Peacock.

179. CĂTRE CHARLES OLLIER

11 ianuarie 1822

1 ... romanul doamnei Shelley ... - adică romanul „Valperga”.
2 ... nici măcar nu știu dacă a ieșit... - Această scrisoare dezvăluie diferențele care au existat și s-au acumulat între Shelley și editorul său și a dus la o ruptură între ei.

180. CĂTRE JOHN GISBORN

12 ianuarie 1822

... până la ultimele creaturi... - În primul rând, Shelley înseamnă aici „Cain”; vezi în această scrisoare către J. Gisborne, 26 ianuarie 1822.
2 ... gravuri pentru „Faust”; un ilustrator demn de Goethe. – Gravuri pentru partea I a lui Faust au fost realizate de F. A. M. Retsch (1779-1857) și publicate în 1820.
3 Întreabă-l pe Coleridge. . . - S. T. Coleridge - cunoscător al limbii germane și al literaturii germane, a tradus partea a doua și a treia a trilogiei „Wallenstein” de F. Schiller; se știe că J. Murray l-a abordat cu o propunere de a traduce Faust, dar această lucrare nu a fost realizată.
..necaz... ei îmi livrează. Shelley se referă probabil la întârzierea soților Hunt în a veni în Italia și la grijile pe care le implică organizarea revistei Liberal.

181. CĂTRE JOHN GISBORN

26 ianuarie 1822

1 ... „Protecția poeziei”. .. pentru plasarea în jurnalul său. – Vezi începutul notei. la apărarea poeziei.
2 Dar să terminăm cu Buckingham. - Shelley folosește o expresie din drama „Richard III” (IV, 3) a actorului și dramaturgului englez Colley Cibber (1671-1757), care este o reelaborare a tragediei omonime a lui Shakespeare.

182. LEE HANTU

17 februarie 1822... s-au întâmplat multe lucruri... - Shelley se referă probabil la circumstanțele legate de istoria relației sale cu Claire Clairmont și de participarea sa la soarta lui Allegra Byron.
2 ... pentru apariția unei reviste ... - adică apariția Liberal.
3 ... el m-a preferat ca garant ... - La fel cu Jones. Ingpen citește: „A preferat ca tu să fii garantul”. (Notă. Traducător).

4 ... Lady Noel a murit... - La 22 ianuarie 1822, mama Annabella, Lady Byron, pe care a succedat-o împreună cu soția sa, a murit.

183. HOREIS SMITH

11 aprilie 1822 ...nici „Nympholeptus” și nici tovarășii săi filozofici... - Vorbim despre un volum de lucrări de H. Smith (1821).

2 ... „Timpul încrustat adună toate isprăvile în geantă” – e adevărat că le-a pus acolo. Din moment ce de la mine a primit mult pentru fălcile „uitarii crude”... – În continuare Shelley parafrazează un fragment din monologul lui Ulise din drama lui Shakespeare „Troilus și Cressida” (III, 3).

3 Am reușit să obțin cărbune muzical, ca să spunem așa, chiar în Newcastle. Acest joc de cuvinte este clarificat de următoarele circumstanțe. Într-o scrisoare din 25 ianuarie 1822, către H. Smith, care locuia la Paris la acea vreme, Shelley a cerut ajutor pentru a cumpăra o harpă ca un cadou de la Jane Williams; achiziția nu a fost făcută, iar Shelley însuși i-a achiziționat o chitară pe loc, în Italia, țara clasică a artei muzicale.

184. LORD BYRON

3 1822

spune-i lui Claire tot adevărul.–19 aprilie 1822, Allegra, fiica lui Byron și Claire Clairmont, a murit în mănăstirea Bagnacavallo.

32*

... „lumina mare dă naștere unei lumini mici.” – Shelley citează propria sa traducere a lui Faust (I, 2). O traducere a scenei 2 a fost publicată în Liberal (1822, nr. 1). Traduceri complete ale fragmentelor din Faust au fost publicate de Mary Shelley în Posthumous Writings (1824).

3 ... cu pașaportul domnului Dawkins. . .- Servitorul lui Byron, Tita, care a fost implicat într-un caz cu un dragon italian (vezi scrisoarea către X. Smith din 11 aprilie 1822), a fost expulzat din Pisa; A participat Edward J. Dawkins, însărcinat cu afaceri britanic la Florența.

185. Căpitanului DANIEL ROBERTS

13 1822

Daniel Roberts... „Don Juan”... „Bolivar”... – În scrisorile din ultimele două luni de viață, Shelley revine adesea la istoria construcției și achiziționării bărcii cu pânze „Don Juan” . Prin prietenul lor E. J. Trelawney, Shelley și Byron s-au apropiat de căpitanul Daniel Roberts la Genova pentru a construi două bărci cu pânze. Comanda a fost finalizată. Pe 12 mai 1822, Don Juan a sosit de la Genova la Lerici, unde locuia Shelley la acea vreme, iar o lună mai târziu, pe 13 iunie, Byron Bolivar, cu Roberts și Trelawny la bord.

2 Domenico este servitor în casa lui Shelley.

186. CĂTRE JOHN GISBORN

18 iunie 1822 .. . persoana pe care o glorifica s-a dovedit a nu fi Juno, ci Cloud; iar bietul Ixion se dă înapoi îngrozit de centaur, rodul propriei sale îmbrățișări. - Aici și-a prins expresia sentimentul de dezamăgire din Emilia Viviani. Potrivit legendei, cuprins de o pasiune pentru Juno, Ixion este o victimă a înșelăciunii: el ia norul drept zeiță și dă naștere centauri * Pentru Shelley, acest eveniment de viață este o greșeală tragică, un miraj care a dobândit urât. conturu件.

2 Îl văd rar pe Lord Byron. . . - Scrisoarea exprimă iritația lui Shelley, cauzată cel mai probabil de povestea lui Allegra și, în

legătură cu aceasta, de circumstanțele relației lui Byron cu Claire Claremont.
3 ... despre aceste Memorii. — Vorbim despre cartea lui G. Watkins „Memorii ale vieții și scrierilor lui Lord Byron, cu adaos de detalii despre viețile private ale unora dintre contemporanii săi”, publicată anonim în 1822 și nu străină de tendențiozitate; În ea a apărut și Shelley.
4 .. . la înființarea revistei... - Liberal.
5 „Oprește-te, o clipă, ești frumoasă”. — Goethe. Faust (I, 3).
6 Metastasio, Pietro (1698-1782) '- dramaturg și poet italian.
7 Marini, Giambattista (1569-1625) - poet italian, al cărui stil s-a remarcat prin mult manierism și pretenție.
8 „Purgatoriu”, „Paradis” — partea a doua și a treia din „Divinea Comedie” de Dante.
187. CĂTRE EDWARD JOHN TRELAUNY
18 iunie 1822
1 Trelawney, Edward John (1792-1881) - un admirator al talentului lui Shelley, o cunoștință a lui și a lui Byron în Italia. Trelawney a supravegheat înmormântarea cenușii poetului pe 16 august 1822 și, la cererea acestuia, a fost înmormântat lângă Shelley la Noul Cimitir Protestant din Roma, pe terenul pe care l-a cumpărat din nou în 1823. Trelawny deține no-too. - „Amintiri despre Byron și Shelley” de încredere (1858).
2 Gebhard - vezi nota. 3 la lit. 171.
3 ...după calculele lui Roberts. . - Vezi nota. I la scrisoarea 185.
4 ... despre cartea despre Lord Byron. . - Vezi nota. 3 la lit. 186.
Note
501
168. LEE HANTU
19 iunie 1822
1 „Mimoza” este un poem de Shelley „The Sensitive Plant”, scris în 1820 și publicat împreună cu Prometheus Unchained (1820).
2 ..după ce l-ai pierdut. - Adică moartea lui Allegra.
3 Dunn, Henry - englez, proprietar al unui magazin din Livorno.
4 Venirea ta îmi va da atât de mult curaj, încât aproape totul nu va fi nimic pentru mine. Și nu pot explica lipsa de vigoare nici prin dragoste, nici prin cotlet de vițel. În prezența dumneavoastră, sper să mă bucur de primul și să absorb multe din al doilea. Acest pasaj este clarificat de textul scrisorii lui L. Hunt din 15 iunie 1822, unde el, pe baza cuvintelor lui Shelley referitoare la pierderea „stății sale angelice”. de minte”, a remarcat în glumă dacă îl avea pe Shelley referindu-se la „dependența lui de cotlet de vițel sau că s-a îndrăgostit de cineva care nu merită asta? Orice ar vrea să spună, când ne vom întâlni, îi voi da sfaturi despre ce să facă și o îmbrățișare din inimă” (Jones, vol. II, p. 438).
189. HOREIS SMITH
29 iunie 1822 .. multumesc pentru refuz. . — Referindu-se la cererea de împrumut a unei sume de bani (400 de lire sterline) către Godwin și la sfatul lui X. Smith către acesta din urmă de a recurge la protecția legii falimentului.
2 ...mulțumesc lui Moore pentru cuvintele amabile... - Vezi scrisoarea către X. Smith din 11 aprilie 1822.
3 ... două cântece ale lui "Don / Juan" ... - se înțeleg cântecele VI și VII ale lui "Don Juan"; Shelley a aflat despre asta dintr-o

scrisoare de la Trelawny, care era cu Byron. Împreună cu Cantul VIII au fost publicate în iulie 1823.
4 să fie de acord cu Lord Byron - cu privire la organizarea „liberalului”; jurnalul a fost fondat, dar nu a durat mult (vezi nota 2 la scrisoarea 168).
190. JANE WILLIAMS
4 iulie 1822
1 Williams, Jane (d. 1884) și Edward Ellerker (1793-1822), cunoscuți ai lui Medwyn și Trelawny în Elveția, au sosit în Leghorn la 13 ianuarie 1821; de atunci şi până la 8 iulie 1822, cele două familii se întâlneau aproape zilnic; Jurnalul lui Williams (21 octombrie 1821 - 4 iulie 1822) prezintă un interes considerabil. Aceasta este aparent ultima sau una dintre ultimele scrisori ale lui Shelley.
2 Probabil că îl vei vedea pe Williams mai devreme... . Evenimentele au luat însă o întorsătură diferită, tragică. Williams l-a așteptat pe Shelley în Livorno și au navigat la bordul navei Don Juan pe 8 iulie. Când barca era departe de coastă, în regiunea Via Reggio, a fost răsturnată de o furtună care a zburat și ea s-a scufundat. Shelley, Williams și cabana englezesc Charles Vivian s-au înecat. Corpurile lor au fost descoperite în perioada 16-18 iulie 1822.
191. MARY SHELLEY
4 iulie 1822 ...despre o casă lângă Pungnano. . . - La cererea Mariei, se presupunea o plecare din Lerici spre Pisa.
2 Βακκά Berlingieri, Andrea este un renumit medic italian.
3 ... un final fatal este inevitabil ... - Cu toate acestea, Marianne Hunt a trăit până în 1857.
4 .. . editie revistei. . . ■ — „Liberal”.
5 ...el oferă lui Hunt Viziunea Judecății. — Satira lui Byron „The Vision of Judgment” a fost publicată în nr. 1 din The Liberal (1822).
6 Am găsit traducerea lui Pyrus. - Manuscrisul traducerii dialogului lui Platon „Feast” a fost pierdut de Shelley și găsit de acesta la Pisa.

FRAGMENTE DE SCRISOARE CĂTRE EMILIA VIVIANI
Cele două caiete ale lui Shelley din Biblioteca Bodleian conțin fragmente din cinci scrisori către E. Viviani în italiană. Au fost descoperite de Nevil Rogers și publicate în cartea sa Shelley at Work (Oxford, Clarendon Press, 1956). Scrisorile au fost scrise evident în decembrie 1820-în primele luni ale anului 1821. Pentru împrejurările cunoașterii cu E. Viviani, vezi nota. 3 la litera 150.
SCRISOAREA III
...cum spune Dante... - Dante. Sonetul 12 (LII) (Dante lui Guido Cavalcante). Shelley oferă acest pasaj din sonetul lui Dante în propria sa traducere în engleză. Traducere de I. N. Golenishchev-Kutuzov.
ISTORIA UNEI CĂLĂTORII DE ȘASE SĂPTĂMÂNI.
Baza acestei cărți, publicată în 1817 de T. Hookem Jr. și C. Ollier, a fost jurnalul pe care Mary Shelley l-a ținut cu participarea lui Shelley în timpul primei lor călătorii în Europa, în iulie-august 1814. În pregătirea cărții pentru publicare , autorii au inclus încă patru scrisori; două dintre ele - prima și a doua - sunt scrise de Mary, scrise în 1817 și adresate unui destinatar fictiv, a treia și a patra sunt scrisori reale de la Shelley către T. L. Peacock din 12 și 22 iulie 1816. Shelley, în plus, a sugerat prefață de carte.
„Istoria unei călătorii de șase săptămâni” este plină de conținut social de actualitate, pătruns cu o tendință tiranică distinctă;

aceasta este legată de o evaluare negativă expresivă, pictată în tonuri revoluționar-romantice, a unui număr de fenomene ale vieții politice din Europa în ajunul căderii lui Napoleon I și în perioada inițială a Restaurației. În acest sens, sunt caracteristice atacurile repetate și tăioase împotriva armatelor coaliției anti-napoleonice , inclusiv a Rusiei țariste, care a intrat în Franța după înfrângerea lui Napoleon I.

CUVÂNT ÎNAINTE

... un mare poet... - Shelley vorbește despre Byron și despre Cantul III al Pelerinajului lui Childe Harold, publicat în noiembrie 1816, care descrie Rinul și împrejurimile sale (strofele 46-61).

2 . . . deja clasic. . . - Meyeri, Claran, Vevey - împrejurimi pitorești celebre de pe malul de nord-est al Lacului Geneva din Elveția, devenite loc de pelerinaj datorită faptului că acțiunea romanului de J.-J. Rousseau „Julia, sau New Eloise” (1761); celebra descriere a stâncilor sălbatice din Meyeri este plasată în scrisoarea eroului romanului Saint-Preux către Iulia (I, 26). Chillon - un castel medieval pe lacul Geneva, construit în secolul al XIV-lea, temnițele sale sunt săpate în stâncă; republicanul elvețian Francois Bonnivar (1493–1470), care a fost eliberat de locuitorii rebeli ai orașului Berna, a fost închis aici timp de câțiva ani. Povestea întemnițării lui Bonnivar este reflectată în poemul lui Byron Prizonierul din Chillon (1816).

3 ... către autorul scrisorilor din Chamonix și Vevey. - Shelley deține a treia și a patra literă; Chamonix este un sat situat pe malul râului. Arves cu câmpia sa pitorească, închisă la sud de Mont Blanc.

JURNAL

1 .. eu cu tovarăşii mei. . Shelly și Mary au fost însoțite de Claire Clairmont.

2 ...când a luat Calais, Edward al III-lea...– Regele englez Edward al III-lea (1312-1377) la începutul Războiului de o sută de ani a cucerit o serie de regiuni și orașe din vestul Franței, inclusiv orașul Calais.

3 .. . ceea ce ne-a lovit ochii englezi au fost câmpurile neîmprejmuite. . - Aici se remarcă un amănunt caracteristic vieţii Angliei: timp de câteva secole (secolele XIII-XVIII), în cursul binecunoscutei sechestre în masă a terenurilor comunale, moşierii şi-au îngrădit posesiunile cu gard viu de lemn, piatră; harta teritorială a Angliei rurale era un fel de mozaic.

4 ... cum este acum desfigurat de barbaria cuceritorilor... - Călătorii au ajuns la Paris la 2 august 1814. Reamintind aceste zile din 1817, autorul presupune intrarea trupelor aliate după căderea lui Napoleon.

5 . .. despre împărăteasa Josephine și Marie-Louise. .. – În 1810, Napoleon I s-a căsătorit cu fiica împăratului austriac Marie-Louise (1791-1847), după ce și-a anulat căsătoria fără copii cu Josephine Beauharnais.

8 . .. capela lui William Tell ... este un loc memorial pe malul lacului Firwaldstet (Lucerna) în onoarea legendarului erou popular al Elveției, țăran din cantonul Uri, William Tell (sec. XIV).

7 ... citește cu voce tare de la Tacitus o descriere a asediului Ierusalimului. – Eminentul istoric roman al perioadei Imperiului, Cornelius Tacitus (c. 55-117), în Istoria sa, povestește evenimentele

din ultima treime a secolul I, inclusiv asediul și capturarea Ierusalimului de către trupele romane în 70 g.
8 ...a început un roman despre asasini. -T. e. „Asasini” (vezi nota I la un fragment din povestirea „Asasini”).
0 . . . Scrisorile lui Mary Wollstonecraft din Norvegia. . – Se referă la scrisorile lui Mary Wollstonecraft scrise în timpul unei scurte șederi în Elveția, Norvegia și Danemarca (1796). Despre M. Wollstonecraft, vezi nota. 6 la articolul despre Mandevil-ul lui Godwin.
10 ... de la războiul revoluționar. - Revoluția Franceză din 1789-1794; orasul si cetatea Mainz au fost scena ostilitatilor active in perioada 1792-1799. și a trecut din mână în mână. În 1813-1814. Mainz a fost blocată și s-a predat aliaților după ce aceștia au luat Parisul.
11 Montague, Mary (1689-1762) Lady Wortley - scriitoare engleză, autoarea cărții „Scrisori ale Lady Mary Wortley Montague, scrise în timpul călătoriilor” (1763, 1765).
12.a continuat să-și scrie romanul. . - „Asasini”; vezi mai sus, notă. 8.

SCRISOAREA I

1 ... după evadarea lui Lavalette ... - Lavalette, Antoine Marie Shimans (1769-1830), om de stat francez, conte, aliat al lui Napoleon. După restaurare, Bourbon a fost condamnat la moarte. Cu ajutorul soției sale, deghizat în femeie, a fugit în străinătate.
2 . . . ultima invazie aliată. . . - Sunt implicate evenimentele de după înfrângerea lui Napoleon la Waterloo și intrarea forțelor aliate la Paris în iulie 1815.

SCRISOAREA II

1 Plaine Palais este o suburbie a Genevei.
2 ... l-a alungat pe Rousseau din patria sa. . - În tinerețe, prin verdictul magistratului, Rousseau a fost expulzat din Republica Geneva, pentru că a devenit catolic; a fost readus la titlul de cetăţean al Genevei la 29 iulie 1754, când a revenit la protestantism.

3 ... în timpul Revoluției ... - În 1798 Geneva a fost anexată Franței, în același an fiind proclamată Republica Helveția.
4 . mare conspirație a monarhilor. - Aceasta se referă la coaliția militaro-politică reacționară - Sfânta Alianță, organizată după răsturnarea lui Napoleon în 1815.

SCRISOAREA III

1 T. P., Esq. - Thomas Love Peacock.
2 Călătoria a fost uimitoare. - Shelley se referă la o excursie cu barca de-a lungul coastei lacului Geneva în compania lui Byron (23-30 iunie 1816)
3 . . . frumusețea invențiilor divine ale lui Rousseau și a lui „Julia”. . - Vezi nota. 2 la prefața la „Povestea unei călătorii de șase săptămâni”.
4 ... demontat - pentru fortificații. – Shelley menționează un episod din războaiele religioase ale Reformei.
5 „Nisipuri aurii spălate de mare”. – Pentru a parafraza, Shelley îl citează pe Shakespeare: „Pe nisip auriu spălat de mare”. (W. Shakespeare. Visul unei nopți de vară, II, 1. Traducere de T. L. Shchepkina-Kupernik).
6 Însoțitorul meu... – Byron.
7 ... găsește-mă, acest fenomen nu a produs același efect pe care l-a avut asupra lui Horațiu. – Citate

aparent, din amintirea odei lui Horace (I, 34), Shelley își contaminează diferitele versuri; spre deosebire de Shelley, Horace este speriat de o furtună: acum întoarce-te II
Mi-am forțat naveta și fostul || Păstrează calea. ." (Trad. de A.P. Semenov-T Jan-Shansky).
8 Evian - oraș din Savoia de sus, pe malul sudic al lacului Geneva; după căderea lui Napoleon a fost restaurat Regatul Sardiniei, pe teritoriul căruia se afla Evian.
9 Sindik - aici: oficial responsabil cu vizele de intrare.
10 Împărăteasa Marie-Louise .. - vezi nota. 5 la „Jurnal”.
11. El a fost cel care a dat numele satului. - Shelly recurge la numele jocului
stiva - „Meyeri” (Meiiiierie) și „best” (meilleur).
12 ... (vezi „Noua Eloise”, 17, 4). . - În a 17-a scrisoare (partea a 4-a), Saint-Preux a descris o plimbare de-a lungul lacului Geneva și la gura Ronului, până la Meyeri.
13 Meyeri, Castelul Chillon, Clarans, munții La Valais și Savoia... - Shelley numește locurile descrise de Rousseau în romanul său; Vezi nota. 2 la prefața la „Călătoria de șase săptămâni”. Descrierea munților din cantonul Valais este dată în scrisoarea 23, partea 1.
14 ... unde Julia și iubitul ei aproape s-au înecat ... - Vezi scrisoarea 17 din partea 4 din The New Eloise.
15 La Vevey Rousseau a avut ideea pentru Julia. - Rousseau își amintește acest lucru în Mărturisirea sa; în 1754 a făcut o excursie cu barca pe lacul Geneva, iar impresiile sale au determinat în mare măsură conținutul romanului. Shelley și Byron, parcă, navighează pe ruta lui Rousseau.
16 ..terminându-și „Istoria”. . - În „Autobiografie” E. Gibbon își amintește sentimentele din momentul în care a completat „ultimele rânduri ale ultimei pagini” din multivolumul „Istoria declinului și căderii Imperiului Roman”; Shelley și Byron au vizitat casa lui Gibbon din Geneva pe 27 iunie 1816, cea de-a 29-a aniversare de la finalizarea istoriei.

SCRISOAREA IV

. .. caută o casă pentru noi.. . Shelley i-a cerut lui Peacock să caute o casă de țară în Anglia unde el și Mary să poată veni.
2 Matlock - Matlock Bath este o stațiune engleză din comitatul Derbshire.
3 Saussure, Opac Benedict de (1740-1799) — faimos naturalist și călător elvețian. El deține cercetări despre Alpi și, în special, despre ghețarii Mont Blanc.

..impresionantă, dar sumbră ipoteză a lui Buffon... Shelley se referă la ipoteza celebrului naturalist francez Georges Louis Leclerc Buffon (1707-1788), pe care a exprimat-o în lucrarea sa The Theory of the Earth (1749).
5 ... Ție care proorociți biruința lui Ahriman. . - Ahriman - în mitologia persană antică
o zeitate personificând înclinația rea, i s-a opus zeul bunătății și al luminii Ormuzd; erau într-o stare de luptă eternă pentru stăpânirea lumii. Shelley se referă aici la poemul neterminat și nepublicat al lui Peacock Ahriman, al cărui manuscris se află în biblioteca Muzeului Britanic.
6 Toise - o veche măsură franceză de lungime (aproximativ 2 m).

7. Mont Blanc, ca și zeitatea stoicilor, este un animal gigantic. . - Stoicii considerau natura ca un fel de întreg viu inteligent, care este în continuă mișcare.

Jurnalul de la Geneva

Acest jurnal a fost ținut de Mary Shelley cu participarea lui Shelley în perioada 18 august-4 septembrie 1816; cu modificări minore și tăieturi, a fost publicat pentru prima dată de ea în 1840 în cartea „Percy Bysshe Shelley. Studii, scrisori din străinătate, traduceri și fragmente” ca o completare la „Istoria unei călătorii de șase săptămâni”.

1 cu groparul lui Apollo... - Lewis, Matthew Gregory (1775-1818), scriitor englez, unul dintre creatorii așa-numitului „roman gotic”, care se caracterizează printr-o atmosferă de secrete, viziuni de rău augur, cimitir ororile. Așa a fost binecunoscutul roman Ambrosio, sau călugărul (1796) și altele ale lui Lewis însuși. În The English Bards and Scottish Reviewers (1809), Byron, adresându-se
lui Lewis, i-a scris: „Ai contractat în regatul lui Apollo al II-lea În gropari. (Tradus de S. Ilyin). La sfârșitul lunii mai 1816, Byron a ajuns la Geneva și s-a stabilit în curând în Villa Diodati, alături de Shelley. Aici s-au întâlnit cu Lewis; aceste întâlniri sunt descrise mai departe în Jurnal.

2 Littleton, George (1709-1773) — om de stat, istoric și scriitor englez; în special, deține Dialogues of the Dead (1762) și Four New Dialogues of the Dead (1765).

3 Les Rousses - munții de pe teritoriul francez, lângă Geneva, fac parte din sistemul Jura franco-elvețian.

4. Madame de La Valliere ... - Louise Francoise de La Valliere (1644-1710), amanta lui Ludovic al XIV-lea, mama mai multor copii ai sai, printre care Marie Anna de Bourbon, despre care se discuta mai jos; în 1674 a luat vălul ca călugăriță și a dus un stil de viață strict, ascetic.

5 .. revoltat la 10 august. - Shelley menționează unul dintre momentele cele mai culminante ale Revoluției Franceze: la 10 august 1792, ca urmare a unei revolte populare, Convenția a ocupat reședința regelui din capitală - Palatul Tuileries, iar monarhia a fost răsturnată. Shelley transferă în mod eronat scena la Versailles, de care se leagă evenimentele tulburi din toamna lui 1789; În perioada 5-6 octombrie a acestui an, parizienii au luat cu asalt Palatul Versailles și au cerut regelui să se mute în capitală.

6 Prinți ai Casei de Orleans, excluzând Egalite. . - Casa de Orleans, Prinții de Orleans - mai multe ramuri ale casei regale, reprezentate de fiii mai mici ai familiilor domnitoare, conform tradiției, li s-a dat Ducatul de Orleans. Doi dintre Orleans au fost regi: Ludovic al XII-lea (1498-1515) și Ludovic Filip (1830-1848); tatăl acestuia din urmă, Louis Philippe Joseph (1747-1793), în anii revoluției a luat numele de Philip Egalite („Egalitatea”), s-a alăturat clubului iacobin, a votat pentru execuția regelui, dar în curând a fost el însuși suspectat de încercând să guverneze și ghilotinat.

7 Maintenon, Francoise, Marquise d'Aubigné (1635-1719) - amanta lui Ludovic al XIV-lea, care a fost cu ea într-o căsătorie morganatică.

8 Richard I, Inimă de leu (1157-1199) - rege englez, participant la a treia cruciada.

STUDII PUBLICISTICE ȘI FILOZOFICE

PROPUNERE DE SUPONAREA REFORMEI LA VOT NAȚIONAL

Acest eseu jurnalistic a fost publicat de C. Ollier la mijlocul lunii martie 1817; în acest moment Shelley locuia în Marlow, Buckinghamshire.

1 The Crown and Anchor este locul de întâlnire al London Corresponding Society.

2 ... cu un număr egal de locuitori în fiecare. - Shelley se opune totală inconsecvență a circumscripțiilor electorale cu populația din ele; Camera Comunelor era formată din deputați din județe, orașe și universități cu un număr fix de locuri din fiecare categorie și din diverse părți ale statului (Anglia, Țara Galilor, Scoția, Irlanda).

3 ...care plătește cel puțin suma minimă a impozitului direct. Considerând că este prematur să se ridice problema votului universal, Shelley propune o mică calificare electorală. Un impozit direct, spre deosebire de un impozit indirect, este perceput pe venit și nu pe cheltuieli.

4 John Cartwright (1740-1824) - politician și publicist englez, un susținător înfocat al reformelor democratice și un luptător pentru reforma parlamentară, a susținut votul universal.

5. Argumentele domnului Payne.-După T. Payne, cea mai înaltă formă de guvernare, care asigură înflorirea statului şi libertatea deplină a individului, este republica; a dezvoltat acest punct de vedere în Drepturile omului (1791-1792).

APEL LA OAMENI

DESPRE MOARTEA PRINȚESEI CHARLOTTE

Pamfletul a fost scris în 11-12 noiembrie 1817 în orașul Marlo și trimis imediat lui C. Ollier. Nu a supraviețuit niciun exemplar al primei ediții. În 1843, Thomas Rodd, publicând un pamflet, a susținut că aceasta a fost o retipărire, deținând și declarația că la un moment dat Shelley a tipărit doar 20 de exemplare ale Apelului. Jones (vol. I, p. 566) afirmă acest lucru ca un fapt; Ingpen (vol. IV, p. 355) a sugerat că ediția lui T. Rodd a fost prima, iar asigurarea lui cu privire la o retipărire a fost o tactică.

Pamfletul a fost creat sub impresia a două evenimente simultane: masacrul brutal care a fost săvârșit asupra unui grup de muncitori din orașul Derby, participanți la lupta pentru reforma parlamentară și moartea fiicei prințului regent, singurul moștenitoarea tronului, Prințesa Charlotte (1796-1817), care a murit de la naștere împreună cu fiul ei nou-născut. Printre numeroasele victime ale represiunii guvernamentale s-au numărat trei muncitori - Jeremy Brandreth, Isaac Ludlam și William Turner, care au fost spânzurați la 6 noiembrie 1817, ziua în care prințesa a murit.

1 Regretăm penajul, uitând de pasărea pe moarte. - Shelley pentru epigraf folosește citate din cartea lui T. Payne „The Rights of Man" (1791-1792); a fost răspunsul lui Payne către E. Burke, care a deplâns în Meditații asupra revoluției franceze (1790) despre Maria Antonieta executată.

2 „un pământ necunoscut din care nu există întoarcere la rătăcitorii pământești" - W. Shakespeare. Gam * ani (III, 1). Traducere de M. Lozinsky.

...Horn Took și Hardy. .- Horne-Took, John (1736-1812), Hardy, Thomas (1752-1832), figuri marcante ale mișcării democratice din Anglia, lideri activi ai organizațiilor radicale - „Societatea Constituțională", „Societatea Corespondentă din Londra" și alții ; în 1794, ambii au fost aduși în judecată sub acuzația de înaltă trădare,

dar un strigăt masiv din cercurile publice largi a forțat guvernul să nu-i persecute.
4 Jane Gray (1537-1554) – nepoata lui Henric al VIII-lea, cunoscută pentru soarta ei tragică: după moartea tânărului Eduard al VI-lea, a fost proclamată regina Angliei (1553) și decapitata șase luni mai târziu.
5 Regina Elisabeta - Elizabeth Tudor, Regina Angliei (1558-1603).
6 „Deci moartea ta are ochi în frunte”. . . -ÎN. Shakespeare. Cymbeline (V, 4). Traducere de P. Melkova.
7 Înainte de războiul american. – Shelley înseamnă Războiul de Independență, care a fost purtat în 1775-1783. Statele nord-americane.
8 William III - conducător al Olandei, după răsturnarea lui Iacob al II-lea, regele Angliei (1689-1702).
9 „Capitele corintice care decorează o clădire publică”; – Shelley citează Reflections on the French Revolution (1790) a lui E. Burke.
10 ...pentru faptele agenților săi diabolici. - Shelley vorbește aici și în continuare despre provocări, folosirea agenților de poliție, precum oarecare „Oliver” menționat mai jos, care a jucat un rol sinistru în soarta muncitorilor executați în Derby.

Despre viata

Studiul a fost scris probabil în perioada 1812-1814; publicat în Ateneum, 29 septembrie 1832.
1 s- ar putea spune pe bună dreptate despre artist. . - Vezi nota. 50 la „Protecția poeziei”.
2 ... „din aceeași substanță ca visele noastre”. - W. Shakespeare. Furtună (IV, 1). Traducere de M. Donskoy.
3 .. „se uită înainte și înapoi” – Shelley parafrazează cuvintele lui Hamlet: „Privind înainte și înapoi”. - W. Shakespeare. Hamlet (IV, 4). Traducere de M. Lozinsky.
4 Drummond. - Vezi nota. 5 la prefața poeziei „Ascensiunea Islamului”.

DESPRE DRAGOSTE

Schița este de obicei datată 1815-1819. Publicat pentru prima dată în Keepsake, 1829.

FRAGMENTE LITERARE, PREFAȚE ȘI ARTICOLE LITERAR-CRITICE

Asasini

Fragmentul reprezintă începutul unei mari lucrări concepute, dar nerealizate; scris în timpul călătoriei lui Shelley și Mary pe continent în vara anului 1814. Publicat pentru prima dată de Mary Shelley în Percy Bysshe Shelley. Studiu, scrisori din străinătate, traduceri și fragmente” (1840); comentând acest lucru

fragment, ea îl leagă de Prometheus Unchained (1820): după ea, același spirit de „pace interioară și fraternitate universală bazată pe iubire” domnește în această din urmă lucrare (Ingpen, vol. VI, p. 359).
1 Asasinii sunt o sectă musulmană religioasă și politică care a apărut în secolul al XI-lea. pe teritoriul Iranului actual; descrierea vieții și obiceiurilor tribului Asasinilor din fragmentul lui Shelley nu are nimic de-a face cu circumstanțe istorice specifice.
2 ... asuprirea și tirania Romei. . - În anul 63 î.Hr. e. Pompei (106-48 î.Hr.) a luat Ierusalimul, iar în 70 d.Hr. e., după ce a înăbușit răscoala evreilor, împăratul Titus a cucerit și distrus orașul, lipsindu-l pentru totdeauna de semnificația politică. Ultima fază a luptei este acoperită de Tacitus în Istoria sa, o carte pe care Shelley o citea în timp ce lucra la fragment.

3 Gnostici - o sectă religioasă și mistică, ale cărei învățături au fost larg răspândite în secolele I-III. n. „e. și a influențat dezvoltarea creștinismului timpuriu.
4 „... măcar cu unul dintre ei.” – Shelley parafrazează cuvintele evanghelice: vezi Evanghelia după Matei (VI, 28-29) și Evanghelia după Luca (XII, 24 și 27).
B Capitala diavolului Constantin. . . - În 330, împăratul Constantin I cel Mare (274-337) a mutat capitala Imperiului Roman în Bizanț, care a devenit cunoscut sub numele de Constantinopol. Victoria lui Constantin a fost obținută ca urmare a unei lupte fără principii și brutale. Acesta a fost începutul împărțirii Imperiului Roman în două state și formarea a două biserici. (Vezi nota 3 la scrisoarea 163).

COLISEUM

Un fragment al studiului a fost început la 25 noiembrie 1818, în timpul șederii lui Shelley la Roma. cel mai mare dintre poeți... - Homer. .statui ale lui Antinous ... - Adică imagini sculpturale ale favoritului împăratului roman Hadrian (117-138), tânărul Antinous (d. 130).

PREFAȚĂ LA POEZIUL „REVOLIREA ISLAMULUI”

În noiembrie 1817, Shelley a publicat Laon și Cytna sau Revoluția în orașul de aur. Vision of the Nineteenth Century”, care a fost criticată în paginile Tory Quarterly Review (autorul a fost acuzat de imoralitate și ateism) și retras din circulație. În ianuarie 1818, ediția revizuită a poemului de către Shelley a fost publicată sub noul titlu, Ascensiunea Islamului.
1 ... furtună” care ne-a zdruncinat epoca... - În continuare, Shelley are în vedere evenimentele de la sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea. - revoluția din Franța și consecințele ei, războaiele napoleoniene, înfrângerea lui Napoleon, restabilirea Bourbonilor, intensificarea reacției, a cărei manifestare cea mai sumbră a fost activitatea Sfintei Alianțe și, în final, renașterea mișcarea de eliberare națională în Europa – care a determinat patosul revoluționar-romantic al poemului lirico-epic „Ascensiunea Islamului”.
2 .. . restaurarea dinastiei exilate. . . – Dinastia Bourbon.
3 Această lipsă de speranță a lăsat o amprentă tristă asupra literaturii timpului nostru. - Legând starea gândirii sociale de soarta Revoluției Franceze, Shelley definește în mod perceptiv originalitatea și cauzele stării de spirit romantice a timpului său, nașterea motivelor de dezamăgire, deznădejde și mizantropie.
4 ...ca și raționamentul domnului Malthus... - Adică „Un eseu despre legea populației” (1798).

Drummond, William (1770?-1828) - gânditor și publicist englez, autor al unui număr de tratate pe teme politice și filozofice, dintre care unul a fost Academic Questions (1805).
6 - ... tragedii din epoca Periclean. . - clasicii tragediei antice - Eschil, Sofocle și Euripide.
7 - ... italieni care au reînviat cultura antichității. . . - Adică figurile Renașterii italiene.
8 ... traducători ai Bibliei... - Shelley a apreciat foarte mult virtuțile Bibliei ca monument literar. Biblia a fost tradusă pentru prima dată în engleză de către John Wycliffe (c. 1320-1384) și colegii săi între 1380-1384. Această traducere s-a bucurat de o mare

popularitate, care a crescut mai ales în secolul al XVI-lea, după Reformă.

9 ..dramaturgii din epoca elisabetană ... - Scriitori din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, care, împreună cu Shakespeare, au marcat perioada de glorie a dramei renascentiste în Anglia, așa-numiții „elizabetini”: George Peel (1558-1597), Thomas Lodge (1558?-1625), Thomas Nash (1567-1601), Robert Green (1558?-1592), Christopher Marlowe (1564-1593) și alții.

10 Ford, John (1567-c. 1640) - un mai tânăr contemporan al lui Shakespeare, în a cărui operă a apărut criza dramei post-shakespeariane.

11 Strofa lui Spencer - introdusă în circulația poetică de E. Spencer (1552-1599) în poezia sa „The Fairy Queen”, este formată din nouă rânduri (ababbcbcc); primele opt sunt pentametre, al nouălea este o linie de șase metri (alexandrian). Poezia lui Byron „Pelerinajul lui Childe Harold” a fost scrisă în strofa Spencer; J. Thomson, J. Keats și alții au abordat-o.

12 ... versuri goale de Shakespeare și Milton... Majoritatea pieselor lui Shakespeare și poeziile lui Milton „Paradisul pierdut” și „Paradisul regăsit” sunt scrise în versuri goale fără rima.

13 Cassius Longinus (c. 213-273) - filozof și filolog grec, autor al cărții Convorbiri filologice.

14 Nicolas Boileau-Depreau (1636-1711) - poet și critic francez, cel mai mare teoretician al clasicismului, autor al cărții Arta poetică (1674).

15 ... a clocit o poezie. . . - Poezia lui Lucretius „Despre natura lucrurilor” se referă la.

16 ... cult obscen al lui Ashtarot... - În cultul zeiței feniciene a căsătoriei și a iubirii, patrona puterii fertilizatoare a naturii, începutul senzual este prea sincer.

17 ... urmași nevrednici ai lui Socrate și Zenon. . - Observând degradarea filosofiei din perioada declinului Republicii Romane, Shelley o pune în contrast cu Socrate (c. 469--399 î.Hr.) și Zenon (sec. IV î.Hr.), pe baza trăsăturilor puternice ale eticii lor și a lor. foarte personalitate; Socrate, de exemplu, a apărat principiile moralității și demnității înalte într-o persoană, Zenonul stoic se distingea printr-un stil de viață extrem de dur.

PREFAȚĂ LA POEZIUL „PROMETEU ELIBERAT”

Primele trei acte ale lui Prometheus Unbound au fost finalizate în primăvara anului 1819. a patra - în decembrie același an; lucrare publicată de C. Ollier în 1820

1 În „Prometeu nelegat”... – Partea finală a trilogiei lui Eschil despre Prometeu – „Prometeu nelegat” – a ajuns până la noi în fragmente nesemnificative; Shelley conturează conținutul mitului și subliniază o diferență caracteristică în propria sa interpretare a poveștii lui Prometeu.

2 . este Satana. – În continuare, Shelley oferă o interpretare profundă a imaginii centrale a poemului „Paradisul pierdut” de J. Milton (1667) - imaginea lui Satan, întruchipând cu putere ideea de răzvrătire și protest împotriva despotismului lui Dumnezeu.

...ruinele Băilor din Caracalla... - Sub împăratul Caracalla (211-217), la Roma au fost ridicate băi publice (termeni), ale căror ruine colosale s-au păstrat.

4 . .. scriitori ai epocii de aur. . . - Scriitori englezi ai Renașterii.
5 Hesiod (sec. VIII î.Hr.) - autorul poeziei „Lucrări și zile” și „Teogonie”.
6 Fletcher, John (1579-1625), dramaturg englez, contemporan cu Shakespeare.
7 Dryden, John (1631-1700) - poet și dramaturg, teoretician și cel mai consecvent susținător al clasicismului în Anglia secolului al XVII-lea.
8 Tsop, Alexander (1688-1744) - poet englez din prima jumătate a secolului al XVIII-lea. și un teoretician al artei care a continuat tradițiile clasicismului.
9 ... „pasiune pentru refacerea lumii” – Shelley citează opera publicistului scoțian Robert Forsyth (1766-1846) „Principles of Morals (1805).
10 ... Aș prefera să merg în iad cu Platon și cu Lordul Bacon decât să merg în rai cu Paley și Malthus. - Shelley i-a apreciat foarte mult pe Platon și Bacon ca gânditori și scriitori; Conceptul etic și estetic al lui Platon l-a influențat pe Shelley, dialogurile sale „Feast” (1820) și „Ion” (1820), precum și fragmente din „Republica”, el a tradus în engleză. Nu mai puțin constantă a fost antipatia lui Shelley față de reprezentanții contemporani ai gândirii reacționare, în special, Malthus și Paley. Paley, William - vezi nota. 4 la scrisoarea 34. Malthus, Thomas Robert (1766-1834) - economist burghez englez, preot, autor al cărții „The Experience of the Population Law” (1798), unde a dezvoltat „teoria suprapopulării” reacționară, apelând la oamenii muncitori la asceză şi abstinenţă.

PREFAȚĂ LA DRAMA „CHENCHI”

Tragedia „Cenci” a fost scrisă în mai-august 1819, tipărită în primăvara anului 1820 în Italia într-o ediție restrânsă; a doua ediție a apărut în 1821 la Londra; dedicat lui Lee Hunt.
1 ... o copie din portretul Beatricei ... -Vezi. Notă 10 la litera 119.
2 .. . două piese despre Oedip... - Aceasta se referă la tragedia lui Sofocle „Oedip Rex”, „Oedip în Colon”.
3 - ... monologul lui Beatrice despre defileu. . - 77. B. Shelley. Chenci. (III, 1).
4 „El Purgatorio de San Patricio” – drama lui Calderon „Purgatoriul Sf. Patrick” (1636).
5 Dealul Palatin este unul dintre cele șapte dealuri pe care a fost construită Roma, cea mai veche parte a orașului.
6 Castelul Petrella - Rocca Petrella, moșie a Conților de Cenci.

PREFAȚĂ LA POEZIUL „HELLAS”

Poemul a fost finalizat în octombrie 1821, publicat de C. Ollier în februarie 1822. Prefața la Hellas tratează probleme legate nu numai de conceptul ei creativ, ci și de concepțiile estetice și sociale ale lui Shelley în ansamblu. 1 . .. pe care o cântă. – În continuare, Shelley are în vedere mișcarea de eliberare națională din Grecia, al cărei susținător înfocat.
Apărarea entuziastă, de foc a independenței naționale a poporului grec determină, în special, acele atacuri tăioase, nu lipsite de tendințe deschise, ale lui Shelley împotriva politicii guvernului țarist din Balcani, pe care le găsim mai departe în prefața la poezia Hellas. Gândirea socială progresistă a Rusiei la acea vreme simpatiza cu căldură lupta grecilor pentru libertate și independență.
Note

...ca întoarcerea lui Xerxes și înfrângerea perșilor. - În tragedia „Persanii”, impregnată de patos eroic-patriotic, Eschil a înfățișat victoria grecilor asupra perșilor cuceritori în timpul războaielor greco-persane (secolele VI-V î.Hr.); la sfârșitul tragediei, perșii înșiși și regele lor Xerxes își plâng înfrângerea.
3 ... din căruța lui Thespis ... - Se crede că dramaturgul grec antic Thespis (sec. VI î.Hr.) a fost unul dintre cei care au adăugat un actor la corul ditirambic la festivitățile în cinstea lui Dionysos și, prin urmare, a determinat grăuntul dramei; conform legendei, s-a deplasat cu trupa într-o căruță – de unde și expresia „căruța lui Thespis”, desemnând un teatru rătăcitor.
4 ... cu greu ar fi primit Premiul Capră. - Shelley are probabil în vedere obiceiul descris de Platon în scolia către „Stat”; capra este unul dintre cele trei premii acordate câștigătorului concursului dionisiac: primul poet a primit un taur, al doilea un ulcior cu vin, al treilea o capră.
5 - ... cântec de capră ... - adică tragedia „Cenci” (1819); cuvântul „tragedie” se compune etimologic din două părți – „tragos” (capră) și „odă” (cântec), ceea ce indică legătura acestui gen „cu cultul lui Dionysos.
6 ... pe mare au câștigat mai mult de o bătălie, iar înfrângerea lor în Țara Românească este marcată de fapte eroice mai glorioase decât victoria. - În martie 1821, Alexandru Ipsilanti a invadat Moldova cu un grup de oameni asemănători, încercând să ridice o răscoală în principatele dunărene, dar nu a primit suficient sprijin; adunand un detasament, l-a condus la Bucuresti. Totuși, în iunie 1821, la bătălia de la Dragoșan, în Țara Românească, Ipsilanti a fost înfrânt și a fugit; rămășițele detașamentului, nevrând să se predea inamicului, s-au aruncat în aer în mănăstirea din Sekko. Grecii au câștigat o serie de victorii pe mare, capturand mai multe nave de război turcești și multe nave comerciale.
[„Anastasy” - vezi nota. 1 la litera 166.
° ... în fața cărora tiranii tremură. – Paragraful care începe cu „Dacă englezii...” și se termină cu „... în fața căruia tremură tiranii”, a fost tăiat în dovezi de C. Ollier la publicarea poemului „Hellas” în 1822. Restaurat pentru prima dată din dovezi de B. Forman în ediția sa a operelor poetice ale lui Shelley în 1892 (Poetical Works of Percy Bysshe Shelley, vol. IV, p. 40-41).
9 Peninsula Spaniolă este deja liberă. .. In Italia... un trib puternic crește. - Se referă la revoluția din Spania din 1821 și la perspectivele mișcării de eliberare națională din Italia.

DESPRE „MANDEVIL” GODWIN

Romanul lui W. Godwin „Mandeville, a story from the life of England in the 17th century” (1817) a primit o evaluare ascuțită în paginile Quarterly Review. Shelley a scris o recenzie a acestui roman pentru „Examinatorul” al lui L. Hunt, unde a fost tipărit la 28 decembrie 1817 / și semnat cu inițialele R. E., adică „Cavalerul Elfilor” (vezi nota 2 la scrisoarea 81).
1 „Justiția politică” (1793) este un tratat al lui Godwin.
2 ... de autorul cărții Caleb Williams... - În 1794, Godwin și-a publicat romanul Things As They Are, sau The Adventures of Caleb Williams; Falkland este unul dintre personajele centrale din acest roman.

3 „Sf. Leon” și „Fleetwood” – romanele lui Godwin „Sf. Leon, o poveste din viața secolului al XVI-lea” (1799) și „Fleetwood, or the New Man of Feeling” (1805).
4 „Experiența despre morminte” (1809) – o carte de eseuri de W. Godwin.
5 ... mai bine decât domnul Malthus sau Dr. Paley ... - vezi nota. 4 la litera 34.
6 ... o femeie minunată - regretata lui soție ... - Vorbim despre Mary Wollstonecraft (1759-1797), o figură marcantă în mișcarea democratică revoluționară din Anglia de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, publicistă și scriitoare, mamă a lui Mary Shelley. Cele mai bune lucrări ale ei sunt „Apărarea drepturilor femeii” (1792), „Istoric și

o viziune morală asupra originii și dezvoltării Revoluției franceze și a impactului pe care l-a avut asupra Europei” (1794) și alții au primit rezonanță europeană.
7 Filosofie frumoasă! Și nu întuneric. . . – Shelley citează un pasaj din Comus al lui Milton (476-478).
„ne distinge în lumina slabă a vieții de zi cu zi”. – W. Wordsworth. Oda asupra nemuririi (76). că „totul este deşertăciune” şi „o casă de doliu pentru morţi este mai bună decât o casă de sărbătoare”. . . – Eclesiastul, VII, 2.

DESPRE ROMANUL „FRANKENSTEIN”

Primul roman al lui Mary Shelley, Frankenstein, a fost început de ea în Elveția în vara anului 1816 și finalizat în Anglia, la Marlowe. Respins de Murray și Ollier, a fost publicat de Leckington în martie 1818 fără numele autorului, cu o prefață nesemnată de Shelley și o dedicație lui Godwin.
1 ...ca victima despre care povestește autorul... - Eroul romanului, un tânăr om de știință elvețian Victor Frankenstein, devine victima propriei creații - un gigant umanoid.
2 Pelion se adună pe Ossa, iar Ossa pe Olimp. - Shelley, vorbind despre dezvoltarea rapidă a romanului, face aluzie la mitul grecesc antic despre lupta zeilor olimpici cu titanii, care îngrămădeau munți peste munți.
3 ..atrocitățile și furia fiarei singuratice... – În continuare, Shelley înseamnă acțiunile urmașilor lui Frankenstein, care se răzbună pe oameni și pe creatorul său pentru propria singurătate și pieire în lume.
4 „lacrimile nu curgeau pe obraji...” – Shelley citează romanul „Frankenstein”; Scena din colibă este descrisă în capitolul XIII.

DESPRE RENESTIREA LITERATURII

Data probabilă de creare a fragmentului este 1815; publicat pentru prima dată de T. Medwin în Ateneum la 24 noiembrie 1832.
1 ... după cucerirea Constantinopolului ... - În 1453, sultanul turc Mohammed al II-lea a cucerit capitala Imperiului Bizantin, Constantinopolul; Savanții bizantini care s-au mutat în Europa au îmbogățit semnificativ ideile umaniștilor din secolul al XV-lea. despre filosofia și literatura Greciei antice, a contribuit la creșterea în continuare a mișcării umaniste.
.. . filozofi peripatetici. - Peripatetici („umblători”) - adepți ai lui Aristotel, care predau, mergând înainte și înapoi de-a lungul aleilor Liceului Atenian - un crâng dedicat lui Apollo din Lyceum. Cele mai cunoscute nume sunt Teofrast (390-305 î.Hr.), care după moartea lui

Aristotel a devenit șeful școlii peripatetice, filozoful grec al secolului I. î.Hr e. Andronic, care a pus în ordine și a publicat lucrările lui Aristotel etc.
3 —... un incendiu în Biblioteca din Alexandria. - Orașul Alexandria, mai ales de la urcarea lui Ptolemeu I în Egipt (323 î.Hr.), a fost un loc de activitate științifică plină de viață timp de un număr de secole; bibliotecile de la Muzeu și de la templul lui Serapis au devenit depozite unice de manuscrise antice. În timpul asediului Alexandriei de către trupele lui Iulius Cezar în anul 47 î.Hr. e. majoritatea acestor manuscrise au ars.

NOTE PRIVIND SCULPTURA ROMEI ȘI FLORENTEI
Însemnări făcute în 1819 pentru uz personal, nu pentru publicare; pentru prima dată o mică parte din ele a fost publicată de T. Medwin în „Atheneum” (1832). Complet toate cele 60 de fragmente au apărut în cartea lui B. Foreman „The Prose Works of Shelley” (1880).
1 Arcul lui Tit — Poarta de triumf ridicată în anul 81 în cinstea victoriei împăratului Titus Flavius Vespasian (41-81) asupra evreilor, care au distrus Ierusalimul. Pe interiorul trecerii arcului și pe friză sunt înfățișate episoade ale cuceririi Ierusalimului și procesiunii triumfale a romanilor.
2 Amfiteatrul Flavian - adică Colosseumul, început de împăratul Vespasian și finalizat de fiul său Titus.
„Laocoon” este un grup creat de sculptorii școlii din Rhodos Agesander, Athenodorus și Polydorus, care au apelat la mitul morții preotului troian Laocoon și a celor doi fii ai săi. Laocoontul a fost aspru pedepsit de zei, care au predeterminat căderea Troiei, pentru că a încercat să reziste introducerii unui cal de lemn în oraș: doi șerpi uriași trimiși de Apollo și-au sugrumat victimele. Grupul sculptural a fost găsit la începutul secolului al XVI-lea. și se păstrează la Muzeul Vaticanului.
4 „Bacchus și Ampelus” este un grup sculptural păstrat în Muzeul Vaticanului și înfățișând pe Dionysos (Bacchus) și pe favoritul său, frumosul tânăr Ampelus („P” ^ e? < o? - viță de vie).
5 „Venus Anadyomene” - „Venus care iese din apă”, o imagine sculpturală a zeiței grecești antice a iubirii și frumuseții Afrodita.
6 Buzele nu exprimă pasiune furtunoasă ca... — Există o pauză în text.
7 Capitoline Apollo — adică statuia lui Apollo, aflată în Muzeul Capitolin din Roma.
8 Apollo Belvedere - cea mai cunoscută statuie a lui Apollo, îl înfățișează pe Dumnezeu sub forma unui arcaș; depozitat în Belvedere - Palatul Statuilor Vatican din Roma.
9 Minerva - forma latină a numelui zeiței grecești antice Atena, zeița înțelepciunii, zeița războinică, patrona meșteșugurilor, vindecării; Atributele Atenei erau o bufniță și un șarpe. Muzeul Vaticanului găzduiește o statuie a lui Pallas Athena.
10 Sub ghirlandele fructelor și florilor... - Există o pauză în text.
11 ... Agave cu cap de Pentheus. . . — Shelley reînvie atmosfera extatică a cultului lui Dionysos, ai cărui devoți, Bacchae (menade), înarmați cu thyrses - baghete, însoțindu-și dansurile cu sunete de tamburine, au intrat într-o stare de frenezie. Conform mitului antic grecesc, Agave, fiica fondatorului legendar

Thebes-Cadma, în timpul bacanalei, și-a sfâșiat propriul fiu, Pentheus, care s-a opus cultului, confundându-l în frenezie cu o fiară sălbatică.
12 „Niobe” - un grup sculptural, posibil opera lui Scopas sau Praxiteles; copii ale figurilor individuale ale acestui grup se află la Muzeul Uffizi din Florența. Niobe (Niobe), soția lui Amphion, regele Tebei, a îndrăznit să bată joc de zeița Latona, care a născut doar doi copii - Apollo și Artemis. Ca răzbunare pentru aceasta, Apollo și Artemis i-au ucis pe toți copiii lui Niobe cu săgeți, iar de durere s-a transformat într-o piatră care vărsă lacrimi.
13 ... Vatican Apollo ... - adică Apollo Belvedere, vezi mai sus, nota. 8.
14 ... adversarului său atotputernic. - Adică zeița Latona.

DESPRE DIAVOL SI DIAVICI

Eseu „On the Devil and Devils” scris de Shelley, probabil în 1819, nu mai târziu de 1820; publicat pentru prima dată de B. Foreman în ediţia sa din Shelley's Prose Works (1880). Acesta este un eseu ironic și sarcastic îndreptat împotriva

prejudecățile religioase, împotriva absurdității mitologiei creștine etc., este una dintre lucrările geniale și cele mai originale ale lui Shelley.
1 Doctrina maniheică este o doctrină eretică, răspândită mai ales în Orientul Mijlociu și în Imperiul Roman din secolul al III-lea î.Hr. n. e., a combinat elemente ale creștinismului cu vechea religie persană; Maniheismul în ansamblu se distinge printr-un principiu dualist puternic pronunțat; dogma sa principală a fost afirmația că lumea se află într-o stare de luptă între principiile bune și cele rele. Răspândită printre largile mase ale oamenilor din Evul Mediu, doctrina maniheică a fost persecutată sever de către biserică și a durat până în secolul al X-lea.
2 Cartea lui Iov - face parte din partea antică a Bibliei și este una dintre cele mai artistice narațiuni biblice; a atras atenția romanticilor englezi - Blake (o serie de ilustrații), Shelley (planul său de a scrie o dramă lirică) etc.
3 Democrit (c. 460-370 î.Hr.) - marele filozof materialist grec antic, unul dintre fondatorii teoriei atomiste, a susținut că lumile nu sunt create de zei, ci apar și sunt distruse în virtutea legii necesității .
4 Epicur (341-270 î.Hr.), un materialist grec și ateu remarcabil al antichității, unul dintre succesorii materialismului lui Democrit, a luptat împotriva superstiției și ignoranței.
5 Teodor (sfârșitul secolului al IV-lea î.Hr.) este un filozof grec antic al școlii cireniene, supranumit „ateul” pentru părerile sale; în lucrarea sa „Despre zei” a respins în principiu credinţa în zei.
6 Aristotel (384-322 î.Hr.) - cel mai mare gânditor al antichității, filozof grec.
7 Platon (427-347 î.Hr.) — un filosof idealist grec antic, lumea este rezultatul unui act creator divin.
8 Socrate (469-399 î.Hr.) a fost un filozof idealist grec antic care a predicat învățături religioase și morale.
9 ... mentorul lui Pericle. . . - Shelley se referă la filozoful materialist grec antic Anaxagoras (c. 500-428 î.Hr.), care a câștigat sprijinul lui Pericle, datorită căruia mijlocire a scăpat de pedeapsă sub acuzația de lipsă de Dumnezeu. Explicând ciclul fenomenelor din

lumea materială, Anaxagoras a admis existența unei forțe motrice spirituale infinite și autocratice, pe care a numit-o „minte”; se presupune că printre ascultătorii lui Anaxagoras se afla tânărul Socrate.
10 Stoicii sunt o tendință filozofică care a apărut în Grecia antică în secolul al III-lea î.Hr. î.Hr și a durat până în secolul al VI-lea. n. e.
11 . . . atenția părții gânditoare a umanității. . . - Aici se termină propoziţia lui Shelley.
12 Aesculapius este forma latină a numelui Asclepius, zeul vindecării în mitologia greacă antică; în semn de recunoștință pentru vindecare, bolnavii sacrificau de obicei un cocoș zeului. Atributul lui Esculapius este un șarpe ca simbol al înțelepciunii.
13 ... „și locuința și numele”. - W. Shakespeare. Visul unei nopți de vară (V, 1). Tradus de T. L. Shchepkina-Kupernik.
14 ... despre focul veșnic sau despre un vierme otrăvitor care roade un păcătos. - Parafrazând un citat din Evanghelia după Marcu (IX, 44).
15 „Oamenii din diferite țări sunt egali într-una.” - W. Shakespeare. Troilus și Cressida (III, 3). Traducere de T. Gnedich.
16 Johnson, Samuel (1709-1794) - un critic, lexicograf și scriitor englez remarcabil, remarcat prin religiozitate extremă.
17 Hume, David - vezi nota. 3 la litera 8.
18 citind lui Ezechiel. . . - Ezechiel - profet evreu; aici vorbește despre profețiile sale, care sunt în contrast cu arta și poezia Cărții lui Iov.
19 Câte conspiraţii şi. . - Există o pauză în text.

agelii lui. .- adică îngerii căzuți care l-au sprijinit pe Satana răzvrătit.
..in imagini grandioase si sublime. - Mă refer la poezia lui J. Milton „Paradisul pierdut”.
22 Gadara este un oraș din Palestina antică, unde, conform Evangheliei după Marcu, Hristos a vindecat un om posedat.
23 ipoteza lui Pitagora. . . - Shelley se referă la învățăturile filosofului grec antic Pitagora (c. 582-507 î.Hr.) despre metampsihoză, adică transmigrarea sufletelor.
24 ... Legea Lordului Erskine ... - Erskine, Thomas (1750-1823) - un avocat englez remarcabil, apărător al lui T. Payne; Shelley se referă la proiectul de lege pentru prevenirea cruzimii față de animale, care a fost introdus în Parlament în 1809, dar nu a fost adoptat până în 1824.
25 .. „Iadul zboară spre infinit” - Byron. Manfred (I, 1).
26 Herschel, William (1738-1822)-astronom englez; Principalul accent al lui Herschel a fost pe astronomia stelară.
27 „Cum ai căzut din cer, Lucifer, fiul zorilor?” - „Cartea profetului Isaia” (XIV, 12).
28 Silvani, Fauni, marele Pan... - Pan este vechiul zeu grec al crângurilor și al pajiștilor, patronul păstorilor, vânătorilor; în Roma antică, cultul lui Pan s-a contopit cu cultul Faunului și a avut multe alte încarnări.
29. în slujba minciunii şi a urâţeniei. - Potrivit lui Shelley, mitologia creștină a distrus și a distorsionat frumoasele mituri grecești antice.

PROTECȚIA POEZIEI

A Defense of Poetry a fost scrisă în martie 1821, ca răspuns la articolul lui T. L. Peacock, „Four Ages of Poetry”, publicat în primul

și singurul număr al Literary Almanac, care a fost publicat de Charles și James Ollier în 1820; Shelley intenționa să scrie un eseu în trei părți, dar nu a reușit să-și îndeplinească această intenție. Frații Ollier nu au putut publica tratatul; manuscrisul a fost predat lui John Hunt pentru publicare în revista liberală, dar din cauza faptului că jurnalul a încetat în curând să mai existe, tratatul nu a fost publicat. Apărarea poeziei a fost publicată pentru prima dată de Mary Shelley în 1840 în Shelley's Etudes, Letters from Abroad, Translations and Fragments.

1 „... diverse subiecte” – Shelley citează tratatul lui F. Bacon „Progresul și dezvoltarea științei” (1605), III, 1.

2 - ... ambele roluri. - Extindendu-și judecata despre misiunea specială a poetului - legiuitor social și vizionar, Shelley preia gândul lui T. Payne, exprimat de acesta din urmă în capitolul 7 din The Age of Reason (1793).

3 Aceasta este consecința blestemului babilonian. - Aceasta se referă la legenda biblică despre confuzia de limbi a constructorilor Turnului Babel, care, prin voia lui Dumnezeu, au încetat să se înțeleagă.

4 ... prezentările concise sunt numite molia istoriei - extermină poezia în ea. - Shelley parafrazează un fragment din tratatul lui F. Bacon „Avansuri și dezvoltare a științei” (II, 2).

5 Poezia este o oglindă care transformă în mod miraculos ceea ce este distorsionat. - Aceste argumente și similare din „Defense of Poetry” despre natura poeziei, avantajul și diferența ei față de istorie au ceva în comun cu argumentele lui Aristotel și ale unor predecesori ai lui Shelley în acest domeniu, de exemplu, F. Sidney („ Apărarea poeziei”, 1580), D. Hume („Studiu asupra înțelegerii umane”, 1748); După cum știți, Aristotel în „Poetica” a ridicat poezia peste istorie ca fiind mai filozofică și serioasă.

6 . . . Herodot, Plutarh, Titus Livius au fost poeți. - Shelley numește autorii ale căror scrieri sunt marcate de o mare parte de artă: Herodot (c. 484-425 î.Hr.), creatorul „Istoriei războaielor greco-persane”; Plutarh

33*

(c. 46-126), autor al cărții Comparative Lifes; Titus Libia - vezi nota. 2 la litera 112.

Poeți ciclici - poeți greci antici care au continuat tradiția lui Homer în secolele VIII-VI. î.Hr e. care a creat un întreg ciclu de poezii epice, în care s-au dezvoltat, în primul rând, diverse secțiuni din istoria mitică a războiului troian, care nu au fost incluse în Iliada și Odiseea, precum și un ciclu de povești despre Oedip.

Oedip Rex este prima parte a trilogiei lui Sofocle Oedip.

9 Agamemnon este prima parte a trilogiei Oresteia a lui Eschil.

10 Calderón, în Autourile sale. . - În diversitatea moștenire creativă a Calderonului există drame alegorice pe teme religioase - autos sacramentals.

Philoctetes este o tragedie a lui Sofocle.

12 Tragediile poeților atenieni ... - adică Eschil, Sofocle și Euripide.

13 ... Cato al lui Addison. . . - Cato (1713) - o tragedie politică clasică bazată pe o poveste din istoria Romei antice, scrisă de scriitorul englez Joseph Addison (1672-1719); Shelley observă cu exactitate caracterul imitativ al dramei, deși Addison pretindea că a

reînviat pe pământul englez atât principiile clasice ale artei antice, cât și obiceiurile civile ale antichității.

14 Astrea - porecla zeiței justiției Dike, care a domnit în epoca de aur; când împărățiile poporului au căzut în decădere, ea s-a retras de la ele.

15 Ennius, Quintus (239-169 î.Hr.) - un poet, dramaturg și epopee roman remarcabil.

16 Varro, Publius Terentius - poet roman al secolului I. î.Hr e.

17 Pacuvius (220 - c. 130 î.Hr.) - poet și artist roman, elev al lui Ennius, autor de tragedii, care sunt în principal adaptări ale operelor lui Euripide.

18 Acțiuni (170-85 î.Hr.) - tragedian roman, a cărui operă se remarca printr-o orientare tiranică; folosit în dramaturgia sa nu numai comploturi ale tragediei grecești, ci și comploturi din istoria Romei.

19 Lucretius (c. 94-55 î.Hr.) - un poet-filosof roman remarcabil, autor al poemului „Despre natura lucrurilor”, marcat de tendințe materialiste și antireligioase.

20 Publius Virgil Maro (70-19 î.Hr.) este cel mai mare poet al perioadei clasice a literaturii romane, autorul Bucolik, al poemului didactic Georgics și al poemului epic Eneida.

Quintus Horace Flaccus (65-8 î.Hr.) este un poet roman remarcabil care a creat „Ode”, „Epode”, „Mesaje”.

22 Catullus, Guy Valerius (c. 87-54 î.Hr.) - cel mai proeminent poet roman, maestru al iubirii și al versurilor politice.

23 Publius Ovidiu Nason (43 î.Hr. - 18 d.Hr.) este cel mai mare poet al perioadei clasice a literaturii romane.

24 Camillus, Mark Furius (sfârșitul secolului al V-lea-începutul secolului al IV-lea î.Hr.) - celebrul politician și comandant roman, conform legendei, a salvat Roma de invazia galilor.

25 Regulus, Mark Atilius (sec. III î.Hr.) - Comandant și om politic roman, participant la Primul Război Punic; a fost capturat lângă Cartagina și a fost ucis.

26 ... bătălia de la Cannae ... - În 216 î.Hr. e. comandantul cartaginez Hannibal (247-183 î.Hr.) a învins armata romană în bătălia de la Cannae.

27 ... „profetic nu le-a dat soarta poetului” — Horaţiu. Ode (IV, 9). Tradus de N. S. Gintsburg.

28 ... uimitoarea poezie a lui Moise, Iov, David, Solomon și Isaia ... - Shelley înseamnă Vechiul Testament, a doua parte a sa - „Cartea Profeților”.

29 ... trei categorii ... - adică înțelepciunea, curajul și cumpătarea; vezi Timeuul lui Platon.

30 ". . . lumina se stinge”, iar „corbul zboară în pădurea ceață II. Forțele bune ale zilei au adormit. II Slujitorii nopţii ies la pradă.— V. Shakespeare. Macbeth (III, 2). Traducere de Yu. Korneev. . . . ce ordin minunat s-a nascut... — În continuare, Shelley are în vedere Renașterea care a venit după Evul Mediu.

32 Timeu (secolul al IV-lea î.Hr.) este un filozof grec antic al școlii pitagoreice.

33 Trouvers of Provence, care înseamnă „inventatori”. - În secolele XII-XIII. în Franța se dezvoltă versuri cavalerești, ai căror creatori au fost poeții din Provence - trubaduri, iar în nordul țării - găsitori, maeștri și inovatori ai formei poetice; cuvintele „truver”, „troubadour” provin însele de la verbele „a căuta”, „inventa”, etc.

Munca lor a pregătit dezvoltarea versurilor Renașterii. Shelley indică unul dintre cei mai mari poeți lirici ai Renașterii italiene, Francesco Petrarch (1304-1374), autor al Canzonierei.
34 Dante a înțeles tainele iubirii chiar mai bine decât Petrarhul. – Această părere înaltă a lui Shelley despre lirismul dantesc este legată de cartea „Viața nouă”, în care a fost cântată Beatrice, și, de asemenea, de „Divina Comedie”, în care „tema Beatricei” se dezvăluie din nou filozofic mai complicată și mai amplă, mai ales în a treia cântă – în Paradis.
35 „Și cartea a devenit Galeoth-ul nostru”. – Dante. Divina Comedie. Iadul (V, 137). Traducere de M. Lozinsky. În romanul cavaleresc francez despre Lancelot și dragostea lui pentru regina Genievre (secolul al XII-lea), care a fost citit de Francesca da Rimini și iubitul ei Paolo, cavalerul Galeot aduce mai aproape eroul și doamna inimii sale.
36 ... la cele mai eretice mofturi. - Shelley menţionează, în special, troianul Ri-fey, un păgân pe care Dante îl plasează în limitele paradisului („Paradisul”, XX, 69); Ripheus, conform lui Dante, credea în venirea lui Hristos. Virgil a scris despre acest erou, care a căzut în timpul cuceririi Troiei, numindu-l „cel mai bun gardian al justiției”. (Virgil, Eneida. II, 427. Traducere de Valery Bryusov și Serghei Solovyov).
... nici unul din stolul batjocorilor... – Afirmând declinul genului epic după Homer, Shelley citează ca dovadă o serie de exemple din opera poeților imitativi greci și romani, poeți „mockingbird”. Apollonius din Rodos (c. 295-215 î.Hr.), autor al Argonautica, cel mai mare poem eroic al perioadei elenistice; Quintus din Smirna (sfârșitul secolului al V-lea d.Hr.), a încercat să continue Iliada în poemul „Adăugare la Homer”; Nonnius din Panopolsky (secolul IV-începutul al V-lea d.Hr.), care a continuat tradițiile poemului epic elenistic; Mark Annaeus Lucan (39-65), autor al „Poemei războiului troian”, principala sa lucrare – „Pharsalia, sau Despre războiul civil”; Statius Publius Papinius (sec. I d.Hr.), autor al poemului „Tebaida”, al poemului neterminat „Achile” și alții; Claudius Claudian (marți, jumătatea secolului al IV-lea d.Hr.) este unul dintre ultimii poeți ai perioadei antice, autorul poeziei „Răpirea Proserpinei”.
dacă refuzi titlul de epopee. . . - Shelley, numindu-l pe Milton „al treilea poet epic” (după Homer și Dante), menționează Eneida lui Virgil, Roland furios al lui Ariosto, Jerusalem Delivered al lui Tasso, Lusiadele lui Camoens. „The Fairy Queen” de Spencer ca lucrări care se abat de la principiile unui gen cu adevărat epic.
39 . el a creat limba. . . - În evaluarea sa înaltă, Shelley a pornit de la faptul că a creat
Dăruitor al Divinei Comedie a fost constructorul limbii literare italiene, nu numai ca autor de opere de artă, ci și ca autor al tratatelor Sărbătoarea și Despre vorbirea populară.
. . . Lucifer al acelei turme înstelate. . . - Lucifer - aici: numele stelei dimineții - Venus, care anunță venirea unei noi zile; Shelley îl numește pe Dante precursorul marilor umaniști ai Renașterii.
41 Chaucer, Geoffrey (1340-1400) - cel mai mare scriitor englez al secolului al XIV-lea, autor al Poveștilor Canterbury, părintele Renașterii în Anglia; Opera lui Chaucer a fost foarte influențată de Renașterea italiană timpurie și de Boccaccio în special.
42 ... autorul „Patru secole de poezie” – T. L. Peacock.
43 „Celui care are i se va da, dar celui care nu are i se va lua”. - Parafrazând Evanghelia după Matei (XXV, 29).

44 „Este mai bine să mergi într-o casă de doliu pentru morți decât într-o casă de sărbătoare” — Shelley citează în mod inexact Eclesiastul (VII, 2).

. ca săraca pisică din proverb, „vreau” nostru este mai slab decât „nu îndrăznesc”. — Shelley parafrazează un pasaj din Macbeth: W. Shakespeare. Macbeth (I, 7). Traducere de Yu. Korneev.

46 Mamona este zeul dobândirii și al bogăției în mitologia antică siriană.

47 „versuri necompuse”. — J. Milton. Paradisul pierdut (IX, 21).

48 ..cincizeci și șase de variante ale primei linii din Furious Roland. - Ariosto a lucrat cu minuțiozitate poezia „Roland furios” (1507-1532), refăcând uneori replici individuale de multe ori.

49 „Spiritul este propria sa patrie și” în sine || Iadul creează din Rai, ¡ din Iad - Rai. - J. Milton. Paradisul pierdut (I, 254-255).

e0 „Nimeni nu merită să fie numit Creator, în afară de Dumnezeu și Poetul”. - Acest gând despre Tasso apare în mod repetat la Shelley (într-o scrisoare către Peacock din 16 august 1818, în schița „Despre viață”, într-o scrisoare către L. Hunt din 14-18 noiembrie 1819); în Tasso se exprimă, deși în cuvinte oarecum diferite, în Discursul său despre poezia epică. După toate probabilitățile, Shelley a întâlnit această frază în comentariul lui J. K. Hobhouse la Ilustrațiile istorice ale lui Byron ale al patrulea cant al lui Childe Harold, 1818, cantul IV al cantului IV al pelerinajului lui Childe Harold.

... „ridicat deasupra altor muritori”. — J. Milton. Paradisul pierdut (IV7, 828-829).

°2 În această parte a tratatului nostru. . - Shelley a intenționat să dedice următoarele secțiuni din „Defense of Poetry” analizei literaturii contemporane.

53 . . . „Tezeidele” lui Codri răgușiți moderni. - Vezi nota. 4 la litera 154.

04 .au fost. făpturi... - Bavy și Meviy - poeți rimători mediocri, ale căror lucrări nu au ajuns până la noi, ridiculizate cu răutate nu numai de Virgil (Egloga a treia), ci și de Horațiu („Epodes”, nr. 10); numele lor au devenit nume de uz casnic. În poezia lui A. S. Pușkin „Către Jukovski” (1816), apare și imaginea satirică a lui Mevius.

... epoca înaltelor realizări spirituale. —Aprecierea profundă și îndrăzneață a literaturii romantice a vremii, exprimată aici și mai jos de autorul cărții A Defense of Poetry, a trecut testul timpului.

DATE PRINCIPALE DIN VIAȚA ȘI CREATIVITATEA LUI PERCY BYSHE SHELLEY

1792, 4 august - în Field Place (Sussex) s-a născut Percy Bysshe Shelley * 1802-1804 - studiind la școala pregătitoare „Sion House Academy”, lângă Londra.

1804-1810 - studiază la o școală privilegiată din Eton.

1810 Primăvara - este publicat primul roman al lui Shelley, Zastrozzi.

1810 - publicarea primei culegeri de poezii de Shelley (împreună cu sora sa Elizabeth) „The Genuine Poems of Victor and Casira”.

1810, octombrie - Shelley a intrat la Universitatea din Oxford; cunoștință cu T. J. Hogg.

1810 noiembrie - Publicarea Fragmentelor postume ale lui Margaret Nicholson.

1810, decembrie - publicarea romanului „Sf. Irvine, sau Rozicrucianul”.

1811, ianuarie - Cunoașterea cu Harriet Westbrook, viitoarea soție a lui Shelley, prietenă de școală cu surorile sale mai mici.

1811, februarie - Ediția anonimă a pamfletului Necesitatea ateismului.
1811, 25 martie - Shelley și prietenul său, Hogg, au fost expulzați din Oxford, în legătură cu stabilirea dreptului de autor al lucrării The Necessity of Atheism.
1811 august - Plecarea secretă a lui Shelley din Londra și căsătoria cu Harriet Westbrook în Edinburgh; mutându-se la Keswick (Cumberland), unde locuiau Southey, Wordsworth și Coleridge la acea vreme.
1812, februarie-aprilie - șederea lui Shelley în Irlanda, participarea sa activă la viața politică din Dublin și sprijinul pentru lupta de eliberare națională a irlandezilor; publicarea și distribuirea de pamflete politice „Apel către poporul irlandez", „Declarația drepturilor" etc.
1812, octombrie - întâlnirea lui Shelley cu W. Godwin.
1812, noiembrie-1813, februarie - Shelley locuiește în orașul Tanirolt, lângă Tremadoc (Țara Galilor).
1813 martie-aprilie a doua călătorie a lui Shelley în Irlanda.
1813, mai - publicarea poeziei „Regina Mab".
1813, 23 iunie - s-a născut fiica cea mare a lui Shelley - Ianthe.
1814 - Este publicată pamfletul lui Shelley The Refutation of Deism.
1814 iulie - Shelley încheie o căsătorie civilă cu Mary Wollstonecraft Godwin.
1814, iulie-septembrie - Shelley și Mary Wollstonecraft Godwin călătoresc pe continent, însoțiți de Claire Clairmont, fiica vitregă a lui W. Godwin.
1814, 30 noiembrie - s-a născut fiul lui Shelley și Harriet, Charles Shelley.
1815 ianuarie - Moartea bunicului lui Shelley, Sir Bysshe Shelley.
1815 martie - Moare Mary Shelley, un copil de două săptămâni.
1816, 24 ianuarie - S-a născut William Shelley, fiul lui Mary și Shelley.
1816, februarie - publicarea poeziei „Alastor".
18 GB, mai-august-a doua excursie pe continent, sejur în Elveția (împărțit cu Mary și Claire Clairmont); cunoștință și începutul prieteniei cu Byron.
1816, 9 octombrie - sinuciderea surorii mai mari a lui Mary, Fanny Imlay, crescută de W. Godwin.
Noiembrie 1816 Harriet Shelley se sinucide.

1816, 30 decembrie - Căsătoria bisericii dintre Shelley și Mary.
1817 martie - Prin decizia Curții Cancelariei, Shelley este privat de dreptul de a crește copii din prima căsătorie.
1817 martie - Shelley se stabilește în Marlo; publicarea „Propunere de supunere a reformei la vot național"; completarea poeziei „Laon și Cytna"; începutul lucrărilor la Rosalind și Helena.
1817, 2 septembrie - nașterea fiicei lui Shelley - Clara Everina.
1817, noiembrie - scrierea broșurii „Apel către popor cu ocazia morții Prințesei Charlotte".
1817, noiembrie - publicarea „Laon și Cytna"; la cererea editorilor, poemul a fost retras de la vânzare, revizuit de Shelley și sub un nou titlu, „Ascensiunea Islamului", publicat în ianuarie 1818.
1818 martie - Shelley și familia sa se stabilesc în Italia.
1818, iulie - finalizarea lucrărilor la poezia „Rosalind și Elena" (tipărită în primăvară
1819).
1818, 24 septembrie - moartea fiicei lui Shelley - Clara Everina.

1818, toamnă - lucrare la poezia „Julian și Maddalo”, sfârșitul primului act din „Prometeu eliberat”.
1818, decembrie-1819, februarie - șederea lui Shelley la Napoli; mutarea la Roma.
1819, martie-aprilie - redactarea actelor II și III ale „Prometeu eliberat”.
1819, 7 iunie - moartea fiului lui Shelley - William.
1819, vara - lucrare la tragedia „Cenci” (publicată în 1820).
1819, 16 august - dispersarea de către trupe a unei adunări în masă la Peterfield, lângă Manchester (așa-numitul „Masacrul de la Manchester” sau „Peterloo”).
1819, septembrie - redactarea poeziei „Mascarada anarhiei”.
Octombrie 1819 - Shelley s-a mutat de la Livorno la Florența.
1819, 12 noiembrie - nașterea fiului lui Shelley - Percy Florence.
1819, toamna - scrierea satirei „Peter Bell al treilea”, tratatul „Viziunea filozofică a reformei”; sfârșitul lui Prometheus Unbound (publicat în august
1820).
1820 ianuarie - Shelley s-a mutat la Pisa.
1820, ianuarie-1823 - revoluție în Spania.
1820, iunie-august - s-au scris „Oda libertății”, „Lark”, „Scrisoare către Mary Gisborne”.
1820 iulie - Începutul revoluției napolitane.
1820, august-octombrie - au fost scrise „Oda lui Napoli”, poezia „Vrăjitoarea din Atlas”, satira „Oedip Tiranul sau Tiranul Tolstoi”.
1821, ianuarie-februarie - lucrare la poezia „Epipsychhidion” (publicată anonim în mai 1821).
1821, februarie-martie - Shelley lucrează la tratatul „Apărarea poeziei”.
1821, 23 februarie - decesul din cauza tuberculozei a lui J. Keats la Roma.
1821, martie - începutul revoluției piemonteze.
1821, aprilie - începutul revoltei de eliberare națională în Grecia.
1821 mai-iunie - scrierea poeziei „Adonais”, dedicată memoriei lui Keats (publicată în iulie 1821).
1821, octombrie - scrierea poeziei „Hellas” (publicată în februarie 1822).
1822 - lucrare la tragedia istorică neterminată „Karl primul”.
1822, mai-iunie - Shelley scrie poezia „Triumful vieții”.
1822, 8 iulie - moartea tragică a lui Shelley, care s-a înecat în Marea Mediterană, în Golful Spezia, împreună cu prietenul său, căpitanul E. Williams și cabana C. Vivian; trupurile lor au fost găsite câteva zile mai târziu și incinerate.
1822, 16 august - Cenușa lui Shelley a fost îngropată în Noul Cimitir Protestant din Roma, lângă mormântul fiului lui Shelley, William; inima a fost dusă în Anglia.

INDEX AL NUMELOR ȘI TITLULUI*

* Index alcătuit de O. K. Loginova.

INDICE LUCRĂRILOR LUI SHELLEY

LISTA ILUSTRAȚIILOR

CONŢINUT

SHELLY
Scrisorile. ARTICOLE. FRAGMENTE.
Aprobat spre publicare de către Colegiul de redacție a seriei „Monumente literare
Redactor al editurii OK Loginova Artist S. A. Danilov Art editor H. N. Vlasik Redactor tehnic H. P. Kuznetsova
Predat setului 24/IX 1971 Semnat pentru tipar 26/1 1972 Format 70X90716. Hârtia numărul 2. Conv. cuptor l. 39,93. Uch.-ed. l. 37.
Tiraj 25.000 exemplare. Tip. zak. 561. Pret 2 ruble. 57 k.
Editura „Știință”
Moscova, K-62, strada Podsosensky, 21
Prima tipografie a editurii „Nauka” Leningrad, V-34, linia a 9-a, 12
ERORI SI CORECTII

Page	Line	Printed	Trebuie să fie
26	12 sn.	Prin urmare,	o poezie
28	16 Sf.	MINUNAT	de zi
104	10	„de neiertat	și de neiertat
243	13 sn.	Clasa	Chiesa
334	10-11	sfânt vrednic	vrednic
474	5 sn.	împreună	în schimb
495	2 St.	Lockhart	Lockhart

Traducerile poeziilor de la paginile 57-59 și 94 îi aparțin lui B. N. Leitin
Shelley. Scrisori. jurnale